KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

62

1949

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINKI 1955

Työväen Kirjapaino. Helsinki 1955.

SISÄLLÄSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 14
2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 19
3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 46
4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 50
5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 53
6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 56
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 57
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 65

5. Painatus- ja hankintatoimisto 75
6. Työtehotoimisto 77
7. Huoltokassa 83
8. Tilastotoimisto 85
9. Kaupunginarkisto 92
10. Verotusvalmistelu 95
11. Leski- ja orpoeläkekassa 100
12. Ulosottolaitos 102
13. Rakennustarkastus 106
14. Julkisivupiirustusten tarkastus 107
15. Holhouslautakunta 108
16. Huoneenvuokralautakunnat 109
17. Rakennustoimikunta 114
18. Palotoimi 115
19. Huoltotoimi 123
20. Lastensuojelu 167
21. Oikeusaputoimisto 191
22. Työnvälitys 194
23. Urheilu ja retkeily 218
24. Kansanhuolto 228
25. Väestönsuojelu 235
26. Asutuslautakunta 236
27. Raittiuslautakunta 237
28. Nuorisotyö 243
29. Ammattioppilaslautakunta 251
30. Kotitalouslautakunta 252
31. Kaupunginkirjasto 255
32. Kaupunginmuseo 268
33. Musiikkilautakunta 272
34. Yleiset työt 275
35. Liikennelaitos 301
36. Satamahallinto 316
37. Teurastamo 340
38. Elintarvikekeskus 358
Hakemisto 364

3. Palkkalautakunta

Palkkalautakunnan kokoonpano. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1949 seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: toimitsija S. Friberg, työnjohtaja L. Forsten, apulaiskaupunginjohtaja E. Granqvist, pankinjohtaja E. Harkia, diplomi-insinööri E. Hedman, liittosihteeri V. Laakso, ent. pankinjohtaja V. Sipi, toimitsija A. Tervonen ja varatuomari T. Virkkunen, joista jäsen Granqvist toimi puheenjohtajana. Varapuheenjohtajaksi lautakunta valitsi [1]) jäsen Laakson.

Lautakunnan kokoukset päätettiin [2]) pitää tiistaisin klo 13.30 kaupungintalossa.

Kokousten pöytäkirjat päätettiin [3]) pitää yleisön nähtävänä kunakin kokousta seuraavan viikon torstaina.

Lautakunnan toimiston viranhaltijat. Lautakunta päätti [4]) v:n 1950 talousarvioon merkittäväksi anoa määrärahaa 42. palkkaluokan tilapäisen toimistopäällikön, 16. palkkaluokan toimistoapulaisen sekä 4. palkkaluokan lähetin palkkaamista varten.

Toimiston tilapäiseksi toimistoapulaiseksi nimitettiin [5]) neiti A. Koskus 16. palkkaluokan mukaisin palkkaeduin.

Lautakunnan sihteeri K. Kaattari nautti [6]) virkavapautta lokakuun 24 p:stä marraskuun 10 p:ään täysin palkkaeduin.

Lautakunta päätti [7]) nostaa joulukuun 1 p:stä 1949 lukien notaari O. Forsbergin palkan 32. pl:n mukaiseksi, toimistoapulaisen A. Koskuksen palkan 18. pl:n mukaiseksi, lähetti A. Lindellin palkan 6. pl:n mukaiseksi sekä siivooja A. Auerin palkan 2 100 mk:ksi kuukaudessa.

Ylityökorvaukset. Lautakunnan toimiston toimistoapulaisen M. Ivalon ylityökorvauslaskut merkittiin [8]) tiedoksi ja hyväksyttiin.

Toimistohuoneisto. Kiinteistölautakunnan ilmoitettua palkkalautakunnalle tämän toimistohuoneistosta maksettavan tilitysvuokran lautakunta päätti [9]) tehdä kaupunginhallitukselle esityksen 12 960 mk:n suuruisen lisämäärärahan myöntämisestä tarkoitukseen.

Lasku- ja kirjoituskoneet ym. Lautakunta esitti [10]) kaupunginhallitukselle eräiden palkkalautakunnan toimiston lainaksi saamien lasku- ja kirjoituskoneiden sekä korttikaappien siirtämistä palkkalautakunnan kalustoluetteloon.

Lautakunnan sanomalehtitilaukset. Kaupunginhallitukselle annettiin [11]) selitys lautakunnan marraskuun 8 p:nä tekemästä päätöksestä, jonka mukaan lautakunnan toimistoon tilattiin vuodeksi 1950 Helsingin Sanomat, Uusi Suomi ja Suomen Sosialidemokraatti. Samalla ilmoitettiin asiassa suoritetusta äänestyksestä.

Vuoden 1948 tilien ylitykset. Palkkalautakunta päätti [12]) anoa kaupunginhallitukselta vuoden 1948 tileille Sijaispalkat virkavapaustapauksissa 49 159: 50 mk, Hautausapu 213 587 mk, Tilapäistä työvoimaa 2 260 034: 75 mk ja Tarverahat 30 304: 50 mk.

---

[1]) Palkkal. 11 p. tammik. 1 §. — [2]) S:n 11 p. tammik. 4 §. — [3]) S:n 11 p. tammik. 5 §. — [4]) S:n 16 p. elok. 1 357 §. — [5]) S:n 5 p. huhtik. 649 §. — [6]) S:n 1 p. marrask. 1 842 §. — [7]) S:n 29 p. marrask. 2 041 §. — [8]) S:n 31 p. toukok. 961 §. — [9]) S:n 12 p. huhtik. 689 §. — [10]) S:n 25 p. lokak. 1 819 §. — [11]) S:n 22 p. marrask. 1 994 §. — [12]) S:n 18 p. tammik. 138 §.

Lisätalousarvio. Palkkalautakunta päätti [1]) esittää kaupunginhallitukselle, että v:n 1949 lisätalousarvioon otettaisiin seuraavat lisämäärärahat: tilille Sairaslomasijaiset 1 500 000 mk, tilille Sijaispalkat virkavapaustapauksissa 500 000 mk ja tilille Hautausapu 500 000 mk.

V:n 1950 talousarvioehdotus päätettiin [2]) lähettää kaupunginhallitukselle.

Viranhaltijain kielitaitosäännön tarkistus. Kaupungin viranhaltijain kielitaitosäännön tarkistamista ja täydentämistä koskeva kielitaitosääntökomitean mietintö päätettiin [3]) saattaa viranhaltijajärjestöjen tiedoksi neuvotteluja varten.

Kaupunginhallitukselle palkkalautakunta päätti [4]) ilmoittaa tiedoittaneensa asianomaisille viranhaltijajärjestöille kielitaitosääntökomitean mietinnöstä, jotta näillä olisi tilaisuus neuvotella asian johdosta, mutta että kyseiset järjestöt ovat esittäneet näkökohtansa asiakirjoihin oheistetuista kirjelmistä lähemmin ilmenevästi, joten palkkalautakunta, ottamatta kantaa järjestöjen esityksiin, viittaa lausuntonaan niihin.

Viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen kuoppakorotus. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston työntekijäin ns. kuoppapalkkojen tarkistamista koskevan kiertokirjeen johdosta palkkalautakunta päätti [5]) valtuuttaa puheenjohtajansa asiassa tarpeellisiin neuvotteluihin ja kehoittaa laitoksia, joiden palveluksessa on työvoimaa, jota mainittu korotus saattaa koskea, kiireellisesti antamaan selvityksen lautakunnalle.

Kaupunginhallituksen kiertokirje ns. kuoppatasauksen aiheuttamista taannehtivista korotuksista sijaispalkkioihin, ylityökorvauksiin, sunnuntaikorvauksiin ja hautausavustuksiin merkittiin [6]) tiedoksi.

Työntekijäin kuoppapalkkojen tarkistamisesta johtuneiden neuvottelujen tulokset hyväksyttiin [7]) ja asiasta ilmoitettiin asianomaisille lautakunnille.

Lautakunta päätti [8]) valtuuttaa toimistonsa toimistopäällikön käymään neuvotteluja asianomaisten järjestöjen kanssa viranhaltijain palkkojen ns. kuoppatasausta koskevista asioista.

Viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksesta palkkalautakunta antoi [9]) kaupunginhallitukselle lausunnon.

Lautakunta antoi [10]) lausunnon kaupunginhallitukselle Kunnalliset rakennusmestarityhdistyksen, Suomen kunnaneläinlääkäriliiton ja teurastamolautakunnan eräiden viranhaltijain kuoppatasauksia koskevasta kirjelmästä.

Lautakunta antoi [11]) kaupunginhallitukselle tilapäisten viranhaltijain kuoppatasausta koskevan lausunnon.

Kaupunginhallituksen päätös tilapäisen työvoiman palkkojen kuoppatasauksista merkittiin [12]) tiedoksi ja palkkalautakunnan notaarille päätettiin suorittaa 30. palkkaluokan mukainen palkka takautuvasti heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien.

Kuoppatasausmäräysten takautuvaisuutta koskevasta kansanhuoltotoimiston kirjelmästä palkkalautakunta antoi [13]) kaupunginhallitukselle lausunnon.

Palkkalautakunta antoi [14]) kaupunginhallitukselle lausunnon sosiaaliministeriön palkkaosaston kaupunginhallituksen kuoppakorotusesityksen johdosta tekemästä päätöksestä.

Yleisten töiden lautakunnan esityksen johdosta työmäärärahoista palkatun työvoiman palkkojen kuoppatasauksista palkkalautakunta päätti [15]) esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että yleisten töiden lautakunta valtuutettaisiin, mikäli se katsoo sen aiheelliseksi, korottamaan työmäärärahasta palkatun tilapäisen työvoimaan verrattavan kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkat tilapäisen työvoiman palkkojen tasolle syyskuun 1 p:stä lukien, mutta että sen lisäksi kohtuussyistä yleisten töiden lautakunta oikeutettaisiin maksamaan uuden ja vanhan palkan erotus 7 kuukauden ajalta, kuitenkin ilman ylitöistä maksettavia korvauksia sekä muita palkkaukseen kytkettyjä etuja, sekä että tilisääntökomitean tehtäväksi annettaisiin talousarvioehdotuksen yhteydessä laatia yhtenäiset normit, joiden perusteella palkkojen sisällyttäminen joko työmäärärahojen tai tilapäisen työvoiman tileille on suoritettava ja että asia sen jälkeen palautettaisiin palkkalautakunnalle, joka voisi siitä antaa lausuntonsa. Tilisääntökomitean olisi määräyksiä asiasta laatiessaan otettava huomioon, että työmäärärahoista palkatun henkilökunnan

[1]) Palkkal. 24 p. toukok. 926 §. — [2]) S:n 30 p. elok. 1 417 §. — [3]) S:n 13 p. syysk. 1 530 §. — [4]) S:n 4 p. lokak. 1 694 §. — [5]) S:n 8 p. helmik. 266 §. — [6]) S:n 15 p. helmik. 321 §. — [7]) S:n 15 p. maalisk. 522 §. — [8]) S:n 5 p. huhtik. 648 §. — [9]) S:n 26 p. huhtik. 744 §. — [10]) S:n 3 p. toukok. 803 §. — [11]) S:n 31 p. toukok. 995 §. — [12]) S:n 2 p. elok. 1 283 §. — [13]) S:n 16 p. elok. 1 329 §. — [14]) S:n 23 p. elok. 1 414 §. — [15]) S:n 6 p. syysk. 1 469 §.

palkkaus olisi saatava kiinteämmälle pohjalle kuin tähän asti ja että asianomaisten viranhaltijain palkkausta järjestettäessä olisi huomioon otettava, että kulloinkin kyseessäolevan työn kustannukset olisi saatava selville.

Lautakunta päätti [1]) valtuuttaa toimistopäällikkönsä tilapäisten viranhaltijain kuoppakorotusta koskeviin neuvotteluihin.

Palkkaluokkapäätöksen soveltaminen henkilökohtaisiin palkkoihin. Huoltolautakunnan hallinto-osaston tiedusteluun kaupunginhallituksen palkkaluokkapäätöksen tulkinnasta henkilökohtaisten palkanlisien suhteen palkkalautakunta päätti [2]) vastata, että mainitut palkankorotukset on laskettava henkilökohtaisille palkoille.

Viranhaltijain henkilökortiston uudelleenjärjestäminen. Palkkalautakunta päätti [3]) puoltaa työtehotoimiston ehdotusta kaupungin viranhaltijain henkilökortiston uudelleenjärjestämiseksi ehdottaen kuitenkin ikälisiä annettaessa käytettävän lomakkeen painettavaksi palkkalautakunnan esittämässä muodossa.

Sääntöpalkkaisten virkojen luettelo. Palkkalautakunta päätti [4]) esittää kaupunginhallitukselle 90 000 mk:n suuruisen määrärahan myöntämistä sääntöpalkkaisten virkojen virastoittain ja palkkaluokittain laaditun luettelon painattamista varten.

Maataloustyöntekijöitä koskeva työehtosopimus. Lautakunta päätti [5]), että marraskuun 1 p:nä 1948 voimaan tullutta ja irtisanomisen nojalla huhtikuun 30 p:nä 1949 päättyvää Helsingin kaupungin ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston välistä työehtosopimusta ei irtisanota, mikäli ammattiosasto ei sitä tee. Jos irtisanominen tapahtuu ammattiosaston taholta, niin kaupungin puolesta tullaan työehtosopimus myös irtisanomaan ja vaatimaan siihen niitä muutoksia, joita maataloustyönantajien valtuuskunta tulee vaatimaan sanotun valtuuskunnan ja Maa- ja sekatyöväen liiton väliseen nyttemmin irtisanottuun työehtosopimukseen.

Lautakunta päätti [6]) valtuuttaa puheenjohtajansa neuvottelemaan Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston kanssa asunnoista perityistä vuokrista, haloista perityistä hinnoista yms.

Kaupunginhallitukselle annettiin [7]) selitys palkkalautakunnan lokakuun 11 p:nä tekemästä päätöksestä, koskien maataloustyöntekijöiltä perittäviä vuokria ja halkojen hintoja.

Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston tehtyä esityksen asunnoista perityistä vuokrista, haloista perityistä hinnoista yms. palkkalautakunta päätti [8]) tulkita voimassaolevaa työehtosopimusta siten,

että asunnoista, joihin perusvuokran tultua vahvistetuksi ei ole suoritettu asunnon käyttöarvoa nostavia korjauksia, edelleen peritään alkuperäinen vuokra sallittuine korotuksineen, sekä että asunnoista, joissa käyttöarvoa kohottavia korjauksia on suoritettu, vuokrat määritellään harkinnan mukaan ottamalla huomioon toisaalta työntekijäin asuntojen yleisen vuokratason ja toisaalta asunnon käyttöarvon nousun, pitämällä huoneenvuokralautakunnan korjauksen jälkeen määräämää vuokraa ylimpänä mahdollisena; sekä

että työntekijöille luovutettujen halkojen hinnoittelussa on perusteena pidettävä paikkakunnan todellista keskihintaa riippumatta kaupungin kirjanpidollisista hankintahinnoista.

Putkijohtoalan palkat. Putkijohtoalan palkoista annetun päätöksen soveltamista Helsingin kaupungin teknillisissä laitoksissa koskevan, sosiaaliministeriön palkkaosaston kirjelmän johdosta palkkalautakunta päätti [9]) antaa lausunnon, että mainitun päätöksen soveltaminen voi tapahtua kaupungin teknillisten laitosten alaisissa töissä ilman, että siitä aiheutuisi epäsuhteita ko. menettelyn soveltamisen ulkopuolelle jäävien palkkojen suhteen.

Kaupunginhallituksen ilmoitettua, että se oli kokouksessaan helmikuun 10 p:nä päättänyt alistaa tutkittavakseen palkkalautakunnan kokouksessaan helmikuun 8 p:nä pöytäkirjan 224 §:n kohdalla tekemän päätöksen putkijohtoalan palkkoja koskevasta lausunnosta lautakunta päätti [10]) antaa kaupunginhallitukselle erillisenä kirjelmänä selityksen sekä toimittaa samassa yhteydessä sosiaaliministeriölle osoitetun oman lausuntonsa kaupunginhallitukselle sosiaaliministeriölle edelleen lähetettäväksi.

---

[1]) Palkkal. 11 p. lokak. 1 734 §. — [2]) S:n 13 p. jouluk. 2 106 §. — [3]) S:n 16 p. elok. 1 325 §. — [4]) S:n 29 p. marrask. 2 040 §. — [5]) S:n 25 p. tammik. 203 §. — [6]) S:n 30 p. elok. 1 436 §. — [7]) S:n 18 p. lokak. 1 782 §. — [8]) S:n 11 p. lokak. 1 723 §. — [9]) S:n 8 p. helmik. 224 §. — [10]) S:n 15 p. helmik. 271 §.

Likaisen työn erikoiskorotukset. Sosiaaliministeriön palkkaosaston kirjelmässä ilmenevä likaisen työn erikoiskorotusten (50—100 %) laskemistapa päätettiin [1]) ottaa käytäntöön toukokuun 24 p:n kokousta seuraavan tiliviikon alusta sekä ilmoittaa asiasta yleisten töiden ja teknillisten laitosten lautakunnille, samalla huomauttaen, että päätöstä ei saa laajentavasti tulkita eikä laskutapaa ulottaa 15 %:n likaisen työn korotuksiin.

Liikennelaitoksen korjaamon työntekijöiden suojapuvut. Liikennelaitoksen korjaamon työntekijöiden suojapukuja koskevan esityksen johdosta päätettiin [2]) hyväksyä laitoksen lautakunnan tulkinta työehtosopimuksesta, jonka mukaan laitoksen työntekijöille, jotka ovat tulleet laitoksen palvelukseen ennen joulukuun 16 p:ää 1947, saadaan antaa heille aikaisemmin kuuluneet etuudet eli suojapuku tarvittaessa, kuitenkin enintään kaksi suojapukua vuodessa, jolloin suojapukujen pesu ja korjaus eivät kuulu laitokselle, kun taas edellämainitun päivämäärän jälkeen palvelukseen tulleille työntekijöille ei voida antaa suurempia etuuksia kuin kaupungin muiden laitosten työntekijöille. Näistä etuuksista määrätään lähemmin työehtosopimuksen 11 §:n 2 kappaleessa.

Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan saatettua liikennelaitoksen suojapukukysymyksen sekä erittäin likaisen työn lisien laskemistapaa putkityöalalla koskevan asian työtuomioistuimen ratkaistavaksi palkkalautakunta päätti [3]) tutustuttuaan asiaan liittyviin asiakirjoihin antaa asiassa lausunnon kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallituksen ilmoituksen sen kokouksessaan elokuun 25 p:nä 1949 tekemästä päätöksestä, jolla se päätti antaa selityksensä Työtuomioistuimelle Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan haasteanomuksesta, joka koski liikennelaitoksen henkilökunnan suojapukukysymystä sekä erittäin likaisen työn lisien laskemistapaa putkityöalalla, palkkalautakunta päätti [4]) merkitä tiedoksi.

Liikennelaitoksen uuden henkilökunnan vapaaliput. Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan ja Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestön yhteisestä valituksesta, joka koski liikennelaitoksen lautakunnan kesäkuun 3 p:nä 1949 tekemää päätöstä liikennelaitoksen henkilökunnan maksuttomasta kulkuoikeudesta, palkkalautakunta päätti [5]) antaa lausunnon kaupunginhallitukselle.

Liikennelaitoksen uuden henkilökunnan vapaalippuja koskevan liikennelaitoksen lautakunnan kirjelmän johdosta palkkalautakunta päätti [6]) valtuuttaa puheenjohtajansa suorittamaan asiassa pyydetyt neuvottelut, joista annetaan tieto myös niille neuvottelukelpoisille järjestöille, joille liikennelaitoksen lautakunnan päätöstä ei ole lähetetty.

Liikennehenkilökunnan palkkaus juhannuksena. Liikennehenkilökunnan palkkausta juhannusaaton klo 18 ja juhannuspäivän klo 11 välisenä aikana koskevan liikennelaitoksen esityksen johdosta palkkalautakunta päätti [7]) esittää kaupunginhallitukselle, että juhannusliikenteen johdosta palveluksessa olevalle henkilökunnalle maksettaisiin lain mukainen korvaus.

Halkotoimiston työnjohtajien virkojen sijoittaminen palkkaluokkiin. Helsingin kunnanteknikot ja työnjohtajat-yhdistyksen esityksen johdosta halkotoimiston työnjohtajien virkojen sijoittamiseksi palkkaluokkiin palkkalautakunta päätti [8]), että asia ei anna aihetta toimenpiteisiin, mistä oli pöytäkirjanotteella ilmoitettava Helsingin kunnanteknikoille ja työnjohtajille.

Kansakoulujen vahtimestarien varallaolokorvaukset. Kansakoulujen vahtimestarien varallaolokorvaukset päätettiin [9]) vahvistaa siten, että kolmelle vahtimestarille, joiden tulee ko. aikana olla työpaikalla, suoritetaan täysi korvaus koko kaupunginhallituksen määräämästä varallaoloajasta riippumatta siitä, joutuvatko he sen kestäessä suorittamaan varsinaista työtä tai ei, ja korvauksen suhteen on otettava huomioon työaikalain määräykset yli- ja sunnuntaityöstä.

Viidelletoista vahtimestarille, joiden tulee ko. aikana olla asunnossaan, josta heidät voidaan tarvittaessa kutsua työhön, suoritetaan puolesta kaupunginhallituksen määräämästä ajasta heidän yksinkertaisen tuntipalkkansa mukaan laskettu korvaus.

Kuudelle vahtimestarille, jotka voivat vapaasti valita olinpaikkansa, mutta ovat kuitenkin velvolliset ilmoittamaan, mistä ovat tavattavissa, suoritetaan 1/8 tätä varallaoloaikaa vastaava korvaus. Muille vahtimestareille varallaolokorvausta ei suoriteta.

---

[1]) Palkkal. 24 p. toukok. 944 §. — [2]) S:n 31 p. toukok. 984 §. — [3]) S:n 16 p. elok. 1 363 §. — [4]) S:n 13 p. syysk. 1 499 §. — [5]) S:n 2 p. elok. 1 291 §. — [6]) S:n 13 p. jouluk. 2 142 §. — [7]) S:n 14 p. kesäk. 1 062 §. — [8]) S:n 27 p. syysk. 1 617 §. — [9]) S:n 31 p. toukok. 982 §.

Kotieläinten pito. Lautakunta päätti [1]) ilmoittaa yleisenä ohjeena asianomaisille laitoksille, että laitoksen johtajan on kussakin yksityistapauksessa harkittava, montako kotieläintä ja mitä laatua laitoksen viranhaltija saa pitää. Näiden rehu saadaan myydä laitoksessa käypää hintaa vastaan, milloin sitä riittää myytäväksi. Laiduntamisesta laitoksen alueella tulee periä kohtuullinen korvaus paikkakunnan tavan tai siirtoväen laiduntamiskorvauksista annettujen ohjeiden mukaan. Niiden puutarhaetujen määrittely, jotka voidaan katsoa sisältyvän viranhaltijan vuokraan, kuuluu laitoksen johtajalle.

Vuokra-autojen tuntikorvaus auraustöissä. Vuokra-autojen tuntikorvauksen vahvistamista auraustöissä koskevan rakennustoimiston esityksen johdosta palkkalautakunta päätti [2]) ilmoittaa rakennustoimistolle, että auraustöissä saadaan erikoissopimuksin maksaa 50 %:lla korotettu maistraatin kuorma-autotaksan mukainen korvaus. Tästä oli pöytäkirjanotteella ilmoitettava myös revisiotoimistolle.

Korvauksen suorittaminen oman auton käytöstä virkamatkoilla. Maistraatti oli esittänyt maksettavaksi korvausta kunnallisneuvosmies J. Lappi-Seppälälle oman auton käytöstä virkatehtävissä. Lautakunta päätti [3]) kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa 15 mk:n suuruisen korvauksen suorittamista kilometriä kohden.

Päiväraha Nikkilän sairaalassa suoritettavan työn ajalta. Lautakunta päätti [4]) esittää kaupunginhallitukselle, että Nikkilän sairaalassa tilapäisesti työskenteleville työntekijöille maksettaisiin matkustussäännön mukainen päiväraha sekä että heiltä perittäisiin korvaus sairaalalta saamastaan asunnosta ja ruoasta.

Rakennus- ja muurausalan uudet urakkahinnat. Lautakunta päätti [5]) kiertokirjeellä ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirjeessä ilmoitetut rakennus- ja muurausalan uudet urakkahinnat sekä työkalukorvaukset ja että näitä kaikkia sovelletaan kaupungin töissä elokuun 5 p:stä 1949 alkaen.

Sähkölaitoksen harjoittelijain palkkaus. Sähkölaitokselle ilmoitettiin [6]) sen olevan oikeutetun harjoittelijain palkkauksessa soveltamaan Teollisuuden työteholiiton maaliskuun 29 p:nä 1949 päivättyjä palkkanormeja.

Kansanhuoltotoimiston eroavan henkilökunnan palkat. Kansanhuoltotoimistolle ilmoitettiin [7]), että toimistosta eroava henkilökunta on oikeutettu nostamaan koko sen kuukauden palkan, jonka aikana eroaminen tapahtuu.

Eräiden virkasäännön ja työehtosopimuksen määräysten tulkinta. Kaupunginreviisorin eräiden virkasäännön ja työehtosopimuksen määräysten tulkintaa koskevan kirjelmän johdosta palkkalautakunta päätti [8]), että tilapäisten viranhaltijain palkan vähennys sairausloma-aikana on suoritettava siten, että hänelle maksetaan määräosuus pohjapalkasta ja ikäkorotusta vastaavat palkankorotukset kokonaan, sekä että työntekijäin luottamusmies on osallistumisesta työaikana pidettyyn kaupungin lautakunnan kokoukseen oikeutettu saamaan palkkiona ainoastaan vahvistetun kokouspalkkion, mutta ei korvausta menetetystä työajasta.

Palkan maksutapa vajailta kuukausilta. Kaupunginhallituksen palkan maksutapaa vajailta kuukausilta koskevan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti [9]) esittää, että kaupunginhallitus antaisi kaikille lauta- ja johtokunnille seuraavan ohjeen:

»Milloin on kysymys palkan laskemisesta vajaalta kuukaudelta, on palkka laskettava todellisen päivälukumäärän mukaan. Milloin yhteenlaskettu palvelusaika ylittää kuukauden, palkka on laskettava siten, että palvelusajan alusta lukien lasketaan täydet kuukaudet, esim. 4. 2.—3. 3., jolta ajalta maksetaan täysi kuukausipalkka, ja ylimenevältä osalta palkka todellisten päivien mukaan. Päivän palkaksi lasketaan aina kuukausipalkka jaettuna 30:llä. Se seikka, montako päivää kussakin kalenterikuukaudessa on, ei vaikuta laskutapaan, joten kuukausina käsitellään esim. 16. 1.—15. 2., 20. 2.—19. 3., 1. 5.—30. 5. ja 1. 5.—31. 5.»

Virheellisesti suoritettu virkanimitys. Lautakunta päätti [10]) ilmoittaa työnvälityslautakunnalle tämän tekemän esityksen johdosta, että kyseessä olevassa virkanimityksessä oli menetelty virheellisesti sikäli, että asianomainen virkaan nimitettävä ei ollut esittänyt todistusta ruotsinkielen taidostaan ennen virkaan nimittämistä. Kun hän kuitenkin jo on

---

[1]) Palkkal. 22 p. maalisk. 573 §. — [2]) S:n 29 p. marrask. 2 059 §. — [3]) S:n 29 p. marrask. 2 037 §. — [4]) S:n 15 p. maalisk. 508 §. — [5]) S:n 2 p. elok. 1 295 §. — [6]) S:n 31 p. toukok. 987 §. — [7]) S:n 26 p. huhtik. 742 §. — [8]) S:n 25 p. lokak. 1 808 §. — [9]) S:n 13 p. jouluk. 2 086 §. — [10]) S:n 25 p. tammik. 176 §.

ryhtynyt virkaansa hoitamaan ja nyttemmin on osoittanut olevansa siihen pätevä, ei palkkalautakunnan puolesta ole estettä vaalin voimassa pysyttämiselle.

Sukeltajain palkat. Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esityksen johdosta, joka koski neuvottelujen aloittamista sukeltajien palkoista, palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaa keskustoimikunnalle, että se ei katso voivansa ryhtyä pyydettyihin neuvotteluihin. Suomen sukeltajain liiton esittäessä kaupunginhallitukselle työsitoumuksen solmimista kaupungin ja liiton kesken palkkalautakunta päätti [2]) esittää kaupunginhallitukselle, että asia ei antaisi aihetta toimenpiteisiin.

Työstä poisjääneiden työntekijäin työsuhteiden ennalleen palauttaminen. Lautakunnan varapuheenjohtajan Laakson ja jäsenen Tervosen esityksen johdosta, joka koski työstä poisjääneiden työntekijäin työsuhteiden ennalleen palauttamista, palkkalautakunta päätti [3]) todeta, että sillä ei ole valtuuksia päättää asiasta eikä aihetta tehdä esitystä kaupunginhallitukselle. Samanlaisen päätöksen lautakunta teki [4]) myös Suomen rakennustyöläisten liiton samaa asiaa koskevan kirjelmän johdosta.

Uusien virkojen perustaminen ja palkkaluokkien muuttaminen. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle useita lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista, virkojen vakinaistamista, viranhaltijain palkkaluokkien tai palkkioiden tarkistamista ja muuttamista, niiden indeksikorotuksia tai indeksiin sitomista. Edelleen lautakunta antoi lausuntonsa useista virkanimikkeiden muuttamista koskevista asioista. Uusien virkojen perustamisen ollessa kysymyksessä palkkalautakunta yleensä tyytyi esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta, puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen.

Osapäivätyöt. Palkkalautakunta antoi useissa tapauksissa suostumuksensa virkailijain siirtymisestä kokopäivätyöstä osapäivätyöhön ja päinvastoin. Valtaosaltaan osapäivätyöntekijät olivat sairaanhoitohenkilökuntaa.

Laivaväen palkkaaminen satama- ja liikennelaitokselle. Lautakunta päätti [5]) merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen maaliskuun 31 p:nä 1949 tehdyn päätöksen yhteisen laivaväen palkkaamisesta satama- ja liikennelaitoksille sekä valtuuttaa palkkalautakunnan puheenjohtajan neuvottelemaan Suomen merimies-unionin kanssa työehtosopimuksen aikaansaamiseksi.

Korvausten maksaminen v:n 1918 tapausten johdosta kaupungin palveluksesta erotetuille. Sen johdosta, että Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunta oli esittänyt korvausten maksamista v:n 1918 tapausten johdosta kaupungin palveluksesta erotetuille sekä Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestö anonut korvauksen maksamista Raitiotieja omnibus oy:n palveluksessa olleille v:n 1918 tapahtumien johdosta erotetuille tai heidän leskilleen, palkkalautakunta päätti [6]) kirjelmällä saattaa kaupunginhallituksen tiedoksi eräät asiaan liittyvät seikat sekä lausuntonaan ilmoittaa, että kaupunki ei ole oikeudellisesti velvollinen anomuksiin suostumaan, mutta että palkkalautakunta ei ole katsonut asiakseen harkita kysymystä sen tarkoituksenmukaisuuden kannalta.

Kaupunkiliiton kiertokirjeitä palkka-asioista. Seuraavat Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirjeet merkittiin [7]) tiedoksi: kiertokirje palkkasäännöstelypäätöksen 3 §:n 3 mom:n soveltamisesta työttömyystöistä maksettaviin palkkoihin;

kiertokirje palkkasäännöstelypäätöksen 5 §:n 3 mom:n soveltamisesta rakennusalalla, minkä ohessa se päätettiin [8]) saattaa yleisten töiden lautakunnan ja satamalautakunnan tietoon ja sovellettavaksi marraskuun 6 p:stä 1949 lukien;

kiertokirje sähköalan työehtosopimuksesta ja urakkahinnoittelusta, minkä ohessa uusi urakkahinnoittelu päätettiin [9]) saattaa sähkölaitoksen tietoon ilmoituksin, että sitä kulloinkin voimassaolevin indeksikorotuksin on sovellettava marraskuun 6 p:stä 1949 alkaen;

kiertokirje [10]) peltialan työehtosopimuksen hyväksymisestä palkkojen osalta;

kiertokirje [11]) palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 3 mom:n nojalla myönnettyjen palkkojen tarkistamista metalliteollisuuden erikoismiehille.

Eräiden Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston tekemien sopimusten aiheuttamat muutokset. Lautakunta päätti [12]) saattaa kaikkien laitosten tietoon eräistä Kaupunkiliiton

---

[1]) Palkkal. 20 p. syysk. 1 551 §. — [2]) S:n 27 p. syysk. 1 625 §. — [3]) S:n 6 p. syysk. 1 484 §. — [4]) S:n 13 p. syysk. 1 531 §. — [5]) S:n 26 p. huhtik. 747 §. — [6]) S:n 10 p. toukok. 823 §. — [7]) S:n 8 p. marrask. 1 916 §. — [8]) S:n 1 p. marrask. 1 840 §. — [9]) S:n 1 p. marrask. 1 841 §. — [10]) S:n 8 p. marrask. 1 917 §. — [11]) S:n 8 p. marrask. 1 918 §. — [12]) S:n 27 p. syysk. 1 624 §.

palkka-asiainneuvoston tekemistä sopimuksista ja päätöksistä aiheutuneet muutokset, joita soveltuvin kohdin tuli noudattaa lokakuun 2 p:stä 1949 alkaen.

Viranhaltijoiden palkkojen säännöstelystä vapauttamisen aiheuttamat toimenpiteet. Lautakunta päätti [1]) esittää kaupunginhallitukselle eräitä kuntien viranhaltijain palkkojen säännöstelystä vapauttamisesta aiheutuvia toimenpiteitä. Mainitun esityksen, joka koski palkkojen ja eläkkeiden järjestelyä, kaupunginvaltuusto hyväksyi marraskuun 21 p:nä 1949 ja se on julkaistu kunnallisessa asetuskokoelmassa v:lta 1949 n:o 113.

Rakennusmestari H. Kinnusen palkkaetuja maaliskuun 5 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta koskevan Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen ja Kunnalliset rakennusmestarit-yhdistyksen esityksen johdosta palkkalautakunta päätti [2]), että koska Kinnusta ei oltu määrätty viransijaiseksi korkeampaan virkaan vaan hän jatkuvasti oli hoitanut omaa virkaansa, viransijaisuuspalkkio ei tässä tapauksessa tullut kysymykseen, mistä oli pöytäkirjanotteella ilmoitettava yleisten töiden lautakunnalle.

Viranhaltijain ylityökorvaus. Korkeimman hallinto-oikeuden annettua maaliskuun 1 p:nä 1949 päätöksen viranhaltijain ylityökorvausta koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti [3]) ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus uudistaisi aikaisemman valituksenalaisen päätöksensä asiassa siten täydennettynä, että lause: »Edelleen kaupunginhallitus päätti, että ylityökorvaukset suoritetaan uusien palkkojen mukaan laskettuina vasta kuluvan maaliskuun alusta alkaen» tulisi kuulumaan: »Edelleen kaupunginhallitus päätti, että ylityökorvaukset suoritetaan uusien palkkojen mukaan laskettuina vasta sen jälkeen kuin säännöllisen työajan pidennys on tullut voimaan eli kuluvan maaliskuun alusta lukien.» Tästä ehdotuksesta oli pöytäkirjanotteella ilmoitettava neuvottelukelpoisille viranhaltijajärjestöille lain edellyttämässä järjestyksessä.

Ylityökorvauksen maksaminen matkoihin käytetystä ajasta. Kaupunginreviisorin tiedustelun johdosta, joka koski ylityökorvauksen suorittamista työntekijöille matkoihin käytetystä ajasta näiden joutuessa suorittamaan työtä kaupungin ulkopuolella, palkkalautakunta päätti [4]) antaa kaikille lautakunnille seuraavan lausunnon:

Revisiotoimiston kiinnitettyä palkkalautakunnan huomiota siihen, että kaupungin työntekijöille on toisella paikkakunnalla suoritetusta työstä maksetun urakka- tai tuntipalkan lisäksi maksettu vastaavaa palkkaa myös matkustamiseen käytetyltä ajalta sekä varsinaisen työajan ulkopuolelle jäävästä matkustusajasta lisäksi myös ylityökorvausta, palkkalautakunta, hankittuaan asiasta työneuvoston lausunnon, kiinnittää asianomaisten huomiota seuraavaan:

Mikäli työpaikkaan toiselle paikkakunnalle matkustaminen ei tapahdu työnantajan työntekijää velvoittavasti määräämästä lähtöpaikasta, ei sitä työaikalain 9 §:n mukaan lueta työaikaan. Tästä huolimatta työntekijä on kaupungin voimassaolevan työehtosopimuksen perusteella oikeutettu sellaiseen korvaukseen, mikä sopimuksen 10 §:ssä mainitaan matkakorvauksen ja päivärahan suorittamisesta. Vaikka muusta korvauksesta kaupungin ulkopuolelle tehtävien matkojen suhteen ei ole sovittu, palkkalautakunta kuitenkin katsoo, että kaupungin on lisäksi suoritettava työntekijälle yksinkertaista tuntipalkkaa vastaava korvaus näiltä matkaan käytetyiltä tunneilta, jotka sisältyvät yleisesti noudatettuun työaikaan, koska työntekijän ansiotulo muussa tapauksessa alenisi matkan johdosta. Kun matkatunteja ei lain eikä sopimuksen mukaan lueta työaikaan, ei ylityökorvaus niiltä kuitenkaan tule kysymykseen, eikä työn suoritukseen käytetyistä tunneista myöskään voida suorittaa ylityökorvausta sillä perusteella, että ne yhdessä matkatuntien kanssa ylittävät säännöllisen työajan.

Eläinlääkärien ylityökorvaukset. Teurastamolautakunnalle ilmoitettiin [5]), että eläinlääkärien ylityö, jota on tehty runsaan teuraskarjan sekä riittämättömän teurastajamäärän vuoksi, on luonteeltaan korvattavaa, mikäli se ylittää 12 tuntia kuukaudessa. Ylityökorvauksen maksaminen ko. viranhaltijoille riippuu siitä, katsotaanko heidät johtavassa asemassa oleviksi. Tarkastuseläinlääkärit ja apulaiseläinlääkäri eivät ole johtavassa asemassa, joten asia heidän kohdaltaan on selvä. Apulaisjohtajaa voitaisiin nimen perusteella pitää johtavassa asemassa olevana, mutta koska palkkalautakunnan käsityksen mukaan vain teurastamon johtaja on teurastamolla johtava viranhaltija ja apulaisjohtajaa voidaan pitää vain hänen sijaisenaan ollessa johtavassa asemassa olevana, ei ole estettä maksaa ylityökorvausta myös apulaisjohtajalle.

[1]) Palkkal. 15 p. marrask. 1 958 §. — [2]) S:n 25 p. lokak. 1 795 §. — [3]) S:n 3 p. toukok. 805 §. — [4]) S:n 6 p. syysk. 1 477 §. — [5]) S:n 5 p. heinäk. 1 161 §.

Sunnuntaityökorvaukset. Lautakunta päätti [1]) saattaa viranhaltijoille suoritettavia sunnuntaityökorvauksia koskevan työneuvoston lausunnon kaikkien lauta- ja johtokuntien tietoon samalla huomauttaen, että niiden viranhaltijoiden suhteen, jotka eivät ole työsopimuslain alaisia, on ylitöihin nähden edelleen sovellettava kaupunginhallituksen helmikuun 5 p:nä 1942 tekemää päätöstä. Sunnuntaityökorvaukset on maksettava kiertokirjeen mukaisesti tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen, minkä lisäksi päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että ennen mainittua päivää maksettuja mahdollisia liikoja sunnuntaityökorvauksia ei perittäisi takaisin.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan tekemään tiedusteluun palkkalautakunta päätti [2]) vastata, että kun avustavaa lämmitystyövoimaa on kulloinkin palkattava todellisen tarpeen mukaan, tällaiselle työvoimalle tulevat sunnuntaityökorvaukset on maksettava kirjallisen määräyksen perusteella tehtyjen, toteennäytettyjen todellisten työtuntien mukaan. Tästä oli pöytäkirjanotteella ilmoitettava myös revisiotoimistolle.

Rakennustoimiston tiedusteluun talonmiesten sunnuntaityökorvausta koskevan päätöksen soveltamisesta korjauspajan tp. talonmies-lämmittäjän H. Lariston sunnuntaityökorvaukseen päätettiin [3]) vastata, että palkkalautakunnan eräitä aikaisemmin tekemiä päätöksiä oli tulkittava niin, että ellei talonmiehille ja lämmittäjille aikaisemmin ollut suoritettu sunnuntaityökorvauksia, ne oli nyttemmin maksettava taannehtivasti tammikuun 1 p:stä 1947 lukien toteennäytettyjen taikka, ellei se ole käytännössä mahdollista, arvioitujen todellisten sunnuntaityötuntien lukumäärän perusteella. Samaa periaatetta on noudatettava myös nyt po. tapauksessa. Mitä sitten tulee sunnuntaityökorvauksen laskutapaan, niin koska nyt ei ole kysymyksessä ylityö, vaan sunnuntaityökorvaus, on korvaus tuntia kohden yksinkertainen tuntipalkka.

Tavolan koulukodin johtajan sunnuntaityö. Lastensuojelulautakunnalle ilmoitettiin [4]) sen tekemän esityksen johdosta, että Tavolan ja Toivoniemen koulukotien johtajien sunnuntaisin laitoksissaan suorittama yleisvalvonta yms. siihen liittyvä työ voidaan katsoa säännölliseksi sunnuntaityöksi, jolta 2 tunnin mukaan voidaan suorittaa sunnuntaityökorvaus. Tavolan koulukodin johtajan 4 tunnin mukaan nostamasta sunnuntaityökorvauksesta on häneltä perittävä puolet takaisin, taikka vaihtoehtoisesti velvoitettava hänet suorittamaan vastaava määrä sunnuntaityötunteja ilman korvausta. Se, mistä lähtien Toivoniemen koulukodin johtajatar oikeutetaan saamaan tämän päätöksen mukaan sunnuntaityökorvausta, jätetään lastensuojelulautakunnan päätettäväksi hänen suorittamansa työmäärän perusteella ja muiden koulukotien johtajien nostamat korvaukset huomioonottaen.

Liikennelaitoksen rataosaston yötyökorvauksia koskevan Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esityksen palkkalautakunta päätti [5]) hylätä.

Luontoisetukorvaukset. Kertomusvuoden aikana lautakunta vahvisti useita satoja luontoisetukorvauksia, määräsi virka-asuntoja sekä teki joukon muita päätöksiä, jotka koskivat luontoisetujen nauttimista niin, että viranhaltija joko vapautettiin niistä kokonaan, jolloin palkka maksettiin yksinomaan rahassa tai osittain, esim. sairaalassa ruokailusta, asuntoedusta jne. Eräissä tapauksissa oikeutettiin viranhaltija pitämään lapsensa tai äitinsä luonaan virka-asunnossaan edellyttäen että asianomaiselle ei myönnetty muita etuja.

Eläkkeelle siirtyneiden viranhaltijoiden virka-asunnot. Lautakunta päätti [6]) ilmoittaa kunnalliskodin johtokunnalle, sen tekemän tiedustelun johdosta, että kyseessäolevien viranhaltijain irtisanomiseen virka-asunnoistaan ei ole estettä.

Vuosilomamääräysten tulkitseminen. Kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esityksen johdosta eräiden Ryttylän koulukodin palveluksessa olevien viranhaltijain oikeudesta saada vuosilomansa pidennettynä päätettiin [7]) ilmoittaa kaikille laitoksille, että vuosilomaa ei ole annettava pidennettynä, milloin virkatehtävien laatu maataloustöissä ja muissa sellaisissa vuosilomalain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa töissä, joissa kesäaikana annettu vuosiloma vaikeuttaa yrityksen toimintaa, aiheuttaa sen myöntämisen muuna kuin varsinaisena lomanantokautena. Samaa periaatetta on noudatettava myös työntekijöiden lomien suhteen.

---

[1]) Palkkal. 5 p. huhtik. 653 §. — [2]) S:n 18 p. tammik. 100 §. — [3]) S:n 22 p. maalisk. 601 §. — [4]) S:n 15 p. maalisk. 511 §. — [5]) S:n 10 p. toukok. 831 §. — [6]) S:n 27 p. syysk. 1 611 §. — [7]) S:n 18 p. tammik. 98 §.

Sairaalalautakunnalle päätettiin [1]) ilmoittaa sen tekemän tiedustelun johdosta, että milloin palvelukseen astuminen on tapahtunut lokakuun 1 p:nä, loman pituuteen vaikuttavat palvelusvuodet tulevat täyteen syyskuun loppuun mennessä, joten kysytyssä tapauksessa viranhaltija oli kertomusvuonna oikeutettu kuuden viikon lomaan.

Kansanhuoltotoimistolle päätettiin [2]) ilmoittaa, että toimistoapulaisella J. Riikosella on vuosilomaan hyväksiluettavaa muun kunnan palvelusta lähes 17 vuotta, mutta koska Riikonen oli tullut varsinaiseksi tilapäiseksi toimistoapulaiseksi toukokuun 1 p:stä 1948 alkaen, saatuaan sitä ennen vuosilomakorvauksen tuntipalkalla olosta, ei hän virkasuhteensa perusteella ole oikeutettu saamaan vuosilomaa vuodelta 1948. Vuosilomamääräysten mukaan Riikonen on vuonna 1949 oikeutettu lukemaan hyväkseen muissa kunnissa palvelemansa ajan ja hänellä on oikeus kuuden viikon lomaan. Koska Riikonen eroaa ennen lomanantokauden alkua, hänelle on suoritettava vuosilomakorvausta kolmelta päivältä kuukautta kohti toukokuun 1 p:stä 1949 lukien.

Kansanhuoltotoimistolle ilmoitettiin [3]) palkkalautakunnan kokouksessaan kesäkuun 21 p:nä tekemän päätöksen toimistoapulaisen J. Riikosen asiassa olevan väärän, koska valtion ja muun kunnan palvelusta saadaan vuosilomaan nähden lukea hyväksi enintään kymmenen vuotta. Mutta koska erehdys on tapahtunut viranomaisten taholta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että Riikoselta ei perittäisi jo ehkä liikaa maksettua lomakorvausta takaisin.

Pidennetyn kesäloman myöntämistä liikennelaitoksen rataosaston uuttaajille koskevan liikennelaitoksen lautakunnan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti [4]) ilmoittaa liikennelaitoksen lautakunnalle, että koska sen esitys ei perustunut työntekijäin lomasääntöön eikä voimassaolevaan työehtosopimukseen, palkkalautakunta ei voinut siinä tarkoitettua menettelyä hyväksyä.

Käräjien seuraamiseen tarvittavat lomat. Lautakunta päätti [5]) ilmoittaa terveydenhoitolautakunnalle ammattientarkastaja, insinööri S. Maaniemen anomuksen johdosta, että kaupungin laitoksissa yleensä noudatetun käytännön mukaan on käräjien seuraamiseen tarvittavat vähäiset lomat, joiden ajalta palkkaa ei ole vähennetty, järjestetty siten, että asianomainen korvaa yli- tai kotityöllä virkatehtävät, joita ei lomansa aikana ole suorittanut ja että tehdyn esityksen perusteella virkavapautta ei voida myöntää, vaan kustakin virkavapausajasta on tehtävä erikseen anomus aikamäärineen (mikäli tarpeelliseksi katsotaan).

Valtion palveluksen hyväksilukeminen vuosilomaa varten. Kunnalliskodin vahtimestarin valtion palveluksen hyväksilukemista vuosilomaa varten koskevan anomuksen johdosta palkkalautakunta päätti [6]) ilmoittaa kunnalliskodille, että virkasäännön 26 §:n 7 mom:n sanamuodosta voi ehkä saada sen käsityksen, että kunkin valtiolla palvellun ajanjakson tulisi olla vähintään vuoden pituisen. Näin ei kuitenkaan ole määräystä tulkittu, ja virkasääntökomitean mietinnöstä (Kvston painetut asiakirjat N:o 3/1948 s. 7) ilmenee, että kun asianomaisesta kohdasta poistettiin sana »yhtäjaksoisesti», sillä nimenomaan tarkoitettiin aikaisemman palveluksen yhtäjaksoisuutta koskevan ehdon poistamista. Käytännössä onkin riittänyt, että asianomaisella on valtion palvelusta yhteensä vähintään vuosi. Näin ollen anoja on oikeutettu lukemaan hyväkseen anomuksestaan ilmenevät valtion palvelusajat yhteensä 2 v. 1 kk. 19 p.

Oikeudet kesälomaan ja ikälisiin. Tervalammen työlaitoksen tiedusteluun erään sen palveluksessa olevan tallimiehen oikeudesta kesälomaan ja ikälisiin aikaisempien palvelussuhteittensa perusteella päätettiin [7]) vastata, että kyseisen tallimiehen palvelus Valtionrautateillä ja Asevarikko 4:ssä voidaan lukea hyväksi kesälomaan, mutta ei ikälisiin nähden. Pohjolan poikakodin palvelusta ei voida lukea hyväksi kumpaankaan etuun nähden. Näin ollen hän on kuluvana vuonna oikeutettu 1 kuukauden kesälomaan sekä 1 ikäkorotukseen vain kaupungin palveluksen perusteella vasta toukokuun 1 p:stä 1951 lukien aikanaan tehtävän eri esityksen perusteella.

Oikeus lomakorvaukseen. Palkkalautakunta päätti [8]) ilmoittaa liikennelaitokselle erään Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestön anomuksen johdosta, että kummankin anomuksessa mainitun rahastajan edellisessä joulukuussa nauttima loma on katsottava

---

[1]) Palkkal. 12 p. huhtik. 686 §. — [2]) S:n 21 p. kesäk. 1 108 §. — [3]) S:n 16 p. elok. 1 327 §. — [4]) S:n 8 p. marrask. 1 885 §. — [5]) S:n 8 p. helmik. 229 §. — [6]) S:n 13 p. jouluk. 2 077 §. — [7]) S:n 15 p. maalisk. 513 §. — [8]) S:n 22 p. maalisk. 526 §.

vuosilomaksi, mikä heillä oli oikeus saada pitennettynä. Kun rahastajilla kummallakin oli tavallista vuosilomaa jäljellä 18 päivää, on se puolella pidennettynä 27 päivää. Heidän ehdittyään joulukuussa olla 22 päivää lomalla, jäi pidennetystä lomasta käyttämättä 5 päivää, mikä on siis korvattava. Lisäksi on heillä huhtikuun 30 p:n 1948 jälkeen ansaittua vuosilomaa vuotta 1949 varten 24 työpäivää 8 kuukauden ja kuukautta kohden tulevan 3 työpäivän mukaan. Kummankin lomakorvaus tulee siis laskea seuraavasti:

$$\frac{5 \times \text{kuukausipalkka}}{30} + \frac{24 \times \text{kuukausipalkka.}}{25}$$

Näin laskettu korvaus on maksettava kummallekin rahastajalle täysimääräisenä eläkkeen lisäksi.

Etsivä F. R. Dickmanin vuosilomakorvausta koskevan anomuksen johdosta palkkalautakunta päätti [1]) ilmoittaen, että Dickman on oikeutettu saamaan 6 kuukaudelta vuosilomakorvauksena kultakin kuukaudelta 3 työpäivän palkan eli yhteensä 18 työpäivän palkan, jolloin työpäivän palkka on hänelle maksettu kuukausipalkka jaettuna 25:llä, esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus myöntäisi raastuvanoikeudelle tähän tarkoitukseen puuttuvan määrärahan.

Vuosilomakorvauksen maksaminen kuolinpesälle. Sairaalalautakunnalle päätettiin [2]) ilmoittaa sen tekemän esityksen johdosta, että ruokalanhoitaja A. Ruuthin kuolinpesä on oikeutettu saamaan lomakorvausta pitämättä jääneestä vuosilomasta 27 päivän mukaan eli 19 224 mk sekä huhtikuun 30 p:n 1948 jälkeen seuraavaa lomanantokautta varten ansaitsemastaan lomasta 13 työpäivän mukaan 11 107: 20 mk eli yhteensä 30 331:20 mk eli pyöristettynä 30 330 mk, minkä ohessa kuolinpesä on oikeutettu virkasäännön 22 §:n perusteella saamaan Ruuthin kuolinkuukauden palkan mikäli sitä ei vielä ole Ruuthille maksettu.

Oikeus jäädä virkaansa säädetyn eroamisiän saavutettuaan myönnettiin kertomusvuonna 30 henkilölle. Eräitä mainittua asiaa koskevia anomuksia hylättiin ja joissakin tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto viranhaltijan oikeuttamisesta pysymään virassaan eläkeiän saavutettuaan.

Sivutoimet. Oikeus hoitaa sivutointa myönnettiin yhteensä 36 viranhaltijalle. Useimmissa tapauksissa oli kysymyksessä opettajan tehtävän hoitaminen yliopistossa, teknillisessä korkeakoulussa tai jossakin muussa oppilaitoksessa.

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin yhteensä 14 viranhaltijalle; näistä 9 lupaa myönnettiin v:n 1950 loppuun.

Ikäkorotusten myöntäminen. Ikäkorotusten myöntämistä koskevia asioita palkkalautakunta ratkaisi kertomusvuonna 1 438 sekä teki esityksen kaupunginhallitukselle ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä 986 tapauksessa. Kaupunginhallituksen ratkaistavista ikäkorotusanomuksista annettiin 62 lausuntoa. Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa useista ikäkorotusten myöntämistä koskevista valitusasioista sekä sellaisista tapauksista, joissa oli kysymyksessä viranhaltijan oikeuttaminen laskemaan virkavuosiksi ikälisiä varten eri laitoksissa palvelemansa ajat.

Virheellisesti myönnetty ikäkorotusta vastaava palkankorotus. Liikennelaitoksen esitettyä ikäkorotuksia vastaavien palkankorotusten myöntämistä raitiovaunukuljettajille A. B. Gladille ja O. Peltolalle palkkalautakunta päätti [3]) kaupunginhallitukselle esittää esityksen hylättäväksi sekä että tilapäisen viranhaltijan, jolle ikäkorotusta vastaava palkankorotus on myönnetty virheellisellä perusteella, palkkaa alennettaisiin, kun virheellinen ikäkorotusta vastaava palkankorotus huomataan myönnetyksi, jolloin virheen oikaisemisesta johtuva palkan alennus toimitettaisiin virkasäännön mukaista irtisanomismenettelyä noudattaen eli että ko. viranhaltijalle ilmoitettaisiin, että laillisen irtisanomisajan kuluttua alennetaan palkka virhettä vastaavalla määrällä, jolloin asianomainen viranhaltija voisi erota, mikäli ei toimenpiteeseen tyydy.

Sairauslomasijaisuudet. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuonna sairauslomaa nauttivien viranhaltijain sijaisille palkkioita 462 tapauksessa. Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sairausloman myöntämistä koskevissa asioissa, mm. täysien tai vähennettyjen palkkaetujen nauttimisesta jatketun sairausloman ollessa

[1]) Palkkal. 6 p. syysk. 1 479 §. — [2]) S:n 26 p. helmik. 355 §. — [3]) S:n 11 p. lokak. 1 724 §.

kysymyksessä. Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakautuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiotoimisto	14 990	Sielullisesti sairaiden lastenpsykiatrin toimisto	16 100
Kaupunginkanslia	16 020	Kouluhammasklinikka	155 590
Kaupunginhallituksen asiamiesosasto	5 089	Veneeristen tautien poliklinikat	99 935
Kaupunginarkisto	2 255	Äitiys- ja lastenneuvolat	261 380
Rahatoimisto	108 465	Desinfioimislaitos	70 050
Tilastotoimisto	168 805	Sairaalain tilivirasto	63 195
Maistraatti	39 305	Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto	241 670
Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttori	9 380	Huoltolautakunnan kassa- ja tilitoimisto	16 405
Toisen kaupunginvoudinkonttori	304 494	Huoltolautakunnan asiamiestoimisto	3 885
Rikostuomioiden toimeenpanokonttori	245 795	Kunnalliskoti laitoksineen	815 900
Helsinki—Malmin ulosottopiiri	27 760	Työtuvat	26 000
Rakennustarkastus	58 475	Lastensuojelulautakunta	4 20 015
Raastuvanoikeus	329 905	Lastenhuoltolaitokset	569 172
Syyttäjistö	71 815	Oikeusaputoimisto	13 320
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto	163 620	Työnvälitystoimisto	26 445
Poliisilaitoksen sairaanhuolto	12 795	Raittiuslautakunta	250
Holhouslautakunta	1 000	Suomenkielinen työväenopisto	55 495
Huoneenvuokralautakunnat	18 845	Kirjapainokoulu	26 565
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	350 590	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	135 040
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	13 710	Kotitalouslautakunta	5 555
Eläinlääkintäosasto	7 990	Lastentarhain johtokunta	19 080
Maidontarkastamo	80 510	Lastentarhat laitoksineen	435
Ammattientarkastus	30 465	Kaupunginkirjasto	712 385
Tuberkuloosihuoltotoimisto	113 700	Kaupunginorkesteri	242 395
Tuberkuloosihuollon asuntolat	77 275	Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto	168 960
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	160 395	Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto	246 370
Sielullisesti sairaiden huoltotoimisto	28 665	Satamaliikenne	53 280
		Teurastamo	19 015
		Elintarvikekeskus	21 925
		Yhteensä	6 967 925

Virkavapaudet. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 150 viranhaltijalle virkavapautta täysin palkkaeduin. Lisäksi lautakunta päätti eräissä tapauksissa siirtää jo myönnetyn virkavapauden toiseen ajankohtaan tai peruuttaa sen. Joitakin virkavapausanomuksia hylättiin.

Virkavapautta myönnettiin useimmiten ulkomaista opintomatkaa, kursseille, neuvottelupäiville tai urheilukilpailuihin osallistumista varten. Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja sellaisissa tapauksissa, joissa oli kysymyksessä virkavapauden myöntäminen työntekijöille edellä mainitun kaltaisten syiden vuoksi.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 43 viranhaltijalle opintomatkaa, toisen viran hoitamista tai yksityisasioiden järjestämistä varten yhdeksi vuodeksi tai lyhyemmiksi ajoiksi. Joissakin tapauksissa maksettiin asianomaisille tällöin puolet tai kolmasosa palkasta.

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuoden jikana talousarvioon tarkoitukseen otetusta määrärahasta seuraavat rahamäärät, joiden aakautuminen eri virastojen kesken selviää alla olevasta yhdistelmästä:

	Mk		Mk
Raastuvanoikeus	36 590	Lastensuojelulautakunta	50 350
Palolaitos	14 255	Lastenhuoltolaitokset	55 706
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	18 055	Lastentarhat laitoksineen	5 430
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	11 295	Kaupunginkirjasto	29 545
Veneeristen tautien poliklinikat	6 255	Musiikkilautakunta	6 000
Äitiys- ja lastenneuvolat	272 885	Kaupunginorkesteri	3 175
		Yhteensä	509 541

Vuorotyössä olevien sairauslomapalkka. Sähkölaitokselle ilmoitettiin [1]), että sairausloman palkka vuorotyössä oleville aikapalkkaa nauttiville on maksettava sen todellisen tuntimäärän perusteella, minkä sairauslomalla oleva tulisi saamaan, jos hän olisi työssä sekä urakkapalkkaa nauttiville keskimääräisen päiväansion mukaan. Sairauslomasijainen on oikeutettu palkkaan kaikilta todellisilta työtunneilta ja laitoksessa käytännössä olevaa työajan järjestelyä voidaan jatkaa mikäli siihen on saatu työneuvoston lupa tai mikäli lupa asianmukaisessa järjestyksessä hankitaan.

Viranhaltijan oikeus synnytyslomaan. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle ilmoitettiin [2]) sen tekemän tiedustelun johdosta, että määrärahapalkkainen viranhaltija, kuten esim. vuosisijainen, ei ole virkasäännön mukaan oikeutettu synnytysloman ajalta palkkaetuihin, milloin hän ei ole ollut kuutta kuukautta kaupungin palveluksessa. Sairausloman ajalta tällainen viranhaltija on oikeutettu enintään kahden viikon ajalta täyteen palkkaan. Tiedustelun aiheuttaneessa tapauksessa kahdelta viikolta maksettu palkka on katsottava sairauslomapalkaksi.

Teurastajien sairauslomapalkka. Teurastamolle ilmoitettiin [3]), että kuukausipalkkaisille teurastajille ei ole maksettava sairauslomalta muuta palkkaa kuin heidän virkasäännön mukainen kuukausipalkkansa ikälisineen. Tuntipalkkaisille teurastajille on sairausloma-ajan palkka maksettava sairauslomaa edeltäneen kolmen kuukauden keskiansion mukaan.

Eläkesäännön soveltaminen. Sairaalalautakunnan eläkesääntöjen soveltamista koskevan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti [4]) kaupunginhallitukselle esittää lausuntonaan, että henkilöt, jotka v. 1943 pidättivät itselleen oikeuden eläkkeeseen siihen asti voimassa olleiden eläkesääntöjen mukaisesti saisivat tilaisuuden suorittaa uuden valinnan, sekä että, jos asianosaiset valitsevat uuden eläkesäännön, sen mukaan lasketut eläkkeet suoritettaisiin heinäkuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Myönnetyt eläkkeet. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 280 kaupungin palveluksessa olleelle henkilölle sääntöjen mukainen eläke. Kaupunginhallitukselle annettiin useita ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevia lausuntoja. Kaupunginvaltuuston tammikuun 11 p:nä 1949 tekemästä ns. palkkakuoppapäätöksestä johtuen lautakunta suoritti aikaisempia päätöksiään muuttaen eräitä eläkkeiden korotuksia. Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle useita esityksiä asioista, jotka koskivat viranhaltijain oikeuttamista laskemaan virkavuosiksi eläkettä varten eri laitoksissa palvelemansa ajat.

Hautausapua myönnettiin 137 kuolinpesälle kaikkiaan 1 366 600 mk.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin paitsi edellä eri yhteyksissä mainituista palkkaus-, ikälisä-, eläke, ym. asioista, myös asioista, jotka koskivat: ostokorttijakeluun osallistuneiden palkkausta [5]); ammattikoulujen rehtorien virkojen uudelleenjärjestelyä [6]); ylituntipalkkioiden maksamista metallityöpajojen työkaluston hoidosta [7]); sairaanhoitajatarkoulun lääkärin palkkiota ja lääkäriluentojen tuntipalkkioita [8]); satamajäänsärkijä Otson viranhaltijain sunnuntaityökorvauksia [9]); väliaikaisen lastentarhaopettajaseminaarin perustamista [10]); viran- ja toimenhaltijain työajan vahvistamista varasto-osaston päävarastolla [11]); kotitalouslautakunnan alaisten kotitalousneuvojien pätevyysvaatimusten vahvistamista [12]); työtupien toiminnan tehostamista [13]); satamalaitoksen viranhaltijain talvilomia [14]); Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen kirjelmässä esitettyjen päte-

[1]) Palkkal. 10 p. toukok. 832 §. — [2]) S:n 11 p. tammik. 8 §. — [3]) S:n 8 p. maalisk. 386 §. — [4]) S:n 31 p. toukok. 980 §. — [5]) S:n 15 p. helmik. 315 §. — [6]) S:n 26 p. helmik. 367 §. — [7]) S:n 8 p. maalisk. 468 §. — [8]) S:n 26 p. huhtik. 737 §. — [9]) S:n 31 p. toukok. 983 § ja 16 p. elok. 1 326 §. — [10]) S:n 1 p. marrask. 1 837 §. — [11]) S:n 13 p. jouluk. 2 091 §. — [12]) S:n 18 p. tammik. 101 §. — [13]) S:n 26 p. helmik. 365 §. — [14]) S:n 26 p. helmik. 376 §.

vyysvaatimusten asettamista kaupungin viranhaltijoille [1]); kaupunginhallituksen esitystä lomakerationalisoinnista [2]); viikottaisen vapaapäivän myöntämistä kunnallisten talojen talonmiehille [3]); asuntojen vuokraamista 9 Marian sairaalan hoitajattarelle [4]); palokunnan 4 palomestarin työaikaa [5]); ikäkorotusten myöntämisessä käytetyn menettelyn täydentämistä [6]); eläkkeellä olevien kansakoulunopettajien esitystä eläkkeiden uudelleenjärjestämisestä [7]); kaasulaitoksen esitystä eräiden kaasu-uunimuurarien oikeuttamisesta siirtymään tilapäisesti yksityisen toiminimen palvelukseen kaasulaitoksen korjaustöissä työsuhteen kaasulaitokseen katkeamatta [8]); ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitystä parturikoulun ja naiskampaamokoulun ottamisesta kaupungin haltuun ja niihin tarpeellisten virkojen perustamisesta [9]); palkan maksamista viransijaiselle vajaalta kuukaudelta [10]); tilisääntökomitean esityksestä kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista [11]); teknillisten laitosten lautakunnan esitystä sähkölaitoksen päivystysasentajain keskusta varten rakennettavan talon asuinhuoneiden vuokrista [12]); palopäällystön työaikaa [13]); sääntöpalkkaisten teurastajien lomapalkan laskemista [14]); palkankorotuksen taannehtivaa suorittamista eräille talonrakennusosaston virkaatekeville arkkitehdeille [15]); kansakoulunopettajien eläkkeitä [16]); suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esitystä lämpimän veden jakelusta koulutaloja käyttäville voimistelu- ja urheiluseuroille ja palkkioiden maksamisesta veden lämmityksestä talonmies-lämmittäjille tai heidän sijaisilleen [17]).

---

[1]) Palkkal. 15 p. helmik. 509 §. — [2]) S:n 15 p. helmik. 510 §. — [3]) S:n 5 p. huhtik. 635 §. — [4]) S:n 5 p. huhtik. 642 §. — [5]) S:n 5 p. huhtik. 652 §. — [6]) S:n 10 p. toukok. 828 §. — [7]) S:n 31 p. toukok. 981 §. — [8]) S:n 5 p. heinäk. 1 159 §. — [9]) S:n 19 p. heinäk. 1 201 §. — [10]) S:n 19 p. heinäk. 1 258 §. — [11]) S:n 2 p. elok. 1 292 §. — [12]) S:n 20 p. syysk. 1 548 §. — [13]) S:n 27 p. syysk. 1 609 §. — [14]) S:n 11 p. lokak. 1 743 §. — [15]) S:n 25 p. lokak. 1 816 §. — [16]) S:n 8 p. marrask. 1 887 ja 1 888 §. — [17]) S:n 13 p. jouluk. 2 101 §.

4. Kiinteistölautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana [1]) kuuluivat kiinteistölautakuntaan kertomusvuonna seuraavat jäsenet: pankinjohtaja L. J. Ahva puheenjohtajana sekä muina jäseninä taloustirehtööri M. J. Hopeavuori, arkkitehti J. Lappi-Seppälä, toimitsija J. Leino, kanslianeuvos G. M. Modeen, järjestösihteeri V. N. Puskala, toimitsija V. A. Rautelin, johtaja K. T. Salmio ja notariaattiosaston päällikkö K.-E. Östenson. Lautakunnan valitsemana varapuheenjohtajana toimi johtaja K. T. Salmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara [2]).

Tonttijaostoon kuuluivat [3]) puheenjohtajana kanslianeuvos Modeen, varapuheenjohtajana arkkitehti Lappi-Seppälä ja jäsenenä järjestösihteeri Puskala sekä varajäseninä pankinjohtaja Ahva, toimitsija Rautelin ja notariaattiosaston päällikkö Östenson. Maa- ja metsätalousjaostoon kuuluivat [3]) puheenjohtajana johtaja Salmio, varapuheenjohtajana pankinjohtaja Ahva ja jäsenenä toimitsija Leino sekä varajäseninä taloustirehtööri Hopeavuori, kanslianeuvos Modeen ja järjestösihteeri Puskala. Talojaostoon kuuluivat [3]) puheenjohtajana notariaattiosaston päällikkö Östenson, varapuheenjohtajana toimitsija Rautelin ja jäsenenä taloustirehtööri Hopeavuori sekä varajäseninä arkkitehti Lappi-Seppälä, toimitsija Leino ja johtaja Salmio.

Lautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli vuoden aikana 46 kokousta, tonttijaostolla 25, maa- ja metsätalousjaostolla 7 ja talojaostolla 7 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 2 105 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1 268. Tonttijaoston pöytäkirjain pykäläluku oli 792, maa- ja metsätalousjaoston 85 ja talojaoston 49. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asiain luku oli 3 486, joista toimistopäällikölle kuuluvia asioita oli 482, kansliaosaston sihteerille kuuluvia asioita oli 13, tonttiosastolle kuuluvia asioita oli 1 680, maatalousosastolle kuuluvia asioita oli 106, metsätalousosastolle kuuluvia asioita oli 111, asemakaavaosastolle kuuluvia asioita oli 312, kaupunkimittausosastolle kuuluvia asioita oli 150 ja talo-osastolle kuuluvia asioita oli 632.

Kiinteistölautakunnan kertomusvuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset päätettiin [4]) pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi, seuraavana arkipäivänä. Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin [5]) julkaista Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Svenska Demokraten, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa Sana-nimisissä sanomalehdissä.

Viranhaltijat. Kiinteistötoimiston eri osastojen henkilökunnassa sattuivat kertomusvuoden aikana seuraavat muutokset: kansliaosastolle määrättiin sairauslomasijaisiksi

---

[1]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 3 §. Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 111. — [2]) Kiint. lautak. 24 p. tammik. 88 §. — [3]) S:n 10 p. tammik. 5 §. — [4]) S:n 10 p. tammik. 6 §. — [5]) S:n 10 p. tammik. 7 §.

toimistoapulaisen toimeen rouva M. Hirn maaliskuun 28 p:stä toukokuun 28 p:ään [1]), 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toimentaja P. Lapin toukokuun 13 p:stä kesäkuun 30 p:ään [2]) ja kirjaajan toimeen toimistoapulainen H. D. J. Hohenthal kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään [3]); tonttiosastolle tilapäiseksi omakotipuutarhaneuvojan apulaiseksi puutarhaneuvoja H. Först huhtikuun 15 p:stä lokakuun 15 p:ään 16. palkkaluokan kuukausipalkasta [4]); metsätalousosastolle sairauslomasijaiseksi toimistoapulaisen toimeen metsätieteen ylioppilas M. Turja joulukuun 20 p:stä tammikuun 2 p:ään 1950 [5]); asemakaavaosastolle tilapäisen arkkitehdin virkaan arkkitehtiylioppilas R. Häggqvist tammikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään ja edelleen enintään vuoden loppuun [6]), II apulaisasemakaava-arkkitehdin virkaan arkkitehti L. Pajamies [7]), toimistoarkkitehdin virkaan arkkitehti H. I. Wahlroos toukokuun 10 p:stä [8]), tilapäisen insinöörin virkaan ylioppilas E. K. Käenmäki kesäkuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään [9]), 39. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti S. H. A. F. Schmidt elokuun 16 p:stä [10]), tilapäiseen 15. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan neiti H. Nyberg [11]) ja viransijaiseksi 41. palkkaluokan insinöörin virkaan insinööri H. Roos tammikuun 1 p:stä 1950 [12]); kaupunkimittausosastolle 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan neiti H. Salonen [13]), 29. palkkaluokan mittausteknikon virkaan saman osaston 28. palkkaluokan kartoittaja V. O. Teittinen huhtikuun 26 p:stä [14]), tilapäisen mittausteknikon virkaan mittausteknikko J. F. Rope [15]), 28. palkkaluokan kartoittajan virkaan tilapäinen kartoittaja J. Antikainen kesäkuun 8 p:stä [16]), tilapäisen kartoittajan virkaan kartoittaja H. Mansala 28. palkkaluokan mukaisesta palkasta [17]), 19. palkkaluokan piirtäjän virkaan piirtäjä K. L. M. Suitio syyskuun 27 p:stä [18]), sairauslomasijaiseksi toimistonhoitajan virkaan oman toimensa ohella piirtäjä H. K. Mäkipää lokakuun 4 p:stä joulukuun 31 p:ään [19]) ja tilapäisen piirtäjän virkaan neiti V. Vesterinen marraskuun 15 p:stä [20]); sekä talo-osastolle sairauslomasijaiseksi toimistoapulaisen virkaan neiti L. Antikainen toukokuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään ja marraskuun 6 p:stä tammikuun 6 p:ään 1950 [21]), osaston apulaispäällikön virkaan rakennusmestari M. L. Finskas [22]), sairauslomasijaiseksi toimistoapulaisen virkaan ylioppilas K. A. Pesonen kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 8 p:ään [23]), sairauslomasijaiseksi toimistoapulaisen toimeen neiti E. Pajunen syyskuun 1 p:stä [24]) ja tilapäisen toimistoapulaisen virkaan rouva E. E. Pajunen, lokakuun 16 p:stä enintään kertomusvuoden loppuun [25]).

Sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin nauttivat eri osastojen seuraavat viranhaltijat: kansliaosaston lähetti A. I. Poutiainen joulukuun 23 p:stä 1948 tammikuun 6 p:ään 1949 [26]), sihteeri E. A. Ruutu tammikuun 29 p:stä helmikuun 5 p:ään [27]), toimistoapulainen H. D. J. Hohenthal maaliskuun 28 p:stä toukokuun 28 p:ään [28]), toimistoapulainen T. M. Tuominen maaliskuun 22 p:stä kesäkuun 30 p:ään ja syyskuun 20 p:stä lokakuun 31 p:ään [29]), kirjaaja H. M. Helkeniemi kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään [30]), vahtimestari G. J. Hagelberg tammikuun 22 p:stä 31 p:ään ja syyskuun 13 p:stä 20 p:ään [31]), vahtimestari-autonkuljettaja P. K. Huttunen syyskuun 16 p:stä 19 p:ään [32]), ja toimistoapulainen E. R. Sandman lokakuun 9 p:stä 20 p:ään [33]); tonttiosaston puutarhakonsulentti E. Koch helmikuun 11 p:stä huhtikuun 3 p:ään [34]), varastoalueiden tarkastajan apulainen A. A. Aalto huhtikuun 8 p:stä 25 p:ään [35]) ja omakotipuutarhaneuvoja E. Hakanpää huhtikuun 25 p:stä toukokuun 8 p:ään [36]); maatalousosaston kaupunginagronomi A. J. Tamminen heinäkuun 19 p:stä syyskuun 19 p:ään [37]); metsätalousosaston toimistoapulainen M. A. Tapanainen joulukuun 20 p:stä tammikuun 2 p:ään 1950 [38]); asemakaavaosaston

---

[1]) Kiint. lautak. 28 p. maalisk. 481 §, 19 p. huhtik. 624 § ja 9 p. toukok. 775 §. — [2]) S:n 16 p. toukok. 846 § ja 7 p. kesäk. 977 §. — [3]) S:n 25 p. heinäk. 1 175 §. — [4]) S:n 11 p. huhtik. 574 §. — [5]) S:n 28 p. jouluk. 2 084 §. — [6]) S:n 10 p. tammik. 10 § ja 23 p. toukok. 895 §. — [7]) S:n 7 p. maalisk. 332 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 770 §. — [9]) S:n 30 p. toukok. 943 §. — [10]) S:n 22 p. elok. 1 292 §. — [11]) S:n 19 p. syysk. 1 485 §. — [12]) S:n 28 p. jouluk. 2 091 §. — [13]) S:n 17 p. tammik. 59 §. — [14]) S:n 25 p. huhtik. 647 §. — [15]) S:n 9 p. toukok. 773 §. — [16]) S:n 7 p. kesäk. 978 §. — [17]) S:n 8 p. elok. 1 254§. — [18]) S:n 26 p. syysk. 1 524 §. — [19]) S:n 31 p. lokak. 1 738 §. — [20]) S:n 7 p. marrask. 1 782 §. — [21]) S:n 16 p. toukok. 843 § ja 5 p. jouluk. 1 919 §. — [22]) S:n 30 p. toukok. 945 §. — [23]) S:n 13 p. kesäk. 1 037 §. — [24]) S:n 12 p. syysk. 1 431 §. — [25]) S:n 24 p. lokak. 1 698 §. — [26]) S:n 10 p. tammik. 13 §. — [27]) S:n 7 p. helmik. 175 §. — [28]) S:n 28 p. maalisk. 479 §, 19 p. huhtik. 623 § ja 9 p. toukok. 775 §. — [29]) S:n 4 p. huhtik. 517 §, 19 p. huhtik. 626 §, 16 p. toukok. 840 §, 7 p. kesäk. 977 §, 26 p. syysk. 1 525 § ja 24 p. lokak. 1 699 §. — [30]) S:n 20 p. kesäk. 1 077 §. — [31]) S:n 31 p. tammik. 132 § ja 19 p. syysk. 1 481 §. — [32]) S:n 19 p. syysk. 1 488 §. — [33]) S:n 24 p. lokak. 1 705 §. — [34]) S:n 21 p. helmik. 251 § ja 21 p. maalisk. 419 §. — [35]) S:n 19 p. huhtik. 620 § ja 2 p. toukok. 716 §. — [36]) S:n 2 p. toukok. 717 §. — [37]) S:n 8 p. elok. 1 250 §. — [38]) S:n 28 p. jouluk. 2 083 §.

piirtäjä A. E. Aalto helmikuun 16 p:stä maaliskuun 19 p:ään [1]) ja arkkitehti S. H. A. F. Schmidt lokakuun 10 p:stä marraskuun 9 p:ään [2]); kaupunkimittausosaston mittausapulainen K. E. Syrjänen tammikuun 12 p:stä 19 p:ään [3]), mittausteknikko V. O. Teittinen tammikuun 21 p:stä 27 p:ään [4]), toimistonhoitaja A. H. Erämies tammikuun 26 p:stä 29 p:ään ja lokakuun 4 p:stä joulukuun 31 p:ään [5]), mittausteknikko V. O. Ihalainen helmikuun 2 p:stä 5 p:ään ja heinäkuun 25 p:stä 30 p:ään [6]), mittausmies T. L. Nissinen helmikuun 2 p:stä 8 p:ään [7]), mittausmies V. Oksanen helmikuun 2 p:stä heinäkuun 16 p:ään [8]), mittausmies H. Kautiainen maaliskuun 22 p:stä 29 p:ään [9]), kiinteistöluettelon hoitaja E. Monni huhtikuun 2 p:stä 16 p:ään [10]), piirtäjä I. H. Pitkänen kesäkuun 27 p:stä heinäkuun 11 p:ään ja lokakuun 15 p:stä 23 p:ään [11]), piirtäjä A.-L. Loiske heinäkuun 2 p:stä 16 p:ään [12]), toimistoapulainen H. K. Salonen syyskuun 9 p:stä 24 p:ään [13]), mittausteknikko J. F. Rope elokuun 4 p:stä syyskuun 15 p:ään [14]), vahtimestari V. G. Hellsten syyskuun 20 p:stä 24 p:ään [15]), kartoittaja U. F. Hyppönen lokakuun 25 p:stä lokakuun 31 p:ään [16]), insinööri M. M. Käyräkoski marraskuun 14 p:stä 24 p:ään ja marraskuun 28 p:stä joulukuun 3 p:ään [17]); sekä talo-osaston toimistoapulainen A. E. Tiusanen tammikuun 7 p:stä 21 p:ään, maaliskuun 17 p:stä huhtikuun 4 p:ään, huhtikuun 19 p:stä kesäkuun 30 p:ään ja elokuun 12 p:stä tammikuun 6 p:ään 1950 [18]), apulaisrakennusmestari R. I. Hahl tammikuun 10 p:stä helmikuun 26 p:ään ja marraskuun 25 p:stä 28 p:ään [19]), rakennusmestari V. A. Pajakorpi helmikuun 1 p:stä 23 p:ään [20]), toimistoapulainen E. S. Suvanto tammikuun 19 p:stä 26 p:ään [21]), toimistoapulainen J. T. Viljanen toukokuun 9 p:stä syyskuun 15 p:ään [22]) ja isännöitsijä V. F. S. Risku syyskuun 22 p:stä lokakuun 3 p:ään [23]).

Sääntöjen mukainen sairausloma ja palkkaus myönnettiin samoin eri osastojen palveluksessa oleville muille henkilöille, kuten talonmiehille, siivoojille ym. niihin verrattaville, heidän lääkärintodistuksen mukaisen sairauslomansa ajalta.

Virkavapautta täysin palkkaeduin nauttivat tonttiosaston omakotiarkkitehti O. A. Nummiala ja arkkitehti E. A. Ek kesäkuun 25 p:stä 30 p:ään Tukholmaan tehtävän opintomatkansa takia [24]).

Palkatonta virkavapautta yksityisasioita varten nautti tonttiosaston apulaispäällikkö K. E. Pettinen syyskuun 12 p:stä 24 p:ään [25]).

Pyytämänsä eron saivat seuraavat viranhaltijat: asemakaavaosaston tilapäisenä arkkitehtinä toiminut arkkitehtiylioppilas R. Häggqvist maaliskuun 1 p:stä [26]) ja jälleen tointa hoitaneena marraskuun 1 p:stä, kaupunkimittausosaston ylimääräinen mittausteknikko H. Mansala toukokuun 1 p:stä [27]), kaupunkimittausosaston piirtäjä I. M. Stavenhagen syyskuun 15 p:stä [28]), kaupunkimittausosaston 41. palkkaluokan insinööri N. Luoma marraskuun 1 p:stä [29]), talo-osaston toimistoapulainen J. T. Viljanen helmikuun 1 p:stä 1950 [30]) ja kaupunkimittausosaston 21. palkkaluokan piirtäjä G. M. Grönroos tammikuun 15 p:stä 1950 [31]).

Kaupunginagronomi A. J. Tamminen kuoli [32]) syyskuun 2 p:nä 1949.

Kesälomat. Hyväksyttiin [33]) suunnitelma kiinteistötoimiston johtavassa asemassa olevien viranhaltijain kesälomiksi v. 1949 ja toimistopäällikkö oikeutettiin tekemään siihen tarpeellisiksi havaittavia vähäisiä muutoksia. Toimiston muiden viranhaltijain kesälomien järjestäminen samoin kuin talousarvion edellyttämien kesälomasijaisten palkkaaminen jätettiin toimistopäällikön ratkaistavaksi asianomaisen osastopäällikön esityksestä.

---

[1]) Kiint. lautak. 28 p. helmik. 287 § ja 14 p. maalisk. 376 §. — [2]) S:n 17 p. lokak. 1 642 § ja 24 p. lokak. 1 706 §. — [3]) S:n 24 p. tammik. 89 §. — [4]) S:n 7 p. helmik. 176 §. — [5]) S:n 7 p. helmik. 177 § ja 31 p. lokak. 1 737 §. — [6]) S:n 14 p. helmik. 209 § ja 8 p. elok. 1 252 §. — [7]) S:n 14 p. helmik. 214 §. — [8]) S:n 28 p. helmik. 297 §, 19 p. huhtik. 618 §, 23 p. toukok. 893 § ja 25 p. heinäk. 1 176 §. — [9]) S:n 28 p. maalisk. 480 §. — [10]) S:n 25 p. huhtik. 648 §. — [11]) S:n 4 p. heinäk. 1 127 § ja 31 p. lokak. 1 736 §. — [12]) S:n 25 p. heinäk. 1 173 §. — [13]) S:n 19 p. syysk. 1 484 §. — [14]) S:n 26 p. syysk. 1 526 §. — [15]) S:n 26 p. syysk. 1 530 §. — [16]) S:n 14 p. marrask. 1 816 §. — [17]) S:n 5 p. jouluk. 1 915 § ja 12 p. jouluk. 1 978 §. — [18]) S:n 10 p. tammik. 12 §, 28 p. maalisk. 478 §, 25 p. huhtik. 652 §, 16 p. toukok. 842 §, 22 p. elok. 1 290 §, 5 p. syysk. 1 388 § ja 14 p. marrask. 1 820 §. — [19]) S:n 17 p. tammik. 58 §, 31 p. tammik. 131 §, 21 p. helmik. 244 § ja 5 p. jouluk. 1 916 §. — [20]) S:n 24 p. tammik. 86 §. — [21]) S:n 31 p. tammik. 134 §. — [22]) S:n 23 p. toukok. 892 §, 8 p. elok. 1 251 §, 22 p. elok. 1 288 § ja 5 p. syysk. 1 389 §. — [23]) S:n 3 p. lokak. 1 561 §. — [24]) S:n 16 p. toukok. 845 §. — [25]) S:n 24 p. lokak. 1 700 §. — [26]) S:n 14 p. helmik. 211 § ja 10 p. lokak. 1 594 §. — [27]) S:n 4 p. huhtik. 521 §. — [28]) S:n 29 p. elok. 1 383 §. — [29]) S:n 10 p. lokak. 1 596 §. — [30]) S:n 24 p. lokak. 1 697 §. — [31]) S:n 12 p. jouluk. 1 985 §. — [32]) S:n 5 p. syysk. 1 385 §. — [33]) S:n 16 p. toukok. 844 §.

Tilapäisen työvoiman palkkaaminen v:ksi 1950. Seuraavat kiinteistötoimiston eri osastojen tilapäiset viranhaltijat, joiden palkka maksettiin tilapäisen työvoiman määrärahoista, määrättiin [1]) hoitamaan entisiä virkojaan enintään v:n 1950 loppuun: kansliaosaston lähetit L. Lindvall, O. Vartia, K. Schadewitz ja P. Aronen, tonttiosaston toimistoapulainen A. S. Ylianttila, varastoalueiden tarkastajan apulainen A. A. Aalto ja siirtolapuutarhaneuvojan apulainen A. R. Wendelin, metsätalousosaston toimistoapulainen M. A. Tapanainen, asemakaavaosaston piirtäjä U. L. Oranne ja toimistoapulainen H. Nyberg, kaupunkimittausosaston mittausteknikko J. Rope, kartoittaja H. Mansala ja piirtäjä V. Vesterinen sekä talo-osaston kalliosuojien tarkastaja V. A. Harmanen, puistotalojen isännöitsijä V. A. Ahde ja toimistoapulainen E. S. Suvanto.

Oikeus sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin 5 tapauksessa [2]) viranhaltijan oikeutta sivutoimen hoitamiseen.

Uuden palkkaluokittelun soveltaminen eräissä tapauksissa. Vahvistetun uuden palkkaluokittelun mukaisesti päätettiin [3]) siirtää asemakaavaosaston toimistoarkkitehti H. I. Wahlroos ja saman osaston insinööri V. O. Saarinen 38. palkkaluokasta 39. palkkaluokkaan sekä kaupunkimittausosaston kartoittajat E. E. Vatanen, K. T. Turpeinen ja U. F. Hyppönen 29. palkkaluokkaan ja kartoittajat V. O. Teittinen ja P. J. Savela 28. palkkaluokkaan, kaikki heinäkuun 1 p:stä 1948 lähtien.

Palkkojen korotuksia. Lautakunta päätti [4]) korottaa kuukausipalkkaisten mittausetumiesten ja mittausmiesten palkkoja joulukuun 1 p:stä 1949 lähtien kaksi palkkaluokkaa, ja esittää kaupunginhallitukselle, että tämä palkkojen korotus saataisiin maksaa takautuvasti helmikuun 1 p:stä 1949 lähtien.

Maatalousosaston apulaistyönjohtajien V. Karvosen ja A. Sundqvistin palkkauksessa päätettiin [5]) noudattaa voimassa olevaa kuukausipalkkaisten palkkaluokittelua ja korottaa kummatkin virat kaksi palkkaluokkaa joulukuun 1 p:stä. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että tämä korotus saataisiin maksaa apulaistyönjohtajille takautuvasti helmi—maaliskuulta sekä 2 %:n korotus huhtikuun 1 p:stä joulukuun 1 p:ään.

Lautakunta päätti [6]) korottaa tilapäisen työvoiman tililtä palkattujen kuukausipalkkaisten viranhaltijain palkat kaupunginvaltuuston marraskuun 21 p:nä 1949 tekemän päätöksen [7]) 3) ja 4) kohtien mukaisesti sekä suorittaa 6) kohdan edellyttämän kertakaikkisen hyvityksen.

Lisäpalkkioiden myöntäminen. Kiinteistötoimiston vahtimestareille P. K. Huttuselle ja E. Sihvoselle päätettiin [8]) korottaa kiinteistötoimiston autojen hoidosta maksettava kuukausipalkkio 1 500 mk:aan tammikuun 1 p:stä lähtien. Kaupunkimittausosaston mittausmies-autonkuljettajille ja -hoitajille päätettiin maksaa kaupungingeodeetin harkinnan mukaan saman suuruinen lisäpalkkio kuukaudessa. Kiinteistötoimiston lähetille O. J. Vartialle päätettiin [9]) maksaa 660 mk:n suuruinen lisäpalkkio kuukaudessa toistaiseksi ja niin kauan kuin hän hoiti silloista virkaansa.

Lautakunnan edustus komiteoissa ja toimikunnissa. Tilapäismajoitusolojen parantamista harkitsemaan asetettuun komiteaan lautakunta päätti [10]) nimetä edustajakseen talo-osaston päällikön U. J. Kallion.

Asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen päätettiin [11]) nimetä edustajaksi Senaatintorin ympäristön julistamista vanhaksi kaupunginosaksi valmistelevaan komiteaan.

Asemakaavaosaston insinööri V. O. Saarinen päätettiin [12]) nimetä edustajaksi toimikuntaan, joka oli asetettu selvittämään esikaupunkiliikenteen järjestelyä koko laajuudessaan ja laatimaan toimintaohjelmaa lähivuosien tarvetta silmällä pitäen.

Maatalousosaston arkiston järjestäminen. Lautakunta päätti [13]) määrätä kansliaosaston apulaissihteerin P. H. Saarisen olemaan läsnä maatalousosaston arkiston inventoinnissa sekä sen luovutus- ja vastaanottokatselmuksessa ja pyytää kaupunginarkistoa määräämään siihen oman edustajansa.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti [14]), että toimistopäällikkö tai hänen estyneenä ollessa sihteeri hyväksyy 11 pääluokan I luvun kohtiin 1—4, 10—13, 19 ja 22,

[1]) Kiint. lautak. 12 p. jouluk. 1 983 §. — [2]) S:n 31 p. tammik. 133 §, 21 p. helmik. 243 §, 19 p. syysk. 1 483 §, 19 p. jouluk. 2 042 § ja 28 p. jouluk. 2 085 §. — [3]) S:n 31 p. tammik. 136 §. — [4]) S:n 12 p. jouluk. 2 030 §. — [5]) S:n 28 p. jouluk. 2 082 §. — [6]) S:n 12 p. jouluk. 1 982 §. — [7]) Ks. tämän kert. I osan s. 8. — [8]) Kiint. lautak. 17 p. tammik. 61 §. — [9]) S:n 14 p. helmik. 213 §. — [10]) S:n 25 p. huhtik. 646 §. — [11]) S:n 9 p. toukok. 771 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 896 §. — [13]) S:n 5 p. jouluk. 1 918§. — [14]) S:n 28 p. jouluk. 2 088 §.

VI luvun kohtiin 1—3 ja 14 sekä VIII luvun kohtaan 1 kohdistuvat laskut, tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessa apulaispäällikkö hyväksyy V lukuun sekä VI luvun 9 ja 11 kohtiin kohdistuvat laskut, kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessa I apulaisagronomi hyväksyy II lukuun ja VI luvun 10 kohtaan kohdistuvat laskut sekä allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit, kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessa metsätyönjohtaja hyväksyy III lukuun ja VI luvun 12 kohtaan kohdistuvat laskut, kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessa apulaisgeodeetti hyväksyy I luvun 14—18, 21 ja 23 sekä VI luvun 5 kohtaan kohdistuvat laskut ja talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessa apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 5—9 ja 20 kohtiin, IV luvun 1—75 kohtiin sekä VI luvun 4 ja 7 kohtiin kohdistuvat laskut.

Velkakirjojen tarkastus. Kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakennusvelvollisuutta koskevat velkakirjat tarkastettiin [1]), jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettuina tai sen takia, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, luovutettu kuittausta vastaan velalliselle tai lähetetty kiinnityksen hakemista varten kaupunginhallituksen asiamiesosastolle.

Vakuuden hyväksyminen. Määrättiin [2]), että Laulu-Miehet nimisen yhdistyksen oli luovutettava Laulu-Miesten Kiinteistö oy:n omistamaan korttelin n:o 411 Hietaniemenkadun tonttiin n:o 2 kiinnittämänsä haltijavelkakirjat n:o 11—20 à 100 000 mk ja n:o 21 à 75 000 mk eli yhteensä 1 075 000 mk vakuudeksi hallussaan olevien yhtiön osakkeiden lukumäärän alenemisen varalta sovitun korvauksen suorittamisesta.

Diaari. Luettelo kiinteistölautakunnan diaariin merkityistä keskeneräisistä asioista marraskuun 1 p:ltä 1948 tarkastettiin [3]), minkä yhteydessä kiirehdittiin eräiden asiain valmistelua ja poistettiin diaarista asioita, jotka eivät olleet ajankohtaisia, olivat vanhentuneita tai jostain muusta syystä tarpeettomia.

Kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen nähtävänä pitäminen sekä valitusosoitusten liittäminen pöytäkirjoihin. Lautakunta päätti [4]):

a) että sen kokousten pöytäkirjat pidetään 8 päivän kuluttua kustakin kokouspäivästä ja sen jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistötoimiston kansliaosastolla sekä annetaan esittelijälle tehtäväksi ilmoittaa tästä päätöksestä sekä kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen kokousajoista painatus- ja hankintatoimistolle; sekä

b) että kiinteistölautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjoihin liitetään kaupunginhallituksen kokouksessa tammikuun 5 p:nä 1949 tehdyn pöytäkirjan 37 §:stä otetussa otteessa olevan mallin mukainen valitusosoitus.

Matkakertomus. Tonttiosaston arkkitehtien O. A. Nummialan ja E. A. Ekin matkakertomus heidän opintomatkastaan Tukholmaan lähetettiin [5]) kaupunginhallitukselle.

Kiinteistötoimistoon tilatut sanoma- ja aikakauslehdet. V:ksi 1950 päätettiin [6]) kiinteistötoimistoon tilata samat sanoma- ja aikakauslehdet kuin kertomusvuonnakin, kaikkiaan 15 julkaisua.

Käyttövarat. Kertomusvuoden käyttövaroistaan lautakunta myönsi mm.:

137 920 mk joulukuusien pystyttämiseksi Senaatintorille, Hakaniementorille, Mannerheimintien varrelle Arkadian kortteliin n:o 198 ja Kulosaaren kirkon kellotornin alapuolelle [7]);

5 000 mk Pikkukosken uimaranta-alueen vuokran maksamiseen [8]);

4 269 mk Pirttimäen retkeilymajalle tehdyn tutustumismatkan tarjoilukuluihin [9]);

4 000 mk kadunnimikomitean puhtaaksikirjoitustöitä varten [10]);

62 000 mk virkapuvun hankkimiseksi eräille osastojen vahtimestareille ja autonkuljettajille [11]);

1 000 mk rautatiehallituksen insinöörin V. J. Tammion hautajaistilaisuuden suruadressiin [12]) ja

14 000 mk eräiden viranhaltijain ammatillisista täydennyskursseista johtuvien kurssimaksujen suorittamiseen [13]).

---

[1]) Kiint. lautak. 28 p. jouluk. 2 090 §. — [2]) S:n 7 p. helmik. 179 §. — [3]) S:n 25 p. huhtik. 711 §. — [4]) S:n 17 p. tammik. 62 §. — [5]) S:n 19 p. syysk. 1 486 §. — [6]) S:n 19 p. jouluk. 2 041 §. — [7]) S:n 28 p. helmik. 292 § ja 12 p. jouluk. 1 981 §. — [8]) S:n 28 p. helmik. 296 §. — [9]) S:n 11 p. huhtik. 570 §. — [10]) S:n 13 p. kesäk. 1 034 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 1 178 §, 3 p. lokak. 1 563 § ja 19 p. jouluk. 2 033 §. — [12]) S:n 26 p. syysk. 1 523 §. — [13]) S:n 14 p. marrask. 1 817 §.

Talousarvio. Hyväksyttiin kiinteistölautakunnan kertomusvuoden lisätalousarvion [1]) ja v:n 1950 talousarvion [2]) ehdotukset ja päätettiin lähettää ne kaupunginhallitukselle.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm.: kadunnimikomitean jäsenten erikoispalkkioita [3]), eräiden kaupunkimittausosaston ja asemakaavaosaston viranhaltijain kurssimaksujen suorittamista kaupungin varoista [4]), maakiinteistöjen ym. kiinteistöjen ostoja [5]), tilapäisen työvoiman palkkausta [6]), tietöitä [7]), eräiden vanhojen rakennusten purkamista ja poiskuljettamista [8]), aluevaihtoja [9]), kiinteistölautakunnan edustajien lähettämistä kaupunkipäiville Hämeenlinnaan [10]), uuden olympiakylän rakentamista [11]), ehdokkaiden nimeämistä aloitetoimikuntiin [12]), ja maatalousosaston arkiston järjestämistä [13]).

Palkkalautakunnalle tehtiin lukuisia viranhaltijain palkkausta koskevia esityksiä.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: viranhaltijain konekirjoituskokeita [14]), aloitetoiminnan käytäntöön ottoa kaupungin laitoksissa [15]), tehdaskorttelin n:o 173 myyntiä Voinvienti-osuusliike Valiolle [16]), asuntorakennustoimintaa [17]), kiinteän omaisuuden tarkastajain toimintakertomuksia v:lta 1947 ja 1948 [18]), aluevaihtoja ja alueiden pakkolunastuksia [19]), tonttien varaamista postitalojen käyttöön [20]), maakiinteistöjen ym. kiinteistöjen myyntejä ja ostoja [21]), 1. kaupunginosan korttelin n:o 43 asemakaavan muutosta [22]), komitean asettamista esikaupunkiliikenteen järjestämiseksi [23]), eräiden asemakaavaosaston viranhaltijain palkkausta [24]), apuraha-anomuksia ulkomaanmatkoja ja kursseja varten [25]), maanluovuttajien edustusta maanlunastus- ja asukkaanottolautakunnissa [26]), anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta [27]), kaupungin luonnonsuojeluvalvonnan toimintaa [28]), paikan varaamista uutta elintarvikekeskusta varten [29]), kaupungin rahatoimistossa suoritettua työntutkimusta [30]), asuntotontteihin kohdistuvien tehtävien siirtymistä kaupungeille ja kauppaloille [31]), Kaartin kasarmin restauroimista ja aluevaihtoa [32]), sekä maatalousosaston kassassa ilmennyttä kassavajauksen peittämistä [33]).

Palkkalautakunnalle annettiin viranhaltijain palkkausta koskevia lausuntoja.

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

V:n 1950 katurakennusohjelma hyväksyttiin [34]).

Ostetut kiinteistöt. Kaupunginvaltuuston päätösten [35]) mukaisesti lautakunta päätti ostaa valtuuston määräämin ehdoin seuraavat kiinteistöt: Tapanilan kylästä Saksantarha nimisen tilan RN 13[14], joka päätettiin luovuttaa maatalousosaston hallintaan [36]); 9. kaupunginosan korttelin n:o 199 Myllytien 3:sta talon ja tontin, jotka päätettiin jättää talo-

---

[1]) Kiint. lautak. 23 p. toukok. 789 §. — [2]) S:n 5 p. syysk. 1 393 §. — [3]) S:n 10 p. tammik. 14 §, 11 p. huhtik. 571 § ja 20 p. kesäk. 1 078 §. — [4]) S:n 10 p. tammik. 11 §, 24 p. tammik. 87 § ja 24 p. lokak. 1 702 ja 1 703 §. — [5]) S:n 24 p. tammik. 91 §, 14 p. helmik. 212 §, 21 p. maalisk. 417, 420 ja 421 §, 4 p. huhtik. 515 §, 11 p. huhtik. 572 §, 9 p. toukok. 774 §, 16 p. toukok. 839 ja 847 §, 30 p. toukok. 946 §, 7 p. kesäk. 976 §, 20 p. kesäk. 1 079 §, 29 p. elok. 1 334 §, 26 p. syysk. 1 527 § ja 24 p. lokak. 1 701 §. — [6]) S:n 7 p. helmik. 178 §, 29 p. elok. 1 335 §, 12 p. syysk. 1 430 § ja 31 p. lokak. 1 735 §. — [7]) S:n 21 p. helmik. 247 §, 14 p. maalisk. 380 § ja 21 p. maalisk. 417 §. — [8]) S:n 14 p. maalisk. 378 §. — [9]) S:n 14 p. maalisk. 379 §, 19 p. huhtik. 625 §, 13 p. kesäk. 1 031 §, 29 p. elok. 1 337 § ja 19 p. jouluk. 2 035 §. — [10]) S:n 25 p. heinäk. 1 179 §. — [11]) S:n 22 p. elok. 1 293 §. — [12]) S:n 12 p. syysk. 1 433 §. — [13]) S:n 24 p. lokak. 1 704 §. — [14]) S:n 10 p. tammik. 18 § ja 21 p. helmik. 245 ja 246 §. — [15]) S:n 17 p. tammik. 60 §. — [16]) S:n 24 p. tammik. 90 § ja 13 p. kesäk. 1 036 §. — [17]) S:n 31 p. tammik. 138 §, 4 p. huhtik. 519 ja 520 § ja 23 p. toukok. 898 §. — [18]) S:n 21 p. helmik. 249 §, 28 p. helmik. 291 §. — [19]) S:n 28 p. helmik. 289 §, 7 p. maalisk. 335 §, 25 p. huhtik. 651 §, 23 p. toukok. 891 §, 12 p. syysk. 1 434 § ja 26 p. syysk. 1 521 §. — [20]) S:n 7 p. maalisk. 333 §. — [21]) S:n 7 p. maalisk. 334 ja 336 §, 14 p. maalisk. 381 §, 4 p. huhtik. 516 §, 11 p. huhtik. 568 §, 25 p. huhtik. 654 §, 30 p. toukok. 944 §, 13 p. kesäk. 1 035 §, 20 p. kesäk. 1 075 §, 19 p. syysk. 1 490 §, 3 p. lokak. 1 564 §, 10 p. lokak. 1 597 §, 17 p. lokak. 1 644 ja 1 645 §, 14 p. marrask. 1 818 § ja 12 p. jouluk. 1 980 §. — [22]) S:n 14 p. maalisk. 377 §. — [23]) S:n 4 p. huhtik. 518 §. — [24]) S:n 11 p. huhtik. 573 §. — [25]) S:n 25 p. huhtik. 649 ja 650 § ja 29 p. elok. 1 336 §. — [26]) S:n 20 p. kesäk. 1 074 §. — [27]) S:n 4 p. heinäk. 1 130 § ja 12 p. jouluk. 1 986 §. — [28]) S:n 5 p. syysk. 1 390 §. — [29]) S:n 31 p. lokak. 1 740 §. — [30]) S:n 31 p. lokak. 1 741 §. — [31]) S:n 12 p. jouluk. 1 984 §. — [32]) S:n 19 p. jouluk. 2 036 §. — [33]) S:n 19 p. jouluk. 2 038 ja 2 039 §. — [34]) S:n 19 p. huhtik. 633 §. — [35]) Ks. tämän kert. I osan ss. 64—67. — [36]) Kiint. lautak. 2 p. toukok. 719 §.

osaston hoitoon [1]); Suutarilan kylästä Stenbacka nimisen tilan RN 1^{10} sekä tilalla olevan ladon, jotka päätettiin luovuttaa maatalousosaston hallintaan [2]); Etelä-Kaarelan kylästä Björkbacka nimisestä tilasta RN 7^{18} n. 2.8 ha:n suuruisen osan [3]); lasten päiväkotia varten 22. kaupunginosan korttelista n:o 530 Vallilantien 8:sta Lasten työkotiyhdistyksen omistaman rakennuksen, jonka korjaustyöt päätettiin antaa talo-osaston suoritettavaksi [4]); palolaitoksen käyttöön Tapanilan kylästä BR 304 nimisen tilan RN 10^{40} [5]); Tapanilan kylästä Ny 189 nimisen tilan RN 3^{142}, joka päätettiin jättää tonttiosaston hallintaan [6]); Tapanilan kylästä Peltola nimisen tilan RN 13^{6} [7]); Suutarilan kylästä Bertas RN 1^{29} ja Tiemaa I RN 1^{28} nimiset tilat [7]); Nurmijärven tien rakentamiseen tarvittavan Haagan kylässä olevasta Tomt 15 kv. 4 nimisestä tilasta RN 2^{284} n. 115 m²:n suuruisen alueen [8]); Osakeyhtiö Aleksanterinkatu 16—18 nimiseltä yhtiöltä 1. kaupunginosasta korttelin n:o 4 Katariinankadun talon ja tontin n:o 7, jotka päätettiin luovuttaa talo-osaston hoitoon [9]); Helsingin juutalaiselta seurakunnalta 4. kaupunginosasta korttelin n:o 154 Lapinlahdenkadun tontin n:o 10, joka päätettiin jättää tonttiosaston hoitoon [9]); Malmin kylästä Filppus nimisestä tilasta RN 7^{352} n. 1.0 ha:n suuruisen alueen, joka päätettiin luovuttaa maatalousosaston hoitoon [9]); sekä Marian sairaalan hoitajatar- ja oppilasasuntolaksi 16. kaupunginosan korttelin n:o 717 talon ja tontin Nousiaistentien 3:sta päättäen samalla ehdottaa kaupunginhallitukselle, että talo luovutettaisiin sairaalalautakunnan hallintaan [10]) ja Iso-Huopalahden kylästä Helaranta n:o 1 ja Helaranta n:o 2 nimiset tilat, jotka päätettiin luovuttaa tonttiosaston hallintaan, sekä Leppävaara nimiseen tilaan kuuluvan 17.69 ha:n suuruisen vesialueen, Terhola nimiseen tilaan kuuluvan 2 300 m²:n suuruisen vesialueen ja Suontaus nimiseen tilaan kuuluvan 4 700 m²:n suuruisen vesialueen, jotka päätettiin luovuttaa metsätalousosaston hallintaan [11]).

Osakkeiden ostaminen Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä. Kaupunginvaltuuston päätettyä [12]) merkitä v:n 1950 talousarvioon 12 800 000 mk osakkeiden ostamiseksi lastentarhahuoneistoa varten Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisessä yhtiössä lautakunta päätti [13]), että mainitun yhtiön rakennusrahastoon kaupungin puolesta suoritettavasta 12.7 milj. mk:sta maksetaan ¼ kaupungille yhtiössä otettavia osakkeita merkitessä, ¼ yhtiön rakennettavan uudisrakennuksen muurausvaiheen aikana, ¼ rakennuksen sisärappauksen aikana ja ¼ kun rakennuskatselmusmiehet ovat loppukatselmuksessa hyväksyneet rakennuksen tarkoitukseensa täysin valmiina.

Kaupunginhallitukselta päätettiin [14]) anoa 254 000 mk Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisen yhtiön kanssa tehtävästä sopimuskirjasta suoritettavan leimaveron maksamiseksi; sekä edellyttäen, että kaupunginhallitus myöntää anotun määrärahan, merkitä kaupungille mainitun yhtiön osakkeet n:o 41—60, nimellisarvoltaan jokainen 5 000 mk, ja suorittaa koko 100 000 mk:n suuruinen osakemaksu merkitsemistilaisuudessa; sopia yhtiön kanssa kaupungin hallintaan tulevien huoneistojen rakentamisesta yhtiön rakennettavassa uudisrakennuksessa; sekä määrätä talo-osaston päällikön valvomaan mainittujen huonetilojen rakentamista ja tekemään lautakunnalle esitykset rakennusrahastomaksun toisen, kolmannen ja neljännen erän suorittamisesta.

Sairaanhoitajattarien asuntolaa varten tarvittavan huoneiston hankkimiseksi lautakunta päätti [15]):

1) ostaa rouva M. Paulilta Bostadsab. Mechelingatan 38 nimisen yhtiön osakkeet n:o 1—10 912 800 mk:n kauppahinnasta ja insinööri G. Nyströmiltä saman yhtiön osakkeet n:o 21—30 samoin 912 800 mk:n kauppahinnasta sekä maksaa kauppahinnat kaupantekotilaisuudessa ja suorittaa kaupoista menevän leimaveron yhteensä 21 907 mk;

2) tehdä kysymyksessä olevan yhtiön kanssa esitetyn luonnoksen mukaisen sopimuksen ostettuja osakkeita vastaavien huonetilojen rakentamisesta sairaanhoitajattarien asuntolaksi sekä suorittaa sopimuskirjasta menevän leimaveron 223 488 mk; ja

3) määrätä talo-osaston päällikön lautakunnan puolesta valvomaan mainittujen huonetilojen rakentamista ja tekemään lautakunnalle esitykset rakennusrahastomaksun toisen, kolmannen ja neljännen erän suorittamisesta.

---

[1]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 174 §. — [2]) S:n 4 p. heinäk. 1 128 §. — [3]) S:n 7 p. marrask. 1 784 §. — [4]) S:n 7 p. marrask. 1 783 §. — [5]) S:n 31 p. tammik. 135 §. — [6]) S:n 4 p. heinäk. 1 128 §. — [7]) S:n 26 p. syysk. 1 529 §. — [8]) S:n 2 p. toukok. 719 §. — [9]) S:n 28 p. marrask. 1 885 §. — [10]) S:n 2 p. toukok. 719 §. — [11]) S:n 2 p. toukok. 719 § ja 4 p. heinäk. 1 128 §. — [12]) Ks. tämän kert. I osan s. 15. — [13]) Kiint. lautak. 12 p. syysk. 1 436 §. — [14]) S:n 26 p. syysk. 1 529 ja 1 532 §. — [15]) S:n 28 p. marrask. 1 887 §.

Hietalahdenkadun leventämiseen tarvittavan alueen hankkiminen. Työväen oy. Taimin kanssa päätettiin [1]) tehdä kaupunginvaltuuston marraskuun 26 p:nä 1947 tekemän päätöksen mukainen sopimus Hietalahdenkadun leventämistä varten tarvittavan n. 181.[6] m²:n suuruisen alueen luovuttamisesta kaupungille korttelin n:o 157 tontista n:o 18.

Aluevaihdot. Kaupunginvaltuuston päätösten [2]) mukaisesti ja valtuuston määräämin ehdoin kiinteistölautakunta päätti suorittaa seuraavat aluevaihdot: Bostadsab. Sanduddsgatan 6 nimisen yhtiön kanssa vaihdon, joka koski 13. kaupunginosan korttelin n:o 411 tonttia n:o 6 [3]); Helsingin—Malmin—Porvoon maantien oikaisua varten tarvittavan alueen hankkimiseksi eräitä Malmin kylässä olevia tiloja koskevan vaihdon Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelisluterilaisten seurakuntien kanssa [4]); johtaja S. Grahnin kanssa vaihdon, joka koski Tapanilan ja Malmin kylissä olevia alueita [5]); arkkitehti A. Petreliuksen perikunnan kanssa vaihdon, joka koski Tapanilan kylässä olevia alueita [6]) sekä rakennusmestari E. Kalmen kanssa aluevaihdon, joka koski Mellunkylässä ja Munkkiniemenkylässä sijaitsevia maa-alueita [7]).

Myydyt tontit. Kaupunginvaltuuston oikeuttamana [8]) ja valtuuston määräämin ehdoin päätettiin myydä seuraavat tontit: Suomen kaupunkiliitolle 13. kaupunginosan korttelin n:o 401 Ainonkadun tontti n:o 4 [9]); Pitäjänmäen Verkatehdas oy:lle n. 133.[6] m²:n suuruinen alue liitettäväksi 46. kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 2 tonttiin n:o 2 [10]); Sähköliikkeiden oy:lle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle 46. kaupunginosan teollisuusalueen korttelin n:o 16 Hiomontien tontti n:o 9 [10]); kaupungin toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille 16. kaupunginosan korttelin n:o 714 Raisiontien tontit n:o 4, 6 ja 8 sekä perustettavalle lämpökeskusosakeyhtiölle tontti n:o 2 [11]); varatuomari U. Aaltosen, arkkitehtien V. Malmion ja H. Sysimetsän sekä toimistopäällikkö A. K. Jokisalon toimesta perustettavalle yhtiölle 16. kaupunginosan korttelin n:o 721 tontti n:o 1 [12]) Sanoma oy:lle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle 7 409.[3] m²:n suuruinen alue 46. kaupunginosan korttelin n:o 15 Hiomontien 2:sta [13]); Andelslaget Varuboden nimiselle osuuskunnalle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle 46. kaupunginosan korttelin n:o 14 Valimontien tontti n:o 1 [14]); Huopalahden seurakunnalle Munkkiniemen kylästä Tomt 18 kv. 28 niminen tila RN 1[953] [14]); Raajarikkoisten koulusäätiö—Skolstiftelsen för vanföra nimiselle säätiölle 16. kaupunginosan korttelin n:o 732 Tenholantien tontti n:o 1, jonka lisäksi vuokrattiin tonttiin liittyvä 5 000 m²:n suuruinen puistoalue [14]).

Samoin päätettiin [15]) myydä eräät Malmin kylässä sijaitsevat vuokra-alueet pienviljelijä V. B. Boströmille, rouva E. Lillqvistille, leskirouva S. E. Lindbäckille, autonkuljettaja J. F. Malmbäckille, kivityömiehen leskelle A. V. Henellille ja vahtimestari J. K. Karlssonille.

Seuraavat tontit päätettiin myydä ilman huutokauppaa anojien toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille mainituista arviohinnoista, joista 40 000 mk:n suuruinen käteismaksu oli maksettava rahatoimistoon määrättyyn päivään mennessä:

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
720	Kiskontie	6	Rakennustoimisto E. Niemelä [16])	1 979	2 268 000
720	»	8	Rakennustoimi oy. [16])	2 136	2 268 000
720	»	10	Insinööritoimisto A. A. Palmberg oy. [16])	2 069	2 268 000
720	»	12	Normirakenne oy. [16])	1 694	2 268 000
720	Koroistentie	1	Normirakenne oy. [17])	1 680	2 268 000
720	»	4	Rakennustoimisto E. Niemelä [17])	1 601	2 268 000
720	»	15	Rakennustoimi oy. [17])	1 906	2 268 000
622	Mannerheimintie	75	Rakennusmestari A. Euramaa [16])	2 993	7 590 000
717	Maskuntie	8	Asunto oy. Maskuntie 8 [18])	1 580	900 000
717	Nousiaistentie	5	Asunto oy. Nousiaistentie 5 [19])	1 806	891 000
717	»	7	Asunto oy. Nousiaistentie 7 [20])	1 935	900 000

[1]) Kiint. lautak. 28 p. helmik. 290 §. Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 69 ja 76—77. — [2]) Ks. tämän kert. I osan s. 67. — [3]) Kiint. lautak. 7 p. helmik. 174 §. — [4]) S:n 23 p. toukok. 894 §. — [5]) S:n 25 p. heinäk. 1 174 §. — [6]) S:n 26 p. syysk. 1 529 §. — [7]) S:n 7 p. marrask. 1 784 §. — [8]) Ks. tämän kert. I osan s. 70. — [9]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 174 §. — [10]) S:n 21 p. helmik. 248 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 1 174 §. — [12]) S:n 10 p. lokak. 1 598 §. — [13]) S:n 7 p. marrask. 1 784 §. — [14]) S:n 28 p. marrask. 1 885 §. — [15]) S:n 19 p. jouluk. 2 034 §. Ks. myös tämän kert. I osan s. 71. — [16]) Kiint. lautak. 13 p. kesäk. 1 038 §. — [17]) S:n 5 p. jouluk. 1 935 §. — [18]) S:n 20 p. kesäk. 1 090 §. — [19]) S:n 5 p. jouluk. 1 936 §. — [20]) S:n 12 p. jouluk. 1 992 §.

Kiinteistölautakunta möi huutokaupalla vuoden aikana seuraavat tontit:

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
622	Mannerheimintie	73	Rakennusmestari J. Häyrinen [1]	2 993	7 590 000
622	»	79	Johtaja C. Thunberg [2]	2 993	7 248 000
618	Mäntytie	10	Kansaneläkelaitos [3]	2 134	5 250 000
619	»	12	Osuuskassojen keskus oy. [4]	2 391	5 250 000
620	»	9	Imatran voima oy. ja Oulujoki oy. [5]	3 014	6 365 000

Maanhankintalain mukaan myytiin kertomusvuonna seuraavat tontit:

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
33 038	Etelä-Kaarela	1	Kirvesmies E. P. Härkönen [6]	2 027	129 728
33 038	» »	2	Sotilasmestari E. V. Ihamäki [7]	1 797	115 008
33 038	» »	3	Sähköasentaja Y. O. Vihtonen [7]	2 083	124 980
33 038	» »	4	Kirvesmies E. E. Salonen [6]	1 540	98 560
33 038	» »	5	Kirvesmies K. A. Pitkäaho [8]	1 910	129 880
33 039	» »	1	Raitiovaunukuljettaja E. Nyberg [9]	2 500	170 000
33 039	» »	4	Leskirouva H. V. Tenhunen [7]	1 700	102 000
33 039	» »	5	Vahtimestari L. Ekholm [9]	1 665	113 220
33 039	» »	10	Viilaaja P. E. Nieminen [8]	2 440	126 880
33 039	» »	11	Peltiseppä V. Honkanen [10]	2 428	155 398
33 039	» »	12	Varastonhoitaja J. V. Auvinen [9]	1 863	119 232
33 039	» »	13	Ylipostinkantaja P. H. Roine [6]	1 800	115 200
33 039	» »	15	Varastomies O. M. Fagerström [6]	1 960	125 440
33 039	» »	15	Puuseppä H. K. Turri [10]	1 960	125 440
33 040	» »	1	Konttoristi E. Rämö [6]	1 750	105 000
33 040	» »	6	Työntekijä V. E. Virtanen [10]	2 066	123 960
33 040	» »	12	Työntekijä L. J. Valkeinen [8]	1 978	142 416
33 040	» »	13	Raitiovaunukuljettaja P. A. Mantere [8]	1 634	104 576
33 041	» »	1	Autoilija T. R. Railio [7]	1 745	97 720
33 041	» »	2	Metallisorvaaja E. J. Lampen [8]	2 355	122 460
33 041	» »	3	Työntekijä S. Ikäheimonen [7]	1 623	97 380
33 041	» »	4	Levyseppä U. I. Maunu [10]	1 520	97 280
33 042	» »	3	Kirvesmies A. E. Ojanen [9]	1 558	99 712
33 042	» »	4	Varastomies A. E. Laaksonen [6]	1 558	99 712
33 042	» »	6	Autonkuljettaja S. A. Landen [6]	1 590	101 760
33 042	» »	7	Vääpeli S. V. Kaleva [7]	1 923	115 380
33 042	» »	10	Työntekijä V. J. Strengell [8]	1 502	96 128
33 043	» »	1	Työntekijä V. V. Myhrberg [8]	2 370	149 310
33 043	» »	10	Korjaaja S. E. Holmström [10]	1 564	100 096
33 043	» »	12	Viilaaja V. A. Lehtonen [8]	1 581	101 184
33 043	» »	20	Vartija J. M. Moilanen [7]	1 775	106 500
33 044	» »	1	Kirvesmies J. Lahtinen [7]	2 150	129 000
33 044	» »	2	Kirvesmies H. A. Wikholm [10]	2 000	116 000
33 044	» »	4	Kirvesmies S. Kupiainen [9]	1 750	112 000
33 044	» »	5	Maalari K. E. Salonen [7]	1 731	117 708
33 044	» »	6	Rasvaaja N. R. Idström [7]	1 950	132 600
33 044	» »	7	Kivityömies A. K. Lindroos [6]	1 710	109 440
33 044	» »	8	Kirvesmies V. T. Lindsten [8]	2 274	118 248
33 044	» »	9	Maalari H. G. Dyster [8]	1 500	90 000
33 044	» »	12	Vahtimestari L. E. Söderholm [9]	2 000	120 000
33 044	» »	13	Raitiovaunukuljettaja K. F. Dubb [10]	1 850	111 000
33 044	» »	14	Raitiovaunukuljettaja G. A. Dubb [7]	2 190	140 160
33 044	» »	15	Autokoulunopettaja O. M. Peltola [7]	2 140	128 400
33 045	» »	1	Kirvesmies O. Kaskisuo [7]	1 950	124 800
33 045	» »	2	Peltiseppä V. O. Salonen [8]	2 150	150 500
33 045	» »	3	Mittamies K. K. Juutilainen [8]	2 367	151 488
33 045	» »	4	Teknikko A. J. V. Kulonen [9]	1 990	127 360

[1]) Kiint. lautak. 24 p. tammik. 97 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 21 §. — [3]) S:n 20 p. kesäk. 1 081 §. — [4]) S:n 22 p. elok. 1 296 §. — [5]) S:n 12 p. syysk. 1 438 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1 569 §. — [7]) S:n 29 p. elok. 1 349 §. — [8]) S:n 31 p. lokak. 1 756 §. — [9]) S:n 26 p. syysk. 1 538 §. — [10]) S:n 5 p. jouluk. 1 938 §.

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
33 045	Etelä-Kaarela	5	Varastotyöntekijä V. Pylväläinen [1]	2 028	129 792
33 045	» »	6	Postinkantaja O. V. Luoto [2]	1 800	115 200
33 048	» »	4	Kirjanpitäjä O. Tammio [3]	1 529	94 798
33 049	» »	3	Kirvesmies V. Särkkä [4]	1 530	91 800
33 049	» »	5	Kirvesmies M. Sappinen [4]	2 076	132 864
33 049	» »	6	Pursimies S. Karvonen [2]	2 036	130 304
33 049	» »	8	Autonkuljettaja Å. A. K. Kuisma [2]	1 639	104 896
33 049	» »	9	Autonasentaja G. H. Enochsson [1]	1 629	97 740
33 049	» »	10	Asentaja H. A. Strandberg [1]	1 620	97 200
33 049	» »	11	Massanpuristaja A. H. Strengell [1]	1 610	96 600
33 049	» »	12	Talonmies K. M. Keisto [1]	1 709	102 540
33 050	» »	4	Veistäjä K. J. Rissanen [4]	1 850	118 400
33 050	» »	5	Rakennustyöntekijä E. S. Ruotsalainen [4]	1 832	117 248
33 050	» »	6	Poliisikonstaapeli U. A. Saarinen [4]	1 500	96 000
33 050	» »	7	Työntekijä H. C. Rask [4]	1 500	96 000
33 050	» »	9	Työntekijä H. P. Malmström [1]	1 500	90 000
33 050	» »	10	Laitosmies P. Salmi [3]	1 494	95 616
33 050	» »	11	Muurari O. N. Rasila [3]	1 494	95 616
33 050	» »	12	Sähköasentaja P. I. Heinonen [4]	1 500	96 000
33 050	» »	14	Varastomies O. M. Fagerström [5]	1 500	96 000
33 051	» »	1	Talonmies S. L. Virtanen [3]	1 494	83 664
33 051	» »	2	Viilaaja T. T. Rahko [3]	1 500	90 000
33 051	» »	3	Viilaaja P. V. Virtanen [3]	1 500	90 000
33 051	» »	4	Hioja K. H. J. Kuisma [1]	1 500	90 000
33 051	» »	5	Peltiseppä V. J. Vehviläinen [1]	1 500	90 000
33 051	» »	6	Kirvesmies V. Lind [1]	1 470	88 200
33 051	» »	7	Peltiseppä U. I. Viljanen [1]	1 470	88 200
E 305	Itä-Pirkkola	1	Sahateknikko N. N. Borg [6]	1 350	124 200
E	» »	2	Rakennusmestari K. A. Salonen [6]	1 350	124 200
E 305	» »	3	Metallihöyläjä V. V. Ovaskainen [7]	1 350	125 550
F	» »	2	Kirjansitoja V. I. Nyyssönen [6]	1 350	124 200
F 306	» »	3	Tehdastyöntekijä J. E. Jussila [8]	1 350	124 200
F 306	» »	4	Laboratoriomestari R. A. Brinck [7]	1 350	122 850
F 306	» »	5	Työntekijä M. O. Vilen [6]	1 429	130 039
F 306	» »	6	Sepänapulainen U. E. Salonen [6]	1 350	121 500
F 306	» »	7	Kultaseppä K. K. Laakso [6]	1 350	128 250
F 306	» »	8	Maalari A. V. Juutinen [6]	1 350	120 150
F 306	» »	9	Puuseppä A. Nerg [7]	1 350	126 900
F 306	» »	10	Putkenasentaja A. V. V. Roivas [6]	1 370	134 260
G 307	» »	1	Puutarha-apulainen E. E. Lökfors [6]	1 298	114 224
G 307	» »	2	Rouva S. K. Tuomi [6]	1 350	117 450
G 307	» »	4	Tullivartija K. Varma [6]	1 350	117 450
G 307	» »	5	Muusikko A. Anttila [6]	1 350	110 700
30	Laajalahti	6	Leskirouva R. J. Saarela [9]	4 062	243 720
30	»	7	Työnjohtaja R. S. Sädevuo [10]	3 192	194 712
32	»	2	Rakennusmestari H. Ylätalo [11]	2 380	226 100
34	»	2	Koneteknikko O. T. Lehmuskallio [12]	1 503	99 198
36	»	7	Muurari T. O. Räsänen [14]	2 938	179 218
37	»	4	Tarjoilija L. W. Bäckman [12]	2 298	147 072
37	»	6	Varastonhoitaja T. V. Kauranen [15]	1 878	116 436
37	»	8	Kirvesmies R. A. Rautiainen [15]	1 800	111 600
38	»	2	Filmiteknikko O. Ekström [12]	1 442	89 404
39	»	4	Hinnoittelija H. O. Salo [9]	1 598	108 664
42	»	4	Muurari N. M. Koivumäki [11]	1 672	117 040
43	»	2	Tarkkailija V. Weid [11]	1 560	93 600
43	»	7	Levyseppä E. J. Paasonen [15]	1 674	100 440
44	»	5	Tarkastaja O. W. Lindqvist [16]	1 731	103 860
50	»	8	Kultaaja K. O. Salkorinne [17]	1 457	91 791
52	»	3	Liikennetarkastaja B. A. Sinkkonen [16]	1 549	113 077

[1] Kiint. lautak. 29 p. elok. 1349 §. — [2] S:n 26 p. syysk. 1538 § — [3] S:n 3 p. lokak. 1569 § — [4] S:n 31 p. lokak. 1756 § — [5] S:n 5 p. jouluk. 1938 §. — [6] S:n 20 p. kesäk. 1 096 § — [7] S:n 25 p. heinäk. 1 201 §. — [8] S:n 31 p. lokak. 1 755 §. — [9] S:n 14 p. helmik. 221 §. — [10] S:n 2 p. toukok. 725 §. — [11] S:n 29 p. elok. 1 350 §. — [12] S:n 7 p. maalisk. 347 §. — [13] S:n 24 p. lokak. 1 712 §. — [14] S:n 10 p. tammik. 27 §. — [15] S:n 20 p. kesäk. 1 095 §. — [16] S:n 28 p. helmik. 303 §. — [17] S:n 21 p. maalisk. 435 §.

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
53	Laajalahti	1	Tullaaja E. K. Valtamo [1]	1 683	136 323
53	»	1	Poliisikonstaapeli A. O. Järvinen [1] [11]	1 683	136 323
53	»	3	Autonkuljettaja P. Kovanen [1]	1 789	143 120
54	»	2	Lasimestari A. S. Kaivanto [4]	1 514	99 924
56	»	1	Rakennusmestari Y. Hyvärinen [12]	1 511	145 056
56	»	6	Herra E. E. D. Bernström [13]	1 497	143 712
57	»	1	Maalari R. S. Saarinen [13]	1 536	147 456
57	»	3	Viilaaja T. A. Kirjonen [2]	1 536	147 456
57	»	4	Opiskelija S. S. Räty [4]	1 535	147 360
57	»	6	Työntekijä V. F. Åvall [5]	1 535	147 360
59	»	1	Kirvesmies H. F. Lindholm [3]	1 621	155 616
59	»	2	Puuseppä H. A. Kuosmanen [3]	1 621	155 616
59	»	3	Työnjohtaja F. E. Ahlblad [4]	1 623	155 808
59	»	4	Vahtimestari K. A. Pettersson [13]	1 613	154 848
60	»	1	Autoilija U. A. Rajala [14]	1 483	142 368
60	»	2	Kauppatieteiden kandidaatti O. P. Pesonen [15]	1 509	144 864
65	»	1	Autonkuljettaja N. J. Välipirtti [16]	1 852	138 900
65	»	4	Leskirouva A. A. ja lapset R. I. ja R. E. Åkerlund [5]	1 653	109 098
65	»	5	Viilaaja A. I. Erkkilä [13]	1 461	111 036
68	»	1	Sellotaiteilija U. E. Viitasalo [6]	3 860	378 280
68	»	4	Rakennusmestari O. J. Koskinen [4]	2 579	232 110
68	»	5	Kivityöntekijä R. J. Vihavainen [6]	2 587	232 830
68	»	6	Hammasteknikko E. Saikkonen [16]	2 362	238 562
68	»	7	Varastonhoitaja L. F. Parikka [12]	2 214	225 828
69	»	1	Postinkantaja E. J. Tiukka [9]	1 673	165 627
69	»	8	Konttoristi E. E. Seväkivi [4]	1 579	159 479
83	»	3	Varastomies P. J. Nurkka-Tuorila [14]	1 618	145 620
84	»	4	Kirvesmies L. M. Mattsson [12]	1 512	151 200
84	»	9	Teknikko H. A. Kymäläinen [7]	1 531	122 480
87	»	4	Kirjanpitäjä L. J. Karvonen [2]	1 227	111 657
88	»	1	Toimitusjohtaja H. Å. A. Sundman [13]	1 126	114 852
88	»	2	Sähköasentaja A. A. Konoi [8]	1 253	126 553
89	»	1	Suutari A. A. Voltti [17]	1 914	195 228
91	»	4	Opiskelija Y. I. Iivonen [13]	2 074	194 956
95	»	19	Toimittaja L. K. Meriläinen [5]	1 045	99 275
95	»	20	Poliisikonstaapeli V. J. Oinonen [16]	1 189	111 566
95	»	27	Kirvesmies A. V. Salminen [9]	1 156	116 756
95	»	30	Työntekijä H. H. Bergström [17]	1 023	104 346
96	»	4	Työnjohtaja P. A. Junkkala [10]	1 109	113 118
96	»	5	Muurari U. A. Liikanen [13]	1 352	136 552
96	»	6	Farmasian kandidaatti A. H. Wiberg [5]	1 376	129 344
96	»	13	Laivuri V. Marttila [16]	1 027	89 349
96	»	15	Sotilasmestari E. J. Mäkiniemi [16]	1 034	105 468
96	»	16	Aliluutnantti J. J. Lae [16]	1 073	93 351
97	»	3	Levyseppä V. A. Koski [17]	1 525	122 000
97	»	6	Metsätyöntekijä U. A. Pohjanvaara [7]	1 526	106 820
98	»	5	Filosofian maisteri J. T. Waltari [14]	1 533	101 178
98	»	6	Komentaja E. A. Huima [18]	1 544	101 904
98	»	8	Maatalousteknikko P. Vihavainen [7]	1 566	126 846
99	»	7	Rakennusmestari H. H. Kinnunen [1]	1 585	110 950
99	»	7	Rakennusmestari H. H. Kinnunen [10]	1 585	158 500
100	»	1	Kirjaltaja O. Vattulainen [10]	1 589	111 230
100	»	1	Kirjaltaja O. Vattulainen [15]	1 589	158 900
118	»	9	Ompelija M. J. ja lapset A. H. ja S. V. Sjöblom [8]	1 763	128 699
128	»	5	Kirjaltaja A. Lailio [12]	1 286	129 886
128	»	6	Rahastaja I. E. ja lapset S. S., A. J. ja K. I. Vesa [13]	1 257	126 957

[1]) Kiint. lautak. 28 p. helmik. 303 §. — [2]) S:n 21 p. maalisk. 435 §. — [3]) 14 p. helmik. 221 §. — [4]) S:n 2 p. toukok. 725 §. — [5]) S:n 29 p. elok. 1350 §. — [6]) S:n 7 p. maalisk. 347 §. — [7]) S:n 24 p. lokak. 1712 §. — [8]) S:n 10 p. tammik. 27 §. — [9]) S:n 20 p. kesäk. 1095 §. — [10]) S:n 21 p. maalisk. 435 §. — [11]) S:n 5 p. jouluk. 1 937 §. — [12]) S:n 30 p. toukok. 955 §. — [13]) S:n 25 p. heinäk. 1 200 §. — [14]) S:n 3 p. lokak. 1 570 §. — [15]) S:n 11 p. huhtik. 579 §. — [16]) S:n 19 p. syysk. 1 495 §. — [17]) S:n 7 p. marrask. 1 798 §. — [18]) S:n 9 p. toukok. 797 §.

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
129	Laajalahti	3	Työntekijä A. H. Pankka [1]	1 493	149 300
131	»	2	Teknikko I. O. Forsström [1]	1 289	130 189
131	»	5	Peltiseppä P. L. Vuorinen [2]	1 335	140 175
131	»	6	Autonkuljettaja A. R. Melander [3]	1 369	142 376
131	»	13	Autontarkastaja V. V. Aho [4]	1 497	155 688
132	»	13	Maanviljelijä M. Vaittinen [5]	5 225	370 975
132	»	22	Kirvesmies O. O. Holstein [6]	4 307	357 481
132	»	23	Työnjohtaja A. Merikari [3]	4 302	357 066
133	»	2	Muusikko S. A. Alatalo [7]	1 763	109 306
133	»	4	Kirvesmies N. Isoksola [8]	1 765	105 900
135	»	1	Herra T. E. Hannuksela [9]	1 408	135 168
135	»	4	Sorvaaja T. O. Virtala [6]	1 442	138 432
137	»	1	Varastomies H. J. Ruotsalainen [5]	1 530	104 040
138	»	2	Työntekijä A. A. Parvisto [4]	1 407	95 676
138	»	6	Mekaanikko S. R. Skogberg [8]	2 013	124 806
138	»	7	Talonmies Y. G. Nurmisto [4]	1 826	115 038
138	»	10	Asemamies A. I. Ryytty [8]	1 597	106 999
138	»	17	Työnjohtaja V. Innanen [5]	1 455	98 940
139	»	9	Liikkeenharjoittaja S. O. Viitanen [10]	4 913	403 866
139	»	12	Johtaja S. J. Kuokkanen [8]	4 932	404 424
509	»	5	Filosofian maisteri O. B. Mårtenson [11]	1 437	137 952
301	Oulunkylä	5	Insinööri A. J. Viberg [12]	1 288	128 800
301	»	6	Työnjohtaja B. A. Krabbe [12]	1 260	126 000
301	»	7	Kersantti V. N. Sulkula [12]	1 320	132 000
302	»	1	Hankintapäällikkö K. I. Kariluoto [12]	1 329	132 900
302	»	2	Leskirouva I. ja lapset H. ja P. A. Mujunen [12]	1 287	128 700
302	»	3	Mittaaja M. Neuvonen [12]	1 287	128 700
302	»	4	Seppä I. A. Paukkunen [12]	1 257	125 700
302	»	5	Autonkuljettaja T. O. Neuvonen [12]	1 346	134 600
302	»	6	Kansakoulunopettaja U.I. Toivonoja [12]	1 328	132 800
302	»	8	Rouva E. H. ja lapset A. I., V. K., M. E. A., K. H. ja E. K. Särkkä [13]	1 323	132 300
302	»	9	Kirjaltaja G. K. Forsberg [12]	1 270	123 190
302	»	10	Metallisorvaaja V. J. Järvinen [13]	1 285	124 645
303	»	1	Autoilija R. I. Forsberg [12]	1 457	160 070
303	»	2	Toimistovirkailija I. E. ja lapset T. S. ja H. V. Lehmus [12]	1 358	135 800
303	»	3	Herra T. E. Jokinen [12]	1 364	136 400
303	»	5	Kirjaltaja K. H. Forsberg [12]	1 506	150 600
303	»	6	Autonkuljettaja G. C. Ignatiew [12]	1 260	126 000
303	»	7	Uuttaaja F. V. Johansson [12]	1 266	126 600
303	»	8	Työntekijä J. J. Eriksson [12]	1 315	131 500
303	»	9	Työntutkija A. T. Laitinen [12]	1 338	129 786
B	Pukinmäki	1	Työmies E. V. Nyholm [14]	1 705	153 450
B	»	3	Konepajatyöntekijä H. Pusa [14]	1 350	128 250
B	»	6	Tavaranmerkitsijä S. A. Wikholm [14]	1 405	126 450
C	»	5	Edustaja J. E. Seger [14]	1 498	142 310
C	»	6	Koneteknikko V. O. Liukkonen [14]	1 481	133 290
C	»	7	Levyseppä O. B. Hagström [14]	1 514	136 260
E	»	4	Kauppamatkustaja V. J. Laaksonen [14]	1 409	126 810
E	»	9	Kirjansitoja V. Salmela [14]	1 945	167 270
F	»	1	Asentaja T. J. Rantanen [14]	1 250	103 750
F	»	2	Autonasentaja V. E. Järvinen [14]	1 250	118 750
F	»	4	Vaunumestari E. K. Hölttä [14]	1 268	101 440
33 017	Talin kylä, Lassaksen alue	1	Kirvesmies E. A. Perkamo [15]	2 177	189 399
33 017	» »	1	Kirvesmies E. A. Perkamo [16]	2 177	189 399
33 018	» »	1	Autonkuljettaja S. R. Lindholm [17]	1 879	163 473
33 018	» »	2	Työntekijä O. Kuuluvainen [16]	4 426	323 098

[1]) Kiint. lautak. 5 p. jouluk. 1937 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 27 §. — [3]) S:n 14 p. helmik. 221 §. — [4]) S:n 19 p. syysk. 1495 §. — [5]) S:n 28 p. helmik. 303 §. — [6]) S:n 20 p. kesäk. 1095 §. — [7]) S:n 9 p. toukok. 797 §. — [8]) S:n 29 p. elok. 1350 §. — [9]) S:n 21 p. maalisk. 435 §. — [10]) S:n 7 p. marrask. 1798 §. — [11]) S:n 7. maalisk. 347 §. [12]) S:n 4 p. heinäk. 1 146 §. — [13]) S:n 31 p. lokak. 1 755 §. — [14]) S:n 21 p. marrask. 1 865 §. — [15]) S:n 24 p. tammik. 105 §. — [16]) S:n 23 p. toukok. 915 §. — [17]) S:n 4 p. heinäk. 1 147 §.

Korttelin n:o	Katu tai alue	Tontin n:o	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
	Talin kylä, Lassaksen				
33 018	alue	3	Satamatyöntekijä H. Lindblom [1]	4 587	330 264
33 019	» »	3	Satulaseppä E. Y. Rytty [2]	6 087	401 742
33 019	» »	4	Puutarhuri H. Forssel [2]	4 532	339 900
33 019	» »	5	Rouva T. Öhman [3]	4 319	328 244
33 019	» »	6	Vahtimestari E. O. Väkevä [4]	4 260	340 800
33 020	» »	1	Sorvaaja S. R. Vasenius [5]	1 898	165 126
33 020	» »	2	Vaatturi K. K. Aalto [6]	2 373	206 451
33 020	» »	3	Leskirouva H. M. Aalto [2]	2 405	209 235
33 021	» »	1	Modisti S. Salo ja lapsi I. K. Salo [2]	1 540	146 300
33 021	» »	1	Varastonhoitaja H. E. Kivikoski [7]	1 540	146 300
33 021	» »	2	Herra J. J. Mauno [4]	1 561	148 295
33 021	» »	3	Tarkastaja V. A. Salminen [4]	2 301	204 789
33 021	» »	4	Viilaaja R. Ahonen [7]	2 347	204 189
33 021	» »	5	Hitsaaja R. K. M. Rantanen [4]	1 805	157 035
33 021	» »	5	Viilaaja U. M. Uusimaa [7]	1 805	157 035
33 021	» »	6	Herra B. A. Rauhala [4]	1 808	157 296
33 021	» »	7	Teknikko V. Virtanen [4]	1 573	160 446
33 021	» »	9	Insinööri E. Tomisaho [4]	1 521	144 495
35 167	Tuomarinkylä	7	Herra E. J. Tiesvirta [8]	1 655	82 750
35 167	»	8	Autonkuljettaja M. A. Nurmi [9]	1 685	84 250
35167a	»	3	Hitsaaja T. T. Mäkelä [10]	1 738	86 900
35167a	»	5	Koneenkäyttäjä A. A. Astrala [11]	1 678	83 900
35 168	»	1	Herra E. Halonen [8]	1 407	70 350
35 168	»	15	Herra J. V. Teerioja [8]	1 610	80 500
35 174	»	14	Asentaja S. U. Korhonen [8]	2 140	128 400
35 175	»	1	Mekaanikko A. O. Toivari [10]	1 977	110 712
35 175	»	1	Rakennusmestari R. I. Hahl [11]	1 977	110 712

Maanhankintalain mukaisten asuntotilojen ja -tonttien myyntipäätösten peruuttaminen. Kaikki uudet maanhankintalain tarkoituksiin tapahtuvia luovutuksia koskevat myyntipäätökset päätettiin tehdä ehdoin, että päätökset raukeavat, ellei kauppakirjoja allekirjoiteta 2 kuukauden kuluessa kiinteistölautakunnan myyntipäätöksestä lukien. Kertomusvuoden aikana peruutettiin seuraavien henkilöiden kanssa tehdyt myyntisopimukset: Korhonen, S. U. ja Virtanen, F. [12]); Eriksson, N. U., Hallen, W. M., Hämäläinen, T. H., Innanen, V., Jansson, W. H., Juvonen, V. P., Kalenius, E. V., Kauppila, A., Klubb, O., Korjo, G., Koski, S. S., Koskinen, E., Kuuppo, V. A., Laita, V., Lindberg, T. E., Lindqvist, G. B., Lindqvist, O. V., Liukkonen, P. T., Lönnqvist, N. V. E., Matikainen, S., Mattlin, A. E., Melin, A. H., Mustonen, E. O., Mäkelä, K. J., Nordström, J. G., Ojala, P. B., Palmroos, U. A., Pasonen, O. P., Petersen, E. T., Pirhonen, Y., Pohjonen, V. B., Ravia, H., Rehell, H. H., Rintala, A. J., Ruotsalainen, H. J., Saarela, A. J., Salava, N. J., Saxberg, O. V., Siukkonen, B. A., Sundman, H. A. A., Sundqvist, S. E., Tapanainen, V., Toittanen, J., Vaittinen, M. ja V., Velto, H. M., Viitasalo, U., Viklund, S. V., Wink, T., Volborth, L. O. ja Öhman, T. O. [13]); Kinnunen, H. H. ja Väätänen, T. [14]); Konoin, A. [15]); Härmä, A. A. [16]); Sallas, A. A. [17]); Koskinen, A. E. ja Ruokoaho, P. P. [18]); Kemiläinen, A. S. [19]); Kuokkanen, S. [20]); sekä Pirinen, O. E. ja Ranta, N. O. [21]).

Maanhankintalain soveltaminen kaupungin omistamilla mailla. Lautakunta päätti [22]) myydä Pukinmäen asutusalueelta 45 asuntotonttia ja Etelä-Kaarelasta tontteja niiden paaluttamisen edistymisen mukaan maanlunastuslautakunnan määräämin hinnoin sekä hyväksyä vapaaehtoisia myyntejä varten maanlunastuslautakunnan määräämät hinnat Oulunkylästä luovutettaville tonteille. Kaupunginhallitukselle päätettiin ilmoittaa, että Herttoniemen asutusalueelta ei ollut onnistuttu luovuttamaan maanhankintalain tarkoi-

[1]) Kiint. lautak. 4 p. heinäk. 1 147 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 390 §. — [3]) S:n 19 p. syysk. 1 497 §. — [4]) S:n 24 p. tammik. 105 §. — [5]) S:n 23 p. toukok. 915 §. — [6]) S:n 9 p. toukok. 798 §. — [7]) S:n 2 p. toukok. 726 §. — [8]) S:n 31 p. tammik. 149 §. — [9]) S:n 2 p. toukok. 727 §. — [10]) S:n 11 p. huhtik. 580 §. — [11]) S:n 19 p. syysk. 1 496 §. — [12]) S:n 31 p. tammik. 148 §. — [13]) S:n 7 p. helmik. 184 §. — [14]) S:n 21 p. maalisk. 434 §. — [15]) S:n 4 p. huhtik. 525 §. — [16]) S:n 23 p. toukok. 901 §. — [17]) S:n 20 p. kesäk. 1 082 §. — [18]) S:n 25 p. heinäk. 1 189 §. — [19]) S:n 3 p. lokak. 1 572 §. — [20]) S:n 31 p. lokak. 1 744 §. — [21]) S:n 31 p. lokak. 1 754 §. — [22]) S:n 2 p. toukok. 720 § ja 22 p. elok. 1 327 §.

tuksiin asuntotontteja vuokrausmenetelmää käyttäen siten, kuin kaupunginvaltuuston syyskuun 15 p:nä 1948 tekemä päätös edellytti, jonka vuoksi kiinteistölautakunta joutui myymään ne maansaantiin oikeutetuille kaupunginvaltuuston helmikuun 4 p:nä 1949 antaman yleisvaltuutuksen nojalla alistamalla kuitenkin kaupat kaupunginvaltuuston hyväksyttäviksi. Lisäksi päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että Herttoniemen asutusalueelle ei rakennettaisi niitä suunniteltuja teitä, joita varten kaupunginvaltuusto oli varannut kertomusvuoden talousarvioon 3 100 000 mk.

Lautakunta päätti [1]) ottaa maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille myytyjen tonttien ja asuntotilojen kauppakirjoihin asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetun lain määräykset myytyjen tonttien edelleen luovuttamisesta.

Parissa maanhankintalain mukaisessa tonttikaupassa oikeutettiin [2]) ostaja suorittamaan maksamatta oleva kauppahinnan osa valtion maanostolainoilla.

Tontteja koskevat kauppakirjat. Huutokaupalla myydyistä tonteista laadittiin [3]) kauppakirjat sikäli kuin myyntiehdot ja vaatimukset tulivat määräajassa täytetyiksi.

Lautakunta päätti [4]), että toukokuun 18 p:nä 1948 pidetyssä huutokaupassa kansaneläkelaitoksen huutamasta korttelin n:o 619 Mäntytien tontista n:o 8 saatiin tehdä kauppakirja ehdoin, että allekirjoitus tapahtui viimeistään maaliskuun 31 p:nä 1949 ja että ennen kauppakirjan allekirjoittamista suoritettiin koko kauppahinnan jäljellä oleva osa vuotuisine korkoineen, joka 2 754 000 mk:n suuruiselle osalle laskettiin toukokuun 18 p:stä 1948 tammikuun 31 p:ään 1949 8 ¼ %:n ja helmikuun 1 p:stä 1949 maksupäivään asti 8 %:n mukaan sekä 2 794 000 mk:n suuruiselle osalle toukokuun 18 p:stä 1948 maksupäivään asti 7 ¾ %:n mukaan.

Liikkeenharjoittaja E. I. Kiilakarin ja hänen vaimonsa S. Kiilakarin sekä työnjohtaja N. Loukomaan kanssa päätettiin [5]) laatia kauppakirja Pukinmäen yksinäistaloa olevaan Boxbackan tilaan RN I[163] kuuluvaa palstaa n:o 24 F vastaavasta määräalasta, jolloin 700 mk:n suuruinen kauppahinta samalla oli kuitattava täysin maksetuksi.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Niissä tapauksissa, joissa rakentamisvelvollisuus katsottiin täytetyksi, päätettiin luovuttaa takaisin rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi annetut velkakirjat.

Tiealueen luovuttaminen Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelista n:o 9. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan lautakunta päätti [6]) luovuttaa korvauksetta 46. kaupunginosan eli Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelissa n:o 9 olevan tontin n:o 2 suurimman osan omistajalle kaupungin mainitusta tontista omistaman n. 21. $_8$ m^2:n suuruisen, tontin n:o 3 arvokkaimman osan omistajalle n. 130. $_5$ m^2:n suuruisen ja tontin n:o 10 suurimman osan omistajalle n. 25 m^2:n suuruisen maantiealueen.

Mannerheimintien tonttien n:o 87 ja 89 myyntipäätöksen muuttaminen. Sosiaalinen asunnontuotanto Sato oy:n joulukuun 27 p:nä 1948 pidetyssä tonttihuutokaupassa korttelin n:o 623 Mannerheimintien tonteista n:o 87 ja 89 tekemät ostotarjoukset päätettiin [7]) julistaa mitättömiksi myyntiehtojen laiminlyönnin takia sekä kauppahinnan lyhennysmaksut, yhteensä 80 000 mk, menetetyiksi kaupungille. Tontit varattiin anomuksesta perustettavalle Asunto-oy. Mannerheimintie 87—89 nimiselle yhtiölle.

Tonttikaupan purkaminen Laajalahden asuntoalueella. Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti lautakunta päätti [8]) purkaa Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 46 tonttia n:o 4, korttelin n:o 68 tonttia n:o 6 ja korttelin n:o 139 tonttia n:o 13 koskevat kauppasopimukset määrätyin ehdoin.

Maksuajan pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa myönnettiin lukuisasti erilaisia maksuja koskevia maksuajan pidennyksiä ja määrättiin erääntyville erille suoritettavaksi 6—8 %:n suuruinen korko erääntymispäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta.

Rakentamisajan pidentäminen. Vuoden kuluessa lautakunta antoi lukuisia lausuntoja ja teki esityksiä ja päätöksiä, jotka koskivat rakentamisajan pidentämistä.

---

[1]) Kiint. lautak. 31 p. lokak. 1 742 §. — [2]) S:n 25 p. heinäk. 1 199 §. — [3]) S:n 21 p. helmik. 253 §, 7 p. maalisk. 338 §, 25 p. huhtik. 668 §, 9 p. toukok. 794 §, 23 p. toukok. 904 §, 7 p. kesäk. 979 §, 8 p. elok. 1 263 § ja 17 p. lokak. 1 656 §. — [4]) S:n 7 p. maalisk. 337 §. — [5]) S:n 22 p. elok. 1 295 § ja 26 p. syysk. 1 529 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 418 §. Ks. tämän kert. I os. s. 78. — [7]) Kiint. lautak. 10 p. lokak. 1 610 §. — [8]) S:n 10 p. tammik. 3 §, 25 p. heinäk. 1 174 § sekä 7 p. marrask. 1 784 §. Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 69, tämän kert. I osan s. 69.

Tonttien varaaminen. Kertomusvuoden kuluessa varattiin [1]) sekä asunto- että tehdastontteja määräajaksi tai jatkettiin varaamisaikaa edelleen. Joissakin tapauksissa peruutettiin [2]) myös aikaisemmin tehtyjä varaamisia.

Indeksivuokrien vahvistaminen. Käytössä olevat indeksivuokrat vahvistettiin [3]) Herttoniemen öljysatama-alueella, Herttoniemen, Sörnäisten, Vallilan ja Pitäjänmäen teollisuusalueilla sekä Ruoholahden, Vartiokylän (Puodinkylän), Taivaskallion ja Humaliston alueilla.

Samoin vahvistettiin [4]) Pirkkolan ja Marttilan omakotitontteja ja asuntotontteja sekä Käpylästä Syreenin Väri oy:lle vuokrattua tonttia koskevat vuokrasopimuksiin otetut indeksimääräysten mukaiset vuokrankorotukset.

Oulunkylän siirtolapuutarhapalstojen vuokramaksut päätettiin [5]) sitoa indeksiin siten, että perusindeksiä 100 vastaava perusvuokra on 1 mk m²:ltä.

Herttoniemen asuntoalueen tonttien vuosivuokrien vahvistaminen. Herttoniemen asuntoalueen 2- ja useampikerroksisten rakennusten tonttien vuosivuokrat vahvistettiin [6]).

Vuokralle annetut tontit. Kaupunginvaltuuston päätösten [7]) mukaisesti ja valtuuston määräämin ehdoin päätettiin vuokrata seuraavat tontit: valtiolle sokeainkoulua varten 11. kaupunginosan korttelin n:o 302 Ensi linjan tontti n:o 1 [8]); kauppias L. Mikkolalle 22. kaupunginosan korttelin n:o 542 Inarintien tontit n:o 11 ja 13 [9]); Helsingin kansanasunnot oy.—Helsingfors folkbostäder ab. nimiselle yhtiölle 25. kaupunginosan korttelia n:o 809 vastaava alue [10]); Helsingin kaupungin suomalaisille ja ruotsalaisille evankelisluterilaisille seurakunnille 25. kaupunginosan korttelin n:o 826 tontti n:o 6 [11]); Suomen punaiselle ristille lasten päiväkodin rakentamista varten 25. kaupunginosan korttelin n:o 884 tontin n:o 1 pohjoispäästä n. 1 650 m²:n suuruinen alue [12]); Föreningen Betel yhdistykselle Haagan kylästä Tomt 17 kv. 85 niminen tila RN 2[442] [13]); johtaja P. H. Zilliacukselle Kulosaaren kylästä Brändöntien korttelista n:o 41a n. 1 064 m²:n suuruinen alue [14]); Maunulan kansanasunnot oy:lle yleishyödyllistä rakennustoimintaa varten Maunulan asuntoalueelta kortteleista n:o 236 ja 270 yhteensä n. 14 700 m²:n suuruiset alueet [15]); sekä Puistolan vapaaehtoiselle palokunnalle Tapanin kylästä tiloista Us 282 RN 6[27] ja Us 349 RN 6[206] yhteensä n. 3 350 m²:n suuruinen alue [16]).

Lisäksi vuokrattiin kertomusvuoden aikana seuraavat asunto- ja liiketalotontit:

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 108 tontit n:o 5—10	Asunto oy. Susitie 18—28 [17])	1955, maalisk. 31	96 000
		2010, jouluk. 31	[24]) 15 700
S:n kortt. n:o 109, tontti n:o 8	Rakennusmestari M. Back [18])	1955, maalisk. 31	18 000
		2000, jouluk. 31	[24]) 3 000
S:n kortt. n:o 110, tontti n:o 5	Mylläri E. Pitkonen [19])	1950, maalisk. 31	3 690
		2000, jouluk. 31	[24]) 1 845
S:n kortt. n:o 110, tontti n:o 6	Teknikko K. Karppinen ja vakuutustarkastaja A. Lappi [20])	Kuten edellä	3 430
		» »	[24]) 1 715
S:n kortt. n:o 110, tontti n:o 10	Teknikko U. Hiltunen [21])	» »	3 530
		» »	[24]) 1 765
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 2	Autoilija P. V. Solajärvi [22])	» »	3 310
		» »	[24]) 1 655
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 5	Liikkeenharjoittajat R. M. Hynninen ja K. P. T. Tirronen [23])	» »	3 390
		» »	[24]) 1 695

[1]) Kiint. lautak. 30 p. toukok. 953 §, tonttij. 20 p. tammik. 3 §, 3 p. helmik. 41 §, 17 p. helmik. 59 §, 17 p. maalisk. 110 ja 136 §, 14 p. huhtik. 183 ja 184 §, 28 p. huhtik. 207, 208, 209 ja 211 §, 12 p. toukok. 228 ja 260 §, 25 p. toukok. 280 ja 284 §, 2 p. kesäk. 327 §, 9 p. kesäk. 360 §, 25 p. elok. 509 §, 8 p. syysk. 538 ja 554 §, 22 p. syysk. 558 ja 559 §, 13 p. lokak. 594 ja 595 §, 29 p. jouluk. 773 §. — [2]) Tonttij. 3 p. maalisk. 100 §, 9 p. kesäk. 360 §, 25 p. heinäk. 468 §, 8 p. syysk. 537 §, 29 p. jouluk. 773 §. — [3]) Kiint. lautak. 19 p. huhtik. 634 §. — [4]) S:n 19 p. syysk. 1 500 §. — [5]) S:n 5 p. syysk. 1 407 §. — [6]) S:n 20 p. kesäk. 1 091 §. — [7]) Ks. tämän kert. I osan ss. 75—78. — [8]) Kiint. lautak. 11 p. huhtik. 569 §. — [9]) S:n 26 p. syysk. 1 529 §. — [10]) S:n 13 p. kesäk. 1 033 §. — [11]) S:n 4 p. heinäk. 1 128 §. — [12]) S:n 10 p. tammik. 3 §. — [13]) S:n 26 p. syysk. 1 529 §. — [14]) S:n 10 p. lokak. 1 598 §. — [15]) S:n 4 p. heinäk. 1 170 §. — [16]) S:n 2 p. toukok. 719 §. [17]) S:n 8 p. elok. 1 257 §. — [18]) S:n 5 p. jouluk. 1 921 §. — [19]) Tonttij. 22 p. syysk. 560 §. — [20]) S:n 25 p. elok. 511 §. — [21]) S:n 17 p. helmik. 63 §. — [22]) S:n 25 p. toukok. 285 §. — [23]) S:n — 12 p. toukok. 229 §. — [24]) Indeksiin sidottu perusvuokra.

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 111, tontti n:o 7	Kuorma-autoilija E. J. Riihilampi [1]	Kuten edellä	3 390
		» »	[18] 1 695
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 6	Maalari O. Supperi [2]	» »	3 350
		» »	[18] 1 675
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 10	Puuseppä H. Kuosmanen [3]	» »	9 500
		» »	[18] 1 900
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 11	Tarkastaja A. Lindstedt [4]	» »	9 200
		» »	[18] 1 840
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 12	Insinööri V. A. Hagelin [5]	» »	8 650
		» »	[18] 1 730
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 16	Kirvesmies M. Sintonen [6]	» »	8 100
		» »	[18] 1 620
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 1	Kansakoulunopettaja V. N. Peltonen [7]	» »	7 850
		» »	[18] 1 570
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 6	Autonkuljettaja E. S. Ala-Koukkari [8]	» »	8 500
		» »	[18] 1 700
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 7	Varastonhoitaja G. Aaltonen [9]	» »	8 300
		» »	[18] 1 660
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 9	Levyseppä O. Seppänen [2]	» »	8 400
		» »	[18] 1 680
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 10	Muurari T. T. Simolin [10]	» »	8 000
		» »	[18] 1 600
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 12	Toimitusjohtaja G. Mattila [11]	» »	8 400
		» »	[18] 1 680
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 14	Konemestari S. Halme [2]	» »	8 750
		» »	[18] 1 750
S:n kortt. n:o 113, tontti n:o 15	Sähköasentaja H. A. Lindström [8]	» »	8 200
		» »	[18] 1 640
S:n kortt. n:o 114, tontti n:o 8	Muurari O. J. Peltokukka [10]	» »	3 550
		» »	[18] 1 775
S:n kortt. n:o 114, tontti n:o 9	Maalari J. A. Byman [12]	» »	3 530
		» »	[18] 1 765
S:n kortt. n:o 114, tontti n:o 21	Tarkastaja V. Ordén [11]	» »	3 630
		» »	[18] 1 815
S:n kortt. n:o 116, tontti n:o 3	Teknikko E. V. Kaipiala [8]	» »	8 900
		» »	[18] 1 780
S:n kortt. n:o 116, tontti n:o 6	Insinööri J. I. Nissinen [7]	» »	8 500
		» »	[18] 1 700
Munkkiniemi, tilasta RN 1[377] alue asuinparakkia varten	Rouva M. Salmi [13]	1 kk. irtis. jälk.	4 000
Pakila, kortt. n:o 111, tontti n:o 2	Autoilija V. J. Mäkelä [14]	1950, kesäk. 30	1 210
		1951, maalisk. 31	2 010
		1965, toukok. 31	[18] 1 005
		2000, jouluk. 31	[18] 715
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 3	Työnjohtaja U. Laine [15]	Kuten edellä	1 210
		» »	2 010
		» »	[18] 1 005
		» »	[18] 715
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 4	Työnjohtaja H. Koskinen [16]	» »	1 210
		» »	2 010
		» »	[18] 1 005
		» »	[18] 715
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 5	Kirjaltaja V. A. Hänninen [17]	1950, kesäk. 30	1 210
		1951, maalisk. 31	2 010
		1965, maalisk. 31	[18] 1 005
		2000, jouluk. 31	[18] 715
S:n kortt. n:o 111, tontti n:o 6	Rakennusmestari A. Kaljunen [17]	Kuten edellä	1 210
		» »	2 010
		» »	[18] 1 005
		» »	[18] 715

[1]) Tonttij. 23 p. kesäk. 406 §. — [2]) S:n 25 p. toukok. 285 §. — [3]) S:n 23 p. marrask. 709 §. — [4]) S:n 2 p. kesäk. 328 §. — [5]) S:n 23 p. marrask. 708 §. — [6]) S:n 22 p. syysk. 560 §. — [7]) S:n 31 p. maalisk. 138 §. — [8]) S:n 20 p. tammik. 4 §. — [9]) S:n 7 p. heinäk. 443 §. — [10]) S:n 28 p. huhtik. 210 §. — [11]) S:n 25 p. elok. 521 §. — [12]) S:n 25 p. toukok. 318 §. — [13]) Kiint. lautak. 31 p. lokak. 1 749 §. — [14]) S:n 25 p. heinäk. 465 §. — [15]) S:n 11 p. elok. 498 §. — [16]) S:n 11 p. elok. 497 §. — [17]) S:n 25 p. toukok. 281 §. — [18]) Indeksiin sidottu perusvuokra.

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Pakila, kortt. n:o 126, tontti n:o 3	Lastenhoitaja K. Inkinen [1]	1950, kesäk. 30	1 380
		1951, maalisk. 31	2 290
		2000, jouluk. 31	[9] 1 140
S:n kortt. n:o 127, tontti n:o 2	Varastonhoitaja V. V. Vuolas ja työnjohtaja E. Hahl [2]	1950, kesäk. 30	1 330
		1951, maalisk. 31	2 210
		1000, jouluk. 31	[9] 1 100
S:n kortt. n:o 135, tontti n:o 1	Rakennusmestari A. Koskinen [3]	2950, kesäk. 30	1 200
		1951, maalisk. 31	1 990
		1965, toukok. 31	[9] 995
		2000, jouluk. 31	[9] 710
Paloheinä, kortt. n:o 35 055, tontti n:o 9	Osuusliike Elanto [4]	1954, kesäk. 30	13 500
Pirkkola, kortt. n:o 235, tontti n:o 27	Osastonhoitaja O. J. Hallikainen [5]	1954, heinäk. 31	850
		1955, maalisk. 31	1 410
		2000, jouluk. 31	[9] 1 410
Torpparinmäki, kortt. n:o 35 177, tontti n:o 12	Osuusliike Elanto [4]	1954, kesäk. 30	10 700
Toukola, rantakortteli n:o 1	Herra I. Kemilä [6]	1 kk. irtis. jälk.	15 300
Vanhakaupunki, huvila-alue n:o 22	Rouva I. Falck [7]	6 kk. irtis. jälk.	1 200
Viikinmäki RN 2, huvila-alue n:o 14	Rouvat R. Lindström ja S. Savolainen [8]	6 kk. irtis. jälk.	6 000

Taulukossa mainittujen tietojen lisäksi päätettiin Osuusliike Elannolle vuokrattujen tonttien suhteen, että kiinteistölautakunta tulisi esittämään kaupunginvaltuustolle ennen vuokrakauden päättymistä, jos vuokraaja niin halusi, tonttien luovuttamista vuokraajalle pitkäaikaisin vuokrasopimuksin, jolloin vuokran suuruus määrättäisiin samaksi kuin kaupungin muissakin vastaavanlaisten alueiden vuokrauksissa.

Pakilan korttelin n:o 111 tonteista n:o 2, 3, 4, 5 ja 6 sekä korttelin n:o 135 tontista n:o 1 mainittakoon, että niiden alasta oli puolet tarkoitettu rakennettavaksi osaksi ja toinen puoli puutarhamaaksi, jonka vuokra-aika kesti toukokuun 31 p:ään 1965. Vuokraajat oikeutettiin myöskin ottamaan vettä kaupungin järjestämästä vesipostista 350 mk:n vuotuisesta korvauksesta. Viimeksi mainittuun tonttiin nähden oli kaupungilla tai sen määräämällä lisäksi oikeus vuokra-aikana vuokraajaa kuulematta a) suorittaa tontilla tai korkeintaan 100 m:n etäisyydellä siitä tutkimuksia kivennäislöydösten selville saamiseksi, b) vallata vuokra-alueella tai korkeintaan 100 m:n etäisyydellä siitä tavatut kivennäislöydökset sekä c) saada vuokra-alue ja sitä 100 m:n leveydellä ympäröivä vyöhyke joko kokonaan tai osittain liitetyksi mahdollisesti muodostettavaan kaivospiiriin vuokra-alueella tai sen läheisyydessä tavatun kivennäislöydöksen hyväksikäyttämistä varten. Kaupungilla oli oikeus hakea vuokraajan kustannuksella kiinnitys mainitun valtausoikeuden vakuudeksi.

Herttoniemen omakotialueella olevista tonteista mainittakoon, että niistä päätettiin toistaiseksi kantaa vuokraa vain 50 %.

Nymanin perikunnan vuokra-alueiden uudelleen järjestely. J. A. ja Aleksandra Nymanin perikunnan Vanhassakaupungissa olevien vuokra-alueiden pinta-alat ja vuokramaksut päätettiin [10] tarkistaa ja vuokrata perikunnalle Vanhankaupungin huvila-alueet n:o 36 ja 38 tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen 6 kuukauden irtisanomisajoin 3 900 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisin vuokraehdoin. Lisäksi vuokrattiin Vantaanjoen varrella oleva peltoalue tammikuun 1 p:stä 1949 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin 5 000 mk:n vuosivuokrasta.

Pakilan korttelin n:o 560 Maistraatinkadun tontin n:o 1 jakaminen. Pakilan korttelin n:o 560 Maistraatinkadun tontti n:o 1 päätettiin [11] jakaa kahteen, 1 a:lla ja 1 b:llä merkittyyn osaan, joista tontti n:o 1 a vuokrattiin toimitusjohtaja J. A. Haapasalolle ja tontti n:o 1 b J., O. ja N. Kalininille, V. Koposelle ja B. Kaltalalle, kumpainenkin tammikuun

---

[1]) Tonttij. 23 p. kesäk. 391 §. — [2]) S:n 17 p. helmik. 60 §. — [3]) Kiint. lautak. 9 p. toukok. 836 §. — [4]) S:n 30 p. toukok. 950 §. — [5]) Tonttij. 25 p. heinäk. 480 §. — [6]) Kiint. lautak. 12 p. jouluk. 1 990 §. — [7]) S:n 4 p. heinäk. 1 167 §. — [8]) S:n 4 p. heinäk. 1 168 §. — [9]) Indeksiin sidottu perusvuokra. — [10]) Kiint. lautak. 4 p. heinäk. 1 150 §. — [11]) S:n 7 p. marrask. 1 795 §.

1 p:stä 1950 alkaen 300 mk:n vuosittaisesta etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta ja muuten entisin ehdoin.

Stadionin aluetta koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen. Helsingin kaupungin ja Stadion-säätiön välistä helmikuun 15 p:nä 1934 tehtyä [1]) vuokrasopimusta päätettiin muuttaa siten, että säätiölle vuokrattu alue käsittää tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen kaupunginvaltuuston hyväksymän asemakaavan ja tonttijaon muutoksen mukaisen n. 49 216. $_9$ m^2:n suuruisen korttelin n:o 514 tontin n:o 3 ja että vuosivuokra sanotusta päivästä alkaen on kaikkiaan 1 500 mk.

Alppilan ulkoravintolan vuokraaminen. Aktiebolaget Alphyddan nimiselle yhtiölle päätettiin [2]) vuokrata Alppilan ulkoravintola viereisine n. 900 m^2:n suuruisine alueineen tammikuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1958 valtuuston määräämin ehdoin. Samalla hyväksyttiin vakuudeksi yhtiön antama kaupungin hallussa oleva 200 000 mk:n suuruinen vakuus.

Vesilentoaseman perustaminen Helsinkiin. Veljekset Karhumäki oy:lle päätettiin [3]) vuokrata vesilentoasemaa varten n. 2 000 m^2:n suuruinen alue Läntisestä Ouratsaaresta sekä vesialue kahta n. 1. $_5$ × 0. $_2$ km:n suuruista lähtö- ja laskurataa varten Lauttasaaren selältä kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ja kaupunginhallituksen määräämän lisäehdon mukaisesti. Yhtiölle myönnettiin [4]) myöskin oikeus rakentaa saarelle kaksi väliaikaista lentosiltaa sekä tilapäinen työkaluvaja.

Bensiininjakeluasemien vuokralleanto. Oy. Nobel-Standard ab:lle päätettiin [5]) vuokrata Toukolassa oleva bensiininjakeluasema toukokuun 1 p:n 1949 ja joulukuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi vuosivuokrasta, joka toukokuun 1 p:n 1949 ja joulukuun 31 p:n 1950 välisenä aikana oli 48 000 mk vuodessa, ollen kaupungilla oikeus tarkistaa vuokra tammikuun 1 p:stä 1951 lähtien vuosittain samansuuruiseksi, kuin miksi se määrättiin muista varsinaisista bensiininjakeluasemista sekä yhtiöllä oikeus pitää alueella yksi jakelupylväs ehdoin, että yhtiö ostaa Helsingin kaupungilta 150 000 mk:n kauppahinnasta jakeluasemalla olevan asemarakennuksen.

Wärtsilä-yhtymä oy:n Hietalahden telakalle päätettiin [6]) vuokrata Telakkakadulta alue maanalaista, enintään 5 000 litran vetoista säiliötä ja jakelumittaria varten 6 kuukauden irtisanomisajoin 12 000 mk:n vuosivuokrasta ja ehdoin, että asemaa käytetään yhtiön omia ja Oy. Karl Fazer ab:n autoja varten.

Telva oy. oikeutettiin [7]) rakentamaan puinen laituri ja pitämään bensiinin myyntipumppua vuokraamallaan Valkosaaren veneveistämöalueella 28 000 mk:n vuosikorvauksesta 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Lisäalueen vuokraaminen Kaartin maneesin muuttamiseksi autotalli- ja autohuoltoasemarakennukseksi. Johtaja M. Törnroosille päätettiin [8]) vuokrata Kaartin maneesin länsipäädyn ja Kasarmikadun välistä n. 665 m^2:n suuruinen katualue elokuun 1 p:n 1949 ja kesäkuun 30 p:n 1954 väliseksi ajaksi seuraavin ehdoin:

1) aluetta saadaan käyttää vain autohuoltoasemaa varten;

2) vuosivuokran suuruus on 192 000 mk, jolloin kaupungilla on tammikuun 1 p:n 1952 jälkeen oikeus korottaa vuokraa samassa suhteessa kuin mahdollisesti muillekin autohuoltoasemille;

3) autohuoltoasemalla saadaan pitää enintään 4 bensiinipumppua; ja

4) muuten noudatetaan kaupungin lyhytaikaisten vuokrasopimusten tavanomaisia ehtoja.

Hevosten jaloittelualueen luovuttaminen poliisilaitokselle. Poliisilaitoksen hevosten jaloittelualueeksi päätettiin [9]) vuokrata n. 2 ha:n suuruinen alue ratsastushallin itäpuolelta Reijolasta 6 kuukauden irtisanomisajoin 25 000 mk:n vuosivuokrasta.

Töölön sokeritehtaan aluetta koskeva järjestely. Päätettiin [10]), että sen jälkeen kun kaupunginvaltuuston 14. kaupunginosan korttelia n:o 472 koskevan asemakaavan ja tonttijaon muutoksen hyväksyminen oli vahvistettu, muutetaan kaupungin ja Suomen sokeri oy:n välillä helmikuun 22 p:nä 1939 laadittua aluejärjestelysopimusta siten, että kaupunki

---

[1]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 3 §. Ks. v:n 1934 kert. s. 13—16. — [2]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 3 §. Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 77. — [3]) Kiint. lautak. 9 p. toukok. 796 §. Ks. tämän kert. I osan s. 74. — [4]) Tonttij. 9 p. kesäk. 380 §. — [5]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 665 §. — [6]) S:n 17 p. lokak. 1 662 §. — [7]) Tonttij. 2 p. kesäk. 336 §. — [8]) Kiint. lautak. 7 p. maalisk. 361 § ja 4 p. heinäk. 1 148 §. — [9]) S:n 20 p. kesäk. 1 087 §. — [10]) S:n 7 p. helmik. 174 §. Ks. tämän kert. I osan s. 67.

vuokraa yleisestä alueesta yhtiölle n. 94.9 m²:n suuruisen alueen niin pitkäksi aikaa kuin korttelissa n:o 472 ylläpidetään sokeritehdasta sitä vastaan, että yhtiö luovuttaa kaupungin vapaaseen hallintaan nykyisestä korttelista n:o 472 kaksi, yhteensä n. 130.2 m²:n suuruista aluetta, muiden sopimusehtojen pysyessä entisellään.

Pitäjänmäen Hiomontien tontin n:o 6 vuokralleanto. Lautakunta päätti [1]) vuokrata johtaja K. Kastenin toimesta perustettavalle yhtiölle Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelin n:o 16 Hiomontien tontin n:o 6 joulukuun 16 p:n 1949 ja joulukuun 31 p:n 1975 väliseksi ajaksi seuraavin ehdoin:

1) vuosivuokran suuruus on 80 000 mk joulukuun 16 p:stä 1949 maaliskuun 31 p:ään 1951 ja huhtikuun 1 p:stä 1951 sen suuruus määräytyy elinkustannusindeksin elokuu 1938—heinäkuu 1939 mukaan siten, että indeksiä 100 vastaa perusvuosivuokra 10 000 mk ja että noudatetaan 10 %:n vaihteluja;

2) vuokraaja on oikeutettu saamaan vuokraamansa tontin edelleen vuokralle 20 vuoden ajaksi joulukuun 31 p:stä 1975 lukien silloin määrättävin vuokraehdoin jos kaupunki ei tarvitse vuokrattua tonttia omaan käyttöönsä;

3) kaupungilla on vuokraajaa enempää kuulematta oikeus mahdollisten malmilöydösten johdosta suorittaa tutkimuksia, tehdä valtauksia ja käyttää valtausoikeutta kysymyksessä olevalla tontilla ja sen välittömässä ympäristössä; sekä

4) muuten noudatetaan tavanmukaisia Pitäjänmäen teollisuusalueen vuokraehtoja.

Lisäalueen vuokraaminen Etelä-Suomen voima oy:lle. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti päätettiin [2]) vuokrata Etelä-Suomen voima oy:lle muuntoasemaa varten n. 350 m²:n suuruinen lisäalue Herttoniemestä lokakuun 1 p:stä 1949 toukokuun 31 p:ään 1969 valtuuston päättämin ehdoin.

Lautatarha-alueen vuokralleanto Herttoniemestä. Johtaja T. Luukkoselle päätettiin [3]) vuokrata 1 500 m²:n suuruinen alue Herttoniemen teollisuuskorttelista n:o 58 syyskuun 15 p:n 1949 ja joulukuun 31 p:n 1951 väliseksi ajaksi 120 000 mk:n vuosivuokrasta puutavaraliikkeen harjoittamista varten.

Alueen vuokraaminen Vallilan metsästä sepelinmurskaamoa varten. Liikkeenharjoittaja W. Laineelle päätettiin [4]) vuokrata tammikuun 1 p:stä 1950 lähtien 6 440 m²:n suuruinen alue sepelinmurskaamoa varten Vallilan metsästä Savonkadun varrelta 3 kuukauden irtisanomisajoin 220 000 mk:n vuosivuokrasta ehdolla, että vuokraaja rakentaa alueen ympärille kiinteistölautakunnan hyväksymän aitatyyppipiirustuksen mukaisen aidan toukokuun 5 p:ään 1950 mennessä.

Liikennelaitoksen sepelimurskaamoalueen suurentaminen. Liikennelaitoksen 2 000 m²:n suuruinen sepelimurskaamoalue Kumpulantien varrella päätettiin [5]) merkitä tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen 4 000 m²:n suuruiseksi ja vuositilitysvuokraksi 48 000 mk.

Varasto-, työpaja- ja ms. alueiden vuokrasopimusten täydentäminen. Lautakunta vahvisti [6]) vuokrasopimusehtoihin liitettävät varasto-, työpaja- jms. alueiden käyttöä koskevat järjestyssäännöt sekä hyväksyi periaatteessa esitetyt luonnokset vuokrasopimuskaavakkeiksi [7]) ja antoi kaavakkeiden lopullisen sanamuodon sihteerin laadittavaksi.

Halkovarastoalueiden vuokrat. V:n 1950 tammikuun 1 p:stä lukien päätettiin [8]) noudattaa myöskin halkojen varastoimista koskevissa vuokrauksissa yleisiä varastoalueiden vuokrataksoja ja luopua näistä alueista tähän asti myönnetystä vuokranalennuksesta.

Vuokralle annetut varastoalueet. Kertomusvuoden aikana hyväksytyistä varastoalueiden ja -tonttien vuokrasopimuksista mainittakoon seuraavat:

Alue	Vuokraaja	Irtisanomisaika	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, 7 300 m²	Kaupungin sähkölaitos [9])	3 kk	219 000
Kyläsaari, kortt. n:o VI, tontit n:o 1, 2, 3 ja 6, 2 760 m²	Rakennusliike Polar oy. [10])	6 »	158 400
S:n kortt. n:o VII, tontit n:o 1 ja 6	Paperinkäyttö oy. [10])	6 »	165 360
» » » VII, » » 3 ja 4, 2 100 m²	Upake oy. [11])	3 »	168 000

[1]) Kiint. lautak. 5 p. jouluk. 1 923 §. — [2]) S:n 26 p. syysk. 1 529 §. Ks. tämän kert. I osan s. 78. — [3]) Kiint. lautak. 12 p. syysk. 1 439 §. — [4]) Tonttij. 29 p. jouluk. 792 §. — [5]) S:n 23 p. marrask. 695 §. — [6]) Kiint. lautak. 7 p. maalisk. 344 §, tonttij. 3 p. maalisk. 104 §. Ks. Kunnall. asetuskok. s. 130. — [7]) Kunnall. asetuskok. s. 94. — [8]) Kiint. lautak. 11 p. huhtik. 584 §. — [9]) Tonttij. 14 p. huhtik. 167 §.— [10]) S:n 20 p. tammik. 13 §. — [11]) S:n 22 p. syysk. 578 §.

Alue	Vuokraaja	Irtisanomisaika	Vuosivuokra, mk
Malmi, hautausmaan pohj. puolelta 5 400 m²	Kaupungin rakennustoimisto [1])	6 kk	162 000
Meilahti, varastoalue n:o 13, 900 m²	Rakennustoimisto Arvonen oy. [2])	3 »	54 000
Mäkelä, kortt. n:o 1, tontti n:o 5, 680 m²	Liikemies O. Veckman [3])	3 »	40 800
S:n kortt. n:o VI, 3 765 m²	Kaupungin rakennustoimisto [4])	3 »	225 000
» » » XI, 3 450 m²	Oy. Viarecta ab. [5])	3 »	207 000
» tontti n:o 1/IX, 1 000 m²	Insinööritoimisto P. Alenius [6])	3 »	60 000
» » » 1/X, 1 185 m²	Liikkeenharjoittaja E. P. Haapamäki [7])	3 »	71 100
» » » 2/X, 1 100 m²	Romukauppias J. Nisumäki [8])	3 »	66 060
Oulunkylä, 2 000 m²	Sahakeskus oy. [9])	3 »	100 000
Reijola, puuhallin luota 1 000 m²	Kaupungin liikennelaitos [10])	3 »	20 000
Uusipelto, tontti n:o 11, 600 m²	Yleinen huolinta oy. [11])	3 »	36 000
» » » 26, 675 m²	Asfalttiliike Lidman ja kumpp. [12])	3 »	40 500
Vallila, metsästä 3 000 m²	Rakennushiekka oy. [13])	3 »	180 000

Edellä lueteltujen alueiden vuokrasopimuksiin mainittakoon seuraavat lisäykset: Paperinkäyttö oy:lle ja Upake oy:lle myönnettiin oikeus pitää kapearaidetta vuokra-alueellaan; kaupungin rakennustoimistolle varattiin lisäksi vastaista tarvetta varten yhteensä 3 385 m²:n suuruinen alue; Oy. Viarecta ab. velvoitettiin ottamaan osaa tienteko- ja kunnossapitokustannuksiin; Sahakeskus oy:n alueelle ei saanut rakentaa minkäänlaisia rakennuksia; sekä joissakin tapauksissa oikeutettiin varastoalueen vuokraaja ottamaan alivuokralainen määräajaksi alueelleen.

Viikin uusi varastoalue. Lautakunta päätti [14]) vuokrata tontteja Viikinmäeltä varasto-, paja- ja pienien verstaiden tarvetta varten 5 vuoden vuokra-ajalla indeksiin sidotusta 40—50 mk:n vuosivuokrasta m²:ltä kuuluen kunkin tontin osalle oma tienteko- ja kunnossapitovelvollisuus sekä rajoitettu siirto-oikeus.

Kertomusvuoden kuluessa vuokrattiin mainittuja tontteja seuraaville anojille: maalarimestari O. Lilja [15]), herra S. K. Aro-Raunio [16]), metallisorvaamonharjoittelija M. Helake [17]), Oy. Lasitukku [18]), Hienokivi oy. [19]) ja E. Vainion puusepänliike [20]).

Sähkölaitoksen varastoalueen pienentäminen. Sähkölaitoksen Kyläsaaren varasto-alueelta vuokraaman 50 000 m²:n suuruisen varastoalueen pinta-alaksi päätettiin [21]) merkitä kesäkuun 1 p:stä alkaen 5 000 m² ja kuukausivuokraksi 33 000 mk entisen 75 000 mk:n sijasta.

Varastoalueen pinta-alan suurentaminen. Rakennus oy. Cultorille Kyläsaaren varasto-alueelta vuokrattua 3 080 m²:n suuruista aluetta päätettiin [22]) suurentaa 1 100 m²:llä tammikuun 1 p:stä 1950 lähtien ja vuosivuokraksi määrättiin 200 000 mk. Samalla päätettiin poistaa vuokrasopimuksesta kauttakulkua koskeva kohta 14).

Tilapäiset varastoalueet. Kaupunginhallituksen päätökseen [23]) nojautuen sanottiin kertomusvuoden aikana irti suuri joukko tilapäisten halkovarastojen vuokrasopimuksia.

Lisäksi käsiteltiin vuoden kuluessa lukuisia asioita, jotka koskivat erilaisia pienehköjä, usein tilapäisiä varastoalueita, niiden vuokrausta, vuokraoikeuden siirtoa tai irtisanomista, veloitusta alueen luvattomasta käytöstä yms., mutta tiedot näistä on jätetty vähäarvoisina pois tästä kertomuksesta.

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttöpalstat. Kertomusvuoden viljelyskaudeksi vuokrattiin seuraavat viljelys- ja syöttöpalstat.

---

[1]) Tonttij. 14 p. huhtik. 166 §. — [2]) S:n 28 p. huhtik. 195 §. — [3]) S:n 9 p. marrask. 657 §. — [4]) S:n 14 p. huhtik. 168 §. — [5]) S:n 12 p. toukok. 240 §. — [6]) S:n 25 p. heinäk. 477 §. — [7]) S:n 25 p. toukok. 292 §. — [8]) S:n 31 p. maalisk. 159 ja 161 §. — [9]) S:n 11 p. elok. 490 §. — [10]) S:n 23 p. marrask. 695 §. — [11]) S:n 8 p. syysk. 546 §. — [12]) S:n 9 p. marrask. 659 §. — [13]) S:n 9 p. marrask. 658 §. — [14]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 25 §. — [15]) S:n 24 p. tammik. 102 §. — [16]) Tonttij. 25 p. elok. 515 §. — [17]) S:n 25 p. elok. 514 §. — [18]) S:n 23 p. marrask. 696 §. — [19]) S:n 3 p. helmik. 43 § ja 31 p. maalisk. 150 §. — [20]) S:n 28 p. huhtik. 196 §. — [21]) S:n 25 p. toukok. 307 §. — [22]) S:n 29 p. jouluk. 786 §. — [23]) Ks. tämän kert. I osan s. 200.

Alue	Vuokraaja	Vuokra, mk
Herttoniemi, ent. Nummelan maat, 3.80 ha	Herra A. O. Rasi [1]	[9]) 12 000
S:n 2 ha	Puutarhuri V. C. Lindström [2]	20 000
» 0.90 ha	» » [3]	6 000
» syöttömaata, ns. huoltolautakunnan palstat	» » [2]	2 500
» 1.50 ha	S.O.K. [1]	15 000
» 1 ha	Oy. Alkoholiliike [3]	10 000
» Holmbergin torppa, 0.90 ha	Rouva E. Renqvist [2]	9 000
» 0.70 ha	Wärtsilä-yhtymä oy. Kone ja silta [3]	7 000
» viljelysmaata 0.6 ha + syöttömaa d	Rouva E. Johansson [3]	9 000
» 0.40 ha	Suomen sokeri oy. Töölön tehdas [2]	4 000
» viljelysmaata 0.35 ha	Herra G. Eklund [4]	2 000
» syöttömaa c	» » » [4]	1 200
» » p	» » » [4]	2 500
» 0.35 ha	Oy. Medica [3]	3 500
» 0.3 ha	Enso-Gutzeit oy. Vallilan tehtaat [3]	3 000
» viljelysmaata 0.25 ha + syöttömaa q	Herra F. Haapanen [3]	4 500
» 0.25 ha	Rouva C. Tidström [2]	2 500
» 0.18 ha	Oy. Masalin ja kumpp. [3]	1 800
» syöttömaata	Rouva M. Helander [5]	2 500
» syöttömaa b	Herra A. Johansson [6]	1 200
» » K	Herra H. Renqvist [2]	4 500
Kaupungin taimitarhan viereltä 0.048 ha	Rouva E. Mandelin [2]	480
Koskela, viljelyspalsta litt. d, 1.372 ha	» E. Wilkman [2]	13 000
Kumpula, viljelyspalstat K[1], K[2], j, litt. S ja U, 1.35 ha	Rouva G. Wuorela [2]	16 000
S:n s:n litt. 4 (Novilla) 0.5 ha	Puutarhuri J. Toivonen [2]	6 000
» 0.30 ha	Sähkölaitoksen henkilökunta, Kallion asema [3]	3 000
» 0.22 ha	Putkimies K. Putkonen [2]	2 200
» viljelyspalsta n:o 15	Rouva S. Odell [2]	2 500
» s:n litt. g	» I. Laukkanen [1]	1 000
Kyläsaari, syöttömaata täytemaalta	Herra A. Ståhlberg [2]	2 200
Käpylä, lisäalue asuntopalstaan n:o 4	» E. Ilola [1]	2 500
Laajalahti, kortt. n:o 8, 0.09 ha	Rakennusmestari I. Sainio [2]	900
Marjaniemi, siirtolapuutarhan viereltä syöttömaa n:o I	Herra V. Käppi [5]	2 500
Meilahti, 4 ha	Sotainvaliidien veljesliiton Helsingin alaosasto [2]	40 000
S:n viljelyspalsta n:o 3, 0.13 ha	Rataesimies H. Strömberg [3]	1 300
» syöttömaa n:o 6	Rouva E. Luoto [3]	400
Munkkiniemi, kortt. n:o 91, 0.04 ha	» A.-L. Forsell [2]	400
S:n kortt. n:o 91, 0.02 ha	» L. Kytönen [2]	200
» syöttömaata Haapalahdentien varrella	Ajuri F. Wuori [2]	1 000
Niittylä, 0.38 ha	Herra W. A. Lehtimäki [3]	3 800
S:n viljelysmaata 0.18 ha	Rouva I. Laine [7]	600
Oulunkylä, viljelyspalsta RN 6, 0.75 ha	Toimitusjohtaja W. Matilainen [2]	7 500
S:n s:n RN 6, 0.44 ha	Rouva E. Rosendahl [2]	4 400
» Niittypelto 3, 0.09 ha	Herra L. Rajala [2]	900
» Nybondas RN 5[2], 0.48 ha	Herra A. Koivula [3]	4 800
» litt. a, 0.04 ha	Herra M. Lahtinen [2]	400
» syöttömaata siirtolapuutarhan viereltä	» A. Dahlsten [2]	800
Pakila, Raiviosta 0.48 ha	Herra L. E. Rosqvist [8]	4 800
» Kytöniitty, syöttömaata	Rouva E. Björk [1]	3 500
Paloheinä, 0.225 ha	Herra Y. Hietanen [5]	2 000
S:n viljelysmaata 0.12 ha	» A. Taipale [2]	1 200
» syöttömaata	» E. Lindgren [2]	2 500
» »	» A. Haakanen [3]	3 800
Pasila, viljelyspalsta litt. e	» E. Hj. Jansson [2]	1 600
Pirkkola, syöttömaa k	» V. Savander [5]	3 500
» »	» A. Hurmalainen [1]	1 500
» » A ja B	» K. F. Cederberg [2]	800
Pukinmäki, II Vantaantie 21, syöttömaata	Rouva A. Kunnaila [3]	500
Reijola, Mansikkamäki ja Hallipelto, 1 ha	Herra A. Seppälä [2]	8 000
S:n viljelyspalsta litt. K 4, 0.87 ha	Rouva R. A. Jäppilä [2]	9 000
» s:n litt. C, 0.27 ha	Herra K. A. From [2]	3 000

[1]) Tonttij. 25 p. toukok. 315 §. — [2]) S:n 28 p. huhtik. 200 §. — [3]) S:n 12 p. toukok. 264 §. — [4]) S:n 23 p. kesäk. 402 §. — [5]) S:n 2 p. kesäk. 338 §. — [6]) S:n 25 p. heinäk. 476 §. — [7]) S:n 25 p. heinäk. 475 §. — [8]) S:n 9 p. kesäk. 374 §. — [9]) S:n 23 p. kesäk. 405 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokra, mk
S:n s:n Punamäki litt. A, 0.20 ha	Metsänvartija A. Aalto [1])	2 000
» » litt. d+d[1], 0.125 ha	Ajuri A. J. Palotie [2])	1 250
» » litt. d, 0.05 ha	Rouva A. Laitinen [3])	500
» » litt. a+a[1]	Neiti V. Moschkireff [2])	2 100
» » K[1], K[2], K[3]	Herra A. Aarnio [2])	2 000
» syöttömaa f[1]+f[2]	Herra A. Aarnio [2])	1 000
» » g[1] ja g[2]	Herra O. Vennola [1])	3 000
Ritola, RN 3[111], 0.23 ha	Herra K. V. Auer [4])	2 000
Ruskeasuo, 0.221 ha	Rouva F. L. Viljanen [1])	3 000
» 0.20 ha	Huvila oy. Tyynelä [1])	2 000
Seurasaarentien varrelta syöttömaa, ranta-alue	Maanviljelijä J. Witick [1])	800
Suursuo, 0.12 ha	Neiti M. Luther [1])	1 200
Talintien vierestä Pitkänpellon länsipää, syöttömaa	Ajuri F. Wuori [1])	3 000
Tarvontien itäpuolelta syöttömaa	Maanviljelijä J. Witick [1])	1 800
Tilkka, ent. viljelysalue sairaalan viereltä, 0.35 ha	Keskussotilassairaala 1 [5])	2 500
Toukola, viljelyspalsta litt. a, 1 800 m²	Rouva A. Lindroos [1])	2 000
Vanhakaupunki, 0.60 ha	Yhdistyneet villatehtaat, Helsingin osasto [1])	6 000
Viikinmäki, 1.30 ha	Herra J. Öhrnberg [3])	6 500
Viikin varastoalueen eteläpuolelta syöttömaa	Rouva I. Falck [2])	3 500

Kaupungilta vuokratun viljelysmaan edelleen vuokraaminen. Lautakunta päätti [6]) oikeuttaa Helsingin maatalouskerhoyhdistyksen v:n 1949 viljelyskauden ajaksi vuokraamaan yhdistykseen kuulumattomille henkilöille kaupungilta vuokraamiaan viljelysmaita ehdoin, että yhdistyksen oli kertomusvuoden syksyyn mennessä laadittava kiinteistölautakunnalle luettelo vuokraajista, vuokramaksuista sekä vuokratuista maakappaleista.

Kunnalliskodin viljelysalueen pienentäminen. Päätettiin [7]) merkitä kunnalliskodin viljelysalueen suuruudeksi entisen 7 ha:n sijasta 6 ha tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen ja vuosivuokraksi määrättiin 42 000 mk.

Asuntoalueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Vuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntoalueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Eläintarha, huvila-alue n:o 6	Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors [8])	1950, tammik. 1	1954, jouluk. 31	5 000
Haaga, Munksnäs RN 1[1025], 400 m²	Professori J. Jännes [9])	1949, tammik. 1	6 kk. irtis. aika	1 000
» Tomt 9 kv. 161	Huvilanomist. J. E. Juhava [10])	S:n	1950, jouluk. 31	3 000
Kaivopuisto, länt. huvila-alue n:o 1	Neiti N. Alfthan [11])	1949, kesäk. 1	1950, kesäk. 1	2 000
S:n s:n n:o 1 a	Rouva E. Staudinger [12])	S:n	S:n	2 000
S:n s:n n:o 2	Th. Wegeliuksen kuolinpesä [12])	S:n	S:n	2 000
S:n s:n n:o 3	Neiti K. ja herra E. Lindelöf [13])	S:n	S:n	4 800
Kuusisaari, huvilapalsta n:o 1	Liikkeenharjoitt. M. Tohtua [14])	1950, tammik. 1	1952, jouluk. 31	15 000
S:n huvilapalstat n:o 2 ja 3	Evankelis-Luth. Nuoret yhd.[15])	S:n	1953, jouluk. 31	7 860
Käpylä, asuntopalsta n:o 5	Taiteilija R. Partanen [16])	1949, heinäk. 1	6 kk. irtis. aika	6 000
25. kaupunginosa, kortt. n:o 842, tontti n:o 4	HAKA [17])	2000, tammik. 1	2010, jouluk. 31	elink. ind. perust.
S:n s:n n:o 888, tontti n:o 1	Helsingin perheasunnot oy. [17])	2005, tammik. 1	S:n	S:n
Leppävaara, kortt. n:o 71, tontti n:o 10, 600 m²	Neiti I. A. Flinck [18])	1948, heinäk. 1	1950, kesäk. 30	3 000

[1]) Tonttij. 28 p. huhtik. 200 §. — [2]) S:n 12 p. toukok. 264 §. — [3]) S:n 2 p. kesäk. 338 §. — [4]) S:n 25 p. toukok. 315 §. — [5]) S:n 22 p. syysk. 572 §. — [6]) Kiint. lautak. 23 p. toukok. 913 §. — [7]) Tonttij. 26 p. lokak. 639 §. — [8]) Kiint. lautak. 7 p. marrask. 1 794 §. — [9]) S:n 7 p. hemik. 181 §. — [10]) S:n 14 p. helmik. 220 §. — [11]) S:n 24 p. tammik. 99 §. — [12]) S:n 28 p. maalisk. 484 §. — [13]) S:n 7 p. kesäk. 989 — [14]) S:n 19 p. jouluk. 2 050 §. — [15]) S:n 21 p. helmik. 261 §. — [16]) S:n 13 p. kesäk. 1 042 §. — [17]) S:n 13 p. kesäk. 1 033 §, ks. tämän kert. I osan s. 79. — [18]) Kiint. lautak. 31 p. tammik. 142 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Leppävaara, Suotorppa	Työntekijät V. Korsumäki ja I. Korhonen [1]	1948, syysk. 1	1950, elok. 31	2 000
Malmi-Tapanila, Innu sn:o 258 RN 1[26]	Rouva S. Siimes [2]	1950, tammik. 1	1951, jouluk. 31	3 200
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä n:o 11 b	Rouva L. V. Grönqvistin oikeudenomistajat [3]	1949, tammik. 1	1960, tammik. 1	6 000
S:n s:n n:o 14	Helsingin säilyke oy.-Helsingfors konserv ab. [4]	1948, syysk. 1	1950, elok. 31	3 000
S:n it. huvilaryhmä, Kumpu n:o 14	Rouva L. Lönnrot-Seppälä [5]	S:n	1950, heinäk. 15	5 000
S:n s:n n:o 32	Rouva M. Landen [6]	1949, syysk. 1	1950, elok. 31	2 000
S:n s:n n:o 34, Myllyhaka n:o 8	Faktori O. Lindstedt [7]	1949, elok. 24	1960, tammik. 1	4 000
S:n s:n n:o 44 B	Kirvesmiehet P. ja A. Leinonen [8]	1949, kesäk. 1	1960, tammik. 1	500
S:n länt. huvilaryhmä n:o 11	Työntekijä U. R. Juhankoski [9]	1947, marrask. 10	1955, huhtik. 1	500
Rajasaari, huvilapalsta n:o 1 b	Hammaslääkäri A. H. von Fieandt [10]	1950, tammik. 1	6 kk. irtis. aika	5 900
Toukola kortt. n:o 903, Kongontie n:o 2	Neiti E. Åhman [11]	1949, heinäk. 22	1952, heinäk. 22	6 400
S:n Kirsikkatie	Osuusliike Elanto [12]	1950, tammik. 1	1954, jouluk. 31	15 000

Käpylän asuntopalstan n:o 5:n vuokrasopimuksen pidentämisen yhteydessä poistettiin palstaa koskeva vapaa siirto-oikeus.

Oulunkylän läntisen huvilaryhmän huvilapalstan n:o 11 vuokrasopimuksessa mainittiin mm., että jos vuokra-alueiden järjestelyn yhteydessä tarvittaisiin osia vuokra-alueesta, oli vuokraaja velvollinen luovuttamaan sellaiset osat kaupungin käyttöön vuokranalennusta vastaan, ja että vuokraajan oli luovuttava lunastusvaatimuksestaan.

Rajasaaren huvilapalstaa n:o 1 b koskevassa vuokrasopimuksessa mainittiin, että vuokraaja sai käyttää vuokra-alueestaan luovutettavaa osaa siksi kunnes rakennustoimisto sitä tarvitsi.

Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastuskysymys. Niiden huvila-alueiden vuokraoikeuksia, jotka päättyivät v:n 1948 kuluessa ja joiden haltijat olivat asianmukaisessa järjestyksessä anoneet alueidensa lunastamista tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamisesta helmikuun 28 p:nä 1936 annetun lain nojalla, päätettiin [13] jatkaa edelleen entisin ehdoin, kunnes lunastuskysymys oli lopullisesti ratkaistu.

Rekola oy:n puutarhaviljelyspalstojen vuokrasopimusten jatkaminen. Rekola oy:n puutarhaviljelyspalstojen Reijola litt. j, 1. $_{250}$ ha, litt. i 0. $_{93}$ ha, A ja B 0. $_{48}$ ha sekä n:o 8 0. $_{452}$ ha vuokraoikeuksia päätettiin [14] jatkaa 5 vuotta eli tammikuun 1 p:stä 1950 joulukuun 31 p:ään 1954 vastaavasti 37 500 mk:n, 29 000 mk:n, 8 000 mk:n ja 5 500 mk:n vuosivuokrista ehdoin, että mikäli kaupunki vuokra-aikana tarvitsee osia kysymyksessä olevista alueista omiin tarkoituksiinsa, on vuokraaja velvollinen 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta korvauksetta luovuttamaan sellaiset alueet kaupungin käyttöön.

Kaupungin halkotoimiston vuokrasopimuksen jatkaminen. Kaupungin halkotoimiston käyttöön päätettiin [15] luovuttaa edelleen Varastokadun tontti n:o 11 ja Lautatarhankadun tontti n:o 30 heinäkuun 4 p:stä 1949 lukien toistaiseksi vuosivuokrasta, joka heinäkuun 4 p:stä 1949 maaliskuun 31 p:ään 1951 on 179 350 mk Varastokadun tontista ja 130 900 mk Lautatarhankadun tontista ja joka huhtikuun 1 p:stä 1951 lukien määräytyy elinkustannusindeksin mukaan siten, että indeksiä 1 000 vastaa 21 100 mk:n suuruinen perusvuokra Varastokadun tontista ja 15 400 mk:n suuruinen perusvuokra Lautatarhankadun tontista noudattamalla 10 %:n vaihteluja sekä muita tavanmukaisia ehtoja.

Wärtsilä-yhtymä oy:n virkistysalue. Wärtsilä-yhtymä oy:n vuokrasopimusta Hertto-

[1] Kiint. lautak. 31 p. tammik. 141 §, — [2] S:n 7 p. maalisk. 343 §. — [3] S:n 17 p. tammik. 73 §. — [4] S:n 31 p. tammik. 144 § ja 29 p. elok. 1 348 §. — [5] S:n 31 p. tammik. 143 § ja 26 p. syysk. 1 541 §. — [6] S:n 29 p. elok. 1 347 §. — [7] S:n 7 p. maalisk. 342 §. — [8] S:n 13 p. kesäk. 1 045 §. — [9] S:n 3 p. lokak. 1 571 §. — [10] S:n 28 p. marrask. 1 892 §. — [11] S:n 7 p. marrask. 1 797 §. — [12] S:n 19 p. jouluk. 2046 §. — [13] S:n 17 p. tammik. 65 §. — [14] S:n 20 p. kesäk. 1 088 §. — [15] S:n 12 p. jouluk. 1 993 §.

niemen tilan RN 5 19 n. 2. 5 ha:n suuruiseen virkistysalueeseen päätettiin [1]) jatkaa toistaiseksi kuukauden irtisanomisajoin 1 500 mk:n kuukausivuokrasta.

Koulumatkailutoimiston parakkialue. Koulumatkailutoimistolle Lauttasaaren kansanpuiston kaakkoiskärjestä vuokratun n. 1 ha:n suuruisen parakkialueen vuokraoikeutta päätettiin [2]) jatkaa tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 1950 4 000 mk:n suuruisesta vuokrasta.

Ikämiesten maja oy:lle Herttoniemen korttelin n:o 108 kerhoilumaja-alueeksi vuokratun 2 050 m²:n suuruisen tontin n:o 3 vuokraoikeutta päätettiin [3]) jatkaa edelleen marraskuun 16 p:stä 1949 lähtien 3 kuukauden irtisanomisajoin 12 000 mk:n vuosivuokrasta.

Osuusliike Elannon myymälää varten Herttoniemen siirtolapuutarha-alueelta vuokrattua 45 m²:n suuruista palstaa koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [4]) jatkaa kesäkuun 1 p:stä 1949 toukokuun 31 p:ään 1954 ja vuosivuokraksi määrättiin 28 000 mk.

Mustikkamaalla olevien telakka-alueiden vuokra-ajan pidentäminen. Kaupunginvaltuuston oikeuttamana lautakunta päätti [5]) vuokrata Mustikkamaalta Ab. Silversundsvarvet—Hopeasalmenveistämö oy:lle ja veneenrakentaja Th. Wickmanille valtuuston päätöksen mukaiset alueet valtuuston määräämin ehdoin 10 vuodeksi heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien.

Suomen hiilihappoteollisuus oy:n vuokrasopimuksen pidentäminen. Suomen hiilihappoteollisuus oy:lle Sörnäisistä vuokratun 3 788 m²:n suuruisen tehdasalueen vuokraoikeutta jatkettiin [6]) toukokuun 1 p:stä 1949 huhtikuun 30 p:ään 1952 151 520 mk:n vuosivuokrasta ja muuten entisin ehdoin.

Helsingin meijeriliike oy:n vuokrasopimuksen pidentäminen. Helsingin meijeriliike oy:lle Vallilan tehdaskorttelista n:o 697 vuokrattujen Teollisuuskadun tonttien n:o 7 ja 9 vuokraoikeutta päätettiin [7]) jatkaa vähintään 20 vuotta edelleen tammikuun 1 p:stä 1960 lukien.

Lataus oy:n vuokra-alue. Päätettiin [8]) jatkaa entisin ehdoin Lataus oy:n vuokraoikeutta Vartiokylässä sijaitsevaan 12 324 m²:n suuruiseen alueeseen.

Pasilan sikala-alue. Päätettiin [9]) jatkaa työnjohtaja V. Löfin vuokraoikeutta ns. Pasilan sikala-alueeseen entisen suuruisena joulukuun 31 p:ään 1951 saakka 22 400 mk:n vuosivuokrasta.

Vanhankaupungin koiratarha-alue. Vanhassakaupungissa vesijohtolaitoksen pohjoispuolella oleva 1 000 m²:n suuruinen koiratarha-alue vuokrattiin [10]) edelleen koirien kouluttaja R. Vailelle tammikuun 1 p:stä 1950 joulukuun 31 p:ään 1951.

Katukahvilat. Ravintola Elite oy:lle ravintolan edustalta Hesperiankadun 22:ssa olevasta puistikosta vuokrattua n. 200 m²:n suuruista ulkoilmatarjoilualuetta koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [11]) jatkaa edelleen kesäkaudeksi 1949 5 000 mk:n vuokrasta entisin ehdoin.

Helsingin osuusliike nimiselle osuuskunnalle Arkadiankadun 23:n edustalta kesäkausiksi ulkoilmatarjoilua varten vuokrattu n. 220 m²:n suuruinen alue vuokrattiin [12]) edelleen osuuskunnalle toukokuun 15 p:stä ja lokakuun 1 p:ään 1949 10 000 mk:n vuokrasta ja muuten entisin ehdoin.

Vesilinnanmäen kesäteatterialue päätettiin [13]) vuokrata edelleen Suomen työväenteatterin kannatusyhdistykselle 3 500 mk:n vuosivuokrasta 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1950 lähtien entisin ehdoin.

Tanssilava-alueiden vuokrasopimusten tarkistaminen ja pidentäminen. Tanssilava-alueita koskevat vuokrasopimukset päätettiin [14]) sanoa irti vuokraehtojen tarkistusta varten ja samalla kehoittaa näitä alueita vuokranneita yhdistyksiä heti ryhtymään tehokkaisiin toimenpiteisiin lavalta kuuluvan äänen kantautumisen estämiseksi asuintaloihin tai muuten siitä häiriytyviin kohteisiin sekä vähentämään viikottaisten tanssiiltojen lukumäärän kolmeen, mikäli se tähän asti oli ollut sitä suurempi.

Eräille yhdistyksille vuokrattujen tanssilava-alueiden vuokrasopimukset päätettiin [15]) uudistaa 3 kuukauden irtisanomisajoin ehdoin, että yhdistykset sitoutuivat vaadittaessa

[1]) Tonttij. 29 p. jouluk. 761 §. — [2]) Kiint. lautak. 28 p. marrask. 1 888 §. — [3]) S:n 26 p. syysk. 1 537 §. — [4]) S:n 4 p. heinäk. 1 142 §. — [5]) S:n 25 p. heinäk. 1 174 §, ks. tämän kert. I osan s. 79. — [6]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 662 §. — [7]) S:n 9 p. toukok. 793 §. — [8]) Tonttij. 14 p. jouluk. 736 §. — [9]) S:n 29 p. jouluk. 763 §. — [10]) Kiint. lautak. 26 p. syysk. 1 536 §. — [11]) S:n 23 p. toukok. 908 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 909 §. — [13]) S:n 26 p. syysk. 1 540 §. — [14]) S:n 11 p. huhtik. 582 §. — [15]) S:n 5 p. jouluk. 1 928 §.

palkkaamaan 1—2 poliisimiestä pitämään silmällä yleisön huvitilaisuuksista poistumista, että tanssitilaisuuksia järjestettiin enintään kolmena iltana viikossa, ja että kiinteistölautakunta oli oikeutettu kieltämään enempien tanssitilaisuuksien järjestämisen lavalla, jos siitä oli häiriötä ympäristön asukkaille.

Suomen kommunistisen puolueen Helsingin piirijärjestön Alppilan [1]) tanssilava-aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin uudistaa 70 000 mk:n vuosivuokrasta määrätyin lisäehdoin ja Malmin seudun työväenyhdistyksen Pukinmäellä [2]) olevaa tanssilava-aluetta koskeva vuokrasopimus 10 000 mk:n vuosivuokrasta samaten lisäehdoin.

Bensiininjakelu- ja autohuoltoasemat. Vuoden kuluessa pidennettiin seuraavia bensiininjakeluasemien paikkoja koskevat vuokrasopimukset:

Paikka	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
14. kaup. osan kortt. n:o 469 Mannerheimintie-Kivelänk.	Bensiininkuluttajain oy. [3])	1948, tammik. 1	1 kk. irtis. aika	48 000
S:n kortt. n:o 518	Oy. Nobel-Standard ab. [4])	1948, kesäk. 14	1950, maalisk. 31 ja sen jälk. 3 kk. irtis. aika	288 000
18. kaup. osan kortt. n:o 604 Reijolankadun tontti n:o 3	Suomalainen Gulf Oil Co oy. [5])	1948, marrask. 7	1949, jouluk. 31	144 000
Haaga, III kauppalanos., kortt. n:o 74 tonttiin n:o 2 rajoittuva alue	Trustivapaa Bensiini oy. [6])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Hietalahdentori	Bensiininkuluttajain oy. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Hietalahdentori	Bensiininkuluttajain oy. [7])	1950, tammik. 1	1950, jouluk. 31	48 000
Kampintori	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Katajanokka	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Kulosaari	Oy. Nobel-Standard ab. [8])	1950, tammik. 1	1950, jouluk. 31	30 000
Liisantori	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Länt. Brahenkatu	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	96 000
Länt. Brahenkatu, lisäalue	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	24 000
Mechelininkatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	96 000
Mechelininkatu	Oy. Nobel-Standard ab. [8])	1950, tammik. 1	1950, jouluk. 31	60 000
Merikatu	Oy. Nobel-Standard ab. [8])	1950, tammik. 1	1950, jouluk. 31	30 000
Merisatama	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Mäkelän- ja Pohjolankadun risteys	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Pakila, Uudentien ja Alkutien kulmaus	Liikemies V. Matilainen [9])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	7 200
Porvoon- ja Degeröntien risteys	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Puutarhakatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Puutarhakatu	Oy. Nobel-Standard ab. [8])	1950, tammik. 1	1950, jouluk. 31	30 000
Sturenkatu	Oy. Nobel-Standard ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Töölöntori	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000
Vaasankatu	Oy. Shell ab. [3])	1949, tammik. 1	1949, jouluk. 31	48 000

Varastoalueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Päätettiin jatkaa mm. seuraavia varastoalueita koskevia vuokrasopimuksia: Helsingin romu oy:n Kyläsaaren varastoalueen tontteja n:o 12 ja 13 koskevaa vuokrasopimusta 111 200 mk:n vuosivuokrasta 3 kk:n irtisanomisajoin [10]); Helsingin puhelinyhdistyksen Kyläsaaren varastoaluetta n:o 3/III koskevaa sopimusta tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen 164 000 mk:n vuosivuokrasta 3 kuukauden irtisanomisajoin [11]); Oy. Renlund ab:lle vuokratun ns. Agroksen alueen vuokraoikeutta tammikuun 1 p:stä 1950 kahden kuukauden irtisanomisajoin entisin ehdoin [12]); kaupungin sähkölaitoksen Sörnäisten rantatiellä sijaitsevan kivihiilivarasto-alueen käyttöoikeutta, joka kuitenkin myöhemmin irtisanottiin joulukuun 31 p:stä 1949 lähtien [13]); sekä Lataus oy:n ja Ilotulitus oy:n Vartiokylässä sijaitsevien varastoalueiden vuokrasopimuksia v:n 1949 loppuun [14]).

[1]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 535 §. — [2]) S:n 25 p. huhtik. 666 §. — [3]) S:n 10 p. tammik. 26 § ja 17 p. lokak. 1 661 §. — [4]) S:n 25 p. heinäk. 1 195 §. — [5]) S:n 24 p. tammik. 100 §. — [6]) S:n 17 p. tammik. 72 §. — [7]) S:n 31 p. lokak. 1 752 §. — [8]) S:n 24 p. lokak. 1 713 §. — [9]) S:n 5 p. syysk. 1 408 §. — [10]) Tonttij. 17 p. helmik. 70 §. — [11]) S:n 9 p. marrask. 661 §. — [12]) Kiint. lautak. 21 p. marrask. 1 862 §. — [13]) Tonttij. 17 p. helmik. 71 § ja 13 p. lokak. 606 §. — [14]) S:n 17 p. helmik. 72—73 §.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron:

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Espoo, Iso-Huopalahti, Albergan perintötila n:o 2	Kauppias O. A. ja konttoristi L. K. Palmroos [1]
Haaga, kortt. n:o 36, tontti n:o 17	Rouva A. M. Tommola [2]
S:n » » 48, » » 4	Rouva I. M. Hietala [3]
S:n » » 73, » » 4	Myymälänhoitaja T. M. Weckman [4]
S:n Torpet RN 2[75]	Johtaja A. P. Rissanen [5]
Hermanni I, kortt. n:o 650, tontti n:o 69	Aviopuolisot E. ja H. Syvänen [6]
S:n » » 654, » » 13	Rouva M. Kemppinen [7]
S:n » » 655, » » 14	Poliisikonstaapeli E. Honkatukia [8]
S:n » » 655, » » 14	Veneenrakentaja A. Peltonen [9]
Herttoniemi, huvila-alue n:o 3	Kauppias M. Kousa [10]
S:n » » 35	Konttoripäällikkö E. A. Wilkman [11]
S:n » » 73	Lapset Irma, Reino ja Raimo Jeskanen [12]
S:n kortt. n:o 110, tontti n:o 4	Asentaja Y. Putkonen [13]
S:n » » 110, » » 4	Seppä S. K. Nousiainen [14]
S:n » » 111, » » 2	Rakennusmestari K. Palmu [15]
S:n » » 111, » » 3	Puuseppä H. E. Rahikainen [16]
S:n » » 111, » » 15	Ekonomi P. U. Mantere [17]
S:n » » 113, » » 6	Neiti K. K. Jaakkola [18]
S:n » » 113, » » 13	Työnjohtaja E. Laiho [19]
Koskela, » » 982, » » 8	Maalarimestari K. Nieminen [20]
S:n » » 982, » » 14	Fast. ab. Pyttisvägen [21]
S:n » » 982, » » 16	Johtaja G. Schönberg-Ståhl [22]
S:n » » 982, » » 16	Työnjohtaja O. Holmgren [23]
S:n » » 982, » » 21	Rouvat L. Raitanen ja M. Viinikainen [24]
S:n » » 985, » » 19	Maatalous-ja metsätieteen kandidaatti R. Heinonen [25]
S:n » » 987, » » 26	Aviopuolisot M. ja A. Pimiä [26]
S:n » » 987, » » 36	Aviopuolisot A. J. ja B. K. Ollikainen [27]
S:n » » 988, » » 2	Professori L. Simons [28]
S:n » » 988, » » 4	Aviopuolisot Y. ja J. Snellman [29]
S:n » » 991, » » 10	Kauppias M. Bedretdin [30]
S:n » » 992, » » 10	Konttoripäällikkö K. E. Packalen [31]
Kumpula, ½ alueesta litt. Ö	Neiti T. V. Röhr [32]
S:n kortt. n:o 923, tontti n:o 95	Rouva S. M. Daniels [33]
S:n » » 924, » » 94 puolet	Metsätyönjohtaja J. Rekiranta [34]
S:n » » 926, » » 82	Muurari L. M. Myllyniemi [35]
S:n » » 927, » » 12	Rouva V. Hätinen [36]
S:n » » 935, » » 43	Kauppias E. Väisänen [37]
S:n » » 943, » » 7	Leskirouva S. Helenius [38]
Käpylä, » » 823, » » 18	Aviopuolisot H. Merja ja H. Manninen-Merja [39]
S:n » » 861, » » 17	Maalarimestari K. J. Palosaari [40]
S:n » » 868, » » 13	Maalari A. Flytströmin oikeudenomistajat [41]
S:n » » 868, » » 19	Huvilanomistaja A. Ikosen oikeudenomistajat [42]
S:n » » 868, » » 22 puolet	Leskirouva I. Ikonen [43]
S:n » » 869, » » 10	Autonkuljettaja A. E. Koskinen [44]
S:n » » 873, » » 3 b	Autonkuljettaja E. I. Naulapää [45]
S:n » » 873, » » 8	Aviopuolisot V. ja H. Laaksonen [46]
S:n » » 874, » » 19	Rouva T. E. Rauhanen [47]

[1]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 669 §. — [2]) Tonttij. 14 p. jouluk. 757 §. — [3]) S:n 3 p. helmik. 54 §. — [4]) S:n 25 p. elok. 535 §. — [5]) S:n 7 p. heinäk. 435 §. — [6]) S:n 20 p. tammik. 31 §. — [7]) S:n 20 p. tammik. 32 §. — [8]) S:n 2 p. kesäk. 347 §. — [9]) S:n 14 p. jouluk. 753 §. — [10]) S:n 25 p. elok. 529 §. — [11]) S:n 26 p. lokak. 650 §. — [12]) S:n 17 p. maalisk. 118 §. — [13]) S:n 12 p. toukok. 267 §. — [14]) S:n 25 p. toukok. 319 §. — [15]) S:n 11 p. elok. 501 §. — [16]) S:n 11 p. elok. 502 §. — [17]) S:n 17 p. maalisk. 120 §. — [18]) S:n 31 p. maalisk. 162 §. — [19]) S:n 25 p. toukok. 320 §. — [20]) S:n 26 p. lokak. 645 §. — [21]) S:n 23 p. marrask. 716 §. — [22]) S:n 20 p. tammik. 30 §. — [23]) S:n 23 p. marrask. 714 §. — [24]) S:n 8 p. syysk. 553 §. — [25]) S:n 9 p. kesäk. 369 §. — [26]) S:n 12 p. toukok. 270 §. — [27]) S:n 26 p. lokak. 649 §. — [28]) S:n 2 p. kesäk. 343 §. — [29]) S:n 25 p. toukok. 300 §. — [30]) S:n 25 p. elok. 532 §. — [31]) S:n 11 p. elok. 504 §. — [32]) S:n 2 p. kesäk. 346 §. — [33]) S:n 17 p. maal sk. 122 §. — [34]) S:n 25 p. elok. 531 §. — [35]) S:n 9 p. marrask. 682 §. — [36]) S:n 12 p. toukok. 271 §. — [37]) S:n 20 p. tammik. 33 §. — [38]) S:n 13 p. lokak. 624 §. — [39]) S:n 23 p. kesäk. 427 §. — [40]) S:n 23 p. marrask. 715 §. — [41]) S:n 25 p. toukok. 299 §. — [42]) S:n 12 p. toukok. 274 §. — [43]) S:n 23 p. kesäk. 426 §. — [44]) S:n 25 p. elok. 533 §. — [45]) S:n 13 p. lokak. 621 §. — [46]) S:n 7 p. heinäk. 431 §. — [47]) S:n 14 p. jouluk. 758 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Laajalahti, kortt. n:o 133, tontti n:o 2	Muusikko S. A. Alatalo [1])
Marttila, » » 1, » » 11	Sorvaaja M. A. Halmela [2])
S:n » » 2, » » 14 puolet	Leskirouva H. Hytönen [3])
S:n » » 3, » » 1	Aviopuolisot E. ja H. Penttilä [4])
S:n » » 5, » » 2	Aviopuolisot J. O. ja O. J. Terho [5])
Meilahti, huvila-alue 26 b	Toimitusjohtaja L. V. Vakkola [6])
Munkkiniemi, kortt. n:o 136, tontti n:o 73	Kirvesmies H. Virolaisen oikeudenomistajat [7])
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä, palsta n:o 11 b	Rouva L. V. Grönqvistin oikeudenomistajat [8])
S:n it. » » » 44 b	Kirvesmies P. ja rouva A. Leinonen [9])
S:n » » huvila-alue n:o 47	Maalari V. J. Väänänen [10])
S:n » » Kullobacka » 9	Leskirouva V. Juselius [11])
Pakila, kortt. n:o 107, tontti n:o 8	Aviopuolisot J. ja I. V. Polkko [12])
S:n » » 107, » » 10	Rouva I. Cederberg [12])
S:n » » 107, » » 11	Aviopuolisot V. ja T. T. Halme [12])
S:n » » 107, » » 12	Metsänhoitaja E. Aukee [12])
S:n » » 109, » » 1	Asentaja O. Häkkinen [12])
S:n » » 109, » » 2	Rouva V. Hölcker [12])
S:n » » 109, » » 3	Työnjohtaja A. Tuomola [12])
S:n » » 109, » » 4	Sähköasentaja T. Kallinen [12])
S:n » » 109, » » 5	Teknikko L. Strand [12])
S:n » » 109, » » 6	Leskirouva T. Virkki [12])
S:n » » 109, » » 7	Hovioikeudenauskultantti J. Salo [12])
S:n » » 109, » » 8	Koneasentaja T. A. Mannonen [12])
S:n » » 109, » » 9	Aviopuolisot J. ja H. Korhonen [12])
S:n » » 109, » » 10	Herra E. K. Murtomäki [12])
S:n » » 109, » » 11	Aviopuolisot J. ja A. S. Kortelainen [12])
S:n » » 109, » » 12	Tullaaja K. Lindholm [12])
S:n » » 111, » » 7	Aviopuolisot E. ja L. M. Hänninen [13])
S:n » » 111, » » 8	Aviopuolisot Erkki ja Eila Rantama [13])
S:n » » 111, » » 9	Aviopuolisot M. ja K. S. Hiillosmäki [14])
S:n » » 111, » » 10	Aviopuolisot R. ja T. Hakio [13])
S:n » » 111, » » 11	Aviopuolisot T. A. ja M. A. Rekola [13])
S:n » » 126, » » 9	Rouva T. Lindqvist [12])
S:n » » 126, » » 11	Rakennusmestari A. Kolppo [12])
S:n » » 126, » » 12	Liikkeenharjoittaja A. Kokkonen [12])
S:n » » 126, » » 13	Autonkuljettaja O. Eloranta [12])
S:n » » 126, » » 14	Aviopuolisot A. ja M. Turunen [12])
S:n » » 126, » » 15	Varastonhoitaja U. Turunen [12])
S:n » » 133, » » 2	Edustaja J. Hiltunen [15])
Pirkkola, » » 227, » » 3	Myymälänhoitaja K. V. Aho [16])
S:n » » 232, » » 14	Työnjohtaja M. E. Laakso [17])
S:n » » 234, » » 16	Oppilas E. U. Kallioinen [18])
S:n » » 234, » » 16	Aviopuolisot T. ja S. Nyyssönen [19])
S:n » » 235, » » 2	Kirvesmies T. J. Bergmanin oikeudenomistajat [20])
S:n » » 235, » » 5	Raitiovaunukuljettaja J. A. Gustafsson [21])
S:n » » 235, » » 8	Opettaja N. Leinonen [22])
S:n » » 235, » » 9	Aviopuolisot E. K. ja herra L. Mustonen [23])
S:n » » 235, » » 20	Aviopuolisot U. A. ja M. O. Niklander [24])
Pasila, » » 560, » » 1 puolet	J. Kalin, V. Koponen, O. Kalin, N. Kalin ja B. Kaltala [25])
S:n » » 560, » » 2	Johtaja E. Peräsola ja liikemies V. Manninen [26])
S:n » » 565, » » 8	Viilaaja T. Laine ja putkenasentaja P. Lundström [27])
Reijola, litt. A	Herra J. Suomi [28])
Reimars, kortt. n:o 18, tontti n:o 3 puolet	Työnjohtaja A. E. Ekman [29])
S:n » » 18, » » 3 puolet	Rakennusmestari V. Ekman [29])
S:n » » 26, » » 8	Hovimestari A. Bergman [30])

[1]) Tonttij. 31 p. maalisk. 158 §. — [2]) S:n 9 p. kesäk. 370 §. — [3]) S:n 14 p. jouluk. 749 §. — [4]) S:n 23 p. kesäk. 425 §. — [5]) S:n 25 p. toukok. 298 §. — [6]) S:n 13 p. lokak. 618 §. — [7]) S:n 7 p. heinäk. 437 §. — [8]) Kiint. lautak. 17 p. tammik. 73 §. — [9]) S:n 13 p. kesäk. 1 045 §. — [10]) Tonttij. 22 p. syysk. 564 §. — [11]) S:n 14 p. jouluk. 754 §. — [11]) Kiint. lautak. 4 p. heinäk. 1 169 §. — [12]) Tonttij. 20 p. tammik. 29 §. — [13]) S:n 17 p. maalisk. 121 §. — [14]) S:n 17 p. maalisk. 119 §. — [15]) S:n 9 p. kesäk. 368 §. — [16]) S:n 25 p. toukok. 302 §. — [17]) S:n 17 p. helmik. 86 §. — [18]) S:n 14 p. jouluk. 750 §. — [19]) 12 p. toukok. 272 §. — [20]) S:n 25 p. toukok. 301 §. — [21]) S:n 9 p. marrask. 679 §. — [22]) S:n 31 p. maalisk. 164 §. — [23]) S:n 2 p. kesäk. 348 §. — [24]) S:n 13 p. lokak. 622 §. — [25]) S:n 29 p. jouluk. 776 §. — [26]) S:n 7 p. heinäk. 436 §. — [27]) S:n 17 p. maalisk. 117 §. — [29]) S:n 2 p. kesäk. 345 §. — [30]) S:n 31 p. maalisk. 157 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Taivaskallio, kortt. n:o 891, tontti n:o 11	Konttoripäällikkö H. Venesmaa [1]
S:n » » 893a, » » 13	Rouva A. K. C. Tallgren [2]
S:n » » 893, » » 19	Alaikäinen E. J. Äyräs [3]
S:n » » 899, » » 15	Jaostopäällikkö S. Viljakainen [4]
Toukola, » » 907, » » 11	Leskirouva V. ja poika K. A. Sundqvist [5]
S:n » » 911, » » 31	Kivityömiehenvaimo K. Airamo [6]
S:n » » 912, » » 7	Kirvesmies A. J. Suomalainen [7]
S:n » » 912, » » 8	Konttoristi G. M. E. ja G. A. Lindbäck, leskirouva G. E. Löfberg ja autonkuljettaja G. B. Lindbäck [8]
S:n » » 912, » » 13	Rouva J. E. sekä lapset I. K. ja T. T. Koski [9]
S:n » » 915, » » 37 puolet	Talonmies V. A. Johansson [10]
S:n » » 916, » » 16	Leskirouva T. M. Kantola [11]
S:n » » 916, » » 16	Rouva E. Salokoski [12]
S:n rantakorttelin alue n:o 2	Leskirouva I. Vanhala [13]
Turholma, verotilaan RN 17 kuuluvat 2 500 ja 3 520 m²:n suuruiset vuokra-alueet	Johtaja A. Rasmussén [14]
Vallila, kortt. n:o 531, tontti n:o 29	Hammaslääkäri T. Aschan, everstinrouva S. Sittkoff ja johtaja H. Grönlund [15]
S:n » » 537, » » 2	Liikkeenharjoittaja I. Kemilä [16]
S:n » » 545, » » 27	Herra J. Korpela [17]
S:n » » 545, » » 27	Johtaja G. Lundyschew [18]
S:n » » 546, » » 4	Rikosetsivä E. Hietava [19]
S:n » » 550, » » 16	Portinvartija J. K. Hakala [20]
S:n » » 550, » » 22	Aviopuolisot P. ja E. Kalja [22]
S:n » » 551, » » 7	Työntekijä J. Kaltala [22]
Vanhakaupunki, huvila-alue litt. A	Herra L. Rossi [23]
S:n, Viikinmäki RN 2, huvila-alue n:o 14	Rouvat R. Lindström ja S. Savolainen [24]

Edellä olevassa taulukossa mainittujen asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron yhteydessä päätettiin tontin vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitetty kaupungin myöntämä laina joko siirtää vuokraoikeuden uuden omistajan vastattavaksi tai irtisanoa tai tehdä esitys lainan irtisanomisesta lainaehtojen mukaan heti takaisin maksettavaksi. Vuokraoikeuden siirron tapahtuessa myynnin perusteella merkittiin tapaukset, jolloin kauppa oli vapaaehtoista maanhankintaa koskevan lain mukaan leimaverosta vapaa tai kauppakirjat oli määrätyn summan arvosta varustettu leimamerkeillä. Joissakin tapauksissa vahvistettiin uusi vuokra.

Invalidien leskien vuokranalennus. Kaupunginhallitukselle päätettiin [25]) esittää, että Marttilan omakotitonttien vuokramaksut pysytettäisiin 50 %:n suuruisena vuokraoikeuden siirtyessä invalidin leskelle, niin kauan kuin leski eli naimattomana.

Krematorion aluetta koskeva vuokraoikeuden siirto. Hietaniemenkadun varrella korttelissa n:o 454 olevan 7 675 m²:n suuruisen krematorion alueen vuokraoikeus merkittiin [26]) siirtyneeksi Suomen krematorioyhdistyksen Helsingin osastolle Suomen krematorioyhdistyksen varojen ja velkojen siirryttyä mainitulle yhdistykselle.

Vapaan siirto-oikeuden myöntäminen. Espoon pitäjän Iso-Huopalahden kylästä Albergan perintötilasta n:o 2 vuokratun alueen vuokraoikeuden haltijoille kauppias O. A. Palmroosille ja konttoristi L. K. Palmroosille myönnettiin [27]) vuokraoikeuden vapaa siirto-oikeus mainittuun alueeseen.

Varastokadun tontin n:o 5 vuokraoikeuden siirto. Merkittiin [28]), että Averma osakeyhtiö oli myynyt vuokraoikeutensa korttelin n:o 275 Varastokadun tonttiin n:o 5 Leipurien hedelmä oy:lle tontilla olevine rakennuksineen 1 200 000 mk:n kauppahinnasta.

---

[1]) Tonttij. 31 p. maalisk. 163 §. — [2]) S:n 22 p. syysk. 588 §. — [3]) S:n 7 p. heinäk. 430 §. — [4]) S:n 7 p. heinäk. 432 §. — [5]) S:n 26 p. lokak. 646 §. — [6]) S:n 14 p. jouluk. 752 §. — [7]) S:n 26 p. lokak. 644 §. — [8]) S:n 7 p. heinäk. 455 §. — [9]) S:n 12 p. toukok. 269 §. — [10]) S:n 22 p. syysk. 563 §. — [11]) S:n 25 p. heinäk. 485 §. — [12]) S:n 8 p. syysk. 552 §. — [13]) S:n 11 p. elok. 503 §. — [14]) S:n 12 p. toukok. 273 §. — [15]) S:n 2 p. kesäk. 349 §. — [16]) S:n 13 p. lokak. 623 §. — [17]) S:n 8 p. syysk. 555 § — [18]) S:n 14 p. jouluk. 755 §. — [19]) S:n 23 p. kesäk. 424 §. — [20]) S:n 12 p. toukok. 268 §. — [21]) S:n 25 p. elok. 534 §. — [22]) S:n 22 p. syysk. 589 §. — [23]) S:n 25 p. toukok. 297 §. — [24]) Kiint. lautak. 4 p. heinäk. 1 168 §. — [25]) S:n 19 p. jouluk. 2 053 § ja tonttij. 14 p. jouluk. 749 §; vrt. v:n 1941 kert. s. 337. — [26]) Kiint. lautak. 12 p. jouluk. 1 996 §. — [27]) S:n 25 p. huhtik. 669 §. — [28]) Tonttij. 7 p. heinäk. 450 §.

Herttoniemen teollisuusalueella olevan halkovarastoalueen vuokraoikeuden siirto. Kaupungin halkotoimiston vuokraoikeus Herttoniemen teollisuusalueella olevaan halkovarastoalueeseen siirrettiin [1]) joulukuun 1 p:stä 1949 lähtien Puukeskus oy:lle. Alue vuokrattiin 2 600 m²:n suuruisena 6 kuukauden irtisanomisajoin 208 000 mk:n vuosivuokrasta ja vuokraaja oikeutettiin käyttämään sitä tilapäisen höyläämön ja lautatarhan alueena.

Varastoalueiden vuokraoikeuden siirtoja. Vuoden kuluessa päätettiin hyväksyä mm. seuraavat vuokraoikeuden siirrot: Lapinniemessä sijaitsevan 1 836 m²:n suuruisen varastoalueen uudeksi haltijaksi Oy. Maan auto ab. [2]); Kyläsaaren varastokorttelin n:o III tonttien n:o 8 ja 9 haltijaksi Vallilan uusi romukauppa [3]) ja korttelin n:o VII tonttien n:o 3 ja 4 haltijaksi Asfaltti osakeyhtiö Lemminkäinen [4]); Mäkelän varastoalueen korttelin n:o II tontin n:o 2 haltijaksi Rakennus oy. Elmeri Niemelä [5]) ja tontin n:o 2/XIII haltijaksi Vallilan metalli oy. [6]); sekä Uudenpellon varastoalueen tontin n:o 23 uudeksi haltijaksi Normirakenne oy. [7]).

Herttoniemen korttelin n:o 43 166 tonttien n:o 10 ja 4 vuokraamispäätöksen peruuttaminen. Päätettiin [8]) peruuttaa kiinteistölautakunnan kokouksessa joulukuun 7 p:nä 1948 tekemät päätökset, jotka koskivat Herttoniemen korttelin n:o 43 166 tontin n:o 10 vuokraamista ekonomi O. J. Alatalolle ja tontin n:o 4 vuokraamista sorvaaja M. K. Vilhuselle.

Toukolantien vapauttaminen katurakennustöitä varten. Toukolan korttelin n:o II huvila-aluetta n:o 2 ja korttelin n:o III huvila-aluetta n:o 3 koskevat vuokrasopimukset päätettiin [9]) irtisanoa joulukuun 15 p:stä 1949 ja antaa kaupunginhallituksen asiamiesosaston tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin alueella olevien asuinrakennusten purkamisluvan hankkimiseksi Toukolantien katurakennustöitä varten.

Kanasaarta koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen. Satamarakennusosaston pyynnöstä päätettiin [10]) irtisanoa kesäkuun 30 p:stä 1950 lähtien herra T. Helen vuokraoikeus Sörnäisten satamassa sijaitsevaan Kanasaareen.

Lauttasaaressa olevaa lasten kesänviettopaikkaa koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen. Helsingin nuorten demokraattiselle järjestölle v:sta 1945 alkaen vuokrattua ja Helsingin demokratian pioneerien aluejärjestölle v. 1947 siirrettyä n. 5 000 m²:n suuruista Lauttasaaressa Rakkaudenniemellä olevaa lasten kesänviettopaikkana pidettyä aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin [11]) irtisanoa lokakuun 31 p:stä 1949 lukien.

Tebul oy:n vuokratontteja koskevan sopimuksen purkaminen. Tebul oy:n kanssa tehdyt 10 kaupunginosan korttelin n:o 277 Varastokadun tontteja n:o 2 ja 4 koskevat vuokrasopimukset päätettiin [12]) purkaa huhtikuun 1 p:stä 1949 lukien kaupunginhallituksen määräämin ehdoin, joiden mukaan vuokraaja suorittaa kustannukset kiinnitysten kuolettamisesta.

Vuokraoikeuden menettäminen. Eräiden viljelemättä ja hoitamatta jätettyjen Pakilan siirtolapuutarhapalstojen vuokraoikeudet julistettiin [13]) menetetyiksi kesäkuun 8 p:stä 1949 alkaen.

Toukolan rantakorttelista L. A. Salo oy:lle vuokrattujen alueiden vuokrasopimukset päätettiin [14]) irtisanoa maksamattomien vuokravelkojen ja vuokraehtojen muiden rikkomusten vuoksi kesäkuun 30 p:stä 1949 alkaen.

Malmin kylässä olevien kiinteistöjen siirtäminen tonttiosaston hallintaan. Tonttiosaston hallintaan päätettiin luovuttaa Malmin kylästä kaupungille ostettu Vilppo II niminen tila RN 7[254] [15]) sekä n. 1 000 m²:n suuruisen peltopalstan vuokraoikeus [16]). Merkittiin [17]), että 25. kaupunginosan korttelit n:o 884 ja 886 siirtyivät tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen tonttiosaston hallintaan.

Eräiden Pakilan valtausalueiden valtausoikeuksien menettäminen. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset joulukuun 28 ja 31 p:ltä 1948, joissa ministeriö kaivoslain 21 §:n säännöksen nojalla julisti Pakilan I, III, IV, V, XXX ja XXXI nimisten valtausalueiden valtausoikeudet menetetyiksi, koska kaupunki ei ollut 2 vuoden määräajassa

---

[1]) Tonttij. 29 p. jouluk. 785 §, kiint. lautak. 21 p. marrask. 1 860 ja 19 p. jouluk. 2 052 §. — [2]) Tonttij. 17 p. helmik. 89 §. — [3]) S:n 25 p. elok. 518 §. — [4]) S:n 14 p. jouluk. 735 §. — [5]) S:n 12 p. toukok. 242 §. — [6]) S:n 25 p. elok. 516 §. — [7]) S:n 3 p. maalisk. 91 §. — [8]) Kiint. lautak. 17 p. lokak. 1 647 §. — [9]) S:n 5 p. syysk. 1 410 §. — [10]) Tonttij. 29 p. jouluk. 784 §. — [11]) Kiint. lautak. 8 p. elok. 1 258 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 911 §. — [13]) S:n 7 p. kesäk. 980 § ja 17 p. lokak. 1 649 §. — [14]) S:n 7 p. kesäk. 984 §. — [15]) S:n 2 p. toukok. 715 §. — [16]) Tonttij. 3 p. helmik. 55 §. — [17]) S:n 26 p. lokak. 639 §.

valtauskirjojen antamisesta hakenut valtausalueiden kaivospiirien määräämistä, merkittiin [1]) tiedoksi.

Tien käyttöoikeuden myöntäminen. Seita oy:lle myönnettiin [2]) tien käyttöoikeus 10 ×5 m:n levyisellä kaupungin Pakilan kylässä omistamalla tiealueella 5 vuodeksi ja sen jälkeen sopimus oli edelleen voimassa ellei kaupunki sitä irtisanonut, ja ehdoin, että tie rakennettiin katurakennusosaston ohjeiden mukaan.

Lääketieteen lisensiaatin lesken A. D. Taipaleen Pakilan kylässä omistamille Aunela RN 4^{390} ja Mirjala RN 4^{389} nimisille tiloille myönnettiin [3]) toistaiseksi tieoikeus kaupungin omistamalla maalla ehdoin, että tieoikeus astui voimaan vasta sen jälkeen kun rouva Taipaleen toimesta ja kustannuksella oli rakennettu tieosa rakennustoimiston katurakennusosaston antamien ohjeiden mukaisesti.

Aviopuolisot J. ja S. Torkkeli oikeutettiin [4]) käyttämään Pakilan kylästä Elomäen tilasta RN 1^{5} ostamalleen maa-alueelle johtavia Heinätietä, Kivimäentietä ja Halkosuontietä tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen määrätyin ehdoin.

Muuntamot. Kaupungin sähkölaitos oikeutettiin [5]) rakentamaan muuntoasemat mm. Päijänteentien ja Vääksyntien kulmaukseen, Pohjolankadun varrelle korttelin n:o 886 koillispuolelle, Mannerheimintien 71:n kohdalle ja sen tontin koillispuolelle.

Lämpöjohtokanavan rakentaminen kortteleiden n:o 618 ja 619 välille. Osuuskassojen keskus oy. oikeutettiin [6]) rakentamaan lämpöjohtokanava 15. kaupunginosan kortteleiden n:o 618 ja 619 välillä olevan puistokaistaleen alitse 1 000 mk:n vuosivuokrasta, joka on tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen suoritettava vuosittain etukäteen, ja muuten määrätyin ehdoin.

Hajoituskaivon rakentaminen katualueelle. Ulkoasiainministeriö oikeutettiin [7]) toistaiseksi pitämään Neuvostoliitolle korttelista n:o 133 luovutetun tontin n:o 4 viemäriin kuuluvaa hajoituskaivoa Ullankadun alueella 10 000 mk:n suuruisesta kertakaikkisesta korvauksesta ja ehdoin, että kaivo rakennetaan kaupungin rakennustoimiston osoitusten mukaan ja että se valtion toimesta poistetaan tai siirretään uuteen paikkaan ja katu saatetaan entiseen kuntoonsa kuukauden kuluessa, jos kaupunki sitä vaatii.

Pohjavesikaivon rakentaminen. Oy. Etelä Esplanaadikatu n:o 2 niminen yhtiö oikeutettiin [8]) rakentamaan pohjavesikaivo Eteläranta 20:n kohdalle jalkakäytävän alle tammikuun 1 p:stä 1950 lukien 1 000 mk:n vuosivuokrasta ehdoin, että kaivo poistetaan 2 viikon kuluessa, jos kaupunki sitä vaatii.

Polttoainesäiliön sijoittaminen. Suomen messut osuuskunta oikeutettiin [9]) sijoittamaan öljysäiliö Messuhallin tontin itäpuolelle puistoalueelle tammikuun 1 p:stä 1950 lähtien toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n suuruisesta vuotuiskorvauksesta.

Sähköjohtojen vetäminen. Oy. Albergan sähkö ab. oikeutettiin [10]) vetämään sähköjohdot kaupungin omistamalla Espoon kuntaan kuuluvalla Albergan tilalla RN 2^{699} toukokuun 1 p:n 1949 ja joulukuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi 1 000 mk:n vuosivuokrasta ja määrätyin ehdoin.

Uimarannan vuokraaminen kaupungille. Kaupungin käyttöön päätettiin [11]) vuokrata rakennusmestari E. Lönngreniltä hänen Vantaan Pikkukoskella omistamansa kallioalue 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 5 000 mk:n vuosivuokrasta ja myönnettiin v:n 1948 vuokraan varat saman vuoden käyttövaroista.

Pallokentän raivaaminen Koskelan kortteliin n:o 986. Kosken pojat, Käpylän seurakunnan nuorukaiset, Käpylän Urheilu veikot ja Vipu-veljet nimiset yhdistykset sekä Nastolantien varrella asuvien poikien puolesta rouva O. Tehiranta oikeutettiin [12]) yhteisesti raivaamaan Koskelan korttelin n:o 986 idänpuoleisella mäellä oleva hiekkavallien välinen tasanne pallopelejään varten ja asettamaan alueelle toistaiseksi tarvittavat verkko- ja maalilaitteet ehdoin, että alue on yleisesti käytettävissä.

Varastosuojan rakentaminen hautausmaa-alueelle. Helsingin yksityiselle kreikkalaiskatoliselle yhdyskunnalle päätettiin [13]) antaa lupa esitettyjen piirustusten mukaisen varastosuojan rakentamiseen yhdyskunnan hautausmaalle.

Messukentän luovuttaminen kevätmessuja varten. Suomen messut osuuskunnalle päätet-

[1]) Kiint. lautak. 17 p. tammik. 68 §; ks. v:n 1945 kert. I osan s. 232, v:n 1946 kert. I osan s. 111 ja v:n 1947 kert. I osan s. 188. — [2]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 191 §. — [3]) S:n 31 p. lokak. 1 745 §. — [4]) S:n 19 p. jouluk. 2 049 §. — [5]) S:n 8 p. elok. 1 256 §. — [6]) S:n 10 p. lokak. 1 603 §. — [7]) S:n 3 p. lokak. 1 565 § ja 14 p. marrask. 1 822 §. — [8]) S:n 21 p. marrask. 1 861 §. — [9]) S:n 21 p. marrask. 1 863 §. — [10]) S:n 4 p. huhtik. 536 §. — [11]) S:n 14 p. helmik. 210 §. — [12]) S:n 12 p. syysk. 1 441 §. — [13]) Tonttij. 17 p. helmik. 80 §.

tiin [1]) luovuttaa n. 500 m²:n suuruinen alue Messukentän lounaispuolelta maaliskuun 15 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseksi ajaksi 5 000 mk:n korvauksesta ja määrätyin ehdoin.

Sirkuksen pystyttäminen. Messukenttä päätettiin [2]) luovuttaa huhtikuun 15 p:stä toukokuun 26 p:ään sirkuksen pystyttämistä varten 50 000 mk:n korvauksesta Ensi Kotien liitto, Nuorten kotien ystävät ja Työväen ohjelmapalvelu nimisille yhdistyksille ehdoin, että järjestäjät noudattavat kaupungin rakennustoimiston antamia ohjeita ja siinä tapauksessa, että messukenttä kysymyksessä olevana aikana tarvittaisiin jotain messunäyttelyä varten, järjestäjät tyytyisivät pystyttämään sirkuksensa stadionin eteläpuoleiselle aukiolle samoin ehdoin.

Lasten Päivän tivoli. Stadionin eteläpuoleinen aukio päätettiin [3]) luovuttaa Lasten Päivän tivolille elokuun 25 p:stä lokakuun 6 p:ään samassa laajuudessa kuin edellisenäkin vuonna 50 000 mk:n suuruisesta korvauksesta ehdoin, että tivolin pystyttämisessä noudatettiin rakennustoimiston ohjeita ja että pääsy stadionille ei häiriintynyt.

Eläintarhanajot. Eläintarhan puistoalue päätettiin [4]) luovuttaa toukokuun 8 p:nä 1949 järjestettäviä tavanmukaisia Eläintarhan auto- ja moottoripyöräkilpailuja varten Eläintarhanajojen järjestelytoimikunnan käyttöön määrätyin tavanmukaisin ehdoin.

Koiravaljakkoajot. Helsingin palveluskoiraharrastajat yhdistys oikeutettiin [5]) järjestämään koiravaljakkoajoja lapsille talvipyhäpäivinä klo 10—14 Hesperian puistossa, Sibeliuspuistikossa ja Väinämöisenkadun aukiolla.

Etelä-Suomen palvelukoirayhdistys oikeutettiin [6]) järjestämään talvipyhäpäivinä 1 000 mk:n suuruisesta korvauksesta koiravaljakkoajoja lapsille Torkkelin puistikossa ja Käpylän urheilukentän viereisellä leikkikentällä.

Ulkoilmajuhlien, -kokousten ja -kilpailujen järjestäminen. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin [7]) monia asioita, jotka koskivat luvan myöntämistä ulkoilmajuhlien, ulkoilmakokousten, yhteislauluiltojen, erilaisten kilpailujen ym. ulkoilmatilaisuuksien järjestämiseen.

Kotieläinten pitäminen. Terveydenhoitoviranomaisten pyynnöstä päätettiin [8]) sanoa irti joulukuun 31 p:stä joukko vuokrasopimuksia, jotka koskivat lampaan- ja sianpitooikeutta. Kotieläinten pitäminen omakoti- ja siirtolapuutarha-alueilla kiellettiin [9]).

Lipputangon pystyttäminen. Laulu-Miesten kiinteistö oy. oikeutettiin [10]) pystyttämään lipputanko Hietaniemen- ja Leppäsuonkadun kulmauksessa olevaan puistikkoon määrätyin ehdoin ja toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin 300 mk:n suuruisesta vuosikorvauksesta.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Kertomusvuoden aikana hyväksyttiin tai puollettiin piirustuksia uudisrakennuksia tai vanhojen rakennusten muutostöitä ja lisärakennuksia varten Haagan [11]), Herttoniemen [12]), Koskelan [13]), Käpylän [14]), Laajalahden [15]), Laajasalon [16]), Marttilan [17]), Maunulan [18]), Pakilan [19]), Pirkkolan [20]), Roimarsin [21]) ja Ruskeasuon [22])

[1]) Kiint. lautak. 21 p. maalisk. 429 §. — [2]) S:n 24 p. tammik. 101 § ja 7 p. helmik. 182 §. — [3]) S:n 20 p. kesäk. 1 092 §. — [4]) S:n 28 p. maalisk. 489 §. — [5]) S:n 31 p. tammik. 146 §. — [6]) S:n 19 p. jouluk. 2 045 §. — [7]) S:n 7 p. helmik. 185—186 §, 14 p. helmik. 217 §, 21 p. helmik. 256 §, 21 p. maalisk. 430 § 28 p. maalisk. 482—483 §, 11 p. huhtik. 581 §, 19 p. huhtik. 630 §, 25 p. huhtik. 660 ja 663 §, 2 p. toukok. 724 §, 9 p. toukok. 779—781 §, 16 p. toukok. 856, 860—861 §, 23 p. toukok. 905—907, 914 ja 940 §, 30 p. toukok. 954 §, 7 p. kesäk. 985 §, 13 p. kesäk. 1 041 ja 1 046—1 048 §, 20 p. kesäk. 1 084—1 086, 1 093, 1 094, 1 097—1 099 ja 1 121—1 123 §, 4 p. heinäk. 1 132, 1 133, 1 139 ja 1 144 §, 25 p. heinäk. 1 180, 1 181, 1 183 ja 1 184 §, 8 p. elok. 1 255 ja 1 259 §, 22 p. elok. 1 297—1 298 §, 29 p. elok. 1 340, 1 345 ja 1 384 §, 5 p. syysk. 1 397, 1 398 ja 1 406 §, 12 p. syysk. 1 440 §, 19 p. syysk. 1 492—1 494 ja 1 499 §, 10 p. lokak. 1 602 ja 1 613 § sekä tonttij. 25 p. toukok. 278 § ja 304 §, 23 p. kesäk. 409 §. — [8]) Tonttij. 14 p. jouluk. 746 §. — [9]) Kiint. lautak. 21 p. maalisk. 424 §. — [10]) S:n 5 p. syysk. 1 395 §. — [11]) Tonttij. 26 p. lokak. 641 §. — [12]) S:n 20 p. tammik. 7 §, 3 p. helmik. 40 §, 17 p. helmik. 64 §, 31 p. maalisk. 140 §, 14 p. huhtik. 183—184 §, 12 p. toukok. 230 §, 25 p. toukok. 283, 294 ja 321 §, 2 p. kesäk. 353 §, 9 p. kesäk. 361, 366 ja 367 §, 23 p. kesäk. 393 ja 415 §, 25 p. heinäk. 458 §, 25 p. elok. 519 §, 22 p. syysk. 577 ja 585 §, 13 p. lokak. 596 ja 605 §, 9 p. marrask. 655 §, 23 p. marrask. 693 §. — [13]) S:n 26 p. lokak. 638 §. — [14]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 204—1 205 §, tonttij. 3 p. maalisk. 105 §. — [15]) Tonttij. 31 p. maalisk. 143 §, 14 p. huhtik. 190—191 §. — [16]) S:n 9 p. marrask. 674 §, 23 p. marrask. 711 §. — [17]) S:n 17 p. helmik. 65 §, 25 p. heinäk. 459 §, 25 p. elok. 527 §, 22 p. syysk. 586 §, 26 p. lokak. 635 §, 14 p. jouluk. 731 §. — [18]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 203 §, 7 p. marrask. 1 796 §. — [19]) Tonttij. 17 p. helmik. 59, 61 ja 62 §, 17 p. maalisk. 112 §, 31 p. maalisk. 141 §, 14 p. huhtik. 187 §, 28 p. huhtik. 220 §, 12 p. toukok. 226—227 §, 25 p. toukok. 293 §, 2 p. kesäk. 354 §, 9 p. kesäk. 362 §, 23 p. kesäk. 400, 407 ja 408 §, 7 p. heinäk. 446 §, 11 p. elok. 499 §, 25 p. elok. 510 §, 8 p. syysk. 539 §, 13 p. lokak. 604 §, 26 p. lokak. 634 §. — [20]) S:n 17 p. helmik. 66 §, 14 p. huhtik. 185—186 §, 12 p. toukok. 228 §, 25 p. toukok. 282 §. 14 p. jouluk. 720 §. — [21]) S:n 14 p. huhtik. 189 §, 22 p. syysk. 561 §, 9 p. marrask. 656 §. — [22]) Kiint. lautak. 25 p. heinäk. 1 197 §.

vuokra-alueille sekä varasto- ja teollisuusalueille [1]). Lisäksi hyväksyttiin mm. piirustukset verkkopallokentän katsomorakennelmia varten [2]), muuntoasemia varten [3]), 22. kaupunginosan korttelin n:o 585 tontille n:o 45 öljylämmitykseen siirtymistä varten [4]), Oy. Arabia ab:n lastenseimen muutostöitä varten [5]), Sotainvaliidien veljesliiton Lauttasaaressa sijaitsevan virkistysalueen lisärakennusta varten [6]), Pitäjänmäen voimisteluja urheiluseuran kioskirakennusta varten [7]), Käpylässä sijaitsevaa Helsingin suomalaisten evankelisluterilaisten seurakuntien vanhainkotia varten [8]), Vanhassakaupungissa sijaitsevan seurantalon muutostöitä varten [9]), Puistolan VPK:n taloa varten [10]), »Pihlaja» ja »Somakoti» tyyppisten rakennusten piirustukset Oy. Arabia ab:n vuokraamalle alueelle [11]) sekä Helsingin yksityisen kreikkalaiskatolisen seurakunnan kirkon muutospiirustukset [12]).

Omakotilainat. Merkittiin tiedoksi sosialiministeriön päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä valtion omakotirahastosta omakotirakennustoimintaa varten myönnettyjä lainoja sekä päätettiin ryhtyä päätösten aiheuttamiin toimenpiteisiin. Lisäksi käsiteltiin vuoden kuluessa lukuisasti kaikenlaisia muita omakotirakennustoimintaa koskevia laina-asioita.

V:n 1949 talousarvioon asuntorakennustoiminnan tukemiseksi varatun määrärahan käyttäminen. V:n 1949 talousarvioon asuntorakennustoiminnan tukemiseksi varatun määrärahan käyttämistä käsittelevän kaupunginhallituksen huhtikuun 7 p:lle 1949 päivätyn mietinnön [13]) ehdotusten mukaisesti lautakunta päätti [14]) varata korttelit n:o 714, 857, 236 ja 270 sekä 809 mietinnössä mainittujen yhtiöiden rakennustoimintaa varten.

Kaupungin ja Helsingin osakepankin välinen tilitys. Hyväksyttiin [15]) kaupungin ja Helsingin osakepankin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, joita kaupungilla oli ollut v. 1948 ent. kortteleista n:o 532 ja 272 sekä Verkkosaarista.

Korvauksen periminen valtiolta Puolimatkan saaren käytöstä. Puolustusministeriön kiinteistöosastoa päätettiin [16]) veloittaa Puolimatkan saaren käytöstä heinäkuun 1 p:n 1947 ja joulukuun 31 p:n 1948 väliseltä ajalta 15 600 mk:lla ja pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa ryhtymään oikeudellisiin toimenpiteisiin kertyneen vuokravelan, 57 200 mk:n, perimiseksi.

Korvauksen suorittaminen C. T. Ward oy:lle. C. T. Ward oy:lle päätettiin [17]) suorittaa 49 500 mk korvauksena Haagaan rakennetun vesijohdon rakennustöiden yhtiölle aiheuttamista vahingoista.

Etel. Hesperiankadun verkkopallokentän kenttämaksut vahvistettiin [18]) v:ksi 1949 alueen vuokraajan, Helsingin verkkopalloseuran, esityksen mukaisesti.

Mainonta. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin [19]) anomuksia, jotka koskivat mainosjulisteiden pystyttämistä ja mainoskulkueiden ym. mainostoiminnan järjestämistä.

Komiteat. Talo-osaston päällikkö U. J. Kallio päätettiin [20]) määrätä kiinteistölautakunnan edustajaksi komiteaan, joka oli asetettu selvittämään neuvolahuoneistojen hankkimista Puistolaan ja siihen liittyviä kysymyksiä.

Käyttövarat. Kertomusvuoden käyttövaroistaan lautakunta myönsi perunapalstojen paaluttamiseen 50 000 mk [21]), joista käytettiin 49 944 mk ,sekä Pohjoismaiden puutarhanäyttelyyn osallistumista varten 20 000 mk [22]), joista käytettiin 18 895 mk. Lisäksi käytettiin maansaajille lähetettävää tiedustelukirjelmää varten 5 087 mk.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm.: tonttikauppoja

---

[1]) Kiint. lautak. 24 p. tammik. 102 §, tonttij. 20 p. tammik. 21 §, 3 p. helmik. 42 §, 17 p. helmik. 81—83 ja 85 §, 3 p. maalisk. 95, 96 ja 106 §, 17 p. maalisk. 132 ja 136 §, 31 p. maalisk. 142, 155 ja 156 §, 14 p. huhtik. 175, 177 ja 178 §, 12 p. toukok. 243 ja 245 §, 25 p. toukok. 308 §, 9 p. kesäk. 378—379 §, 23 p. kesäk. 418 ja 420 §, 25 p. heinäk. 479 ja 482 §, 11 p. elok. 491, 493 ja 507 §, 25 p. elok. 528 §, 8 p. syysk. 541 §, 22 p. syysk. 576 §, 9 p. marrask. 670—673, 675 ja 676 §, 23 p. marrask. 712—713 §, 14 p. jouluk. 733, 744 ja 756 §, 29 p. jouluk. 791 §. — [2]) Kiint. lautak. 20 p. kesäk. 1 083 §. — [3]) S:n 4 p. heinäk. 1 145 §, 8 p. elok. 1 256§. — [4]) Tonttij. 20 p. tammik. 20 §. — [5]) S:n 31 p. maalisk. 154 §, 14 p. huhtik. 188 §, 2 p. kesäk. 350 §. — [6]) S:n 14 p. huhtik. 176 §. — [7]) S:n 12 p. toukok. 244 §. — [8]) S:n 25 p. toukok. 279 §. — [9]) S:n 25 p. toukok. 316 §. — [10]) S:n 8 p. syysk. 540 §. — [11]) S:n 23 p. marrask. 694 §. — [12]) S:n 9 p. kesäk. 377 §, 11 p. elok. 500 §. — [13]) Khsn mietintö n:o 6. — [14]) Kiint. lautak. 2 p. toukok. 719 §, ks. tämän kert. I osan s. 88. — [15]) Kiint. lautak. 9 p. toukok. 791 §. — [16]) S:n 10 p. tammik. 24 §. — [17]) S:n 10 p. lokak. 1 599 §. — [18]) S:n 16 p. toukok. 859 §. — [19]) S:n 2 p. toukok. 723—724 §, tonttij. 20 p. tammik. 9 §. — [20]) S:n 19 p. jouluk. 2 040 §. — [21]) S:n 9 p. toukok. 782 §. — [22]) S:n 7 p. kesäk. 982 §.

ja tonttienvuokrausta [1]), omakotirakennustoimintalainoja [2]), katu- ja viemäritöitä [3]), oikeuden myöntämistä rakennuksen pitämiseen kaupungin omistamalla maalla [4]) sekä rakennuslupia [5]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: tonttien varaamista eri tarkoituksiin [6]), Mäkelän varastokorttelin n:o VI kunnostamista urheiluvälinevarastoksi ym. [7]), maanhankintalain soveltamisesta johtuvia kysymyksiä [8]), Ruskeasuon, Reijolan, Uudenpellon ja Pasilan vuokra-alueiden järjestelyä [9]), asuntoavustuslainoja [10]), pohjoismaisen puutarhanäyttelyn järjestämistä Helsinkiin [11]), liikennejärjestelyjä [12]), yleishyödyllisten asuntoyhtymien rakennusten palovakuuttamista [13]), Herttoniemen uutta raatojen hautauspaikkaa [14]), uudistus- ja korjaustöitä Lammassaaressa [15]), vuokrasopimusten pidentämistä [16]), pienasuntojen istutusten kunnostamista [17]), lainan myöntämistä Helsingfors segelsällskap nimiselle yhdistykselle [18]) sekä Helsingin kansanasunnot oy:n osakepääoman korottamista [19]).

Lausuntoja Helsingin maistraatille annettiin tulenarkojen nesteiden säilyttämisestä [20]).

3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupungin vuokramaiden rappiota koskevat tutkimukset. Kaupunginhallituksen jäsenen A. Backmanin huomautusten johdosta, jotka koskivat kaupungin vuokralle antamien maiden huonoa kuntoa ja rappeutuneisuutta, pantiin toimeen [21]) tarkastuksia kaupungin vuokra-alueilla. Merkittiin [22]), että maatalousosaston toimesta tultaisiin viipymättä suorittamaan kaikki tarpeellisiksi havaitut rakennusten korjaukset ja antamaan vuokraajille kehoitus ojien ja maiden kunnostamiseen.

Maanvuokrauksissa noudatettavat ohjeet. Vuokramaiden rappion ehkäisemiseksi hyväksyttiin [23]) näin kuuluvat maanvuokrauksessa noudatettavat ohjeet sekä lisäykset kaupunkialueita koskeviin maanvuokravälikirjoihin:

»1. Viljelmiä (maata, asunto-, ja talousrakennuksia yhdessä) vuokrattaessa on pyrittävä pitkäaikaisiin, vähintään 5 vuoden vuokrasopimuksiin.

a) Näillä alueilla on pidettävä vähintään joka toinen vuosi taloudellisia katselmuksia, joiden pöytäkirjoissa todetaan rakennusten ja maiden kunto sekä määrätään suoritettavat kunnostamistyöt ja niiden määräajat.

b) Näille vuokraviljelmille on järjestettävä päiväkirjat, johon kaupungin edustaja tekee käynneistään ja tarkastuksistaan tarpeelliset merkinnät.

2. Viljelmillä ja maa-alueiden vuokrauksissa, missä syystä tai toisesta 5-vuotisvuokraukset eivät voi tulla kysymykseen, tyydytään vain 1 vuoden vuokrasopimuksiin, mitkä jatkuvat seuraavan vuoden ellei sopimusta ole irtisanottu 2 kk ennen vuokravuoden päättymistä

[1]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 20 §, 17 p. tammik. 63 §, 21 p. helmik. 257 §, 11 p. huhtik. 576 §, 19 p. huhtik. 632 ja 635 §, 2 p. toukok. 728—731 §, 9 p. toukok. 785 ja 795 §, 16 p. toukok. 855 §, 23 p. toukok. 912 §, 30 p. toukok. 947, 948, 951 ja 953 §, 7 p. kesäk. 986 §, 4 p. heinäk. 1 169 §, 25 p. heinäk. 1 186 ja 1 202 §, 8 p. elok. 1 261 §, 22 p. elok. 1 300 ja 1 304 §, 12 p. syysk. 1 445 §, 19 p. syysk. 1 498 §, 26 p. syysk. 1 533 §, 10 p. lokak. 1 604 ja 1 608 §, 24 p. lokak. 1 707 ja 1 710 §, 7 p. marrask. 1 793 §, 14 p. marrask. 1 823 ja 1 827 §, 21 p. marrask. 1 864 §, 5 p. jouluk. 1 922 ja 1 932 §, 19 p. jouluk. 2 051 ja 2 053 §. — [2]) S:n 2 p. toukok. 721 §, 17 p. lokak. 1 651 §. — [3]) S:n 16 p. toukok. 848 §, 23 p. toukok. 900 §, 25 p. heinäk. 1 194 §, 22 p. elok. 1 305 §, 29 p. elok. 1 342 §, 5 p. syysk. 1 403 §, 7 p. marrask. 1 790 §. — [4]) S:n 19 p. jouluk. 2 043 §. — [5]) Tonttij. 26 p. lokak. 631 §, 9 p. marrask. 654 §. — [6]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 22 §, 21 p. maalisk. 425 ja 426 §, 11 p. huhtik. 577 §, 19 p. huhtik. 629 §, 30 p. toukok. 949 ja 956 §, 7 p. kesäk. 992 §, 20 p. kesäk. 1 089 §, 4 p. heinäk. 1 131 §, 25 p. heinäk. 1 198 §, 8 p. elok. 1 264 §, 10 p. lokak. 1 607 §, 17 p. lokak. 1 652 ja 1 655 §, 24 p. lokak. 1 708 §, 7 p. marrask. 1 789 §, 14 p. marrask. 1 826 §, 5 p. jouluk. 1 931 §. — [7]) S:n 25 p. huhtik. 661 §. — [8]) S:n 14 p. maalisk. 387 §, 3 p. lokak. 1 566 §, 31 p. lokak. 1 750 §. — [9]) S:n 14 p. maalisk. 389 §, 25 p. huhtik. 667 §. — [10]) S:n 21 p. maalisk. 423 §, 9 p. toukok. 789 §, 20 p. kesäk. 1 124 §, 4 p. heinäk. 1 140 §, 5 p. syysk. 1 401 §, 3 p. lokak. 1 567 §, 10 p. lokak. 1 609 ja 1 611 §. — [11]) S:n 9 p. toukok. 784 §, 7 p. kesäk. 981 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 916—918 §. — [13]) S:n 13 p. kesäk. 1 039 §. — [14]) S:n 4 p. heinäk. 1 149 §. — [15]) S:n 25 p. heinäk. 1 185 §. — [16]) S:n 25 p. heinäk. 1 188 § ja 5 p. jouluk. 1 927 §. — [17]) S:n 10 p. lokak. 1 612 §, 28 p. jouluk. 2 092 §. — [18]) S:n 28 p. marrask. 1 890 §. — [19]) S:n 12 p. jouluk. 1 988 §. — [20]) S:n 24 p. tammik. 98 §, 28 p. helmik. 298 §, 14 p. maalisk. 385 §, 29 p. elok. 1 339 §, 5 p. syysk. 1 402 §, 5 p. jouluk. 1 929—1 930 §. — [21]) S:n 9 p. toukok. 777 §, ks. tämän kert. I osan sivu 200. — [22]) Maa- ja metsätalousj. 12 p. toukok. 14 § ja 10 p. kesäk. 21 §. — [23]) Kiint. lautak. 19 p. jouluk. 2 054 §.

a) Näilläkin vuokra-alueilla on pidettävä tarpeen mukaan taloudellisia katselmuksia.

3. Tilapäisiä, vain yhden satokauden kestäviä vuokrauksia tehdään vain laskua (tai kassakuittia) käyttäen eikä näillä alueilla ole syytä pitää taloudellisia katselmuksia.»

Vuokravälikirjojen 5 kohta muutettiin näin kuuluvaksi:

»Vuokramiehen tulee hyvästi viljellä ja hoitaa vuokra-aluetta ja pitää se siistissä kunnossa sekä pitää heille vuokratut rakennukset ja muut mahdolliset laitteet samoin kuin ojituskin kunnossa niin, että ne eivät tämän velvollisuuden laiminlyömisestä turmellu eivätkä joudu rappiolle.

Suurempia korjaustöitä varten vuokranantaja luovuttaa rakennustarvikkeita kohtuulliseksi katsomansa määrän.

Vuokrakauden päättyessä tulee vuokramiehen jättää muut pellot paitsi ensimmäisen ja toisen vuoden heinänurmet syyskynnettyinä.

Vuokramiehen tulee noudattaa maatalousosaston katselmuksissa antamia määräyksiä ja ohjeita.»

Vuokravälikirjoihin lisättiin seuraavat kohdat:

a) Vuokramies saa käyttää seuraavia vuokra-alueella olevia rakennuksia:

— —

b) Vuokramiehen tulee vastata vuokra-alueen osalle kuuluvista tilustierasituksista.»

Maataloustuotteiden inventoimishinnat. Päätettiin [1]) hinnoittaa maataloustuotteet vuosi-inventoinnissa seuraavasti:

ruis	18—19	mk/kg	peruna	6—7	mk/kg
syysvehnä	18—19	»	heinä	5—6	»
kevätvehnä	18—19	»	kauran pahnat	3	»
ohra	15—16	»	muut kevätviljan pahnat	2	»
kaura	12—13	»	syysviljan pahnat	1	»

Maataloustyöntekijöille luontoisetuina luovutettavien maataloustuotteiden enimmäismäärät sekä korvaus- ja myyntihinnat. Päätettiin [2]) vahvistaa viljan enimmäismääräksi viimeksi voimassa olleiden elintarvikekorttien mukainen määrä sekä myyntihinnat seuraaviksi:

ruisjauhot	23	mk/kg	kauraryynit	28	mk/kg
grahamjauhot	23	»	kaurajauhot	15	»
vehnäjauhot	28	»	herneet	23	»
mannaryynit	28	»	maito	19	mk/l
ohraryynit	26	»			

Halkojen myyntihinnat vahvistettiin seuraaviksi:

	v. 1948 hankitut	v. 1947 hankitut
koivuhalot	900 mk/m³	900 mk/m³
havuhalot	840 »	750 »
sekahalot	750 »	700 »
oksahalot	500 »	— .

Lisäksi annettiin kaupunginmetsänhoitajan tehtäväksi tarkistaa maatalousosastolta perittävän kantohinnan suuruus.

Vapaaksi jääneiden peltojen vuokraaminen. Maatalousosasto oikeutettiin [3]) vuokraamaan tavalliseen tapaan vapaaksi jääneet pellot Leppävaarasta noin 3 000 mk:n ja Oulunkylästä noin 4 000 mk:n ha-vuokrasta.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle viljelysalueita seuraavasti:

---

[1]) Maa- ja metsätalousj. 10 p. marrask. 62 §. — [2]) S:n 27 p. syysk. 42 §. — [3]) S:n 28 p. helmik. 4 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Haaga, 8.75 ha Malmi, 1.6 ha Tapanila, 0.956 ha Viikinmäki, 9.7 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys [1]	1949, jouluk. 31	90 000
Björkbackan tilalta 5.6 ha Kunnalliskodin tilasta 13.64 ha Tuomarinkylän maista 0.47 ha	Helsingin maalaiskunta [2]	1955, jouluk. 31	90 840
Haaga, 3.5 ha Malmi, 0.7 ha Tapanila, 0.956 ha Viikinmäki, 6.2 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys [3]	1950, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk:n irtis. jälk.	51 100
Alberga, 3.0 ha	Maanviljelijä O. Ekqvist [4]	1949, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk:n irtis. jälk.	12 000
Oulunkylän kartanosta 0.45 ha	Herra T. Berggren [5]	1949, jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk:n irtis. jälk.	2 000
Tapanila, 0.305 ha	Rouva H. Hollmerus [6]	Kuten edellä	3 000
Alberga, 0.17 ha	Herra A. Pyrrö [7]	1950 jouluk. 31 ja edell. vuodeksi kerr. 2 kk:n irtis. jälk.	1 000
Haaga, 3.5 ha	» J. Juhava [8]	Kuten edellä	12 250
Viikinmäki, n. 3.9 ha	» V. Levander [9]	» »	14 000
Malmi, 0.47 ha Kivikonkylä, 0.37 ha	Leskirouva E. Levander [10]	» »	3 750
Herttoniemi, yht. 9.5 ha	Maanviljelijä J. Henrikson [11]	» »	30 000
Oulunkylän kartano, 1.45 ha	Herrat S. Korpela ja P. Bergman [12]	» »	7 250
» » 2.1 ha	Veljekset Koskisen kauppapuutarha [13]	» »	10 000
Alberga, 0.2 ha	Maanviljelijä V. Malkki [14]	» »	1 000
» 1.30 ha	» V. A. Heinström [15]	» »	6 000
» yht. 8.75 ha	» J. Kukkamäki [16]	» »	27 000
Malmi, 0.144 ha	» M. Kuutamo [17]	» »	1 200
» 0.351 ha	» H. Lahtinen [18]	» »	2 250
Haaga, 1.9 ha	Ajuri K. Cederberg [19]	» »	6 650
» 0.8 ha	» K. Wathen [20]	» »	4 200
» 1.89 ha	Maanviljelijä G. Witick [21]	» »	9 500
» yht. 11.95 ha	» J. Witick [22]	» »	47 000
Malmi, 4.79 ha	Puutarhuri U. Salminen [23]	» »	25 000
Kivikonkylä, 2.24 ha Haaga, 1.14 ha	Vuokraaja K. Nummelin [24]	» »	13 500
Kivikonkylä, 2.3 ha	Suomen kaapelitehdas oy [25]	» »	12 000
» 0.93 ha Malmi, 0.14 ha	Maanviljelijä G. Öhrnberg [26]	» »	5 500
» 2.3 ha	» P. Turunen [27]	» »	10 500
Vartiokylä, 0.4 ha	Autola oy [28]	» »	2 500
Viikinmäki, 2.1 ha	Vuokraaja K. Aalto [29]	» »	7 500
Tapaninkylä, 0.27 ha	Vuokraaja V. Hollmerus [30]	» »	1 600
Malmi, 0.14 ha	N. Ukkola ja P. Kahi [31]	» »	1 000
» n. 0.02 ha	Herra O. Lahtinen [32]	» »	150
» 0.0988 ha	» A. Bollström [33]	» »	600
Viikinmäki, 1.69 ha	» M. Kuisma [34]	» »	6 000

[1]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 29 §. — [2]) S:n 19 p. syysk. 1 502 §. — [3]) S:n 31 p. lokak. 1 757 §. — [4]) Maa- ja metsätalousj. 28 p. helmik. 1 §. — [5]) S:n 12 p. toukok. 15 §. — [6]) S:n 12 p. toukok. 16 §. — [7]) S:n 27 p. syysk. 29 §. — [8]) S:n 27 p. syysk. 31 §. — [9]) S:n 27 p. syysk. 38 §. — [10]) S:n 10 p. marrask. 47 §. — [11]) S:n 10 p. marrask. 48 §. — [12]) S:n 10 p. marrask. 49 §. — [13]) S:n 10 p. marrask. 50 §. — [14]) S:n 10 p. marrask. 51 §. — [15]) S:n 10 p. marrask. 52 §. — [16]) S:n 10 p. marrask. 53 §. — [17]) S:n 10 p. marrask. 54 §. — [18]) S:n 10 p. marrask. 55 §. — [19]) S:n 10 p. marrask. 56 §. — [20]) S:n 10 p. marrask. 57 §. — [21]) S:n 10 p. marrask. 58 §. — [22]) S:n 10 p. marrask. 59 §. — [23]) S:n 10 p. marrask. 60 §. — [24]) S:n 10 p. marrask. 61 §. — [25]) S:n 8 p. jouluk. 67 §. — [26]) S:n 8 p. jouluk. 68 §. — [27]) S:n 8 p. jouluk. 69 §. — [28]) S:n 8 p. jouluk. 70 §. — [29]) S:n 8 p. jouluk. 71 §. — [30]) S:n 8 p. jouluk. 72 §. — [31]) S:n 8 p. jouluk. 73 §. — [32]) S:n 8 p. jouluk. 75 §. — [33]) S:n 8 p. jouluk. 76 §. — [34]) S:n 8 p. jouluk. 78 §.

Helsingin maalaiskunnalle vuokrattiin taulukossa mainittujen viljelysmaiden lisäksi perunakellari, puimala ja lato katoksineen sekä Helsingin maatalouskerhoyhdistykselle ja G. Öhrnbergille lato.

Suomen kaapelitehdas oy:n ja P. Turusen vuokrasopimuksissa oli mm. lisäehto, että kaupunki oli oikeutettu, jos se niin päätti ennen toukokuun 1 p:ää 1950, rakentamaan tien Viikistä Porvoon maantielle vuokra-alueen kautta, mutta vuokraa oli tällöin alennettava vuokra-alueen menetystä vastaavalla määrällä.

Eräiden taulukossa mainittujen vuokrasopimusten yhteydessä sanottiin irti entinen sopimus.

Helsingin maatalouskerhoyhdistyksen vuokramaat. Helsingin maatalouskerhoyhdistykselle myönnettiin [1]) oikeus vuokrata ylijäämäpeltoa sivullisille kuluvaksi vuodeksi ehdoin, että vuokraajien oli käännyttävä maatalousosaston puoleen seuraavan vuoden vuokrauksen järjestämiseksi. Yhdistykselle päätettiin [2]) palauttaa 2 785 mk etukäteen maksetusta vuokrasta sekä irtisanoa joulukuun 31 p:stä maita koskeva vuokrasopimus. Samalla päätettiin ilmoittaa yhdistykselle, ettei lautakunta pitänyt tarkoituksenmukaisena yhdistyksen ehdotusta takaisin luovutettavien maiden käytöstä.

Gästgivarsin vuokra-alueen rakennukset. Gästgivarsin vuokra-alueen rakennuksista päätettiin [3]) vuokrata herra F. Lepistölle huone, keittiö ja vaja sekä osuus navettaan, aittaan ja puuvajaan sekä herra E. Lepistölle huone ja keittiö sekä osuus aittaan ja puuvajaan. Metsätalousosasto oikeutettiin vuokraamaan jäljellä olevat asunnot huoneenvuokralautakunnan hyväksymille asukkaille. Kaksi alueella sijaitsevaa latoa päätettiin [4]) siirtää maatalousosaston hallintaan tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen.

R. Eklundin vuokra-alueet. Herra R. Eklundille päätettiin [5]) vuokrata edelleen tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen 5 vuodeksi hänellä aikaisemmin vuokralla olleet maa-alueet Tullholm RN 1^{24} nimisestä tilasta rakennuksineen 42 000 mk:n vuosivuokrasta entisin ehdoin, paitsi vuokrasopimuksen 9 kohta muutettuna. Lisäksi määrättiin vuokra tammikuun 1 p:stä 1951 riippuvaksi elinkustannusindeksistä perusvuokrana 5 250 mk.

E. Saarisalmen vuokra-alueet. Päätettiin [6]) merkitä herra E. Saarisalmelle vuokratun Isosuon alueen suuruudeksi 15.9 ha tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen ja vuosivuokraksi samasta päivästä 28 000 mk. Samalla vahvistettiin Karhusuon alueen vuosivuokraksi 20 000 mk tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen.

Korpaksen tilan tallirakennuksen korjaaminen. Maatalousosasto oikeutettiin [7]) järjestämään Haagassa sijaitsevan Korpaksen tilan vanhan tallirakennuksen pienennys ja korjaus siten, että maanvuokraaja O. Metsäaho, jonka puimalana rakennus oli ollut, purki siitä yli puolet ja kunnosti paremman osan edelleen omaan käyttöönsä. Purettavan osan rakennusaineet sai O. Metsäaho käyttää kunnostamiseen sekä 2 syltä päreitä kattamista varten.

Alkärrin tilan viemäriojan kunnossapito päätettiin [8]) järjestää siten, että kunnossapitokustannuksista vastaisivat 329 m:n pituiselta osuudelta Alkärrin omistaja E. Santala ja kaupunki puoleksi, 213 m:n osuudelta Alkärrin omistaja yksin ja 455 m:n osuudelta kaupunki yksin. Kaupungin osuus mainittujen viemäri- ja piiriojien kunnossapitoon jakaantui siten, että 2/3 tuli metsätalousosastolle ja 1/3 maatalousosastolle.

Kaarelan tila. Leskirouva M. Holmbergin kuoltua päätettiin [9]) Kaarelan tilan vuokraoikeus siirtää hänen perikunnalleen. Tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen päätettiin [10]) tilan viljelyspinta-ala supistaa 96.2 ha:ksi, mutta periä vastaava vuokra ensi kerran maaliskuun 3 p:nä 1950 alkavalta vuokravuodelta.

Vuokraoikeuden siirto. Malmin kylässä sijaitsevan huvilan n:o 124 RN 2^{91} vuokraoikeus siirrettiin [11]) hienomekanikko T. Setälälle syyskuun 1 p:stä alkaen entisin ehdoin joulukuun 31 p:ään 1950 saakka ja sen jälkeen jatkuen vuoden kerrallaan 2 kuukauden irtisanomisajoin.

Vuokrasopimuksen muuttaminen. Rouva A. Tiaisen vuokrasopimusta, joka koski tiloja Nousula RN 2^{85} ja Perintö RN 2^{114} sekä huviloita n:o 102 b RN 2^{183} ja n:o 103 b RN 2^{186},

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. kesäk. 993 §. — [2]) S:n 22 p. elok. 1 307 §. — [3]) Maa- ja metsätalousj. 8 p. jouluk. 81 §. — [4]) S:n 8 p. jouluk. 81 ja 82 §. — [5]) Kiint. lautak. 24 p. lokak. 1 714 §. — [6]) Maa- ja metsätalousj. 8 p. jouluk. 74 §. — [7]) S:n 27 p. syysk. 34 §. — [8]) S:n 27 p. syysk. 39 §. — [9]) Kiint. lautak. 8 p. elok. 1 265 §. — [10]) S:n 12 p. syysk. 1 450 §. — [11]) Maa- ja metsätalousj. 27 p. syysk. 33 §.

päätettiin [1]) muuttaa tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen siten, että yhteispinta-ala väheni 12 736 ha:sta 12 276 ha:iin ja vuosivuokra 48 564 mk:aan.

K. Wathénille Haagan Isoniityltä vuokratun alueen suuruudeksi merkittiin [2]) 1.35 ha tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen ja vuosivuokraksi 7 000 mk.

Korvauksen vaatiminen vuokrasopimuksen laiminlyönnin vuoksi. Päätettiin [3]) vaatia 25 000 mk:n korvaus rautatieläiseltä E. Ekholmilta vuokrasopimuksen laiminlyönnin vuoksi sekä siinä tapauksessa, että pidettäisiin katselmus, valita katselmusmieheksi agrologi O. Rundman ja varalle agronomi L. Holmberg.

Vuokrasopimuksen peruuttaminen. Päätettiin [4]) peruuttaa työntekijä A. Jatkolan vuokrasopimus Malmin kylässä sijaitsevan Ströms RN 4 tilan 0.48 ha:n suuruiseen peltoalueeseen vuokraajan työkyvyttömyyden takia.

I apulaisagronomin asunto. Päätettiin [5]) myydä I apulaisagronomille hänen taloudessaan tarvitsemansa halot samaan hintaan kuin maatalousosaston työntekijöille sekä antaa maatalousosaston tehtäväksi tutkia mahdollisuuksia hänen asuntonsa järjestämisestä virka-asunnoksi.

Tietoja maatilojen hoidosta. Merkittiin tiedoksi maatilojen karjatalouden tulokset tarkastusvuodelta 1948—49 [6]), selvitys ns. perunapalstojen menekistä [7]) sekä maatilojen kertomusvuoden tuotantosuunnasta ja rationalisoimisvaiheesta [8]).

Kaupungin maataloustyöntekijäin asunto- ym. kysymyksistä käytävät neuvottelut. Päätettiin [9]) suostua Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan ehdottamaan neuvotteluun sekä valita edustajiksi maa- ja metsätalousjaoston puheenjohtaja ja kaupunginagronomi.

Työehtosopimuksen tulkinnasta käytäviin neuvotteluihin valittiin [10]) edustajiksi maatalousjaoston puheenjohtaja T. Salmio ja maatalousosaston v.t. osastopäällikkö J. Kukkonen.

Maaseutunäyttelyyn osallistuminen. Maatalousosasto päätettiin [11]) oikeuttaa osallistumaan maaseutunäyttelyyn.

Aikakauslehtien tilaaminen maatalousosastolle. Päätettiin [12]) myöntää 9 018 mk maatalousosaston käytettäväksi sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseksi seuraavaa vuotta varten.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kaupungin edustamista tiekuntien ym. kokouksissa [13]) sekä tarpeettomien rakennusten purkamista ja huutokaupalla myymistä [14]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: urheilu- ja retkeilylautakunnalle kylvöjä varten myönnettäviä varoja [15]), kasvihuoneiden rakentamista Vartiokylään [16]), sairausajalta liikaa maksetun palkan perimistä [17]), kaupunginhallituksen jäsenen A. Backmanin huomautusta vuokratilojen huonosta hoidosta [18]).

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Hakkuiden järjestely. Työttömyyskysymysten helpottamiseksi päätettiin [19]) laajentaa hakkuita kertomusvuoden hakkuukautena. Lisäksi päätettiin [20]), että hankintatakautena 1949/50 toimeenpantavissa hakkuissa valmistettaisiin mahdollisimman monia markkinakelpoisia puutavaralajeja.

Puutavaran hinta. Päätettiin [21]) oikeuttaa metsätalousosasto hankintakautena 1949/50 määräämään kaupungin metsästä myytävien eri puutavaralajien myyntihinta käyttämällä lähtökohtana seuraavia ohjehintoja: sahatukkien kantohinta 55 mk/j^3 (peruskoko ja -laji) sekä koivuhalkojen 600 mk/p-m^3.

---

[1]) Kiint. lautak. 7 p. maalisk. 349 §. — [2]) Maa- ja metsätalousj. 8 p. jouluk. 80 §. — [3]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 30 §. — [4]) S:n 7 p. maalisk. 348 §. — [5]) Maa- ja metsätalousj. 28 p. helmik. 3 §. — [6]) S:n 27 p. syysk. 43 §. — [7]) S:n 28 p. helmik. 5 §. — [8]) S:n 28 p. helmik. 6 §. — [9]) S:n 28 p. helmik. 2 §. — [10]) Kiint. lautak. 22 p. elok. 1 329 §. — [11]) Maa- ja metsätalousj. 28 p. helmik. 7 §. — [12]) S:n 10 p. marrask. 63 §. — [13]) Kiint. lautak. 11 p. huhtik. 587 §. — [14]) Maa- ja metsätalousj. 27 p. syysk. 32 § ja kiint. lautak. 3 p. lokak. 1 573 §. — [15]) Kiint. lautak. 28 p. maalisk. 490 §. — [16]) S:n 28 p. maalisk. 492 §. — [17]) S:n 28 p. maalisk. 493 §. — [18]) Maa- ja metsätalousj. 8 p. jouluk. 77 §, kiint. lautak. 19 p. jouluk. 2 055 §. — [19]) Kiint. lautak. 14 p. helmik. 222 §. — [20]) S:n 17 p. lokak. 1 664 §. — [21]) S:n 17 p. lokak. 1 665 §.

Muiden tavaralaatujen luovutushinnat määrättiin suhteessa edellä mainittuihin hintoihin sekä huomioiden sen ajankohdan hintatason, jolloin kunkin puutavaran luovutuksesta tai kaupasta päätettiin. Viimeksi mainittua ajankohdan hintatasoa voitiin noudattaa myöskin em. sahatukkien ja koivuhalkojen hintoja määrättäessä.

Sijoittamattoman puutavaran myynti. Hakkuissa kertyneet, sijoittamattomat ja tavallista markkinalaatua olevat polttopuuerät päätettiin [1]) luovuttaa halkotoimistolle. Metsätalousosastolle päätettiin samalla myöntää oikeus poikkeuksellisen pieniläpimittaisen puutavaran luovuttamiseen.

Bengtsårin saarten metsät. Hyväksyttiin [2]) Bengtsårin metsiä koskeva kunnostustyösuunnitelma ja päätettiin pyytää lastensuojelulautakuntaa hankkimaan käytettäväksi tarvittavat varat, 490 000 mk.

Lastensuojelulautakunnalle ilmoitettiin [3]) kunnostushakkuiden tulokset.

Puutavaran jakeluvaraston perustaminen. Päätettiin [4]) perustaa metsässä valmistettavan puutavaran jakeluvarastoja, että puutavaran luovutus saataisiin kaupungin kannalta edullisimmin järjestetyksi.

Kaupungin kalavesiä koskeva kalataloussäätiön tutkimustyö. Kalataloussäätiön toimesta suoritettavan tutkimuksen toimittaja v.t. kalastusbiologi S. Hurme oikeutettiin [5]) järjestämään koekalastus vuosina 1949—50 kaikilla kaupungin vesialueilla, myös rauhoitusalueilla, sekä käyttämään apunaan ammattikalastajavenekuntia pyyntivälineineen kalastajien saadessa palkkionsa saaliin muodossa. Myöhemmin siirrettiin [6]) kalataloussäätiön esityksestä tutkimustyö filosofian tohtori E. Halmeen henkilökohtaiseen johtoon.

Metsästystä koskevia järjestelyjä. Päätettiin [7]) myöntää Suomenlinnan eränkävijät, Merilinnustajat, Drumsö skyddsförening för sjöfågel, Helsingin kala- ja erätoverit ja Helsingin palomiesten metsästysseura nimisille metsästysseuroille oikeus metsästää muuttavia merilintuja, paitsi sorsalintuja, lokakuun 1 p:n ja joulukuun 10 p:n välisenä aikana 1 000 mk:n korvauksesta seuraavilla kaupungin omistamilla ulkomerisaarilla: Gråskärsbådarnen luotoryhmä, Hundörsbådarne, Koirasaari, Trutklubben ja sen läheiset luodot, Långskär, Flathällan sekä Ytterskär. Ehdoista mainittakoon mm., että metsästysalue on seurojen yhteinen ja seurat vastaavat siellä keskinäisestä järjestyksestä sekä sitoutuvat samalla valvomaan, etteivät muut kuin seurojen jäsenet harjoita saarilla lintujen ampumista.

Samalla päätettiin kieltää ajokoirametsästys kaupungin alueilla sekä myöntää kaupunginmetsänhoitajalle oikeus antaa luotettaville henkilöille ketunpyyntilupia kertomusvuoden metsästyskaudeksi.

Ilmakaapeliyhteyden rakentaminen Laajasaloon. Merivoimien esikunta oikeutettiin [8]) rakentamaan ja pitämään paikoillaan ilmakaapelilinja Stansvikin itärannalta Laajasalossa sijaitsevaan Helsingin radiokeskukseen joulukuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 2 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosikorvauksesta ehdoin, että mm. linjan perustamis- ja hoitokustannusten korvauksena maksettiin 5 000 mk.

Sähkölinjan rakentaminen kaupungin omistamille alueille Leppävaaraan. Osakeyhtiö Malmin sähkölaitos oikeutettiin [9]) rakentamaan 20 kV:n sähköjohdot kaupungin omistamien Alberga RN 2_{699} ja Bredvik RN 1_{85} nimisten tilojen maalle sekä pitämään ne paikoillaan marraskuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1953 määrätyin ehdoin, joista mainittakoon, että yhtiö suorittaa johtokadun avaamisesta 18 000 mk kertakaikkisena maksuna sekä 12 000 mk vuosivuokrana, joka on sidottu elinkustannusindeksiin.

Oy. Albergan sähkö ab. oikeutettiin myös määrätyin ehdoin pitämään 5 kV:n sähköjohdot sekä pienjännitejohto edellä mainituilla alueilla tammikuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1953, molemmat 5 000 mk:n indeksiin sidotusta vuosivuokrasta.

Uudenmaan läänin tie- ja vesirakennuspiirin sora-alue. Uudenmaan läänin tie- ja vesirakennuspiirin käyttöön helmikuun 8 p:nä 1934 luovutetun sora-alueen nimi U 301 RN 6^{224} päätettiin [10]) muuttaa asiapapereihin Us 360 RN 6^{225}:ksi ja merkitä soran otto-oikeus loppuneeksi. Samalla päätettiin vuokrata mainitulta alueelta Uudenmaan tie- ja vesi-

[1]) Kiint. lautak. 4 p. huhtik. 537 §. — [2]) S:n 21 p. helmik. 262 §. — [3]) S:n 7 p. maalisk. 352 §. — [4]) S:n 17 p. lokak. 1 667 §. — [5]) S:n 21 p. helmik. 267 §, ks. v:n 1948 I osan s. 208. — [6]) Kiint. lautak. 5 p. jouluk. 1 939 §. — [7]) S:n 12 p. syysk. 1 452 §. — [8]) S:n 12 p. jouluk. 2 002 §. — [9]) S:n 24 p. lokak. 1 715 §. — [10]) S:n 25 p. huhtik. 675 §.

rakennuspiirille tonttialueeksi 1 500 m²:n suuruinen osa heinäkuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin 18 000 mk:n vuosivuokrasta.

Leppävaarassa sijaitsevan navettarakennuksen korjaaminen. Metsätalousosasto oikeutettiin [1]) tekemään maanviljelijä O. Ekqvistin kanssa sopimus, jonka mukaan Ekqvist suorittaa Leppävaarasta vuokraamansa navettarakennuksen korjaustyön omalla kustannuksellaan purkaen rakennuksen rehusuojaosan, josta puutavara jää hänen käyttöönsä.

Räntan nimisen luodon vuokraaminen. Suomen kalakauppiaitten liitolle päätettiin [2]) vuokrata Räntan niminen luoto toukokuun 1 p:n ja heinäkuun 15 p:n väliseksi ajaksi 1 000 mk:n vuokrasta ehdolla, ettei luodolle rakennettu mitään kiinteitä laitteita eikä ampumalla hätyytetty lintuja.

Laidunten vuokraaminen. Kertomusvuoden laidunkautena vuokrattiin [3]) metsätalousosaston hallinnassa olevia alueita laitumiksi eri henkilöille yhteensä 48 175 mk:n vuokrasta.

Kantapuun varaaminen rodunjalostusta varten. Metsäpuiden rodunjalostussäätiö oikeutettiin [4]) merkitsemään Pakilan ja Oulunkylän rajalla sijaitsevan ruotsinkielisen kansakoulun pihalla kasvava pihlaja rodunjalostuksen kantapuuksi.

Riistanhoitoa koskevan valvonnan tehostaminen. Päätettiin [5]) myöntää 33 000 mk aseen, ampumatarvikkeiden sekä asianomaisen luvan hankkimista varten metsätalousosaston metsänvartijalle valvonnan tehostamista varten.

Puolustusvoimien maastoharjoitusalueet. Hyväksyttiin [6]) kartalle merkittyinä Helsingin varuskunnan joukko-osastojen kaupungin lähimetsissä sijaitsevat maastoharjoitusalueet sekä järjestyssäännöt.

Laituripaikan hankkiminen moottoriveneelle. Päätettiin [7]) esittää satamalautakunnalle, että metsätalousosasto saisi maksutta käyttöönsä vartioidun laituripaikan pohjoissatamasta, Liisankadun lähettyviltä.

Tilapäinen työvoima. Metsätalousosasto oikeutettiin [8]) ottamaan kiireellisesti tilapäisiin töihin, ns. perhehakkuualojen raivaamiseen, tammikuun 5 p:stä alkaen 60 naista rakennustoimiston puisto-osastolta. Myöhemmin oikeutettiin [9]) osasto ottamaan talven aikana lisää tilapäistä työvoimaa rakennustoimiston puisto- ja puhtaanapito-osastoilta.

Työohjeet puutavaran hakkuuta varten laadittiin [10]) silmällä pitäen työttömyyshakkuutöihin sijoitettavaa työvoimaa ja painatettiin pienen vihkosen muotoon.

Variksien ampumislupa. Lauttasaaren merilintusuojeluyhdistykselle myönnettiin [11]) lupa ampua variksia Käärmeluodoilta maaliskuun 1 p:stä toukokuun 5 p:ään ja insinööri K. A. Johansson oikeutettiin [12]) ampumaan variksia kertomusvuoden aikana Herttoniemestä ns. »itäisten alueitten kaatopaikalta».

Soranotto- ja kivienlouhintaluvat. Vuoden aikana myönnettiin useita lupia soranottoon [13]) ja kivienlouhintaan [14]).

Leiriytymisluvat. Myönnettiin [15]) eräitä lupia, jotka koskivat leiripaikkojen luovuttamista ja leirien järjestämistä kesäaikana.

Aikakauslehtien tilaaminen metsätalousosastolle. Painatus- ja hankintatoimiston tehtäväksi annettiin [16]) tilata seuraavaa vuotta varten joukko kotimaisia ja ruotsinmaalaisia ammatti- ja aikakauslehtiä.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista maksettiin kertomusvuoden aikana yhteensä 68 717 mk sairaus- ja tapaturmakorvauksina sekä 6 563 mk Oy. Albergan sähkö ab:lle vahingonkorvauksena.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: varojen myöntämistä metsätalousosastolle hankittavaa moottorivenettä varten [17]), osaston käyttöön luovutettavia työttömyysvaroja [18]), Albergan kartanon korjaustöitä [19]), konttorihuonekalujen hankkimista [20]), käyttövaroja kylätien hoidossa tarvittavaa kuorma-autoa var-

[1]) Kiint. lautak. 2 p. toukok. 736 §. — [2]) S:n 7 p. kesäk. 997 §. — [3]) Maa- ja metsätalousj. 8 p. luk. 84 §. — [4]) Kiint. lautak. 14 p. marrask. 1 828 §. — [5]) S:n 25 p. huhtik. 672 §. — [6]) S:n 5 p. jouluk. 1 947 §. — [7]) S:n 11 p. huhtik. 588 §. — [8]) S:n 10 p. tammik. 33 §. — [9]) S:n 28 p. helmik. 307 §. — [10]) S:n 5 p. jouluk. 1 941 §. — [11]) S:n 28 p. helmik. 328 §. — [12]) S:n 25 p. huhtik. 673 §. — [13]) S:n 21 p. helmik. 265 §, 29 p. elok. 1 360 §. — [14]) S:n 31 p. tammik. 151 §, 21 p. maalisk. 437 §, 11 p. huhtik. 590 §, 7 p. kesäk. 1 001 §, 4 p. heinäk. 1 153 §, 29 p. elok. 1 354 ja 1 357 §, 5 p. syysk. 1 413 §, 12 p. syysk. 1 451 §, 24 p. lokak. 1 717 §, 5 p. jouluk. 1 945 §, 12 p. jouluk. 2 001 §. — [15]) S:n 7 p. kesäk. 1 000 §, 25 p. heinäk. 1 206 §, 8 p. elok. 1 266 §. — [16]) S:n 5 p. jouluk. 1 946 §. — [17]) S:n 28 p. helmik. 306 §, 7 p. maalisk. 353 §. — [18]) S:n 4 p. huhtik. 538 §, 13 p. kesäk. 1 049 §. — [19]) S:n 4 p. huhtik. 539 §. — [20]) S:n 25 p. huhtik. 671 §.

ten [1]), lähimetsissä pidettäviä puolustusvoimien maastoharjoituksia [2]), kalastuksenkaitsijan palkkaamista [3]) sekä määrärahojen myöntämistä metsänhoitoon kohdistuvaa valistustyötä varten [4]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Helsingin seudun luonnonsuojelukohteita koskevan selvityksen painattamista [5]), kuhan mädin myyntitarjousta [6]), silakkarysillä kalastamista [7]), Vanhankaupunginlahden ja Viikin ranta-alueen muodostamista luonnonsuojelualueeksi [8]), mudan luovuttamista Tervalammen työlaitoksen mailta [9]), it-pattereiden poistamisen ajankohtaisuutta [10]), käärmeiden hävittämistä Maunulan metsästä [11]), Haltiavuoren alueen muodostamista ulkoilualueeksi [12]) sekä metsätöiden järjestämistä työttömyystöinä [13]).

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaon muutokset. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle asemakaavan- ja tonttijaonmuutoksia, jotka koskivat 14. kaupunginosan kortteleita n:o 492 ja 493 [14]), 25. kaupunginosan korttelia n:o 884 [15]), 25. kaupunginosan korttelia n:o 842 [16]), 9. kaupunginosan korttelin n:o 203 tonttia n:o 8 [17]), 15. kaupunginosan korttelin n:o 529 tonttia n:o 1 [18]), 18. kaupunginosan korttelin n:o 622 tonttia n:o 81 [19]), 7. kaupunginosan korttelin n:o 133 tonttia n:o 4 [20]), 25. kaupunginosan korttelin n:o 809 [21]), 15. kaupunginosan korttelin n:o 610 tonttia n:o 37 [22]), 25. kaupunginosan korttelia n:o 857 [23]), 16.kaupungin osan korttelia n:o 714 [24]), 81. kaupunginosan korttelin n:o 108 tontteja n:o 5—10 [25]), 9. kaupunginosan korttelin n:o 199 tontteja n:o 2, 5 ja 9 sekä korttelin n:o 200 tonttia n:o 1 [26]), 4. kaupunginosan korttelin n:o 158 tonttia n:o 20+39 [27]), 22. kaupunginosan korttelin n:o 542 tontteja n:o 11 ja 13 [28]), 1. kaupunginosan korttelin n:o 24 tonttia n:o 6 [29]), 16. kaupunginosan korttelia n:o 721 [30]), Kaivopuiston Rantatien sekä Läntisen Puistotien nimenmuutosta [31]), Toukolantien ja Kumpulantien osan nimenmuutosta [32]), Niittykadun nimenmuutosta [33]), 25. kaupunginosan korttelia n:o 872 [34]), 13. kaupunginosan korttelin n:o 401 tonttia n:o 4 [35]), 81. kaupunginosan korttelin n:o 126 tonttia n:o 1 [36]), 12. kaupunginosan korttelin n:o 356 tonttia n:o 9 [37]), 15. kaupunginosan korttelia n:o 526 [38]) sekä 12. kaupunginosan korttelin n:o 356 tonttia n:o 9 [39]).

Asemakaavat. Päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle asemakaavaehdotuksia, jotka koskivat 16. kaupunginosan korttelia n:o 732 [40]), Pohjois-Haagan asemakaavaehdotusta viemäröimissuunnitelmineen [41]) ja 20. kaupunginosan kortteleita n:o 791—794 [42]).

Lisäksi kiinteistölautakunta päätti puolestaan hyväksyä lopullisen asemakaavan pohjaksi arkkitehti B. Brunilan laatiman Tammelundin [43]) alueen asemakaavaehdotuksen sekä asemakaavaosaston laatiman Viikinmäen [44]) tilan aluetta koskevan ehdotuksen.

Uuden olympiakylän asemakaava. Asemakaavaosaston kiireelliseksi tehtäväksi päätettiin [45]) antaa asemakaavaehdotuksen laatiminen uutta olympiakylää varten siten, että alueen tiheysluku olisi enintään 0.75 ja rakennusten kerrosluku 3—4.

Lauttasaaren asemakaava. Tallbergin perikunnan asetuttua vastustavalle kannalle Lauttasaaren asemakaavaehdotukseen nähden päätettiin [46]) pyytää kaupunginlakimiehen

---

[1]) Kiint. lautak. 25 p. huhtik. 674 §. — [2]) S:n 16 p. toukok. 863 §. — [3]) S:n 7 p. kesäk. 999 §. — [4]) S:n 29 elok. 1 353 §. — [5]) S:n 14 p. maalisk. 391 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 436 §. — [7]) S:n 7 p. kesäk. 996 §. — [8]) S:n 7 p. kesäk. 998 §. — [9]) S:n 29 p. elok. 1 355 §. — [10]) S:n 29 p. elok. 1 361 §. — [11]) S:n 12 p. syysk. 1 453 §. — [12]) S:n 5 p. jouluk. 1 942 §. — [13]) S:n 12 p. jouluk. 2 003 §. — [14]) S:n 10 p. tammik. 36 §, 24 p. tammik. 106 §. — [15]) S:n 24 p. tammik. 107 §. — [16]) S:n 31 p. tammik. 154 §. — [17]) S:n 21 p. helmik. 268 §. — [18]) S:n 7 p. maalisk. 356 §. — [19]) S:n 28 p. helmik. 314 §, 7 p. maalisk. 357 § ja 14 p. maalisk. 397 §. — [20]) S:n 25 p. huhtik. 677 §, 2 p. toukok. 749 §. — [21]) S:n 9 p. toukok. 799 §. — [22]) S:n 30 p. toukok. 961 §. — [23]) S:n 30 p. toukok. 963 §. — [24]) S:n 30 p. toukok. 965 §. — [25]) S:n 22 p. elok. 1 309 §. — [26]) S:n 29 p. elok. 1 362 §. — [27]) S:n 5 p. syysk. 1 418 §, 26 p. syysk. 1 547 §. — [28]) S:n 12 p. syysk. 1 459 §. — [29]) S:n 17 p. lokak. 1 671 §. — [30]) S:n 31 p. lokak. 1 766 §. — [31]) S:n 7 p. marrask. 1 799 §. — [32]) S:n 7 p. marrask. 1 800 §. — [33]) S:n 7 p. marrask. 1 801 §. — [34]) S:n 5 p. jouluk. 1 952 §. — [35]) S:n 5 p. jouluk. 1 957 §. — [36]) S:n 12 p. jouluk. 2 010 §. — [37]) S:n 12 p. jouluk. 2 011 §. — [38]) S:n 19 p. jouluk. 2 060 §. — [39]) S:n 19 p. jouluk. 2 061 §. — [40]) S:n 9 p. toukok. 804 §. — [41]) S:n 14 p. maalisk. 394 § ja 4 p. heinäk. 1 154 §. — [42]) S:n 5 p. jouluk. 1 951 §. — [43]) S:n 21 p. helmik. 252 §, 31 p. lokak. 1 760 §. — [44]) S:n 14 p. marrask. 1 837 §. — [45]) S:n 24 p. tammik. 95 §. — [46]) S:n 20 p. kesäk. 1 100 §.

lausuntoa kaupungin ja Tallbergin perikunnan välillä tehdyn sopimuksen rakennusoikeuden laajuutta koskevasta tulkinnasta.

Kunnalliskodin aluesuunnitelma. Lautakunta päätti [1]) puoltaa kaupunginhallitukselle kunnalliskodin vanhainkotiosastojen aluesuunnitelmaa ja luonnospiirustuksia.

Huopalahdenkadun viemärin uusiminen. Asemakaavaosaston tehtäväksi päätettiin [2]) antaa asemakaavan muutosehdotuksen laatiminen, jonka mukaan korttelin n:o 529 Ammattilääketieteen tutkimussäätiön tontilla oleva viemärikujan alue laajennetaan siten, että siihen kuuluu myöskin se osa, jossa on tutkimussäätiön tontilla olevasta kaivosta pääviemäritunneliin johtava yhdystunneli.

Alueen varaaminen liikennelaitoksen linja-autohallia varten. Kaupunginvaltuuston päätettyä varata liikennelaitoksen linja-autohallin rakentamista varten n. 2.90 ha:n suuruinen alue Koskelan- ja Kumpulantien risteyksestä Koskelantien eteläpuolelta, päätettiin [3]) antaa asemakaavaosaston tehtäväksi laatia tarpeellinen asemakaavaehdotus, jossa rakennusrajoja määrättäessä oli otettava huomioon mahdollisuus leventää Koskelantietä n. 4 m etelään päin.

Villa Munksnäs nimistä aluetta koskeva vaihto. Sen tilusvaihdon suhteen, joka perustui Munkkiniemen eteläosan lopulliseen, lautakunnan helmikuun 23 p:nä 1948 hyväksymään asemakaavaosaston laatimaan ja mm. Villa Munksnäs nimisen alueen sisältävään asemakaavaan, lautakunta päätti [4]) pysyä helmikuun 9 p:nä 1942 tekemässään päätöksessä, jossa se periaatteessa hyväksyi kysymyksessä olevan asemakaavaehdotuksen.

Maunulan kansakoulun lisäalue. Asemakaavaosastolle päätettiin ilmoittaa [5]), että Maunulan asemakaavaehdotusta laadittaessa oli otettava huomioon kaupunginvaltuuston päätös, joka koski 2 375 m²:n suuruisen lisäalueen varaamista Maunulan kansakoulua varten osaksi aikaisemmin ehdotetusta puistoalueesta ja korttelista n:o 279.

Eräiden korttelien korkeussuhteet. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle asemakaavaosaston laatimien, seuraavia kortteleita koskevien korkeustasoehdotusten hyväksymistä: 7. kaupunginosan korttelia n:o 133 ja 81. kaupunginosan korttelia n:o 108 [6]), 14. kaupunginosan korttelia n:o 492, 16. kaupunginosan korttelia n:o 720 ja 25. kaupunginosan korttelia n:o 826 [7]), 7. kaupunginosan kortteleita n:o 105 ja 106 [8]), 10. kaupunginosan korttelia n:o 274 [9]), 16. kaupunginosan korttelia n:o 716 [10]), 81. kaupunginosan kortteleita n:o 101, 102, 103, 133, 134, 135, 136 ja 137 sekä 13. kaupunginosan korttelia n:o 624 [11]), 14. kaupunginosan korttelia n:o 472 ja 23. kaupunginosan korttelia n:o 672 [12]), 15. kaupunginosan korttelia n:o 617 [13]), 46. kaupunginosan tehdaskortteleita n:o 15 ja 16, [14]) 2. kaupunginosan korttelia n:o 36 [15]), 46. kaupunginosan korttelia n:o T. K. 2 [16]), 16. kaupunginosan korttelia n:o 714 [17]), 6. kaupunginosan korttelia n:o T. K. 177 [18]), 16. kaupunginosan korttelia n:o 623 ja 717 [19]), 25. kaupunginosan kortteleita n:o 803 ja 804 [20]) sekä 25. kaupunginosan korttelia n:o 857 [21]).

Katujen poikkileikkaukset. Päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa katujen poikkileikkausehdotuksia, jotka koskivat Toukolantien ja Kumpulantien poikkileikkauksen muotoa [22]) sekä Eteläisen ja Pohjoisen Esplanaadikatujen poikkiprofiilin muutosta [23]).

Katujen nimistö. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa kadunnimikomitean ehdotuksia, jotka koskivat Herttoniemen teollisuusalueen [24]), Hämeentien ja Vanhankaupungin välisen ranta-alueen [25]), Länsisataman [26]), Pakilan alueen [27]), Lauttasaaren [28]), Marjaniemen alueen [29]), Haagan [30]), Konalan [31]) sekä Pitäjänmäen [32]) kadunnimistöjä tai niihin tehtäviä muutoksia ja lisäyksiä.

Hajoituskaivon rakentaminen. Helsingin mylly ja kauppa oy:lle päätettiin [33]) myöntää

---

[1]) Kiint. lautak. 10 p. lokak. 1 616 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 3 §. — [3]) S:n 7 p. marrask. 1 783 ja ks. tämän kert. I osan s. 93. — [4]) Kiint. lautak. 24 p. tammik. 92 §. — [5]) S:n 21 p. maalisk. 418 § ja ks. tämän kert. I osan s. 55. — [6]) Kiint. lautak. 21 p. maalisk. 443 §. — [7]) S:n 9 p. toukok. 807 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 808 §. — [9]) S:n 30 p. toukok. 967 §. — [10]) S:n 30 p. toukok. 968 §. — [11]) S:n 7 p. kesäk. 1 008 §. — [12]) S:n 4 p. heinäk. 1 158 §. — [13]) S:n 8 p. elok. 1 273 §. — [14]) S:n 22 p. elok. 1 308 §. — [15]) S:n 12 p. syysk. 1 460 §. — [16]) S:n 12 p. syysk. 1 461 §. — [17]) S:n 3 p. lokak. 1 579 §. — [18]) S:n 24 p. lokak. 1 719 §. — [19]) S:n 24 p. lokak. 1 720 ja 1 721 §. — [20]) S:n 14 p. marrask. 1 832 §. — [21]) S:n 14 p. marrask. 1 833 §. — [22]) S:n 7 p. kesäk. 1 007 §. — [23]) S:n 4 p. heinäk. 1 157 §. — [24]) S:n 21 p. helmik. 269 §. — [25]) S:n 13 p. kesäk. 1 052 §. — [26]) S:n 10 p. lokak. 1 615 §. — [27]) S:n 24 p. lokak. 1 718 §. — [28]) S:n 7 p. kesäk. 1 013 §, 7 p. marrask. 1 805 §, 12 p. jouluk. 2 009 §. — [29]) S:n 5 p. jouluk. 1 949 §. — [30]) S:n 12 p. jouluk. 2 008 §. — [31]) S:n 12 p. jouluk. 2 012 §. — [32]) S:n 12 p. jouluk. 2 013 §. — [33]) S:n 14 p. helmik. 224 §.

oikeus hajoituskaivon rakentamiseen jalkakäytävän alle korttelissa n:o 291 sijaitsevan tontin n:o 5 viereen 1 000 mk:n vuosittain etukäteen maksettavasta vuosikorvauksesta ja ehdoin, että hakija sitoutui vaadittaessa poistamaan hajoituskaivon kuukauden kuluessa.

Liikenneturvallisuuden parantaminen Strömbergin tehtaan edustalla. Metsätalousosaston tehtäväksi päätettiin [1]) antaa tervaleppien raivaaminen tien kaarteesta Pitäjänmäellä sijaitsevan Strömbergin tehtaan portin kohdalta. Myöhemmin annettiin kaupunginhallitukselle lausunto [2]) mainitun paikan liikenteen järjestelystä.

Vartiokylän urheilukenttä. Vartiokylän urheilukenttää varten päätettiin [3]) varata noin 3 ha:n suuruinen alue Porvoontien ja Puotinkylän kartanoon johtavan kylätien kulmauksesta.

Jalkakäytävän rakentaminen Malmille. Päätettiin [4]) myöntää Maanviljelyskonetehdas oy:lle lupa jalkakäytävän rakentamiseen ilman kaupungin avustusta alueelle, joka rajoittuu tontteihin RN 8^{559}, 8^{515} ja 8^{345} Malmin kylässä sekä Pankkitien jatkamiseen katurakennusosaston ohjeiden mukaan ja osaston valvonnan alaisena.

Suojakaiteen ja katoksen rakentaminen Maunulaan. Päätettiin [5]) puoltaa liikennelaitoksen lautakunnalle suojakaiteen ja katoksen rakentamista Maunulaan Metsäpurontien ja Pakilantien risteykseen.

Nybron tilasta myytyjen alueiden rakennusluvat. Lautakunta päätti [6]), että Nybron tilasta myydyille alueille saatiin rakentaa vain palstaviljelyksen harjoittamista varten tarpeellisia kesämajoja.

Aikakauslehtien tilaaminen asemakaavaosastolle. Päätettiin [7]) antaa painatus- ja hankintatoimiston tehtäväksi tilata asemakaavaosastolle joukko kotimaisia ja pohjoismaisia ammattilehtiä.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: rakennuskiellon jatkamista liitosalueella [8]), lisäalueen varaamista Maunulan kansakoulua varten [9]), toimenpiteitä sadeveden poistamiseksi tontilta Nurmijärventien 16—21 kohdalta [10]), uuden olympiakylän asemakaavaa [11]) ja aidan rakentamista Helsingin 400-vuotismuistomerkkiä varten varatun alueen rajalle [12]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: tieoloja [13]), Varsasaaren telttailualuetta [14]), kaupungin luoteisosien likavesien puhdistamista [15]), Backas RN 2^{16} nimisen virkatalon käyttöä [16]), kuljetuslupia ja -maksuja [17]), katujen nimistöä [18]), eräiden veistosten pystyttämistä [19]), ehdotusta satama- ja varastoalueiden ottamisesta asemakaavaan [20]), esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten kunnostamista [21]), vesilentoaseman perustamista [22]), Pikku-Huopalahden säilyttämistä ja venealtaiden rakentamista [23]), Vantaan yli johtavan sillan uusimista [24]), Hernesaaressa olevan autovarikkorakennuksen vuokraamista liikennelaitokselle [25]), Huopalahden—Ojakkalan yhdysratahankkeen tukemista [26]), pyykki-, uima- ja venelaitureiden sekä kunnallisen saunan rakentamista Vartiokylään [27]), lasten kahlauslammikoiden ja leikkikenttien sekä urheilukenttien järjestämistä [28]), konepajakomitean mietintöä [29]), satama-alueen aitaamista Hakaniemenkadun ja Näkinkujan päässä [30]), bensiininjakelu- ja autojen huoltopaikan varaamista Tapanilaan [31]), liikennejärjestyskomitean ehdotusta kaupungin uudeksi liikennejärjestykseksi [32]), Aleksanteri II:n patsaan ja Senaatintorin valaistuslaitteiden jär-

---

[1]) Kiint. lautak. 8 p. elok. 1 268 §. — [2]) S:n 3 p. lokak. 1 575 §. — [3]) S:n 7 p. kesäk. 1 009 §. — [4]) S:n 19 p. jouluk. 2 057 §. — [5]) S:n 12 p. syysk. 1 456 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1 580 §. — [7]) S:n 19 p. jouluk. 2 059 §. — [8]) S:n 31 p. tammik. 156 §, 14 p. marrask. 1 830 §. — [9]) S:n 14 p. helmik. 229 §. — [10]) S:n 7 p. kesäk. 1 010 §. — [11]) S:n 4 p. heinäk. 1 159 §. — [12]) S:n 24 p. lokak. 1 723 §. — [13]) S:n 10 p. tammik. 35 §, 31 p. tammik. 153 ja 158 §, 29 p. elok. 1 366 §, 5 p. syysk. 1 416 §, 31 p. lokak. 1 762, 1 763 ja 1 767 § sekä 21 p. marrask. 1 869 §. — [14]) S:n 24 p. tammik. 108 §. — [15]) S:n 31 p. tammik. 155 §. — [16]) S:n 14 p. helmik. 225 §. — [17]) S:n 14 p. helmik. 226 § ja 2 p. toukok. 744 §. — [18]) S:n 21 p. helmik. 269 §, 11 p. huhtik. 592—593 §, 2 p. toukok. 745 §, 9 p. toukok. 800 §, 29 p. elok. 1 367 § sekä 19 p. jouluk. 2 058 §. — [19]) S:n 28 p. helmik. 308 § ja 16 p. toukok. 868 §. — [20]) S:n 7 p. maalisk. 358 §. — [21]) S:n 14 p. maalisk. 392 §. — [22]) S:n 21 p. maalisk. 438 § ja 28 p. maalisk. 499 §. — [23]) S:n 4 p. huhtik. 542 §. — [24]) S:n 4 p. huhtik. 546 §. — [25]) S:n 11 p. huhtik. 612 § ja 19 p. huhtik. 638 §. — [26]) S:n 25 p. huhtik. 678 §. — [27]) S:n 30 p. toukok. 958 §. — [28]) S:n 7 p. helmik. 192 §, 9 p. toukok. 801—803 §, 16 p. toukok. 867 §, 30 p. toukok. 959—960 §, 13 p. kesäk. 1 053 ja 1 056 §, 25 p. heinäk. 1 213 §, 17 p. lokak. 1 675 §, 21 p. marrask. 1 868 § sekä 19 p. jouluk. 2 063 §. — [29]) S:n 30 p. toukok. 962 § ja 7 p. kesäk. 1 006 §. — [30]) S:n 7 p. kesäk. 1 014 §. — [31]) S:n 25 p. heinäk. 1 214 §. — [32]) S:n 29 p. elok. 1 364 § ja 5 p. syysk. 1 417 §.

jestämistä [1]), kuivattamis- ja viemäröimistöitä [2]), pysyväisen huvipuiston perustamista [3]), teollisuustonttien järjestämistä Konalan kylään [4]), Tapaturmatorjuntayhdistyksen liikennejaostolle myönnettävää apurahaa [5]), ulkomuseon perustamista Vanhaankaupunkiin [6]), Erottajan aukion järjestelyä [7]) sekä Kulosaaren sillan leveyttä [8]).

Lisäksi annettiin suuri joukko lausuntoja, jotka koskivat asemakaavoja, rakennusten korottamista, ullakoiden sisustamista, raitiotie- ja omnibuslinjoja, liikenteen järjestelystä aiheutuneita katutöitä sekä lukuisia muita liikennekysymyksiä.

Maistraatille annettiin lausunto [9]), joka koski maanalaisen bensiinisäiliön rakentamista korttelin n:o 252 tontille n:o 17.

6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle seuraavia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä: 81. kaupunginosan kortteleita n:o 117—120 ja 128—131 [10]), 18. kaupunginosan korttelia n:o 623 [11]), 43. kaupunginosan kortteleita n:o 43 010—43 011 [12]), 6. kaupunginosan korttelia n:o 177 [13]), 46. kaupunginosan korttelia n:o 16 [14]), 46. kaupunginosan korttelia n:o 2 [15]), 22. kaupunginosan korttelin n:o 532 a tontteja n:o 4 ja 10 [16]), 6. kaupunginosan korttelia n:o 227 [17]), 29. kaupunginosan kortteleita n:o 29 102, 29 105—29 111, 29 113 ja 29 114 [18]), 29. kaupunginosan kortteleita n:o 29 101—29 104 ja 29 112 [19]) sekä 46. kaupunginosan korttelin n:o 15 tonttia n:o 2 [20]).

Jollaksen karttojen valmistaminen. Päätettiin [21]) ottaa Jollaksen pohjoisosan karttojen laatiminen kiireellisyysjärjestyksessä ensimmäiselle tilalle ja laadituttaa niistä Polar oy:lle jäljennökset.

Helsingin uuden matkailijakartan laatimissuunnitelma hyväksyttiin [22]).

Kolmiomittaus- ym. töissä tarvittavien kuljetusten suorittaminen yksityisellä autolla. Lautakunta päätti [23]) valtuuttaa kaupunkimittausosaston ottamaan töihin sellaisen miehen, joka mittaustöiden lisäksi suorittaa omalla autollaan osaston henkilö- ja kalustokuljetuksia.

Ammattikirjallisuuden tilaaminen kaupunkimittausosastolle. Päätettiin [24]) tilata seuraavat aikakauskirjat: Maanmittaus, Maanmittausinsinöörien liiton aikakauskirja, Svensk Lantmäteritidskrift, Schweizerische Zeitschrift für Vermessung und Kulturtechnik ja Zeitschrift für Vermessungswesen.

Käyttövarat. Lautakunnan kertomusvuoden käyttövaroista maksettiin 102 245 mk tilapäisten mittausmiesten vuosilomakorvauksiin sekä 14 000 mk kurssimaksuja varten, 15 678 mk virkapukujen hankkimiseen ja 1 785 mk matkakuluja varten.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: tilusteistä toukokuun 3 p:nä 1927 annetun lain muuttamista [25]), kaupunkimittausosaston käytössä olleen moottoripyörän myyntiä [26]), kaupungin edustusta kyläteiden hoitokunnissa [27]), Tammelundissa olevan tilan ostamista kaupungille [28]), eräiden maanmittaustoimitusten suorittamista kaupungin alueella tontinmittaajan toimesta [29]) sekä kaluston hankkimista [30]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: teiden käyttöoikeutta [31]), Helsingin opaskartan painattamista [32]) sekä kartan painatusoikeuden myönmistämistä Helsingin puhelinyhdistykselle [33]). Lisäksi annettiin lukuisasti tilojen lohkooikeutta ja monenlaisia maanmittaustoimituksia koskevia lausuntoja.

---

[1]) Kiint. lautak. 26 p. syysk. 1 548 § ja 3 p. lokak. 1 578 §. — [2]) S:n 30 p. toukok. 957 § ja 24 p. lokak. 1 722 §. — [3]) S:n 31 p. lokak. 1 759 §. — [4]) S:n 7 p. marrask. 1 803 §. — [5]) S:n 7 p. marrask. 1 804 §. — [6]) S:n 28 p. marrask. 1 894 §. — [7]) S:n 21 p. marrask. 1 870 § ja 28 p. marrask. 1 897 §. — [8]) S:n 19 p. jouluk. 2 064 §. — [9]) S:n 8 p. elok. 1 272 §. — [10]) S:n 10 p. tammik. 41 §. — [11]) S:n 10 p. tammik. 44 §. — [12]) S:n 24 p. tammik. 109 §. — [13]) S:n 31 p. tammik. 162 §. — [14]) S:n 7 p. helmik. 193 §. — [15]) S:n 21 p. helmik. 272 §. — [16]) S:n 7 p. kesäk. 1 028 §. — [17]) S:n 25 p. heinäk. 1 222 §. — [18]) S:n 25 p. heinäk. 1 224 §. — [19]) S:n 8 p. elok. 1 277 §. — [20]) S:n 28 p. marrask. 1 900 §. — [21]) S:n 14 p. marrask. 1 840 §. — [22]) S:n 19 p. huhtik. 639 §. — [23]) S:n 23 p. toukok. 921 §. — [24]) S:n 28 p. marrask. 1 901 §. — [25]) S:n 14 p. helmik. 232 §. — [26]) S:n 14 p. maalisk. 400 §. — [27]) S:n 25 p. huhtik. 689 §. — [28]) S:n 13 p. kesäk. 1 063 §. — [29]) S:n 3 p. lokak. 1 581 §. — [30]) S:n 28 p. marrask. 1 902 §. — [31]) S:n 24 p. tammik. 110 §, 9 p. toukok. 814 §. — [32]) S:n 9 p. toukok. 813 §. — [33]) S:n 21 p. marrask. 1 872 §.

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupungin virastojen ja laitosten huoneistot. Joko muilta vuokratuista tai kaupungin itsensä omistamista huoneistoista luovutettiin huoneistoja kaupungin virastoja ja laitoksia varten seuraavasti:

Huoltoviraston V kanslian käyttöön päätettiin [1]) luovuttaa lisätilaksi kansanhuoltolautakunnan huoneisto Oulunkylästä Sarkapellon 1:stä 15 840 mk:n vuotuisesta tilitysvuokrasta tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Kaivopuiston piirin lastenneuvolaa varten päätettiin [2]) vuokrata 47.5 m² huonetilaa Kätilöopistolta Itäisen Puistotien 1:stä 5 938 mk:n kuukausivuokrasta vapaine lämpöineen, valoineen ja siivouksineen lokakuun 1 p:stä 1948 alkaen toistaiseksi kuukauden irtisanomisajoin.

Lisätilaksi Haagan sivukirjastolle päätettiin [3]) luovuttaa kansanhuollon entinen toimistohuoneisto Huvilapolun 3:sta sekä vahvistaa kokonaisvuokraksi lämpöennakkoineen 4 020 mk kuukaudessa.

Lastenhoidon sivuneuvolaa varten päätettiin [4]) vuokrata Helsingin kaupungin seurakuntien omistamasta talosta Ruskeasuo n:o 4 päiväkäyttöön klo 10—15 väliseksi ajaksi huoneen ja keittiön suuruinen huoneisto, yhteensä 45 m², vapaine lämpöineen ja valoineen 2 000 mk:n kuukausivuokrasta tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n 1949 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen sopimus jatkuu tavallisena vuosivuokrasopimuksena 3 kuukauden irtisanomisajoin.

Äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin [5]) vuokrata Vartiokylästä Puotinkylänkulma oy:n omistaman talon III kerroksessa sijaitseva 4 huoneen ja keittiön, 90 m²:n suuruinen huoneisto helmikuun 1 p:stä 1949 alkaen 3 kuukauden irtisanomisajoin 14 675 mk:n kuukausivuokrasta, joka alennettuna oli 13 500 mk sekä lämpöennakkoa 1 800 mk. Vuokraajalla oli oikeus käyttää maksutta saunaa ja pesutupaa. Samalla päätettiin irtisanoa kauppias K. E. Lindin ja Puotinkylänkulma oy:n kanssa tehdyt neuvolain ja aluelääkärin käytössä olleita huoneistoja koskevat vuokrasopimukset tammikuun 31 p:stä 1949 alkaen.

Lastensuojelulautakunnalle päätettiin [6]) luovuttaa Malmin huoneenvuokralautakunnan käytöstä vapautunut 46.5 m²:n suuruinen kahden huoneen huoneisto Päätien 6:sta helmikuun 1 p:stä 1949 alkaen 1 460 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen.

Munkkiniemen sivukirjastoa varten päätettiin [7]) luovuttaa lisätilaa 87 m² lattia-alaa Riihitien talosta n:o 12—14 2 175 mk:n suuruisesta tilitysvuokrasta kuukaudessa maaliskuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Elintarvikekeskuksen autotalliksi päätettiin [8]) luovuttaa Kallion paloaseman alla oleva suojatila.

Lauttasaaren sivukirjastoa varten päätettiin [9]) vuokrata Asunto-osakeyhtiö Otavantie 9—11:ltä 223 m²:n suuruinen huoneisto 43 m²:n kellaritiloineen huhtikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään 1949 korkeintaan 30 000 mk:n, kaikki sallitut vuokrankorotukset sisältävästä kuukausivuokrasta vapaine lämpöineen sekä edelleen kesäkuun 1 p:stä 1949 alkaen toistaiseksi tavallisin vuosivuokrasopimuksin 3 kuukauden irtisanomisajoin.

Raastuvanoikeuden istuntosaliksi siihen liittyvine muine tiloineen päätettiin [10]) varata huhtikuun 1 p:stä 1949 alkaen vanhan raatihuoneen pihasiiven alakerros, yhteensä noin 130 m², josta tilitysvuokra lämpöineen 25 mk:n mukaan neliömetriltä oli kuukaudessa 3 250 mk ja vuodessa 39 000 mk sekä kertomusvuoden 9 kuukaudelta 29 250 mk.

Munkkiniemen ruotsinkielisen lastentarhan ja Kaartintorpan siirrettävän seimen käyttöön päätettiin [11]) luovuttaa entinen kansanhuollon toimistohuoneisto kaupungin omistamasta talosta Laajalahdentien 12:sta toukokuun 1 p:stä 1949 alkaen 2 290 mk:n kuukausitilitysvuokrasta. Huoneistossa suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten päätettiin anoa 878 000 mk:n suuruinen määräraha.

Verotusvalmisteluviraston käyttöön päätettiin [12]) vuokrata Osuuskunta Urluksen omistamasta talosta Pohj. Hesperiankadun 15:stä Lotta Svärd järjestön selvittelytoimis-

---

[1]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 47 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 50 §. — [3]) S:n 10 p. tammik. 53 §. — [4]) S:n 24 p. tammik. 118 §. — [5]) S:n 24 p. tammik. 124 §. — [6]) S:n 24 p. tammik. 128 §. — [7]) S:n 7 p. helmik. 202§. — [8]) S:n 21 p. helmik. 281 §. — [9]) S:n 28 p. helmik. 327 §. — [10]) S:n 21 p. maalisk. 469 §. — [11]) S:n 25 p. huhtik. 690 §. — [12]) S:n 20 p. kesäk. 1 118 §.

ton hallinnassa ollut 198.7 m²:n suuruinen huoneisto maaliskuun 15 p:stä 1949 toukokuun 31 p:ään 1949 7 808 mk:n kuukausivuokrasta, jolloin alennettu vuokra oli 5 400 mk ja lämpöennakko 2 408 mk. Sopimus jatkui edelleen kesäkuun 1 p:stä 1949 alkaen 19 738 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen vuoden kerrallaan, ellei sitä jommaltakummalta puolen irtisanottu viimeistään 4 kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä.

Päätettiin [1]) jatkaa vuokrasopimusta, joka koski Svenska K.F.U.M. i Helsingfors nimiseltä yhdistykseltä Kruunuhaan ruotsalaisen kansakoulun käyttöön vuokrattua huonetta Liisankadun 27:stä, kesäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1949.

Päätettiin [2]) uusia Töölön yhteiskoulun kanssa tehty vuokrasopimus, joka koski Töölön suomenkielisen kansakoulun lisätiloja, syyskuun 1 p:stä 1949 toukokuun 31 p:ään 1950 korotetusta 14 000 mk:n kuukausivuokrasta entisin ehdoin.

Talo-osasto oikeutettiin [3]) luovuttamaan lokakuun 1 p:stä 1949 alkaen kaupungin tilastotoimiston käyttöön Merimiehenkadun 43:n pohjakerroksesta 90 m²:n suuruinen huoneistotila ja suorittamaan tarvittavat kunnostustyöt.

Pukinmäen kansakoulua varten päätettiin [4]) vuokrata Pukinmäen V.P.K:lta sen omistama talo Urheilutien 6:sta heti talon valmistuttua 12 000 mk:n kuukausivuokrasta määrätyin ehdoin.

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätettin [5]) luovuttaa tilastotoimistolta vapautuneet kaksi toimistohuonetta pinta-alaltaan yhteensä 37.3 m² ja varastoala 14.8 m² Unioninkadun 27:n IV kerroksesta.

Lisäksi käsiteltiin suuri joukko vuokrausasioita, jotka koskivat mm. yhtiövuokria, vuokrankorotuksia, lämpökustannuksia, vuokrasopimuksen irtisanomisia, valituksia huoneenvuokralautakunnan päätöksestä ym. Eräissä tapauksissa ilmoitettiin vuokranantajalle, ettei vuokrankorotusta tai vuokrasopimuksen irtisanomista voitu hyväksyä, ennen kuin sille oli hankittu huoneenvuokralautakunnan vahvistus.

Poliisilaitoksen huoneistot ja tallit. Merkittiin tiedoksi [6]), että poliisivankilan lisärakennus Aleksanterinkadun 22—24:ssa oli valmistunut ja sisäasiainministeriön hyväksymänä luovutettu poliisilaitoksen käyttöön huhtikuun 1 p:stä 1949 alkaen 16 740 mk:n kuukausittain maksettavasta tilitysvuokrasta.

Päätettiin [7]) asentaa lämminvesilaitteet poliisipiirien huoneistoihin, Vallilan ja Töölön piirejä lukuun ottamatta.

Oulunkylän poliisiaseman käyttöön päätettiin [8]) vuokrata autotalli herra A. Härköseltä Pellavakaski 4a:n talosta 2 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen syyskuun 1 p:stä 1949 alkaen kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

Merkittiin [9]), että poliisilaitoksen ratsastavalle osastolle oli luovutettu Helsingin ratsastushallista lisää talli- ja varastotilaa n. 720 m², josta tilitysvuokra oli 23 515 mk kuukaudessa.

Kulosaaren suomenkielisen kansakoulun lisätila. Lautakunta päätti [10]) pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa ryhtymään toimenpiteisiin Kulosaarentien 6—8:ssa olevan huoneisto n:o 3:n vapauttamiseksi Kulosaaren suomenkielisen kansakoulun tarpeisiin.

Malmin ja Oulunkylän alueläkärien virka-asunnot. Päätettiin [11]) kehoittaa terveydenhuoltolautakuntaa vuokraamaan tammikuun 1 p:stä 1950 virka-asunnoiksi Malmilta aluelääkäri H. Nymanille kaupungin omistaman talon Helsingintien 14:stä 7 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman valoa ja lämpöä kuukauden irtisanomisajoin ja korvaamaan kodissa kävijäin vuosittaisen polttopuunkulutuksen sekä Oulunkylästä aluelääkäri E. Lindroosille kaupungin omistaman huvilan Patola 27 10 290 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä ja valoa samoin kuukauden irtisanomisajoin huomioon ottaen, että kummallekin aluelääkärille maksettaisiin 3 000 mk:n kuukausikorvaus kaupungin potilaiden vastaanotosta mainituissa huoneistoissa.

Kaupungintalossa sijaitsevien virastohuoneistojen järjestely. Lautakunta päätti [12]) hyväksyä palkkalautakunnan, kaupunginarkiston, työtehotoimiston sekä painatus- ja hankintatoimiston huoneistojen uuden sijoituksen kaupungintalossa Pohj. Esplanaadikadun 11—13:ssa sekä niiden tilitysvuokrien määrät.

---

[1]) Kiint. lautak. 22 p. elok. 1 317 §. — [2]) S:n 12 p. syysk. 1 471 §. — [3]) S:n 19 p. syysk. 1 508 §. — [4]) S:n 19 p. syysk. 1 512 §. — [5]) S:n 10 p. lokak. 1 623 §. — [6]) S:n 4 p. heinäk. 1 160 §. — [7]) S:n 5 p. syysk. 1 423 §. — [8]) S:n 22 p. elok. 1 319 §. — [9]) S:n 12 p. syysk. 1 472 §. — [10]) S:n 4 p. huhtik. 550 §. — [11]) S:n 28 p. marrask. 1 906 §. — [12]) S:n 21 p. maalisk. 473 §.

Kansanhuoltotoimistolta vapautuneet huoneet. Vuoden kuluessa palautettiin [1]) Oy. Mikonkatu 9 nimiselle yhtiölle Hallituskadun 17:sta kansanhuoltotoimiston käytössä olleita huoneita sitä mukaa, kuin niitä vapautui. Viimeiset toukokuun 20 p:nä 1940 allekirjoitetulla vuokrasopimuksella vuokratut huoneet palautettiin [2]) lokakuun 1 p:stä 1949, jolloin vuokrasopimus merkittiin päättyneeksi. Osa huhtikuun 15 p:nä 1940 allekirjoitetulla sopimuksella vuokratuista huonetiloista jäi vielä tammikuun 1 p:stä 1950 kansanhuoltotoimiston käyttöön, josta lähtien merkittiin [3]) kuukausivuokraksi lämpöineen 31 280 mk.

Takaisin luovutetut huoneet päätettiin [4]) korjauttaa vuokranantajan vaatimalla tavalla.

Äitiys- ja lastenneuvolarakennuksen suunnitteleminen Puistolaan. Lautakunta päätti [5]) antaa rakennustoimiston tehtäväksi suunnitella asianmukaisen rakennuksen äitiys- ja lastenneuvolaa sekä lastentarhaa varten Puistola-Tapanilan seutuville.

Lasipalatsin huoneistojen vuokraus. Talo-osasto oikeutettiin [6]) vuokraamaan Seximo oy:lle Lasipalatsin kiinteistön II:ssa kerroksessa oleva ravintolahuoneisto alakerran auloineen ja portaikkoineen toukokuun 16 p:stä 1949 alkaen 6 kuukauden ajaksi. Vuokrasopimus joko lakkasi mainitun ajan päättyessä, mikäli se oli jommankumman taholta irtisanottu 3 kuukautta aikaisemmin, tai jatkui 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 275 000 mk:n etukäteen maksettavasta kuukausivuokrasta, johon tuli lisäksi eri korvaus lämmöstä, valosta ja lämpimästä vedestä. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan Lasipalatsin I kerroksessa oleva ravintolaosa Rafu Lönnström oy:lle 25 000 mk:n kuukausivuokrasta samoin vuokraehdoin, mutta kuukauden irtisanomisajoin.

Päätettiin [7]) jatkaa Oy. Helsingin meijeriliike ab:n hallinnassa olleen myymälähuoneiston vuokrasuhdetta edelleen joulukuun 31 p:ään saakka ja sen jälkeen kuukauden kerrallaan määrätyin ehdoin.

Pommisuojien käyttäminen majoitustarkoituksiin. Lautakunta päätti [8]) kieltää alaikäisten tilapäisenkin majoittamisen pommisuojiin. Paloturvallisuuden tehostamiseksi määrättiin kulkua haittaavat esteet viipymättä poistettaviksi pommisuojista ja päätettiin kiireellisesti ryhtyä syttyvästä aineesta olevien väliseinien purkamiseen ja muun palavan aineen poistamiseen. Lisäksi päätettiin, että pois muuttaneiden tilalle otettaisiin uusia asukkaita niin vähän kuin mahdollista.

Myöhemmin merkittiin [9]) tiedoksi ryhdytyn seuraaviin toimenpiteisiin: merkki- ja varavalot järjestettäisiin kaikkiin kalliosuojiin, joissa majoitusta oli; Vilhovuoren, Korkeavuoren ja Sinebrychoffin kalliosuojiin järjestettäisiin klo 22—6:n väliseksi ajaksi 3 palovartijaa sekä 1 vapaavuorottelija; perhemajoitukseen käytetyssä Diakonissalaitoksen suojassa korvattaisiin pahviseinät kipsoniittiseinillä, jolloin palovartijaa ei tarvittu; Vilhovuoren kalliosuojan II kerros kunnostettaisiin 180—200 miesasukkia varten ja sinne siirrettäisiin Käenkujan puoleisesta majapaikasta noin 40 asukkia.

Talo-osasto oikeutettiin [10]) vuokraamaan Koulumatkailutoimistolle Erottajan kalliosuojan 450 m²:n suuruinen etuosa toistaiseksi 3 kk:n molemminpuolisin irtisanomisajoin tilapäismajoitukseen käytettäväksi.

Talo-osaston hallintaan siirretyt kiinteistöt. Lautakunta päätti [11]) siirtää Tuomarinkylän kartanon päärakennuksen sekä 3 ulkorakennusta tammikuun 1 p:stä 1950 maatalousosastolta talo-osaston hallintaan sekä oikeuttaa talo-osaston samasta päivästä lähtien vuokraamaan mainitut rakennukset ja noin 2 aarin suuruisen puutarhamaan sekä maatalousosaston kanssa yhteisen piha-alueen käyttöoikeuden J. Kavaleffin perikunnalle toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 12 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä. Vuokraaja velvoitettiin omalla kustannuksellaan huolehtimaan rakennusten korjauksista, paitsi päärakennuksen ulkokaton korjauttamista, joka jätettiin talo-osaston tehtäväksi.

Helsingin maalaiskunnan ja kaupungin taloudellisen välien selvittelyn yhteydessä siirtyi tammikuun 1 p:stä 1950 kaupungin omistukseen 5 ns. pienasuntotaloa, joissa oli yhteensä 40 huoneen ja keittiön huoneistoa. Puistotalojen isännöitsijä määrättiin otta-

[1]) Kiint. lautak. 7 p. helmik. 200 § ja 20 p. kesäk. 1 113 §. — [2]) S:n 19 p. syysk. 1 513 §. — [3]) S:n 12 p. jouluk. 2 018 §. — [4]) S:n 12 p. jouluk. 2 024 §. — [5]) S:n 12 p. syysk. 1 466 §. — [6]) S:n 2 p. toukok. 761 §. — [7]) S:n 3 p. lokak. 1 586 §, ja 5 p. jouluk. 1 968 §. — [8]) S:n 4 p. heinäk. 1 163 §. — [9]) S:n 10 p. lokak. 1 637 §. — [10]) S:n 19 p. jouluk. 2 067 §. — [11]) S:n 12 p. jouluk. 2 020 §.

maan talot haltuunsa ja tekemään kiinteistölautakunnalle esitys niiden hoidosta. Kiinteistölautakunta päätti [1]) määrätä talot talo-osaston hoidettaviksi.

Helsingin poliisien yhdistyksen vuokraama huvila-alue. Päätettiin [2]) oikeuttaa Helsingin poliisien yhdistys pystyttämään, samoin kuin edellisinäkin vuosina, Lauttasaaressa olevalle ent. Åbergin huvila-alueelle 25 kesämajaa 50 mk:n kuukausivuokrasta majaa kohden kesäkuun 1 p:nä 1949 alkavana kesäkautena entisin ehdoin. Samalla päätettiin evätä yhdistyksen pyyntö alueella sijaitsevan huvilan korjaustöiden suorittamisesta kaupungin varoilla sekä velvoittaa yhdistys tekemään omalla kustannuksellaan välttämättömät korjaukset.

Kaivohuone. Päätettiin [3]) hyväksyä Arkkitehtuuritoimisto Lappi-Seppälä ja Martas oy:n laatimat Kaivohuoneen ulkoravintolarakennuksen muutos- ja lisärakennuspiirustukset ja tilata mainitulta arkkitehtuuritoimistolta piirustusten pohjalle rakentuvat pääpiirustukset työselityksineen. Samalla päätettiin vuokrata Kaivohuoneen ravintolanpito rouva M. Tölkölle huhtikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään etukäteen maksettavasta 300 000 mk:n suuruisesta vuokrasta entisen vuokrasopimuksen mukaisin ehdoin ja lisäehdoin, että kaupungilla oli oikeus kesän aikana suorittaa ravintolarakennuksen lisärakennustyöt.

Munkkiniemessä olevaa talli- ja asuntorakennusta koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen. Talo-osaston tehtäväksi päätettiin [4]) antaa sanoa heti irti Munkkiniemessä Länsitien päässä olevan tallirakennuksen länsiosaa koskeva vuokrasopimus sekä tallirakennuksen lähellä olevan asuntorakennuksen kaikki vuokrasopimukset toukokuun 31 p:stä 1949 lukien ja ryhtyä, sitten kun kaupunginhallitus oli antanut siihen suostumuksensa, toimenpiteisiin tallirakennuksen poistamiseksi irtisanomisajan päätyttyä ja samoin myöskin asuinrakennuksen poistamiseksi heti kun huoneenvuokralautakunta sen salli.

Peltoalueen luovuttaminen Kumpulantien rakennustyötä varten. Lautakunta päätti [5]) suorittaa Annalan kartanon vuokraajalle V. Liemolalle 35 000 mk korvauksena hänelle vuokratun peltoalueen luovuttamisesta Kumpulantien rakennustyöhön ja alentaa rakennusten ja alueiden yhteisen vuosivuokran 38 000 mk:aan huhtikuun 1 p:stä lähtien.

Linja-autoaseman vuokran tarkistus. Merkittiin [6]), että koska Oy. Matkahuolto ab. oli luovuttanut linja-autoasemarakennuksen vuokratilasta 173 m²:n suuruisen huoneistotilan halkotoimiston käyttöön, alennettiin yhtiön hallintaan jääneen osan vuosivuokra 300 000 mk:sta 264 000 mk:aan.

Huoneiston vaihto. Talo-osasto oikeutettiin [7]) vuokraamaan sähkölaitoksen varastonhoitajalle V. Itäharjulle kaupungin omistamasta talosta Kruunuvuorenkadun 11—13:sta 130 m²:n suuruinen huoneisto, koska hänellä aikaisemmin vuokralla ollut 103 m²:n suuruinen huoneistonsa luovutettiin suomenkielisten kansakoulujen käyttöön. Kuukausivuokra määrättiin samaksi kuin pienemmän huoneiston, mutta lämmityskorvaus suuremman pinta-alan mukaan.

Runeberginkadun 3:ssa olevan huoneiston kunnostaminen. Päätettiin [8]), että Runeberginkadun 3 I kerroksessa olevan 3 huoneen ja keittiön huoneiston kunnostaminen suoritettaisiin rakennustoimiston laatiman suunnitelman mukaisesti, ja että työn suorittaminen annettaisiin talo-osaston valvonnan alaisena Suomen tehdas- ja asuinrakennus oy:lle 790 000 mk:n urakkahinnasta.

Myymälähuoneiston muuttaminen asuinhuoneistoksi. Päätettiin [9]) muuttaa kunnallisissa työväenasunnoissa Hietaniemenkadun 5—13 L-rakennuksessa sijaitseva myymälähuoneisto g 68 kolme huonetta, keittiön ja eteisen käsittäväksi asuinhuoneistoksi.

Suojakaivannon purkaminen Malmilla. Talo-osasto oikeutettiin [10]) purkamaan Malmilla suojakaivanto, jota yleistä rauhaa häiritsevät ainekset käyttivät oleskelupaikkanaan. Työhön saatiin käyttää kalliosuojien korjauksia varten varattua määrärahaa.

Torikauppiaiden rattaiden säilytyspaikka. Talo-osasto oikeutettiin [11]) aitaamaan ja kunnostamaan Kruunuvuorenkadun 11—13:ssa oleva rakentamaton, noin 1 400 m²:n suuruinen tonttiosa Kauppatorilla toimivien kauppiaiden myyntirattaiden ym. välineiden säilytyspaikaksi.

---

[1]) Kiint. lautak. 28 p. jouluk. 2 105 §. — [2]) S:n 21 p. helmik. 278 §. — [3]) S:n 7 p. helmik. 195 §, 14 p. maalisk. 410 § ja 21 p. maalisk. 460 §. — [4]) S:n 14 p. maalisk. 378 §. — [5]) S:n 4 p. huhtik. 556 §. — [6]) S:n 8 p. elok. 1 278 §. — [7]) S:n 12 p. syysk. 1 468 § ja 19 p. syysk. 1 509 §. — [8]) S:n 24 p. tammik. 112 § ja taloj. 17 p. tammik. 7 §. — [9]) Kiint. lautak. 21 p. helmik. 284 §. — [10]) S:n 29 p. elok. 1 375 §. — [11]) S:n 9 p. toukok. 830 §.

Muutos- ja korjaustyöt. Kertomusvuoden aikana päätettiin [1]) suorittaa useita pienehköjä huoneistojen ja rakennusten muutos- ja korjaus- ym. rakennustöitä. Määrärahat niitä varten päätettiin monessa tapauksessa anoa kaupunginhallitukselta.

Vierailta vuokrattujen huoneistojen vuokrien korotus. Päätettiin [2]) oikeuttaa talo-osasto korottamaan vuokria 300 % huhtikuun 1 p:stä 1949 lähtien marraskuun 1 p:nä 1941 voimassa olleista vuokramääristä niissä tapauksissa, joissa kaupunki oli yleisiä tarkoituksiaan varten vuokrannut käyttöönsä vierailta asuin- tai muita huoneistoja lämpöineen. Samalla päätettiin, että mikäli ei päästy vuokralleantajan kanssa yksimielisyyteen mainitun suuruisesta vuokrankorotuksesta, tapaus oli esitettävä kiinteistölautakunnalle.

Puistotalojen vuokrien korotukset. Lautakunta päätti [3]) korottaa puistotalojen vuokria sallitut 30—45 % sekä hylätä Koskelan puistotalojen asukkaiden anomuksen, ettei vuokrankorotusta sovellettaisi.

Sunnuntaityökorvauksen suorittaminen talonmiehille ja lämmittäjille. Lautakunta päätti [4]), muuttaen marraskuun 15 p:nä 1948 tekemäänsä päätöstä, suorittaa talonmiehille, talonmieslämmittäjille ja lämmittäjille sunnuntaityökorvauksina vuodelta 1947 yhteensä 378 824 mk talo-osaston tilapäisen työvoiman tililtä. Samoin päätettiin suorittaa mainitut korvaukset taannehtivasti v:n 1948 tammikuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseltä ajalta.

Kaupungintalon lämpökeskuksen lämmittäjänvirkojen järjestely. Lautakunta päätti [5]) lakkauttaa kaupungintalon lämpökeskuksessa yhden lämmittäjien vapaavuorottelijan tilapäisen viran ja Sofiankadun 4:ssä yhden tilapäisen apulaislämmittäjän viran, sekä suostua siihen, että yhden 20. palkkaluokkaan kuuluvan sääntöpalkkaisen lämmittäjänviran haltija saatiin siirtää lämmittäjän tehtäviin kalliosuojiin ja hänen palkkauksensa suorittaa mainitun avoimeksi jätetyn kaupungintalon lämmittäjänviran perusteella.

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin [6]) joukko kauppahallien vapaina olevia myymälöitä kirjallisten anomusten perusteella. Lisäksi hyväksyttiin [7]) vuoden 1948 lopulla pidetyissä huutokaupoissa myymälöistä tehdyt korkeimmat tarjoukset.

Määrättiin [8]) kauppahallien myymälöiden sallitut maksimivuokrat. Vuokrat päätettiin korottaa v:n 1939 vuokrista 12-kertaisiksi eräin poikkeuksin seuraavasti: Hakaniemen- ja Hietalahdenhallin [9]) myymälöiden vuokrat heinäkuun 1 p:stä, Kauppatorinhallin [10]) lokakuun 16 p:stä ja Kasarmintorinhallin [11]) joulukuun 1 p:stä lähtien.

Kauppahalleissa suoritettiin seuraavia uudelleen järjestelyjä: Hietalahdenhallissa [12]) 3 lihamyymälää muutettiin leikkelemyymäläksi, Kauppatorinhallissa [13]) paperimyymälä voimyymäläksi, Kasarmintorinhallissa [14]) muutettiin 7 jalkinemyymälästä 6 vaatetavaramyymäläksi ja 1 nahkavalmisteiden myymäläksi, Hakaniemen hallissa [15]) muutettiin 2 vihannesmyymälää kukkamyymäläksi ja yksi kukkamyymälä vihannesmyymäläksi sekä myönnettiin [16]) kori- ja puuastioiden myymälässä oikeus harjoittaa tuoreen kalan, kalasäilykkeiden ja suolakalan kauppaa sekä tuoreen kalan perkausta.

Hyväksyttiin [17]) eräitä kauppahallien myymälöitä koskevia vuokraoikeuden siirtoja.

Kauppahallit päätettiin [18]) pitää avoinna joulukuun 19 p:stä 23 p:ään kello 18:aan asti illalla, mikäli hallien kauppiaat sitä halusivat. Hallien henkilökunnalle päätettiin myös maksaa tästä johtunut ylityökorvaus.

Virvoitusjuomakioskit. Kertomusvuoden kesäkaudeksi päätettiin [19]) vuokrata huutokaupalla 43 virvoitusjuomakioskia yhteensä 4 807 000 mk:n pohjavuokrasta entisin vuokrausehdoin, paitsi että jäätelönmyynti kioskeista kiellettiin.

Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan tavanomaisin vuokrausehdoin virvoitusjuomakioskin pitoa varten seuraavat paikat: kioskikauppias E. Koskiselle Malmilta Porvoon-

[1]) Kiint. lautak. 17 p. tammik. 81 §, 7 p. helmik. 197 §, 14 p. maalisk. 409 §, 21 p. maalisk. 463 ja 471 §, 4 p. huhtik. 549 ja 554 §, 11 p. huhtik. 606 §, 25 p. huhtik. 696 §, 16 p. toukok. 886 §, 25 p. heinäk. 1 231 §, 29 p. elok. 1 381 §, 3 p. lokak. 1 590 §, 31 p. lokak. 1 773 §, 21 p. marrask. 1 882 §, 28 p. marrask. 1 904 ja 1 905 §, 5 p. jouluk. 1 964 §. — [2]) S:n 25 p. huhtik. 693 §. — [3]) S:n 9 p. toukok. 829 §, 16 p. toukok. 876 § ja taloj. 6 p. toukok. 26 ja 27 §. — [4]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 45 §. — [5]) S:n 28 p. jouluk. 2 101 §. — [6]) S:n 23 p. toukok. 924 §, 5 p. syysk. 1 425 §, taloj. 6 p. toukok. 28—30 §, 19 p. elok. 34—36 §, 17 p. lokak. 38—40 §, 28 p. jouluk. 45—46 §. — [7]) Taloj. 17 p. tammik. 8—15 §. — [8]) Kiint. lautak. 28 p. maalisk. 510 § ja taloj. 18 p. helmik. 17 §. — [9]) Kiint. lautak. 23 p. toukok. 933 §. — [10]) S:n 17 p. lokak. 1 692 §. — [11]) S:n 5 p. jouluk. 1 966 §. — [12]) S:n 5 p. syysk. 1 425 §. — [13]) S:n 17 p. lokak. 1 693 §. — [14]) S:n 24 p. lokak. 1 731 §. — [15]) Taloj. 28 p. jouluk. 47 §. — [16]) Kiint. lautak. 9 p. toukok. 832 § ja 14 p. marrask. 1 847 §. — [17]) S:n 21 p. maalisk. 455 § ja taloj. 17 p. lokak. 41 §. — [18]) Kiint. lautak. 19 p. jouluk. 2 077 §. — [19]) S:n 4 p. huhtik. 558 §.

ja Tullivuorentien risteyksestä 20 000 mk:n vuosivuokrasta [1]), rouva E. Lagervallille Munkkiniemestä raitiotien päätepysäkin luota Saunalahdentien varrelta 3 400 mk:n vuosivuokrasta [2]), kauppias A. Karlssonille Haagan raitiotien päätepysäkin luota 3 400 mk:n vuosivuokrasta [3]) sekä kauppias M. Hänniselle Malmilta Helsingintien 5—7:stä kioskipaikka 20 000 mk:n vuosivuokrasta [4]).

Helsingin työväenteatterin kannatusyhdistykselle päätettiin [5]) vuokrata edelleen Vallilan ulkoilmanäyttämön alueella sijaitseva ravintolakioski kesäkuun 1 p:stä 1948 toukokuun 31 p:ään 1953 5 000 mk:n nimellisvuokrasta koko vuokrakaudelta.

Talo-osasto oikeutettiin [6]) siirtämään Porvoon- ja Viipurinkatujen kulmauksessa olevan virvoitusjuomakioskin vuokraoikeus kauppias E. Koskiselta rouva A. Toivoselle. Vuokraksi hyväksyttiin 500 000 mk.

Meritullintorille päätettiin [7]) rakennuttaa uusi virvoitusjuomakioski ja antaa työ kiireellisenä talorakennusosaston suoritettavaksi. Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa oikeutta entisen kioskin myymiseen tai purkamiseen.

Torikauppa. Leskirouva L. P. Karppiselle myönnettiin [8]) edelleen v:ksi 1949 Kauppatorilla hallussaan oleva sokeiden myyntipaikka.

Kauppatorin maalaisriveistä päätettiin [9]) vuokrata 8 perunanmyyntipaikkaa 750 mk:n pohjavuokrasta kuukaudessa ja 22 puutarhatuotteiden myyntipaikkaa 1 500 mk:n pohjavuokrasta kuukaudessa.

Sanomalehtien myyntipaikat. Päätettiin [10]) oikeuttaa Pikatoimisto Mars huolehtimaan v:n 1949 aikana entiseen tapaan sanomalehtien katumyynnistä. Samalla määrättiin 113 myyntipaikkaa.

Kengänkiilloituspaikat vuodeksi 1949 määrättiin [11]) ja Pikatoimisto Mars oikeutettiin [12]) ottamaan käytäntöön uudenmalliset kiilloitustelineet.

Makkaroiden myyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin [13]) vuokraamaan kertomusvuoden ajaksi herra K. Korhoselle makkaroiden myyntipaikka Malmilta Hämeentien ja Päätien risteyksestä tai osaston lähemmin määräämältä myyntipaikalta tavanomaisin vuokraehdoin 3 600 mk:n kuukausivuokrasta.

Päätettiin [14]) vahvistaa 19 makkaroiden myyntipaikkaa uudelleen vuokrattaviksi heinäkuun 1 p:stä klo 21:sta alkaen tammikuun 1 p:ään klo 3:een yöllä. Uudet pohjavuokrat vahvistettiin, mutta muut vuokrausehdot pysytettiin entisinä. Samat myyntipaikat vuokrattiin [15]) vuodeksi 1950 samoin ehdoin.

Kukkien myyntipaikat. Lautakunta päätti [16]) vuokrata huutokaupalla 19 kukkien myyntipaikkaa kesäksi 1949 entisin vuokrausehdoin, mutta edellisen vuoden huutokauppavuokrista 50 % alennetuista pohjavuokrista.

Päätettiin oikeuttaa [17]) kukkakauppias S. Nyman luovuttamaan vuokraamansa kukkien myyntipaikka uudelleen huutokaupattavaksi ehdoin, että hän maksoi kaupungille huutokauppakulut sekä uuden tarjouksen ja oman sopimuksensa vuokraerotuksen. Samalla päätettiin varata kaikille muillekin kukkakauppiaille oikeus yhtyä samoin ehdoin samanlaiseen uudelleen huutokauppaamiseen.

Jäätelön myyntipaikat. Päätettiin [18]) vuokrata huutokaupalla vuoden 1949 jäätelön myyntipaikat entisin huutokauppaehdoin, paitsi että irtojäätelö määrättiin myytäväksi vohveleissa.

Valokuvauspaikat. Päätettiin [19]) vuokrata huutokaupalla vuoden 1949 valokuvauspaikat entisin vuokrausehdoin, paitsi että vuokra-ajaksi vahvistettiin huhtikuun 16 p:n ja marraskuun 15 p:n välinen aika.

Joulukuusien myyntipaikat. Päätettiin [20]) vuokrata huutokaupalla joulukuun 20 p:n ja 24 p:n väliseksi ajaksi entiset joulukuusien yksinmyyntipaikat 3 000 mk:n pohjavuokrasta sekä 19 entistä yleismyyntipaikkaa 300 mk:n päivävuokrasta. Metsätalousosasto oikeutettiin myymään kuusia liitosalueella vuokratta.

---

[1]) Kiint. lautak. 21 p. maalisk. 453 §. — [2]) S:n 11 p. huhtik. 607 §. — [3]) S:n 11 p. huhtik. 608 §. — [4]) S:n 9 p. toukok. 831 §. — [5]) S:n 21 p. maalisk. 462 §. — [6]) S:n 25 p. huhtik. 710 §. — [7]) S:n 25 p. huhtik. 707 §. — [8]) S:n 21 p. maalisk. 454 §. — [9]) S:n 5 p. jouluk. 1 972 §. — [10]) S:n 28 p. helmik. 322 §. — [11]) S:n 28 p. helmik. 323 §. — [12]) S:n 4 p. huhtik. 552 §. — [13]) S:n 9 p. toukok. 833 §. — [14]) S:n 20 p. kesäk. 1 119 §; ks. tämän kert. I osan s. 200. — [15]) Kiint. lautak. 5 p. jouluk. 1 971 § ja 19 p. jouluk. 2 074 §. — [16]) S:n 4 p. huhtik. 559 §. — [17]) S:n 4 p. heinäk. 1 165 §. — [18]) S:n 4 p. huhtik. 563 §. — [19]) S:n 4 p. huhtik. 560 §. — [20]) S:n 28 p. marrask. 1 911 §, ja 19 p. jouluk. 2 075 §.

Joulupöydänkoristeiden myyntipaikat. Jouluksi 1949 vuokrattiin [1]) joulupöydänkoristeiden myyntipaikkoja 13, yhteensä 71 500 mk:n vuokrasta ja samalla päätettiin, ettei tähän tarkoitukseen tultaisi enää myyntipaikkoja vuokraamaan.

Lupa Pelastusarmeijan joulupatojen sijoittamiseen kaduille 18:aan eri paikkaan myönnettiin [2]).

Lupa tinan valantaan uudenvuodenyönä. Päätettiin [3]) oikeuttaa Helsingin invaliidien yhdistys järjestämään uudenvuodenyönä klo 21:stä 3:een tinan valantaa määrätyissä paikoissa kaduilla yhteensä 7 000 mk:n korvauksesta.

Kiikarin vuokrauspaikka. Talo-osasto oikeutettiin [4]) vuokraamaan herra Y. Orpanalle Kaivopuiston rantamilta kiikarin vuokrauspaikka kesäkuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään 3 000 mk:n vuokrasta.

Linja-autoaseman sanomalehtikioskia koskevaan sopimukseen tehty lisäys. Lautakunta oikeutti [5]) Rautatiekirjakauppa oy:n toistaiseksi syyskuun 1 p:stä alkaen asettamaan linja-autoasemalle laitureita kiertävän painotuotteiden myyjän 1 000 mk:n kuukausikorvauksesta.

Myyntipaikkojen vuokraoikeuden siirto. Talo-osastolle päätettiin [6]) antaa oikeus kioski-, kukkienmyynti- ym. vastaavanlaisten paikkojen vuokraoikeuden siirtämiseen kolmannelle henkilölle entisin vuokraehdoin.

Virvokkeiden tilapäinen myyntioikeus. Helsingin purjehdusseurojen kilpailu- ja propagandatoimikunnalle myönnettiin [7]) oikeus ilman kaupungille maksettavaa korvausta myydä virvokkeita ja jäätelöä propagandapurjehduskilpailujen aikana Kaivopuistossa kesäkuun 12 p:nä 1949.

Mainonta. Kertomusvuoden kuluessa myönnettiin useita lupia mainostaulujen, -pilareiden ym. pystyttämiseen sekä erilaisten arpajaisvoittojen, kuten autojen tai veneiden näytteille asettamiseen.

Oy. Suomen ulkomainonta—Finlands utereklamering ab. nimistä yhtiötä päätettiin [8]) kehoittaa poistamaan yhtiön mainospylväistä tai -tauluista mainokset heti, kun mainostettava tilaisuus oli pidetty, tai kun mainosten sopimuksenmukainen esillä oloaika oli päättynyt. Yhtiölle päätettiin [9]) vuokrata paikat Hankkijan edustalta, Erottajalta, Hakaniementorilta ja Messuhallin edustalta kiinteiden mainospilareiden tilalle pystytettäviä pyöriviä valomainospilareita varten, joiden piirustukset oli julkisivulautakunnan hyväksyttävä.

Tasavallan presidentin valitsijamiesvaalien mainonta. Lautakunta päätti [10]) vaalimainonnan suhteen aikanaan hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti julkaista joulun ja uudenvuoden välisenä aikana sanomalehdistössä tammikuun 16 ja 17 päivinä 1950 suoritettavien tasavallan presidentin valitsijamiesvaalien mainostusta koskevat määräykset kuulutuksen muodossa ja lähettää jäljennöksen kuulutuksesta poliisilaitokselle kehoituksin valvoa, ettei annettuja määräyksiä rikottu ja että rikkomuksien sattuessa syylliset saatettiin rangaistukseen.

Katujen joulukoristelu. Lautakunta päätti myöntää lupia toimeenpanna joulukoristelun valaistuksineen joulumarkkinoiden ajaksi, kauppaliikkeiden yhteisesti kustantamana, seuraavilla kaduilla: Ylioppilastalon ja Unioninkadun välisellä Aleksanterinkadulla [11]), Yrjön- ja Fredrikinkadun välisellä Iso-Robertinkadulla [12]), Aleksanterin- ja Pohj. Esplanaadikadun välisellä Fabianinkadulla [13]), Senaatintorin ja Kauppatorin välisellä Unioninkadulla [14]) sekä Iso-Robertinkadun ja Bulevardin välisellä Fredrikinkadulla [15]). Samoin myönnettiin lupia joulukoristeiden pystyttämiseen korvauksetta useiden myymälöiden ja elokuvateattereiden edustalle.

Hyväksyttyjä piirustuksia. Hyväksyttiin mm. Lasipalatsirakennuksen alakerran [16]) sekä yläkerran [17]) muutospiirustukset, Kala- ja vihannessäilyke oy:n vuokraaman kalliosuojan sisäänkäytävän piirustukset [18]) ja entisen halkotoimiston autohallirakennuksen muutospiirustukset [19]).

---

[1]) Kiint. lautak. 12 p. jouluk. 2 027 §. — [2]) S:n 12 p. jouluk. 2 028 §. — [3]) S:n 28 p. jouluk. 2 104 §. — [4]) S:n 7 p. kesäk. 1 027 §. — [5]) S:n 29 p. elok. 1 376 §. — [6]) S:n 25 p. huhtik. 709 §. — [7]) S:n 16 p. toukok. 884 §. — [8]) S:n 17 p. lokak. 1 687 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 2 076 §. — [10]) S:n 12 p. jouluk. 2 019 §. — [11]) S:n 7 p. marrask. 1 813 §. — [12]) S:n 21 p. marrask. 1 876 §. — [13]) S:n 21 p. marrask. 1 877 §. — [14]) S:n 21 p. marrask. 1 880 § ja 28 p. marrask. 1 908 §. — [15]) S:n 12 p. jouluk. 2 026 §. — [16]) S:n 2 p. toukok. 762 §. — [17]) S:n 9 p. toukok. 834 §. — [18]) S:n 16 p. toukok. 887 §. — [19]) S:n 22 p. elok. 1 324 §.

Arviolausuntoja osakkeiden, palstojen ym. kiinteistöjen myyntiarvosta annettiin [1]) vuoden kuluessa useita.

Vallilan kerhokeskukselle myönnettiin [2]) vuoden aikana määrärahoja kerhotoimintaa, välineiden hankkimista ym. varten talo-osaston kasvatustoiminnan tililtä.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Esplanaadikappelin v:n 1948 vuokran alentamista [3]), rakennusten purkamista [4]), maidontarkastamon huoneiston kunnostamista [5]), autoasemapuhelimen järjestämistä Töölön kuorma-autoasemalle [6]), tilapäismajoitusolojen parantamista [7]),. Koskelan puistokylän talonmiehen virka-asunnon määräämistä [8]), kiinteistöjen palovakuutusta [9]), uusien virkojen perustamista [10]), Kasarmintorin ja Kauppatorin kauppahallien korjaamista [11]), tilitysvuokrien perusteiden tarkistamista [12]), epäsosiaalisten poikien sijoittamiseen tarvittavaa huoneistoa [1])[3], kiinteistöjen ostoa [14]), Katajanokan kalliosuojan majapaikan aukioloaikaa [15]), kalliosuojiin asennettavia merkkivaloja [16]), Lauttasaaren kansanpuistossa olevien rakennelmien käyttämistä asuntotarkoituksiin [17]), terveydellisten tutkimusten laboratorion happovaraston tuuletuksen järjestämistä [18]), Ruskeasuon lastentarha- ja seimitalon valmistumisaikaa [19]), Alppilan ravintolarakennuksen korjausajan pidentämistä [20]), koksin käyttämistä kunnalliskodin lämmitykseen [21]), Oy. Bergholm ab:n lahjoittaman Suurkirkon tornikellon lasin paikoilleen panoa [22]) sekä lisäksi lukuisia esityksiä, jotka koskivat talojen ja huoneistojen korjauksia, vuokria ym.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kiinteistöjen ostoa [23]), palkkausasioita [24]), huoneistojen varaamista, lisätiloja, vuokrausta ym. [25]), alueläkärille polttopuista maksettavaa korvausta [26]), Korkeamman kauppaopetuksen kannatusosakeyhtiön korvausvaatimusta [27]), bensiiniasemarakennuksen luovuttamista kiinteistölautakunnan hallintaan ja sen myymistä [28]), virastoissa ja laitoksissa tehtäviä muutos- ja korjaustöitä [29]), virka-asunnon määräämistä [30]), poliisivartioinnin tehostamista Tapanilassa ja Puistolassa [31]), ullakkokerroksen sisustamista asuinhuoneistoksi [32]), Korkeasaaren lautan lähtöpaikan järjestelyä [33]), kaupungin apulaiseläinlääkärin asuntokysymystä [34]), nuorisotalon järjestämistä Kaivopuistoon [35]), makkarain myyntiajan pidentämistä ja myyntipaikkojen vuokrien alentamista [36]), raha-avustusten myöntämistä [37]), yksityisen maalla sijaitsevan kioskin aukioloaikaa [38]), Kruunuvuorenkadun 11—13 tontilla olevan lasten leikkipaikan säilyttämistä [39]), Tervalammen työlaitoksen kiinteistön ja irtaimiston palovakuuttamista [40]), Oulunkylän vartiopiirin poliisiaseman siirtämistä Pakilan alueelle [41]), vuokrakasarmirakennuksen purkamista [42]), Toukolan ja Kumpulan puistotalojen korjauksia [43]), torilla myytävien elintarvikkeiden säilyttämistä [44]), uutta

---

[1]) Kiint. lautak. 24 p. tammik. 116 §, 14 p. helmik. 240 §, 21 p. helmik. 276 §, 25 p. huhtik. 697 §, 23 p. toukok. 930 §, 23 p. toukok. 934 §, 7 p. kesäk. 1 018 §, 29 p. elok. 1 379 §, 12 p. syysk. 1 473 §, 3 p. lokak. 1 582 §, 24 p. lokak. 1 727—1 728 §, 28 p. marrask. 1 903 ja 1 912 §. — [2]) Taloj. 17 p. tammik. 2 ja 3 §, 11 p. huhtik. 20 §, 28 p. jouluk. 43 § ja 44 §. — [3]) Kiint. lautak. 10 p. tammik. 48 §. — [4]) S:n 10 p. tammik. 49 §, 26 p. syysk. 1 552 §, 31 p. lokak. 1 776 §, 14 p. marrask. 1 848 §. — [5]) S:n 7 p. helmik. 196 §. — [6]) S:n 7 p. helmik. 204 §. — [7]) S:n 21 p. helmik. 275 § ja 7 p. maalisk. 367 §. — [8]) S:n 7 p. maalisk. 365 §. — [9]) S:n 21 p. maalisk. 449 §, 16 p. toukok. 883 § ja 13 p. kesäk. 1 068 §. — [10]) S:n 28 p. maalisk. 507—508 §, 10 p. lokak. 1 636 § ja taloj. 18 p. helmik. 18 §. — [11]) Kiint. lautak. 11 p. huhtik. 610 § ja 29 p. elok. 1 382 §. — [12]) S:n 25 p. huhtik. 708 §. — [13]) S:n 2 p. toukok. 765 §. — [14]) S:n 19 p. syysk. 1 517 §, 10 p. lokak. 1 638 §, 24 p. lokak. 1 732 § ja 28 p. jouluk. 2 100 §. — [15]) S:n 22 p. elok. 1 320 §. — [16]) S:n 22 p. elok. 1 321 §. — [17]) S:n 12 p. syysk. 1 474 §. — [18]) S:n 19 p. syysk. 1 511 §. — [19]) S:n 10 p. lokak. 1 621 §. — [20]) S:n 14 p. marrask. 1 849 §. — [21]) S:n 12 p. jouluk. 2 022 §. — [22]) S:n 12 p. jouluk. 2 023 §. — [23]) S:n 10 p. tammik. 46 §, 24 p. tammik. 113 ja 115 §, 4 p. huhtik. 547 ja 555 §, 22 p. elok. 1 318 §, 29 p. elok. 1 380 §. — [24]) S:n 7 p. helmik. 199 § ja 14 p. maalisk. 406 §. — [25]) S:n 7 p. helmik. 202 §, 21 p. helmik. 277 §, 28 p. helmik. 321 ja 324 §, 7 p. maalisk. 363 §, 14 p. maalisk. 403 §, 21 p. maalisk. 457, 458 ja 474 §, 28 p. maalisk. 501 ja 506 §, 4 p. huhtik. 551 §, 11 p. huhtik. 604 §, 9 p. toukok. 815 §, 16 p. toukok. 880 §, 25 p. heinäk. 1 228 §, 26 p. syysk. 1 551 ja 1 556 §, 17 p. lokak. 1 684 §, 31 p. lokak. 1 775 §, 21 p. marrask. 1 875 §, 19 p. jouluk. 2 072 §. — [26]) S:n 21 p. helmik. 279 §. — [27]) S:n 28 p. helmik. 318 §. — [28]) S:n 14 p. maalisk.412 §. — [29]) S:n 21 p. maalisk. 451 §, 11 p. huhtik. 603 ja 605 §, 13 p. kesäk. 1 066 §, 20 p. kesäk. 1 112 §, 26 p. syysk. 1 557 §. — [30]) S:n 21 p. maalisk. 464 §. — [31]) S:n 21 p. maalisk. 472 §. — [32]) S:n 21 p. maalisk. 475 §. — [33]) S:n 2 p. toukok. 759 §. — [34]) S:n 9 p. toukok. 820 §. — [35]) S:n 9 p. toukok. 821 §. — [36]) S:n 9 p. toukok. 827 § ja taloj. 6 p. toukok. 23 §. — [37]) Kiint. lautak. 16 p. toukok. 878 §, 24 p. lokak. 1 729 §. — [38]) S:n 23 p. toukok. 931 §. — [39]) S:n 7 p. kesäk. 1 022 §. — [40]) S:n 25 p. heinäk. 1 229 §. — [41]) S:n 25 p. heinäk. 1 243 §. — [42]) S:n 25 p. heinäk. 1 244 §. — [43]) S:n 29 p. elok. 1 378 §. — [44]) S:n 12 p. syysk. 1 467 §.

puhelinkioskityyppiä [1]), ratsastushallin v:n 1950 vuokraa [2]), eräiden mainospilareiden sijoittamista [3]) sekä kaupungin siistimistä olympiakisoihin mennessä [4]).

Palkkalautakunnalle annettiin myöskin lausuntoja palkkausasioista.

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnastaan antama kertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Toimisto. Toimiston työtavassa ei tapahtunut mainittavia muutoksia. Kiinteistölautakunnassa esiteltävät asiat olivat pitempiaikaisia vuokrauksia, kaupunginhallitukselle annettavia lausuntoja ym. yleisluontoisia asioita, maa- ja metsätalousjaostossa esiteltävät pääasiassa maanvuokrausasioita.

Viranhaltijamäärässä tuli muutoksia sikäli, että kaupunginagronomi A. J. Tammisen kuoleman kautta syyskuun 2 p:nä avoimeksi joutunutta kaupunginagronomin virkaa määrättiin virkaatekevänä hoitamaan I apulaisagronomi J. Kukkonen, II apulaisagronomi H. Lappalainen määrättiin taas oman toimensa ohella hoitamaan I apulaisagronomin tehtäviä syyskuun 5 p:stä alkaen. Näin hoidettiin virat vuoden loppuun saakka.

Sääntöpalkkaiset työnjohtajat, joita oli 6, olivat entiset. Samoin olivat apulaistyönjohtajat, A. A. Sundqvist Pukinmäen tilalla ja V. H. Karvonen Tuomarinkylässä, entiset. Apulaistyönjohtajat olivat aikaisemmin työsopimussuhteessa, mutta kertomusvuoden syyskuussa heidän palkkansa järjestettiin palkkaluokkiin, Pukinmäen työnjohtaja 13. palkkaluokkaan ja Tuomarinkylän 20. palkkaluokkaan.

Hallinnossa työnjako ei ollut yksityiskohtainen ja aivan tarkka, kun työt olivat urakkatyönluontoisia. Pääasiassa jaettiin työt seuraavasti: kaupunginagronomi hoiti esitykset kiinteistölautakunnalle ja maa- ja metsätalousjaostolle. Hänellä oli ylivalvonta toimistossa, omassa viljelyksessä olevilla tiloilla ja maanvuokrausalueilla, tärkeimmät myynnit ja ostot sekä rakennusasiat. Apulaisagronomi oli kaupunginagronomin apuna osaston töitä suoritettaessa. Tehtäviä jouduttiin hoitamaan toisinaan ulkopuolella normaalisen virka-ajan, jopa sunnuntaisinkin.

Työnjohtajille kuului töiden jako työntekijöille ja töiden valvonta, tiloilla pidettävä kirjanpito (varasto-, kassa- ja päivätyökirjanpito), tavaralähetykset, käteismyynti, työntekijäin palvelukseen otto jne. Heidän valvonnassaan oli myöskin maatilojen huomattava irtaimisto.

Maa-alueet. Tonttiosasto antoi takaisin perunapalstamaita niiden kysynnän heikkenemisen takia n. 56 ha. Samoin maatalouskerhoalueet ja yksityisten vuokra-alueet pienenivät. Aluevaihtojen ja ostojen kautta osastolle tuli lisämaata n. 10 ha.

Peltoalat olivat kertomusvuonna seuraavat:

Tila	Omassa viljelyksessä, ha	Vakinaisella vuokralla, ha	Tilapäisvuokralla, ha	Yhteensä, ha
Fallkulla	90	4	7	101
Haltiala	175	—	4	179
Herttoniemi	—	49	—	49
Kaarela	—	96	—	96
Korpas	—	96	—	96
Kunnalliskoti	—	25	—	25
Leppävaara	—	60	—	60
Pukinmäki ja Oulunkylä	175	141	9	325
Stansvik	—	15	—	15
Tali	109	35	14	158
Tullisaari	—	18	—	18
Tuomarinkylä	267	—	10	277
Vartiokylä	112	40	3	155
Viikinmäki	—	38	—	38
Yhteensä	928	617	47	1 592

[1]) Kiint. lautak. 12 p. syysk. 1 470 §. — [2]) S:n 19 p. syysk. 1 516 §. — [3]) S:n 14 p marrask. 1 843 §. — [4]) S:n 5 p. jouluk. 1 963 §.

Tilapäisvuokra-alueet käsittivät työntekijöille sekä palstaviljelijöille vuokratut alueet sekä siirtoväelle lain mukaan vuokratut alueet. Siirtoväelle vuokrattiin kertomusvuonna avopeltoa Talista 2.50 ha sekä heinämaata eri tiloilta yhteensä 11.50 ha.

Peltoviljely. Omassa viljelyksessä olevat maat jakaantuivat eri viljelyskasveille seuraavasti:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Kaikki tilat
			Absoluuttiset luvut				
Puutarhana	4.40	—	0.80	—	—	0.10	5.30
Kesantona	4.00	7.08	7.19	7.19	15.66	14.39	55.51
Rukiilla	9.20	5.77	9.79	9.16	19.62	4.46	58.00
Syysvehnällä	—	6.36	7.90	—	13.73	3.00	30.99
Kevätvehnällä	16.10	16.88	33.41	6.41	40.14	7.97	120.91
Ohralla	—	24.12	13.30	10.20	23.95	11.90	83.47
Kauralla	13.05	40.93	26.36	34.24	40.79	24.09	179.46
Perunalla	5.50	4.00	6.35	6.23	8.02	5.09	35.19
Juurikasvilla	1.15	—	1.45	0.88	1.05	—	4.53
Heinällä	28.15	60.93	48.73	29.70	83.31	34.58	285.40
Laitumena	7.75	3.00	17.19	4.00	12.51	6.32	50.77
Muilla kasveilla	0.45	6.00	2.00	1.90	2.30	0.57	13.22
Yhteensä	89.75	175.07	174.47	109.91	261.08	112.47	922.75
Puutarhana	4.9	—	0.4	—	—	0.1	0.6
Kesantona	4.4	4.0	4.1	6.5	5.9	12.8	6.0
Rukiilla	10.3	3.3	5.6	8.2	7.3	4.0	6.2
Syysvehnällä	—	3.6	4.5	—	5.1	2.7	3.3
Kevätvehnällä	18.0	9.6	19.1	5.8	15.0	7.1	13.0
Ohralla	—	13.8	7.6	9.2	9.0	10.6	9.0
Kauralla	14.5	23.3	15.1	31.1	17.5	21.4	20.0
Perunalla	6.1	2.3	3.6	5.7	3.0	4.5	3.8
Juurikasvilla	1.3	—	0.7	0.8	0.4	—	0.5
Heinällä	31.4	34.8	28.4	27.0	31.2	30.7	30.7
Laitumena	8.6	1.7	9.8	3.7	4.7	5.6	5.5
Muilla kasveilla	0.5	3.6	1.1	1.8	0.9	0.5	1.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Edellä mainitut viljelysmaat muodostivat seuraavat suuremmat viljelysryhmät: kesantona 55.51 ha eli 6.0 % koko peltoalasta, leipäviljalla ja kauralla 478.83 ha eli 51.5 %, perunoilla ja juurikasveilla 39.72 ha eli 4.3 %, heinällä ja peltolaitumella 336.17 ha eli 36.2 % ja muilla viljelyskasveilla 18.52 ha eli 2.0 %.

Peltoviljelyssä oli viljanviljely vallalla, Leipäviljalla oli 31.5 % ja kauralla 20.0 %. Öljykasveja viljeltiin n. 4 ha:n alalla.

Kertomusvuonna viljellyt kasvilajit olivat seuraavat: ruis: Pekka; syysvehnä: Varma; kevätvehnä: Timanttti I ja Kärni; ohra: Balder; herne: Konkordia; kaura: Eho, Esa, Kultasade II ja Sisu; virna: oma vanha unkarilainen kanta; timotei: oma kanta; lanttu: Mustialan ja Bangholman kanta; rehujuurikas: Barres; peruna: Alfa, King Georg, Ruusulehti ja Tammiston aikainen; sekä öljykasvit: Konkurrent sinappi ja kuituöljypellava.

Kertomusvuonna luovuttiin aikaisemmin viljellystä Petkus-rukiista ja viljeltiin yksinomaan Pekka-ruista. Samoin Binder-ohran syrjäytti satoisampi Balder, jonka viljelystä mallasohraksi oli sopimus Oy. P. Sinebrychoffin kanssa. Uusia lajikkeita otettiin viljeltäväksi kevätvehnästä Kärni ja kaurasta Sisu. Kärni-vehnää oli Tuomarinkylässä 8.00 ha:n alueella ja Pukinmäessä n. 7 ha. Kärni-vehnää samoinkuin Sisu-kauraakin viljeltiin sopimusviljelyksessä Hankkijalle. Kärni osoittautui Timanttia satoisammaksi, joskin se on myöhäinen lajike ja jossain määrin sen viljely on epävarmaa. Sisu-kaura osoittautui satoisaksi lajikkeeksi. Sitä viljeltiin kertomusvuonna vain Pukinmäen tilalla n. 17 ha:n

alueella. Muita sopimusviljelyksiä oli perunasta 150 000 kg Valtion viljavarastolle sekä Hankkijalle sinapista ja kuituöljypellavasta.

Tärkeimmät kylvöt eri tiloilla olivat seuraavat:

	Fallkulla, kg	Haltiala, kg	Pukinmäki, kg	Tali, kg	Tuomarinkylä, kg	Vartiokylä, kg	Kaikki tilat, kg
Ruista	950	850	1 200	1 950	1 650	505	7 105
Syysvehnää	1 100	1 350	2 200	—	2 900	1 545	9 095
Kevätvehnää	4 623	5 082	10 700	1 825	12 320	2 700	37 250
Ohraa	—	7 505	2 961	2 640	6 550	3 300	22 956
Kauraa	3 750	11 975	7 375	8 825	12 650	6 400	50 975
Perunaa	14 700	18 525	24 200	20 000	33 490	14 475	125 390

Lisäksi kylvettiin muiden viljelyskasvien siemeniä, mm. timoteinsiemeniä 1 980 kg ja puna-apilan 905 kg. Hehtaaria kohden käytettiin seuraavia kylvömääriä: ruista 140—200 kg, syysvehnää n. 200 kg, kevätvehnää n. 300 kg, ohraa n. 250 kg ja perunaa n. 3 000 kg. Heinän siemenen sekoituksena käytettiin yleensä n. 5 kg puna-apilaa ja 25 kg timoteitä hehtaaria kohden. Kun käytettyyn siemenmäärään vaikutti maan laatu, kasvukunto, ojitus, siemenen itävyys jne., olivat eri tiloilla hehtaaria kohden käytetyt siemenmäärät eri suuria.

Tärkeimpien viljelyskasvien sadot olivat seuraavat:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Kaikki tilat
			Kokonaissadot, 1000 kg				
Ruista	20.3	13.2	29.1	21.7	40.6	9.7	134.6
Syysvehnää	—	18.5	24.9	—	37.8	8.8	90.0
Kevätvehnää	27.9	34.4	66.6	11.3	111.7	14.5	266.4
Ohraa	—	66.2	29.6	29.2	77.7	28.2	230.9
Kauraa	31.4	109.5	60.9	87.6	116.1	48.0	453.5
Perunaa	75.0	83.1	119.0	98.5	188.5	73.5	637.6
Lanttua	16.3	—	81.3	36.0	46.0	—	179.6
Rehujuurikkaita	18.0	—	15.0	—	—	—	33.0
Heinää	110.1	250.5	181.0	134.2	330.0	120.0	1 125.8
			Sadot hehtaaria kohden, 1000 kg				
Ruista	2.2	2.3	2.9	2.4	2.1	2.2	2.1
Syysvehnää	—	2.9	3.2	—	2.8	2.9	2.9
Kevätvehnää	1.7	2.0	2.0	1.8	2.8	1.8	2.2
Ohraa	—	2.7	2.2	2.9	3.2	2.4	2.8
Kauraa	2.4	2.7	2.3	2.6	2.5	2.0	2.4
Perunaa	13.6	20.8	18.7	15.8	23.5	14.4	18.1
Lanttua	19.2	—	65.0	40.9	43.8	—	46.6
Rehujuurikkaita	45.0	—	75.0	—	—	—	50.8
Heinää	4.5	4.5	4.0	4.9	4.3	3.7	4.3

AIV-rehua valmistettiin 175 200 kg, apilan siemeniä saatiin n. 1 470 kg, timotein siemeniä 2 575 kg, sinapin siemeniä 2 638 kg, herneitä n. 5 900 kg ja kuituöljypellavan siemeniä 1 400 kg. Pahnoista poltettiin osa heti, koska niillä ei ollut riittävästi menekkiä eikä hintaa.

Sadot olivat keskimäärin hyvät, joskin silti alhaisemmat kuin edellisenä vuonna. Fallkullan ja Vartiokylän satotulokset olivat muita tuntuvasti alhaisemmat, Tuomarinkylän taas selvästi muita paremmat.

Myytävät tuotteet saatettiin kaikki hyvään kauppakuntoon ja huomattava osa viljoista myytiin laatu- ja kauppasiemenenä.

Leipäviljan tuotantopalkkiota maksettiin osastolle kesäkuun 30 p:nä päättyneeltä luovutuskaudelta 1 272 497 mk.

Lannoitukseen käytetyt lanta- ja väkilannoitusmäärät olivat seuraavat:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Kaikki tilat
Kaupunkilantaa, krm	150	340	—	440	500	518	1 948
Kotieläinlantaa, krm	150	657	1 312	490	1 740	748	5 097
Väkilannoitteita, kg:							
Typpi	2 500	2 590	4 500	7 524	7 170	—	24 284
Fosfaatti	25 425	30 900	33 700	29 740	33 500	21 175	174 440
Kali	8 800	16 725	19 140	8 800	22 665	11 535	87 665
Kalkki, kg	42 000	—	—	28 000	—	31 500	101 500

Lannoitemäärät olivat runsaat, kalimäärät edellisten vuosien käyttömääriä huomattavasti suuremmat. Rakennustoimiston puhtaanapito-osasto ajoi korvausta vastaan kaupunkilantaa eri tiloilla oleviin lantakuoppiin, mistä se osaston toimesta ajettiin kesantomaille. Yllämainitun lisäksi saatiin puhtaanapito-osastolta paperilantaa Fallkullan puutarhaan 8 vaunulastia sekä Pukinmäen puutarhaan 6 vaunulastia.

Työntekijät. Osastolla oli kertomusvuonna kaksi kuukausipalkkaista apulaistyönjohtajaa. Työntekijöitä oli kertomusvuoden alussa ja lopussa seuraavasti:

	Vakinaisia työntekijöitä		Tilapäisiä työntekijöitä		Yhteensä	
Tila	1. 1	31. 12	1. 1	31. 12	1. 1	31. 12
Fallkulla	11	11	2	2	13	13
Haltiala	12	12	4	3	16	15
Pukinmäki	27	27	2	2	29	29
Tali	12	12	3	3	15	15
Tuomarinkylä	27	27	3	3	30	30
Vartiokylä	18	18	—	—	18	18
Yhteensä	107	107	14	13	121	120

Tilapäistyöntekijöitä tarvittiin varsinkin sadonkorjuun aikana ja tarjolla oli vakinaisten työntekijäin perheenjäseniä ym. paikkakuntalaisia. Keskitalvella näille päiväläisille ei ollut sanottavasti työtä tarjolla.

Osaston alaisissa töissä oli voimassa kaupungin ja kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston välinen työehtosopimus.

Kertomusvuoden alussa oli tavallisen miespuolisen maataloustyöntekijän tuntipalkka 56: 25 mk ja naispuolisen 47: 75 mk. Helmikuun alusta tuli 5 %:n yleinen korotus, minkä mukaisina palkat pysyivät sitten vuoden loppuun saakka. Urakkatöitä ei varsinaisissa maataloustöissä voida mainittavammin järjestää.

Seuraavassa taulukossa esitetään muunnettujen työpäivien luku eri tiloilla kaikkiaan sekä 100 hehtaaria kohden:

Tila	Työpäiviä kaikkiaan	100 ha kohden	Tila	Työpäiviä kaikkiaan	100 ha kohden
Fallkulla	4 102	4 557	Tuomarinkylä	8 280	3 101
Haltiala	5 713	3 265	Vartiokylä	4 283	3 824
Pukinmäki	7 549	4 314	Yhteensä ja keskim.	34 384	3 705
Tali	4 457	4 089			

Hevoset. Hevosia oli kertomusvuoden lopussa seuraavasti:

	Hevosia		Hevosten työpäiviä	
Tila	Kaikkiaan	100 ha kohden	Hevosta kohden	Ha kohden
Fallkulla	6	6. 7	198	13. 2
Haltiala	13	7. 4	174	12. 9
Pukinmäki	15	8. 6	175	14. 9
Tali	7	6. 4	238	15. 2
Tuomarinkylä	16	6. 7	181	10. 8
Vartiokylä	9	8. 0	172	13. 8
Yhteensä	66	7. 1	184	13. 1

Varsoja ja nuoria hevosia oli 15. Hevoskanta pienentyi jo edellisestä vuodesta, joskin se vielä oli vahva. Koneellistumisen edistyttyä tullaan hevosmäärää vielä pienentämään.

Nautakarja. Karja on Ay-rotua. Tuomarinkylässä oli kertomusvuonna vielä 4—5 LSK-eläintä, mitä rotua tilan karja aikoinaan yksinomaan oli. Haltialassa ei karjaa ollut ja Talissa vain 3—4 lehmää oman väen maidon saantia varten.

Karjan lukumäärä, rehunkäyttö ja tuotanto keskimäärin tarkastusvuosina 1948/49 ja 1938/39 käyvät ilmi seuraavasta:

	Tarkastusvuonna 1948/49					Tarkastusvuonna 1938/39				
Tila	Lehmien luku	Rehu-yksiköitä	Maitoa, kg	Rasva-%	Rasvaa, kg	Lehmien luku	Rehu-yksiköitä	Maitoa, kg	Rasva-%	Rasvaa kg
Fallkulla	8.6	3 571	4 053	4.3	175	20.8	2 858	3 818	4.2	159
Pukinmäki ...	30.8	3 133	3 963	4.2	167	42.9	2 876	3 510	4.0	141
Tuomarinkylä	33.8	3 072	3 682	4.0	149	27.2	2 711	3 114	4.5	140
Vartiokylä	9.0	3 113	3 724	4.4	164	—	—	—	—	—
Yht. ja keskim.	82.2	—	3 831	4.2	160	90.9	—	3 381	4.2	142

Eri rehulajien käyttö tarkastusvuonna oli koko karjan keskimäärään verraten prosenteissa seuraava:

	Tarkastusvuonna 1948/49				Tarkastusvuonna 1938/39			
Rehulaji	Fallkulla	Pukinmäki	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Fallkulla	Pukinmäki	Tuomarinkylä	
Öljyväkirehuja ...	5.6	6.8	9.7	5.9	9.0	6.7	8.5	
Muita väkirehuja	26.1	20.7	14.2	18.0	20.5	17.2	15.8	
Korsirehuja	17.0	25.4	24.2	18.0	34.3	31.2	28.3	
Tuorerehuja	31.2	17.2	25.0	33.2	9.4	11.8	18.7	
Laidunta	20.1	29.9	26.9	24.9	26.8	33.1	28.7	
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Tarkastusvuoden 1948/49 tuotannot olivat siis jo paremmat kuin sotia edeltäneinä vuosina. Maitomäärässä oli 13.3 % nousu vv. 1938—39 tuotantoon verrattuna. Vertailun vuoksi mainittakoon, että tarkastusyhdistyksen, johon Fallkullan ja Pukinmäen karjat kuuluivat, keskimääräinen tuotanto v. 1948/49 oli 3 586 kg maitoa, 149 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.2.

Hyvän vuosituotannon v. 1948/49 saavuttaneista lehmistä mainittakoon seuraavat:

	Maitoa kg	Rasvaa kg	Rasva-%
Pukinmäen Hyvikki 66 295 B 3B	6 757	286	4.2
Fallkullan Heilakka 66 292 B 2B	5 653	242	4 3
Pukinmäen Hoilikki 77 102 B 3B	5 185	203	3.9

Korkein päivätuotanto oli 30.5 kg.

Kertomusvuonna liityttiin Pukinmäen karjan osalta Uudenmaan keinosiemennysyhdistykseen. Ayrshireyhdistys välitti yhden maatilojen sonneista siitoseläimeksi, joten vuoden lopussa oli sonneja kaksi, molemmat Tuomarinkylässä, Loisto Juan A 16 530 Veitakkalan jalostuskarjasta sekä nuori sonni Kotka, ostettu Suopellon tunnetusta karjasta.

Talin sikala. Talin sikalassa oli kertomusvuoden alussa 1 karju ja vuoden lopussa 2, emakoita vastaavasti 22 ja 15, nuoria sikoja 55 ja 19 sekä porsaita 13 ja 6.

Siat ovat yorkshiretyyppisiä polveutuen Herttoniemen vanhasta kannasta. Karjut on hankittu aina tunnetuista siitossikaloista. Kertomusvuonna ostettiin Perniöstä Nokon sikalasta nuori karju.

Porsaita syntyi vuoden aikana 353 kpl. Keskimääräinen porsasluku emakkoa kohden oli 10.7 porsasta, mitä tulosta on pidettävä tyydyttävänä.

Ruokinta pohjautui jäteviljaan, säilöperunaan sekä Helsingin työväenyhdistyksen ja Strömbergin ruokaloista ostettuun keittiöjätteeseen. Emakoille oli valmistettu myös AIV rehua n. 5 000 kg.

Traktorit ja kuorma-autot. Kertomusvuonna ostettiin Fallkullan, Haltialan ja Talin tiloille Fordson-Major merkkiset traktorit. Vuoden lopussa oli tiloilla kaikkiaan 13 traktoria, joista 8 vanhaa. Traktorien työtunnit olivat seuraavat: Fallkullassa 1 228, Haltialassa 1 422, Pukinmäessä 1 904, Talissa 1 152, Tuomarinkylässä 2 513 ja Vartiokylässä 809, yhteensä 9 028 työtuntia.

Kuorma-autoja oli osastolla kaksi, toinen Vartiokylässä ja toinen, v. 1949 ostettu, Tuomarinkylässä. Autojen työtunnit olivat seuraavat: Fallkullassa 223, Haltialassa 185, Pukinmäessä 314, Talissa 112, Tuomarinkylässä 811 ja Vartiokylässä 1 775, yhteensä 3 420 työtuntia.

Vieraita autoja oli myös aika ajoin osaston ajoissa.

Rakennukset. Rakennusten korjauksia suoritettiin jatkuvasti kaikilla tiloilla. Eräitä rakennuksia korjattiin perusteellisesti Haltialassa, Pukinmäellä ja Vartiokylässä. Palkkalautakunnan päätöksen mukaisesti perusteellisestikin korjatuista asunnoista kannettiin vain kohtuulliseksi katsotut vuokrat. Työläisasuntojen vuokrat vaihtelivat 15—30 mk/m² niiden kunnosta riippuen. Edelleen jatkettiin asuin- ja ulkorakennusten maalauksia kun kunnollisia maalitarpeita oli saatavissa. Uudisrakennuksina rakennettiin Tuomarinkylän ja Pukinmäen painorehutornit, 1 uusi heinälato sekä Pukinmäelle että Tuomarinkylään ja puutarhavaja Fallkullaan.

Yleinen maataloustilanne. Pahnatavaran menekki, joka jo edellisenä vuonna väheni huomattavasti, väheni vielä entisestään hintojen samalla laskiessa. Heinän kysyntä laimeni myös kovasti. Puutarhatuotteiden hinnat olivat edellisen vuoden alhaisella tasolla ja miltei kaikkien tuotteiden kysyntä osoitti heikkenevää suuntaa. Vain viljan ja maitotaloustuotteiden hinnat olivat säännöstelty palkkojen rinnalla, mikä tiesi peltoviljelyn kannattavuuden paremmuutta. Ainoastaan porsaiden kysyntä vilkastui jonkun verran, mikä tiesi niiden hinnan nousua kannattavuusrajan yläpuolelle. Vastaavasti kohosi myöskin sianlihan hinta.

Tuotteiden myynti. Siemenviljan myynti tapahtui pääasiassa Hankkijalle ja OTK:lle, ja leipäviljan myynti valtaosaltaan Helsingin mylly ja kauppa oy:lle. Perunoista ja juurikasveista myytiin kaupungin laitoksille niin paljon kuin nämä halusivat ja loput pääasiassa valtion viljavarastolle ja Osuusliike Elannolle sekä eräille tukkuliikkeille ja yksityisille. Maito myytiin Elannolle, teuraseläimet Karjakunnalle. Omat työntekijät saivat ostaa tiloilta tuottajahinnoilla tarvitsemansa viljatuotteet, maidon ja polttopuut.

Taloudelliset tulokset. Rahatoimisto hoiti entiseen tapaan sekä kameraalisen että liikekirjanpidon. Maatalousosaston toimistossa ja omassa viljelyksessä olevilla tiloilla oli oma kassakirjanpitonsa, varasto- ja työkirjanpitonsa. Inventointi suoritettiin vuoden vaihteessa omin voimin entiseen tapaan revisorin ollessa mukana. Kaupunginvaltuuston valitsemat tarkastajat suorittivat tavanmukaiset tarkastuksensa. Laskutus suoritettiin toimistosta käsin, missä myöskin hyväksyttiin laskut maksettaviksi. Liiketoiminta tapahtui pääasiassa muutamien suurliikkeiden ja erikoisliikkeiden kanssa.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston hoidossa ja valvonnassa olevien maa-alueiden puhdas voitto (+) tai tappio (—) vv. 1945—49 oli seuraava:

Tila	Maatalousdesta, mk	Maanvuokrauksesta, mk	Rakennusten vuokrauksesta, mk	Yhteensä, mk	Peltohehtaaria kohden, mk	Maanvuokrauksesta, mk
Fallkulla	— 133 492	+ 72 344	— 113 889	— 175 037	— 1 483	+ 6 576
Haltiala	+2 302 225	+ 16 539	— 827 232	+1 491 532	+13 155	+ 4 134
Pukinmäki	+1 368 681	+ 508 887	— 643 376	+1 234 192	+ 7 821	+ 3 392
Tali	+ 729 352	+ 188 575	— 168 938	+ 748 989	+ 6 691	+ 3 848
Tuomarinkylä	+4 031 451	+ 98 489	— 164 367	+3 965 573	+15 099	+ 9 848
Vartiokylä	— 807 378	+ 175 252	— 395 894	—1 028 020	— 7 208	+ 4 075
Herttoniemi ..	—	+ 162 619	+ 9 589	+ 172 208	—	+ 3 318
Käarela	—	+ 243 679	+ 5 340	+ 249 019	—	+ 2 538
Korpas	—	+ 197 570	—	+ 197 570	—	+ 2 058

Tila	Maatalou-desta, mk	Maanvuok-rauksesta, mk	Rakennus-ten vuok-rauksesta, mk	Yhteensä, mk	Peltoheh-taaria koh-den, mk	Maanvuok-rauksesta, mk
Kunnalliskoti.	—	+ 433 511	—	+ 433 511	—	+17 360
Leppävaara ..	—	+ 169 574	—	+ 169 574	—	+ 2 826
Stansvik	—	+ 30 795	—	+ 30 795	—	+ 2 053
Tullisaari	—	— 15 789	—	— 15 789	—	— 877
Viikinmäki ...	—	+ 141 758	—	+ 141 758	—	+ 3 730
Yhteensä	+7 490 839	+2 423 803	—2 298 767	+7 615 875	+ 8 072	+ 3 650
1948	+4 332 686	+3 988 380	— 887 235	+ 7 433 831	+ 4 309	+ 4 880
1947	+7 817 679	+3 094 528	+ 215 155	+11 127 362	+ 9 499	+ 3 680
1946	+7 974 986	+2 768 968	+ 218 218	+10 962 172	+ 9 785	+ 2 921
1945	+4 988 826	+1 548 046	+ 197 736	+ 6 734 607	+ 5 781	+ 1 496
Keskimäärin v. 1945—48	+6 521 003	+2 764 745	— 510 979	+ 8 774 769	+ 7 489	+ 3 325

V:n 1949 talousarvioon oli maatalousosaston menoja varten merkitty 59 998 180 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 46 165 mk, joten käytettävissä oli 60 044 271 mk. Todelliset menot nousivat 49 994 271 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Talousarvion momentti-nimike	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylistys (—), mk
Hallinto:			
Palkat	1 193 945	1 193 945	—
Huoneistomenot	52 000	34 000	+ 18 000
Muut kustannukset	180 000	249 294	— 69 294
Maatilat:			
Palkat	28 618 400	22 074 485	+ 6 543 915
Oma maatalous:			
Peltoviljelys	7 500 000	7 474 744	+ 25 256
Puutarhaviljelys	180 000	126 538	+ 53 462
Navetat	8 300 000	4 770 370	+ 3 529 630
Sikala	600 000	563 278	+ 36 722
Tallit	4 710 000	2 693 765	+ 2 016 235
Tuotteiden myyntikustannukset	500 000	453 961	+ 46 039
Sivutoimintojen kustannukset	700 000	—	+ 700 000
Kaluston kunnossapito	1 420 000	1 842 183	— 422 183
Rakennusten kunnossapito	1 175 000	1 531 750	— 356 750
Verot ja vakuutukset	225 000	589 492	— 364 492
Kaluston hankinta	2 100 000	2 637 953	— 537 953
Uudisrakennukset	1 300 000	1 001 409	+ 298 591
Vuokratalous:			
Maiden vuokraus	360 000	100 009	+ 259 991
Rakennusten vuokraus	930 000	2 607 095	— 1 677 095
Yhteensä	60 044 345	49 944 271	+ 10 100 074

Osaston tulot olivat seuraavat:

Talousarvion momentti-nimike	Tulot talousarvion mukaan, mk	Tulot tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (—), mk
Peltoviljelys	20 000 000	24 014 717	+ 4 014 717
Puutarha	1 000 000	2 082 667	+ 1 082 667
Navetat	7 500 000	6 585 079	— 914 921

Talousarvion momenttinimike	Tulot talousarvion mukaan, mk	Tulot tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (—), mk
Sikala	700 000	865 177	+ 165 177
Tallit	4 700 000	281 031	— 4 418 969
Tuotteiden myynti	20 000 000	13 685 187	— 6 314 813
Sivutoimintojen tulot	1 000 000	499 332	— 500 668
Maidon ja tilojen vuokraus	3 000 000	2 908 022	— 91 978
Rakennusten vuokraus	3 500 000	1 058 646	— 2 441 354
Vakuutuskorvaukset	80 000	64 173	— 15 827
Sekalaiset tulot	520 000	853 091	+ 333 091
Yhteensä	62 000 000	52 897 122	— 9 102 878

Kameraalisen kirjanpidon ylijäämä oli 2 952 851 mk, kun taas puhdas tuotto oli 7 615 875 mk.

V:n 1949 tulosta arvosteltaessa on huomioitava, että kameraaliset rakennusmenot ylittivät 5 100 000 mk, kaluston hankinta 2 600 000 mk, mitkä olivat poikkeuksellisen suuret, mutta ne olivat välttämättömiä sota-ajan rappioiden poistamisessa ja maatalouden koneellistamiseksi.

Kaupungin geodeetin antama toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunkimittausosaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 5 insinööriä, 7 vakinaista mittausteknikkoa, 1 ylimääräinen mittausteknikko, 2 laskijaa, 1 kiinteistöluettelon hoitaja, 5 vakinaista kartoittajaa, 1 toimistonhoitaja, 8 vakinaista piirtäjää, 1 ylimääräinen piirtäjä, 1 toimistoapulainen ja 1 vahtimestari.

Kaupungingeodeetille kuuluvista tontinmittaajan ja tonttikirjanpitäjän tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: 90 tontinmittausta, 190 kivijalankatselmusta, 23 tonttirajan tarkastusta, 279 rakennusalan paalutusta ym. toimitusta, 150 tonttikartan ja mittakirjan jäljennöstä, joista 7 kaupungin tarpeisiin, 603 karttaotetta tai -jäljennöstä, joista 112 kaupungin tarpeisiin, 6 asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaista paalutusta, 159 vuokra-alueen paalutusta, 57 paalutusta lohkomistoimitusta varten, 19.2 km katujen, teiden, rata-alueiden ja sähkölinjojen suuntien paalutusta, 523 todistusta ja otetta, joista 9 kaupungin tarpeisiin, 69 maistraatille ym. lähetettyä kirjelmää sekä 64 tonttikarttaa.

Kolmiomittauksen yhteydessä rakennettiin yksi uusi havaintotorni, 2 pyramiidia, 9 kattolavaa sekä 35 tavallista maapistettä. Kolmiomittauksen kulmahavaintoja suoritettiin 125 pisteellä ja koordinaatit laskettiin 63 pisteelle.

Tarkkavaakitusverkkoa laajennettiin rakentamalla 82 uutta pistettä. Kaikkiaan havainnot tehtiin 115 pistettä varten ja lopulliset korkeudet laskettiin 60 uudelle pisteelle.

Monikulmiomittaus-, kartoitus- ja vaakitustyöt selviävät alla olevasta luettelosta:

	Monikulmiomittaus				
Mittausalue	Rakennettu uusia pisteitä, kpl	Suoritettu kulmahavaintoja, kpl	Mitattu sivuja, m	Yksityiskohtainen mittaus, ha	Pintavaakitus, ha
Kanta-Helsinki:					
tavallisia pisteitä ...	130	350	40 000	20	—
haarukkapisteitä	80				
Herttoniemi	20	17	1 330	—	—
Jollas	—	—	—	30	30
Konala	87	90	15 500	—	—
Koivusaari	—	—	—	6	6
Laajasalo	50	56	4 400	—	—
Lehtisaari	—	—	—	50	50
Malmi-Tapanila	125	125	16 878	—	—
Marjaniemi	24	17	1 200	56	56
Oulunkylä-Pakila	74	80	7 730	317	39
Stansvik	22	—	—	—	—
Yhteensä	612	735	87 038	479	181

Täydennysmittauksia suoritettiin Kanta-Helsingissä, Malmi-Tapanilassa, Viikin alueella, Kulosaaressa, Talissa, Kaarelassa ja Konalassa.

Sisätöinä laskettiin koordinaatit 605 monikulmiopisteelle.

Mittausten perusteella piirrettiin karttoja mittakaavassa 1:500 289 ha ja 1:2 000 322 ha. Vanhoja karttoja täydennettiin täydennysmittausten pohjalla.

Maaperätutkimuksia suoritettiin Maunulassa 48 pisteellä, Mellunkylässä 409 pisteellä, Viikin alueella 333 pisteellä ja Käpylässä 126 pisteellä eli yhteensä 916 pisteellä.

Kiinteistöluetteloa täydennettiin edelleen, jolloin mm. seuraavat työt tehtiin: maatalousosastolle tehtiin 64 väritettyä jäljennöstä kiinteistöluettelon karttalehdistä; piirrettiin kiinteistöluettelokartoille 6 uutta asuntoaluetta ja tehtiin niistä aiheutuneet muutokset tilusliitteille; merkittiin luetteloon ja karttalehdille 19 kiinteistöä, jotka kaupunki oli hankkinut sekä 63 peruutettua maanlunastustonttia; poistettiin luetteloista ja karttalehdistä myytyinä 425 maanlunastustonttia sekä 33 muuta tonttia.

Saapuneiden diaarioon merkittyjen kirjeiden lukumäärä oli 112.

Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosaston edustaja oli läsnä, oli yhteensä 75.

Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1949 annettiin seuraava kertomus:

Kertomusvuoden aikana suoritettiin runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus toimitettiin yhteensä 201 asunnossa. Viiden rakennuksen vesikatot uusittiin ja samoin viiden rakennuksen ulkomaalaus suoritettiin. Edellisenä vuonna alullepantua Vallilassa olevien taloryhmien sähköjohtojen ja -laitteiden uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen. Kirstinkadun 16:ssa olevaan taloryhmään asennettiin WC-laitteet entisten kelvottomaksi käyneiden kuivakäymälöiden sijaan kaupunginvaltuuston myönnettyä sitä varten tarvittavan 2 210 000 mk:n määrärahan lisätalousarvion yhteydessä.

Kertomusvuoden aikana valmistui Vallilassa olevan urheilukentän yhteyteen lastenkahlaamo sitä ympäröivine nurmikenttineen ja istutuksineen.

Asuinhuoneistojen lukumäärä pysyi ennallaan. Myymälähuoneistojen luku väheni yhdellä, kun talossa Hietaniemenkatu n:o 5—13 piharakennuksessa sijainnut myymälähuone varastohuoneineen yhdistettiin aikaisemmin samaan myymälään liitettyyn asuntoon, jossa muutenkin suoritettiin perusteelliset korjaus- ja muutostyöt. Asuinhuoneiden luku lisääntyi tämän johdosta yhdellä.

Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1949 päättyessä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Taloryhmä	Asuntoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	Asukkaita huonetta kohden
Hietaniemenkatu 5—13	68	80	208	2.6
Kirstinkatu 16	40	44	134	3.0
Somerontie 4—12	124	130	400	3.0
Kangasalantie 13—19	239	240	862	3.6
Karstulantie I—XXI	333	500	1 271	2.5
Mäkelänkatu 37—43	87	175	373	2.1
Sammatintie 9—11	48	72	188	2.6
Yhteensä	939	1 241	3 436	2.8

Vastaava huoneluku v:n 1948 päättyessä oli 1 240 sekä asukasluku 3 374 ja asukkaita huonetta kohden 2.7.

Asuinhuoneistojen lisäksi oli 4 myymälähuoneistoa ja 1 toimistohuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsi.

Huhtikuun 28 p:nä 1949 annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla asuntojenvuokrat korotettiin toukokuun 1 p:stä lukien 80 % kesäkuun 1 p:nä 1939 voimassa olleeseen tai

myöhemmin vahvistettuun perusvuokraan verraten. Liikehuoneistojen vuokrat korotettiin kesäkuun 1 p:stä 1949 lukien 300 % marraskuun 1 p:nä voimassaolleisiin vuokriin verraten.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta taulukosta:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat, mk [1]	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Sääntöpalkkaiset virat	1 431 450	1 431 450	—
Tilapäistä työvoimaa	482 440	482 328	+ 112
Kesälomasijaiset	128 000	127 282	+ 718
Vuokrat	209 600	203 000	+ 6 600
Lämpö	148 680	129 830	+ 18 850
Valaistus	147 000	164 584	— 17 584
Siivoaminen	14 000	18 068	— 4 068
Vedenkulutus	833 963	833 963	—
Puhtaanapito	860 000	863 372	— 3 372
Kalustonhankinta	27 500	17 683	+ 9 817
Kaluston kunnossapito	31 000	14 227	+ 16 773
Kasvatustoiminta	50 000	47 622	+ 2 378
Korjaukset	9 210 000	8 844 142	+ 365 858
Yhteensä	13 573 633	13 177 551	+ 396 082

Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja talousarvion mukaan 5 025 000 mk ja tilinpäätöksen mukaan 7 201 023 mk, jotka esiintyvät rakennustoimiston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly rakennuksiin kiinnitetyn pääoman korkoja eikä kuoletuksia.

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk		Mk
Hietaniemenkatu 5—13	866 439	Sammatintie 9—11	455 251
Kirstinkatu 16	3 518 092	Kangasalantie 11	55 000
Somerontie 4—12	846 751	Yhteensä	12 780 430
Kangasalantie 13—19	1 611 533	Kerhohuoneisto	397 121
Karstulantie I—XXI	3 570 295	Yhteensä	13 177 551
Mäkelänkatu 37—43	1 857 069		

Vuokrasaatavia siirtyi edelliseltä vuodelta jääminä 9 109 mk. Kertomusvuoden vuokratulo arvioitiin varsinaisessa talousarviossa 4 378 164 mk:ksi, minkä ohella lisätalousarviossa arvioitiin vuokratuloja saatavan vuokrien korotuksen johdosta 1 milj. mk joten arvioitu vuokratulo oli yhteensä 5 378 164 mk. Vapaina olleista asunnoista aiheutui tappiota 1 435 mk. V:een 1950 siirtyi jääminä 7 770 mk. Nettovuokratulot olivat yhteensä 5 566 934 mk, josta tulot asuin- ja liikehuoneistoista olivat 5 561 934 mk sekä kerhohuoneistosta 5 000 mk.

[1] Tähän sisältyvät vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat, 369 453 mk.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana otettiin toimistoon lisätyövoimaa nimittäin 4 toimistoapulaista, konttorikonekorjaaja ja siivooja. Vuoden lopussa oli toimihenkilöitä kaikkiaan 23. Kesällä oli lisäksi lomasijaisena yksi toimistoapulainen ja yksi lähetti. Palkkamenot olivat yhteensä 4 408 390 mk. Vuosilomaa sai henkilökunnasta 6 viikkoa 3 henkilöä, 1 kk:n 11, 3 viikkoa 4 ja 2 viikkoa 5 henkilöä, yhteensä 584 päivää. Lisäksi oli 3 henkilöllä yhteensä 45 p:n palkaton virkavapaus. Sairauslomaa sai 4 toimistoapulaista yhteensä 114 p:ää.

Painatus ja sidonta. Näitä menoja oli eri laitoksilla yhteensä 46 598 698 mk. Kun menot edellisenä vuonna olivat 39 102 164 mk, oli lisäys 7 496 534 mk. Syynä menojen lisääntymiseen oli osittain työpalkkojen ja tarveaineiden hintojen kohoaminen graafisen teollisuuden alalla, osittain kaupungin eri laitosten toiminnan laajentumisesta aiheutunut painatus- ja sidontatöiden lisääntyminen.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Ilmoitushinnat pysyivät kertomusvuonna ennallaan. Nämä menot vähenivät edellisen vuoden 5 694 978 mk:sta 5 589 715 mk:aan. Viranhakuilmoitusten osalta kuitenkin menot lisääntyivät ja olivat 692 675 mk, edellisen vuoden menojen oltua 541 256 mk. Lisäys johtui haettavaksi julistettujen virkojen luvun noususta.

Sanoma- ja aikakauslehdet. Tilaushinnat nousivat huomattavasti edellisen vuoden hinnoista eli n. 45 %. Kustannukset tästä syystä lisääntyivät ja tekivät yhteensä 918 212 mk vastaten 582 410 mk edellisenä vuonna.

Puhelinmenot. Uusia puhelinosuuksia hankittiin 36 kpl 561 100 mk:n hinnasta. Puhelimien vuosimaksuista ja puheluista sekä puhelimien hoidosta, siirroista ja korjauksista aiheutuneet menot tekivät yhteensä 10 078 421 mk (9 502 434 mk v. 1948).

Puhelimien lukumäärä oli vuoden lopussa n. 2 200 kpl. Kun toimistossa suunnitteilla oleva puhelinkortiston täydentäminen siirtyi muiden töiden lisääntymisen vuoksi edelleen, ei täsmällistä puhelimien lukumäärää voitu vielä ilmoittaa

Kaluston hankintaan oli talousarviossa 61 eri momentilla varattuna yhteensä 159 696 618 mk. Näihin määrärahoihin myönnettiin lisäyksiä vuoden aikana niin, että menot tekivät yhteensä 170 760 319 mk. Tässä esitetyt summat eivät ole täsmällisiä, sillä esim. uusien lastentarhain perustamisen yhteydessä myönnettyyn yhteismäärärahaan sisältyy myös kaluston hankinnasta johtuvia menoja. Vain vähäinen osa kaluston hankinnoista suoritettiin toimiston välityksellä.

Kaluston kunnossapitoa varten talousarvioon otetut määrärahat tekivät yhteensä 26 793 795 mk ja kun näihinkin myönnettiin lisäyksiä, nousivat menot 28 946 833 mk:aan Toimisto huolehti vain osittain kaluston kunnossapidosta.

Käytöstä poistettu kalusto. Toimisto joutui vuoden aikana sijoittamaan osan kansanhuoltotoimistosta vapautunutta kalustoa, sen jälkeen kun tämä kalusto ensin oli kunnostettu, muihin laitoksiin. Osa tästä kalustosta oli kuitenkin siksi huonoa, että se jouduttiin siirtämään rakennustoimiston varasto-osaston hallussa olevan käytöstä poistetun

kaluston joukkoon. Myös muiden laitosten poistetun kaluston suhteen toimisto joutui antamaan virka-apua.

Käyttötarvikkeet. Toimisto hankki erilaisia käyttötarvikkeita ja varsinkin puhdistustarvikkeita laitoksille. Puhdistustarvikkeiden suhteen toimisto suoritutti vuoden lopulla terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tutkimuksia, saadakseen selville niiden edullisuuden; osa tutkimuksista siirtyi kuitenkin seuraavaan vuoteen.

Konttori- ym. tarvikkeita toimitettiin eri laitoksille osittain suoraan liikkeistä, osittain toimiston varastosta.

Varastosta pienissä erissä myytyjen tarvikkeiden ostohinta oli 14 410 585 mk. Vähittäin liikkeistä ostaessaan olisivat kaupungin virastot ja laitokset joutuneet näistä tarvikkeista suorittamaan lisäksi keskimääräisen vähittäismyyntiprosentin (60 %) eli 23 056 933 mk, josta olisi vähentynyt konttoritarvikeliikkeiden kaupungille myöntämä 15 %:n alennus. Kaupungin menot vähittäisliikkeistä ostettaessa olisivat siis olleet 19 598 396 mk toimiston nettohinnan ollessa 14 410 585 mk, joten bruttosäästöksi jää 5 187 811 mk. Toimiston tähän varastosta myyntiin kohdistuvat kustannukset olivat seuraavat: palkat 1 750 320 mk, vuokra ja valaistus 54 000 mk, siivoaminen 110 000 mk, kuljetukset ja toimistokulut 350 000 mk ja käyttöpääoman (6 000 000 mk) korko (6 %) 360 000 mk eli yhteensä 2 624 320 mk. Kun bruttosäästöstä, 5 187 811 mk:sta vähennetään menot 2 624 324 mk, jää nettosäästöksi 2 563 487 mk.

Koulutarvikkeet. Osa näistä tarvikkeista toimitettiin kouluille suoraan liikkeistä, osa toimiston varastosta. Suomenkielisissä kansakouluissa olivat nämä menot yhteensä 18 266 148 mk (15 144 387 mk v. 1948) ja ruotsinkielisissä kansakouluissa 7 797 867 mk (5 719 441 mk v. 1948). Oppilasta kohden tekivät menot suomenkielisissä kouluissa keskimääräisen oppilasluvun ollessa 16 746, 1 084 mk (1 064 mk edellisenä vuonna) ja ruotsinkielisissä kouluissa, jossa keskimääräinen oppilasluku oli 4 377, 1 798 mk (1 377 mk v. 1948).

Matkailija- ja asemakaavakarttoja myytiin kirja- ja paperikaupoille 893 536 mk:n edestä (v. 1948 785 528 mk). Matkailijakartan painos loppui keväällä, joten sen myynti oli loppuvuodesta pysähdyksissä.

Muut painotuotteet. Rahatoimiston julkaisemien veronlisäystaulukoiden ja maidontarkastamon laatimien maidontarkastuslomakkeiden ym. myyntisummat sisältyvät varaston myyntisummiin.

Liikevaihtoveroa suoritettiin karttojen ja painotuotteiden myynnistä 211 075 mk (v. 1948 87 728 mk).

Konttorikonehuolto oli samoinkuin aikaisemminkin osittain yksityisten konttorikoneliikkeiden, osittain painatus- ja hankintatoimiston tehtävänä. Konttorikoneiden huolto ja korjaukset tulivat kertomusvuonna maksamaan 1 308 193 mk (887 307 mk v. 1948). Toimiston konekorjaamon huollossa oli 771 konetta, eri laitosten koneiden yhteisen lukumäärän ollessa n. 1 200.

Yhdessä työtehotoimiston kanssa suoritettiin tutkimus oman konekorjaamon kannattavuudesta v. 1940. Tutkimus osoitti korjaamon tuottaneen tappiota 230 000 mk, mikä johtui siitä, että laskutushinnat olivat olleet liian alhaiset. Jos vertauskohdaksi otetaan yksityisliikkeiden silloiset hinnat, osoittaa laskelma silloin korjaamon tuottaneen voittoa 107 000 mk. Laskutushinnan siis oltua liian alhaisen ovat ne laitokset, joiden konttorikoneiden huollosta toimiston konekorjaamo on vastannut, saaneet säästöä toisten laitosten kustannuksella.

Monistukset. Monisteiden luku lisääntyi edellisestä vuodesta. Monisteiden lukumäärä oli kertomusvuonna 11 531, sen oltua edellisenä vuonna 9 818 ja painosmäärä 1 864 928 edellisen vuoden vastaavan luvun ollessa 1 861 295.

Kirjallisten tilausten lukumäärä oli 3 150 (2 929 v. 1948). Käsiteltyjen laskujen lukumäärä oli 9 196 (edellisenä vuonna 8 078).

Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä kohosi edellisen vuoden 379:stä 570:een, josta kaupunginhallitukselle lähetettyjä lausuntoja ja esityksiä oli 243, Helsingin puhelinyhdistykselle lähetettyjä 221 sekä muille menneitä 106.

6. Työtehotoimisto

Työtehotoimiston antama kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältöinen

Yleistä. Toimisto oli vuoden alusta lähtien sijoitettuna kaupungintalon pihasiipirakennukseen, entiseen palkkalautakunnan huoneistoon, jossa toimiston käytössä oli yhteensä 101 m² lattiapinta-alaa. Sen jälkeen kun vuoden lopulla huoneiston poliisitalon puoleiseen seinään saatiin avatuksi kaksi ulkoikkunaa, voitiin huoneiston tilat ottaa tehokkaaseen käyttöön.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: toimistopäällikkö, ekonomi R. I. Oksanen, työntutkimusinsinööri, diplomi-insinööri A. F. Salo, konttorityöntutkijat kapteeniluutnantti F. W. Kaltamo ja kapteeni A. A. Vuoristo, sekä toimistoapulainen sosionomi K. Selja, joista kapteeniluutnantti Kaltamo helmikuun 1 p:stä ja sosionomi Selja syyskuun 1 p:stä 1949 lukien.

Toimiston piirustus- ja monistustyöt teetettiin kaupungin painatus- ja hankintatoimistossa. Periaatteellisluontoisten tai muuten tärkeämpien työtehokysymysten käsittelyä varten v. 1948 perustettu kaupungin työtehoneuvottelukunta ei kokoontunut v:n 1949 aikana.

Ennen v. 1949 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen. Kaupungin teknillisiä laitoksia koskevien rationalisoimisehdotusten tultua lopullisesti hyväksytyksi lokakuun 6 p:nä 1948 toteutettiin mainituissa laitoksissa kysymyksessä olevasta ohjelmasta seuraavaa: perustettiin hankintatoimistot (kaasulaitoksessa kaupallinen toimisto) sekä niiden toiminnalle laadittiin yhtenäiset ohjeet; samoin perustettiin teknillisten laitosten kanslia asiamiehen virkoineen; yleisöä palvelevassa ns. alatoimistossa toimeenpantiin sähkö- ja kaasulaitoksen kortistojen yhdistämisiä ja yhtenäistettiin yleisöpalvelu; laskutuksen yhdistämistä varten tehtiin yksityiskohtaisia suunnitelmia tilattuja reikäkorttikoneita silmällä pitäen; ja vesijohtolaitoksen vesilaskutuksessa siirryttiin koneelliseen laskutukseen sähkölaitoksen laskutuskoneita käyttämällä. Yhtenäistä kassa- ja tilivirastoa ei vielä perustettu, mutta laitosten palkkakirjanpito vesijohtolaitoksen työntekijäin palkkoja lukuunottamatta keskitettiin sähkölaitoksen palkkaosastolle. Tili- ja kassatoiminnan yhdistämistä viivästytti osaltaan se, että teknillisiä laitoksia varten ei saatu hyväksytyksi uutta talousarvion muotoa, millä oli merkityksensä myöskin laitosten kustannuslaskennan vastaiselle järjestämiselle. Viimeksi mainittua tarkoitusta varten teetettiin Teollisuuden työteholiiton asiantuntijalla yleissuunnitelma teknillisten laitosten kustannuslaskennan järjestämistä varten.

Kaupungin rahatoimiston rationalisoimistutkimuksesta, jonka Kontera oy. jo v. 1947 oli suorittanut, antoi työtehotoimisto lisätutkimuksiin perustuvan lausuntonsa kaupunginhallitukselle kertomusvuoden toukokuun 21 p:nä. Lausuntoon sisältyi ehdotuksia toimiston organisaation, työmenetelmien ja työolosuhteiden muuttamisesta, henkilökunnan valvonnan tehostamisesta ja henkilösäästöistä. Ehdotuksesta ei kaupunginhallitus vuoden vaihteeseen mennessä tehnyt päätöstä.

Kaupungin rakennustoimistossa, jota koskevan rationalisoimisehdotuksen Kontera oy. teki v. 1948, suoritettiin työtehotoimiston toimesta työntutkimuksia. Koska toimisto

huoneistotilan puutteen vuoksi oli toistaiseksi vielä pakotettu useassa suhteessa varsin epätaloudelliseen hajasijoitukseen, ei suurempien organisaatiomuutosten teko näissä oloissa voinut tulla kysymykseen. Näin ollen sovittiin kaupungininsinöörin kanssa siitä, että työntutkimukset kohdistettiin etupäässä sellaisiin kohteisiin, joissa parannuksia voitiin aikaansaada nykyisten mahdollisuuksien puitteissa. Täten jätettiin suoraan rakennustoimistolle erillisiä parannusehdotuksia, jotka koskivat rakennustoimiston sisäisen varastotilaus- ja laskutusjärjestelmän sekä konepajan työkirjanpidon uudelleenjärjestelyä. Samoin annettiin rakennustoimiston käytettäväksi tutkimus, joka koski talorakennustoiminnan laajuutta, kannattavuutta ja tehostamismahdollisuuksia. Rakennustoimiston kokonaisorganisaation tutkimusta jatkettiin.

Kaupungin työnvälitystoimistoa koskevat kustannusten säästöön tähtäävät ehdotukset kaupunginhallitus hyväksyi [1]) pääosaltaan ja esitykset toteutettiin osittain.

Kaupungin viranhaltijain henkilökortiston pitoa koskevan toimiston uudelleenjärjestelyehdotuksen kaupunginhallitus hyväksyi [2]), ja uusi järjestelmä astui voimaan v:n 1950 alusta.

Uudet työntutkimukset. Vuoden aikana saatettiin loppuun seuraavat tutkimukset: kaupungin varastojen hoitoa koskeva tutkimus, johon sisältyi kaikkien kaupungin varastojen hoidon tehostamiseksi laaditut yleisohjeet varastojen suuruutta, sijaintia, varastorakennuksia ja niiden sisustusta, tavaroiden sijoittelua, inventointia ja hankintojen järjestelyä varten; ohjeet varastokirjanpidon ja siinä käytettävien lomakkeiden järjestämiseksi yhdenmukaisiksi kaupungin teknillisissä laitoksissa; sekä teknillisten laitosten varastoissa suoritettu työntutkimus ja parannusehdotukset varastojen toiminnan jouduttamiseksi sekä varastotyön vähentämiseksi. Täten voitiin henkilökuntaa vähentää 10 henkilöllä.

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotukset, jotka toteutettiin jo suurimmalta osaltaan.

Kaupungin kuorma-autokuljetuksista suoritetut tutkimukset koskivat: kaupungin omien kuorma-autojen, työsuhteessa olevien autoilijoiden ja laskuun suoritettavien ajojen edullisuutta kaupungin ajoissa (liittyy Helsingin vuokrakuorma-autoilijain yhdistyksen aloitteeseen). Ehdotus, joka tähtäsi työsuhteessa olevien autoilijoiden vähentämiseen ja laskuun ja tarjousten mukaan suoritettavien ajojen lisäämiseen sekä eräisiin järjestelyihin eri osastoilla, tiesi kokonaisuudessaan toteutettuna 20 milj. mk:n suuruista vuosisäästöä. Esitys jätettiin kaupunginhallitukselle syyskuun 27 p:nä. Kun lautakuntien lausunnot eivät saapuneet vuoden loppuun mennessä, ei kaupunginhallitus tehnyt päätöstä asiassa; sekä esitystä, että kaupungin käytössä olevia vuokrakuorma-autoja varten perustettaisiin keskus (liittyy vt. Saastamoisen kaupunginvaltuustossa tekemään aloitteeseen). Toimiston ehdotus jätettiin syyskuun 22 p:nä ja kaupunginvaltuusto teki ehdotuksen mukaisen päätöksen marraskuun 9 p:nä.

Tutkimukseen kaupungin satamalaitoksen kassa- ja tiliviraston suorittaman maksujen kannannan uudelleenjärjestämiseksi liittyi ehdotus läpikirjoituksen käytäntöönottamiseksi laskujen kirjoittamisessa, yhden kassan yhdistämiseksi toiseen, kassantarkkaajien korvaamiseksi ehdotetulla lomakejärjestelmällä, henkilökunnan vähentämiseksi ja lisätyn yhteistoiminnan aikaansaamiseksi tullilaitoksen kanssa satamamaksujen kannannassa. Tutkimus valmistui kertomusvuoden toukokuun 21 p:nä. Sataman johdon suhtauduttua tehtyihin ehdotuksiin kielteisesti, minkä mukaisen lausunnon satamalautakuntakin antoi ehdotuksista, ei asiassa vuoden loppuun mennessä päästy tyydyttävään tulokseen.

Helsingin toisen kaupunginvoudin konttorissa suoritettu täydellinen työntutkimus ehdotuksineen annettiin syyskuun 1 p:nä kaupunginhallituksen asettamalle komitealle, jonka tehtävänä oli ulosottolaitoksen toiminnan tehostamismahdollisuuksien tutkiminen. Ehdotukset tarkoittivat muutoksia konttorin organisaatiossa ja työmenetelmissä sekä säästöä henkilökunnan lukumäärässä. Komitea käsitteli kysymyksessä olevan tutkimusselostuksen sekä hyväksyi pääosaltaan tehdyt ehdotukset, jotka sisältyvät komitean lähiaikoina valmistuvaan mietintöön.

Helsingin kaupungin rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa suoritettu työntutkimus jätettiin samaten edellä mainitun komitean käytettäväksi, joka tuli käsiteltäväksi komiteassa v:n 1950 alussa. Tutkimukseen liittyi ehdotus rekisteröimisjärjestelmän uudelleenjärjestämisestä sekä erilaisista muista työvoiman säästöön tähtäävistä menetelmäparannuksista.

---

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 166. — [2]) S:n s. 114.

Tutkimukseen kaupungin sisäisen työnvälityksen tehostamiseksi, joka valmistui heinäkuun 1 p:nä, sisältyi ehdotus töiden vähenemisen tai uudelleenjärjestelyjen johdosta entiseen virkaansa tarpeettomaksi käyneiden sääntöpalkkaisten viranhaltijain sijoittamiseksi muihin kaupungin virkoihin; ruumiillisen vamman tai vähentyneiden ruumiin- ja henkisten voimien vuoksi entiseen virkaansa pysyväisesti kykenemättömäksi käyneiden viranhaltijain sijoittamiseksi johonkin muuhun heille vielä sopivaan kaupungin virkaan; tilapäisesti työttömäksi joutuvien viranhaltijain sijoittamiseksi toiseen kaupungin virastoon; sekä kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien työntekijäin ja määräpalkkaisten viranhaltijain samoin kuin kaupungin työhön vielä halukkaiden, ennen 63 ikävuottaan täyteen eläkkeeseen oikeutettujen viranhaltijain kaupungin töihin sijoittamismahdollisuuksien parantamiseksi. Kun ehdotukseen vuoden loppuun mennessä ei saatu pyydettyjä lausuntoja, ei kaupunginhallitus tehnyt asiassa päätöstä.

Tutkimuksen tulokset huolto- ja lastensuojeluvirastojen huoneisto-oloista jätettiin kaupunginhallituksen asettaman huoltohallinnon organisaatiokomitealle, joka käytti niitä hyväkseen työskentelyssään.

Tutkimuksen tuloksena elintarvikekeskuksen pesulan tarpeesta ehdotettiin asian ratkaisemista tavalla, joka oli n. 1 milj. mk halvempi alkuperäistä ehdotusta. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Kaupungin sairaalain potilaskirjanpidon uudelleenjärjestämiseksi suoritetut tutkimukset, jotka tehtiin kiinteässä yhteistyössä revisiotoimiston kanssa koskivat toimistotyön yksinkertaistamista nimenomaan tilinpidossa soveltamalla mm. läpikirjoitusmenetelmää. Uusi järjestelmä otettiin lokakuun 1 p:stä lähtien käytäntöön Kivelän sairaalassa ja v:n 1950 alusta lähtien pienin muutoksin kaikissa kaupungin sairaaloissa.

Keskeneräisistä tai odottamassa olevista tutkimuksista mainittakoon:

Tutkimus kaupungin omien kuorma-autojen käytön tehostamismahdollisuuksista. Parannusehdotukset kohdistuivat lähinnä vanhentuneen autokannan uusimiseen, korjausten ja huollon järjestelyyn, valvonnan tehostamiseen autojen käytössä sekä eri laitosten välisen yhteistoiminnan lisäämiseen. Tutkimus keskeytettiin kuitenkin toistaiseksi odoteltaessa lautakuntien lausuntoja toimiston jo edellä mainitusta kuorma-autoja koskevasta tutkimuksesta ja kaupunginhallituksen asettaman autotallikomitean periaateratkaisua ns. keskusautotallikysymyksestä;

tutkimus kaupungin irtaimistoluetteloiden laadinnasta, joka liittyi kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomuksessaan v:lta 1948 tekemään huomautukseen;

tutkimus kaupungin sairaalain palkkakirjanpidon uudelleenjärjestämiseksi;

tutkimus huolto- ja lastensuojeluvirastojen yhteisessä kassa- ja tilivirastossa ja asiamiesosastossa, joka liittyi kaupunginhallituksen asettaman huoltohallinnon organisaatiokomitean työhön;

tutkimus ensimmäisen kaupunginvoudin konttorissa;

tutkimus ja toimenpiteet kaupungin laitoksia koskevan tiedonantopalvelun tehostamiseksi nimenomaan kaupungin virastoja ja laitoksia käyttävää yleisöä varten;

työntutkimus kaupungin maidontarkastamossa; sekä

työntutkimus terveydenhoitolautakunnan alaisissa elimissä.

Lomakerationalisointi. Kaupungin laitosten käyttämien lomakkeiden kustannusten pienentämiseksi ja toiselta puolen virastojen toiminnan tehostamiseksi tarkoituksenmukaisilla lomakejärjestelmillä ja yksityisillä lomakkeilla järjestettiin toimiston toimesta kurssit lomaketekniikassa kaupungin virastojen edustajille sekä harjoitettiin lomakesuunnittelu- ja neuvontatoimintaa. Viimeksi mainittu toiminta tapahtui, paitsi varsinaisten työntutkimusten yhteydessä, erillisinä tavallisesti virastojen pyynnöstä suoritettuina lomakejärjestelmien tai yksityisten lomakkeiden suunnitteluna. Lomakesuunnittelussa kiinnitettiin huomiota mm. läpikirjoitusmenetelmien hyväksikäyttömahdollisuuksiin, lomakkeiden koon standardisoimiseen, sisällön sopivaan asetteluun ja lomakkeiden tarkoituksenmukaiseen säilyttämiseen. Yksityisistä lomakeuudistuksista mainittakoon yhtenäinen kirjelomake ja ikkunakirjekuori kaikkia kaupungin laitoksia ja virastoja varten, mihin kirjelomakkeen käyttöön virastot olivat nyt siirtymässä uusien kirjelomaketilausten yhteydessä. Muista suoritetuista lomakesuunnittelutöistä mainittakoon erilaiset kuitti-, lasku-, henkilökortti- ja varastokirjanpitolomakkeet. Suunnittelutyö suoritettiin läheisessä yhteistyössä, paitsi asianomaisen viraston, kaupungin painatus- ja hankintatoimiston kanssa. Käytettävissä olevan työvoiman puitteissa ei työtehotoimistolla ollut mah-

dollisuutta ryhtyä tarkastamaan ja korjaamaan järjestelmällisesti kaikkia kaupungin lomakkeita. Tämä kävisi käytännössä muuten sopivasti päinsä, kaupungin laitosten lomakehankintojen nyt jo ollessa keskitettynä kaupungin painatus- ja hankintatoimistoon, siten, että tarkastus ja korjaus tapahtuisi aina silloin kun virastot tilasivat uusia lomakkeita tai ottivat uuden painoksen vanhoista.

Lausunnot. Jo v. 1948 omaksutun käytännön mukaisesti kaupunginhallitus, muutamissa tapauksissa joku muukin kaupungin viranomainen, pyysi toimistolta lausuntoja. Lausunnot koskivat etupäässä kaupungin virastojen työvoiman tarpeen toteamista,uusien virkojen perustamista tai jonkin muun taloudellisia laskelmia vaativan kysymyksen selvittelyä. Yhteensä annettiin 32 edellä mainitun kaltaista kirjallista lausuntoa. Näistä 20 koski uusien virkojen perustamista tai poikkeuksellisluontoisten virkojen, kuten kansanhuoltotoimiston ja huoneenvuokratoimiston virkojen jatkamista. Yhteensä 157 ehdotetusta virasta ei toimisto voinut puoltaa 74:ää ja saman mukaisesti myöskin joko kaupunginvaltuusto tai kaupunginhallitus ratkaisi kysymyksessä olevat esitykset.

Koulutustoiminta. Työtehotoimiston toimesta järjestetyn koulutustoiminnan tarkoituksena oli toisaalta lisätä virastojen edustajien mahdollisuuksia oma-aloitteisten uudistustoimenpiteiden suorittamiseen, toisaalta täten hankkia virastoihin yhdysmiehiä ja avustajia toimiston tutkimuksia varten. Koulutustoiminta tapahtui pääasiallisesti kurssien muodossa, joita toimiston toimesta järjestettiin kaupungin laitosten edustajille kahdet, nim. lomaketeknilliset- ja kustannuslaskennan peruskurssit.

Lomaketeknilliset kurssit järjestettiin maaliskuun 28 p:n ja huhtikuun 7 p:n välisenä aikana. Kursseille osallistui 60 henkilöä 50 eri kaupungin virastosta. Kurssiohjelmaan sisältyi yhteensä 21 lomakealaa koskevaa luentoa, minkä lisäksi kurssilaiset tekivät tutustumiskäynnin kirjapainoon sekä messuhalliin järjestettyyn konttoriteknilliseen näyttelyyn. Kurssilaisille jaettiin runsaasti opetusmateriaalia. Yksi kaupungin viranhaltija osallistui valtiovarainministeriön järjestelyosaston järjestämiin vastaavanlaisiin kursseihin.

Kustannuslaskennan peruskurssit järjestettiin 30:lle 13:a eri kaupungin laitosta edustavalle viranhaltijalle huhtikuun 28 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana. Ennen näitä luentokursseja osanottajat suorittivat kirjeellisesti teknillisen kirjeoppilaitoksen Tietomiehen 5 opetuskirjettä käsittävän kustannuslaskennan alkeiskurssin. Luentokurssi käsitti yhteensä 20 opetustuntia luentoineen ja tutustumiskäynteineen.

N. 60 kaupungin eri virastojen edustajaa tutustui syyskuun 27 p:nä taidehallissa järjestettyyn konttoriteknilliseen näyttelyyn.

Tulevaa koulutustoimintaa silmällä pitäen näytti tarpeelliselta järjestää v:n 1950 aikana muutamia toimistotyötä koskevia erikoiskursseja. Tällaisia olivat esim. tilihenkilökunnan kurssi, palkkakirjanpitokurssit, varastokirjanpidon ja varastonhoidon kurssit. Mikäli toimiston työvoimaa lisätään teknillisillä työntutkijoilla, on tarkoitus järjestää työntutkimuskurssit kaupungin laitosten insinööreille ja teknikoille.

Työtehotoimiston oman henkilökunnan jatkokoulutuksesta mainittakoon, että toimiston henkilökunta osallistui Helsingissä maaliskuun 3—5 p:nä pidettyyn Työntutkijain kilta nimisen yhdistyksen vuosikongressiin ja valtiovarainministeriön järjestelyosaston helmikuun 18—19 p:nä järjestämiin virastotyöntutkijain neuvottelupäiviin. Lisäksi toimiston henkilökunta osallistui Työntutkijain killan Helsingin kerhon kuukausittain järjestämiin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumiskäynteihin. Insinööri Salo osallistui Teollisuuden työteholiiton syyskuun 26 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana toimeenpanemiin insinöörien työntutkimuskursseihin. Yksi toimiston henkilökunnasta suoritti kertomusvuoden kuluessa työtehovaltuuskunnan hyväksymän työntutkijan tutkinnon ja kaksi henkilöä Työntutkijain killan kisällitutkinnon.

Aloitetoiminta. Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen [1]) ja kaupunginhallituksen sen johdosta antaman kehoituksen [2]) mukaisesti työtehotoimisto lokakuun 1 p:stä lähtien hoiti kaupungin palveluksessa olevaa henkilökuntaa varten järjestetyn aloitetoiminnan. Tarpeelliset valmistelut tämän toiminnan aloittamiseksi kaupunginhallituksen asettaman aloitetoimintakomitean mietinnön periaatteiden mukaisesti suoritettiin elo—syyskuussa. Toimintaan osallistui koko toimiston henkilökunta tilapäisesti valmistaen osittain ylitöinä aloitteet esittelykuntoon. Kaikkien neljän aloitetoimikunnan yhteisenä sihteerinä toimi työntutkija Kaltamo.

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 10. — [2]) S:n s. 110.

Aloitetoiminnassa tehtiin lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana työtehotoimistoon yhteensä 124 aloiteilmoitusta, jotka sisälsivät 182 erillistä aloitetta. Toiminta-alojen mukaan jaettuina teknillisiä aloitteita oli 55 eli 44 %, sosiaalisia aloitteita 26 eli 21 %, konttoriteknillisiä aloitteita 18 eli 15 % ja hallinnollisia aloitteita 25 eli 20 %.

Tehdyistä 124 aloiteilmoituksesta aloitetoimikunnissa käsiteltiin lopullisesti vuoden oppuun mennessä 114, joista 31 eli 27 % palkittiin. Näistä aloitteista maksettiin palkkiona yhteensä 120 000 mk, joten keskimääräinen aloitepalkkio oli 4 000 mk. Suurin, satamaaitoksen satamarakennusosaston rakennusmestarille Starckille maksettu palkkio oli 25 000 mk, pienin palkkio oli 500 mk.

Muu toiminta. Kertomusvuoden aikana tapahtuneen kaupungin palveluksessa olevan henkilökunnan sairauksista johtuneen työajan menetyksen selville saamiseksi esitti toimisto vuoden alussa, että kaikki kaupungin laitokset ja virastot velvoitettaisiin antamaan kertomusvuoden aikana neljännesvuosittain yksityiskohtaiset tiedot henkilökuntansa sairaudesta johtuvasta työajan menetyksestä. Kaupunginhallituksen annettua virastoille ja laitoksille tällaisen määräyksen laadittiin työtehotoimistossa tarkka yhteenveto sekä viranhaltijain että työntekijäin sairauden vuoksi sattuneista poissaoloista toimintavuoden aikana.

Viranhaltijoilla oli yhteensä 5 218 lyhyttä, 1—3 päivää, 3 248 keskipitkää, 4—12 päivää, ja 3 103 pitempää, yli 12 päivää kestänyttä sairaustapausta. Poissaolopäiviä nämä aiheuttivat vastaavasti 9 545, 21 444 ja 90 175 päivää eli yhteensä 121 164 päivää. Sairauden johdosta aiheutuneita poissaolopäiviä oli vuoden aikana keskimäärin 11.6 päivää jokaista kaupungin virkamiestä kohden. Sairaustapauksista oli n. 90 % sellaisia, joiden aikana viranhaltija nautti täyttä palkkaa nousten palkkojen yhteissumma n. 80 milj. mk:aan.

Työntekijöillä oli 1 490 lyhyttä, 3 425 keskipitkää ja 2 072 pitkää sairaustapausta, joista poissaolopäiviä kertyi vastaavasti 2 877, 25 834 ja 58 940 päivää eli yhteensä 87 651 päivää. Sairauden takia aiheutuneita poissaolopäiviä oli keskimäärin 14.7 päivää jokaista kaupungin työntekijää kohden. Täysin palkkaeduin sairastaneita oli n. 85 % ja heidän palkkojensa yhteissumma n. 68 milj. mk.

Sairauden takia menetetty työaika oli viranhaltijoiden osalta 3.8 % ja työntekijöiden osalta 4.9 % vuoden kokonaistyöajasta eli 300 päivästä.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että v. 1949 oli sairaudesta johtuneiden poissaolopäivien keskimäärä tie- ja vesirakennushallituksen työntekijöillä 1.9, rautatiehallituksen työntekijöillä 8.7, posti- ja lennätinhallituksen työntekijöillä 3.9, puolustuslaitoksen työntekijöillä 6.3 ja metsähallituksen työntekijöillä 0.4 päivää. Yksityisten palveluksessa oleville sairausavustuskassoihin kuuluville työntekijöille korvattujen sairaudesta johtuneiden poissaolopäivien keskimäärä v. 1948 oli 5.2 ja karenssipäivät mukaanluettuina n. 9—10 päivää. Vastaava luku Tukholman kunnallisilla työntekijöillä v. 1948 oli 12.6, Oslon työntekijöillä v. 1946 9.6 ja viranhaltijoilla 6.2 sekä Bergenin työntekijöillä vv. 1948—49 18.1 ja viranhaltijoilla 12.3. Englannissa vastaavat luvut olivat viime vuosina suoritettujen tutkimusten mukaan miehillä 10 ja naisilla 15 sekä Yhdysvalloissa miehillä 7—8 ja naisilla 10—12.

Virastoissa suoritettavan työn nopeuttamiseksi tehtiin marraskuun 8 p:nä kaupunginhallitukselle ehdotus konekirjoituslisän maksamisesta nopeille (yli 8 000 ja yli 10 000 lyöntiä ½ tunnissa) konekirjoittajille ja pikakirjoituslisän maksamisesta kaupungin palveluksessa oleville pikakirjoittajille.

Työtehotoimiston muusta toiminnasta mainittakoon vielä työtehokysymyksiä koskeva neuvontatoiminta.

Rationalisoimistoimintaa haittaavat tekijät ja toimenpiteet niiden poistamiseksi. Työtehotoimiston tehtävän edellyttämää rationalisoimistoimintaa rajoittavista tekijöistä tähän mennessä saatujen kokemusten perusteella mainittakoon että toimiston rationalisoimisehdotusten (työntutkimusselostusten) käsittely ja ratkaisu kesti kauan, toisinaan yli puoli vuotta. Näin oli nimenomaan niiden ehdotusten laita, jotka osoitettiin kaupunginhallitukselle, joka ennen asian ratkaisua pyysi lausunnon asiasta asianomaiselta lautakunnalta. Määrätyissä tapauksissa voi myöskin tietoisuus siitä, että asia tuli kaupunginhallituksen esityslistojen välityksellä julkisuuteen, antaa aihetta itsepuolustukseen. Näiden haittojen poistamiseksi pyrki toimisto viime aikoina hoitamaan asiat mahdollisim-

man suuressa määrin suoraan asianomaisten lautakuntien tai virastojen kanssa. Kuitenkin rationalisoimisehdotuksen koskiessa useampaa virastoa tai laitosta ei tätä menettelyä voitu noudattaa, eikä myöskään silloin, kun toimeksiantajana oli kaupunginhallitus. Joissakin tapauksissa viraston johto suhtautui periaatteessa kielteisesti toimiston työntutkimustoimintaan. Kun asianomaisen lautakunnankin lausunnoksi tavallisesti tuli tällaisissa tapauksissa viraston johdon kanta ja kun itse rationalisoimistyö onnistuakseen vaati molemminpuolista yhteisymmärrystä, oli tällaisiin tutkimuksiin käytetty aika hukkaan mennyttä. Mikäli ei ollut kysymyksessä toimeksianto voi toimisto välttää tällaisia kohteita, sillä tutkimuspyyntöjä oli runsaasti, mutta siten saattoi huomioon ottamattomista laitoksista jäädä ehkä huomattaviakin tai helposti korjattavia epäkohtia poistamatta. Mainittakoon vielä, että menettelytapa, jolloin suoritetut työntutkimukset käsitteli kaupunginhallituksen asettama komitea, osoittautui ehdotusten läpiviemisen kannalta onnistuneeksi; toimiston työntutkimus- ja rationalisoimistoimintaa rajoitti työvoiman vähyys. Toimisto ei voinutkaan pitkiin aikoihin valita tutkimuskohteita oma-aloitteisesti, vaan sen oli ryhdyttävä kiireellisimpiin toimeksiannettuihin tai pyydettyihin tutkimustehtäviin.

7. Huoltokassa

Huoltokassan toiminnastaan v. 1949 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tekemien päätösten [1]) mukaan muutettiin entinen verohuoltotoimisto huoltokassaksi ja sen toimintaa valvomaan asetettiin hoitokunta, johon kuuluivat puheenjohtajana apulaiskaupunginsihteeri L. O. Johanson sekä jäseninä kaupunginhallituksen jäsen J. A. Kivistö, kaupungininsinööri A. G. Linnavuori, toimistonhoitaja O. Nisula ja kaasulaitoksen pääluottamusmies J. Hämäläinen. Huoltokassan varapuheenjohtajana toimi kaupungininsinööri Linnavuori ja sihteerinä rahatoimiston määräämä toimistoapulainen J. V. Bonsdorff. Kaupunginhallituksen määräämänä tilintarkastajana toimi reviisori Y. H. Vehmersalo ja hänen varamiehenään reviisori E. E. Lehto.

Koska huoltokassan jäsenistön vuosikokousta ei ensimmäisenä toimintavuonna voitu pitää sääntöjen edellyttämänä aikana, teki hoitokunta kaupunginhallitukselle esityksen vuosikokouksen siirtämisestä syyskuuhun, mihin kaupunginhallitus suostui. Vuosikokouksessa, joka pidettiin syyskuun 26 p:nä, valittiin jäsenistön edustajana v:n 1949 tilejä tarkastamaan putkiasentaja V. A. Saarela ja hänen varamiehekseen mittarintarkastaja J. V. Kallio. Jäsenistön edustajina huoltokassan hoitokuntaan v:ksi 1950 valittiin toimistonhoitaja O. O. Nisula ja kaasulaitoksen pääluottamusmies J. Hämäläinen.

Huoltokassa ryhtyi kunnallis- ja valtionverojen sekä kirkollismaksujen lisäksi kesäkuun 1 p:stä lukien huolehtimaan vakuutusmaksujen, kaasu- ja sähkömaksujen, asuinhuoneistojen vuokramaksujen, yhdistysten jäsenmaksujen, koulujen lukukausimaksujen, aikakauslehtien tilausmaksujen sekä velkain korkojen ja kuoletusten suorittamisesta. Tilapäisiä ja muita sellaisia menoja varten, joista huoltokassa ei huolehdi, ja jotka nostetaan jäsenten toimesta, talletettiin varoja huoltokassaan. Hoitokunta teki huhtikuun 28 p:nä kaupunginhallitukselle esityksen huoltokassan toiminnan laajentamiseksi koskemaan myös puhelin- ja radiokuuntelulupamaksujen suorittamista sekä syyskuun 1 p:nä esitettiin toiminta koskemaan myös sanomalehtien tilausmaksujen suorittamista. Kaupunginhallituksen suostuttua näihin esityksiin päätti hoitokunta, että huoltokassan tulee tammikuun 1 p:stä 1950 lukien huolehtia myös edellä mainituista maksuista.

Huoltokassan jäsenmäärä oli v:n 1949 alussa 2 500; uusia jäseniä ilmoittautui 1 225, eronneita oli 86, joten jäseniä oli v:n 1949 lopussa 3 639. V:n 1949 jäsenmäärästä oli 2 885 hyväksytty huoltokassan jäseniksi, muiden ollessa verohuoltotoimiston jäseniä. Verohuoltotoimisto toimi vielä koko v:n 1949 huoltokassan ohella, jonka jälkeen verohuoltotoimiston toiminta päättyi.

Huoltokassassa oli rahaa tammikuun 1 p:nä 1949 13 552 086 mk, maksuja kertyi tilille vuoden aikana 42 792 323 mk, joten rahaa oli yhteensä 56 344 409 mk.

---

[1]) Ks. tämän kert. I osan ss. 10 ja 111.

Jäsenten tililtä suoritettiin seuraavat maksut:

Maksun laatu	Kpl	Mk	Maksun laatu	Kpl	Mk
Kunnallisveroja	337	1 314 917	Koulujen lukukausimaksuja	41	122 130
Valtionveroja	5 073	13 103 405	Aikakauslehtien tilausmaksuja	5	4 202
Kirkollisveroja	1 744	2 819 309	Velkain lyhennyksiä ja korkoja	107	436 617
Verojäämiä	882	3 027 066	Sekalaisia maksuja	152	435 175
Vakuutusmaksuja	1 983	1 666 403	Yhteensä	14 809	26 661 115
Sähkö- ja kaasumaksuja	333	300 737	Jäsenille suoritettu	3 598	16 012 395
Vuokria	1 189	2 265 111	Yhteensä	18 407	42 673 510
Yhdistysten jäsenmaksuja	2 963	1 166 043			

Huoltokassassa oli rahaa joulukuun 31 p:nä 1949 13 670 899 mk.

Huoltokassan palkkaus- ja painatusmenot olivat yhteensä 1 102 225 mk, josta henkilökunnan vuosipalkkoja 963 570 mk ja ylityökorvauksia 88 255 mk, lomakkeiden painatuskustannuksia 21 000 mk ja sääntöjen painatuskustannuksia 29 400 mk.

Huoltokassan tehtäviä hoiti kertomusvuoden aikana 4 sääntöpalkkaista viranhaltijaa ja 2 tilapäistä apulaista.

Kaupunginhallitus myönsi huoltokassan käytettäväksi etumaksujen suoritukseen ennakkona kaupunginkassasta 3 milj. mk. Huoltokassan ei kuitenkaan tarvinnut käyttää tätä ennakkoa, koska jäsenten tileillä olevat, yhteenlasketut varat, aina osoittivat säästöä.

8. Tilastotoimisto

Tilastotoimiston toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Henkilökunta. Ylimääräinen aktuaarin virka muutettiin tilastotoimiston v. 1948 tekemän esityksen mukaisesti sääntöpalkkaiseksi aktuaarin viraksi lokakuun 1 p:stä 1949 lukien ja sijoitettiin 30. palkkaluokkaan. Sen haltijaksi kaupunginhallitus kaupunginvaltuuston valtuutettuna valitsi virkaa haettavaksi julistamatta kyseisen ylimääräisen viran haltijan apulaisaktuaari A.-M. Lipposen. Täten avoimeksi tulleeseen apulaisaktuaarin virkaan valittiin sittemmin valtiotieteiden kandidaatti V. M. Krisé, joka oli sitä hoitanut apulaisaktuaari Lipposen ollessa määrättynä ylimääräiseksi aktuaariksi.

Ylimääräisenä apulaisaktuaarina toimi tammikuun 1 p:stä maaliskuun 11 p:ään ja syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään filosofian kandidaatti K. E. Bruun.

Toimistoapulainen (21. pl.) E. O. E. Renfors erosi heinäkuun 23 p:nä siirtyäkseen eläkkeelle ja toimistoapulainen (18. pl.) S. M. Asteljoki joulukuun 31 p:nä siirtyäkseen kaupunginkanslian palvelukseen. Toimistoapulainen G. L. Holmqvist, joka oli ollut kauan sairaana ja jonka paranemisesta ei ollut toiveita, sanottiin irti virastaan maaliskuun 1 p:stä 1950 lukien.

Täten kertomusvuonna avoimiksi joutuneet virat täytettiin seuraavasti: 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin elokuun 1 p:stä lukien 19. palkkaluokan toimistoapulainen T. M. Heimo ja hänen virkaansa syyskuun 1 p:stä lukien 18. palkkaluokan toimistoapulainen A. H. Ikonen, joka myös elokuun aikana hoiti virkaa sijaisena. Ikosen seuraajaksi valittiin rouva G. E. Ripatti lokakuun 1 p:stä lukien; virkaa hoiti syyskuussa toimistoapulainen S. I. Kaila, jonka sijaisena toimi ylimääräinen toimistoapulainen A. M. Pitkänen.

Ylimääräisinä toimistoapulaisina toimivat: neiti H. A. Lehtinen, rouvat M. A. Pitkänen ja I. M. Tarmo koko vuoden, neiti S. M. Kivi tammikuun 15 p:stä joulukuun 31 p:ään, rouva A. I. Uusivuori tammikuun 16 p:stä elokuun 16 p:ään, rouva E. M. Järnefelt huhtikuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään, neiti A. A. Äikää lokakuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään ja rouva A. I. Åström marraskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään sekä laskua vastaan ent. notaari G. T. Soura marraskuun 1 p:stä 1948 helmikuun 28 p:ään 1949 ja lakitieteen ylioppilas P. Palonen toukokuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Sivuhuoneiston siivooja A. Soitinkangas sanottiin huoneiston menettämisen takia irti toimestaan syyskuun 30 p:stä lukien; uuden sivuhuoneiston siivoojaksi otettiin rouva V. Pollari marraskuun 15 p:stä lukien. Kesän aikana toimi nuorukainen M. Närhi samoin kuin edellisenäkin vuonna vahtimestarin apulaisena.

Avioliiton solmiamisen johdosta toimistoapulainen M. M. Rinne sai uuden sukunimen Markkula ja ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Lehtinen uuden sukunimen Björkman.

Sairauslomaa saivat: toimistopäällikkö O. Bruun tammikuun 24 p:stä maaliskuun 23 p:ään ja syyskuun 6 p:stä marraskuun 8 p:ään, jolloin virkaa hoiti oman virkansa ohella

aktuaari A. Kytömaa; aktuaari A. Kytömaa joulukuun 19 p:stä 31 p:ään ilman sijaista; ylimääräinen aktuaari A.-M. Lipponen maaliskuun 19 p:stä huhtikuun 30 p:ään sijaisenaan oman virkansa ohella kirjaston- ja arkistonhoitaja Å. J. Saxén; kirjaaja A. V. Jäppinen helmikuun 3 p:stä 12 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen E. M. N. Inberg lokakuun 1 p:stä 8 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen G. Fontell maaliskuun 17 p:stä huhtikuun 2 p:ään sijaisenaan toimistoapulainen A. D. Grönroos, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen A. I. Uusivuori; toimistoapulainen X. E. Bergh tammikuun 8 p:stä helmikuun 5 p:ään ja lokakuun 17 p:stä 22 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen M. M. Markkula marraskuun 29 p:stä joulukuun 5 p:ään ilman sijaista; toimistoapulainen A. D. Grönroos tammikuun 1 p:stä helmikuun 15 p:ään sijaisenaan rouva A. I. Uusivuori; toimistoapulainen G. L. Holmqvist tammikuun 8 p:stä maaliskuun 7 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Lehtinen sekä huhtikuun 19 p:stä heinäkuun 15 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen M. A. Pitkänen ja elokuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen I. M. Tarmo; toimistoapulainen S. I. Anijärvi marraskuun 24 p:stä 28 p:ään ilman sijaista; sekä toimistoapulainen S. I. Kaila lokakuun 7 p:stä 12 p:ään ilman sijaista.

Synnytyslomaa saivat: toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja maaliskuun 8 p:stä toukokuun 1 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Lehtinen ja ylimääräinen toimistoapulainen M. A. Pitkänen marraskuun 7 p:stä joulukuun 31 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen A. I. Åström.

Toimistoapulainen S. M. Asteljoki sai määräyksen kaupunginkansliaan elokuun 16 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi osallistuakseen siellä talousarvion valmistelutöihin; hänen sijaisenaan oli toimistoapulainen A. D. Grönroos, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Björkman.

Palkatonta yksityislomaa saivat: aktuaari K.-E. Forsberg marraskuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään sijaisenaan kirjaston- ja arkistonhoitaja Å. J. Saxén, jonka virkaa hoiti ylimääräinen apulaisaktuaari K. Bruun; toimistoapulainen A. A. Ahlman heinäkuun 18 p:stä 31 p:ään; toimistoapulainen S. I. Anijärvi heinäkuun 18 p:stä 31 p:ään; toimistoapulainen A. D. Grönroos heinäkuun 18 p:stä 31 p:ään; toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja toukokuun 16 p:stä kesäkuun 15 p:ään; ylimääräinen toimistoapulainen I. M. Tarmo heinäkuun 11 p:stä 21 p:ään; sekä ylimääräinen toimistoapulainen E. M. Järnefelt elokuun 10 p:stä 19 p:ään, kaikki ilman sijaista.

Kaupunkiliiton ansiomerkki yli 30 vuoden palveluksesta hankittiin kaupunginhallituksen toimesta aktuaari V. Kuhlefeltille, eroavalle toimistoapulaiselle E. O. E. Renforsille ja toimistoapulaiselle G. M. A. Fontellille.

Henkilökunnan röntgenläpivalaisu järjestettiin syksyllä tuberkuloositoimistossa; siihen osallistui 5 miespuolista ja 14 naispuolista viranhaltijaa. Tutkimuksen tulos oli tyydyttävä.

Palkkausolot. Samoin kuin kaupungin muutkin virat, siirrettiin kaikki tilastotoimiston virat kaksi palkkaluokkaa ylemmäksi helmikuun 1 p:stä lukien. Tätä koskeva kaupunginvaltuuston päätös tehtiin vasta syksyllä, joten kaikille joulukuun 1 p:nä kaupungin palveluksessa oleville maksettiin ennen joulua takautuvasti lisäpalkat.

Siihen nähden, että toimiston vastuunalaisissa ja johtavissa asemissa olevien viranhaltijain palkat olivat huomattavasti valtion vastaavien tilastovirastojen viranhaltijain palkkoja alemmat, tilastotoimisto teki syksyllä kaupunginhallitukselle niiden korottamista koskevan esityksen. Koska kaupunginhallituksen mielestä ei voitu ryhtyä erillisiin palkkajärjestelyihin, toimiston ehdotus evättiin.

Koska suhteettoman suuri osa toimistoapulaisten viroista kuului alempiin 16. ja 18. palkkaluokkiin ja toimisto piti tärkeänä, että sillä oli riittävästi toimistoapulaisia myös ylemmissä palkkaluokissa, toimisto ehdotti, että kolme toimistoapulaisen virkaa siirrettäisiin 16. palkkaluokasta 18. palkkaluokkaan. Tämäkään ehdotus ei tullut hyväksytyksi.

Palkkalautakunnan määräämät uudet henkilökortit kirjoitettiin ja ne valmistuivat ennen vuoden loppua.

Huoneisto-olot. Koska toimistolle osoitettu virastotalossa oleva sivuhuoneisto oli osoittautunut epämukavaksi ja epäkäytännölliseksi, eikä siihen voitu sijoittaa toimiston hankkimia uusia tilastokoneita, kiinteistölautakunta osoitti toimistolle uuden sivuhuoneiston kaupungin ostamasta ent. Betanian talosta Merimiehen- ja Perämiehenkadun

:ulmassa. Sitten kun huoneisto oli asianmukaisesti kunnostettu, se otettiin käyttöön yksyllä.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat 8 teosta:

Tammik. 20. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 58. 1945. Edellinen osa. IV + 326 s.
Maalisk. 28. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 58. 1945. Jälkimmäinen osa. III + 347 s.
Huhtik. 4. Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 30. 1945. Edellinen osa. IV + 152 s.
Kesäk. 29. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 38. 1949. XIII + 438 s.
Heinäk. 16. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 21. 1949. XV + 508 s.
Heinäk. 16. Kommunalkalender för Helsingfors stad. 21. 1949. XV + 507 s.
Jouluk. 12. Helsingin kaupungin tilasto. II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 12. 1945—47. IV + 27 + 109 + 123 s.
Jouluk. 31. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 26. 1948. XXI + 310 + 68 s.

Painatustöitä vaikeuttivat kertomusvuonna samat hankaluudet kuin edellisinäkin vuosina. Kunnallisen asetuskokoelman painattaminen täytyi siirtää toiseen kirjapainoon, mutta siitä huolimatta saatiin v:n 1948 vuosikerta valmiiksi vasta juuri ennen vuoden loppua ja sen ruotsinkielinen painos jäi seuraavaan vuoteen. Kertomusvuoden omasta vuosikerrasta ei tämän johdosta saatu ainoatakaan vihkoa julkisuuteen, vaikka oli ilmeistä, että asetuskokoelman irtovihkojen ilmestymistä jatkuvasti sen mukaan kuin uusia lakeja, asetuksia ja ohjesääntöjä vahvistetaan, oli pidettävä erittäin tärkeänä, koska kunnallishallinnon eri elimet luonnollisesti tarvitsevat tarkempia tietoja uusista määräyksistä etupäässä juuri silloin kun niitä oli ryhdyttävä soveltamaan.

Kunnalliskalenteri saatiin sitä vastoin suurin ponnistuksin julkisuuteen kesän aikana ja tilastollinen vuosikirjakin ilmestyi kesällä, vaikkakaan ei, kuten oli toivottu, ennen pohjoismaista tilastokokousta. Terveydenhoitotilasto ja opetuslaitosten tilasto vuosikertomuksineen olivat sitä vastoin vuoden päättyessä pahasti ajastaan jäljessä.

Kirjapainoalalla vallitsevien vaikeiden olojen vuoksi tilastotoimisto, joka aikaisemmin oli vastustanut oman kirjapainon hankkimista kaupungille, koska sen mielestä kaikkien kunnallisten painatustöiden keskittäminen yhteen painoon olisi omiaan hidastuttamaan toimiston julkaisujen valmistumista, on nyttemmin muuttanut kantaansa ja odottaa jännityksellä oman kirjapainon hankkimista kaupungille tarkoittavien suunnitelmien toteuttamista.

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista: Järjestyssäännöt ammattimaista henkilöautoliikennettä varten (2 100 kpl); paloturvallisuusmääräykset ruiskumaalaamoita varten (260 kpl); taxa för hyrkuskar (220 kpl); kaupungin valtuuston työjärjestys (525 kpl); kaupunginhallituksen ohjesääntö (525 kpl); sairaalataksa (800 kpl); kaupunginkanslian johtosääntö (230 kpl); sekä kaupungin huoltokassan säännöt (5 000 kpl).

Väestöprognoosi. Usean vuoden aikana työn alaisina olleet kaupungin väestöprognoosin laskentatyöt valmistuivat kertomusvuoden aikana. Kaupunginhallitukselle lähetettiin selvitys kaupungin väestön otaksutusta vastaisesta kehityksestä. Laskelmat oli suoritettu erikseen eri ikäryhmien osalta, ja töiden päätyttyä voitiin koulu- ja terveydenhoitoviranomaisille ilmoittaa, miten suuria eri-ikäisten lasten ryhmiä oli lähivuosina odotettavissa. Myös lasten jakaantuminen äidinkielen mukaan oli laskelmissa otettu huomioon. Sitä vastoin ei voitu laskea eri kaupunginosien, varsinkaan liitosalueen, väestöprognooseja, koska väestön kehitys tätä nykyä asumattomilla alueilla oleellisesti riippui asemakaavoista ja kullekin alueelle suunnitellusta rakentamismuodosta.

Tilastokokous. Pohjoismaiden tilastoseurat, jotka ovat jo kauan kolmen vuoden väliajoin järjestäneet yhteisiä tilastokokouksia, olivat päättäneet, että tällainen kokous pidetään Helsingissä v. 1949. Näiden kokousten yhteyteen on tavallisesti järjestetty Pohjoismaiden suurkaupunkien tilastovirastojen neuvottelu. Tilastotoimisto piti aiheellisena järjestää tälläkin kerralla vastaavan neuvottelun, ja kaupunginhallituksen suostumuksen

saatuaan lähetti kutsun Kööpenhaminan, Tukholman, Oslon ja Göteborgin kunnallisille tilastotoimistoille. Neuvoteltuaan asiasta näiden päälliköiden kanssa lähetettiin kutsu myös muille Pohjoismaiden kaupunkien tilastovirastoille. Neuvottelupäiviksi määrättiin yleistä kokousta varten kesäkuun 15 ja 16 päivä. Osanottajia saapui runsaasti; edustettuina olivat edellä mainittujen suurkaupunkien lisäksi Norrköping, Linköping, Malmö ja Aarhus sekä Suomesta Turku ja Tampere. Ensimmäisen päivän ohjelmassa oli suurkaupunkien edustajien esittämät alustukset sekä niitä seuraava keskustelu. Jälkimmäisenä kokouspäivänä oli suurkaupunkien suljettu neuvottelu näiden tilastollisissa vuosikirjoissa olevan yhteisen Pohjoismaiden osaston tilastotaulukoista, jolloin niiden sisällystä ja kokoonpanoa pohdittiin ja uusia taulukoita suunniteltiin; sitä paitsi jaettiin toimitustyö eri kaupunkien kesken. Kokous oli erittäin onnistunut ja kaikkia osanottajia tyydyttävä. Osanottajat osallistuivat kaupungin yleiselle tilastokokoukselle järjestämiin päivällisiin; kesäkuun 16 p:nä kaupunginhallitus oli kutsunut suurkaupunkien edustajia lounaalle kaupunginkellariin.

Tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille. Kuten aikaisempinakin vuosina tilastotoimisto sai kuukausittain sosiaaliministeriön sosiaaliselta tutkimustoimistolta tietoja elintarvikkeiden hinnoista ja elinkustannusindeksistä, joista lähetettiin jäljennökset niitä haluaville kunnallisille virastoille, laitoksille ja viranhaltijoille. Laivaliikenteestä laadittiin tilastoa kuukausittain käyttämällä satamalaitoksen päiväkirjoja, ja tiedot lähetettiin satamaviranomaisille. Huolto- ja lastensuojelulautakunnille lähetettiin niiden vuosikertomuksia varten tarvittavat tilastotiedot yhteiskunnallista huoltoa edellisenä vuonna saaneista henkilöistä ja lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisista lapsista sekä irtolaisista ja alkoholisteista. Sosiaaliministeriön sosiaaliselle tutkimustoimistolle lähetettiin vastaavat tiedot virallista tilastoa varten. Samalle toimistolle lähetettiin neljännesvuosittain tietoja rakennustoiminnasta kaupungin alueella. Kansakoulujen tarkastajille annettiin toimiston keräämiä, kansakoulunoppilaita koskevia tilastotietoja kouluhallitukselle ja tilastolliselle päätoimistolle edelleen toimitettaviksi sekä kansakoulujen vuosikertomuksiin otettaviksi. Samanlaisia tietoja lastentarhain ja -seimien hoitamista lapsista toimitettiin lastentarhain tarkastajalle. Uudenmaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomusta varten tarvittavia tilastotietoja Helsingin kaupungista. Vakuutusyhtiö Pohjolalle lähetettiin tietoja tapaturman varalta vakuutettujen kaupungin työntekijäin luvusta ja heidän vuosiansioistaan. Tukholman kaupungin tilastokonttorille lähetettiin Helsinkiä koskevia tietoja Pohjoismaiden suurkaupunkien yhteistä, näiden vuosikirjoissa julkaistavaa tilastoa varten. Tilastolliselle päätoimistolle lähetettiin tavanmukainen kaupungin raha-asioita v. 1948 koskeva tilasto sekä tilastotoimiston keräämät tiedot yleishyödyllisistä rahastoista. Maailman terveydenhoitojärjestölle Genevessä toimitettiin sen pyytämiä väestötietoja Helsingistä. Valtiokalenteria varten laadittiin luettelo kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista. Tampereen kaupunginaktuaarille lähetettiin eräitä hänen pyytämiään tilastotietoja ja Mikkelin kaupunginhallitukselle lausunto eri kansalaisryhmien osallistumista kunnallisverojen maksuun valaisevan tilaston mahdollisuudesta ja olemassaolosta. Cities of the World nimistä hakuteosta sekä Bonniers konversationslexikon nimistä tietosanakirjaa varten lähetettiin Helsinkiä koskevia tietoja.

Kuukausijulkaisu. Koska tilastollisen vuosikirjan painattaminen vaati pitkän ajan ja tämän julkaisun ilmestyessä siinä olevat tiedot eivät olleet niin tuoreita kuin olisi ollut suotavaa, tilastotoimisto ehdotti kaupunginhallitukselle, että ryhdyttäisiin julkaisemaan tilastollista kuukausijulkaisua, johon voitaisiin painattaa paitsi joka kerran toistuvia taulukkoja myös suppeita tekstiasuisia yleiskatsauksia ja erikoistutkimusten tuloksia. Kaupunginhallitus suostui ehdotukseen mikäli kaupunginvaltuusto päättäisi ottaa seuraavan vuoden talousarvioon määrärahan kustannusten suorittamiseen. Kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksessa varattiin tarkoitukseen määräraha painatuskustannusten momentin kohdalla, ja kun valtuusto hyväksyi momentin muutoksitta, oli tämä aloite saatettu onnelliseen ratkaisuun ilman valtuuston tekemää nimenomaista päätöstä.

Tilaston parantamista tarkoittavia toimenpiteitä. Kaupungin työntekijäin palkkoja valaisevaa tilastoa varten laadittiin kaupungininsinöörin toimesta uusi, ammattiryhmiä käsittävä luettelo, joka oli otettava käyttöön v:n 1949 palkkatilastoa laadittaessa, jolloin myös uudet palkkakortit ensi kerran oli käsiteltävä.

Työtehotoimisto oli revisiotoimiston kehoituksesta laatinut sairaalain potilaskirjan-

pitoa koskevan uudistamisehdotuksen. Sen mukaan laadittaisiin useita potilaskortin kappaleita, joista yksi, oltuaan asianomaisessa lääkärinkansliassa, oli potilaan poistuttua sairaalasta lähetettävä tilastotoimistoon potilastilaston laadintaa varten. Lausunnossaan tilastotoimisto ilmoitti mielellään osallistuvansa kyseisen tilaston laatimiseen, mutta huomautti, että sille tulevassa potilaskortissa oli oltava tarkat merkinnät siitä taudista, jonka kohdalle potilas oli merkittävä tilastoa laadittaessa. Tästä sekä muista käytännöllisistä seikoista neuvoteltiin laajasti vuoden varrella, ja toimisto sai koelähetyksenä Kivelän sairaalan eri osastoista lokakuussa poistettujen potilaiden kortit. Kun niissä ei ollut merkintää potilaan taudista, toimisto esitti sairaalalautakunnalle, että lääkäreille annettaisiin määräys merkitä kortteihin ainakin tautiennimistön numero. Lautakunta päätti kuitenkin, että koko asia ei tällä kerralla vielä antanut aihetta toimenpiteisiin. Pyydettyään asianomaisilta ylilääkäreiltä lausuntoa, lautakunta katsoi olevan syytä jäädä odottamaan uuden tautinimistön valmistumista. Näin ollen koko aloite raukesi toistaiseksi.

Tilastotoimisto, joka oli sitä mieltä, että olisi saatava tilasto työntekijäin ammattiyhdistysten jäsenmäärästä, teki sensuuntaisen ehdotuksen ammattijärjestölle, mutta tämä ilmoitti, ettei sellaisia tietoja voitu antaa.

Verotilastot. Tilasto kunnallisverotuksesta v:n 1947 tulojen perusteella valmistui keväällä 1949. Tutkimuksessa käytettiin edustavaa menetelmää, jolloin n. 1/5 aineistosta käsiteltiin. Tavallista enemmän yksityiskohtia tutkittiin, mm. saatiin tietoja keskimääräisestä verotetusta tulosta kaupunginosittain ja ammatti- ja yhteiskuntaluokittain. Syksyllä aloitettiin uusi kunnallisverotilasto, mitä varten valittiin määrätyt kaupunginosat, joita käsiteltiin kokonaisuudessaan. Nämä työt jatkuivat v. 1950. Tilastollisen päätoimiston kanssa sovittiin v:n 1949 valtionverotusta koskevasta yhteistyöstä. Tilastotoimiston osalle tuli tällöin lävistystyöt, kun taas päätoimisto hoiti konekäsittelyn. Nämä työt eivät päässeet alkuun vielä kertomusvuoden kuluessa.

Kunnallisten virastojen ja laitosten kirjallisuuden luettelointi. Revisiotoimisto oli kiinnittänyt huomionsa siihen, että kunnallisissa laitoksissa oli runsaastikin kirjallisuutta, sekä kunnallishallintoa laajemmassa mielessä että asianomaisen laitoksen erikoistoimintaa koskevaa. Tämä erikoiskirjallisuus olisi ilmeisesti saatava tehokkaammin kaupungin virkakunnan käyttöön kuin mitä asianlaita oli. Revisiotoimistosta näytti siltä, että kunnallishallinnollinen keskuskirjasto olisi keskitettävä kaupunginkirjaston yhteyteen, missä olisi pidettävä kortistoa eri virastojen käsikirjastoissa olevista kirjoista. Lisäksi toimisto ilmoitti olevan tarpeen, että laitoksissa pidettäisiin kiinteätä hankintaluetteloa kaikesta hankitusta kirjallisuudesta. Kaupunginhallitukselle lähettämässään esityksessä revisiotoimisto ehdotti, että kirjastolautakunta saisi tehtäväkseen laatia tämänsuuntaisen yksityiskohtaisen ehdotuksen. Lautakunta puolestaan oli sitä mieltä, että aluksi kukin laitos velvoitettaisiin luetteloimaan hallussaan oleva kirjallisuus kirjoittamalla luettelokortteja kahtena kappaleena, joista toinen kappale olisi toimitettava kaupunginkirjastolle, jossa nämä kortit muodostaisivat erillisen aakkosellisen luettelon.

Tilastotoimisto ilmoitti siltä pyydetyssä lausunnossa, että sen mielestä laitoksissa oleva kirjallisuus voitiin jakaa kolmeen ryhmään, nimittäin: 1) käsikirjastossa olevat hakuteokset ja ammattikirjallisuus; 2) koti- ja ulkomaan kunnallishallintoa koskevat teokset; sekä 3) Helsinki-aiheiset teokset. Toimisto katsoi olevan selvää, ettei käsikirjastoja ja niihin kuuluvia teoksia voitu siirtää pois laitoksista, joissa ne olivat miltei jokapäiväisessä käytössä, paitsi mikäli ne olivat vanhentuneita tai muutoin käyneet tarpeettomiksi. Kaupunginkirjaston tarkoituksena oli sen johtosäännön mukaan tarjota kaupungin asukkaille tilaisuus sivistyksen ja tietojen kartuttamiseen. Näin ollen oli kirjastoon hankittava sekä kunnallishallinnon alaan kuuluvaa että myös Helsingin kaupungin historiaa samoinkuin sen entisiä ja nykyisiä oloja valaisevaa yleistajuista- ja tietokirjallisuutta. Sitä vastoin tuskin oli tarkoituksenmukaista kerätä sen hyllyille harvoin käytettyjä erikoisteoksia ja vuosikertomuksia. Erikoisen tutkijoita varten tarkoitetun osaston perustaminen kaupunginkirjaston yhteyteen olisi tilastotoimiston mielestä tarpeetonta, koska sekä tilastotoimistolla että kaupunginarkistolla oli paremmat edellytykset siihen. Tilastotoimistoon oli lahjoituksina ja vaihtamalla saatu paljon sellaista kunnallista ja Helsingin oloja valaisevaa kirjallisuutta jota ei ollut muualla ja jota se enimmäkseen tarvitsi omia töitään varten. Kun tämän kirjallisuuden hankkimisesta ei ollut kustannuksia ja kun sen käyttö toimiston töissä takasi, että vuotuisiin sarjoihin mahdollisesti syntyneet aukot helposti huomataan ja täydennetään, näytti siltä, että toimiston kirjaston tulisi saada edelleen

kehittyä tähänastiseen tapaan jonkinlaiseksi kunnalliseksi keskuskirjastoksi. Kun toimiston viranhatijakuntaan kuului ammattikoulutuksen saanut kirjastonhoitaja, saivat sen kokoelmat myös asianmukaisen hoidon ja täydennyksistäkin voitiin pitää järkiperäistä huolta.

Kaupunginarkiston ja kaupunginmuseon kokoelmat olisi edelleen jätettävä näiden laitosten hoiviin, koska ne olivat laitosten toiminnalle välttämättömiä, ja niiden olisi sallittava täydentää kirjastojaan kummankin omaan alaan kuuluvilla teoksilla. Erikoisesti voitaisiin määrätä, että kaupunginarkiston kirjaston olisi toimittava jonkinlaisena kaupunkikuntien ja varsinkin Helsingin historiaa käsittävien teosten erikoiskirjastona. Kuvateokset taasen kuuluivat lähinnä kaupunginmuseon toimialaan.

Yhtenäisen kirjaluettelon laatimisesta kaikissa kunnallisissa laitoksissa ja virastoissa säilytetyistä kirjoista olisi tietysti jossain määrin hyötyä, vaikkakin tavallisesti voitiin ilman luetteloa suunnilleen tietää mistä laitoksesta oli tiedusteltava kussakin tapauksessa tarvittavaa erikoiskirjallisuutta ja puhelimitse hankkia tarkempia tietoja siitä. Tästä huolimatta näytti siltä, että yhteisestä luettelosta, jossa on tiedot kunnallishallintoa koskevasta erikoiskirjallisuudesta samoinkuin Helsinki-aiheisesta kirjallisuudesta, olisi hyötyä. Tämä yhteinen luettelo voitaisiin tällöin sopivasti sijoittaa tilastotoimistoon, jolla nykyisin oli suurin erikoiskirjasto, jonka kirjoista jo oli olemassa kaksi korttiluetteloa, joiden kortit ovat järjestetyt sekä asiaryhmien mukaan että kirjan laatijan nimen mukaan aakkosjärjestykseen.

Asiaa käsitellessään kaupunginhallitus päätti kehoittaa tilastotoimistoa ryhtymään valmisteluihin kaupungin virastoissa ja laitoksissa olevan kunnallishallinnollisen kirjallisuuden keskuskortiston aikaansaamiseksi sekä laatimaan luetteloimista varten tarvittavat kortit. Luetteloimiskorttien valmistuttua tuli virastojen ja laitosten inventoida ja luetteloida hallussaan olevat kirjavarastot tilastotoimiston antamien ohjeiden mukaisesti.

Tilastotoimisto ryhtyi työhön kirjastonhoitajansa Å. J. Saxénin johdolla. Inventoimis- ja luetteloimistyön suorittaminen uskottiin kaupunkirjaston eläkkeelle siirtyvälle amanuenssille G. Ahngerille, joka kuitenkin vasta alkusyksyllä oli tilaisuudessa aloittamaan työnsä.

Kaupungin 400-vuotisjuhlanäyttelyn valmistelutyöt. Kertomusvuoden aikana toimisto laati useita kaupungin kehitystä valaisevia taulukkoja ja kuvioita, jotka toimitettiin näyttelytoimistoon piirrettäviksi.

Seurakuntien väestökirjanpito. Kaupungin evankelis-luterilaiset seurakunnat päättivät kertomusvuoden aikana keskittää väestökirjanpitonsa perustamalla yhteisen keskuksen, josta kaikkien kaupungin asukkaiden henkilötiedot oli saatavissa ja johon kaikki kunkin seurakunnan jäsenten keskuudessa sattuneet muutokset oli ilmoitettava. Kunnallisen tilaston kannalta tämä uudistus oli hyvin tervetullut ja keskuksen perustamisessa avusti aktuaari K.-E. Forsberg, joka edellisenä vuonna oli tutkinut Tukholman uutta väestökirjanpitoa.

Erinäiset muut toimenpiteet. Kassa- ja tilisäännön uusimista varten asetettu komitea oli pyytänyt lausuntoa laatimastaan alustavasta ehdotuksesta uudeksi tilisäännöksi. Tilastotoimisto esitti lausunnossaan eräitä huomautuksia: mm. se lausui, että olisi määrättävä kenen asiana on päättää laskujen hyväksymisestä ja katsoi puolestaan, että virastojen ja laitosten päälliköt olisi katsottava ilman erikoispäätöstä oikeutetuiksi hyväksymään alaistensa laitosten laskut, koska he muutoinkin olivat vastuussa näiden toiminnasta; toimisto huomautti myös, että virastojen päälliköt olisi vapautettava liiallisesta laskujen yms. allekirjoittamisesta. Varastohallintoa koskevia uusia säännöksiä olisi täydennettävä siten, että selvästi kävisi ilmi kuka on oikeutettu tilaamaan tavaraa varastoon, sillä ehdotuksessa oli vain määräyksiä siitä, kuka sai tilata tavaraa varastosta; samoin olisi määrättävä mitä varastolla tarkoitetaan, so. onko esim. viraston konttoritarpeiden varasto katsottava sellaiseksi varastoksi josta säännöissä oli puhe ja josta saa tavaraa ainoastaan kirjallista tilausta vastaan. Toimisto oli myös sitä mieltä, ettei sen julkaisuvarastosta olisi pidettävä varsinaista varastokirjanpitoa, koska suurin osa sen julkaisuista jaettiin ilmaiseksi kaupungin laitoksille ym. sekä lähetettiin vaihtokappaleina sen kirjanvaihtajille. Toimiston suurta kirjastoakaan ei ollut merkitty kalustoluetteloon eikä sille voitu panna mitään määrättyä arvoa, koska se enimmäkseen oli saatu ilmaiseksi tai lahjana.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin tilastotoimistolle myönnettyjä määrärahoja käytettiin:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Siirto- ja lisämäärärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Sääntöpalkkaiset virat	7 315 210	[1]) 634 325	7 949 535	7 949 535	—
Tilapäistä työvoimaa.....	1 728 540	3 600	1 732 140	1 732 140	—
Vuokra.....	229 104	[2]) 256 500	485 604	452 114	[3]) + 33 490
Valaistus	12 000	—	12 000	10 977	+ 1 023
Siivoaminen	54 000	—	54 000	53 038	+ 9 621
Painatus ja sidonta	5 000 000	599 759	5 599 759	5 599 759	—
Tarverahat	300 000	—	300 000	326 046	[4]) — 26 046
Yhteensä	14 638 854	1 494 184	16 133 038	16 123 609	+ 9 429

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 59 649: 60 mk.

Kalustohankinnat. Loppukesällä toimisto sai edellisenä vuonna tilatut tilastokoneet, reikäkorttien lävistämiskoneet sekä lajittelukoneen, jotka sijoitettiin toimiston sivuhuoneistoon, jossa oli vaihtovirta. Lisäksi toimistolle myönnettiin määrärahoja seuraavien esineiden hankkimiseen: 2 tammista kirjoituspöytää 8 000 mk, 2 pöytävalaisinta 2 000 mk, ns. peg board laite 3 200 mk, 1 tuoli 3 255 mk, sivuhuoneiston kalustamiseen tarvittavat 1 konekirjoituspöytä, 2 tuolia, jakkara, 2 hyllyä, 4 kattovalaisinta sekä sähkölevy ym. pieniä esineitä yhteensä 54 275 mk. Sivuhuoneistoon hankittiin edelleen 40 500 mk:n Addo merkkinen laskukone ja 40 150 mk:n pöytäpuhelin. Neljän pöydän korjaukseen saatiin 5 200 mk ja kirjoitus- ja laskukoneiden korjauksiin 5 235 mk.

Lähetysten lukumäärä oli 3 162, mistä lähetettyjä kirjeitä 1 336 ja jaettuja julkaisuja 1 826.

Kirjasto lisääntyi 779 numerolla. Kertomusvuoden aikana solmittiin useita uusia julkaisujen vaihtosopimuksia ulkomaan kaupunkien ja laitosten kanssa. Samoin täydennettiin kirjastossa olevia eduskuntajulkaisujen sarjoja, ja toimiston julkaisuja luvattiin jatkuvasti lähettää mm. University of Kentucky nimiselle korkeakoululle, Lexingtoniin, British Library of Political and Social Science nimiselle kirjastolle Lontooseen, Crédit Lyonnais nimiselle pankille Pariisiin ja United Nations Library nimiselle kirjastolle Geneveen.

[1]) Siitä 407 030 mk palkankorotuksiin ja 227 295 mk sairauslomasijaisten palkkaamiseen. — [2]) Siitä 252 000 mk vuokrankorotuksen suorittamiseen. — [3]) Siitä 30 972 mk lämpökustannusten palautusta ja 2 518 mk tilitysvuokran säästöä. — [4]) Kaupunginvaltuuston sallima ylitys.

9. Kaupunginarkisto

Kaupunginarkiston toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Henkilökunta. Kaupunginarkiston henkilökunnan kokoonpanossa ei v:n 1949 aikana tapahtunut muutoksia, vaan kaupunginarkistonhoitajana oli edelleenkin filosofian maisteri R. Rosén, arkistoamanuensseina filosofian maisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Temppeliaukion arkistovaraston lämmittämisestä huolehti vahtimestarin kesäloman aikana rouva A. Välimäki.

Kaupunginhallituksen suostumuksella kaupunginarkistonhoitaja tammikuun 8 p:n ja 19 p:n välisenä aikana kävi Tukholmassa tutkimassa eräissä sikäläisissä arkistoissa ja kirjastoissa säilytettäviä, Helsinkiä koskevia kartta- ja asiakirjakokoelmia ja sopimassa niiden osittaisesta valokuvaamisesta kaupungin laskuun. Amanuenssi Mattila oli maaliskuun 14 p:n ja huhtikuun 13 p:n välisen ajan virkavapaana tieteellisiä töitä varten sijaisenaan toimistonhoitaja Soura, jonka sijaisena vuorostaan oli filosofian maisteri K. Arajärvi. Amanuenssi Möller osallistui maaliskuun 28 p:n ja huhtikuun 7 p:n välisenä aikana työtehotoimiston järjestämiin lomaketeknillisiin kursseihin.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston toimiston sijoituksen Sofiankadun talon n:o 1 toiseen kerrokseen kiinteistölautakunta lopullisesti vahvisti maaliskuun 21 p:nä. Varsinaisiin arkistotiloihin ei vieläkään ollut saatu parannusta, vaan asiakirja-aineistoa oli edelleenkin pakko säilyttää runsaat määrät paitsi Temppeliaukion kalliosuojassa myöskin taloissa Sofiankatu 4 ja Unioninkatu 27 olevissa maanalaisissa, niissä vuodesta toiseen työskentelevien virkamiesten terveydelle vahingollisissa suojissa, jotka eivät vastaa arkistolain täytäntöönpanosäännöksissä vahvistettuja vaatimuksia. Epätyydyttävä tilanne oli entisestään sikäli pahentunut, että viimeksi mainittujen varastojen tultua täytetyiksi viimeistä käyttökelpoista sijaa myöten oli pakko sijoittaa toisiin tarkoituksiin varattuun Temppeliaukion arkistovarastoon useita sellaisia kaupunginarkistolle luovutettuja asiakirjaryhmiä, jotka tarkoituksenmukaisimmin olisi säilytettävä arkiston toimiston ulottuvilla. Melkoisia vaikeuksia tuotti varsinkin kansanhuoltoelinten toiminnan supistuessa välttämättömäksi käynyt, useita satoja metrejä käsittävien kansanhuoltoasiakirjojen sijoittaminen Unioninkadun 27:een. Monien vaiheiden jälkeen saatiin vihdoin osittainen helpotus sen kautta, että kiinteistötoimiston talo-osasto kansanhuoltotoimistolle luovutti erillisen huoneen Erottajan kalliosuojasta, johon myöskin osa kaupunginarkistoon jo siirrettyä aineistoa voitiin toimittaa. Kaupunginjohtaja A. Tuurnan anottua, että kaupunginarkistosta luovutettaisiin väliaikainen säilytystila eräitä toistaiseksi Helsingissä tarvittavia ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan asiakirjasarjoja varten, ja kaupunginarkiston katsottua, että anomusta eräin ehdoin voidaan puoltaa, kaupunginhallitus suostui siihen, että tarkoitukseen lyhyin irtisanomisajoin 1 574 mk:n kuukausivuokrin luovutetaan muuan Temppeliaukion kalliosuojassa oleva pienehkö, erillinen huone, joka arkiston oman sijoitussuunnitelman mukaan on varattu sille luovutettavien yksityisten kokoelmien säilytyspaikaksi.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Yleiseen kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat:

kaupunginhallitukselle: tammikuun 21 p:nä satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston eräiden asiakirjasarjojen seulomisesta; tammikuun 24 p:nä Pakilan Prästbackan tilan asiakirjojen lunastamisesta; helmikuun 7 p:nä kaupungin virastojen ja laitosten hallussa olevan kirjallisuuden inventoinnista ja yleisen kirjallisuuskeskuskortiston aikaansaamisesta; helmikuun 28 p:nä ja syyskuun 21 p:nä säilytystilojen varaamisesta kansanhuoltolautakunnan arkistolle; maaliskuun 8 p:nä väliaikaisen säilytystilan luovuttamisesta ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan eräitä asiakirjoja varten; huhtikuun 29 p:nä Thomson—Reader-mallisen lukulaitteen hankkimisesta arkistofilmien käytön helpottamiseksi; kesäkuun 13 p:nä varojen myöntämisestä kirjallisuuden ostamiseksi professori K. Blomstedtin perikunnalta; ja lokakuun 31 p:nä kiinteistötoimiston maatalousosaston arkiston inventoinnista ja järjestämisestä; sekä

työtehotoimistolle: maaliskuun 18 p:nä lomakerationalisoinnista; ja marraskuun 21 p:nä eräästä konttoriteknillisestä aloitteesta.

Tarkastukset ja arkistoneuvonta. Johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin vuoden kuluessa kiinteistötoimiston asemakaavaosaston ja maatalousosaston, kansanhuoltotoimiston, terveydellisten tutkimusten laboratorion, työasiamiehen toimiston, työnvälitystoimiston ja virkalääkärin toimiston arkistoissa.

Kuten aikaisemminkin useat henkilöt vuoden kuluessa kävivät tutustumassa arkistoimismenetelmiin ja neuvoja pyytämässä. Kunnankamreerien yhdistyksen neuvottelupäivillä kaupunginarkistonhoitaja piti esitelmän nykyaikaisen arkistonhoidon päämääristä ja menetelmistä.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat kertomusvuoden kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; tilastotoimisto; revisiotoimisto; verotusvalmisteluvirasto; kiinteistötoimiston kanslia-, maatalous-, asemakaava-, kaupunkimittaus- ja talo-osastot; kaasulaitos; satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osasto; sairaalain tilivirasto; lastensuojeluviraston suojelukasvatus- ja äitiysavustus- ja perhelisätoimistot; työasiainlautakunta; musiikkilautakunnan toimisto; kansanhuoltotoimisto; rakennustoimikunta; rakennusasiamiehen toimisto; kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunta; konepajakomitea; kaupunginjohtaja E. Rydman; rahatoimenjohtaja E. von Frenckell; kaupunginsihteeri E. Waronen; apulaiskaupunginsihteerit G. Brotherus ja T. Törnblom; sekä kansliasihteerit P.-E. Gustafs ja S. Hellevaara. Valtionarkistoon aikoinaan talletettu, Helsingin historiaa koskevia asiakirjajäljennöksiä sisältävä T. Hartmanin kokoelma siirrettiin kaupungin historiatoimikunnan toimesta kaupunginarkistoon. Talletuksina vastaanotettiin Helsingin polttopuukeskuksen ja Polttopuun hankintajärjestön sekä Osuuskunta Turvetuotteen arkistot. Oston kautta hankittiin joukko Pakilan Prästbackan tilaa koskevia asiakirjoja. Neiti S. Florström lahjoitti eräitä Helsingin taloja ym. koskevia asiakirjoja. Kaiken kaikkiaan vastaanotettiin n. 130 hyllymetriä hyllyille asetettua arkistoaineistoa sekä lisäksi kansanhuoltotoimiston arkistoa 560 erikokoista laatikkoa, 333 pakettia, 407 kansiota ja 560 säkkiä; osa viimeksi mainitusta aineistosta siirrettiin, kuten edellä jo mainittiin, sittemmin Erottajan kalliosuojaan. Kaupunginarkistonhoitajan Tukholmaan tekemän matkan yhteydessä valokuvattiin n. 80 ajalta ennen v. 1809 peräisin olevaa, Helsingin historiaan liittyvää karttaa tai rakennuspiirustusta, ja sitä paitsi arkiston laskuun joko mikrofilmattiin tai fotostatoitiin useita Vanhankaupungin tai Vironniemen Helsingin historiaa valaisevia asiakirjoja.

Inventoinnit sekä järjestely- ja luetteloimistyöt. Paria pientä ryhmää lukuunottamatta kaikki v:n 1949 aikana vastaanotetut asiakirjat inventoitiin, asetettiin paikoilleen ja osaksi järjestettiin; kansanhuoltotoimiston asiakirjojen sijoittelusta huolehtivat pääasiallisesti toimiston omat arkistovirkailijat. Työvoimaviranomaisten asiakirjoissa suoritettiin eräitä välttämättömiä uudelleenjärjestelyjä ja yhdistelyjä. Ent. rahatoimikamarin sekalaisten asiakirjojen inventtaus ja luettelointi saatettiin päätökseen. Valtuuston ja rahatoimikama-

rin pöytäkirjojen liitteiden järjestämistä jatkettiin. Niinikään jatkettiin maistraatin arkiston inventointia ja järjestämistä. Kaupunginarkistonhoitajan valvonnassa tapahtuva mutta vierain työvoimin suoritettu väestönsuojeluviranomaisten arkistojen järjestäminen saatiin pääosalta päätökseen.

Käsikirjasto. Kirjaston järjestämistä ns. desimaalijärjestelmää noudattamalla jatkettiin vuoden kuluessa sikäli kuin juoksevilta toimistotöiltä siihen jäi aikaa. Kirjalahjoituksia tekivät vuoden varrella: Allmänna brandförsäkringsverket för byggnader å landet (Tukholma), Suomen historiallinen seura, Lundin yliopiston kirjasto, filosofian tohtori G. Kerkkonen, satamahallintotoimisto, kamreeri A. Ekman, filosofian maisteri S. Möller, Tukholman kaupunginarkisto, painatus- ja hankintatoimisto, Oy. Fazerin musiikkikauppa, Lauttasaaren säätiö, Helsingin pikkukirkkoyhdistys, Jyväskylän kaupunginhallitus, dosentti A. Halila, tieteellisten seurain valtuuskunta ja ylioppilas Y. Blomstedt. Kaupunginhallituksen myöntämän määrärahan turvin professori K. Blomstedtin perikunnalta ostettiin melkoinen määrä historiallista kirjallisuutta ja niinikään saatiin oston kautta eräitä merkittäviä lisiä käsikirjaston Helsinki-osastoon. Kaikkiaan kirjastoa kartutettiin 441 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 137 (v. 1948 152) ja menneitä 92 (71). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 158 (97). Puhelimitse tehtyjä hengillepano- ym. tiedusteluja merkittiin toimistossa 35 (40), mutta todellinen lukumäärä oli huomattavasti suurempi, koska monet tiedustelut esitettiin suoraan arkiston varastoissa työskenteleville virkamiehille. Asiakaskäyntejä (tutkijoita sekä tietojen ja selvitysten tarvitsijoita) merkittiin toimistossa 93 (88) ja Temppeliaukion tutkijainluetteloon 261 (169); näihin lukuihin eivät sisälly ne monet käynnit, joita varsinkin rahatoimiston virkailijat suorittivat eri virastojen asiakirjoja käyttäessään. Kokonaan tilastojen ulkopuolelle on jätetty ne monet, mitä erilaatuisimpia Helsingin menneisyyttä koskeneet ja usein melkoisesti työtä aiheuttaneet tiedustelut, joita osaksi lähestyvien 400-vuotisjuhlien johdosta, osaksi huomattavasti vilkastuneen yleisen Helsinki-harrastuksen ansiosta tekivät sekä virastot ja sanomalehdet että yksityiset henkilöt. Asiakirjoja annettiin eri kunnallisille virastoille lainaksi 40 (53) arkistoyksikköä.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka supistuvat annetuista toimituskirjoista kertyviin lunastusmaksuihin, nousivat kertomusvuonna 2 320 mk:aan (v. 1948 1 480 mk).

Menot, niihin laskettuina myöskin tilitysvuokrat, olivat 2 158 430 mk (2 034 745 mk). Tästä määrästä on kuitenkin vähennettävä ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan ja selvittelytoimiston puolesta palautuksena menomomentille Vuokra suoritettu osuus Temppeliaukion arkistovaraston vuokrasta.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunnan, tutkijalautakunnan, tulo- ja omaisuusverolautakunnan ja näiden lautakuntien yhteisen verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1949 sisälsi seuraavaa:

Taksoituslautakunta

Lautakuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: työnjohtaja A. A. Ahdekivi, tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A. R. Bockström, pankinprokuristi C. G. von Bonsdorff, jonka vapauduttua toimestaan maaliskuun 23 p:stä lähtien raitiovaunukuljettaja G. A. Dubb, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, toimitusjohtaja W. J. Elki, kähertäjä M. W. Fager, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja K. E. W. Haaki, kamreeri R. A. Hasselblatt, toimitusjohtaja T. E. Huttunen, sihteeri T. A. Hänninen, kirjaltaja V. J. P.Kalervo, kassanhoitaja V. M. Keskimäki, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, sähköasentaja E. Kulmala, pankinjohtaja L. E. Levämäki, maanviljelijä L. E. Lindberg, varatuomari K. A. A. Linturi, toimittaja M. L. Nieminen, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkailija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, kauppatieteiden kandidaatti E. E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, kirurgian ja lääketieteen tohtori H. Pitkänen, jonka vapauduttua toimestaan toukokuun 4 p:stä lähtien talousneuvos E. Kilpiä, toimitusjohtaja I. Pormala, hioja H. J. Poutanen, jonka vapauduttua toimestaan huhtikuun 13 p:stä lähtien isännöitsijä V. A. Ahde, talousneuvos G. Pätynen, kansakoulun johtajaopettaja S. T. Rekola, taloudenhoitaja J. V. Slup, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, kirvesmies V. Valoranta, jonka vapauduttua toimestaan helmikuun 9 p:stä lähtien muurari D. F. Välimaa, postivirkailija J. P. O. Valpas, postivirkailija O. A. Vaulo, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Vesterlund, varatuomari J. R. E. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja toimitusjohtaja K. M. Virva.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon varatuomari Nordbergin puheenjohtajana ollessa kuului yhdeksän jäsentä.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakaantuneena ja sillä oli 6 yleiskokousta; jaostoilla oli yhteensä 531 kokousta sekä valmisteluvaliokunnalla 7 kokousta.

Lautakunnan yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 31 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 33 pykälää. Yleiskokoukset päättivät seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; tuloilmoitusten antoajasta; ilmoitusajan pidentämisestä tehtyjen anomusten käsittelystä; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; rakennusten arvonpoistoista; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; virkapukujen hankkimisesta johtuneiden menojen vähennys-

kelpoisuudesta; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiostoissa palvelevien purjehdusrahojen ym. vähennyskelpoisuudesta; työpaikkaan ja takaisin tehtyjen matkojen aiheuttamien kustannusten vähennyskelpoisuudesta; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä jäi leski ja turvattomia lapsia; sairauskulujen vähennyskelpoisuudesta; luontoisetujen arvoista; liitosalueen taksoitusperusteista; lautakunnan jakaantumisesta jaostoihin; tulonvähennyksestä erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; sekä neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitusta koskevista asioista, koskien enimmäkseen yksityisiä verotusobjekteja.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1948 tulojen perusteella, valmistui elokuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä mainitun kuukauden 15 p:stä 29 p:ään. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 239 731 ja verotettujen lukumäärä 214 733 sekä että veroäyrejä kertyi 457 518 225, joista kiinteistötulojen osalta 11 447 112 äyriä, elinkeinosta ja ammatista 118 777 405 äyriä ja palkanluontoisista tuloista 327 293 708 äyriä.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet kunnallispormestari W. V. Henriksson, puheenjohtajana, kunnallisneuvosmiehet Y. N. Similä ja J. Lappi-Seppälä sekä v.t. oikeusneuvosmies R. H. Lax; kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä postimies T. Aaltonen, maalari K. V. Andersson, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamies E. V. Heinonen, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, säästöpankinjohtaja O. H. A. Lindberg, oikeusneuvos N. M. Luukanen ja varatuomari B. G. Rehbinder; sekä taksoituslautakunnan valitsemina filosofian maisteri A. F. Alenius, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, talousneuvos G. Pätynen ja autonasentaja H. A. Vesterlund.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli n. 3 250, syyskuussa. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 455 587 965:een, joista tuli kiinteistöjen osalle 11 375 011, elinkeinotulojen osalle 117 313 468 ja palkanluontoisten tulojen osalle 326 899 486 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös ja kunnallisverojen kantoluettelo pidettiin nähtävänä lokakuun 26 p:stä lukien 14 päivän ajan. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 10 mk.

Tulo- ja omaisuusverolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määräämänä varatuomari J. R. E. Westin, puheenjohtajana, varatuomarit J. E. Blomkvist, K. A. A. Linturi, T. Nordberg ja E. Helanen, hovioikeudenauskultantit W. W. Wirtanen, A. Jalanne, E. Kivikari, K. Paavola, L. Salovaara ja R. Zeiden, kansliapäällikkö V. Nikko, reviisorit V. Suosalmi, L. Kallio, I. Krieg ja K. Lindroos, ekonomi K. Erander, jaostopäällikkö W. Leinonen, filosofian maisterit A. F. Alenius ja K. Rautakoski, osastonjohtajat E. Biström, A. Denisoff, V. Kaareskoski, U. Lehmusvuo, A. Pettersson, E. Pöysti, V. Rautapalo, K. Saarinen, S. Sinervä, A. Standertskjöld, G. Willberg ja O. Vuorimies, verotusvirkailijat J. Ekroos, M. Klinthe ja T. Tuunanen, pankinjohtaja L. Levämäki, toimitusjohtaja K. Linnos, tarkastaja U. Merilinna, toimitsija E. O. Saastamoinen ja ilmoituspäällikkö A. Valkama. Lisäksi kuului lautakuntaan sama lukumäärä ministeriön määräämiä varamiehiä.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan varatuomarit K. B. von Fieandt ja R. Å. O. Rosenius, hovioikeudenauskultantti M. S. Aarniala, toimitsijat K. K. Andersson ja M. L. Nieminen, isännöitsijä B. T. Björkman, verotusvirkailijat A. R. Bockström, A. O. Keskiväli ja K. B. Nylander, työnjohtaja Y. M. Broman, kamreerit A. G. R. Estlander, A. I. Penttilä ja F. M. Rautio, asematarkkaaja I. R. Hast, pankinjohtaja A.

Immonen, toimitusjohtajat A. A. Kivilahti ja K. M. Virva, johtaja A. R. Kotilainen, rouva E. S. Linnanvirta, sorvaaja S. V. Loimunoro, kirvesmies K. V. Niinikoski, toimittaja N. K. Nilsson, vahtimestarit V. A. Puska ja J. V. Veiniö, talousneuvos G. Pätynen, filmityöntekijä A. E. Räisänen, ekonomit Y. J. M. Salmi, J. V. Saraste ja K. V. Teittinen, filosofian maisterit C. S. Stenius ja T. F. Tarponen, taksoitussihteeri T. M. Uimonen ja ylijunailija A. W. Vinberg. Valtuuston valitsemia varamiehiä oli sama lukumäärä.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona ollen kullakin jaostolla ministeriön määräämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti tammikuun 10 p:nä, toisen helmikuun 4 p:nä ja kolmannen toukokuun 27 p:nä, kun taas jaostokokoukset kestivät lokakuun loppuun saakka.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1948 ja II omaisuudenluovutusverotus v:n 1947 omaisuuden perusteella. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä marraskuun 10 p:stä saman kuukauden 23 p:ään sekä II omaisuudenluovutusveron veroluettelon lyhennysote tammikuun 7 p:stä saman kuukauden 20 p:ään, sanotut päivät mukaan luettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk	
Tulovero	10 289 239 771	
Omaisuusvero	663 705 652	
Veronkorotus [1]	29 036 789	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	64 306 710	11 046 288 922
Palautettava ennakkomäärä	409 763 315	
Ei palautettavat ennakot	36 248	409 799 563
Tuloista pidätetty veron ennakko	2 432 414 230	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	6 206 245 936	
Suoritettava veromäärä	2 815 462 018	
Poisjätetyt pennimäärät	46 301	
Vähennykset [2]	1 920 000	11 456 088 485

Verotettujen lukumäärä oli 186 160 ja veroilmoitusten lukumäärä 240 123.

Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 3 285 määräaikaista valitusta.

II omaisuudenluovutusverotuksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	736 800 534
Osuuskunnille	126 022 770
Muille verovelvollisille määrätty vero	527 872 925
Yhteensä	1 390 696 229

Verotettujen lukumäärä oli 48 026. Verotuksesta tehtiin 1 063 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuonna toimi varatuomari J. R. E. Westin viraston johtajana sekä varatuomari J. E. Blomkvist apulaisjohtajana.

Vuoden aikana viraston palveluksessa olevia viranhaltijoita määrättiin uusiin virkoihin virastossa seuraavasti: jaostopäälliköiksi apulaissihteeri A. A. Jalanne syyskuun 1 p:nä ja liiketarkkaaja T. A. Tuunanen lokakuun 1 p:nä, apulaissihteeriksi ylimääräinen apulaissihteeri K. Marjola, asianvalvojan apulaiseksi ylimääräinen tarkkaaja J. Bertell sekä kiinteistöosaston tarkkaajiksi ylimääräinen tarkkaaja M. Roussi ja apulaisosaston johtaja

[1] V. 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella. — [2] V. 1944 annetun alusverolain 13 §:n perusteella.

E. O. Saxberg, kaikki lokakuun 1 p:nä, tarkkaajaksi ylimääräinen tarkkaaja J. Hellstén tammikuun 1 p:nä, toimistoapulaiseksi kanslia-apulainen A. Pesonen elokuun 1 p:nä, kanslia-apulaisiksi ylimääräiset kanslia-apulaiset H. Pakkanen tammikuun 1 p:nä, K. Kärkkäinen, R. Popoff, A. Talsi, I. Viitasalo, E. Willman, K. Palo, M.-S. Ahnger ja H. Vogt toukokuun 1 p:nä sekä M. Linnanvirta heinäkuun 1 p:nä.

Vuoden kuluessa otettiin toimistoapulaiseksi rouva E. Lagerberg huhtikuun 1 p:nä ja kanslia-apulaiseksi neiti A. Kukkonen toukokuun 1 p:nä.

Vuoden kuluessa erosivat viraston palveluksesta seuraavat henkilöt: jaostopäällikkö K. R. Zeiden syyskuun 30 p:nä, apulaissihteerit K. Marjola ja L. Salovaara joulukuun 31 p:nä, liiketarkkaaja L. Lindroos elokuun 31 p:nä, tarkkaaja S. Saarinen elokuun 1 p:nä, toimistoapulaiset T. K. Lindstedt elokuun 15 p:nä, A. Sillanpää helmikuun 28 p:nä ja A. C. E. Tanskanen joulukuun 31 p:nä sekä kanslia-apulaiset E. Ahola tammikuun 6 p:nä, T. Jääskeläinen ja M. Oras maaliskuun 1 p:nä ja H. Vogt kesäkuun 4 p:nä. Jaostopäällikkö K. Lindroos kuoli toukokuun 2 p:nä.

Virkavapautta nautti kertomusvuoden aikana 128 viranhaltijaa, heistä 120 sairauden perusteella; loma-aika vaihteli 3 päivästä 217 päivään.

Kunnan varoista vuoden aikana suoritettiin palkkaa sääntöpalkkaisille viranhaltijoille 14 580 720 mk, tilapäisille virkailijoille 38 233 421 mk ja ylityökorvauksina 2 287 510 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin pysyväisille toimenhaltijoille 17 023 430 mk varsinaisina palkkoina ja 2 039 315 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 33 858 016 mk ynnä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 17 550 756 mk. Tuntipalkka oli vuoden aikana miehillä 90—170 mk ja naisilla 65—77: 68 mk.

Viraston huoneistosta maksettiin vuokraa kunnan varoista 2 976 642 mk ja valtion varoista 3 061 698 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kunnan varoilla ostettua kalustoa 1 454 601: 15 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 2 073 098 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 537 555: 90 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 1 834 881: 75 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksista tehtyjen valitusten johdosta 2 803 lausuntoa lähetettiin lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taas valtion verotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin n. 7 100 valtionasiamiehen vastinetta läänien tarkastuslautakunnille ja 620 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi eri virastoille lähetettiin 1 568 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei pyydetty lausuntoa, 437 kunnallisverotusta koskevaa ja 665 valtion verotuksia koskevaa. Lisäksi eri osastoilta lähetettiin ja osastoille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä. Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 1 042 kunnallisveroa koskevaa verovapautusasiaa, joista sellaisia, joissa vero oli poistettu, 437, joissa veroa oli oikaistu, 223, joissa vero oli pysytetty muuttamatta, 330, ja joissa veron maksuaikaa oli pidennetty, 52.

Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen käsiteltävänä 832, joista sellaisia, joissa maksu oli poistettu, 404, joissa maksua oli oikaistu, 257, ja joissa maksu oli pysytetty muuttamatta, 171.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Osastolla suoritetun valmistavan työn jälkeen oli rikospoliisille enempiä toimenpiteitä varten ilmoitettu 104 rikosta. Näistä oli 16 varsinaista veronkavallusrikosta, 3 leimaverolain säännösten rikkomista, 10 tapausta, joissa oli kysymyksessä rikoslain 36 luvun 10 tai 11 §:ssä tarkoitettu rikos, sekä 75 ennakkoperintälain, kansaneläkelain ja työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain säännösten rikkomista, joihin useissa tapauksissa liittyi rikoslain 29 luvun 1§:ssä tarkoitettu rikos. Useimmissa tapauksissa tuomittu rangaistus oli sakkoa, mutta eräissä tapauksissa raastuvanoikeus tuomitsi myös vapausrangaistuksia, ankarimman rangaistuksen ollessa 7 kuukautta kuritushuonetta. Valtiolle näissä rikosasioissa tuomittiin vahingonkorvauksia 961 592 mk. Monissa tutkituissa tapauksissa, jotka eivät aiheuttaneet syytettä, hankittiin verotuksessa varteenotettavia tietoja verovelvollisten tuloista ja varoista sekä huolehdittiin siitä, että osakekaupoista aikanaan maksamatta jätetyt leimaverot tulivat perityiksi. Kaupungin lakimiehen ja Uudenmaan lääninhallituksen pyynnöstä verosaatavien valvontaa varten annettiin lausunto n. 260 vuosihaaste-, konkurssi-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasiassa.

Edelleen mainittakoon, että palkanpidätyksen toimittamisen valvonnan tehostamiseksi viraston välittömässä yhteydessä toimivien, valtiovarainministeriön tehtäväänsä

määräämien ennakkopidätyksen valvojien lukumäärä korotettiin elokuun 1 p:stä neljästä neljääntoista.

Valmisteluviraston menot nousivat kertomusvuonna kunnan osalta 63 883 446 mk:aan ja valtion osalta 81 549 661 mk:aan. Varsinaisia tuloja ei virastolla ollut muita, kuin evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta suorittama 450 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle kunnan osuutena ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kunnalle 68 305 mk ja valtiolle 54 860 mk, mitkä määrät niinikään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Leski- ja orpoeläkekassan hallituksen v:lta 1949 antama toimintakertomus sisälsi seuraavaa:

Kassan kahdentenatoista toimintavuonna kuuluivat sen hallitukseen kaupunginjohtaja E. H. Rydman puheenjohtajana sekä jäseninä vanh. oikeusneuvosmies K. E. Furuhjelm ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä apulaisvarastonh oitaja E. W. Angelvirta, sairaalatarkastaja S. M. Saarenheimo ja työnvälitystoimist onjohtaja E. S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Vanh. oikeusneuvosmiehen K. E. Furuhjelmin kuoltua kaupunginvaltuusto valitsi tammikuun 19 p:nä 1949 hänen tilalleen ent. veturinkuljettajan F. B. Gröndahlin. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi työnvälitystoimiston johtaja Seppälä ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A. I. L. Danielson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 25 p:nä, valittiin v:n 1949 tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. J. Laitinen sekä varalle kamreeri R. R. Brandt ja kansakoulunjohtaja S. T. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille eläkkeille lisäyksiä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin palkannauttijoille, ja tekivät nämä lisäykset kuluneena toimintavuonna yhteensä 18 612 004 mk.

Kertomusvuonna liittyi kassaan 523 uutta jäsentä ja erosi siitä 33. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 35. Jäsenmäärä eri eläkeluokissa oli seuraava:

Maksavat jäsenet	I luokka		II luokka		III luokka	IV luokka	V luokka	Yhteensä
	kuukausipalkkaisia	tunti- tai viikkopalkkaisia	kuukausipalkkaisia	tunti- tai viikkopalkkaisia				
V:sta 1948 jäljellä olevia	158	696	638	69	497	309	221	2 588
Uusia	11	261	106	—	58	78	9	523
Eronneita	2	10	15	—	3	2	1	33
Kuolleita	1	14	7	1	6	3	3	35
V:een 1950 jääneitä	143	926	724	65	513	432	240	3 043
Eläkeluokasta toiseen siirtyneitä:								
Entisen luokan mukaan	24	7	25	3	61	14	—	134
Uuden luokan mukaan	1	—	27	—	28	64	14	134

Kassan 3 043 jäsenestä oli 70 naisia. V. 1949 kuolleiden jäsenten jälkeen jäi 33 leskeä ja 12 orpoa. Kertomusvuonna myönnettiin seuraavat eläkkeet:

Eläkeluokka	Kuolleita kassan jäseniä	Leskiä	Lapsia
I	15	14	4
II	8	7	3
III	6	6	5
IV	3	3	—
V	3	3	—
Yhteensä	35	33	12

Eläkettä nauttivia leskiä meni v. 1949 uuteen avioliittoon 3 ja kuoli 6. Lapsieläkkeitä päättyi yhteensä 16.

Kertomusvuoden lopussa voimassa olevien eläkkeiden edustama rahamäärä kuukautta kohden oli yhteensä 198 258 mk ja jakaantui leskien ja orpojen kesken sekä eläkeluokittain seuraavasti:

Eläkeluokka	Eläkettä nauttivia leskiä	Leski-eläkkeitä, mk	Eläkettä nauttivia orpoja	Orpo-eläkkeitä, mk	Eläkkeitä kaikkiaan, mk
I	231	69 300	100	11 240	80 540
II	57	22 800	22	3 334	26 134
III	62	31 000	35	5 684	36 684
IV	42	29 400	10	2 100	31 500
V	23	20 700	10	2 700	23 400
Yhteensä	415	173 200	177	25 058	198 258

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk	Menot	Mk
Eläkemaksut	3 011 591	Kulungit	284 437
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 723 412	Suoritetut eläkkeet	2 344 656
Korot	1 563 039	Poistot	22 921
Agio	33 957	Siirretty vakuutusmaksurahast.	2 734 568
Makasiini oy:n rahasto	286 822	Siirretty varmuusrahastoon	136 728
		Siirretty käyttörahastoon	1 095 511
Yhteensä	6 618 821	Yhteensä	6 618 821

12. Ulosottolaitos

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston selostus toisen kaupunginvoudinkonttorin v. 1949 Helsingin kaupungissa toimittamasta verojen ja yleisten maksujen pakkoperinnästä oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston päätehtävänä oli v. 1949 edelleenkin valvoa toisen kaupunginvoudinkonttorin toimintaa, joka käsitti vero- ja yleisten maksujäämien pakkoperintää.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudinkonttorin perittäväksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista v. 1949:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä	Vuoden aikana saapuneita	Yhteensä	Näistä lipuista: perittiin	palautettiin	Jäi jäljelle v:een 1950	Perittyjä %:na koko lukumäärästä
Kunnallisvero	140 210	61 463	201 673	40 492	23 728	137 453	20.1
Valtion tulo- ja omaisuuvero	96 993	105 735	202 728	25 251	22 614	154 863	12.5
S:n ennakkomaksut ...	25 075	33 136	58 211	10 438	9 552	38 221	17.9
Kirkollisvero	55 098	67 012	122 110	33 340	24 411	64 359	27.3
Yhteensä	317 376	267 346	584 722	109 521	80 305	394 896	18.7

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, mk	Valtion tulo- ja omaisuusvero, mk	Kirkollisvero, mk	Yhteensä, mk
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien	461 459 110	[1] 1 122 706 349	51 475 070	1 635 640 529
V. 1949 perittäväksi saapuneiden	444 516 608	[2] 1 332 997 354	79 525 542	1 857 039 504
Yhteensä	905 975 718	2 455 703 703	131 000 612	3 492 680 033
Perittyjen	159 332 317	[3] 215 734 885	34 613 526	409 680 728
Palautettujen	101 863 686	[4] 426 916 320	13 461 735	542 241 741
V:een 1950 jääneiden	644 779 715	[5] 1 813 052 498	82 925 351	2 540 757 564
Yhteensä	905 975 718	2 455 703 703	131 000 612	3 492 680 033

[1]) Siitä 728 145 408 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 651 692 081 mk. — [3]) S:n 90 797 711 mk. — [4]) S:n 331 929 032 mk. — [5]) S:n 957 110 746 mk.

Muist.: Aikaisemmin sanottiin määrättynä vuonna maksuunpannun kunnallisveron olevan lähinnä edellisen vuoden veroa, koska se oli määrätty verovelvollisten sen vuoden tulojen perusteella. V. 1934 tapahtuneella lainmuutoksella on säädetty, että verotusmäärä on varainhoitovuoden veroa, ts. sen vuoden, jona maksuunpano tapahtuu. Vertailumahdollisuuksien saamiseksi muihin verolajeihin ja edellisiin verotusvuosiin ei tätä terminologiaa kuitenkaan ole noudatettu esillä olevassa toimintakertomuksessa, vaan tarkoittavat siinä mainitut vuosiluvut verotetun tulon nautintavuosia.

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 23 807 961 mk sekä valtion tulo- ja omaisuusveron lisäystä 23 279 544 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 8 382 643 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 80 305 merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

	Verovelvolliset olivat				
Kunnallisvero vuodesta:	Varattomia	Löytymättömiä	Muut esteet	Virka-aputapaukset	Yhteensä
1946 ja aikaisemmin	6 607	2 150	897	1 857	11 511
1947	534	1 162	2 527	1 643	5 866
1948	18	166	262	617	1 063
Ennakkomaksut	.	.	.	.	5 288
Yhteensä	7 159	3 478	3 686	4 117	23 728
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1945 ja aikaisemmin	8 051	4 284	727	2 396	15 458
1946	296	2 165	428	4 129	7 018
1947	—	—	7	131	138
Ennakkomaksut	.	.	.	.	9 552
Yhteensä	8 347	6 449	1 162	6 656	32 166
Kirkollisvero vuodesta:					
1945 ja aikaisemmin	[1]4 806	[2]4 450	[3] 776	[4]2 060	12 092
1946	983	3 735	668	3 873	9 259
1947	35	1 004	77	1 944	3 060
Yhteensä	5 824	9 189	1 521	7 877	24 411

Pakollisen veronperintätyön kielteistä tulosta esittävästä edellä olevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1949 estemerkinnöin yhteensä 80 305 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua, rahassa edustaen 5 422 417 mk, 8 565 verolippua eli 11.9 % enemmän ja rahassa 401 367 989 mk eli 284.9 % enemmän kuin v. 1948. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti: kunnallisvero 29.5 %, tulo- ja omaisuusvero 40.1 % ja kirkollisvero 30.4 %. V. 1948 olivat vastaavat suhdeluvut 29.6, 32.0 ja 38.4. Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 32.6 %, tuntemattomuus 29.2 %, sekalaiset esteet 9.7 % ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 28.5 %. V:n 1948 vastaavat luvut olivat 37.7, 26.4, 6.7 ja 29.2.

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji:	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Liikevaihtovero	2 333	232 071 127
Suhdannevero	105	28 676 170
Omaisuudenluovutusvero	10 789	86 751 502
Ylimääräinen tulovero	2 912	12 137 177
Tuloveron lisäys	3 188	2 016 815
Ylimääräinen varallisuusvero	895	5 304 454
Maanmittausmaksut	1	1 386
Perintö- ja lahjavero	344	28 062 868
Koiravero	420	187 687
Mätkäysvero	308	26 163 319
Liikenne- ja tuulaakimaksut	9	41 815
Sotalaina	257	2 965 609
Sotavakuutusmaksut	4 207	10 027 435

[1]) Näistä oli Oulunkylän, Huopalahden, Kulosaaren ja Viipurin kreikkalaiskatolisen seurakunnan 64. — [2]) S:n 75. — [3]) S:n 19. — [4]) S:n 105.

Vero- tai maksulaji:	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Kansaneläkemaksut	14 188	9 081 137
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat verot	54	59 355
Saksalaisen seurakunnan veloittamat verot	2	992
Venäläisen kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	821	1 761 760
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	48	45 492
Juutalaisen seurakunnan veloittamat verot	2	2 840
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	987	221 441
Sairaalamaksut	350	686 129
Sairaankuljetusmaksut	343	113 005
Erilaiset uudisrakennusmaksut	3	5 515
Hissintarkastusmaksut	17	59 025
Paikanvuokramaksut	5	59 580
Biljardimaksut	2	128
Apteekkimaksut	1	414 935
Puhtaanapitomaksut	1	9 325
Radiolupamaksut (maaseutuosaston perimät)	2 257	1 174 620
Yhteensä	44 849	448 102 913

Toisen kaupunginvoudin konttorin toimesta pakkoperittiin kertomusvuonna sekalaisia veroja ja yleisiä maksuja yhteensä 44 849 lippua, joista rahassa kertyi kaikkiaan 448 102 913 mk. Viimeksi mainitusta määrästä tuottivat omaisuudenluovutusverot 19.4 %, liikevaihtovero 51.8 %, ylimääräinen tulovero 2.7 %, suhdannevero 6.4 %, ylimääräinen varallisuusvero 1.2 %, sotavakuutusmaksut 2.2 %, kansaneläkemaksut 2.0 %, perintö- ja lahjavero 6.3 % ja muut sekalaiset verot ja yleiset maksut yhteensä 8.0 %. V. 1949 perittyjen sekalaisten verojen ja yleisten maksujen lukumäärä aleni v:n 1948 määrästä 6 616 lippua eli 12.9 %, rahallisen tuloksen kuitenkin kasvaessa 186 620 917 mk eli 71.4 %.

Helsingissä maksuunpantujen kunnallis-, valtion tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisverojen seteleitä perittiin yhteensä 109 521 eli 7 844 verolippua, 6.7 %, vähemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin 117 365 verolippua saatiin maksetuksi. Näiden perittyjen jäämien edustama raha-arvo veronlisäyksineen oli 456 768 233 mk eli 141 789 416 mk, 45.0 %, enemmän kuin v. 1948.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden jonkunverran ja rahallisesti tuntuvasti paremmaksi kuin edellisenä vuonna sikäli, että perittyjen verolippujen lukumäärä kasvoi v:n 1948 vastaavaan määrään verraten 2 586 eli 6.8 %. Kunnallisverolippujen koko tilitettävä verolippuvarasto, yhteensä 201 673 verolippua, edustaen raha-arvoltaan 905 975 710 mk, kasvoi v:n 1948 verolippujen lukumäärään verraten 1.2 % ja rahamäärään nähden 40.9 %. Tämän verolajin koko lippumäärästä saatiin perityksi lukumäärään nähden 20.1 % ja rahamäärään nähden 17.6 %, edellisen vuoden vastaavien tulosten ollessa 16.7 % ja 16.3 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 11.8 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 11.2 % sen edustamasta rahamäärästä. Perimättömien jäämien v:een 1950 siirtynyt jäännös laski lukumäärään nähden v:n 1948 osoittamasta 72.7 %:sta 68.2 %:iin ja raha-arvoon nähden 73.7 %:sta 71.2 %:iin.

Valtion tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden v:n 1949 pakkoperintä kehittyi melkoisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Perittiin näet 2 933 verolippua eli 7.6 % vähemmän, mutta raha-arvoltaan 74 515 341 mk eli 45.3 % enemmän kuin v. 1948. Tämän veroryhmän perittävien verolippujen koko lukumäärä yhteensä 260 939 verolippua, edustaen raha-arvoltaan 2 455 703 703 mk, kasvoi v:n 1948 verolippujen lukumäärään verraten 42.1 % ja rahamäärään nähden 83.1 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko tulo- ja omaisuusverolippujen varastoon oli vastaavasti 13.7 % ja 8.8 %, vastaavien suhdelukujen v. 1948 ollessa 21.0 % ja 11.4 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 12.3 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 17.4 % sen raha-arvosta, v:n 1948 vastaavien lukujen ollessa 10.6 % ja 10.1 %. Saman veroryhmän v:een 1950 siirtynyt jäännös oli lukumäärään nähden 74.0 % koko vero-

lippuvaraston lukumäärästä ja raha-arvoltaan 73.8 % v:n 1948 vastaavien lukujen ollessa 66.5 ja 83.7.

Kirkollisveroja perittiin v. 1949 7 497 eli 8.4 % vähemmän, rahassa edustaen 13 881 721 mk eli 67.0 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Koko verolippuvarasto, tehden tässä jäämäryhmässä 122 110 verolippua, raha-arvoltaan 131 000 612 mk, väheni verolippujen lukumäärään nähden 1.1 % ja kasvoi rahamäärältään 58.6 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko kirkollisverolippujen varastoon oli vastaavasti 27.3 % ja 26.4 %, vastaavien suhdelukujen v. 1948 ollessa 33.1 ja 25.1. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 20.0 % tämän verolajin koko lippuvaraston lukumäärästä ja 10.3 % sen raha-arvosta. V:n 1948 vastaavat prosenttimäärät olivat 22.3 ja 12.6. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:een 1950 siirtynyt jäännös kasvoi lukumäärään nähden v:n 1948 44.6 %:sta 52.7 %:iin ja raha-arvoon nähden 62.3 %:sta 63.3 %:iin.

Maaseudulta virka-avun pyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 14 163 ja rahassa 27 657 319 mk, mikä merkitsee 5 035 verolippua eli 26.2 % ja 6 249 479 mk eli 18.4 % vähemmän kuin v. 1948.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismäärä nousi v. 1949 168 533 verolippuun, joista veronlisäyksineen kertyi 932 528 465 mk. Tämä merkitsee, että kertomusvuonna perittiin 19 495 verolippua eli 10.4 % vähemmän ja rahassa 322 160 854 mk eli 52.8 % enemmän kuin v. 1948.

Ulosottolaitoksen tarkkaaja valvoi kertomusvuoden aikana tuontuostakin toimittamillaan tarkastuksilla myös sekä ensimmäisen kaupunginvoudin että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien kassa- ja pankkivarain hoitoa ja kirjanpitoa.

13. Rakennustarkastus

Rakennustarkastuskonttorin kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Vuoden aikana vahvistettiin piirustuksia 1 233 uudisrakennusta varten, joista 288 oli lisärakennuksia tai korotuksia sekä 323 muutostöitä. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 2 661 asuinhuoneistoa ja näissä 7 999 asuinhuonetta ja keskimäärin 3.0 huonetta huoneistoa kohden. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 196 279 m². Sanottujen rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 1 427 642 m³.

Vuoden aikana valmistui 427 uudisrakennusta, näistä 200 lisärakennuksia tai korotuksia, sekä muutostöitä 185. Valmistuneissa rakennuksissa oli 773 asuinhuoneistoa ja näissä 2 270 asuinhuonetta, mutta kun vuoden aikana puretuissa rakennuksissa oli 5 huonetta, oli vuoden asuinhuonelisäys 2 265. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.95 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- ym. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 53 633 m². Näiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 644 619 m³.

Rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaisena oli vuoden aikana 1 266 työmaata, joista uudis- ja lisärakennuksia 1 049 ja muutos- ja korjaustöitä 217. Kortiston mukaan oli työmailla suoritettu tarkastuksia n. 4 600.

Rakennusainekulutus rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaisissa uudisrakennuksissa oli v. 1949 n. 12.0 miljoonaa tiiltä, n. 3 250 tonnia sementtiä ja n. 530 tonnia rautaa.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki rakentajilta vuoden aikana 4 733 035 mk. Tämän lisäksi suorittivat rakentajat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 1 355 118 mk, joten kaupunki sai rakennustoiminnan kautta tuloja 6 088 153 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot olivat 7 880 819 mk.

14. Julkisivupiirustusten tarkastus

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan v. 1949 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja, arkkitehti A. V. Toivonen, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaavaarkkitehti V. Tuukkanen ja vt. kaupunginarkkitehti L. Björk arkkitehti G. H. Ekelundin erottua kaupunginarkkitehdin virasta elokuun 1 p:nä 1949, sekä kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä professori J. S. Sirén, joka toimi varapuheenjohtajana, ja sihteeri L. W. Saarela. Sihteerinä toimi rakennustarkastuskonttorin toimistonhoitaja S. F. K. von Schoultz.

Vilkastuneen rakennustoiminnan johdosta tarkastajille jätettyjen piirustusten lukumäärä kasvoi edelleen. Toimikunta oli koolla 29 kertaa. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakaantui seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	74
Tehdas-, varasto- ym. rakennuksia	23
Korotus- ja lisärakennuksia	36
Huvila-, talous- ym. rakennuksia liitosalueella	905
Julkisivunmuutoksia	22
Mainoksia	15
Yhteensä	1 075

Toimikunnan menot nousivat talousarviovuonna 58 850 mk:aan.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1949 puheenjohtajana korkeimman oikeuden presidentti O. Möller sekä jäseninä filosofian maisteri, varatuomari N. A. Lahtinen, hallitusneuvos, lakitieteen lisensiaatti R. R. Lehto ja hallintoneuvos M. E. Jaakkola. Lautakunnan sihteerinä oli edelleen filosofian maisteri, varatuomari H. L. Borenius.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 47 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin joka tiistai, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena maanantaina. Puheenjohtajan vastaanotto oli lisäksi joka perjantai, kesäkuukausina joka torstai. Sen lisäksi oli lautakunnassa arkipäivisin kello 10—12 asiakirjojen vastaanotto.

Tammikuun 8 p:nä 1949 vanhempi oikeusneuvosmies E. von Bonsdorff toimitti raastuvanoikeuden puolesta holhouslain 72 §:ssä edellytetyn tarkastuksen lautakunnassa.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 171 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku oli 1 214. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidosta. Lautakunnan holhouskirjaan oli v:n 1949 alussa merkitty 1 613 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 1 330 ja jälkimmäisiä 283; holhoustoimista oli 594 lakimääräisiä ja 736 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 212 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa sekä poistettiin päättyneinä 210 holhous- ja uskotunmiehen tointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä yhteensä 1 615 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia oli 624 ja määräykseen perustuvia 731 eli yhteensä 1 355, sekä uskotunmiehen toimia 260. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olevat henkilöt.

16. Huoneenvuokralautakunnat

Huoneenvuokralautakuntien toiminnasta v. 1949 mainittakoon seuraavaa:

Lautakuntien toiminta

V:n 1949 alusta maaliskuun 31 p:ään oli Helsingin kaupunki jaettuna huoneenvuokrasäännöstelystä helmikuun 11 p:nä 1943 annetun valtioneuvoston päätöksen 35 §:n 2 momentin ja huhtikuun 1 p:stä 1949 lähtien huoneenvuokrasäännöstelystä maaliskuun 17 p:nä 1949 annetun valtioneuvoston päätöksen 72 §:n 2 momentin tarkoittamiin huoneenvuokrasäännöstelymielessä erillisiin kuntiin verrattaviin piireihin siten, että Malmin-Tapanilan alue muodosti Malmin piirin muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Sosiaaliministeriön joulukuun 28 p:nä 1945 ja maaliskuun 24 p:nä 1949 antamien päätösten mukaan kuului Malmin piiriin alue, jonka rajoina olivat idässä Malmin, Stenbölen ja Viikin kylien itäraja Herttoniemen rautatiehen asti, etelässä Herttoniemen rautatie Vantaanjokeen asti, lännessä Vantaanjoki ja pohjoisessa kaupungin raja. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kolme varsinaista ja yksi ylimääräinen huoneenvuokralautakunta. Malmin piirissä toimi sen sijaan vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakunnat olivat yhtä varsinaista päätoimista lautakuntaa lukuunottamatta kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle lautakuntien yhteisten asioiden hoito kuului, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli niinikään, kuten ennenkin, toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Lautakuntien kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 500 (edellisenä vuonna 1 536).

Tällöin katsottiin varsinaisen päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään sisältyvän kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostui yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

Kanta-Helsingin lautakunnat:	Kokouksia		Kokouksia
I	538	Malmin piirin lautak.	108
II	256	Keskuslautakunta	29
III	253	Neuvottelukunta	3
IV	243	Yhteensä	1 500
V	70		

Kokouksissa käsiteltiin toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 27 752 asiaa, joista 1 107 Malmin piirin lautakunnassa. Asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	Käsiteltyjä asioita	Asia koski:	Käsiteltyjä asioita
Perusvuokran vahvistamista	682	Asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	1 864
Irtisanomuslupia	3 091		
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	394		
Alivuokralaisten vuokranmaksun suuruutta	399	Huoneistojen vapaaksi julistamista	1 077
Huoneistojen käytön tehostamista	2 046	Keskuslautakunnan asioita	404
Asumislupia	12 197	Neuvottelukunnan asioita	9
Asunnonvälitystä	5 159	Muita asioita	430
		Yhteensä	27 752

Kertomusvuonna käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli huomattavasti pienempi kuin v. 1948, jolloin niitä oli 53 959. Tämä johtui pääasiassa siitä, että huoneenvuokrasäännöstelystä maaliskuun 17 p:nä 1949 annetulla valtioneuvoston päätöksellä kumottiin huhtikuun 1 p:stä 1949 lukien siihen asti voimassa ollut asumislupajärjestelmä. Jos jätetään laskelmista pois asumislupa-asiat, oli käsiteltyjen asioiden lukumäärä kertomusvuonna 15 555 ja v. 1948 17 159. Huomioon ottaen sen, ettei asumislupa-asioiden käsittelyyn kulunut paljoakaan aikaa, voidaan todeta, ettei huoneenvuokralautakuntien työmäärä vähentynyt kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna mainittavimmin. Tämä näkyy siitäkin, että huomioon ottamatta keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia kertomusvuonna lautakuntien kokousten lukumäärä väheni vain 24 v:een 1948 verrattuna.

Irtisanomisasiat. Huoneenvuokralautakuntien käsittelemien vuokrasopimusten irtisanomista koskevien asioiden lukumäärä kasvoi v:een 1948 verrattuna huomattavasti. Tämä johtui siitä, että huoneenvuokrasäännöstelystä maaliskuun 17 p:nä 1949 annetulla valtioneuvoston päätöksellä muutettiin jossain määrin aikaisemmin voimassa olleita asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomisperusteita ja saatettiin voimaan vuokrasopimuksen irtisanomiseen rinnastettava asuinhuoneistojen pakkovaihto. Kun irtisanomislupia koskevien asioiden lukumäärä v. 1948 oli varsinaisen kaupungin piirin alueella 2 130, oli se kertomusvuonna 2 782. Tämä nousu oli havaittavissa heti huhtikuun 1 p:n 1949 jälkeen, jolloin uudet huoneenvuokrasäännöstelymääräykset tulivat voimaan. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana käsiteltiin varsinaisen kaupungin piirin alueella 489 pää- ja alivuokrasuhteen irtisanomisasiaa. Toisen vuosineljänneksen aikana oli vastaava luku 1 068 pienentyen jälleen kahtena viimeisenä vuosineljänneksenä 663, 562, mutta pysyen kuitenkin suurempana kuin ensimmäisenä vuosineljänneksenä. Edellämainitusta 2 782 asiasta koski 1 599 päävuokrasuhteen irtisanomista tai pakkovaihtoa ja 1 183 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 399, pakkovaihtoon 111 ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 323 tapauksessa. On kuitenkin huomattava, etteivät nämä päätökset aina osoittaneet lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asumisluvat. Asumislupia hyväksyttiin huhtikuun 1 p:ään 1949 mennessä varsinaisen kaupungin piirissä 10 151 vastaten 10 874 henkilöä. Näistä oli kuitenkin 7 602 opiskelijoita, koululaisia ja kurssilaisia, joille asumislupa myönnettiin vain lukukaudeksi kerrallaan tai ao. kurssin kestämisajaksi. Hylätyksi tuli 1 845 hakemusta vastaten 2 450 henkilöä. Kaupungista poismuuttaneita, kuolleet mukaan luettuina, oli tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n 1949 välisenä aikana 4 329.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta myönsi huhtikuun 1 p:ään 1949 mennessä asumisluvan 252 henkilölle. 59 henkilön asumislupa-anomus hylättiin.

Sen jälkeen kun asumislupajärjestelmä oli huhtikuun 1 p:nä 1949 kumottu, eivät huoneenvuokralautakunnat enää pystyneet rajoittamaan kaupunkiin muuttoa eivätkä seuraamaan muuttoliikettä. Mainittakoon kuitenkin, että kun välttämättömässä asunnontarpeessa olevista asunnonhakijoista joulukuun 31 p:nä 1948 128 asunnonhakijaa oli ilmoittanut muuttaneensa po. vuonna kaupunkiin, niin joulukuun 31 p:nä 1949 552 asunnonhakijaa ilmoitti muuttaneensa v. 1949 kaupunkiin.

Asunnonvälitys. V:n 1949 aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 5 097 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 6 876 asun-

nonsaantihakemusta, jotka käsittivät 20 266 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 5 372 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää hakemusta vastaten 16 457 henkilöä. Vuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 7 239 käsittäen 22 098 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli 6 373, käsittäen 19 930 henkilöä. Suurin osa viimeksi mainituista hakemuksista eli 3 774 oli 1—2 lapsisten perheiden tekemää. 538 oli vähintään 3-lapsisten perheiden, 1 777 lapsettomien perheiden ja 284 yksinäisten henkilöiden tekemää. Lapsiksi katsottiin vain tällöin alle 18-vuotiaat lapset. Mitä taas tuli näiden välttämättömässä asunnontarpeessa olevien hakijain asunto-oloihin, muodostivat alivuokralaisina asuvat hakijat suurimman ryhmän. Vuoden lopussa olevista hakemuksista oli n. 53.6 % eli 3 419 alivuokralaisina asuvien tekemää, kun taas päävuokra-asunnon omaavien tekemää oli 1 370 ja tilapäisasunnoissa asuvien tai ilman asuntoa olevien 1 584. V:n 1949 aikana joutui 1 708 huoneistoa lautakuntien välitettäväksi. Tähän lukuun sisältyivät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi julistamat tai tehostamistoimenpiteillä saamat asuinhuoneistot. Näistä osoitettiin vuoden kuluessa 1 663 asunnontarpeessa oleville ja 45 joutui vapaasti vuokrattaviksi, kun osoitetut eivät hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan Kanta-Helsingin piirin lautakuntien välittämät huoneistot jakaantuivat seuraavasti:

Huoneluku	Huoneistoja	Huoneluku	Huoneistoja
1 huone	558	3 huonetta ja keittokomero	16
1 huone ja keittokomero	246	3 huonetta ja keittiö	73
1 huone ja keittiö	348	4 huonetta ja keittiö	46
2 huonetta ja keittokomero	164	5 huonetta ja keittiö	18
2 huonetta ja keittiö	188	6 huonetta ja keittiö	6
		Yhteensä	1 663

Osoituksen saaneissa oli 1 611 perhettä ja yhteensä 5 190 henkilöä.

V:n 1949 aikana antoivat lautakunnat luvan 2 986 huoneiston vaihtoon ja hyväksyivät 339 väliaikaista vuokrasopimusta.

Malmin piirin lautakunnan kortistossa oli vuoden alussa 372 asunnonsaantihakemusta käsittäen 1 118 henkilöä, jotka kaikki lautakunnan käsityksen mukaan olivat välttämättömässä asunnontarpeessa. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 565 käsittäen 1 706 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemiä asunnonsaantihakemuksia oli 308 käsittäen 968 henkilöä. Lautakunta välitti vuoden kuluessa 127 huoneistoa, joiden suuruus oli seuraava:

Huoneluku	Huoneistoja	Huoneluku	Huoneistoja
1 huone tai keittiö	53	2 huonetta ja keittiö	10
1 huone ja keittiö tai kaksio	62	3 huonetta ja keittiö tai suurempi	2
		Yhteensä	127

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 138 huoneiston vaihtoon ja hyväksyi 5 väliaikaista vuokrasopimusta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Huoneistojen käytön tehostamisesta elokuun 31 p:nä 1944 annetussa valtioneuvoston päätöksessä tehostamistoimenpiteet jaettiin ensisijaisiin ja toissijaisiin toimenpiteisiin. Uudessa maaliskuun 17 p:nä 1949 annetussa ja huhtikuun 1 p:nä voimaan tulleessa huoneenvuokrasäännöstelypäätöksessä, jolla edellä mainittu päätös kumottiin, säilytettiin huoneenvuokralautakuntien mahdollisuudet tehostaa huoneistojen käyttöä suurin piirtein ennallaan. Eräänlaista systemaattista muutosta merkitsee kuitenkin se, että uudessa päätöksessä kutsutaan tehostamistoimenpiteiksi vain pakkoalivuokrausta eli entisiä ns. toissijaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tehostaa huoneistojen käyttöä, siis ensisijassa pakkoalivuokrausta, liikehuoneistojen määräämistä asuinkäyttöön ja huoneiston osan erilliseksi huoneistoksi julistamista.

Mahdollisuudet asuintilan saamiseksi käyttämällä tehostamistoimenpiteitä käytettiin loppuun. Niinpä ei kertomusvuonna enää varsinaisen kaupungin piirissä voitu määrätä yhtään tilaa liikehuoneistoista asuinkäyttöön. Sanottavampia tuloksia ei myöskään tuottanut se toiminta, jonka tarkoituksena oli muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla omalla sisäänkäytävällä varustetut huoneiston osat erillisiksi huoneistoiksi. V. 1949 voitiin julistaa erillisiksi huoneistoiksi 54 huoneiston osaa. Vastaava luku oli v. 1948 78 ja v. 1945, jolloin tehostamistoiminta oli vilkkaimmillaan, 570. Mitä taas tulee alivuokralaisten määräämiseen eli ns. pakkoalivuokraukseen, voitiin v. 1949 129 huoneiston osaan määrätä otettavaksi perhe. V. 1948 olivat vastaavat luvut 188, 206 ja 3 sekä v. 1945 2 762, 4 378 ja 797.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta oli kertomusvuonna voinut määrätä liikehuoneistoja asuinkäyttöön 3 tapauksessa Erilliseksi huoneistoksi julistettiin 1 huoneiston osa. Lautakunta määräsi otettavaksi 9 huoneiston osaan 6 tapauksessa yksinäisiä henkilöitä ja 3 tapauksessa perheen alivuokralaisiksi.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi koko vuoden talossa Aleksanterinkatu 28—Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

Kanta-Helsingin toimisto:	1.1. 1949	31.12. 1949	Kanta-Helsingin toimisto:	1.1. 1949	31.12. 1949
Toimistopäällikkö	1	1	Keskuskortistonhoitaja	1	1
Yleissihteeri	—	—	Asunnontarkastajat ...	15	15
Konttoripäällikkö	1	1	Toimistoapulaiset	57	52
Osastopäälliköt	2	2	Ylivahtimestari	1	1
Sihteerit	9	8	Vahtimestarit	3	3
Apulaissihteerit	7	6	Siivoojat	4	4
Kortistonhoitaja	1	1	Lähetit	3	3
			Yhteensä	105	98

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla Päätien 5:ssä tammikuun 16 p:ään 1949 asti, jolloin se muutti kaupungin omistamaan huoneistoon Helsingintien 5:een. Malmin alatoimiston henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

Malmin alatoimisto:	1.1. 1949	31.12. 1949
Sihteerit	1	1
Asunnontarkastajat	2	2
Toimistoapulaiset	2	2
Yhteensä	5	5

Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I lautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka on katsottava myöskin määräpalkkaisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, jonka huoneenvuokralautakuntien johtosäännön mukaan tuli mm. johtaa ja valvoa lautakuntien toimintaa ottamalla huomioon, mitä huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajasta oli säädetty, toimia neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmisteltiin ja esiteltiin. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa. Näitä oli v:n 1949 alussa 7, jotka kaikki toimivat pelkästään kokouspalkkiota vastaan.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti hyvin runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Huoneenvuokratoimiston neuvonnassa oli 6 virkamiestä, joista

4 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen juriidisen neuvonnan, joka tapahtui myöskin puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa yleisö pani myös neuvonnassa vireille riita-asiansa lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 43 519 henkilöä, minkä lisäksi 15 677 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

Huoneenvuokralautakuntien määrärahojen käyttö ilmenee seuraavasta:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat yhteensä, mk	Tilien mukaan käytetty, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	2 861 000	2 943 778	— 82 778
Tilapäistä työvoimaa	25 146 755	25 127 910	+ 18 845
Kesälomasijaiset	187 600	136 265	+ 51 335
Vuokra	566 760	595 281	— 28 521
Siivoaminen	53 600	57 626	— 4 026
Painatus ja sidonta	550 000	342 022	+ 207 978
Tarverahat	700 000	698 952	+ 1 048
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	200 000	6 375	+ 193 625
Yhteensä	30 265 715	29 908 209	+ 357 506

Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 514 400 mk.

17. Rakennustoimikunta

Rakennustoimikunnan kertomus toiminnastaan v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Toimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara, varapuheenjohtajana diplomi-insinööri E. A. Kalaja, sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri T. Törnblom ja jäseninä pankinjohtaja L. J. Ahva, arkkitehti P. Hanste, apulaisinsinööri T. I. Raulo, toimitsija W. A. Rautelin, johtaja E. M. Sorvari ja arkkitehti A. V. Toivonen sekä varajäseninä diplomi-insinööri A. I. Ranki ja toimitsija E. O. Saastamoinen.

Valmistavaan työvaliokuntaan kuuluivat arkkitehti Toivonen, diplomi-insinööri Peltonen ja rakennusasiamies diplomi-insinööri A. E. Lahti.

Toimisto. Toimikunnan tekemien päätösten toimeenpanosta huolehti rakennusasiamiehen toimisto, johon kuuluivat: rakennusasiamies, rakennusmestari, kaksi toimistoapulaista ja kuusi rakennustarkastustoimiston piiritarkastajaa sivutoimista.

Toiminta: Kertomusvuoden aikana myönsi toimikunta 363 työlupaa, jotka käsittivät yhteensä 92 303 m³, näistä puurakennuksiin 349 lupaa, vastaten 88 983 m³ ja kivirakennuksiin 11 lupaa, vastaten 3 320 m³. Samaan aikaan myönsi Kymro yhteensä 152 työlupaa, vastaten 1 989 598 m³.

Säännöstelyn alaisia rakennustarvikkeita olivat: kevytbetoni, naulat, sementti, tiilet sekä betoniteräs ja -verkko. Nämä vapautettiin vuoden aikana vähitellen säännöstelystä ja 17. 11. 1949 valtioneuvosto kumosi työlupien säännöstelyn kokonaan joulukuun 1 p:stä alkaen.

Määrärahoja oli valtuusto myöntänyt toimikunnan käytettäväksi 1 375 000 mk, mutta siitä jäi huomattava säästö.

18. Palotoimi

Palolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin palotoimesta v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Palolautakunta

Palolautakunnan kokoonpano ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteen kandidaatti C. A. Öhman, varapuheenjohtajana varatuomari E. Länsiö, itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja A. V. Toivonen sekä muina jäseninä taloustirehtööri J. Hopeavuori, kiinteistöneuvos J. A. Savola, toimitsija R. J. Heinonen, palokorpraali V. Hammar, toimitsija E. Hakala, vakuutustarkastaja G. O. Rundman ja palokorpraali E. A. Jauros, itseoikeutettuna varajäsenenä apulaistarkastaja I. Ahonen ja muina varajäseninä professori V. Virtala, sorvaaja N. Keskinen, urakoitsija V. Tyrväinen sekä kamreeri R. Estlander. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kunnaneläinlääkäri A. G. Backman ja sihteerinä toimi varatuomari P.-E. Gustafs.

Lautakunta kokoontui 24 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 473. Kirjeitä saapui 439 ja lähetettiin 218.

Päätökset. Kertomusvuoden aikana lautakunnan kokouksissa käsiteltiin asioita, jotka koskivat mm.: tontille n:o 15 Elimäenkadun varrella rakennettavan tehdasrakennuksen rakennuspiirustuksia sekä tulenarkojen nesteiden varastointia ja tehdasmaista jalostusta sanotussa rakennuksessa [1]); 25 000 mk:n suuruisen avustusmäärärahan myöntämistä Helsingin palomiesten ammattiosastolle tammikuun 15—16 p:nä 1949 vietettävän 10-vuotisjuhlan järjestämistä varten [2]); yleisen palotarkastuksen toimittamista kertomusvuoden helmi—kesäkuun aikana sekä touko—marraskuun aikana [3]); oikeutta komentaa palomiehiä palopäällystökoulun jatkokoulutuskursseille [4]); eräiden palolaitoksen moottoriajoneuvojen verovapautusta [5]); Pasilan paloaseman kalustovajan luovuttamista Karjalan tulentorjujat nimisen yhdistyksen käyttöön [6]); liitosalueen vapaaehtoisten palokuntien avustuksien jakamista [7]); liitosalueen vapaaehtoisten palokuntien kanssa solmittavien sopimusten mallia [8]); palokaivojen rakentamista Vartiokylän ja Marjaniemen alueille [9]); palokaivojen ja -altaiden rakentamista Vartio- ja Mellunkylän alueille [10]); palopäällystön kesälomien vahvistamista [11]); kanslistin viran täyttämistä [12]); insinööri V. Niemistön vapauttamista nuohouksen uudelleen järjestelyä valmistelevan komitean jäsenyydestä ja puheenjohtajan tehtävistä [13]); avustusmäärärahojen myöntämistä erilaisia tarkoituksia varten [14]); palopäällystökouluun komennettujen palomiesten kurssimaksujen suorittamista [15]); paloautojen hankkimista liitosalueen tarpeita varten [16]); Pitäjänmäen vartioaseman huonekalujen hankintaa [17]); maataloushallituksen henkilökun-

---

[1]) Palolk. 12 p. tammik. 19 §. — [2]) S:n 12 p. tammik. 24 §. — [3]) S:n 26 p. tammik. 43 § ja 4 p. toukok. 197 §. — [4]) S:n 26 p. tammik. 45 §. — [5]) S:n 9 p. maalisk. 96 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 115 §. — [7]) S:n 23 p. maalisk. 120 §. — [8]) S:n 23 p. maalisk. 121 §. — [9]) S:n 6 p. huhtik. 146 §. — [10]) S:n 6 p. huhtik. 147 §. — [11]) S:n 18 p. toukok. 216 §. — [12]) S:n 1 p. kesäk. 234 §. — [13]) S:n 1 p. kesäk. 242 §. — [14]) S:n 15 p. kesäk. 249 § ja 7 p. syysk. 326 §. — [15]) S:n 7 p. syysk. 325 §. — [16]) S:n 7 p. syysk. 335 §. — [17]) S:n 19 p. lokak. 384 §.

nan oikeutta käyttää palokunnan voimistelusalia lentopalloharjoituksia varten [1]); entiselle piirinuohoojalle E. Ylimykselle myönnettyä eläkettä [2]); kadunnimien muuttamisjärjestystä [3]); sekä lahjapalkkion saamiseksi vaadittavaa aikaa [4]).

Esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille tehtiin asioista, jotka koskivat: palolaitoksen toimistoon tarvittavaa käteiskassaa [5]); Tapaninkylässä sijaitsevalla, BR 304 nimisellä tilalla RN 10[40] olevan rakennuksen kunnostamista [6]); eräiden palokunnan viranhaltijain oikeuttamista hallitsemaan heille osoitettuja huoneistoja virka-asuntoina [7]); hinattavan moottoriruiskun myymistä halkotoimistolle [8]); ylitysoikeuksien ja lisämäärärahojen myöntämistä [9]); virkavapauden myöntämistä eräille palokunnan viranhaltijoille [10]); palokunnalle edellisenä vuonna ostetun kahden Volvo-merkkisen autonalustan vaihtamista [11]); liitosalueelle rakennettavien palokaivojen rakentamissuunnitelmaa [12]); Korkeasaaren rakenteilla olevan lautan varustamista pumpulla [13]); palokaivojen rakentamisesta noudatettavia ohjeita [14]); kahden savutuulettimen hankkimista palokunnan pioneerivaunuihin [15]); radiolaitteiden hankkimista [16]); palokunnan eräiden vanhojen autojen myymistä [17]); puolet Munkkiniemeen sijoitetun sammutusyksikön siirtämistä Pitäjänmäelle huonetilaan, jonka Oy. Strömberg ab. asetti palolaitoksen käytettäväksi [18]); palolaitoksen henkilökunnan röntgenläpivalaisun järjestämistä [19]); v. 1949—52 välttämättä tarvittavia suurehkoja rakennushankkeita [20]); miesvoimaruiskun myymistä Tervalammen työlaitokselle [21]); tkertomusvuoden talousarvioon tehtävää muutosta [22]); tilapäisen työvoiman palkkaamista palolaitokseen [23]); pommisuoja-asumusten tyhjentämistä [24]); asiantuntijan käyttämistä palolaitoksen uusia autoja hankittaessa ja rakennettaessa [25]); voimistelunjohtajan palkkaamista palokuntaan [26]); vakuutusyhtiö Pohjolan kanssa tehdyn tapaturmavakuutussopimuksen ulottamista palokunnan osalta koskemaan myös venähdysvammoja [27]); v:n 1950 talousarvioehdotusta [28]); sopimuksen tekemistä palopäällikkö Pesosen kanssa suunnitelmien tekijänoikeudesta [29]); Malmin vartioasemalla olevista asunnoista suoritettavia luontoisetukorvauksia [30]); määrärahan muuttamista siirtomäärärahaksi [31]); ruiskuveneen hankkimista [32]); hätäpuhelimien hankkimista liitosalueelle [33]); määrärahan myöntämistä Suomen automobiiliklubin ansiomerkin maksamista varten [34]); ambulanssi-, poliisi- ja paloautojen ajonopeutta [35]); sekä palomiehen virkojen siirtämistä ylempään palkkaluokkaan [36]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille annettiin asioista, jotka koskivat: ruiskumaalauksen harjoittamista [37]); Pakinkylän vapaaehtoisen palokunnan avustusanomusta [38]); voimassaolevaan viranhaltijain kielitaitosääntöön tehtäviä muutoksia [39]); aloitetoimintakomitean mietintöä [40]); Alonen oy:n anomusta saada harjoittaa tulenaran nesteen teknillistä käsittelyä vuokraamallaan tontilla Herttoniemen tehdaskorttelissa n:o 62 [41]); asemakaavan tai tonttijaon muutoksia [42]); Helsingin palomiesten ammattiosaston urheilujaoston avustusanomusta [43]); vt Hirvosen ym. aloitetta työpukujen hankkimisesta eri laitosten henkilökunnalle [44]); Marjaniemen vapaaehtoisen palokunnan anomusta saada lainaksi ilmahälytyssireeni [45]); halkovarastojen poistamista kaupungin julkisilta paikoilta ja pihamailta [46]); Suomen osuuskauppojen keskuskunta nimisen

---

[1]) Palolk. 19 p. lokak. 388 §. — [2]) S:n 30 p. marrask. 440 §. — [3]) S:n 28 p. jouluk. 469 §. — [4]) S:n 28 p. jouluk. 470 §. — [5]) S:n 12 p. tammik. 20 §. — [6]) 12 p. tammik. 25 §. — [7]) S:n 26 p. tammik. 34 §. — [8]) S:n 26 p. tammik. 40 §. — [9]) S:n 26 p. tammik. 41 ja 42 §, 23 p. helmik. 86 §, 18 p. toukok. 222 §, 1 p. kesäk. 237 §, 10 p. elok. 285 §, 29 p. elok. 315 §, 21 p. syysk. 348 § ja 30 p. marrask. 436 §. — [10]) S:n 23 p. helmik. 73 ja 78 §, 6 p. huhtik. 137 ja 138 §, 29 p. elok. 313 ja 314 §. — [11]) S:n 23 p. helmik. 84 §. — [12]) S:n 23 p. maalisk. 122 §. — [13]) S:n 23 p. maalisk. 126 §. — [14]) S:n 6 p. huhtik. 143 §. — [15]) S:n 6 p. huhtik. 145 §. — [16]) S:n 6 p. huhtik. 157 §. — [17]) S:n 20 p. huhtik. 167 §. — [18]) S:n 4 p. toukok. 193 §. — [19]) S:n 4 p. toukok. 194 §. — [20]) S:n 18 p. toukok. 223 §. — [21]) S:n 1 p. kesäk. 233 §. — [22]) S:n 1 p. kesäk. 236 §. — [23]) S:n 1 p. kesäk. 239 §. — [24]) S:n 15 p. kesäk. 258 §. — [25]) S:n 10 p. elok. 302 §. — [26]) S:n 10 p. elok. 306 § ja 21 p. syysk. 350 §. — [27]) S:n 29 p. elok. 312 §. — [28]) S:n 29 p. elok. 321 §. — [29]) S:n 7 p. syysk. 334 §. — [30]) S:n 19 p. lokak. 385 §. — [31]) S:n 19 p. lokak. 389 §. — [32]) S:n 19 p. lokak. 390 §. — [33]) S:n 19 p. lokak. 392 §. — [34]) S:n 30 p. marrask. 437 §. — [35]) S:n 30 p. marrask. 439 §. — [36]) S:n 15 p. jouluk. 458 §. — [37]) S:n 12 p. tammik. 15 §, 9 p. helmik. 60 §, 23 p. helmik. 83 §, 9 p. maalisk. 102 § ja 23 p. maalisk. 118 §. — [38]) S:n 12 p. tammik. 21 §. — [39]) S:n 12 p. tammik. 22 §. — [40]) S:n 26 p. tammik. 36 §. — [41]) S:n 26 p. tammik. 37 §. — [42]) S:n 26 p. tammik. 38 §, 9 p. helmik. 61, 62, 63 ja 64 §, 23 p. helmik. 80, 81 ja 82 §, 9 p. maalisk. 97, 98 ja 99 § ja 23 p. maalisk. 117 §. — [43]) S:n 9 p. helmik. 57 §. — [44]) S:n 9 p. helmik. 58 §. — [45]) S:n 23 p. helmik. 76 §. — [46]) S:n 9 p. maalisk. 100 §.

osuuskunnan anomusta saada talossa n:o 17—19 Sturenkadun varrella harjoittaa tulenaran nesteen teknillistä käsittelyä ja pitää tulenaran nesteen vähittäiskauppavarastoa [1]; palokunnan hallussa olevan moottoriveneen varustamista sammutustarkoituksiin [2]; korvauksen suorittamista syyskuun 29 p:nä tapahtuneessa yhteenajossa syntyneistä vahingoista [3]; paloautojen merkinantoa öiseen aikaan [4]; Esplanaadikappelin keittiön tulisijojen savujohtojen uudelleen rakentamista [5]; ns. isännättömien teiden komitean mietintöä [6]; liikennejärjestyskomitean ehdotusta Helsingin kaupungin uudeksi liikennejärjestykseksi [7]; palokunnan rahastojen sääntöehdotusta [8]; tilisääntökomitean laatimaa ehdotusta Helsingin kaupungin tilisäännöksi [9]; palopäällystön palvelusaikaa [10]; palolaitoksen edustajia neljännessä aloitetoimikunnassa [11]; vanhemman palomiehen palkkaa [12]; paloauton luovuttamista lainaksi Karjalan tulentorjujat nimiselle yhdistykselle [13]; ja vakuutusyhtiö Pohjolan kirjelmää, joka koski venähdysvammoista maksettavia korvauksia [14].

Palolaitos

Henkilökunta. Sääntöpalkkaisten viranhaltijain lukumäärä lisääntyi kertomusvuoden aikana yhdellä, sillä avoimena olleeseen suutarin toimeen valittiin heinäkuun 1 p:nä suutarimestari I. Toivonen. Sääntöpalkkaisten viranhaltijain lukumäärä oli vuoden päättyessä 292.

Palolautakunta valitsi toukokuun 2 p:nä palotarkastaja diplomi-insinööri T. Sundquistin avoinna olleeseen apulaispalopäällikön virkaan, huhtikuun 20 p:stä alkaen kanslisti P. Cavénin toimistonhoitajaksi huhtikuun 1 p:nä eronneen toimistonhoitajan eversti B. Heinrichsin tilalle sekä kesäkuun 1 p:stä alkaen kanslistiksi herra V. Merivirrran. Palopäällikkö nimitti tammikuun 1 p:nä avoimeksi tulleeseen palokersantin virkaan palokorpraali M. Heikkilän. Ylimääräiseksi toimistoapulaiseksi otettiin lokakuun 1 p:stä lukien rouva M.-L. Höglund. Palokorpraali I. Kesti siirtyi helmikuun 2 p:nä täysin palvelleena eläkkeelle.

Tuntityössä olevien eri ammattimiesten lukumäärä oli koko vuoden 16.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajia	Toimistohenkilökuntaa		Varusvarasto ja työpajat			Yhteensä
	Palopäällystöä	Alipäällystöä	Miehistöä		Mp.	Np.	Viranhaltijoita	Tuntityöntekijöitä Mp.	Tuntityöntekijöitä Np.	
Pääpaloasema	5	13	111	2	4	3	4	8	2	152
Kallion paloasema	1	6	63	—	—	—	1	6	—	77
Käpylän paloasema	—	1	29	—	—	—	—	—	—	30
Munkkiniemen vartioasema	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Kulosaaren vartioasema	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Malmin vartioasema	—	1	9	—	—	—	—	—	—	10
Yhteensä	6	23	250	2	4	3	5	14	2	309

Virkavapautta opintomatkaa varten myönnettiin seuraaville viranhaltijoille: apulaispalopäällikkö T. Sundquistille ja palomestari H. Virranteelle toukokuun 3 p:stä 17 p:ään, palokorpraaleille U. Törröselle, A. Kokkiselle, E. A. Jaurokselle, P. Kajalle, V. Hammarille ja B. Bergströmille sekä palomies E. Tolppaselle toukokuun 30 p:stä kesäkuun 1 p:ään ja palomies A. Lekanderille elokuun 30 p:stä syyskuun 15 p:ään. Samoin myönnettiin maalari M. Peuralle tammikuun 24 p:stä helmikuun 5 p:ään virkalomaa puunjäljennöskursseille osallistumista varten.

[1]) Palolk. 23 p. maalisk. 119 §. — [2]) S:n 23 p. maalisk. 125 §. — [3]) S:n 6 p. huhtik. 155 §. — [4]) S:n 1 p. kesäk. 231 § ja 5 p. lokak. 363 §. — [5]) S:n 29 p. kesäk. 271 §. — [6]) S:n 10 p. elok. 300 §. — [7]) S:n 29 p. elok. 316 §. — [8]) S:n 29 p. elok. 317 §. — [9]) S:n 29 p. elok. 318 §. — [10]) S:n 7 p. syysk. 336 §. — [11]) S:n 21 p. syysk. 343 §. — [12]) S:n 5 p. lokak. 373 §. — [13]) S:n 2 p. marrask. 402 §. — [14]) S:n 28 p. jouluk. 468 §.

Huoneistot. Kaupunki osti helmikuun 17 p:nä Malmilta Päätien varrelta tilan sekä tilalla olevat rakennukset suunniteltua vartioasemaa varten. Vartioasemalle tuli varsinaisten miehistösuojien lisäksi 4 asuntoa, joista kahdessa on huoneen lisäksi keittiö. Kunnostamistöiden päätyttyä miehitettiin asema toukokuun 25 p:nä ja valmistuneet asunnot luovutettiin kipeimmin asunnontarpeessa oleville palomiehille. Vartioaseman vahvuudeksi tuli 1 palokersantti ja 9 miestä.

Pasilan vartioaseman kalustovaja luovutettiin maaliskuun 23 p:nä Karjalan tulentorjujat yhdistyksen käyttöön.

Kalusto. Kertomusvuonna valmistui 3 Volvo-merkkistä sairaidenkuljetusautoa.

Karjalan tulentorjujat yhdistyksen käyttöön luovutettiin marraskuun 16 p:nä ruiskuauto, joka tähän saakka oli kuulunut palokunnan varakalustoon.

Käyttökelvottomina myytiin huutokaupalla 3 sairaidenkuljetusautoa ja Ford-Juniormerkkinen henkilöauto sekä Tervalammen työlaitokselle Kulosaaren vapaaehtoisen palokunnan käytössä aikaisemmin ollut miesvoimaruisku.

Palokunnan moottoriajoneuvojen luku ja jakautuminen eri palo- ja vartioasemille selviää seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Moottoriajoneuvoja[1])															Moottoriruiskuja
	H	P	R	Rr	MR	LK	T	L	N	IS	S	A	K	J	Yht.	
Pääpaloasema	3	1	1	1	—	1	1	—	1	—	—	1	3	4	17	5
Kallion paloasema	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	4	—	1	1	12	2
Käpylän paloasema	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	3	2
Munkkiniemen vartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Kulosaaren vartioasema	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Malmin vartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—
VPK:n käytössä	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1
Varalla	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3
Yhteensä	12	3	5	1	1	1	2	1	2	2	4	1	4	5	44	15

Palokunnalla oli 29 varsinaista tulipaloautoa, joista 20 ruiskulla varustettua. Viimeksi mainituista neljä oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, kaksi 1 500, neljä 1 000, kaksi 800 ja kolme 500 min./l pumpulla. Edellä mainituista ruiskuautoista oli kuusi varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla. Moottoriruiskuja oli 15, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja seitsemän 600 min./l:n tehoisia. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 37 800 min./l.

Uutta nylonpaloletkua ostettiin talvikokeilua varten 92 metriä. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 1 780 metriä. Vuoden lopussa käsitti letkuvarasto 35 711 metriä.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 278 palolennätinkaappia, joista yksityisiä oli 28. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka ovat kytketyt suoraan palokunnan palolennätinverkkoon, oli 10 paikassa.

Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 500 kolmella johdolla.

Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Kahdessa henkilöautossa oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottopaikat. Vesijohdon paloposteja oli vuoden lopussa 2 176. Kantakaupungissa oli 7 palokaivoa ja 4 sammutusvesisäiliötä suuruudeltaan 450 m³. Liitosalueella oli 49 palokaivoa, 12 lammikkoa ja 6 allasta.

---

[1]) H=hyökkäysautoja, P=pioneeriautoja, R= ruiskuautoja, Rr=raskasruiskuautoja, MR=maaseuturuiskuautoja, LK=letkuruiskuautoja, T=tikapuuautoja, L=letkuautoja, N=nokipaloautoja, IS=irtosammutusautoja, S=sairaankuljetusvaunuja, A=ambulanssi (tapaturmia varten), K=kuorma-autoja ja J=henkilöautoja.

Tulipalot ja avustustapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 908 kertaa, kuten alla olevasta taulukosta tarkemmin ilmenee:

Hälytyksen syy	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tulipalo	36	33	43	47	62	36	46	27	53	46	40	38	507
Nokipalo	9	12	3	9	1	8	4	3	5	10	9	14	87
Savu tai kaasuvaara	14	1	4	—	8	12	7	2	5	5	4	5	67
Erehdys	1	4	5	4	6	4	3	6	6	8	6	8	61
Vika hälytyslaitteissa	2	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	1	7
Ilkivalta	1	7	10	9	4	3	1	6	2	5	9	14	71
Happikoje- tai pulmoottoriavustuksen antaminen	1	1	1	7	—	3	—	3	1	6	1	3	27
Muun avustuksen antaminen	6	2	11	1	3	10	7	2	3	12	13	11	81
Yhteensä	70	60	77	77	85	77	68	49	75	93	83	94	908

Todelliset tulipalot jakaantuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka:

Asuinhuoneita	108
Keittiöitä	14
Elokuvateattereita	1
Liikehuoneita	8
Tehtaita	14
Työhuoneita	42
Uudisrakennuksia	9
Kellareita	20
Pesutupia	6
Ullakoita	12
Kattoja	22
Hissejä	21
Pölykanavia	3
Saunoja	3
Autovajoja	3
Kattilahuoneita	5

Syttymispaikka:

Vajoja tai ulkorakennuksia	13
Varastorakennuksia	20
Kioskeja	6
Autoja	30
Kaatopaikkoja	34
Kuloja	32
Laivoja ja moottoriveneitä	7
Polttoainevarastoja	17
Raitiovaunuja	3
Rautatievaunuja	8
Roskalaatikoita	17
Roskakuiluja	7
Tervapatoja	15
Muuntajia	7
Yhteensä	507

Syttymissyy:

Avotulen huolimaton käsittely	29
Räjähdys	11
Kaminan ym. ylikuumeneminen	41
Hitsauskipinä	24
Puhalluslamppu	6
Viallinen savuhormi	15
Varomaton tuhkan käsittely	8
Varomaton tulenarkojen nesteiden käsittely	21
Varomaton sähkökeittimen käsittely	4
Ilkityö	11

Syttymissyy:

Varomaton sähkösilitysraudan käsittely	16
Varomaton tupakointi	37
Muu huolimattomuus	49
Lasten leikkiminen tulella	38
Itsesytytys	61
Oikosulku	69
Salama	1
Murhapoltto	3
Kipinöitä	38
Rakennusvaurio	2
Selville saamaton	23
Yhteensä	507

Suuruutensa mukaan tulipalot jakaantuivat seuraavasti:

Tulipaloja	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Omatoimisesti sammutettuja	8	8	7	4	9	3	2	2	4	6	7	7	67
Pieniä	20	20	31	36	42	27	39	21	42	32	26	26	362
Keskikokoisia	5	4	5	7	8	4	4	4	6	7	6	5	65
Suuria	3	1	—	—	3	2	1	—	1	1	1	—	13
Yhteensä	36	33	43	47	62	36	46	27	53	46	40	38	507

Kuten taulukosta selviää, sammutettiin kertomusvuoden tulipaloista 13 % omatoimisesti. Pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muulla käsikalustolla tai säilösuihkulla oli 71 %, keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä palopostia tai ruiskua, oli 13 % ja vakavalaatuisia, joissa tarvittiin enemmän voimaa, oli 3 %.

Vakavaluontoisiin tulipaloihin voidaan lukea seuraavat tulipalot:

Kesäkuun 30 p:nä syttyi Kasarmikadun varrella sijaitseva puhelinkeskuksen kaapeliverkosto tuleen seurauksin, että koko Helsingin keskiosan puhelimet joutuivat epäkuntoon. Palo saatiin nopeasti sammumaan vaikkakin rajoitettu liikkumistila palopaikalla haittasi suuresti sammutustyötä.

Heinäkuun 14 p:nä oli tuli päässyt irti Karjakunnan toimitalossa, Lautatarhankadun 4:ssä. Palokunnan saapuessa paikalle, riehui tuli jo rakennuskompleksin erään rakennuksen ylimmässä kerroksessa. Ullakko paloi kokonaan ja edellinenkin kerros tuhoutui osittain. Palossa tuhoutuivat tehtaan maali- ja lumppuvarastot.

Muista huomattavista tulipaloista mainittakoon seuraavat: maaliskuun 29 p:nä OTK:n tehtaalla Sörnäisten Rantatien 23:ssa, toukokuun 14 p:nä talo ullakkorakennuksineen Tapanilantien 38:ssa, toukokuun 23 p:nä Bostads ab. Fredsgatan 11:n talossa Mariankadun 16:ssa, kesäkuun 28 p:nä Kaleva Salminen oy:n talossa Tallberginkadun 1:ssä, syyskuun 28 p:nä Helsingin uudessa laatikkotehtaassa Hernesaarenkadun 10:ssä, lokakuun 7 p:nä Jätekeskus oy:n paperivarastossa Salmisaaressa ja joulukuun 8 p:nä A. Ahlström oy:n talossa Kasarmikadun 46—48:ssa.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen syttymisestä saatiin 386 tapauksessa puhelimitse, 111 tapauksessa palolennättimellä ja 10 tapauksessa suullisesti, 328 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 179 tulipaloa klo 18—6 välisenä aikana.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipalojen sammutusmiehistön keskuudessa 9 savumyrkytys- tai loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 14 miestä. Sellaisia tapaturmia, joista johtuneita työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet oli 2. Tapaturmien aiheuttamia työpäivämenetyksiä oli kaikkiaan 197 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 77 050 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 182 kertaa ja oli sairauspäivien luku 2 656. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat 10 ja 123.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 1 338 301 783 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 7 090 556 832 mk eli yhteensä 8 482 858 615 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 18 624 000 mk:aan ja kiinteimistön osalta 42 200 000 mk:aan eli yhteensä 60 824 000 mk:aan joka oli 0.7 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1940—48 olivat seuraavat:

1940	1.0	1943	0.4	1946	1.6
1941	0.9	1944	0.2	1947	0.9
1942	0.8	1945	2.3	1948	1.1

Sairaidenkuljetustoiminta. Sairaidenkuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 10 713 kertaa, joista 9 758 kertaa sairaiden ja 955 kertaa tapaturmaisesti vahingoit-

tuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1948 olivat 13 155, 12 371 ja 784. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 2 442:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 29, eli 7 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetusmatkojen pituus oli 113 113 km. Kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 3 485 391 mk, edellisenä vuonna 1 918 930 mk.

Työpajat ja varusvarasto. Palokunnan työpajat sijaitsivat muutostöiden vuoksi varsin ahtaissa ja epämukavissa huonetiloissa, mutta niihin saadaan aikaan parannuksia, kun suunnitellut laajennus- ja muutostyöt toteutuvat.

Varusvarasto oli varastotilojen uudelleenjärjestelyn vuoksi loppuosan vuodesta siirretty pääpaloaseman voimistelusaliin.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 18 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 776 miestä, ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 9, kuorma-autoja 2, autoruiskuja 12, moottoriruiskuja 22, käsivoimaruiskuja 15, 3″:n letkua 6 329 m ja 2″:n letkua 6 635 m. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Vapaaehtoinen palokunta	Hälytyksen luku Kapunki-alueella	Kaupungin ulkop.	Yht.	Vapaaehtoinen palokunta	Hälytyksen luku Kaupunki-alueella	Kaupungin ulkop.	Yht.
Helsingin	2	10	12	Munkkiniemen	19	—	19
Degerön	9	—	9	Oulunkylän	11	1	12
Haagan	12	—	12	Pakilan	2	—	2
Kottbyn	5	—	5	Pukinmäen	27	—	27
Kårbölen	—	—	—	Puistolan	26	1	27
Käpylän	—	—	—	Pitäjänmäen	5	2	7
Lauttasaaren	9	—	9	Tammelundin	—	—	—
Malmin	13	11	24	Tapanilan	24	2	26
Marjaniemen	10	—	10	Vartiokylän	7	1	8
Mellunkylän	—	—	—	Yhteensä	181	28	209

Palonehkäisy ja nuohous

Turvavartiointi. Teattereissa ym. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana yhteensä 835 kertaa seuraavasti: Suomen kansallisteatterissa 2 miestä 270 kertaa ja 1 mies 11 kertaa, ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 386 kertaa ja 1 mies 1 kerta, suomalaisessa oopperassa 2 miestä 167 kertaa. Tämän lisäksi asetti Helsingin vapaaehtoinen palokunta turvavartioita eräisiin muihin teattereihin.

Messujen, näyttelyiden, lasten päivien, sirkusnäytösten yms. tilaisuuksiin turvavartioinnista ovat huolehtineet vapaavuorojen miehet.

Yleiset ja ylimääräiset tarkastukset. Yleiset palotarkastukset suoritti palotarkastaja T. Sundquist apulaisineen. Paitsi näitä tarkastuksia suorittivat palomestarit tarkastuksia tulenaroissa ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisissa laitoksissa kukin omassa piirissään. Tämän lisäksi palopäällikkö toimitti tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivarastoissa, suurehkoissa autovajoissa ym. tulenaroissa paikoissa. Tulenaroissa laitoksissa on jatkuvasti suoritettu ennakkovalvontaa. Lisäksi tehtiin pyydettyjä tarkastuksia sekä harjoitettiin palonehkäisy- ja rakennustyöneuvontaa.

Nuohous. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin. Nokivalkeiden lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena oli seuraava:

1940 15	1942 35	1944 24	1946 101	1948 94
1941 30	1943 19	1945 51	1947 115	1949 87

Menot ja tulot

Kertomusvuoden aikana melkein kaikki palokunnan menot lisääntyivät, mutta huomattavin nousu oli palkkamomenttien kohdalla. Korjaus- ja kunnossapitomomenttien pienentyminen johtui siitä, etteivät työpajat voineet toimia täydellä teholla niissä suoritettavien muutostöiden vuoksi.

Palolaitoksen menot v. 1949 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	167 000	92 200	+ 74 800
Sääntöpalkkaiset virat	64 814 090	64 756 740	+ 57 350
Tilapäistä työvoimaa	9 351 760	9 037 966	+ 313 794
Kesälomasijaiset	3 962 000	4 546 272	— 584 272
Vuokra	1 534 412	1 534 412	—
Lämpö	4 039 985	3 278 744	+ 761 241
Valaistus	378 550	411 648	— 33 098
Siivoaminen	150 000	140 182	+ 9 818
Vedenkulutus	174 000	292 962	— 118 962
Puhtaanapito	85 800	74 712	+ 11 088
Kaluston hankinta	32 709 000	32 709 000	—
Kaluston kunnossapito	3 300 000	3 407 962	— 107 962
Painatus ja sidonta	120 000	88 503	+ 31 497
Tarverahat	453 000	431 137	+ 21 863
Vaatteiden pesu	425 000	377 954	+ 47 046
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	50 000	49 990	+ 10
Yleisten laitteiden kunnossapito	290 000	54 916	+ 235 084
Käyttövoima	54 000	37 026	+ 16 974
Autojen käyttö	2 391 600	1 707 660	+ 683 940
Vakuutusmaksut	66 000	74 255	— 8 255
Hevosten vuokraaminen	25 000	—	+ 25 000
Työkomennuskunta	4 500 000	4 189 376	+ 310 624
Yhteensä	129 041 197	127 293 617	+ 1 747 580

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 476 264 mk, Suomen palosuojeluyhdistykselle 133 680 mk ja liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille 2 900 000 mk.

Palolaitoksen tulot tilien mukaan olivat 6 023 233 mk. Erikoisesti lisääntyivät tulot sairaankuljetuksista sairaankuljetusmaksujen huomattavan nousun vuoksi. Tulot jakaantuivat seuraavasti: sairaankuljetusmaksuja 3 412 199 mk, luontoisetujen korvauksia 775 521 mk ja sekalaisia tuloja 1 835 513 mk.

Palokunnan säätiöt. Lahjoitusvaroista sekä siten, että kaupunginvaltuusto myönsi v. 1922 palokunnalle 10 % kertyneistä sairaankuljetusmaksuista, on palokunnalle muodostunut kolme avustus- ja viihdytysrahastoa, joiden yhteinen pääoma kertomusvuoden lopussa oli 983 540 mk. Rahastot luovutettiin joulukuun 31 p:nä 1947 rahatoimiston hoidettavaksi.

19. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus [1]) Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunta kiinnitti kertomusvuonna edelleen keskeistä huomiota huollon saajiin kohdistuvan huoltotoiminnan saattamiseksi mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi. Erityisesti on tällöin mainittava erilaiset toimenpiteet huollon varaan joutuneiden vanhusten aseman ja olosuhteiden parantamiseksi sekä avohuollossa että laitoshuollossa, lähinnä kunnalliskodissa. Alkoholistihuollon alalla taas pyrittiin ns. antabus-hoitoa käyttämällä sekä sanotun hoidon vaikutuksien tarkkailun avulla tehostamaan raittiusvalvonnassa ja jälkivalvonnassa olevien alkoholistien huoltoa. Mainittava on myös ne useat aloitteet ja esitykset, jotka osaksi edellisinä vuosina tehtyjä aloitteita täydentäen ja osaksi uusina toimenpiteinä olivat tarkoitetut kehittämään köyhäinhoidollista laitoshoitoa sekä lieventämään laitoksissa vallitsevaa ja jatkuvasti kiristyvää hoitopaikkojen puutetta.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä on mainittava, että lautakunta vahvisti maaliskuun 9 p:nä muutokset huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön III luvun kunnalliskotia koskeviin pykäliin, mitkä muutokset olivat käyneet välttämättömiksi eräiden virkojen lakkauttamisen, uusien virkojen perustamisen sekä eräiden viranhaltijain tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta. Yleisistä huoltolautakunnan toiminta-alaan liittyvistä kertomusvuonna annetuista lainsäännöksistä olivat tärkeimpiä mm.: huhtikuun 22 p:nä annettu laki köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta, maaliskuun 24 p:nä annettu laki lapsilisälain muuttamisesta ja samana päivänä annettu asetus vastaavan asetuksen muuttamisesta, kesäkuun 22 p:nä annettu laki oppikoulun oppilaiden koulunkäynnin avustamisesta ja lokakuun 28 p:nä annettu vastaava asetus, maaliskuun 18 p:nä annettu laki lisäyksestä kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen väliaikaisesta korottamisesta annettuun lakiin, toukokuun 20 p:nä annettu laki väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta ja marraskuun 11 p:nä annettu asetus sanotun lain täytäntöönpanosta sekä joulukuun 30 p:nä annettu laki siirtoväen huollon järjestämisestä, jolla viimeksi mainitulla lailla siirtoväen poikkeuksellinen huolto vuoden päättyessä lakkautettiin ja siirtoväen yhteiskunnallinen huolto säädettiin v:n 1950 alusta lukien tapahtuvaksi voimassa olevien huoltolakien mukaisesti. Näiden lisäksi mainittakoon valtioneuvoston tammikuun 27 p:nä tekemä päätös sokeanavustuslain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ja maaliskuun 31 p:nä tekemä päätös kansaneläkelain mukaisen lisäeläkkeen korottamisperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta. Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säännöksistä olivat merkittävimmät laki eräiden sodan aikana kadonneiden henkilöiden omaisten oikeudesta huolto- ja lisähuoltoeläkkeeseen sekä työhuoltoon, vastaavine asetuksineen, laki äitiysavustus-

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1950 ja 1951.

lain muuttamisesta, laki perhelisälain muuttamisesta, laki ammattiopintojen avustuslain muuttamisesta, kotiapulaislaki, asetus korkeakouluopintoja varten annettavista stipendeistä ja avustuksista annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta, sekä valtioneuvoston päätökset perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, ammattiopintojen avustuslain täytäntöönpanosta, asuntolainojen, -takuiden ja -avustusten myöntämisestä, tulojen enimmäismääristä perheenasuntoavustuksia myönnettäessä, kalliinajanlisien maksamisesta tapaturmakorvauksiin, invaliidihuoltolain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, invaliidirahasta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, vähävaraisille äideille järjestetyn kesävirkistyksen valtionavusta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta sekä valtioneuvoston päätös uusista työttömyysohjeista.

Yhteiskunnallisen huollon kaupunkikunnalle aiheuttama taloudellinen rasitus osoitti markkamääräisesti huomattavaa nousua edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiassa palkkojen korotuksista sekä hintojen noususta ja siitä seuranneista hoitomaksujen korotuksista. Osaksi menojen nousu johtui myös köyhäinhoidon avunsaajien lukumäärän kohoamisesta. Niinpä välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku oli 9 782, mikä merkitsi 1 456 henkilön eli 17.5 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku noussut 16.8 % ja tilapäistä avustusta, alle 2 500 mkn suuruista kotiavustusta, saaneiden lukumäärä vastaavasti 23.0 %. Avustettujen koko luku oli siten noussut korkeammaksi kuin seitsemänä edellisenä vuonna, mutta väkiluvun kasvun huomioonottaen ja verrattuna muiden suurten kaupunkiemme vastaaviin lukuihin on sitä edelleenkin pidettävä varsin alhaisena ja kohtuullisena.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1940	16 657	5.2	1945	7 049	2.1
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2
1942	9 554	2.9	1947	8 385	2.2
1943	7 672	2.3	1948	8 326	2.2
1944	6 768	2.0	1949	9 782	2.4

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa oli jatkuvasti varsin alhainen. Sen sijaan juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta annetun lain mukaisten toimenpiteiden kohteeksi joutuneiden luku nousi enemmän kuin kaksinkertaiseksi edelliseen vuoteen verraten ja irtolais- ja alkoholistihuollossa olleiden lukumäärät lähes samalle tasolle kuin edellisen vuoden ennätysluvut.

Huoltotoimen kustannuksista mainittakoon, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 99.9 milj. mk tehden kertomusvuonna 410 284 209 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:
Järjestösihteeri V. I. Porkkala
Insinööri K. F. Kreander
Leikkaaja L. A. Heinonen
Osastosihteeri E. I. Sahlan
Rovasti F. E. Lilja

Varajäsenet:
Kirjanpitäjä S. Mäntykoski
Liittosihteeri H. Bjurström
Autonasentaja E. V. Nurminen
Toiminnanjohtaja I. M. Turunen
Ekonomi S. R. M. Visapää

Jäsenet:
Filosofian maisteri J. J. Saukkonen
Ylihoitajatar M. I. Boman
Tullipäällysmies S. E. Lindroos
Toimitsija I. E. Mattila
Toimitsija A. K. Seme
Rouva E. K. Nieminen
Pankinjohtaja V. Sipi

Varajäsenet:
Toimitusjohtaja S. M. Saarinen
Tullaaja H. Enberg [1])
Insinööri B. V. Oljelund
Pianoteknikko J. Virtanen [2])
Huoltotarkastaja H. Laitila
Rouva S. L. Saveri
Filosofian maisteri A. E. Linko

Lisäjäsenet:
Siivooja A. J. Syrjälahti
Autonasentaja O. Lundén
Teologian tohtori V. A. Päivänsalo
Teknikko K. Heinonen
Tarkastaja M. H.Björklund
Rehtori H. A. Blomqvist
Pastori O. F. Fernström
Rouva A. A. Appelberg
Vahtimestari E. F. Hintikainen
Rouva E. D. Niklander
Hissiasentaja K. A. Antinkoski
Toimistosihteeri M. Tamminen

Varalisäjäsenet:
Kappaompelija L. Pyykkö
Rouva V. Pessi
Verotusvirkailija A. V. Maattola
Huoltojohtaja R. Orava
Johtajatar T. V. Särkijärvi
Rouva L. M. A. Sjöblom
Sairaanhoitajatar V. H. Stenius
Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
Konttoristi E. Lankinen
Vaatturi G. H. Nyman
Sorvaaja L. Santanen [3])
Filosofian maisteri S. O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä Ia lisäjäsen Päivänsalo, Ib jäsen Lindroos, IIa jäsen Boman, IIb lisäjäsen Hintikainen, IIIa jäsen Lilja, IIIb lisäjäsen Syrjälahti, IVa jäsen Saukkonen, IVb lisäjäsen Niklander, Va jäsen Nieminen ja Vb lisäjäsen Blomqvist.

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huoltolautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Mattila, Lindroos, Nieminen, Saukkonen, Seme ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 10 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Syrjälahti, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen

[1]) Kvsto valitsi maaliskuun 2 p:nä Enbergin tilalle rouva A.-M. Palmgrenin. — [2]) Kvsto valitsi kesäkuun 8 p:nä edesmenneen Virtasen tilalle sorvaaja L. Santasen. — [3]) Kvston valittua kesäkuun 8 p:nä Santasen lautakunnan varajäseneksi yksi varalisäjäsenen paikka jäi avoimeksi.

Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Nieminen ja lisäjäsen Blomqvist sekä kuudennessa jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Päivänsalo.

Seitsemäs jaosto (ns. B-jaosto) käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Seme ja jäsenenä lisäjäsen Heinonen.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättynä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Lundén.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislainalain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Mattila ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kymmenes jaosto käsitteli lapsilisälain edellyttämät tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Seme ja jäsenenä lisäjäsen Fernström.

Irtolaishuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälahti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden oli kaupunki yhtenä piirinä ja yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Lindroos, Sipi, Syrjälahti ja Tamminen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Boman ja Kreander, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Antinkoski ja Lundén. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Kreander, Antinkoski ja Lundén.

Osastojaon ulkopuolella toimivaan siirtoväen huoltotoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola, jäseninä varalisäjäsen Orava sekä siirtoväen edustajana valittu kansakoulunopettaja H. Koivu.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Visapää, Nurminen ja Sjöblom;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Sahlan ja jäsenenä Orava sekä varalla Virtanen [1]), Turunen ja Heinonen; sekä

työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Seme sekä jäseninä Saveri, Björklund ja Linko.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallinto-osastossa sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa oli kaupunginhallituksen jäsen J. A. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kunnalliskodin johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 9 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 87 asiaa. Hallinto-osasto kokoontui 10 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 179 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	16	107	VI	16	154
II	15	117	B-jaosto	4	9
III	22	140	Omaisuusjaosto	6	143
IV	17	132	Kodinperustamislaina-jaosto	27	977
V	13	75	Lapsilisäjaosto	14	16

[1]) Ks. alaviittaa 2 s. 125.

Irtolaishuolto-osasto piti 27 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 301. Alkoholistihuolto-osastolla oli 26 kokousta ja vastaava pykäläluku oli 506. Siirtoväen huoltotoimikunta kokoontui 4 kertaa käsiteltyjen asioiden muodostaessa 10 pykälää. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 11 kokoukseen käsitellen niissä 289 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 17 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 175. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 138 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 36 210 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 31 166. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

II. Tärkeimmät päätökset

Viranhaltijain johtosäännön muutos. Sen johdosta että kunnalliskodissa oli viranhaltijain johtosäännön vahvistamisen jälkeen jouduttu lakkauttamaan eräitä virkoja, perustamaan uusia virkoja ja järjestämään uudelleen eräiden viranhaltijain tehtäviä, vahvisti [1]) huoltolautakunta vastaavat muutokset huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön III luvun kunnalliskotia koskeviin pykäliin.

Vanhusten ym. huollettavien aseman parantaminen. Pyrkiessään luomaan entistä oikeudenmukaisempaa ja parempaa sosiaalista turvaa huollon varaan joutuneille vanhuksille ja muillekin ilman omaa syytään köyhäinhoidon varaan joutuneille, huoltolautakunta teki [2]) merkittäviä köyhäinhoitolain humaanista soveltamista koskevia päätöksiä, jotka koskivat huollettavien vaatetusta, ruokailu- ja keittovälineitä, makuuvaatteita, käyttövaroja, hautausta sekä avunsaajien omaisuuden huomioonottamista avustuksia myönnettäessä.

Säännöstelyn johdosta vaikeaksi kehittynyt vanhusten ja muiden huollettavien vaatetus- ja makuuvaatetilanne oli jo aikaisemminkin huomioitu, ja nyt kehoitettiin jaostoja kiinnittämään huomiota siihen, että avohuollossa olevat vanhukset ja muut avunsaajat saisivat kohtuullisen vaatetuksen sekä kohtuuden vaatimuksia vastaavat keitto- ja ruokailuvälineet sekä makuuvaatteet. Huollettaville kuukausittain ravinto-, asunto- ym. avustusten lisäksi maksettavat käyttövarat, jotka ovat tarkoitetut henkilökohtaista puhtautta, kodin puhtaanapitoa, pesua ym. pikkutarpeita varten, korotettiin eräiden palvelusten ja hintojen nousun johdosta 400 mk:aan aikuista ja 200 mk:aan lasta kohden kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien. Korotukset koskivat täyden kotiavustuksen varassa olevia, kun sitä vastoin vain osaksi avustuksen varassa olevien käyttövarat oli myönnettävä harkinnan mukaan suhteellisesti alennettuina. Köyhäinhoitona kustannettavasta hautauksesta päätettiin, että kaikille niille huollonsaajille, joilla on omaisia ja tuttavia, jotka haluavat ja pystyvät suorittamaan hautauksen, oli kustannettava hautaus yksityishautaan ja kunnalliskodissa valmistettu ns. paremmanlaatuinen verhoiltu arkku. Harkittaessa kysymystä siitä, missä määrin avunsaajien omaisuus oli huomioonotettava avustuksia myönnettäessä, todettiin kysymyksen arkaluontoisuus sekä toisaalta välttämättömyys kysymyksen sosiaalisesti järkevään hoitamiseen. Käytännössä oli mm. todettu, että monet vanhukset olivat niukoissakin olosuhteissa tehneet säästöjä taatakseen itselleen »kunniallisen hautauksen» ja avustuksia myönnettäessä oli jo omaksuttukin sellainen periaate, että avunsaajien oli sallittu pitää säästöistään 5 000—15 000 mk tapauksesta ja eri seikoista riippuen, sanotun erän vaikuttamatta alentavasti köyhäinhoidon antamiseen. Tämän tarkkaa harkintaa vaativan kysymyksen hoitamista varten hyväksyttiin yleiseksi periaatteeksi, että avunsaajan omaan käyttöön jätettävien talletusten, säästöjen ym. suuruutta ratkaistaessa oli otettava huomioon avustuksen laatu, säästämisaika, avustettavan ikä sekä esim. hänen todennäköinen työkykynsä sairauden jälkeen.

Huollon varassa olevien eläkkeennauttijain ns. käyttövarat. Laitoshoidossa oleviin, erilaisia eläkkeitä, elinkorkoja ym. vastaavia etuja nauttiviin sellaisiin huollonsaajiin nähden, joiden eläkkeet yms. on otettu huoltolautakunnan haltuun, on vanhastaan noudatettu sellaista menettelyä, että he ovat saaneet osan nauttimastaan edusta ns. käyttövaroina vapaasti käytettäväksi omiin tarkoituksiinsa. Samoin on pankkitalletuksia omaa-

[1]) Huoltolk. 9 p. maalisk. 24 §. — [2]) S:n 29 p. huhtik. 42 §.

ville huollonsaajille myönnetty pienehköjä summia samanlaisiin tarkoituksiin. Päätös tällaisten käyttövarojen myöntämisestä on tehty köyhäinhoito-osaston jaostoissa, tai mikäli kysymys on ollut kunnalliskodin hoidokista, kunnalliskodin johtokunnassa. Tämä toiminta on käytännössä tiennyt sitä, että asianomaisten huollonsaajien eläkkeitä, elinkorkoja ja talletuksia ei kokonaisuudessaan ole käytetty annetun huollon korvaukseksi, vaan osasta korvausta on tällä tavoin luovuttu. Niissäkin tapauksissa, joissa henkilöiden eläke on noussut yli säädettyjen hoitomaksujen, on huollettavien käyttövaroja jossakin määrin säännöstelty, ja näissä tapauksissa kunnalliskodin johtokunta tai ao. jaosto on ollut se viranomainen, joka on päättänyt, mihin tarkoitukseen ja kuinka paljon huollettavien ylijäämävaroja käytetään. Kansaneläkkeiden kohdalla kansaneläkelaitos puolestaan, määrätessään eläkkeen maksettavaksi huoltolautakunnalle, on samalla määrännyt, miten suuri osa eläkkeestä vähimmäismääränä on luovutettava ao. huollonsaajalle tämän vapaaseen käyttöön.

Kun huoltolautakunnan jaostojen ja kunnalliskodin johtokunnan päättämät käyttövarat olivat olleet kussakin tapauksessa tapahtuneen harkinnan varassa, ei käyttövarojen määrään nähden ollut saavutettu yhdenmukaisuutta, vaan ne olivat vaihdelleet toivottua suuremmassa määrässä. Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi ja huomioonottaen myös kansaneläkelaitoksen käytännön huoltolautakunta päätti [1]) vahvistaa seuraavan normitaulukon otettavaksi kesäkuun 1 p:stä lukien käytäntöön jaostoissa ja kunnalliskodin johtokunnassa niiden päättäessä eläkkeitä ja muita vastaavia etuja nauttivien huollonsaajien käyttövaroista:

Eläke kuukaudessa, mk	Käyttövarat kuukaudessa, mk	Eläke kuukaudessa, mk	Käyttövarat kuukaudessa, mk
1—500	.... eläke kokonaisuudessaan	3 001—3 500	800
501—1 000	500	3 501—4 000	900
1 001—1 500	550	4 001—4 500	1 000
1 501—2 000	600	4 501—	harkinnan mukaan, kuitenkin vähint. 1 000
2 001—2 500	650		
2 501—3 000	700		

Huollettavien säästöihin ja talletuksiin nähden, jotka yleensä ovat kovin vaihtelevia ja usein vähäisiä, päätettiin jättää käyttövaroista päättäminen edelleen jaostojen ja kunnalliskodin johtokunnan asiaksi kussakin tapauksessa erikseen.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että vahvistettu normitaulukko ei koskenut tuberkuloosisairaalassa tai parantolassa olevien kansaneläkettä, johon nähden jäi edelleen noudatettavaksi v:n 1948 vuosikertomuksessa selostettu huoltolautakunnan huhtikuun 26 p:nä 1948 tekemä päätös.

Kunnalliskodin hoidokkien raitiovaunumatkat ym. Sen jälkeen kun v:n 1949 talousarviossa oli varattu määrärahat kunnalliskodin hoidokeille myönnettäviä ilmaisia raitiovaunumatkoja varten sekä päivärahojen maksamista varten erinäisille työkyvyttömille hoidokeille, vahvisti [2]) huoltolautakunta ohjeet ja perusteet sanottujen määrärahojen käyttöä varten. Ohjeiden mukaan oli ilmaisia edestakaisia raitiovaunumatkoja myönnettävä pysyväisesti kunnalliskodissa asuville n. 350 hoidokille, kullekin keskimäärin yleensä kaksi edestakaista matkaa kuukaudessa. Erikoistapauksissa voitiin tästä tehdä poikkeuksia siten, että erittäin kunnollisille, moitteettomasti käyttäytyneille ja pitkät ajat kunnalliskodissa olleille voitiin myöntää useampiakin matkoja, kun sitä vastoin niiden lukua voitiin vähentää tai matkat joksikin ajaksi evätäkin sellaisissa tapauksissa, joissa oli esiintynyt matkojen väärinkäyttöä, käytösrikkomuksia yms. Taskurahoja taas oli myönnettävä sellaisille työkyvyttömille hoidokeille, jotka eivät voi saada uutteruusrahaa ja joilla ei myöskään ole käytettävissään eläkkeitä, talletuksia tai omaisten antamia varoja. Laskelman mukaan oli tällaisten hoidokkien määrä n. 495. Taskurahaa oli maksettava joka toinen kuukausi 100 mk henkeä kohden kerrallaan, ja voitiin se käytösrikkomusten johdosta evätä lyhemmäksi tai pitemmäksi ajaksi.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen osoittamien nettomenojen perusteella huoltolautakunta vahvisti [3]) huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1949 noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi seuraavat: 1) perit-

[1]) Huoltolk. 13 p. toukok. 52 §. — [2]) S:n 15 p. helmik. 13 §. — [3]) S:n 9 p. maalisk. 23 §.

täessä korvausta valtiolta ja kunnilta 228 mk; 2) perittäessä korvausta yksityisiltä korvausvelvollisilta a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 100 mk, b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta 228 mk ja c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta 228 mk.

Lisäksi päätettiin, että jos 2b ja 2c kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen on v. 1948 tullut Helsingissä henkikirjoitetuksi, voidaan häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa 100 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Kuntoisuuspisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa. Kun kuntoisuuspisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa hoidettavana olevien alkoholistien osalta sosiaaliministeriön määräyksen mukaan oli 2 mk, mutta laitoksessa olevien köyhäinhoidollisten hoidokkien osalta huoltolautakunnan aikaisemman päätöksen mukaan 1 mk, päätti [1]) huoltolautakunta yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi ja sosiaaliministeriön suosituksenkin huomioonottaen korottaa köyhäinhoidollisten hoidokkien kuntoisuuspisteen raha-arvon 2 mk:aan maaliskuun 1 p:stä lukien.

Väkijuomaliikkeen voittovarojen käyttö. Sen jälkeen kuin kaupunginvaltuusto oli marraskuun 21 p:n kohdalla tehnyt päätöksen väkijuomaliikkeen voittovaroista kaupungille myönnettyjen varojen käytöstä ja tällöin mm. oikeuttanut huoltolautakunnan ylittämään tilillä Alkoholistihuollon tehostaminen olevaa määrärahaa 500 000 mk:lla, päätti [2]) huoltolautakunta, että sanottu ylitysoikeus oli käytettävä seuraavasti: vaatteiden, kenkien yms. hankkimiseen alkoholistihuoltoloista vapautuville henkilöille 300 000 mk, ilmaisen antabushoidon ja siihen liittyvän veritutkimuksen järjestämiseen alkoholistihuollossa oleville 25 000 mk, yömaja- ja ruokalippujen hankkimiseen alkoholistihuoltokanslian käyttöön pikaisen ja tilapäisen avustuksen tarpeessa olevia henkilöitä varten 5 000 mk, entisten alkoholistien omatoimisesti perustamalle AA-Kotikerholle, sen alkoholistien keskuudessa suorittaman työn tukemiseen 35 000 mk, Sotainvaliidien veljesliitolle alkoholistihuoltotyön tukemiseen 50 000 mk sekä alkoholistihuoltoloissa olevien henkilöiden perheiden avustamiseen 85 000 mk.

Korvausten velkominen eräissä tapauksissa. Koska sellaisissa alkoholistihuoltotapauksissa, joista kunnalle aiheutuu kustannuksia vain 200 mk lääkärintarkastuksen toimittamisesta, korvauksen velkominen näistä kustannuksista aiheuttaa kotipaikkaoikeuden selvittämisen ja muiden velkomiseen liittyvien virastotoimenpiteiden osalta huomattavasti enemmän virastomenoja kaupungille kuin mitä korvauksena vastaavasti voidaan saada, päätti [3]) hallinto-osasto 26 sanotunlaisessa nimetyssä tapauksessa olla ryhtymättä velkomaan korvausta toisilta kunnilta ja valtiolta.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunta valitsi [4]) edustajakseen lastenhuoltolaitosten vastaista tarvetta, tarkoituksenmukaista kehittämistä ja rakennusohjelmaa tutkimaan asetettuun komiteaan jäsenensä *F. Kreanderin;* samalla huoltolautakunta nimesi edustajakseen uusien yhteismajoituspaikkojen ja päiväkotien rakentamista sekä tilapäismajoituksessa esiintyvien puutteiden korjaamista valmistelemaan asetettuun komiteaan huoltotoimen toimitusjohtajan *A. Asteljoen;* hallinto-osasto valitsi [5]) jäsen *I. Mattilan* lautakunnan edustajaksi komiteaan, jonka kaupunginhallitus oli asettanut tutkimaan kysymystä yhteisen viraston perustamisesta lapsilisän, perhelisien ja äitiysavustusten suorittamista varten sekä lastensuojelun ja muun huoltotoimen keskeisen vastaisen yhteistoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia yleensä samoin kuin huoltohallinnon organisaatiokysymystä; hallinto-osasto valitsi [6]) niiden 18 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahoista myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisäjäseniä; huoltolautakunta valitsi [7]) kaupungin edustajiksi Työlaitosten keskusliiton varsinaiseen kokoukseen lokakuun 5 p:nä Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puheenjohtajan *I. Mattilan* ja toimitusjohtaja *A. Asteljoen* sekä varaedustajaksi työlaitoksen johtajan *H. Kanteleen.* Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että kaupunginhallitus oli lokakuun 6 p:nä valinnut huoltotoimen toimitusjohtajan *A. Asteljoen* puheenjohtajaksi yhteen asettamistaan neljästä aloitetoimikunnasta.

[1]) Huoltolk. 15 p. helmik. 15 §. — [2]) S:n 16 p. jouluk. 85 §. — [3]) Hallinto-os. 9 p. maalisk. 34 §. — [4]) Huoltolk. 29 p. huhtik. 32 §. — [5]) Hallinto-os. 12 p. elok. 98 §. — [6]) S:n 20 p. kesäk. 76 §. — [7]) Huoltolk. 27 p. syysk. 71 §.

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto tekivät seuraavat tärkeimmät esitykset:

esitys, että Oulunkylään rakennettavaksi päätetyn kunnalliskodin vanhainkotiosaston aluesuunnitelman ja luonnospiirustusten suoritusvaiheen ajaksi siihen saakka, kunnes kaupunginvaltuusto on suunnitelman ja luonnospiirustukset hyväksynyt, määrättäisiin suunnittelutoimikuntana toimimaan huoltolaitoskomitea täydennettynä kahdella lisäjäsenellä, joiksi esitettiin määrättäviksi kaupunginarkkitehti G. H. Ekelund ja arkkitehti P. Hanste, sekä että sanottu aluesuunnittelu ja luonnospiirustusten laatiminen annettaisiin arkkitehti O. Saijonmaan tehtäväksi [1]);

esitys, että kunnalliskodin vaikean hoitopaikkojen puutteen helpottamiseksi ryhdyttäisiin kiireellisiin toimenpiteisiin asuntojen järjestämiseksi kunnalliskodin henkilökunnalle, koska huomattava määrä henkilökunnan asuntoina käytettyjä hoidokkihuoneita siten vapautuisi alkuperäiseen tarkoitukseensa [2]);

esitys, että v:n 1949 lisätalousarvioon merkittäisiin määräraha valaistus-, radio- ja soittojohtojen asentamiseksi kunnalliskodin sairasosastoille [3]);

esitys, että työtupien C-osastolle saataisiin vapailta työmarkkinoilta ottaa yhteensä 10 ammattitaitoista ja täysin työkykyistä työntekijää kaupungin työntekijöille määrätyin ehdoin, koska työtupien työtehon lisääminen oli käynyt välttämättömäksi sen jälkeen, kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat oli keskitetty työtupien suoritettavaksi [4]);

esitys, että Tervalammen työlaitoksen viranhaltijoille, jotka laitoksen johtajan määräyksestä matkustavat laitoksen asioissa Helsinkiin ja viipyvät matkalla yli 6 tuntia, saataisiin maksaa kaupunginhallituksen kohtuulliseksi katsoma ruokaraha [5]); sekä

esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä uskollisesta ja pitkäaikaisesta palveluksesta kuudelle ja vastaavasti hopeisen ansiomerkin myöntämisestä neljälle huoltoviraston ja huoltolaitosten viranhaltijalle [6]).

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle tilapäistä työvoimaa, määrärahoja sekä vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Lautakunta antoi kertomusvuonna eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat:

Väkijuomain käytön tarkkailurekisteri. Sosiaaliministeriö oli kesäkuun 3 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 21 352 pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa ministeriön asettaman väkijuomainkäytön tarkkailurekisteritoimikunnan mietinnöstä, jossa mm. oli ehdotettu koko maata käsittävän väkijuomien käytön tarkkailurekisterin perustamista. Lausunnossaan lautakunta puolsi [7]) sanotunlaisen rekisterin aikaansaamista.

Työttömyystöiden järjestäminen naisille. Marraskuun 23 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 18/802 oli kaupunginhallitus pyytänyt huoltolautakunnan lausuntoa työasiainlautakunnan kaupunginhallitukselle tekemästä esityksestä, jossa mm. oli pyydetty kaupunginhallitusta yhteisymmärryksessä huoltolautakunnan kanssa harkitsemaan ehkä tarpeellisiksi osoittautuvien työttömyystöiden järjestämistä naisille. Lausunnossaan huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti [8]), että huoltolautakunnan työtuvissa oli mahdollista järjestää 50 naiselle riepumattojen ja ehkä muidenkin mattojen kudontatyötä työttömyystöinä sillä edellytyksellä, että työtuville järjestettäisiin tarkoitusta varten tarvittavat huonetilat, mutta voitaisiin mainittuja töitä järjestää suuremmallekin henkilömäärälle, jos työtuvat saisivat lisää kangaspuita ja jos tarkoitukseen saatava huonetila olisi tarpeeksi tilava.

---

[1]) Huoltolk. 15 p. helmik. 16 §. — [2]) S:n 15 p. marrask. 76 §. — [3]) S:n 13 p. toukok. 48 §. — [4]) Hallinto-os. 7 p. helmik. 17 §. — [5]) S:n 30 p. jouluk. 178 §. — [6]) S:n 9 p. maalisk. 32 §, 2 p. toukok. 70 §, 12 p. elok. 111 § ja 3 p. lokak. 122 §. — [7]) Huoltolk. 30 p. elok. 60 §. — [8]) Hallinto-os. 5 p. jouluk. 157 §.

Kaupungin koillisosien poliklinikkakysymys. Joulukuun 31 p:lle 1948 päivätyllä lähetteellään n:o 17/841 kaupunginhallitus oli pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kaupunginvaltuutettu M. Ryömän tekemästä valtuustoaloitteesta, joka koski poliklinikkayhdistelmän aikaansaamista kaupungin koilliselle alueelle. Lausunnossaan huoltolautakunta tähdensi [1]) poliklinikkayhdistelmän tarpeellisuutta, mutta vastusti sen sijoittamista kunnalliskodin yhteyteen, jonne sairaalalautakunta lausunnossaan oli ehdottanut sen perustettavaksi, sekä lausui käsityksenään, että poliklinikkayhdistelmä olisi saatava sijoitetuksi valtuustoaloitteessa tarkoitettujen kaupunginosien (Kallion, Sörnäisten, Hermannin, Vallilan, Toukolan, Käpylän ym.) kannalta keskeisempään paikkaan. Samalla huoltolautakunta yhtyi sairaalalautakunnan ehdotukseen komitean asettamisesta kysymystä tutkimaan sekä esitti komiteaan nimettäviksi omasta puolestaan kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtajan F. Liljan ja huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen sekä näiden varamiehiksi jäsenensä M. Bomanin ja huoltoviraston apulaisjohtajan O. Toivolan.

Virasto lapsilisiä, perhelisiä ja äitiysavustuksia varten. Kaupunginvaltuuston varapuheenjohtajan T. Leivo-Larssonin tehtyä kaupunginhallituksessa aloitteen kysymyksestä, voitaisiinko perustaa yhteinen virasto lapsilisän sekä perhe- ja äitiysavustusten suorittamista varten, oli kaupunginkanslia helmikuun 23 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 28/669 pyytänyt asiasta huoltolautakunnan lausuntoa. Lausunnossaan huoltolautakunta mainitsi [2]) mm., että aloitteessa esitettyjen huollonalojen täytäntöönpano erillisen viraston suorittamana olisi luonnollisesti mahdollista, mutta se tulisi kalliimmaksi, koska uuden viraston yleiskustannukset tulisivat voimassa olevan virasto-organisaation kustannusten lisäksi. Käytännössä oleva organisaatio, jonka mukaan lapsilisien suoritus oli annettu huoltoviraston sekä perhelisien ja äitiysavustusten suoritus lastensuojeluviraston tehtäväksi, ei ollut aiheuttanut juuri lainkaan yleiskustannusten lisäystä. Koska kysymys sosiaalihuollon hallinnon organisaatiosta kokonaisuudessaan, riippumatta aloitteessa esitetystä osakysymyksestä, oli tullut ajankohtaiseksi valmisteilla olevan, sosiaalihuollon hallintoa koskevan uuden lainsäädännön johdosta ja kun voimassa olevasta organisaatiosta oli todettu käytännössä johtuvan epäkohtia, ehdotti huoltolautakunta lopuksi, että lausuntopyynnön aiheuttanutta kysymystä samoin kuin huoltohallinnon organisaatiokysymystä kokonaisuudessaan tutkimaan asetettaisiin komitea, johon tulisi edustajia huoltolautakunnasta, lastensuojelulautakunnasta, työtehotoimistosta ja revisiotoimistosta.

Vanhainkodin paikkakysymys. Kuten lautakunnan v:n 1947 ja 1948 toimintakertomuksissa on mainittu, oli huoltolautakunta aikanaan yhtynyt huoltolaitoskomitean esityksiin, että Käpylän kunnalliskodin välittömään läheisyyteen rakennettaisiin kunnalliskodin osastona toimiva vanhainkoti. Vanhainkodin paikkakysymys oli sittemmin eräiden muiden kunnallisten rakennustöiden johdosta joutunut uuteen vaiheeseen ja kaupunginhallitus oli palauttanut vanhainkodille varattavaa aluetta koskevan asian huoltolaitoskomitealle uuden vaihtoehtoisen esityksen tekemistä varten. Tutkittuaan kysymystä oli huoltolaitoskomitea joulukuun 27 p:nä 1948 pyytänyt huoltolautakuntaa antamaan suoraan kaupunginhallitukselle lausuntonsa komitean kaupunginhallitukselle tekemästä esityksestä, jossa komitea oli ehdottanut

1) että kunnalliskodin vanhainkotiosaston paikaksi, mikäli aikaisemmin esitettyä aluetta Koskelantien varrelta ei voida tarkoitukseen varata ja jollei mahdollisesti suuremmiksi nousevien kustannusten katsota olevan esteenä, varattaisiin Oulunkylässä, suunnitellun ruotsinkielisten kuntien keskussairaalalle varatun alueen eteläpuolella oleva n. 10 ha:n suuruinen alue; sekä

2) että vanhainkotiosastojen yksityiskohtaista suunnittelua, mahdollisesti järjestettävän piirustuskilpailun kilpailuehtojen laatimista ja kilpailun toimeenpanoa sekä rakennustöiden toteuttamista varten asetettaisiin asiantuntijatoimikunta, johon huoltolaitoskomitealle varattaisiin tilaisuus nimetä edustajansa ja jolle komitea saisi esittää laitoksen yksityiskohtien järjestelyä koskevat näkökantansa.

Lausunnossaan huoltolautakunta yleensä yhtyi [3]) huoltolaitoskomitean esityksiin ja niiden perusteluihin, mutta lausui yksimielisenä käsityksenään, että vanhainkoti olisi perustettava ensi sijassa ehdotetulle Oulunkylän alueelle. Lisäksi huoltolautakunta

[1]) Huoltolk. 9 p. maalisk. 27 §. — [2]) S:n 9 p. maalisk. 20 §. — [3]) S:n 3 p. tammik. 5 §.

huomautti, että vaiheittain suoritettavien rakennustöiden ensimmäiseen rakennusvaiheeseen olisi sisällytettävä hoidokkirakennukset 300—400 hoidokkia varten, täydellinen keittiö sekä lämpökeskus ja tarvittavan henkilökunnan asuinrakennukset.

Vanhainkodin luonnospiirustukset. Kaupunginvaltuuston päätettyä tammikuun 19 p:nä varata vanhainkotia varten n. 9—10 ha:n suuruisen alueen Oulunkylästä Hyryläntien itäpuolelta ja huoltolautakunnan sekä huoltolaitoskomitean tehtyä kaupunginhallituksen kehoituksesta ehdotuksensa rakennuskysymyksen kiireellistä valmistelua varten, oli kaupunginhallitus helmikuun 24 p:nä määrännyt huoltolaitoskomitean toimimaan suunnittelutoimikuntana vanhainkodin aluesuunnitelman ja luonnospiirustusten suoritusvaiheen aikana, mitä tehtävää varten komiteaan määrättiin lisäjäseniksi kaupunginarkkitehti G. H. Ekelund ja arkkitehti P. Hanste. Samalla oli kaupunginhallitus päättänyt antaa vanhainkodin alueen suunnittelun ja luonnospiirustusten laatimisen arkkitehti O. Saijonmaan tehtäväksi päätöksessä lähemmin eritellyn ohjelman mukaisesti. Sanotun aluesuunnitelman ja luonnospiirustusten valmistuttua oli huoltolaitoskomitea syyskuun 20 p:lle päivätyllä kirjelmällään pyytänyt huoltolautakuntaa antamaan niistä suoraan kaupunginhallitukselle lausuntonsa. Lausunnossaan huoltolautakunta ilmoitti [1]) puoltavansa aluesuunnitelman ja luonnospiirustusten hyväksymistä.

Tervalammen työlaitoksen luonnospiirustukset. Kuten lautakunnan v:n 1948 toimintakertomuksesta selviää, oli huoltolautakunta aikanaan tehnyt kaupunginhallitukselle esityksen uuden hoidokkirakennuksen rakentamisesta Tervalammen työlaitokseen, minkä esityksen tultua hyväksytyksi sanotun hoidokkirakennuksen suunnittelutyö oli yleisten töiden lautakunnan toimesta uskottu arkkitehdeille E. Toiviaiselle ja T. Salmio-Toiviaiselle. Luonnospiirustusten valmistuttua oli kaupunginkanslia heinäkuun 19 p:lle päivätyllä lähetteellään pyytänyt niistä huoltolautakunnan lausuntoa. Lausunnossaan huoltolautakunnan hallinto-osasto puolsi [2]) luonnospiirustusten hyväksymistä, kuitenkin sillä varauksella, että huoltolaitoskomitealle oli varattava tilaisuus esittää näkökohtansa detaljikysymyksistä pääpiirustusten laadinnan yhteydessä.

Kunnalliskodin hoidokkien elintarvikeannokset. Kaupunginkanslia oli maaliskuun 5 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 31/678 pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kaupunginvaltuutettujen E. Saastamoisen ym. valtuustoaloitteesta, joka koski kansanhuoltoministeriön ja sosiaaliministeriön määräysten nojalla tapahtunutta kunnalliskodin hoidokkien eräiden elintarvikeannosten pienentymistä. Kun huoltolautakunta lausuntopyyntöä käsitellessään [3]) oli todennut, että valtuustoaloitteessa mainittu asia oli sanotuissa ministeriöissä otettu uudelleen harkittavaksi, jätti huoltolautakunta tämän vuoksi ja ministeriöiden uusia toimenpiteitä odotettaessa asian enemmän käsittelyn hallinto-osastolle. Asiaa sittemmin käsiteltyään [4]) saattoi hallinto-osasto lausunnossaan kaupunginhallitukselle ilmoittaa, että ministeriöiden tekemien eräiden myönnytysten, säännöstelyssä tapahtuneiden lievennysten sekä eräiden säännöstelystä vapautettujen tarvikkeiden hankintajärjestelyjen johdosta kunnalliskodin hoidokkien elintarvikeannosten supistamista ei ollut tarvis toimeenpanna.

Tervalammen työlaitos harjoittelupaikkana. Kaupunginkanslia oli maaliskuun 4 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 10/210 pyytänyt lausuntoa Tervalammen työlaitoksen johtokunnan suoraan kaupunginhallitukselle tekemästä esityksestä, joka koski harjoittelijain ottamista Tervalammen työlaitokseen sekä sosiaaliministeriölle tehtävää esitystä, että työlaitos hyväksyttäisiin sosiaalihuoltajakoulutuksessa käytettäväksi esi- ja erikoisharjoittelupaikaksi. Huoltolautakunta päätti [5]) lausunnossaan puoltaa esitystä, koska harjoittelijain saaminen helpottaisi vuosilomasijaisuuskysymyksen hoitoa.

Vaatteiden pesun rationalisoiminen. Lähetteellään kesäkuun 10 p:nä 1949 kaupunginkanslia oli pyytänyt lausuntoa vaatteiden pesun rationalisoimiskomitean kaupunginhallitukselle osoittamasta kirjelmästä, joka sisälsi eräitä ehdotuksia ja näkökohtia kaupungin laitosten pesulatoiminnan järjestämisestä ja alustavan ajatuksen kunnallisen liikepesulan perustamisesta. Lausunnossaan hallinto-osasto tähdensi [6]) kunnallisen liikepesulan tarpeellisuutta sekä huomautti, että kaupungin laitosten pesulatoiminnan järjestelyissä olisi varattava kunnalliskodin ja tulevan vanhainkodin suurta tarvetta vas-

[1]) Huoltolk. 27 p. syysk. 68 §. — [2]) Hallinto-os. 12 p. elok. 106 §. — [3]) Huoltolk. 9 p. maalisk. 30 §. — [4]) Hallinto-os. 4 p. huhtik. 47 §. — [5]) Huoltolk. 9 p. maalisk. 29 §. — [6]) Hallinto-os. 12 p. elok. 107 §.

taavat pesumahdollisuudet huomioonottaen, että kunnalliskodin nykyinen pesula sen huoneiston epäkäytännöllisyyden ja koneiden kuluneisuuden vuoksi jonkin vuoden kuluttua tultaisiin lakkauttamaan.

Tilintarkastajien kertomus. Kaupunginkanslia oli pyytänyt lautakunnalta lausuntoa kaupungin tilintarkastajain v:n 1948 kertomuksesta, jossa tilintarkastajat olivat mm. kiinnittäneet huomiota siihen, että kunnalliskodin rakennukset ovat vanhentuneita ja epäkäytännöllisiä; tilanahtaudesta johtuen kunnalliskodin huoneissa joutuu asumaan liian monta, 10—12 henkeäkin yhdessä; keittiö on puutteellinen, ravinto yksipuolista ja ruokailupaikat käytävillä epähygieenisiä. Lisäksi tilintarkastajain kertomuksessa oli kiinnitetty huomiota siihen, että ruokintakustannukset kaupungin eri laitoksissa vaihtelivat päivää kohden hyvin huomattavasti, minkä vuoksi tilintarkastajien mielestä asianomaisten hallintoelinten olisi kiinnitettävä huomiota ruokintakustannuksiin vaikuttaviin tekijöihin. Lausunnossaan lautakunta huomautti [1]) ruokintakustannuksiin vaikuttavien tekijöiden osalta, että sanotut kustannukset eri laitoksissa tulevat pakostakin olemaan erilaisia riippuen siitä, missä laitos sijaitsee, kuinka omavarainen se on, minkälaista laitoksen hoidokkiaines on ja vaatiiko se huomattavasti erikoisravintoa ja yksilöllisesti valmistettuja ruokia. Samalla huoltolautakunta totesi, että sen velvollisuutena on pyrkiä pitämään huoltolaitosten ruokatalous kohtuuden vaatimalla tasolla. Nimenomaan kunnalliskotia koskevien huomautusten johdosta huoltolautakunta viittasi niihin pyrkimyksiin, joiden avulla se jo usean vuoden aikana oli ryhtynyt poistamaan kunnalliskodin puutteellisuuksia ja joista tärkeimpänä voitiin viitata jo toimeenpanovaiheessa olevaan vanhainkotiosaston rakentamissuunnitelmaan sekä huoltolaitoskomitean valmisteltavana olevaan ehdotukseen kunnalliskodin keittiön täydelliseksi uusimiseksi.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustaminen. Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Helsingin vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada 1 milj. mk:n suuruinen avustus hallinto- ja muihin juokseviin menoihin [2]);

Kansanavun Helsingin paikallistoimikunnan anomuksesta saada 1 milj. mk:n avustus keräystoiminnan hallintomenoihin [3]);

Oulunkylän vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada avustusta 30 000 mk hallintokulujensa peittämiseen [4]);

seitsemäntoista eri järjestön ja yhdistyksen anomuksista, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi [5]);

Kaupunkilähetyksen anomuksesta 450 000 mk:n suuruisen avustuksen saamiseksi Rajamäellä sijaitsevan, yhdistyksen omistaman tyttökodin muuttamiseksi vanhainkodiksi [6]) sekä saman yhdistyksen anomuksesta, että kaupunki korvaisi yhdistyksen ylläpitämässä Rajamäen työsiirtolassa v:n 1949 aikana hoidettujen helsinkiläisten väkijuomien uhrien hoidon 500 000 mk:lla [7]);

Diakonissalaitoksen anomuksesta, jossa ehdotettiin, että Helsingin kaupunki osallistuisi yhdistyksen suunnitteleman, 125 uutta vajaamielisten hoitopaikkaa käsittävän rakennusryhmän rakennus- ja kuntoonpanokustannuksiin 20 %:lla sitä vastaan, että kaupunki saisi käytettäväkseen Rinne-kodista 25 hoitopaikkaa [8]);

Stiftelsen Blomsterfonden i Helsingfors nimisen säätiön anomuksesta, jossa säätiö anoi kaupungilta 15 milj. mk avustuksena ja lainana vanhainkotinsa laajentamiseksi [9]);

Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat yhteensä 160 000 mk:n avustusten saamista lämmittelytuvan ylläpitämistä varten kodittomille miehille [10]) sekä 50 000 mk:n avustuksen saamista ruoka-aterioiden jakamiseksi samanlaisille miehille [5]);

Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistyksen anomuksesta 200 000 mk:n suuruisen avustuksen saamiseksi toimintaansa varten [11]);

Kansan raittiusapu nimisen järjestön anomuksesta 100 000 mk:n suuruisen avustuksen saamiseksi vapaaehtoista alkoholistityötä varten [12]);

---

[1]) Huoltolk. 30 p. elok. 58 §. — [2]) S:n 9 p. maalisk. 21 §. — [3]) S:n 9 p. maalisk. 22 §. — [4]) Hallinto-os. 4 p. huhtik. 41 §. — [5]) S:n 4 p. huhtik. 42 §. — [6]) Huoltolk. 29 p. huhtik. 39 §. — [7]) S:n 15 p. marrask. 78 §. — [8]) Hallinto-os. 20 p. kesäk. 95 §. — [9]) S:n 4 p. huhtik. 56 §. — [10]) S:n 7 p. helmik. 8 § ja 3 p. lokak. 120 §. — [11]) Huoltolk. 29 p. huhtik. 40 §. — [12]) S:n 29 p. huhtik. 41 §.

Sotainvaliidien veljesliiton anomuksesta, että sille myönnettäisiin Helsingin kaupungin saamista väkijuomaliikkeen voittovaroista 500 000 mk käytettäväksi helsinkiläisten sotainvaliidien piirissä suoritettavaan raittiusvalistustyöhön sekä sotainvaliidialkoholistien ja heidän perheittensä huoltoon [1]);

Helsingin seurakuntien huoltokeskuksen anomuksesta, että sille myönnettäisiin Helsingin kaupungin saamista väkijuomaliikkeen voittovaroista 500 000 mk [2]);

Helsingin tuberkuloottiset yhdistyksen anomuksesta 500 000 mk:n avustuksen saamiseksi varattomien tuberkuloottisten kesävirkistyksen järjestämiseen ja muuhun huoltotyöhön [3]);

Suomen merimieslähetysseuran anomuksesta 75 000 mk:n avustusmäärärahan merkitsemiseksi kaupungin talousarvioon seuran työn tukemista varten [4]); ja

Vankeusyhdistys ry:n anomuksesta, että sen toiminnan tukemiseksi kaupungin talousarvioon merkittäisiin 500 000 mk:n apuraha [5]).

Tilisääntökomitean mietintö. Kaupunginhallituksen asettaman tilisääntökomitean pyydettyä lausuntoa laatimastaan uudesta tilisäännöstä ja sen perusteluista huoltolautakunta ilmoitti [6]) komitealle, ettei sillä ollut huomauttamista komitean ehdotuksien johdosta. Huoltolautakunta lausui samalla tyydytyksensä sen komitean ilmoituksen johdosta, että komitea aikoi myöhemmin esittää ehdotuksensa uudeksi talousarvioasetelmaksi, mikä kysymys huoltolautakunnan talousarvion osalta voimassa olevan talousarvion rakenteen vanhentuneisuuden ja epäkäytännöllisyyden johdosta olikin varsin ajankohtainen, ja saattoi huoltolautakunta samalla ilmoittaa, että huoltovirastossa oli jo olemassa valmis suunnitelma uudeksi asetelmaksi.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhatmäärin yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. huoltotarkastajat R. M. Eklund, O. E. Kervinen, I. V. Rand, E. Sandholm ja H. Sarlin, huoltosisar R. J. Ståhlman sekä kirjanpitäjä H. H. A. Vuorinen.

Huoneistot ym. Huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Huoltoviraston asiamiestoimistoon tehtiin keväällä murto, jonka yhteydessä murtovarkaat räjäyttivät rikki yhden kassakaapin ja anastivat jonkin verran holhouksessa olevien huollettavien ja yksityisten viranhaltijain omaisuutta. Mainittakoon myös kunnalliskodin konttoriin kesäkuun 15 p:n vastaisena yönä tapahtunut murto.

Kansliatyö. Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 23 586, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä 1. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliassa sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 4 410.

Köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 25 893 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 405 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 14 027.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 8 907 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 167 304 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 5 546 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 160 495. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 1 849 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sai-

[1]) Huoltolk. 15 p. marrask. 77 §. — [2]) Hallinto-os. 5 p. jouluk. 156 §. — [3]) Huoltolk. 30 p. elok. 59 §. — [4]) S:n 27 p. syysk. 66 §. — [5]) S:n 27 p. syysk. 67 §. — [6]) S:n 30 p. elok. 57 §.

raaloihin 1 344 tapauksessa ja 505 tapauksessa varattomuustodistus. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli kanslia 4 398 antaen niistä tarvittavat lausunnot. Rekisterikanslian huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 4 935 tutkimuskäyntiä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 940 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 5 295.

Lapsilisäkanslia suoritti sille edellisenä ja kertomusvuonna saapuneiden lapsilisäilmoitusten perusteella lapsilisälain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 50 705 (edellisen vuoden vastaavana aikana 48 530). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostassa tai laitoksissa hoidettavina olevien lasten osalta.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 219 uutta irtolaistapausta, 961 uutta alkoholistitapausta sekä 508 uutta ns. raittiushuoltotapausta (laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa). Kanslian huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 8 035 tapausta, joista uusintakäsittelyyn joutui 6 347 edellisinä vuosina rekisteröityä tapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 24 518. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä kanslia teki 376. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 811 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 2 929 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 585 henkilöstä on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto, Alkoholistilakiin perustuva huolto ja Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston johtosäännön mukaisten viiden eri kanslian tehtävät on vuoden 1938 toimintakertomuksessa yksityiskohtaisesti selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta.

Yleinen kanslia, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuuskansliaksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä on lautakunnan puolesta jouduttu runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana oli kanslian hoidettavana kaikkiaan 1 271 henkilön omaisuusasioita, joista 606 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 712 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Kansliassa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 083 henkilöä ja lopussa 982 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 752 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 317 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 877, joista 700 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireilläolevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 682, joista 545 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 062 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 471:een.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 412 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 876 huoltolautakunnan, 197 lastensuojelulautakunnan ja 18 molempien antamaa huoltoa, minkä lisäksi 321 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 229 sotasiirtolaisen saamasta huollosta, kuudelle henkilölle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista sekä 246 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta, jotka oli rahoitettu huoltolautakunnan määrärahoin, mutta jotka valtio kokonaan maksaa. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon kor-

vauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 76.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 10 901 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 7 265 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 3 636 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 645, joista 1 956 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 356 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 693 ja lastensuojelulautakunnan 663. Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 46 miestä ja yhden naisen. Tässä on syytä huomauttaa, että yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtuu toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltokanslioissa L-kanslian valvomana sekä että kansliassa toimivat seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia keskitetysti perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen pakolla toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainkanslia, joka keskitetysti hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvia tehtäviä, huoltolautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä yms. koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 8 682 henkilöä eli 2.2 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 912, naisia 5 408 ja alle 16-vuotiaita lapsia 362. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 1 250 henkilöä eli 16.8 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 1 100 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 206 henkilön eli 23.0 %:n lisäystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 9 782 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osallisiksi 2 932 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 541 ja lapsia 2 391. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 12 714, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 062 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 52 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1940—49 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432	8 682
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1	1.9	1.9	2.2
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	5.2	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2	2.4
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7	2.8	2.7	3.2

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 79.5 % syntynyt muulla paikkakunnalla [1]) kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.2 %, maamme kaupungeissa 36.3 % ja ulkomailla 4.5 %. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä [1]) syntyneitä	2 252	4 606	41	6 899
%:na varsinaisista avunsaajista	77.3	85.2	11.3	79.5

Siten siis yli $^3/_4$ miehistä ja runsaasti $^4/_5$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 890 henkilöllä eli 21.8 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	582	1 220	88	1 890
%:na varsinaisista avunsaajista	20.0	22.6	24.3	21.8

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1940—49 kehittynyt seuraavasti:

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku.....	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890
%:na varsinaisista avunsaajista ...	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8	22.3	22.8	21.8

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten runsaan viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 64.4 %, josta mielisairaus 18.6 %, tuberkuloosi 6.3 %, vajaamielisyys 1.6 %, nivelreumatismi 1.0 %, raajarikkoisuus 0.7 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 35.9 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 20.3 %:lla ja seuraavina työttömyys 2.5 %:lla, riittämätön ansio 2.2 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.9 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.4 %:lla, synnytys 1.2 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.6 %:lla, aviopuolison kuolema 0.2 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 5.2 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävä, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 27.0 %:lla, mutta miehillä vain 7.8 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 12.6 %:lla ja naisista vain 2.8 %:lla sekä muu sairaus miehillä 41.6 %:lla ja naisilla 32.8 %:lla. Aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1940—49 kehittynyt seuraavasti:

[1]) Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
Vanhuudenheikkous	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3
Mielisairaus ja vajaamielisyys	15.2	16.9	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2
Muut sairaudet [1]	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7	44.2
Aviopuolison kuolema	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0	0.7
Epäsosiaalinen elämäntapa [2]	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5	7.1
Työttömyys	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5
Muut syyt [3]	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7	4.8
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 27.1 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 64.1 %:lla ja jokin muu syy 8.8 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsyy esiintyi 2 036 henkilön kohdalla, joista 1 118:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muuten vähentynyt työkyky, 281:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 163:lla riittämätön ansio sekä 77:llä perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [4]	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 369	2 347	310	4 026
» yksityishoidossa olleita	2	—	—	2
» kotiavustusta saaneita	844	2 213	11	3 068
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	696	848	41	1 585
Yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	1	—	—	1
Yhteensä	2 912	5 408	362	8 682

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [4]	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2 065	3 195	351	5 611
Yksityishoidossa olleita	3	—	—	3
Kotiavustusta saaneita	844	2 213	11	3 068
Yhteensä	2 912	5 408	362	8 682

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 5 611 henkilöä eli 64.6 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 66.0 %) ja yksinomaan kotiavustusta 35.4 % (edellisenä vuonna 34.0 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 % (edellisenä vuonna 0.03 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden

[1] Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — [2] Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — [3] Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt. — [4] Kotiavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1949 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 267	3 151	7	4 425
Lyhytaikainen	1 645	2 257	355	4 257
Yhteensä	2 912	5 408	362	8 682

Suurimmalla osalla eli 51.0 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 43.5 %, mutta naisista 58.3 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 1.9 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran alentunut.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittyivät siten, että heistä oli naimattomia 44.1 %, naimisissa olevia 24.9 %, eronneita 9.8 % ja leskiä 21.2 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 39.3 %, naimisissa olevia 43.0 % ja leskiä 7.6 %, oli naisista naimattomia 46.7 %, vajaa kolmasosa eli 28.5 % leskiä ja vain 15.2 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 10.1 % ja naisista 9.6 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 79.0 % aviosyntyisiä ja loput 21.0 % aviottomia. Isä oli kuollut 27 avustetulta lapselta ja 40 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 95.8 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 4.2 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen.

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	40	1.4	72	1.3	112	1.3
20—29	310	10.6	561	10.4	871	10.5
30—39	535	18.4	671	12.4	1 206	14.5
40—49	722	24.8	719	13.3	1 441	17.3
50—54	290	10.0	330	6.1	620	7.5
55—59	255	8.7	352	6.5	607	7.3
60—69	421	14.5	986	18.2	1 407	16.9
70—	339	11.6	1 717	31.8	2 056	24.7
Yhteensä	2 912	100.0	5 408	100.0	8 320	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli miltei puolet eli 48.9 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 56.5 %, mutta miesten kohdalla 34.9 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 17.3 % ja 14.5 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.8 % ja 30—39 18.4 %, naisista vastaavasti 13.3 % ja 12.4 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	80	2.7	107	2.0	187	2.2
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	47	1.6	52	1.0	99	1.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	217	7.5	548	10.1	765	9.2
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	174	6.0	381	7.1	555	6.7
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 126	38.7	1 170	21.6	2 296	27.6
Muita työntekijöitä	949	32.6	1 180	21.8	2 129	25.6
Merimiehiä ja kalastajia	58	2.0	12	0.2	70	0.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	64	2.2	91	1.7	155	1.9
Yksityisten palvelijoita	4	0.1	1 169	21.6	1 173	14.1
Muun elinkeinon harjoittajia	30	1.0	158	2.9	188	2.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	163	5.6	540	10.0	703	8.4
Yhteensä	2 912	100.0	5 408	100.0	8 320	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei ¾ ,naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli yli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 51.9 % ja muita työntekijöitä 21.0 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys [1]) osoittaa: 2 258 avunsaajaa asui yhden huoneen asunnoissa, 905 kahden huoneen asunnoissa sekä 271 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 309 ja yömajoissa 293 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 44.8 %, kahden huoneen 18.0 %, kolmen ja useamman huoneen asunnoissa asui 5.4 %, asukkeina 26.0 % sekä yömajoissa 5.8 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2 065 miestä, 3 195 naista ja 351 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 5 611 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 906).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 026 439 (edellisenä vuonna 970 709), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 182.9 huoltopäivää (edellisenä vuonna 197.9). Keskimääräinen huoltopäiväluku aleni miesten kohdalla 181.9 päivästä 175.7 päivään, naisten kohdalla 222.2 päivästä 203.0 päivään sekä lasten kohdalla 47.2 päivästä 42.3 päivään. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken.

[1]) Ks. tämän kert. s. 162.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1949

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 065**	**3 195**	**5 260**	**362 883**	**648 720**	**1011 603**	**192.3**
Kaupungin omat laitokset	**1 820**	**2 526**	**4 346**	**320 494**	**533 313**	**853 807**	**196.5**
Huoltolautakunnan alaiset	*539*	*770*	*1 309*	*120 437*	*205 305*	*325 742*	*248.8*
Kunnalliskoti	471	770	1 241	111 982	205 305	317 287	255.7
Tervalammen työlaitos	92	—	92	8 455	—	8 455	91.9
Sairaalat	*831*	*1 823*	*2 654*	*53 527*	*45 706*	*99 233*	*37.4*
Marian sairaala	310	327	637	9 442	10 317	19 759	31.0
Kivelän sairaala	265	111	376	13 342	20 915	34 257	91.1
Tuberkuloosisairaala	228	90	318	28 595	10 309	38 904	122.3
Kulkutautisairaala	48	46	94	1 254	943	2 197	23.4
Malmin sairaala	43	79	122	894	3 222	4 116	33.7
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit	*564*	*969*	*1 533*	*146 530*	*282 302*	*428 832*	*279.7*
Nikkilän sairaala	444	803	1 247	134 864	258 534	393 398	315.5
Kivelän sairaala	130	137	267	11 301	19 576	30 877	115.6
Keskuskodit	1	49	50	365	4 192	4 557	91.1
Muiden omistamat laitokset	**324**	**782**	**1 106**	**42 389**	**115 407**	**157 796**	**142.7**
Vanhainkodit ja turvakodit	*11*	*265*	*276*	*2 929*	*47 997*	*50 926*	*184.5*
Vanhainkoti Altenheim	—	7	7	—	2 494	2 494	356.3
» Annikoti	—	4	4	—	816	816	204.0
» Aurinko	—	2	2	—	538	538	269.0
» De gamlas hem	—	12	12	—	4 078	4 078	339.8
» Hemgården	—	4	4	—	1 279	1 279	319.8
» Iltala	—	5	5	—	1 825	1 825	365.0
» Kylänpää	—	15	15	—	1 080	1 080	72.0
» Maria yhdistyksen	—	23	23	—	7 476	7 476	325.0
» Martta-koti	—	1	1	—	334	334	334.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	5	5	—	1 460	1 460	292.0
» Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	—	6	6	—	1 671	1 671	278.5
» Sjömansro	3	—	3	522	—	522	174.0
» Syysaurinko	—	4	4	—	732	732	183.0
» Taloustyöntekijäin yhdistyksen palvelijatarkoti	—	8	8	—	2 441	2 441	305.1
» Venäläisten	7	39	46	2 089	11 863	13 952	303.3
Kalevalaisten naisten lepokoti Kaunisranta	—	3	3	—	77	77	25.7
Kalevalaisten naisten lepokoti Leponiemi	—	1	1	—	19	19	19.0
Lepokoti Illinsaaren	1	—	1	30	—	30	30.0
» Päiväkumpu	—	1	1	—	21	21	21.0
» Taloustyöntekijäin yhdistyksen	—	5	5	—	170	170	34.0
Hevossalmen kurssi- ja lomakoti	1	—	1	14	—	14	14.0
Äitienkoti Ensikoti	—	57	57	—	4 320	4 320	75.8
Pippingsköldin hoitola	—	52	52	—	3 482	3 482	67.0
Emmauskoti	—	12	12	—	358	358	29.8
Kuhankosken tyttökoti	—	3	3	—	733	733	244.3
Kuuromykkäkoti Salmela	2	—	2	274	—	274	137.0
» Åvik	—	2	2	—	730	730	365.0
Työkodit ja siirtolat	*2*	*21*	*23*	*387*	*2 071*	*2 458*	*106.9*
Kylänpään tyttökoti	—	3	3	—	810	810	270.0
Rajamäen työsiirtola	2	—	2	387	—	387	193.5
Turvakoti Väinölä	—	18	18	—	1 261	1 261	70.1
Sairaalat, parantolat yms.	*193*	*368*	*561*	*7 119*	*13 676*	*20 795*	*37.1*
H:gin yl.sair. synnytysosasto	—	65	65	—	739	739	11.4
» » muut osastot	66	185	251	1 790	5 674	7 464	29.7
Diakonissalaitos	—	1	1	—	13	13	13.0
Suomen Punaisen Ristin sairaala	101	87	188	2 506	2 893	5 399	28.7
Allergiasairaala	1	1	2	102	70	172	86.0
Salve sairasaputoimisto	—	1	1	—	5	5	5.0
Huittisten kunnansairaala	—	1	1	—	18	18	18.0
Mikkelin lääninsairaala	1	5	6	22	49	71	11.8

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Porvoon sairaskoti	2	—	2	28	—	28	14.0
Porvoon yleinen sairaala	—	1	1	—	36	36	36.0
Salon seudun sairaala	1	—	1	6	—	6	6.0
Diakonissalaitos Betel, Lahti	1	—	1	6	—	6	6.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	2	7	9	203	1 032	1 235	137.2
Heinolan reumasairaala	1	4	5	92	223	315	63.0
Invaliidisäätiön huoltolaitos	9	6	15	697	274	971	64.7
Invaliidisäätiön parantola	—	1	1	—	59	59	59.0
Helsingin sairaskoti	—	6	6	—	1 827	1 827	304.5
Lundin sairaala	1	—	1	18	—	18	18.0
Veikkolan panrantola	6	7	13	919	473	1 392	107.1
Kaatumatautisten hoitolat	2	3	5	730	291	1 021	204.2
Mielisairashoitolat	*106*	*164*	*270*	*31 102*	*51 663*	*82 765*	*306.5*
Lapinlahden sairaala	10	13	23	297	649	946	41.1
Niuvanniemen sairaala	1	2	3	365	730	1 095	365.0
Pitkäniemen sairaala	1	2	3	365	454	819	273.0
Kellokosken sairaala	36	58	94	11 354	19 452	30 806	327.7
Halikon piirimielisairaala	—	1	1	—	5	5	5.0
Harjavallan piirimielisairaala	4	2	6	1 123	730	1 853	308.8
Tammisaaren piirimielisairaala	24	40	64	7 424	12 910	20 334	317.7
Uudenkaupungin piirimielisairaala	—	25	25	—	9 125	9 125	365.0
Mustasaaren vankimielisairaala	1	1	2	200	33	233	116.5
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	10	8	18	3 494	2 920	6 414	356.3
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	15	13	28	5 475	4 655	10 130	361.8
Toivolan poikakoti	3	—	3	1 005	—	1 005	335.0
Alkoholistihuoltolat	*11*	—	*11*	*852*	—	*852*	77.5
Perniön	8	—	8	651	—	651	81.4
Rymättylän	3	—	3	201	—	201	67.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**202**	**149**	**351**	**7 627**	**7 209**	**14 836**	**42.3**
Kaupungin omat laitokset	**152**	**118**	**270**	**5 600**	**5 873**	**11 473**	**42.5**
Huoltolautakunnan alainen	*18*	*11*	*29*	*1 295*	*693*	*1 988*	*68.6*
Kunnalliskoti	18	11	29	1 295	693	1 988	68.6
Sairaalat	*132*	*104*	*236*	*4 089*	*4 178*	*8 267*	*35.0*
Marian sairaala	44	40	84	1 344	1 006	2 350	28.0
Kivelän sairaala	10	3	13	61	9	70	5.4
Tuberkuloosisairaala	2	6	8	91	1 079	1 170	146.3
Kulkutautisairaala	69	52	121	2 438	1 933	4 371	36.1
Malmin sairaala	9	5	14	155	151	306	21.9
Mielisairaalat	—	*2*	*2*	—	*730*	*730*	*365.0*
Nikkilän sairaala	—	1	1	—	365	365	365.0
Kivelän sairaala	—	1	1	—	365	365	365.0
Kesäsiirtolat	*4*	*3*	*7*	*216*	*272*	*488*	*69.7*
Muiden omistamat laitokset	**59**	**36**	**95**	**2 027**	**1 336**	**3 363**	**35.4**
Sairaalat, parantolat yms.	*53*	*36*	*89*	*1 808*	*1 336*	*3 144*	*35.3*
Helsingin yleinen sairaala	42	27	69	1 348	614	1 962	28.4
Suomen Punaisen Ristin sairaala	7	2	9	123	34	157	17.4
Allergiasairaala	2	2	4	96	127	223	55.8
Invaliidisäätiön huoltolaitos	1	—	1	5	—	5	5.0
Kiljavannummen parantola	—	1	1	—	289	289	289.0
Meltolan parantola	1	—	1	236	—	236	236.0
Tampereen joulumerkkikoti	—	1	1	—	154	154	154.0
Mannerheimliiton tarkkailukoti	—	1	1	—	90	90	90.0
Kärkisaaren lomakoti	—	2	2	—	28	28	14.0
Vilppulan kesäleiri	*6*	—	*6*	*219*	—	*219*	*36.5*

Näiden taulukoiden mukaan tuli 84.8 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 31.9 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli puolet eli 49.9 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 539 miestä, 770 naista ja 29 lasta eli yhteensä 1 338 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 83 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Kertomusvuoden heinäkuussa avattiin käyttöön jo edellisenä vuonna kunnalliskodin haaraosastoksi määrätty Oulunkylän entinen kunnalliskotirakennus, jonka korjaustyöt vasta tällöin olivat valmistuneet. Hoitopaikkojen jatkuvan riittämättömyyden vuoksi päätti kunnalliskodin johtokunta lokakuussa lisätä paikkojen luvun kunnalliskodissa toistaiseksi 870:stä 1 030:een, vaikka se olikin omiaan tuottamaan haittaa hoidokeille. Kertomusvuonna laitoksessa järjestetyissä juhlatilaisuuksissa jaettiin Suomen kaupunkiliiton kultainen ansiomerkki pesulanhoitaja S. Fellmanille sekä hopeinen ansiomerkki mekaanikko S. Lehtiniemelle, hieroja A. Lehtiselle sekä pesuapulaiselle H. Liikaselle. Maaliskuun 12 p:nä paljastettiin kunnalliskodin toimiston aulassa talvisodassa kaatuneen toimistoapulaisen H. Salmenlinnan marmorinen muistotaulu. Mainittakoon, että kunnalliskodin työhuoneissa on edelleen päivisin työskennellyt eräitä työtupien mieshoidokkeja.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 471 miestä ja 770 naista, yhteensä 1 241 täysikasvuista henkilöä, sekä 29 lasta, joista 18 poikaa ja 11 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 270 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 870 henkilöä, vuoden varrella otettiin 400 ja poistettiin 375 henkilöä. V:een 1950 jäi siis jäljelle laitoksiin 895 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	153	Karkasi laitoksesta	3
Lähetettiin kotikuntaansa	6	Kuoli	164
Lähetettiin muihin laitoksiin	49	Yhteensä	375

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta laskelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	46	30	876	Heinäkuu	57	53	842
Helmikuu	37	35	883	Elokuu	34	19	857
Maaliskuu	22	29	874	Syyskuu	13	18	875
Huhtikuu	29	36	866	Lokakuu	44	30	888
Toukokuu	39	28	890	Marraskuu	33	28	908
Kesäkuu	29	24	860	Joulukuu	17	45	906
				Koko vuosi	400	375	875

Huoltopäiviä oli koko vuonna 319 275 eli 251.4 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miespuoliset hoidokit olivat kertomusvuonna laitoksessa keskimäärin 237.8, naispuoliset 266.6 ja lapset vastaavasti 68.6 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	81 187 420	Kunnalliskodin	1 265 070
Yhteiset menot	13 369 403	Luontoisetukorvaukset	4 137 272
Yhteensä	94 556 823	Yhteensä	5 402 342

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 1 908 831 mk (edellisenä vuonna 3 306 046 mk). Siitä tuottivat voittoa kunnalliskodin työhuoneet 505 726 mk ja pesula 1 581 176 mk, mutta maanviljelys sitä vastoin tuotti tappiota 178 071 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 296: 16 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 279: 24 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 273: 26 mk. Erikseen mainittakoon, että kustannukset hoidokkien ja laitoksen ruoassa olevan henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 68: 11 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 322, ollen suurin marraskuussa, 350 käyntiä, ja alhaisin joulukuussa, 176 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 164 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.	Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	9	49	58	Virtsaelinten taudit	7	—	7
Tartuntataudit	1	—	1	Luuston ja nivelten taudit	—	4	4
Hermoston taudit	1	—	1	Kasvaimet	6	6	12
Verenkiertoelinten taudit	15	44	59	Yhteensä	53	111	164
Hengityselinten taudit	14	8	22				

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen kirkossa pidettiin 49 suomenkielistä ja 16 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 261 ja jälkimmäisissä 565 henkilöä. Sairasosastoilla pidettiin erikseen säännöllisesti hartaushetkiä, samoin Oulunkylän haaraosastossa. Ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin suomen kielellä 27 ja ruotsin kielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla järjestettiin ehtoollistilaisuuksia. Myös lasten kastamisia ja hautauksia toimitettiin. Tampereen hiippakunnan piispa vieraili Oulunkylän haaraosastossa lokakuun 31 p:nä.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. henkilökunnan ja hoidokkien sekakuorojen sekä hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen kirjaerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku oli 4 950. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 135 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Syksystä alkaen esitettiin säännöllisesti kaitafilminäytöksiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville hoidokeille järjestettiin askartelutoimintaa asiantuntevan henkilön ohjaamana. Hoidokkien kerhohuoneistoon sijoitettu kanttiini tuotti niinikään hoidokeille virkistystä.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Hoidokkien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 8—9 miestä päivittäin. Hoidokkien työpäivien luku oli 5 555 ja työtupamiesten 2 671. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden voitto oli 505 726 mk.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljaa. Tappio oli 178 071 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 295 891 kg vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 7 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesulalta 40 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti voittoa 1 581 176 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 292 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli näistä laitoksessa 92 eri henkilöä. Vuoden alussa oli laitoksessa köyhäinhoitolain nojalla 23 miestä, v:een 1950 jäi 24.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 153 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 50.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 49 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä.

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	24	14	80	Heinäkuu	19	19	63
Helmikuu	14	21	84	Elokuu	25	24	63
Maaliskuu ...	17	19	75	Syyskuu	24	11	70
Huhtikuu	19	26	75	Lokakuu.....	17	19	70
Toukokuu ...	20	15	69	Marraskuu ...	30	26	82
Kesäkuu	10	16	68	Joulukuu	18	9	83
				Koko vuosi [1]	237	219	73

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 26 844.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 11 689 213 mk ja bruttotulot 5 773 159 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 1 324 333 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 435: 45 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 220: 39 mk (edellisenä vuonna 191: 39 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 171: 05 (edellisenä vuonna 78: 80 hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 20 828 työpäivää. Hoidokkien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 598 393 mk:n arvosta, mistä summasta 323 627 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitokseen tuotujen osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kerran kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 171 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä. Lisäksi tohtori E. Okko suoritti 12 tarkastuskäyntiä tutkien kaikkiaan 160 tapausta.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin katulähetyksen ym. edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Laitoksessa toimi raamattukerho.

Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja järjestettiin kerran viikossa, ja niissä huollettavat esittivät laulua, lausuntaa ja humoristisia numeroita. Myös jokin sopiva esitelmä ja tietokilpailu sisältyivät ohjelmaan. Juhlia ja illanviettoja pidettiin hoidokkien ja henkilökunnan omin voimin säännöllisesti sekä Kansan raittiusavun, Sosialidemokraattisen raittiusliiton ym. toimesta eräitä kertoja. Urheilukilpailuja oli laitoksessa useita, minkä lisäksi laitoksen hoidokeista ja henkilökunnasta kokoonpantu joukkue kilpaili muiden alkoholistihuoltoloiden joukkueiden kanssa kerran hiihdossa ja kerran jalkapallossa. Vielä mainittakoon

[1] Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

laitoksen näytelmäkerhon ja musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, elokuvanäytännöt sekä radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 136.76 ha sekä 16.64 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Kylvömäärä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	6.48	1 130	13 550	2 091
Kevätvehnä	11.00	2 825	20 770	1 888
Ohra	5.87	1 500	15 345	2 614
Herne	3.00	650	5 280	1 760
Kaura	24.76	5 000	64 560	2 607
Peruna	2.81	9 250	39 100	13 915
Heinä, kuivana korjattu	37.00	»	120 000	3 243
» tuoreena korjattu (AIV)	8.72	»	115 000	13 188
Timoteinsiemenviljelys [1]	1.45	45	290	200
Apilansiemenviljelys [1]	1.70	15	223	131
Täyskesanto	3.16	—	—	—
Puutarha	3.75	»	»	»
Laidun	19.31	—	—	—
Lanttu	0.75	5	20 500	27 333
Sokerijuurikas	1.00	»	23 622	23 622
Vihantarehu, ohra ja herne	4.00	590	59 500	14 875
Muiden viljelyksessä	2.00	»	»	»

Lannoitukseen käytettiin 2 500 kuormaa karjanlantaa, 3 300 kg kalkkisalpietaria, 10 900 kg superfosfaattia, 16 200 kg kalisuolaa, 15 225 kg raakafosfaattia ja 1 600 kg kotkafosfaattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 006. Nautakarja käsitti vuoden alussa 57 ja lopussa 56 päätä. Koko karjan (44.3 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1948—49 3 437 kg maitoa, 139.0 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.0 ja säännöllisten (36 kpl) vastaavasti 3 548 kg, 143 kg, 4.0 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 442 eläintä ja vuoden lopussa 197 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 344 sikaa ja 122 porsasta. Lampaiden luku oli vuoden alussa 10 ja vuoden loppupuolella myytiin koko lammaskanta.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista miestä.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 4 654 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 068 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta alle 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 1 100 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 531 aviopuolisoa ja 2 401 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	61	5	242	308	6	18	—	6	24
2	93	1	219	313	7	2	—	2	4
3	74	1	114	189	8	4	—	—	4
4	63	1	49	113	9	—	—	1	1
5	29	2	16	47	Yhteensä	344	10	649	1 003

[1] Varsinaista heinän siemenviljelystä ei harjoitettu, vaan siementä otettiin tavallisilta heinänurmilta.

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 2 391 eli perhettä kohden keskimäärin 2.4 (edellisenä vuonna 2.3).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä kotiavustuksesta osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 8 686 (edellisenä vuonna 6 683), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustusta.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 91.0 % ja tarveaineina annettujen osuus 9.0 %. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1940	350: 95	1942	435: 26	1944	519: 28	1946	1 268: 69	1948	2 412: 46
1941	405: 58	1943	496: 19	1945	726: 90	1947	1 646: 87	1949	2 916: 18

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiavustustapauksia	Lisäksi avustuksesta osallisia	Yhteensä	Kotiavustukset, mk					Yhteensä
				Rahana	Polttopuina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	
Tammikuu	2 330	1 207	3 537	5 816 178	398 840	560	33 602	87 671	6 336 851
Helmikuu	2 378	1 217	3 595	6 049 378	563 522	800	62 104	119 094	6 794 898
Maaliskuu	2 444	1 354	3 798	6 400 541	585 432	1 775	71 736	120 316	7 179 800
Huhtikuu	2 338	1 174	3 512	6 039 709	610 028	—	54 911	98 601	6 803 249
Toukokuu	2 320	1 085	3 405	6 375 084	386 369	1 750	74 952	123 289	6 961 444
Kesäkuu	2 225	911	3 136	6 044 464	118 188	1 500	89 060	116 559	6 369 771
Heinäkuu	2 228	755	2 983	5 931 486	63 786	785	89 644	121 803	6 207 504
Elokuu	2 209	840	3 049	5 737 294	65 760	—	54 368	85 001	5 942 423
Syyskuu	2 309	979	3 288	6 400 051	147 332	80	86 787	97 530	6 731 780
Lokakuu	2 287	1 060	3 347	6 116 557	460 961	255	136 450	120 467	6 834 690
Marraskuu	2 336	970	3 306	6 037 953	732 966	22 140	248 333	99 847	7 141 239
Joulukuu	2 439	1 119	3 558	6 970 809	468 657	33 430	309 261	109 361	7 891 518
Koko vuosi	27 843	12 671	40 514	73 919 504	4 601 841	63 075	1 311 208	1 299 539	81 195 167

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu n:o 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysi-ikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoitusperien mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työnhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 205. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 13 p:n ja elokuun 12 p:n välisen ajan. Työtupien puutyöosaston lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa. Mainittakoon, että työtupien kolmen työnjohtajan tultua väliaikaisten järjestely-

jen johdosta v. 1947 siirretyiksi työskentelemään huoltovirastossa tai kunnalliskodissa, heidän palkkauksensa on edelleen suoritettu työtupien palkkamomentilta.

Sen jälkeen kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat kaupunginhallituksen tekemällä päätöksellä ovat tulleet keskitetyiksi työtupiin, ovat työtupien pääasiallisimpina töinä olleet tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 79 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululasten vaatteiden, sairaaloiden makuuym. vaatteiden, sähkö- ja kaasulaitosten mittarinlukijain virkapukujen ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä on voitu suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli kertomusvuoden eri kuukausina jossain määrin. Mainittakoon, että sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 168, tammikuun 31 p:nä ja lokakuun 31 p:nä sekä suurimmillaan, 189, helmikuun 28 p:nä. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 37 799, ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 2 671.

Työtupien bruttomenot olivat 39 722 501 mk ja bruttotulot 32 398 520 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 7 323 981 mk. Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista, koska niihin sisältyy kunnalliskodissa ja huoltovirastossa työskennelleiden palkkoja sekä työaineisiin ja kalustoon sidottuja menoeriä. Edellisten määrä oli 1 048 326 mk. Työaine- ja valmistevaraston sekä kaluston arvo, joka vuoden alussa oli 5 630 468 mk sekä lopussa 6 902 410 mk, oli vuoden aikana lisääntynyt 1 271 942 mk:lla. Kun nämä otetaan huomioon, saadaan nettokustannukseksi työntekijää ja työpäivää kohden 132: 38 mk (edellisenä vuonna 146: 20 mk).

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut tietty kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understöd rahasto ...	510	Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi	14 222
Bergman, Maria, testamenttirahasto	683	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	15 816
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot	600	Lampan, Elsa Maria, rahasto	1 149
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux rahasto	724	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	5 980
Gardbergin, Lisette, rahasto	68	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	478
Grefbergin, Emma, rahasto	7 853	Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	1 024
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	765	Westzynthiuksen, W. J. S. testamenttirahasto.....	1 427
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	355	Yhteensä	51 654

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 52 henkilölle yhteensä 45 124 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 811 eri henkilöä, joista 206 miestä ja 605 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	75	629	704
1938	132	359	491	1944	63	571	634
1939	176	466	642	1945	71	548	619
1940	145	551	696	1946	165	587	752
1941	112	579	691	1947	180	621	801
1942	69	597	666	1948	242	665	907
				1949	206	605	811

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä jonkin verran alentunut edellisestä vuodesta ollen kuitenkin toiseksi suurin koko irtolaislain voimassaoloaikana.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 219, erikseen miehistä uusia 97 ja naisista 122. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1944	15	116	131
1938	71	171	242	1945	41	128	169
1939	79	185	264	1946	129	187	316
1940	53	238	291	1947	109	164	273
1941	35	169	204	1948	145	184	329
1942	20	202	222	1949	97	122	219
1943	37	203	240	Yhteensä	949	2 315	3 264

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 29.1 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 137 eli 16.9 %, erikseen miehistä 23.8 % ja naisista 14.5 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	40.8	34.9	36.4
» maalaiskunnissa	56.8	63.6	61.9
Ulkomailla	2.4	1.5	1.7

Äidinkielenä oli suomi 717:lla eli 88.4 %:lla, ruotsi 82:lla eli 10.1 %:lla ja lopulla 12:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) ta-

vanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma.

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	44	21.4	17	2.8	61	7.5
Työn vieroksuminen	45	21.8	18	3.0	63	7.8
Kerjuu	13	6.3	—	—	13	1.6
Ammattihaureus	—	—	561	92.7	561	69.2
Muu peruste	104	50.5	9	1.5	113	13.9
Yhteensä	206	100.0	605	100.0	811	100.0

Irtolaisnaisista joutui 92.7 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 104 eli 50.5 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla, so. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle [1]), mutta varsin monilla, 45:llä eli 21.8 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput olivat huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräajan ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	56	27.2	63	10.4	119	14.7
Kotikuntaan lähettäminen	17	8.2	38	6.3	55	6.8
Irtolaisvalvonta	67	32.5	150	24.8	217	26.7
Työlaitos	31	15.0	198	32.7	229	28.2
Pakkotyö	3	1.5	22	3.6	25	3.1
Jälkivalvonta	30	14.6	133	22.0	163	20.1
Ilman huoltotoimenpidettä	2	1.0	1	0.2	3	0.4
Yhteensä	206	100.0	605	100.0	811	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 14.7 % ja valvonta-asteelle 26.7 %, työlaitoksessa oli 28.2 % ja pakkotyössä 3.1 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan lähes kolmasosa, 31.3 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 3 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 40.6 %, valvonta-asteelle 28.8 %, työlaitoksessa oli 8.7 %, pakkotyössä 0.4 % ja jälkivalvonnassa 0.9 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käypiä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi.

[1]) Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 44 990, josta 4 251 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	102	49.5	340	56.2	442	54.5
Naineita	78	37.9	145	24.0	223	27.5
Leskiä	5	2.4	27	4.4	32	3.9
Eronneita	21	10.2	93	15.4	114	14.1
Yhteensä	206	100.0	605	100.0	811	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 119 eli 14.7 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 15.0 % ja naisista 14.5 %.

Lapsia oli kaikkiaan 243 irtolaisella yhteensä 389.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	18—20 v. [2])	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Yhteensä
Miehiä	3.4	22.8	27.2	30.1	11.6	4.9	100.0
Naisia	6.3	38.8	30.4	18.7	4.8	1.0	100.0
Kaikkiaan	5.5	34.8	29.6	21.6	6.5	2.0	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 32 eli 4.0 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 56 eli 6.9 %, kansakoulun käyneitä oli 637 eli 78.5%, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 34 eli 4.2 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 29:llä eli 3.6 %:lla, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 22:lla eli 2.7 %:lla ja yksi oli suorittanut akateemisen loppututkinnon.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	2.0	4	0.7	8	1.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	4	2.0	7	1.2	11	1.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	12	5.8	37	6.1	49	6.0
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	8	3.8	24	4.0	32	3.9
b) työntekijöitä	1	0.5	35	5.8	36	4.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	82	39.8	271	44.8	353	43.5
Muita työntekijöitä	81	39.3	89	14.7	170	21.0
Merimiehiä ja kalastajia	7	3.4	—	—	7	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	5	2.4	5	0.8	10	1.2
Yksityisten palvelijoita	—	—	106	17.5	106	13.1
Muun elinkeinon harjoittajia	1	0.5	8	1.3	9	1.1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	1	0.5	19	3.1	20	2.5
Yhteensä	206	100.0	605	100.0	811	100.0

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym.

Kaikista irtolaisista oli 203 eli 25.0 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 401 eli 49.4 % kaikista, miehistä erikseen 150 eli 72.8 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 58.9 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 310 henkilöä eli 38.2 % kaikista, erikseen miehistä 38.8 % ja naisista 38.0 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 29 miestä ja 27 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 401 519 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhoitotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 2 867 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	50	247	297
Työlaitos	382	—	382
Sairaalat	189	705	894
Mielisairaalat	468	553	1 021
Tuberkuloosisairaala	20	100	120
Muut laitokset	—	153	153
Yhteensä	1 109	1 758	2 867

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 6 443 911 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 781 060 mk, joten nettomenoiksi jäi 5 662 851 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 929 eri henkilöä, joista 2 620 miestä ja 309 naista eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	650	98	748
1938	764	41	805	1944	509	109	618
1939	817	38	855	1945	1 447	198	1 645
1940	533	14	547	1946	1 794	197	1 991
1941	426	12	438	1947	2 448	321	2 769
1942	493	50	543	1948	2 769	348	3 117
				1949	2 620	309	2 929

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 1 756 miestä ja 212 naista eli yhteensä 1 968 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 864 miestä ja 97 naista eli kaikkiaan 961 henkilöä. Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	346	78	424
1938	484	24	508	1944	191	65	256
1939	315	8	323	1945	915	126	1 041
1940	150	4	154	1946	968	104	1 072
1941	201	8	209	1947	1 297	170	1 467
1942	242	43	285	1948	1 184	148	1 332
				1949	864	97	961
				Yhteensä	7 542	911	8 453

Uusien alkoholistien yhteissumma 8 453 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.8 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 23.4 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	47.2	35.9	46.0
» maalaiskunnissa	51.0	62.5	52.2
Ulkomailla	1.7	1.6	1.7
Syntymäpaikka tuntematon	0.1	—	0.1

Äidinkielenä oli suomi 2 652:lla eli 90.5 %:lla, ruotsi 260:lla eli 8.9 %:lla ja jokin muu kieli 17:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, eroitetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	53	2.0	1	0.3	54	1.8
Häiriö tai pahennus	993	37.9	128	41.4	1 121	38.3
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	79	3.0	2	0.6	81	2.8
Rasitukseksi joutuminen	58	2.2	7	2.3	65	2.2
Köyhäinhoidon tarve	3	0.1	—	—	3	0.1
Juopumuspidätykset	1 412	53.9	168	54.4	1 580	53.9
Vapaaehtoisuus	22	0.9	3	1.0	25	0.9
Yhteensä	2 620	100.0	309	100.0	2 929	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 53.9 %:lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 38.3 % (edellisenä vuonna 35.7 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 5.1 % (edellisenä vuonna 3.6 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 1.8 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 62.1 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 31.1 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 25 alkoholistia [1]).

[1]) Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 084	41.4	115	37.2	1 199	40.9
Raittiusvalvonta	887	33.9	117	37.9	1 004	34.3
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	220	8.4	24	7.8	244	8.3
» täytäntöönpantu	166	6.3	19	6.1	185	6.3
Jälkivalvonta	263	10.0	34	11.0	297	10.2
Yhteensä	2 620	100.0	309	100.0	2 929	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 71.7 %, raittiusvalvontaan 21.1 %, huoltolahoitoon määrättynä oli 6.3 %, kun sitä vastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 0.9 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 42 100, joista 5 773 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	863	32.9	70	22.7	933	31.9
Naineita	1 402	53.5	140	45.3	1 542	52.6
Leskiä	62	2.4	36	11.6	98	3.3
Eronneita	293	11.2	63	20.4	356	12.2
Yhteensä	2 620	100.0	309	100.0	2 929	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli alkoholisteista 4.4 %, erikseen miehistä 4.1 % ja naisista 6.8 %. Lapsia oli 1 348 alkoholistilla yhteensä 2 578.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli 40—49 vuotiaita, nimittäin 36.4 %. Myös 30—39 vuotiaita oli runsaasti, 32.8 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.7 % ja 50 vuotta vanhempia 16.4 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaikkiaan
Luku	—	22	401	960	1 067	397	82	2 929
%	—	0.7	13.7	32.8	36.4	13.6	2.8	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 72 eli 2.4 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 184 eli 6.3 %, kansakoulun käyneitä oli 2 163 eli 73.8 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa käynyt oli 117 eli 4.0 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 166:llä eli 5.7 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 29 eli 1.0 % ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 198:lla eli 6.8 %:lla.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

[1]) Ks. alav. 1 s. 151.

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	80	3.0	9	2.9	89	3.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	7	0.3	1	0.3	8	0.3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	209	8.0	35	11.3	244	8.3
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	176	6.7	16	5.2	192	6.6
b) työntekijöitä	38	1.4	18	5.8	56	1.9
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 284	49.0	135	43.7	1 419	48.5
Muita työntekijöitä	712	27.2	64	20.7	776	26.5
Merimiehiä ja kalastajia	41	1.6	—	—	41	1.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	56	2.1	6	1.9	62	2.1
Yksityisten palvelijoita	—	—	15	4.9	15	0.5
Muun elinkeinon harjoittajia	10	0.4	7	2.3	17	0.6
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	7	0.3	3	1.0	10	0.3
Yhteensä	2 620	100.0	309	100.0	2 929	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 48.5 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satamaym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 26.5 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikehenkilökunta sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 295 eli 10.1 %.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 870 ja naisalkoholisteista 116, yhteensä 986 henkilöä oli 33.7 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoidon avustusta yhteensä 340 henkilöä eli 11.6 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 3 325 068 mk. Lisäksi huollettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	2 791	285	3 076
Työlaitos	3 246	—	3 246
Sairaalat	2 416	905	3 321
Mielisairaalat	2 017	158	2 175
Tuberkuloosisairaalat	1 402	63	1 465
Muut laitokset	—	154	154
Yhteensä	11 872	1 565	13 437

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 10 313 033 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta, yksityisiltä ja valtiolta korvauksina yhteensä 430 784 mk, joten kaupungin lopullisiksi nettomenoiksi jäi 9 882 249 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 040 eri henkilöä, joista miehiä 11 556 ja naisia 1 484. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 905 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 460 ja syytteeseen asetettiin 4 768

henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 28 775. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.20 ja kutakin naista kohden 2.29. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja lokakuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 4 660, irtolaisina rekisteröityjä 819 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 569.

Juopumuspidätykset vv. 1940—49 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukkoosastossa taulukossa 8.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 585 eri henkilöön, joista 569 miespuolista ja 16 naispuolista. Näistä oli 77 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä 251 eli 42.9 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	60.5	50.0	60.2
» maalaiskunnissa	39.5	50.0	39.8

Huoltotoimenpiteet, sivilisääty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä sivilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Huoltotoimenpide						
Varoitus	493	86.6	14	87.5	507	86.7
Raittiussuojelu	76	13.4	2	12.5	78	13.3
Yhteensä	569	100.0	16	100.0	585	100.0
Siviilisääty						
Naimattomia	467	82.1	12	75.0	479	81.9
Naineita	98	17.2	4	25.0	102	17.4
Leskiä	1	0.2	—	—	1	0.2
Eronneita	3	0.5	—	—	3	0.5
Yhteensä	569	100.0	16	100.0	585	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 22, mutta 8 miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 20—24 vuotiaita, nimittäin 70.1 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	20—24 v.	Kaikkiaan
Luku	2	173	410	585
%	0.3	29.6	70.1	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	6	1.1	—	—	6	1.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	0.2	—	—	1	0.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	14	2.5	—	—	14	2.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	27	4.7	5	31.2	32	5.5
b) työntekijöitä	40	7.0	2	12.5	42	7.2
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	234	41.1	5	31.2	239	40.8
Muita työntekijöitä	130	22.8	—	—	130	22.2
Merimiehiä ja kalastajia	28	4.9	—	—	28	4.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	39	6.9	—	—	39	6.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	2	12.5	2	0.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	50	8.8	2	12.5	52	8.9
Yhteensä	569	100.0	16	100.0	585	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, so. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näin ollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammateittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan oli saanut vain 7 ja kertomusvuonna 6 henkilöä.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista valtion rahoittamista mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 790:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 21 151 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 599 722 200 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 139 900 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 599 582 300 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	50 791	82 149	924	83 073
II	49 843	81 127	968	82 095
III	51 033	82 864	969	83 833
IV	50 705	83 242	936	84 178

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (=nostajat) ryhmittyivät sen mukaan, kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	28 076	6 lapsesta	118
2 »	15 457	7 »	30
3 »	5 178	8 »	7
4 »	1 456	9 »	—
5 »	382	10 »	1
		Yhteensä	50 805

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 246 omaiselle kaikkiaan 3 736 519 mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa ja lisätalousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1949 varoja yhteensä 406 793 638 mk, josta määrästä kuitenkin 2 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 404 793 638 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosäätiölle, Väestöliitolle, Svenska befolkningsförbundet i Finland nimiselle järjestölle sekä Helsingin työvalmiusnaisille tulevat, yhteensä 1 232 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella myönnettiin lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 4 866 672 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 411 613 501 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut yhteensä 1 232 000 mk:n suuruiset avustukset, huoltoviraston kalustonhankintaan käytetyt 31 442 mk sekä kunnalliskodin henkilökunnan ja hoidokkien läpivalaisuun käytetyt 65 850 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 410 284 209 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 118 484 133 mk, jää jäljelle 291 800 076 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1949. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 63 352 007 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1940—49 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1940	44 656 114	1945	64 514 281
1941	47 858 837	1946	114 765 724
1942	42 236 476	1947	154 004 698
1943	41 433 239	1948	228 448 069
1944	42 932 472	1949	291 800 076

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1949 [1]):

[1]) Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 34. 1949.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittävät (+) tai alittavat (−) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	37 000 000	48 732 570	+ 11 732 570
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	862 000	1 265 070	+ 403 070
Työhuoneet	2 000 000	2 410 619	+ 410 619
Maanviljelys	970 000	795 917	— 174 083
Pesula	8 870 000	8 308 343	— 561 657
Tervalammen työlaitos	7 524 020	5 773 159	— 1 750 861
Tervalammen maatila	14 505 500	14 662 663	+ 157 163
Työtuvat	24 001 000	32 398 520	+ 8 397 520
Luontoisetujen korvaukset	3 993 190	4 137 272	+ 144 082
Yhteensä	99 725 710	118 484 133	+ 18 758 423

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat ja tilisiirrot	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta ja sen kansliat	43 806 136	+ 538 987	40 762 327	+ 3 582 796
Kassa- ja tilitoimisto	3 878 650	+ 67 574	3 895 873	+ 50 351
Asiamiestoimisto	13 634 530	+ 33 885	12 777 039	+ 891 376
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	12 616 306	+ 710 506	13 369 403	— 42 591
Kunnalliskoti	[1] 80 504 546	+ 2 597 283	81 187 420	+ 1 514 409
Työhuoneet	1 907 188	+ 15 766	1 904 893	+ 18 061
Maanviljelys	1 057 820	+ 16 940	973 988	+ 100 772
Pesulaitos	6 105 651	+ 354 731	6 727 167	— 266 785
Tervalammen työlaitos	11 906 700	— 78 510	11 689 213	+ 138 977
Tervalammen maatila	[2] 14 240 769	+ 558 510	13 338 330	+ 810 949
Työtuvat	34 548 342	+ 51 000	39 722 500	— 5 123 158
Yksityishoito	30 000	—	10 500	+ 19 500
Sairaanhoito	81 050 000	—	78 291 086	+ 2 758 914
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	2 000 000	—	3 661 297	— 1 661 297
Suoranaiset avustukset	95 000 000	—	100 401 380	— 5 401 380
Päivähoitokustannukset	25 000	—	160 850	— 135 850
Matkakulut	500 000	—	339 593	+ 160 407
Hautauskulut	750 000	—	1 071 350	— 321 350
Yhteensä	[3] 403 561 638	+ 4 866 672	410 284 209	— 2 905 899

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1940	191: 64	1942	194: 93	1944	195: 32	1946	410: 01	1948	813: 64
1941	210: 10	1943	195: 05	1945	281: 97	1947	564: 33	1949	1 027: 54

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 15 101 522 mk.

[1]) V:een 1950 siirrettiin määrärahasta 400 000 mk. — [2]) S:n 650 000 mk. — [3]) S:n 1 050 000 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1949 rahakorvauksina annetusta huollosta 74 771 834 mk, josta 48 732 570 mk koski huoltolautakunnan ja 26 039 264 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	18 478 665	5 336 847	23 815 512
Toisilta kunnilta peritty	13 352 625	4 481 128	17 833 753
Yksityisiltä peritty	16 901 280	16 221 289	33 122 569
Yhteensä	48 732 570	26 039 264	74 771 834

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 44 mieheltä ja yhdeltä naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 274 766 mk, josta 233 723 mk huoltolautakunnalta saadun ja 41 043 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	48 732 570	26 039 264	74 771 834
Työllä korvattu	233 723	41 043	274 766
Kaikkiaan	48 966 293	26 080 307	75 046 600

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 12 909 285 mk eli 36.0 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 3 527 367 mk eli 23.6 %, toisilta kunnilta perittyjen 4 756 307 mk eli 55.3 % ja yksityisiltä perittyjen 4 625 611 mk eli 37.7 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1940—49 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1940	32.4	1942	35.1	1944	47.9	1946	42.0	1948	34.3
1941	34.3	1943	49.7	1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1940	13.3	1942	17.5	1944	16.2	1946	8.5	1948	11.6
1941	15.0	1943	17.7	1945	13.3	1947	11.0	1949	11.8

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 1 093 909 mk.

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1949

	Vastaanotettuja anomuksia	Evättyjä anomuksia	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin: kunnallis-kotiin	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin: työlaitok-seen	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin: työtupiin	Maksu-sitoumuksia: sairaaloihin	Maksu-sitoumuksia: muihin lai-toksiin	Lääke- ja sairaan-hoitotarvikemää-räyksiä	Annettuja kotiavus-tuksia	Suoritettuja kassa-maksueriä	Annettuja varatto-muustodistuksia	Annettuja lausun-toja kansaneläke-laitokselle	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
Kansliat															
I	3 976	83	—	—	—	446	—	2 084	4 977	6 566	451	56	1 431	5 285	25 355
II	4 307	193	—	—	20	311	—	3 262	5 848	8 048	271	17	601	199	23 077
III	4 515	150	—	—	5	349	11	3 303	5 004	7 823	393	99	495	25	22 172
IV	3 626	141	—	—	9	317	—	4 970	5 973	7 349	221	38	888	—	23 532
V	1 566	75	—	—	2	233	—	2 272	2 830	3 445	84	223	778	655	12 163
VI	5 596	142	389	38	106	683	211	767	3 211	15 740	454	70	789	74	28 270
Yhteensä	23 586	784	389	38	142	2 339	222	16 658	27 843	48 971	1 874	503	4 982	6 238	134 569
Kuukausi															
Tammikuu	2 142	48	27	3	11	197	22	1 408	2 330	4 147	172	38	302	315	11 162
Helmikuu	2 052	60	37	1	23	187	9	1 491	2 378	4 320	206	27	719	625	12 135
Maaliskuu	2 171	62	20	4	21	208	15	1 567	2 444	4 442	234	82	554	401	12 225
Huhtikuu	1 722	58	26	3	13	181	15	1 399	2 338	4 186	184	40	395	435	10 995
Toukokuu	2 220	83	40	1	11	181	19	1 331	2 320	4 300	127	43	223	277	11 176
Kesäkuu	1 738	51	33	2	8	183	13	1 354	2 225	3 938	79	39	473	592	10 728
Heinäkuu	1 812	41	55	3	2	227	17	1 246	2 228	3 946	112	40	275	554	10 558
Elokuu	1 636	82	35	2	13	171	14	1 082	2 209	3 647	146	27	275	420	9 759
Syyskuu	1 860	65	10	8	8	210	19	1 302	2 309	3 809	207	33	687	608	11 135
Lokakuu	1 906	66	50	7	6	203	34	1 471	2 287	4 047	165	40	358	639	11 279
Marraskuu	2 182	111	34	2	15	189	21	1 452	2 336	3 923	125	60	271	677	11 398
Joulukuu	2 145	57	22	2	11	202	24	1 555	2 439	4 266	117	34	450	695	12 019
Yhteensä	23 586	784	389	38	142	2 339	222	16 658	27 843	48 971	1 874	503	4 982	6 238	134 569

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1949.

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	529	1 628	101	2 258
2 huonetta	335	483	87	905
3 »	75	97	19	191
4 »	28	43	9	80
Asui asukkina	364	926	19	1 309
» yömajassa	238	55	—	293
» laitoksissa koko vuoden	1 334	2 165	125	3 624
Tuntematon	9	11	2	22
Yhteensä	2 912	5 408	362	8 682

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	**7**	**38**	**16**	**100**	**31**	**135**	**25**	**87**
Irtolaishuollon peruste								
Kuljeksiva elämä	2	1	8	5	6	3	6	2
Työn vieroksuminen	2	1	4	4	13	3	6	2
Kerjuu	—	—	—	—	1	—	1	—
Ammattihaureus	—	36	—	91	—	129	—	82
Muu peruste	3	—	4	—	11	—	12	1
Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu								
Varoitus	4	7	6	9	8	12	5	7
Kotikuntaan lähettäminen	2	10	3	11	3	8	1	4
Irtolaisvalvonta	1	14	5	31	10	26	10	23
Työlaitos	—	6	1	37	5	52	6	27
Pakkotyö	—	—	—	1	1	4	2	5
Jälkivalvonta	—	1	1	11	4	32	1	21
Ei toimenpidettä	—	—	—	—	—	1	—	—
Syntymäpaikka								
Helsinki	1	10	6	19	11	15	3	19
Helsinkiä ympäröivät kunnat [1]	—	—	1	4	—	4	—	2
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	1	—	1	1	1	—	2
» » » maalaiskunnat	—	9	1	9	2	14	3	3
» Suomen kaupungit	3	7	3	20	4	18	3	18
» » maalaiskunnat	3	11	5	47	12	81	16	43
Ulkomaat	—	—	—	—	1	2	—	—
Saanut köyhäinhoitoa v. 1949	—	1	2	2	2	5	2	2
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumista	2	3	4	17	6	42	5	46
Rikollisuus								
Ei tuomittu	4	29	7	64	6	87	5	51
Tuomittu	3	9	9	36	25	48	20	36
Pidätetty juopumuksesta v. 1949								
Koko vuonna 0 kertaa	6	34	11	81	22	86	12	50
» » 1—2 »	1	4	4	16	6	35	4	24
» » 3— »	—	—	1	3	3	14	9	13

[1]) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1949

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet [1]				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	747	1 478	5	2 230	622	869	305	1 796	4 026
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	2	—	—	2	—	—	—	—	2
Yksinomaan kotiavustusta saaneita	250	1 242	—	1 492	594	971	11	1 576	3 068
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	268	431	2	701	428	417	39	884	1 585
Yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Yhteensä	1 267	3 151	7	4 425	1 645	2 257	355	4 257	8 682

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1949

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
31	**97**	**30**	**68**	**32**	**45**	**17**	**16**	**7**	**13**	**10**	**6**	**206**	**605**	**811**
4	3	3	2	9	—	3	—	2	1	1	—	44	17	61
6	3	4	4	5	—	3	—	—	1	2	—	45	18	63
1	—	4	—	1	—	2	—	—	—	3	—	13	—	13
—	90	—	62	—	41	—	16	—	8	—	6	—	561	561
20	1	19	—	17	4	9	—	5	3	4	—	104	9	113
6	10	7	9	7	5	7	2	4	1	2	1	56	63	119
1	3	1	2	3	—	1	—	—	—	2	—	17	38	55
7	19	10	15	10	9	7	3	3	8	4	2	67	150	217
8	37	3	18	6	14	—	5	—	1	2	1	31	198	229
—	3	—	4	—	3	—	—	—	1	—	1	3	22	25
8	25	8	20	6	14	2	6	—	2	—	1	30	133	163
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
5	8	6	8	12	5	3	—	—	4	2	—	49	88	137
—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	12	14
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	7	8
2	6	3	4	1	4	—	3	—	1	2	1	14	54	68
6	19	3	17	7	13	4	2	1	2	—	—	34	116	150
17	60	18	38	12	19	8	10	5	5	5	5	101	319	420
1	2	—	1	—	2	2	1	—	1	1	—	5	9	14
3	4	7	4	8	3	1	2	1	3	3	1	29	27	56
15	48	16	24	17	25	7	10	1	11	7	4	80	230	310
11	52	8	37	6	21	5	6	2	5	2	2	56	354	410
20	45	22	31	26	24	12	10	5	8	8	4	150	251	401
17	45	11	33	11	22	10	5	4	8	6	6	110	370	480
7	32	5	16	10	10	2	7	2	2	2	—	43	146	189
7	20	14	19	11	13	5	4	1	3	2	—	53	89	142

[1]) Ks. tämän kert. s. 139.

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1949

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vieroksuminen		Kerjuu		Ammattihaureus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	**44**	**17**	**45**	**18**	**13**	—	**561**	**104**	**9**	**206**	**605**	**811**
Siviilisääty												
Naimattomia	29	9	19	9	7	—	320	47	2	102	340	442
Naineita	8	5	19	6	5	—	132	46	2	78	145	223
Leskiä	1	1	2	2	—	—	21	2	3	5	27	32
Eronneita	6	2	5	1	1	—	88	9	2	21	93	114
Syntyperä												
Aviosyntyisiä	38	14	38	16	11	—	481	88	6	175	517	692
Aviottomia	6	2	5	2	2	—	75	12	3	25	82	107
Syntyperä tuntematon	—	1	2	—	—	—	5	4	—	6	6	12
Ammattiryhmä												
Virkamiehiä yms.	—	—	1	—	1	—	4	2	—	4	4	8
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	—	—	1	—	—	6	3	—	4	7	11
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	3	2	1	1	1	—	34	7	—	12	37	49
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystöä, työnjohtajia	—	1	2	—	—	—	23	6	—	8	24	32
b) työntekijöitä	—	1	—	1	—	—	33	1	—	1	35	36
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	13	6	19	11	4	—	251	46	3	82	271	353
Muita työntekijöitä	24	2	16	2	7	—	80	34	5	81	89	170
Merimiehiä ja kalastajia	1	—	2	—	—	—	—	4	—	7	—	7
Yleisten laitosten palveluskuntaa	1	—	3	—	—	—	5	1	—	5	5	10
Yksityisten palvelijoita	—	1	—	1	—	—	104	—	—	—	106	106
Muun elinkeinon harjoittajia	1	1	—	1	—	—	5	—	1	1	8	9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	3	1	—	—	—	16	—	—	1	19	20

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heidän elämäänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1949

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	**21**	**1**	**105**	**7**	**270**	**19**	**349**	**36**	**512**	**63**	**1 363**	**183**	**2 620**	**309**	**2 929**
Saanut köyhäinhoitoa v. 1949	—	—	3	1	21	1	51	3	50	9	180	21	305	35	340
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan	—	—	7	2	38	3	94	10	161	22	570	79	870	116	986
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1949	—	1	3	2	5	7	23	11	21	25	129	68	181	114	295
Ei käsitelty irtolaisuudesta	21	—	102	5	265	12	326	25	491	38	1 234	115	2 439	195	2 634
Pidätetty juopumuksesta v. 1949															
Koko vuonna 0 kertaa	5	—	17	2	41	1	57	9	82	13	215	44	417	69	486
» » 1—2 »	8	—	32	1	73	2	84	6	137	15	350	43	684	67	751
» » 3— »	8	1	56	4	156	16	208	21	293	35	798	96	1 519	173	1 692

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1949

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	21	1	105	7	270	19	349	36	512	63	546	64	405	52	212	41	127	17	73	9	2 620	309	2 929
Alkoholistihuollon peruste																							
Vaarallisuus	—	—	3	—	5	—	7	—	10	1	14	—	10	—	3	—	—	—	1	—	53	1	54
Häiriö tai pahennus	8	—	39	5	96	5	131	11	192	29	210	29	157	20	91	14	40	12	29	3	993	128	1 121
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	1	—	7	—	11	1	23	—	17	1	15	—	4	—	—	—	1	—	79	2	81
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	2	—	7	—	11	—	7	2	8	—	10	3	7	1	4	1	2	—	—	—	58	7	65
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Juopumuspidätykset	11	1	55	2	148	14	190	20	277	33	286	31	211	31	109	25	84	5	41	6	1 412	168	1 580
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	3	—	3	2	2	—	7	—	4	—	1	1	1	—	1	—	22	3	25
Huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus	9	—	41	3	135	9	163	17	211	24	224	19	135	19	77	15	57	5	32	4	1 084	115	1 199
Raittiusvalvonta	11	1	50	4	91	8	105	12	179	17	168	31	148	16	70	14	41	9	24	5	887	117	1 004
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	—	—	6	—	15	—	31	3	41	5	44	6	37	6	25	3	16	1	5	—	220	24	244
Huoltolahoito, täytäntöönpapantu	1	—	5	—	13	1	20	1	34	6	33	3	34	5	17	3	3	—	6	—	166	19	185
Jälkivalvonta	—	—	3	—	16	1	30	3	47	11	77	5	51	6	23	6	10	2	6	—	263	34	[2] 297
Syntymäpaikka																							
Helsinki	11	1	46	1	97	7	95	6	141	21	100	10	75	8	35	2	17	1	9	1	626	58	684
Helsinkiä ympäröivät kunnat[1]	—	—	2	—	3	—	9	—	8	—	9	—	9	—	4	—	3	—	1	—	48	—	48
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	2	—	3	—	3	1	10	3	14	1	8	—	5	—	6	—	—	—	51	5	56
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat	1	—	6	2	23	2	33	7	37	2	46	3	43	7	24	4	15	5	14	3	242	35	277
Muut Suomen kaupungit	8	—	19	2	54	3	72	2	112	9	110	17	101	7	44	3	26	4	14	1	560	48	608
Muut Suomen maalaiskunnat	1	—	30	2	87	7	134	20	193	25	252	33	162	29	97	31	58	7	32	4	1 046	158	1 204
Ulkomaat	—	—	—	—	2	—	3	—	10	3	15	—	7	1	3	1	1	—	3	—	44	5	49
Tuntematon	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3

[1])Espoon ja Helsingin maalaiskunta. — [2]) Näistä 13 miestä ja 2 naista oli vapaaehtoisessa huoltolahoidossa.

8. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1949

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin							Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä					Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syytteeseen
	1	2	3	4	5	6—9	10—		Syytteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä		
	kertaa														
	Miehiä														
Alle 18	38	3	—	1	1	—	—	43	13	39	2	—	—	53	13
18—20	226	55	14	2	5	1	3	306	82	201	194	16	2	459	93
21—24	627	166	66	29	11	19	5	923	369	485	471	136	12	1 524	465
25—29	900	261	97	58	33	44	25	1 418	547	561	1	429	26	2 771	718
30—34	892	252	122	70	39	69	44	1 488	581	494	—	550	47	3 441	863
35—39	1 238	362	170	89	54	94	61	2 068	797	600	—	812	52	4 713	1 143
40—44	1 120	354	157	82	56	114	57	1 940	727	572	—	821	53	4 648	1 103
45—49	896	258	108	77	38	74	59	1 510	524	439	—	678	47	3 711	805
50—54	561	159	65	29	18	41	29	902	322	277	—	364	23	2 032	483
55—59	330	70	42	23	19	21	18	523	200	165	—	200	13	1 216	270
60—	310	56	31	10	5	17	6	435	150	163	—	137	11	815	199
Kaikki	7 138	1 996	872	470	279	494	307	11 556	4 312	3 996	668	4 143	286	25 383	6 155
	Naisia														
Alle 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18—20	15	1	—	—	—	1	—	17	1	9	5	1	6	25	1
21—24	37	12	3	—	5	1	—	58	14	19	12	11	24	102	16
25—29	122	29	14	8	5	9	1	188	38	54	—	41	81	353	43
30—34	129	47	16	9	5	7	5	218	72	73	—	63	89	440	87
35—39	187	50	19	23	9	17	9	314	99	93	—	115	114	734	144
40—44	150	55	21	12	9	22	9	278	89	90	—	107	90	706	120
45—49	99	35	15	10	6	15	6	186	60	60	—	78	66	462	80
50—54	70	23	9	9	2	6	8	127	45	35	—	57	42	332	68
55—59	27	11	4	3	1	5	2	53	25	17	—	21	13	135	36
60—	24	9	6	—	3	1	2	45	13	14	—	23	8	103	23
Kaikki	860	272	107	74	45	84	42	1 484	456	464	17	517	533	3 392	618

20. Lastensuojelu

Lastensuojelulautakunnan kertomus[1]) v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus

Kertomusvuoden aikana lisääntyivät lastensuojelulautakunnan lakisääteiset tehtävät uuden sosiaalisen alan eli alaikäisten kotiapulaisten valvonnan joutuessa lautakunnan toimintapiiriin. Muussa suhteessa lautakunnan toiminta jatkui osapuilleen entisenä. Siinä edelleenkin esiintyi vaikeimpana pulmana riittävien ja tarkoituksenmukaisten sijoituspaikkojen löytäminen yhä lisääntyneelle turvattomien lasten ryhmälle. Kaupungin omien lastenhuoltolaitosten korkeinta paikkalukua jouduttiin osittain supistamaan uudempien vaatimusten mukaisesti ja varsinkin siksi, että lisääntyvälle henkilökunnalle täytyi laitosten piiristä varata asuntoja. Paikkaluku kertomusvuoden päättyessä oli 597. Yksityistä laitostoimintaa tuettiin entistä enemmän osittain lisättyjen avustusten turvin ja osittain hoitomaksuja ratkaisevasti korottamalla. Lautakunta kiinnitti monin tavoin kertomusvuonnakin huomiota lastenhuoltolaitosten kehittämiseen. Tässä suhteessa tehtiin eräitä väliaikaisiksi katsottavia esityksiä, mutta vastaisuutta ajatellen merkittävimmiksi muodostuvat varmaankin kertomusvuoden aikana työnsä aloittaneen, kaupunginhallituksen lautakunnan aloitteesta asettaman komitean laitosten kehittämistä ja vastaista rakennusohjelmaa koskevat esitykset. Laitospaikkojen jatkuva vähentyminen sekä vanhojen laitosten epätarkoituksenmukaisuus ja niiden rappeutunut kunto aiheuttavat kestämättömän tilanteen, josta voidaan selviytyä vain nopeilla ja perusteellisilla uudistuksilla.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano. Sosiaaliministeriön tammikuun 7 p:nä 1947 vahvistaman lastensuojeluohjesäännön mukaisesti lautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä osastoissa käsiteltäviä asioita varten 6 lisäjäsentä ja samoin yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa oli jäseniä ja lisäjäseniä. Lautakunnan ja eri osastojen kokoonpano oli seuraava:

Puheenjohtaja:
Manninen, S. N., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V. A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A. H., yliopiston professori
Westerlund, G., kouluneuvos
Bruun, E. M., filosofian maisteri
Ilvesviita, O. M. M., huoltovirkailija
Tainio, O. K., sihteeri
Stolt, E. V., rouva
Suosalmi, M., rouva

Varajäsenet:
Heiniö, P. J., ylilääkäri
Lindberg, P. W., varatuomari
Mickwitz, A.-M., filosofian maisteri
Ruuskanen, E., rouva
Valtonen, H. K., rouva
Ruohonen, R. L., rouva
Kallio, H. M., rouva
Lahdensuu, M. S., lääketieteen tohtori
Huttunen, M. M., rouva

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1951.

Lisäjäsenet:
Ruohtula, M. K., filosofian maisteri
Nuotio, S. I., sacri ministerii kandidaatti
v. Weissenberg, G. K. B., filosofian maisteri
Saarinen, T., rouva
Ristimäki, I. L., rouva
Jyrkänne, A., rouva

Varalisäjäsenet:
Sinervo, A. A., johtajatar
Jännes, N. E. M., lääketieteen lisensiaatti
Saltzman, K., johtajaopettaja
Oksanen, N. T., opettaja
Karvinen, A. I., toimittaja
Lampinen, K., valistussihteeri

Lautakunnan jäsenistä Manninen, Päivänsalo, Ylppö, Bruun, Ilvesviita ja Stolt muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului opettaja V. E. Kivisalo ja opettajiston varaedustajana opettaja T. R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa toimitsija E. O. Saastamoinen.

Eri osastojen puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi sekä jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Turvattomien lasten huolto-osasto:
Päivänsalo, V. A., puheenjohtaja
Bruun, E. M., varapuheenjohtaja
Saarinen, T.
Suosalmi, M.

Suojelukasvatusosasto:
Westerlund, G., puheenjohtaja
Nuotio, S. I., varapuheenjohtaja
Stolt, E. V.
v. Weissenberg, G. K. B.

Erityishuolto-osasto:
Ilvesviita, O. M., puheenjohtaja
Ylppö, A. H., varapuheenjohtaja
Ruohtula, M. K.
Jyrkänne, A.

Työhuolto-osasto:
Manninen, S., puheenjohtaja
Tainio, O. K., varapuheenjohtaja
Ristimäki, I. L.

Kaupunginhallitusta edusti kaikissa osastoissa toimitsija E. O. Saastamoinen.

Lääninhallituksen määrääminä jäseninä kuuluivat työhuolto-osastoon invaliidihuollon huoltovirkailija A. H. Linnomaa ja käsityöopiston johtaja S. Jutila sekä näiden varamiehinä rehtori T. Laakso ja ompelija S. Huotari.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 13 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 466 (edellisenä vuonna 735) pykälää. Uutta tapaa noudattaen ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä. Näin pöytäkirjat saatiin lyhyempään muotoon.

Lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunta kokoontui vuoden aikana 6 kertaa ja pöytäkirjat sisälsivät 25 pykälää. Eri osastojen toimintakertomus seuraa tuonnempana.

Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Suuren laitospaikkapulan vuoksi lautakunta joutui useaan otteeseen käsittelemään kaupungin laitosten kehittämistä. Niinpä lautakunta esitti [1]) 42 milj. mk:n suuruisen määrärahan varaamista v:n 1950 talousarvioon Toivolan koulu- ja osastorakennussuunnitelman toteuttamiseksi ja rakennustoimiston oikeuttamista käyttämään näitä varoja tarpeellisen määrän jo kertomusvuonna.

Lautakunta päätti [2]) pysyä aikaisemmassa päätöksessään Sofianlehdon lastenkodin laajennussuunnitelma-asiassa, mikäli se koski erillisen henkilökunnan asuntotalon rakentamista, ja esitti lisäksi tutkittavaksi mahdollisuuksia Reijolan lastenkotia vastaavan 40—60 paikkaisen laitoksen sijoittamisesta Sofianlehdon yhteyteen.

---

[1]) Lastens. lk. 18 p. tammik. 40 §. — [2]) S:n 15 p. marrask. 1 §.

Paikkapulan lieventämistä silmällä pitäen päätettiin [1]) puoltaa kaupungin osallistumista Diakonissalaitoksen suunnittelemaan vajaamielisten lasten Rinnekoti nimisen laitoksen laajentamiseen n. 20 %:n kustannuksin eli 21.1 milj. mk:lla, jolloin kaupunki saisi käytettäväkseen 25 uutta hoitopaikkaa.

Sen johdosta, että Tavolan koulukodin vuokrasopimus päättyi v:n 1950 puolivälissä, lautakunta, lastenhuoltolaitoskomitean antaman suosituksen mukaisesti esitti [2]) kaupunginvaltuustolle, että Tavolan koulukoti siirrettäisiin Ryttylän koulukodin yhteyteen Alatalo-osastoksi ja samalla suoritettaisiin erinäisiä virkojen järjestelyjä ja tarpeellisia korjaustöitä.

Poikien eristyslaitos, joka toimi supistetussa muodossaan kertomusvuoden loppuun, päätettiin [3]) kokonaisuudessaan siirtää vastaanottokodin yhteyteen v:n 1950 alusta lukien.

Leikki- ja askartelutoiminnan kehittämiseksi lastenkodeissa lautakunta päätti [4]) merkitä v:n 1950 talousarvioehdotukseensa määrärahan laitosten leikki- ja askarteluvälineiden uudistamista ja Malmin lastenkodin puolipäiväisen lastentarhanopettajan palkkaamista varten.

Niiden lastenhuoltolaitosten, joilla ei ollut käytettävissään maatilaa, piha-alueiden kunnostamisesta lautakunta teki [5]) esityksen.

Lastenhuoltolaitosten hallinnon tehostamiseksi lautakunta päätti [6]) asettaa keskuudestaan ns. laitostoimikuntia, mutta kaupunginhallitus kielsi päätöken toimeenpanon. Asia jäi kaupunginhallituksen asettaman lastenhuoltolaitoskomitean harkittavaksi.

Lautakunnan esityksestä [7]) kaupunginhallitus asetti 5-henkisen komitean käsittelemään lastenhuoltolaitosten kehittämistä ja vastaista rakennusohjelmaa kokonaisuudessaan. Komitea otti nimekseen Lastenhuoltolaitoskomitea. Lautakunnan edustajina komiteassa olivat puheenjohtaja Manninen ja jäsen Bruun. Komitean sihteerinä toimi lastensuojelun toimitusjohtaja A. E. Heiskanen. Komitean mietintö ei valmistunut vielä kertomusvuoden aikana.

Kaupunginhallitus asetti kertomusvuonna 6-henkisen komitean tutkimaan kysymystä yhteisen viraston perustamisesta lapsi- ja perhelisien sekä äitiysavustusten suorittamista varten, lastensuojelun ja muun huoltotoimen keskeisen vastaisen yhteistoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia yleensä sekä huoltohallinnon organisatiokysymystä. Lastensuojelutyön edustajina komiteassa olivat toimitusjohtaja Heiskanen ja lautakunnan jäsen, vt. kouluneuvos Westerlund. Komitea ei vielä kertomusvuonna saanut laajakantoista työtään valmiiksi.

Alaikäisten kotiapulaisten valvonta tuli uuden kotiapulaislain johdosta huhtikuun alusta lautakunnan tehtäväksi ja annettiin [8]) tarkoituksenmukaisuussyistä turvattomien lasten huolto-osaston ja lastenhuollontarkastajan hoidettavaksi.

Kaupunginvaltuusto antoi joulukuun 15 p:nä 1948 lautakunnan tehtäväksi väliaikaisesti järjestää lasten sijoittamista päivähoitoon lautakunnan valvonnan alaisiin, sopiviksi katsottuihin yksityiskoteihin. Lautakunta määräsi [9]) turvattomien lasten huolto-osaston hoitamaan tätä tehtävää. Työ osoittautui kuitenkin ajateltua vaikeammaksi. Hoitokoteja oli tosin runsaastikin saatavissa, mutta kun niiden soveltuvaisuutta ryhdyttiin tutkimaan ja yritettiin niitä valvoa, kieltäytyivät hoitokotien pitäjät siitä, eikä minkään lain nojalla voitu heitä siihen velvoittaa. Työ näytti silloisessa muodossaan siinä määrin epätarkoituksenmukaiselta, että lautakunta päätti [10]) pyytää sosiaaliministeriötä joko kiirehtimään lastensuojelulain yleistä tarkistusta tai ryhtymään perhepäiväkotien osalta erikoistoimenpiteisiin.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia lautakunta käsitteli yhteensä 77 (edellisenä vuonna 87).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta sosiaaliministeriön ja kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 12 (20) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärärahoja.

---

[1]) Lastens. lk 5 p. heinäk. 31 §. — [2]) S:n 8 p. marrask. 30 §. — [3]) S:n 13 p. jouluk. 25 §. — [4]) S:n 2 p. elok. 10 §. — [5]) S:n 2 p. elok. 20 §. — [6]) S:n 22 p. helmik. 55 §. — [7]) S:n 22 p. helmik. 59 §. — [8]) S:n 3 p. toukok. 34 §. — [9]) S:n 18 p. tammik. 4 §. — [10]) S:n 8 p. marrask. 14 §.

Oman erikoisryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 66 (77) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläislasten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti kuuteen toimistoon, jotka olivat seuraavat:

1. Yleinen eli hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen. Lautakunnan sihteerinä oli herra E. Stenholm.

2. Turvattomien lasten huoltotoimisto eli lasten huoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin turvattomien lasten huolto-osastossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna osaston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten valvonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomain lasten hoidon valvonta [1]), huhtikuun 1 p:stä 1949 alkaen nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri H. M. Törnudd.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusosastolle esitettäviksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, ja suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä oli lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. A. Helasvuo.

4. Aviottomien lasten huoltotoimisto eli lastenvalvojan toimisto, jonka tehtävänä oli hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa oli lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten hoidon ja kasvatuksen sekä taloudellisien etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama erityishuolto-osasto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. J. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti E. M. Tynkkynen.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat erityishuolto-osastolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa pikkulastenhoidon neuvontaa ja äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

6. Työhuoltotoimisto, jonka tuli valmistella sotaorpojen ja sotaleskien työhuoltolakien, invaliidihuoltolain ja ammattiopintojen avustamisesta annetun lain edellyttämät asiat työhuolto-osastolle esiteltäviksi ja muuten täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät. Toimiston johdosta vastasi työ- ja opintohuoltaja, insinööri A.-L. Levanto.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tilitoimisto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 224 sääntöpalkkaisesti sekä 70 tilapäisesti palkattua eli yhteensä 294 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päättyessä 228, 64 ja 292. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 49 sääntöpalkkaista ja 14 tilapäistä ja vuoden päättyessä 49 sääntöpalkkaista ja 16 tilapäistä lastensuojeluviraston sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 43 330 kirjelmää (edellisenä vuonna 33 382). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 599 (1 506),

[1]) Lastens. lk. 1948 19 p. lokak. 27 §.

turvattomien lasten huoltotoimiston 6 330 (3 556), suojelukasvatustoimiston 5 489 (5 298), aviottomien lasten huoltotoimiston 13 902 (10 361), äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 10 304 (7 208) ja työhuoltotoimiston 5 706 (5 453).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon pikkulastenkoti, jossa eri osastoilla oli yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille normaalilapsille. Syyskuun 9 p:nä 1948 paikkojen lukumäärää lisättiin väliaikaisesti 15:llä. Kodin johtajana toimi terveyssisar L. H. Härmälä apunaan 35 sääntöpalkkaista ja 16 tilapäistä viranhaltijaa.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen oli 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti M. Ritvanen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten oli niinikään 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. W. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 9 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Malmin lastenkoti on tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 40. Kodin johtajana oli neiti E. Hytönen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Nukarin lastenkoti on syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. M. Ojalainen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivolan koulukoti Helsingin kaupungin Pakilassa omine maatalouksineen on tarkoitettu enintään 80 apukouluasteella olevalle, käytökseltään moitteettomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Koulukodin johtajana toimi opettaja V. T. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 23 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti, joka sijaitsee Hausjärven pitäjässä omine maatiloineen, voi ottaa vastaan 75 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M. E. Sutinen apunaan 33 sääntöpalkkaista ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti sijaitsi maatiloineen Lohjan pitäjässä ja oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi neiti H. Laaksonen apunaan 8 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä on tarkoitettu enintään 25 kehityksensä puolesta apukouluasteella olevalle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa oli 20 sijaa. Osa oppilaista oli sijoitettu täysihoitoon laitoksen lähellä oleviin yksityisiin perheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi I. J. Jokinen apunaan 3 sääntöpalkkaista viranhaltijaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti sijaitsee Sofianlehdossa. Edellinen näistä toimii havaintojentekolaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoitopaikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset voivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Ammattioppilaskoti taas tarjoaa asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa oli yhteensä 100 ja ammattioppilaskodissa 36 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko apunaan 26 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Poikien eristyslaitos. Laitos perustettiin siveellisesti harhaantuneiden nuorten väliaikaista sijoitusta varten, jotka eivät olleet soveliaita pidettäviksi vastaanottokodissa ja jotka olivat erikoisen huolellisen valvonnan tarpeessa. Laitoksessa oli 11 hoitopaikkaa. Laitos toimi kertomusvuonna supistetussa muodossa marraskuun 15 p:ään saakka, jonka

jälkeen se henkilökunnan vuosilomien takia suljettiin ja vuoden lopussa siirrettiin vastaanottokodin yhteyteen.

Hyvösen lastenkoti, jonka omistaa samanniminen säätiö, mutta joka on kaupungilta useana vuonna saanut avustusta toimintansa tukemiseksi, toimi 35 paikkaisena Kotkankadun talossa n:o 14—16. Kodin hallintoa on valvonut lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi asettama johtokunta, johon kertomusvuonna kuuluivat talousneuvos M. Sillanpää puheenjohtajana sekä muina jäseninä kanslisti Y. A. Aittokoski, lastentarhain tarkastaja E. M. G. Borenius, varatuomari M. Mustakallio ja professori A. H. Ylppö. Kodin johtajattarena toimi neiti E. I. Siirala apunaan 9 muuta toimenhaltijaa. Kodin kaikki hoidokit olivat lastensuojelulautakunnan sinne sijoittamia.

Ent. Bengtsårin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna edelleenkin lautakunnan hallinnossa. Tilalla suoritettiin viljelysmaiden perusparannustöitä sekä sodassa tuhottujen metsien raivauksia ja metsänistutuksia. Tilaa käytettiin nuorisotyölautakunnan järjestämien nuorisoleirien tarpeisiin.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan koulukodin osalta lastenhuollontarkastaja ja muiden koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa kouluissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodista käsin kaupungin ruotsinkielisissä kansakouluissa. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. T. Leisti. Lasten terveydentilasta mainittakoon seuraavaa:

Vähitellen parantuneen ruoka- ja vaatetustilanteen johdosta lautakunnan alaisissa laitoksissa olevien lasten yleisvointi ja ravitsemustila parani huomattavasti ja useimmissa laitoksissa lasten terveydentila oli yleensä hyvä. Kuten oheisesta taulukosta selviää, lisäsivät muutamat kulkutaudit, etenkin influenssaepidemia, huomattavasti sairaustapausten lukumäärää.

Kun tarkastetaan Sofianlehdon pikkulastenkodin sairaustilastoa, voidaan havaita, että kaikki siellä esiintyneet sairaudet olivat tartuntatauteja. Tähän ilmeisesti vaikuttivat seuraavat seikat: paikkojen lukumäärää lisättiin ja lapsia oli päivittäin hoidossa yli varsinaisen paikkaluvun, jolloin eristysmahdollisuudet ja uusien, useimmiten sairaina sisäänotettujen lasten eristäminen oli hyvin vaikeata. Sairaustilanne ilmeni etenkin ripulin, hengityselinkatarrien sekä näiden aiheuttamien jälkitautien suuressa lukumäärässä.

Hygieniset olosuhteet eri laitoksissa, huomioon ottaen tilanahtauden ja puutteelliset rakennukset muutamissa laitoksissa, olivat yleensä hyvät. Lapsille suoritettiin tarpeelliset rokotukset.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Ryttylä	Toivoniemi	Tavola	Toivola	Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	Yhteensä
Hengityselinkatarrit ...	126	15	24	5	15	46	—	4	13	29	277
Influenssa	53	30	26	15	5	22	—	—	20	49	220
Ripuli	138	—	—	—	—	1	—	4	—	—	143
Paiseet	32	10	—	14	—	4	—	8	19	11	98
Korvatulehdukset	54	4	—	11	1	7	—	1	—	1	79
Ihosairaudet	63	—	—	4	—	1	—	2	—	4	74
Angina	30	—	2	2	—	5	1	—	1	13	54
Tuhkarokko	—	15	12	1	—	—	—	—	8	7	43

jatkoa

Tautiryhmä	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Ryttylä	Toivoniemi	Tavola	Toivola	Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	Yhteensä
Silmäsairaudet	22	—	1	1	—	3	—	—	5	1	33
Tapaturmat	—	—	—	4	—	19	1	2	5	2	33
Keuhkokuume	24	—	5	1	—	—	—	—	—	—	30
Keltatauti	—	—	—	—	18	12	—	—	—	—	30
Vesirokko	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Hinkuyskä	—	8	5	—	—	—	—	—	7	—	20
Suutulehdukset	2	—	—	4	1	—	—	—	—	—	7
Tulirokko	—	4	1	1	—	—	—	1	—	—	7
Sikotauti	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	5
Muut sairaudet	2	—	—	2	1	6	—	2	2	3	18
Yhteensä	546	112	76	65	41	126	2	24	81	124	1 197

Turvattomien lasten huoltotoimisto

Lukuunottamatta kasvattilapsia, kesäksi maalle toimitettuja sekä leikkikentille ilmoitettuja lapsia jätettiin turvattomien lasten huoltotoimistolle kertomusvuoden kuluessa 2 629 (1 696) ilmoitusta ja virka-apupyyntöä. Virka-apupyynnöt koskivat useimmissa tapauksissa lausunnon antamista holhousasioissa, joita oli 29 (46), ja adoptioasioissa, joita oli 57 (65), joista viimeksi mainituista 10 koski aviolapsia, muut aviottomia, sekä muissa lasten kotiolojen selvitystä koskevissa asioissa. Ilmoitukset jakaantuivat ilmoituksen tekijän, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaisesti seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Ilmoituksen tekijä											
Huoltoviranomainen	6	17	30	40	39	35	1	2	76	94	170
Terveydenhoitoviranomainen	42	55	54	29	13	17	—	—	109	101	210
Kouluviranomainen	—	—	—	—	10	5	—	—	10	5	15
Poliisiviranomainen	2	8	11	4	12	12	—	—	25	24	49
Muut viranomaiset	6	7	31	27	51	83	2	1	90	118	208
Lastensuojelujärjestöt	12	21	36	25	8	5	—	—	56	51	107
Lastensuojeluviraston virkailijat	7	2	16	14	31	20	19	17	73	53	126
Vanhemmat	143	107	177	153	90	71	—	—	410	331	741
Yksityiset henkilöt	60	79	204	190	205	255	7	3	476	527	1 003
Yhteensä	278	296	559	482	459	503	29	23	1 325	1 304	2 629
Ilmoituksen syy											
Lapsen:											
sairaus	10	12	18	10	7	5	—	1	35	28	63
raajarikkoisuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
aistiviallisuus	—	—	1	—	—	1	—	—	1	1	2
vajaamielisyys ja mielisairaus	—	3	10	2	6	13	—	—	16	18	34
muu henkinen poikkeavuus	—	—	4	—	9	10	—	—	13	10	23
Isän, äidin tai molempien:											
kuolema	1	2	13	14	14	15	2	—	30	31	61
sairaus	62	84	135	101	53	39	1	—	251	224	475
lapsen hylkääminen	10	7	12	16	16	7	—	—	38	30	68
työnpuute	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
huolimattomuus, työhaluttomuus	26	28	62	46	40	33	—	—	128	107	235

jatkoa

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
työolot	32	20	25	15	2	4	—	—	59	39	98
asuntovaikeudet	76	72	82	59	32	21	—	—	190	152	342
juoppous	9	9	51	42	44	43	—	—	104	94	198
irtolaisuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
vapausrangaistus	3	6	13	9	5	4	—	—	21	19	40
lapsen pahoinpitely	7	2	12	14	17	15	—	—	36	31	67
muu kasvatuskyvyn puute	—	1	11	13	26	32		1	37	47	84
Lapseen kohdistuva siveellisyysrikos yms.	—	—	1	3	—	10	—	—	1	13	14
Aiheeton ilmoitus	—	2	10	8	20	18	1	—	31	28	59
Muu syy	42	48	99	130	168	233	25	21	334	432	766
Yhteensä	278	296	559	482	459	503	29	23	1 325	1 304	2 629
Toimenpide											
Varoitus	4	—	21	19	26	31	—	—	51	50	101
Suojeluvalvonta	4	—	11	7	3	5	—	1	18	13	31
Epätäydellinen huostaanotto	102	120	200	185	149	168	6	3	457	476	933
Huostaanotto:											
hylkäämisen tai vanhemp. kuoleman perusteella	4	3	8	10	16	12	1	—	29	25	54
sopimuksen perusteella	63	52	38	28	21	20	—	—	122	100	222
vastoin vanhempien tahtoa	—	1	1	1	—	1	—	—	1	3	4
Lausunnot eri viranomaisille	2	2	14	15	43	60	2	1	61	78	139
Muut toimeeniteet	16	14	56	50	54	62	16	18	142	144	286
Ei toimenpiteitä	83	104	210	167	147	144	4	—	444	415	859
Yhteensä	278	296	559	482	459	503	29	23	1 325	1 304	2 629

Huostaanotetut lapset. Turvattomien lasten huoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 109 (1 951) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 1 345 (1 244) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 659 (637) yksityisiin perheisiin ja 686 (607) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 216 eli 10.2 % ruotsinkielisiä ja 12 eli 0.6 % vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin osaston huostaan 801 (634) lasta ja poistettiin 722 (643) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1950 jäi 1 387 (1 308) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 100 lasta 7 077 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 23 lasta käsittäen 4 269 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 22 lasta.

Poikkeuksellisten lasten huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta, yhteensä 70 tapauksessa.

Poikkeuksellisten tai vajaakykyisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä:

Sijoituspaikka	Poikkeuksellisia lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1948		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1950		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä		
Aistiviallisten laitokset	1	—	2	3	6	1	3	2	—	1 248	208.0
Kaatumatautisten huoltolaitokset	4	2	2	—	8	—	1	6	1	2 576	322.0
Vajaamielisten laitokset	38	40	41	13	132	11	6	68	47	41 698	315.9
Heikkomielisten lasten lastenkodit	100	37	19	10	166	25	9	94	38	46 910	282.6
Ongelmalasten hoito- ja tarkkailukodit	—	—	3	2	5	3	1	—	1	488	97.6
Sairaalat	4	2	—	1	7	—	—	4	3	2 393	341.9
Tavalliset lastenkodit	19	16	3	1	39	1	—	21	17	10 620	272.3
Yksityisperheet	1	1	—	—	2	—	—	1	1	730	365.0
Yhteensä	167	98	70	30	365	41	20	196	108	106 663	292.2

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1949 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofian lehdon pikkulastenkoti	Reijolan lastenkoti	Kullatorpan lasten koti	Malmin lasten koti	Nukarin lasten koti	Toivolan koulukoti	Vastaanottokodin koululaisosasto	Yhteensä
V:sta 1948 hoitoon jääneitä	112	34	37	36	18	79	54	370
V. 1949 hoitoon otettuja	194	86	17	41	17	12	102	469
Yhteensä	306	120	54	77	35	91	156	839
Näistä:								
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:								
yksityishoitoon	13	10	—	3	—	—	10	36
toiseen lastenkotiin	53	19	7	8	—	2	24	113
sairaalaan	5	—	—	3	—	—	1	9
b) Toimiston hoidosta poistettuina luovutettiin:								
vanhempainsa hoitoon	97	53	4	23	2	7	54	240
toiseen maksuttomaan hoitoon	15	3	—	1	—	2	6	27
toisen kunnan hoitoon	2	2	—	1	—	—	1	6
muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	—	3	—	1	3	4	12
kuoli	8	—	4	—	—	—	—	12
poistettiin muista syistä	—	—	—	—	1	2	4	7
Poistettuja yhteensä	194	87	18	39	4	16	104	462
V:een 1950 jääneitä	112	33	36	38	31	75	52	377

Näistä kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 1 (1) aistiviallinen, 113 (115) heikkomielistä ja 59 (25) syvemmin vajaamielistä.

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavasta yhdistelmästä. V. 1949 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuihin 5 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuihin 2 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuihin 2 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuihin 2 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1948 hoitoon jääneitä	223	139	174	286	822
V. 1949 hoitoon otettuja	226	98	88	111	523
Yhteensä	449	237	262	397	1 345
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen siirrettiin:					
toiseen sijoituspaikkaan	12	5	3	6	26
kunnan lastenkotiin	5	9	4	7	25
yksityisiin lastenkoteihin	5	8	4	4	21
sairaaloihin	4	1	—	—	5
vajaakykyisten hoitoloihin	25	2	1	—	28
b) Toimiston hoidosta poistettuina siirrettiin:					
työhuolto-osastolle	1	—	—	—	1
suojelukasvatustoimiston huoltoon	1	1	2	—	4
vanhempainsa hoitoon	131	62	20	37	250
toisen kunnan hoitoon	2	3	—	2	7
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	22	10	10	14	56
poistettiin työkykyisiksi tultuaan	3	3	18	32	56
poistettiin muista syistä	—	—	—	1	1
kuoli	5	—	1	—	6
Poistettuja yhteensä	216	104	63	103	486
V:een 1950 jääneitä	233	133	199	294	859

Lisäksi mainittakoon, että Leppävaarassa sijaitsevassa valtion ammattikoulussa oli 1 poika 151 päivää ja Kauniaisissa sijaitsevassa kodinhoito-opistossa 5 poikaa yhteensä 1 089 päivää ja 5 tyttöä yhteensä 1 363 päivää. Hinthaarassa sijaitsevassa kodinhoito-opistossa 3 poikaa yhteensä 788 päivää ja 4 tyttöä yhteensä 750 päivää sekä Lohjalla sijaitsevassa kodinhoito-opistossa 1 poika 121 päivää. Seuraavaan vuoteen jäi 6 tyttöä ja 6 poikaa.

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaistensa luokse. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan useimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidonneuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastusmatkoja maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitä paitsi toimitti lautakunta 21 (31) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 663 540 mk, josta saatiin sosiaaliministeriöltä 274 970 mk:n suuruinen korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 286. Näistä poistettiin hoidosta 103 ja uusia sijoitettiin 111, joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 294.

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Siuntiossa, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Jokioisissa, Kiikalassa, Ylivieskassa, Somerolla ja Nurmossa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 800 mk:sta 7 500 mk:aan kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matka-

kustannukset ja myöskin säälittävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaalikykyiset lapset aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 27 309 035 mk eli keskimäärin 20 305 mk vuodessa kutakin lasta kohden maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin saatua osuutta lukuunottamatta.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 6 lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 2 lasta ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 3 lasta.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja lasten hoidon ja kasvatuksen valvonta siirtyivät vuoden alkupuoliskolla aviottomien lasten huoltotoimistolta turvattomien lasten huoltotoimistolle, jossa lastenhuollontarkastaja joutui lastensuojelulautakunnan lokakuun 19 p:nä 1948 tekemän päätöksen perusteella toimimaan avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain 14 § 2 mom. mukaisesti lastenvalvojan apulaisena aviottomien lasten valvontaa koskevissa asioissa. Lasten jakaantuminen sijoituspaikan mukaan selviää sivulla 31 olevasta taulukosta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 889 (700) kasvattilasta, joista poikia 422 (306) ja tyttöjä 467 (394). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 500 (359) ja aviolapsia 389 (341).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvatusvanhemmat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi. Kuluneena vuonna oli jälkivalvonnassa 9 lasta, joista 3:n kohdalla valvonta lakkautettiin. Toivolan koulukodin ent. hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin. Heidän lukumääränsä oli kuluneena vuonna 25.

Nuoret kotiapulaiset. Huhtikuun 1 p:nä voimaan tulleen kotiapulaislain mukaan joutuivat kaikki 16 vuotta nuoremmat kotiapulaiset lastensuojelulautakunnan valvontaan. Tästä valvonnasta huolehti turvattomien lasten huoltotoimisto. Työnantajat ilmeisesti eivät kuitenkaan ole tehneet lainmukaisia ilmoituksia palvelukseen ottamistaan nuorista kotiapulaisista, koska heitä kuluneena vuonna rekisteröitiin ainoastaan 13. Valvonta lakkautettiin 2 tapauksessa ja 1 tapauksessa kiellettiin työnantajaa pitämästä alaikäistä kotiapulaista työssään. 11 nuorta kotiapulaista jäi vuoden vaihteessa edelleen valvontaan.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen varattomimpien perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 496 (717), joista lapsille 272 (388) ja saattajille 224 (329). Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia ja maksullisia kesäkoteja 46 (50), jolloin turvattomien lasten huolto-osasto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Useimmissa tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla; vain poikkeustapauksissa oli oleskelu lyhempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Edellä mainittujen matkalippujen hinnoista, 261 960 mk:sta, valtio korvasi puolet, joten kaupungin osuudeksi jäi 130 980 mk.

Sellaisille lapsille, jotka eivät syystä tai toisesta päässeet maalle, järjestettiin kesäleikkitoimintaa eri puolilla kaupunkia, nim. Vallilassa, Eläintarhassa, Hietarannassa, Kaivopuistossa, Malmilla, Toukolassa, Taka-Töölössä ja Pirkkolan omakotialueella, kaikkiaan 8 (7) eri kentällä. Näille ilmoittautuneita lapsia oli yhteensä 3 174 (3 146). Keskimäärin päivää kohden koko kesän aikana oli kentillä 771 (863) lasta jakaantuen kutakin kenttää kohden seuraavasti: Eläintarhassa 129 (197), Hietarannassa 137 (160), Pirkkolassa 102 (133), Kaivopuistossa 109 (133), Töölössä 90 (95), Vallilassa 51 (67),

Toukolassa 73 (78) ja Malmilla 60. Suurin lapsiluku kaikilla kentillä yhteensä oli 2 495 (2 241). Lapset saivat kerran päivässä keittoruokaa, jonka oli valmistanut kaupungin elintarvikekeskus. Leikkikentät olivat avoinna kolme kesäkuukautta klo 10—15.

Kokoukset. Turvattomien lasten huolto-osasto piti 17 kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 1 213.

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon v:n 1949 aikana kaikkiaan 802 (869), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	42	15	1	1	43	16	59
Poliisi- ja oikeusviranomainen	320	37	147	45	467	82	549
Huoltoviranomainen	3	2	1	2	4	4	8
Lastensuojeluviranomainen	15	8	5	4	20	12	32
Yksityinen henkilö	75	26	23	30	98	56	154
V. 1949 saapuneita ilmoituksia yhteensä	455	88	177	82	632	170	802
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	2	—	1	1	3	1	4
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	35	12	—	—	35	12	47
Lsl. 8 § 2 mom:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	317	26	6	8	323	34	357
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	2	1	1	—	3	1	4
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	15	2	22	3	37	5	42
Havaittu irtolaiseksi	58	39	35	62	93	101	194
Ehdollinen tuomio	6	1	26	2	32	3	35
Tavattu juopuneena	5	1	78	2	83	3	86
Muu syy	15	6	8	4	23	10	33
V. 1949 saapuneita ilmoituksia yhteensä	455	88	177	82	632	170	802
V:sta 1948 jäljellä olevia ilmoituksia	76	19	24	21	100	40	140
Kaikkiaan	**531**	**107**	**201**	**103**	**732**	**210**	**942**
Kohdistetut toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	173	8	49	5	222	13	235
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	2	—	1	—	3	—	3
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	9	7	9	17	18	24	42
Toimitettu lääkärinhoitoon	2	—	—	—	2	—	2
Muu toimenpide	2	—	2	—	4	—	4
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	67	22	23	13	90	35	125
Lsl. 9 § 1 mom.	1	—	—	—	1	—	1
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	42	9	5	8	47	17	64
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	10	2	5	3	15	5	20
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	153	46	85	47	238	93	331
V. 1949 käsiteltyjä asioita yhteensä	461	94	179	93	640	187	827
V:een 1950 jääneitä ilmoituksia	70	13	22	10	92	23	115
Kaikkiaan	**531**	**107**	**201**	**103**	**732**	**210**	**942**

Ilmoitukset koskivat 700 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 401 ja tyttöjä 80 ja 16—17 vuotiaita poikia 147 ja tyttöjä 72.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausunto kaupungin lastenpsykiatrilta 50, koulupsykologeilta 46, Malmin kasvatusneuvolalta 9, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygieniseltä neuvolalta 15 ja Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä 9, yhteensä 129 tapauksessa, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin lausunto 21 tapauksessa, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa 12 oppilaasta.

Lastenhuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1948	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1950	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Ryttylän koulukoti	52	32	84	29	55	20 235	240.9
Toivoniemen koulukoti	15	14	29	18	11	5 742	198.0
Tavolan koulukoti	20	10	30	12	18	5 741	191.4
Vastaanottokoti	18	78	86	83	13	4 270	44.5
Ammattioppilaskoti	15	10	25	16	9	1 808	72.3
Poikien eristyslaitos	2	55	57	57	—	1 105	19.4
Yhteensä	122	[1])199	[1])321	[1])215	106	38 901	121.2

Tavolassa oli lisäksi 1 poika jäljellä edellisestä vuodesta ja 3 vuoden aikana otettua turvatonta poikaa, joista 3 erosi ja 1 jäi v:een 1950, sekä ammattioppilaskodissa 41 turvatonta poikaa, joista 22 oli jäljellä edellisestä vuodesta ja 19 oli kertomusvuoden aikana kotiin otettuja, 18 erosi ja 23 jäi kodin hoitoon v:een 1950. Turvattomien lasten huoltopäiviä oli Tavolassa 939 ja ammattioppilaskodissa 7 865. Poikien eristyslaitoksessa oli 1 turvaton poika 2 päivää.

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 247 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 97 poikaa ja 35 tyttöä. Huoltopäiviä oli 49 563.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 24 lasta yhteensä 788 päivää; 14 poikaa ja 6 tyttöä oli sitä paitsi jossain muussa laitoksessa.

Pysyväisessä valvonnassa olleet lapset näkyvät seuraavasta taulukosta:

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranom.	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranom.	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1948	158	13	74	2	154	93	247
V. 1949 valvontaan tulleita	100	21	50	—	108	63	171
Yhteensä	258	34	124	2	262	156	418
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	11	3	15	2	13	18	31
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	34	2	6	—	31	11	42
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen laitoshoitoon	24	4	22	—	23	27	50
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	3	3	1	—	4	3	7
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	8	3	1	—	8	4	12
V:een 1950 jääneitä	178	19	79	—	183	93	276
Yhteensä	258	34	124	2	262	156	418

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusosasto 98 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten on suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä.

Kokoukset. Suojelukasvatusosasto piti v. 1949 16 kokousta.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti esitutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneistä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena huolehti ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana rikoksensa tehnyt. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Useat nuorisojärjestöjen jäsenet ja johtohenkilöt samoin kuin eräät muut yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten vapaaehtoisina valvojina. Näille maksettiin palkkiota 350 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin valvottaville tilapäisiä avustuksia, kuten kirjoja ja urheiluvälineitä, tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorison rikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin v:n 1949 aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15 vuotiaita	133	9	142
15—17 »	122	32	154
18—20 »	203	67	270
Yhteensä	458	108	566

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1949 irtolaisuuden takia 70 alle 18 vuotiasta henkilöä, joista poikia 23 ja tyttöjä 47. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 86, joista 26 poikia ja 60 tyttöjä koskevia.

V:n 1949 aikana saapui huoltolautakunnan alkoholistihuolto-osastolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 53, kaikki poikia koskevia, ja pidätettynä oli 43 eri henkilöä.

Edellä olevissa taulukoissa mainituista suojelukasvatustoimistolle ilmoitetuista tulivat toimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä joku määrä syytteeseen asetettuja tai tuomittuja 15—17 vuotiaana rikoksen tehneitä viimeksi mainittujen pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteiden varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta 2 poikaa, jotka alkoholistilain nojalla jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi.

Aviottomien lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomien lasten huoltotoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat edelleenkin aviottomien lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen, elatusmaksujen periminen, äitien opastaminen lastenhoidossa sekä lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen.

Lokakuun 1 p:stä 1948 lukien liitettiin lastenvalvojan valvontaan ja hoitoon myös asumus- ja avioerolapset, elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Kun ensiksi mainittuun päivään saakka lasten äidit olivat saaneet vointinsa ja kykynsä mukaan koettaa periä sopimuksiin tai oikeuden tuomioihin perustuvia elatusmaksuja erossa-asuvilta tai entisiltä miehiltään, tuli elatusmaksujen laiminlyönti hyvin yleiseksi. Niinpä lastenvalvoja hankki avioero- ja asumuserolapsille erinäisiä elatussopimuksia ja 112 tapauksessa oikeuden päätöksen lasten elatuksesta. Aviolasten osalta lastenvalvojan pääasiallinen toiminta kuitenkin kohdistui etupäässä elatusmaksujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle avioero- ja asumuserolasten kohdalla 504 tapauksessa ja aviottomien kohdalla 169 tapauksessa. Avioero- ja asumuserolapsia oli v:n 1949 lopussa lastenvalvojan luetteloissa 1 479 ja heidän elatuksensa laiminlyöjiä 1 308.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1948 jäljellä olevia	3 026	Luettelosta poistettuja	568
Uusia hoidokkeja	640	V:een 1950 jääneitä	3 098

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2 710	1 407
Leskiä ja laillisesti eronneita	307	220
Naineita	46	640
Tietoja puuttuu	35	831
Yhteensä	3 098	3 098

Ikä		
—15 vuotiaita	4	—
16—19 »	287	81
20—24 »	1 000	577
25—29 »	785	568
30—34 »	575	458
35—39 »	341	291
40—49 »	85	264
50— »	—	79
Tietoja puuttuu	21	780
Yhteensä	3 098	3 098

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	56	184
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	32	154
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	199	171
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	489	237
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	884	851
Muita työntekijöitä	223	352
Merimiehiä ja kalastajia	2	111
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	118	219
Yksityisiä palvelijoita	677	2
Muun elinkeinon harjoittajia	22	6
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	396	811
Yhteensä	3 098	3 098

Lasten sijoittamisessa avustivat äitejä naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla tai sanomalehdissä ilmoittamalla hankkivat sopivia hoitokoteja. Hoitokustannusten suorittaminen tuotti luonnollisesti varattomille äideille suuria vaikeuksia, minkä vuoksi ne useimmissa tapauksissa suoritettiin lautakunnan puolesta ja velottiin elatusvelvollisilta sopimusten tai tuomioiden sekä äideiltä maksukyvyn mukaan.

Aviottomien lasten hoitoa valvoivat huoltotarkastajat ja lastenhoidonneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairashoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenhoidonneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	76.4
Suhteellisen hyvän hoidon	22.7
Epätyydyttävän hoidon	0.9

Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	81.7
Suhteellisen hyvän hoidon	17.1
Epätyydyttävän hoidon	1.2

Äidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	73.2
Suhteellisen hyvässä kunnossa	23.5
Epätyydyttävässä kunnossa	3.3

Kasvatusäidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	80.6
Suhteellisen hyvässä kunnossa	17.0
Epätyydyttävässä kunnossa	2.4

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1949 aikana 49, joista kuollessaan 30 oli sairaalassa, 14 lastenkodissa, 3 hoitokodissa, 1 matkalla sairaalaan ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy		Kuoleman syy	
Aivoverenvuoto	1	Syntymävamma	2
Keltatauti	1	Tapaturma	2
Keskosia	13	Tuberkuloosi	2
Keuhkokuume	6	Vatsa- ja suolisairaus	12
Selkärangan halkio	1	Yleinen myrkytys	1
Synnynnäinen heikkous	1	Äkillinen tartunta	2
Synnynnäinen kuppa	2	Tuntematon	2
Synnynnäinen sydänvika	1	Yhteensä	49

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskeisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta

jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskeisellä ja lautakunnan hyväksymällä sopimuksella 173 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia oli 26.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja vireillä 12 ja uusia haasteita otettiin 181. Koska näistä 23 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 11 juttua sovittiin sekä 20 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 139 elatuskannetta. Näistä oli aikaisemmin tehtyjen sopimusten tai oikeuden päätösten varassa olleiden elatusapumaksujen korotuksia 10. Jutuista voitettiin 87, hävittiin 14 riittämättömien todistusten vuoksi ja 7 tapauksessa oli samasta syystä tai siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista tietoa, oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava, koska hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 350 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille pyynnöstä virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 382.

Lähetettyjen kirjeiden luku oli kertomusvuonna 13 902, kuten jo toisessa yhteydessä mainittiin.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Säästö v:sta 1948	—	—	5 081 287
Helsinkiläisille lapsille perityt elatusmaksut	9 007 776	14 923 642	23 931 418
Ulkokuntalaisille lapsille perityt elatusmaksut	•	•	31 900
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	130 550	2 111 949	2 242 499
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset	•	•	46 980
Kaupungin suorittamat tilapäisten avustusten korvaukset	•	•	10 748
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	38 578	223 580	262 158
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	250 021	238 689	488 710
		Yhteensä	32 095 700

Menot:

Helsinkiläisille äideille suoritetut lastenhoitoavustukset	8 431 284	13 951 019	22 382 303
Ulkokuntien lastenvalvojille suoritetut maksut	•	•	31 900
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	130 550	2 111 949	2 242 499
» » tilapäisten avustusten korvaukset	•	•	6 150
Myönnetyt tilapäiset avustukset	•	•	51 578
Oikeuskuluihin käytetyt korvaukset	288 599	462 269	750 868
Siirto v:een 1950	•	•	6 630 402
		Yhteensä	32 095 700

Lastenvalvojan oikeuskuluihin ja kansliamenoihin sekä aviottomien lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli varattu lautakunnan menoarvioon 460 000 mk:n suuruinen määräraha, mutta tarvittiin tähän 802 446 mk, josta kuitenkin saatiin v. 1949 takaisin perityksi 309 136 mk, mikä selviää edellä olevasta tiliselvityksestä. Helsingissä yksityisiin perheisiin sijoitetuille lapsille ja heidän hoitajilleen järjestettiin yhteinen joulujuhla.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 62 (82) aviotonta lasta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden 1949 aikana oli erityishuolto-osastolla 25 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 973 anomusta (edellisenä vuonna 4 937). Anomuksista hyväksyttiin 6 917 (4 876) ja hylättiin 56 (61). Äitiysavustuksen määrä muutettiin tammikuun 1 p:nä 1949 voimaan tulleella lainmuutoksella v. 1949 syntyneille lapsille 4 500 mk:ksi. Vuoden alusta heinäkuun 1 p:ään saakka lautakunta myönsi äitiysavustuksia harkinnan perusteella, jolloin ns. harkintaverorajana pidettiin 2 000 äyriä. Rajan ylittävissä tapauksissa oli anomukseen liitettävä tarkka selvitys anojan ja hänen miehensä tuloista ja muista avustuksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista, joista myöskin kotikäynneillä otettiin selvää. Heinäkuun 1 p:nä voimaan tulleella lainmuutoksella äitiysavustuksen myöntäminen tuli riippumattomaksi anojan varallisuudesta. Sen sijaan laissa korostettiin terveydenhoidollisten vaatimusten täyttämistä entistä tehokkaammin. Niinpä avustuksen saannin ehtona oli, että anoja alistui lääkärin, kätilön tai kunnallisen neuvonta-aseman tarkastukseen ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä.

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat ja liitosalueen kätilöt. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 453 (1 582) ja neuvonta-asemille 4 520 (3 355) anomusta.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 6 547 (4 606) naimisissa olevaa ja 426 (331) naimatonta. 78 (70) anojaa synnytti kaksoset.

V:n 1949 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 27 648 250 mk, josta luontoisavustuksia 3 735 050 (3 418 150) mk:n arvosta. Luontoisavustukset olivat 2 500—2 800 mk:n hintaisia lastenvaatteita sisältäviä pakkauksia. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin 1 748 (edellisenä vuonna 1 538) perhelisäanomusta, joista 437 (385) oli leskien ja 95 (75) työkyvyttömien anomuksia. Näistä hylättiin 41 (28), joista 22 (13) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti sallitun rajan ja 19 (12) tapauksessa tapahtui hylkääminen muista syistä. Verotettavan tulon raja oli 2-lapsisella perheellä 1 300 äyriä, 3-lapsisella 1 560, 4-lapsisella 1 800, 5-lapsisella 2 160 jne. Perhelisää saaneista perheistä oli 189 (124) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman enimmäismäärän. Perhelisän määrä oli 4 000 mk lasta kohden. Perhelisää saaneilla 1 644 perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 6 586 (6 136), joista 6 423 (5 999) alle 16-vuotiasta ja 159 (132) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 4 (5) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka otettiin huomioon työkyvyttömyyden takia.

Perhelisän saaneiden lapset jakaantuivat eri suuruisiin perheisiin seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	312	7	46
3	134	8	17
4	711	9	5
5	305	10	1
6	113	Yhteensä	1 644

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saaneet seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	235	Työnjohtoasemassa olevia	19
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	50	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	719
Liike- ja varastoapulaisia	164	Muita työntekijöitä	241
Autonkuljettajia	76	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	140
		Yhteensä	1 644

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä, 10 014 000 mk:sta, jaettiin suurille perheille 6 629 000 mk, leskiperheille 2 570 000 mk ja työkyvyttömien perheille

815 000 mk. Tavaran saannin tultua helpommaksi hankkivat asiakkaat enimmäkseen itse haluamansa tarvikkeet kaupoista ja esittivät niistä hyväksyttävän tilityksen. Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 63 685 mk, kotieläimiä ja niiden rehuja varten 7 100 mk, asuinrakennusten kunnostamiseen 133 460 mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 3 245 275 mk, huonekaluihin 515 380 mk, astiastoihin ja muihin taloustarvikkeisiin 425 000 mk, vaatetukseen 5 192 531 mk ja muihin luontoissuorituksiin 431 569 mk.

Perhelisän hakijoiden luo tehtiin vuoden kuluessa 3 608 (2 825) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheen taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Lähetetyt kirjeet. Kuten toisessa yhteydessä jo mainittiin, lähetti lastensuojeluviraston äitiysavustus- ja perhelisätoimisto kertomusvuoden aikana 10 304 (7 208) kirjettä.

Työhuoltotoimisto

Sotaorpojen työhuolto. Työhuoltotoimiston kortistossa oli v:n 1949 päättyessä 1 905 (1 969) sotaorpoa, joista tyttöjä 905 ja poikia 1 000.

Sotaorpojen työhuollosta annetun lain mukaisesti toimisto teki sosiaaliministeriölle 117 (84) esitystä työhuollon myöntämiseksi oppi- tai ammattikouluissa opiskeleville orvoille. Ministeriö antoi myönteisen päätöksen 72 (72) tapauksessa, 9 anomusta evättiin ja 36 tapauksessa päätös ja sen toimeenpano siirtyivät v:n 1950 puolelle. Kertomusvuonna ja edellisinä vuosina annettujen päätösten mukaisesti kaikkiaan 153 (137) orvon työhuoltokustannukset suoritettiin toimistosta käsin ja nousivat nämä kaikkiaan 2 192 469 mk:aan (1 720 375 mk).

Tilapäisavustusten saamiseksi toimisto teki lisäksi 43 (37) esitystä Presidentti Kallion rahastolle 38 (35) orvon puolesta. Anomuksiin saatiin 40 tapauksessa myönteinen vastaus ja avustukset, vaihdellen 2 000 mk:sta 20 000 mk:aan, suoritettiin viipymättä saajille Edellisenä vuonna myönnetyt erät, joiden maksu oli siirtynyt kertomusvuoden puolelle, mukaan luettuina välitettiin mainitun rahaston avustuksia yhteensä 184 500 mk (147 835 mk).

Lisäksi anottiin yhdelle ammattityössä olevalle sotaorvolle työvälineavustusta, mutta asian ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Kaikkiaan oli huollon kohteena 220 orpoa ja suoritettiin näille eri perusteella yhteensä 2 376 969 mk (1 868 210 mk) huoltoavustuksina.

Sotaleskien työhuolto. Kertomusvuoden lopussa oli toimiston kirjoissa 1 808 (1 776) sotaleskeä.

Sotaleskien työhuollosta annettujen säännösten perusteella sosiaaliministeriölle tehtiin 135 (165) erilaatuista työhuolto- ja avustusesitystä. Työhuoltoa ammattikoulutuksen muodossa myönnettiin 11 (20) ja 16 (20) leskeä sai työvälineavustusta. Työhuoltoavustukset nousivat yhteensä 483 790 mk:aan (902 323 mk). Presidentti Kallion rahaston varoja välitettiin 80 500 mk (269 000 mk) 21 (45) anomuksen perusteella 15 (42) leskelle.

Sairausavustusanomuksia laadittiin 79 (55), 74 (47) vähävaraista leskeä sai eri suuruisina avustuksina kaikkiaan 329 621 mk (172 927 mk).

Huoltoavustuksina sotaleskille jaettiin siis 107 leskelle 893 911 mk.

Tavanmukainen tarkastus huollon kohteena olleiden leskien luona osoitti, että saatu apu oli tarkoituksenmukaista ja oikein käytettyä.

Ammattiopintojen avustaminen. Toimiston kirjoissa oli v:n 1949 alussa 950 (772) sellaista opiskelijaa, joiden avustaminen jatkui edellisinä vuosina annettujen päätösten perusteella. Uusia apurahoja ja lainaesityksiä käsiteltiin 919 (978). Myönteisen päätöksen sai 532 (323) helsinkiläistä opiskelijaa ja 281 (395) maaseudulta kotoisin olevaa, mutta pääkaupungissa opiskelevaa nuorta. Aktiivisen huollon alaisena oli kaikkiaan 1 673 (1 426) opiskelijaa. Kertomusvuonna myönnettyjen lainojen ja apurahojen määrä nousi kaikkiaan 32 227 665 mk:aan (18 537 900 mk), josta helsinkiläisten opiskelijain osalle tuli 19 946 600 mk (8 384 600 mk). Kaikkiaan suoritettin 21 955 890 mk ja palautettiin opintojen keskeytymisen ym. vuoksi 1 319 450 mk (1 030 750 mk). Vv. 1950—51 maksettavaksi jäi tileille 23 219 440 mk (13 685 530 mk). Kaupungin talousarvioon otetusta 1 milj. mk:n suuruisesta määrärahasta jaettiin lainoina ja apurahoina 998 010 mk (991 278 mk).

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyjä lausuntoja pyynnöstä annettiin 110 (87) anojalle.

Invalidihuolto. Invalidihuoltolain mukaisesti toimisto edelleenkin hoiti Helsingissä asuvien invalidien työhuoltoesitykset. Vuoden kuluessa annettiin 639 (403) lausuntoa anomusten johdosta ja 474 (281) anomukseen saatiin myönteinen päätös, 113 (71) evättiin ja 49 (52) anomuksen johdosta päätös saatiin vasta seuraavan vuoden puolella. Edellä mainittujen invalidien joukossa osa oli sellaisia, joiden huollon toimisto hoiti alusta loppuun, muut hoitivat eri invalidihuoltoelimet, joille aloitteentekijöinä kuului myös päätöksen toimeenpano.

Lääkintähuoltona myönnettiin sairaalahoito 56 tapauksessa, sidoksia, proteeseja, jalkineita, vaunuja ym. apuvälineitä ja lääkkeitä 284 tapauksessa. Lääkintähuoltomenojen kunnalle aiheuttamien kustannusten peittämiseksi anottiin valtiolta 516 347 mk:n suuruinen korvaus.

Ammattikoulutusta varten sai 30 invalidia lainan ja yhdelle invalidille myönnettiin koulutusajaksi myös huoltoraha. Työhuoltotoimiston välityksellä suoritettiin invalidien koulutusmenoina 97 000 mk lainoina ja 381 481 mk huoltomenoina.

Oman yrityksen perustamiseen ja työvälineiden hankintaan myönnettiin 36 invalidille avustuksena 240 552 mk ja korottomana lainana 285 671 mk.

Ehkäisevän köyhäinhoidon määrärahasta maksettiin sosiaaliministeriön päätösten mukaisesti erilaisina avustuksina invalideille 251 839 mk mainittujen invalidihuoltomenojen lisäksi.

Hakemuksesta myönsi sosiaaliministeriö invalidirahan 87 invaliidille. Invaldirahan enimmäismäärä oli tänä vuonna 12 000 mk.

Kunnallisia invalidivaroja käytettiin edellä mainittujen, valtion myöntämien huoltomenojen lisäksi 558 217 mk.

Kokoukset ym. Työhuolto-osasto kokoontui 17 kertaa. Lähetettyjen postilähetysten luku oli 5 706.

Sotainvalidien työhuoltotoimiston pyynnöstä annettiin 67 lausuntoa työvälineapua tai koulutusta anovien invalidien työhuollon tarpeen selvittämiseksi.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 566 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 942 lasta (edellisenä vuonna 821), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 508 (2 388) lasta. Näistä oli 2 090 turvatonta ja 399 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 19 lasta osan vuodesta turvattomien lasten huoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 627 eli 64.9 % ja aviottomia 881 eli 35.1 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 62.9 ja 37.1 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 73.7 ja 26.3. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 108:lla eli 68.1 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 422:lla eli 25.9 %:lla oli toinen vanhemmista kuollut ja 97 eli 6.0 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 434:llä eli 49.3 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 394:llä eli 44.7 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 53:lla eli 6.0 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nim. 1 864 eli 74.3 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 57 ja muualla Uudenmaan läänissä 93, joten muualla sytyneitä oli ainoastaan 401 eli 16.0 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 1 735:llä eli 69.2 %:lla Helsingissä, 19:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 29:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 121:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 244 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, on heidät ryhmitetty vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 009 eli 40.2 %, muiden työntekijäin 434 eli 17.3 %, palvelijoiden 223 eli 8.9 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 183 eli 7.3 %, liikeapulaisten ja palvelus-

kunnan 332 eli 13.2 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 74 eli 3.0 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, miksi edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtuva seikka. Ainoastaan 660 tapauksessa eli 26.3 %:ssa syy johtui lapsesta; 296 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 364 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 1 556 tapauksessa eli 62.0 %:ssa syy johtui vanhemmista, 344 eli 13.7 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 335:ltä eli 13.4 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 186 lasta eli 7.4 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 467 lapsen, 18.6 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 142 tapauksessa, 5.7 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 192:lla eli 87.4 %:lla suomi, 273:lla eli 10.9 %:lla ruotsi ja 43:llä eli 1.7 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1949 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 147 711 003 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	17 111 048
Lastenkodit	35 914 657
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	13 282 805
Toivolan koulukoti	10 021 864
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	16 273 283
Poikien eristyslaitoksen menot	691 313
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	27 309 036
Suojelukasvatuksen alaisten lasten sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	3 137 464
Palkkiot suojelukasvatuksen alaisten yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäisavustukset	133 505
Keuhkotautisten lasten hoito	4 907 562
Tylsämielisten, aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	2 518 363
Lasten kesävirkistys	1 489 320
Lastenvalvojan menot ja aviottomien lasten avustaminen	535 597
Lasten hampaiden hoito	100 488
Kunnallinen lisäavustus ammattiopetukseen	935 020
Matkakulut	263 021
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten irtolaisten lähettäminen kotikuntiinsa	246 081
Koulukotien maatilat	11 200 576
Yksityisille lastensuojeluyhdistyksiile myönnetyt avustukset	1 640 000
Yhteensä	147 711 003

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Laitos	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	668 969
Reijolan lastenkoti	254 345
Kullatorpan lastenkoti	488 098
Malmin lastenkoti	495 962
Nukarin lastenkoti	1 126 816
Ryttylän koulukoti	2 807 154
Toivoniemen koulukoti	1 457 359
Toivolan koulukoti	1 434 481
Vastaanottokoti	1 451 242
Yhteensä	10 184 426

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1949 54 418 554 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	5 209 649	
Vierailta kunnilta	4 481 128	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	16 348 487	26 039 264
Koulukotien valtionapu		10 967 116
Koulukotien oppilastöistä saadut tulot		791 205
Ammattioppilaskodin hoidokkien suorittama korvaus		916 005
Maatilojen tilittämät tulot		
Ryttylän tilan	4 305 879	
Toivoniemen tilan	2 036 315	
Toivolan tilan	3 100 772	9 442 966
Laitosten ja maatilojen henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		6 107 345
Vierailta kunnilta ym. perittävät matkakustannusten korvaukset		12 982
Eristyslaitoksen hoidokkien maksut		141 671
	Yhteensä	54 418 554

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 157 895 429 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 103 476 875 mk eli 12 773 176 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toivoniemen ja Ryttylän tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 131 622 mk ja Ryttylässä 937 108 mk eli yhteensä 1 068 730 mk, joista laitosten tuloihin sisältyi 40 %:n valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletuksen jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 278 214 mk ja Ryttylän kohdalla 250 401 mk eli yhteensä 528 615 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset, yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuna nousivat v. 1949 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	17 580 863	408	148 786
Reijolan lastenkoti	4 038 248	323	117 935
Kullatorpan lastenkoti	3 716 937	294	107 391
Malmin lastenkoti	2 875 690	210	76 467
Nukarin lastenkoti	3 925 478	352	128 421
Ryttylän koulukoti	11 314 348	539	196 700
Toivoniemen koulukoti	2 413 082	411	149 868
Tavolan koulukoti	1 649 712	221	80 500
Toivolan koulukoti	9 331 944	332	121 056
Vastaanottokoti	10 102 929	388	141 541
Poikien eristyslaitos	676 765	585	213 499
Ammattioppilaskoti	2 185 960	196	71 603
Yhteensä	69 811 956	360	131 357

Edellä mainitut päiväkustannukset jakautuivat eri laitoksissa seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit					Koulukodit				Vastaanottokoti	Poikien eristyslaitos	Ammattioppilaskoti	Kaikkiaan
	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Ryttylä	Toivoniemi	Tavola	Toivola				
	Markkaa												
Palkkaukset	257	230	199	156	213	278	199	122	198	217	325	73	213
Vuokra, lämpö ja valo	48	24	19	4	57	131	44	19	29	70	56	23	49
Ruokinta	49	41	43	30	32	71	62	43	60	61	89	76	53
Vaatetus ja kalusto	31	18	27	13	35	35	46	25	31	23	9	15	28
Muut menot	22	10	7	6	16	23	60	12	13	17	104	10	17
Yhteensä	408	323	294	210	352	538	411	221	332	388	585	196	360

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 20 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 1 640 000 mk. Tästä saivat *Lastentyökotiyhdistys* kouluikäisten lasten päiväkotien ylläpitoa varten 400 000 mk; *Koteja kodittomille lapsille* niminen yhdistys ylläpitämänsä lasten vastaanottokodin avustamiseksi 50 000 mk; *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* Sofie Mannerheimkodin ylläpitämiseksi yksinäisiä naisia ja heidän lapsiaan varten 180 000 mk; *Suomen lastenhoitoyhdistys* ylläpitämiensä lastenkotien tukemiseksi 500 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* Kilossa ylläpitämänsä poika- ja tyttökodin avustamiseksi 150 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa ylläpitoa varten 60 000 mk; *Helsingin Ensi Koti* niminen yhdistys äiti- ja lapsikodin ylläpitämiseksi 240 000 mk; ja *Kalliolan työkeskus* nuorison kerhotoiminnan tukemiseksi 60 000 mk.

Näiden avustusten lisäksi kaupunginhallitus jakoi lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 385 000 mk. Näistä varoista saivat: *Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys* kasvatussosiaalista toimintaansa ja ylläpitämäänsä tyttökotia varten 60 000 mk; *Svenska kristliga föreningen av unga män* kasvatussosiaalisen työnsä tukemiseksi ja vähävaraisten poikien kesävirkistystoimintaa varten 30 000 mk; *Helsingin poikakotiyhdistys* kahden ammattioppilaskodin ylläpitämiseksi 50 000 mk; *Sairaanhoitajatar H. Kivimäki* Leppävaarassa sijaitsevan pikkulastenkotinsa ylläpitämiseksi 40 000 mk; *Lastenkoti Bethel* lastenkodin ylläpitämiseksi 15 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* vapaata lasten- ja nuorisotyötä ja lasten kesäsiirtolaa varten 110 000 mk; *Tapaturmantorjuntayhdistys* koulukoteihin kohdistuvaa toimintaansa varten 20 000 mk sekä *Kallioniemen kesäkodin kannatusyhdistys* varattomien äitien ja lasten kesävirkistystä varten 60 000 mk.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi kertomusvuoden aikana *Hyvösen lastenkodille* 2 555 732 mk kertomusvuoden tappion peittämiseksi; *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle* 600 000 mk Santahaminan osaston avustukseksi ja *Helsingin Diakonissalaitokselle* 3 000 000 mk Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1948 tappion peittämiseksi eli yhteensä 6 155 732 mk.

Kaupungin avustamien yksityisten lastenhuoltolaitosten toiminnan valvominen oli lähinnä lautakunnan lastenhuollontarkastajan tehtävänä ja hän antoi tässä suhteessa tekemistään havainnoista kaugunginhallitukselle eri selostuksen.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1948 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille ...	39 664	15 697
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	10 058	4 018
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille	60 060	23 078
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	75 470	5 699
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 835	—
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	12 080	7 918
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 697	13 566
Yhteensä	280 697	69 976

21. Oikeusaputoimisto

Kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1949 sisälsi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan joulukuun 15 p:nä 1948 oikeusapulautakuntaan kertomusvuodeksi puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. F. Nyberghin ja jäseniksi liittosihteeri T. A. Sumun, varatuomari E. I. Sahlanin, filosofian maisteri E. A. Aleniuksen ja hovioikeudenauskultantti L. P. Sauraman. Jäsenistään valitsi [1]) oikeusapulautakunta kokouksessaan varapuheenjohtajakseen liittosihteeri Sumun. Kaupunginhallituksen valitsemana edustajana oikeusapulautakunnassa oli kertomusvuonna päätoimittaja L. E. Aho.

Oikeusapulautakunnalla oli vuoden kuluessa 4 kokousta. Kokouksissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajana kuluneena vuonna oli edelleen varatuomari Y. J. E. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva A. S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimivat lakitieteen lisensiaatti V. Korhonen ja lainopin ylioppilas M. Hämesalo sekä neiti O. Wikberg.

Talousarvion mukaan olivat oikeusaputoimiston menot v. 1948 861 956 mk ja kuluneena vuonna 1 241 661 mk. Määrärahat eivät kertomusvuonna riittäneet, vaan niitä oli pakko ylittää jonkun verran; ylityksiä varten myönnettiin sittemmin lisämäärärahat.

Oikeusaputoimiston toiminta kertomusvuonna jatkui ohjesäännön mukaisesti samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna. Suullisia neuvotteluja oli huomattavasti enemmän. Toimeksiantoja saatiin Tampereen ja Lahden oikeusaputoimistoilta sekä Vaasan ja Turun kaupunkien oikeusavustajilta. Myös Ruotsista Tukholman läänin ja Tukholman kaupungin sekä Västmanlandin läänin oikeusaputoimistoilta saatiin muutamia juttuja hoidettavaksi.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 390 oltuaan edellisenä vuonna 1 429. Suurimman asiaryhmän muodostivat edelleen työ- ja palkkariidat. Ne lisääntyivät huomattavasti edelliseen vuoteen verraten. Niistä kuitenkin saatiin suurin osa sovinnolla ilman oikeudenkäyntiä järjestettyä. Veroasiat myöskin jonkun verran lisääntyivät. Avioeroasiat sitä vastoin hiukan vähenivät, mutta vähennys oli vain näennäinen. Joulukuun 1 p:nä 1948 voimaan astunut avioliittolain muutos toi lakiimme asumuserosäännöstön. Asumuserojuttuja, jotka olivat valmistelua lopullista avioeroa varten, pantiin kertomusvuonna vireille 29. Nämä jutut yhdessä varsinaisten avioeroasiain kanssa ylittivät edellisen vuoden avioerojuttujen luvun. Jäljempänä olevat numerotiedot valaisevat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli vuoden aikana 11 164 niiden ollessa v. 1948 10 318, v. 1947 10 383 ja v. 1946 11 054.

---

[1]) Oik. apulk. 19 p. tammik. 1 §.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanottopäiviä	Käyntejä kaikkiaan	Käyntejä päivää kohden	Kuukausi	Vastaanottopäiviä	Käyntejä kaikkiaan	Käyntejä päivää kohden
Tammikuu	24	905	37.7	Heinäkuu	26	913	35.1
Helmikuu	24	932	38.9	Elokuu	27	954	35.3
Maaliskuu	26	959	36.9	Syyskuu	26	993	38.2
Huhtikuu	23	898	39.0	Lokakuu	26	1 021	39.3
Toukokuu	25	981	39.2	Marraskuu	26	912	35.0
Kesäkuu	23	880	38.3	Joulukuu	25	816	32.6
				Yhteensä	301	11 164	37.1

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 301 päivänä. Käyntien luku päivää kohden oli siis 37.1 niiden ollessa v. 1948 33.9 ja v. 1947 34.6.

Käyntien suurin luku samana päivänä oli 51, pienin 1.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Vuoden kuluessa tulleita asioita oli 1 377 ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä 13, yhteensä 1 390. Kirjallisten toimituskirjain luku oli 1 574 ja näistä hakemuskirjoja 565.

Rekisteröityjen asiakkaiden luku ja ammattiala näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	—	4
Palstatilallisia	5	—	5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	31	92	123
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	13	55	68
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	235	145	380
Muita työntekijöitä	103	85	188
Merimiehiä ja kalastajia	3	—	3
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	17	—	17
Yksityisten palvelijoita	—	75	75
Muun elinkeinon harjoittajia	3	15	18
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	1	380	381
Yhteensä	415	847	1 262

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
vuokrasaatavia	26
työ- ja palkkariitoja	376
muita saamisoikeuksia koskevia asioita	74
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	13
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
asumuserojuttuja	29
avioerojuttuja	165
avioliittoriitoja	26
perheen elatusasioita	57
kuolleeksi julistamisia	5
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	39
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	15
Yleisiä veroja koskevia asioita	184
Holhousasioita	19
Tiedusteluja, hakemuksia, valituksia ym.	163
Vähäpätöisiä rikosasioita	21
Toimeksiantoja	7
Sotilasavustuksia ja huoltoeläkkeitä koskevia asioita	7
Tapaturma-asioita	49
Huoneenvuokra-asioita	114
Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	1
Yhteensä	1 390

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 372, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	424	Annettu eri viranomaisille	565
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	214	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	43
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	126		
		Yhteensä	1 372

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 565 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	18	lastensuojelulautakunta	1
Korkein oikeus	12	ensimmäinen kaupunginvouti	5
Korkein hallinto-oikeus	13	sairaalalautakunta	1
Valtiovarainministeriö	40	verovirasto	4
Puolustusministeriö	5	evankelisluterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunta	5
Maatalousministeriö	2	Turun hovioikeus	22
Sisäasiainministeriö	3	Itä-Suomen »	1
Ulkoasiainministeriö	1	Vakuutusoikeus	26
Kauppa- ja teollisuusministeriö	1	Valtion tapaturmatoimisto	20
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	4	Rautatiehallitus	2
Sosiaaliministeriö	9	Posti- ja lennätinhallitus	1
Uudenmaan lääninhallitus	83	Sotaeläkekomitea	5
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	36	Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	10
Turun ja Porin läänin lääninhallitus	3	Arvioimistarkastuslautakunta	2
Hämeen » »	7	Kotkan kaupunginhallitus	1
Vaasan » »	3	Wärtsilä-yhtymä	1
Kuopion » »	4	Varsinais-Suomen maanviljelysseura	1
Mikkelin » »	3	Helsingin tuomiokunnan tuomari	1
Oulun » »	1	Tuusulan » »	1
Helsingin kaupungin:		Lohjan » »	1
kaupunginhallitus	38	Rantasalmen » »	1
maistraatti	20	Lempäälän » »	1
raastuvanoikeus	31	Kymin » »	1
tutkijalautakunta	4	Helsingin ym. pitäjäin käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
huoneenvuokralautakunta	67	Kuopion, Vehmersalmen ym. pitäjäin käräjäkunnan kihlakunnanoikeus	1
vuokrantarkastuslautakunta	41		
		Yhteensä	565

Se seikka, että 126 asiaa jätettiin sillensä, johtui samoin kuin edellisinäkin vuosina osaksi siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sovintotietä päästy tulokseen, enää jatkaneet asiaansa, osaksi siksi, että ei ollut toiveita voittaa asiaa oikeudenkäynnillä, sekä myöskin sen tähden, että avunhakijat joko eivät tahtoneet tai eivät voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 43 asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain siksi, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiesten ei tarvinnut avustaa asianomaisia, ja osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia ennen oikeuden istuntoa oli järjestetty.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 275 asiassa. Näistä ajoi toimisto vuoden kuluessa loppuun 214 asiaa, joista voitettiin 210 ja hävittiin 4 asiaa. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 348 kertaa 191 päivänä.

22. Työnvälitys

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston toimintakertomus[1]) v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Työmarkkinat ja hallinnolliset toimenpiteet

Työnvälitystoiminta kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan, sen työnvälitysasioiden väliaikaista järjestelyä koskevan päätöksen mukaisesti, jonka valtioneuvosto oli jälleen tehnyt v:n 1948 lopulla.

Työvoimatilanne jatkui v:n 1949 aikana suurin piirtein samankaltaisena kuin miksi se v:n 1948 loppupuolella muodostui, työvoimanpuutteen vähennyttyä viimeksi mainitun vuoden alkupuoliskon tilanteeseen verrattuna. Toisilla aloilla tosin työvoimanpuute jatkui, mutta toisilla se oli muuttunut työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainoksi tai ajoittain suorastaan työvoiman ylitarjonnaksi. Rakennusalalla esiintyi tavanmukaista kausiluontoista työttömyyttä tammi—huhtikuussa, mutta ei varsinaisesti sen sijaan, kuten muualla maassa, vuoden lopulla. Naispuolisista tehdastyöntekijöistä oli, vuoden alkukuukausia lukuunottamatta, jatkuvaa puutetta. Merialalla tasaantui työvoiman kysynnän ja tarjonnan välinen suhde huomattavasti. Joillakin henkisen työn aloilla jatkuivat osittaiset sijoitusvaikeudet. Helsingin puhelinyhdistyksen keskuksessa kesällä sattuneen tulipalon aiheuttamat vauriot vaikeuttivat viikkokausia toimiston toimintaa. Syksyllä esiintynyt putkialan pitkäaikainen lakko vaikutti vähentävästi tämän alan ja yleensäkin rakennusalan työnvälitykseen. Osittaisista sijoittumisvaikeuksista, mutta myös työnvälitystoimiston toiminnan tehostumisesta johtui, että työnhakemusten ja työnhakijain luvut kohosivat edelliseen vuoteen verraten. Nimenomaan työpaikkatarjousten ja suoritettujen välitysten kokonaisluvun kasvu osoittaa mainittua tehostumista. Tarkemmat tiedot eri alojen välitystoiminnasta käyvät selville yksityiskohtaisista selostuksista.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna varatuomari A. A. Anerio ja varapuheenjohtajana toimittaja N. S. Teerimäki. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan johtaja V. Korhonen ja talousneuvos O. R. Vilamo sekä työntekijäin edustajina leipuri K. R. Lindholm ja valistuspäällikkö O. Närvänen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat varatuomari H. G. H. Hallberg ja insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijöiden edustajat toimitsija V. E. Pulkkinen ja liittopuheenjohtaja A. Rämä. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 13 (edellisenä vuonna 6) kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 112 (85) asiaa. Lautakunnan antamista lausunnoista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle puoltavat lausunnot Suomen lakimiesliiton [2]) Suomen farmaseuttiliiton [3]), Tuberkuloosiliitto — Tuberkulosförbundet nimisen liiton [4]) ja Medicinarklubben Thoraxin [5]) anomuksista saada toimilupa työnvälityksen harjoit-

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1950. — [2]) Työnv. lk. 4 p. toukok. 44 §. — [3]) S:n 8 p. kesäk. 58 §. — [4]) S:n 7 p. syysk. 75 §. — [5]) S:n 1 p. jouluk. 100 §.

tamiseen. Kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot lautakunta antoi kustannusten säästämistä koskevasta työtehotoimiston mietinnöstä [1]), lomakkeiden rationalisointia koskevasta työtehotoimiston esityksestä [2]), työnvälitystoimiston huoneiston vuokraamista koskevasta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kirjelmästä [3]), sotainvalidien sijoitusta kaupunkien toimiin ja töihin koskevasta Sotainvaliidien veljesliiton anomuksesta [4]), työnvälitystoimiston viranhaltijain palkkaamista koskevasta kaupunginreviisorin kirjelmästä [5]), Tanskan työnvälitysvirkailijoiden neuvottelupäiviä koskevasta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kirjelmästä [6]), työnvälitystoimiston viranhaltijoiden ottamisjärjestystä koskevasta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kirjelmästä [7]), työnvälitystoimiston lisärakennussuunnitelmasta [8]) sekä maatalousosaston osastonjohtajan toimen täyttämistä koskevasta kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kirjelmästä [9]).

Lisäksi antoi lautakunta kielitaitosääntökomitealle lausunnon kielitaitosäännön tarkistuksesta [10]).

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijäin sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto. Ammatinvalinnan ohjaus oli kertomusvuonnakin muodollisesti liitetty nuorisovälityksen yhteyteen.

Henkilökunta. Koko työnvälitystoimiston ja sen keskuskanslian johtajana oli filosofian maisteri E. S. Seppälä. Kirjaajana toimi neiti S. Solje ja ylivahtimestarina herra V. O. Kauhanen.

Yleisen miesosaston v.t. johtajana toimi herra W. O. Ahtio, rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. A. Jyrkänne ja toimentajana herra T. I. Linnajoki, metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. J. Lähikari ja toimentajana herra R. J. Ryöti, sekatyöläisten alaosaston hoitajana herra T. T. Leander ja toimentajana herra M. O. Turunen. Yleisen naisosaston v.t. johtajana toimi herra K. I. R. Siikala, kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. A. M. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. I. Sihvonen, puhdistus- ja aputyöläisten alaosaston hoitajana neiti L. A. Ahkia ja toimentajana neiti E. Saarela.

Henkisen työn osaston johtajana toimi edelleen filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki. Johtajan apulaisina toimivat neiti H. L. Koski ja virkaa tekevänä valtiotieteiden kandidaatti A. I. Välikangas. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A. D. Ekroth, H. Kantola, T. K. Petäjäniemi ja A. V. Seppälä. V.t. toimentajina olivat neidit E. J. Weckroth ja H. M. O. Venäläinen sekä herrat H. E. Qvick ja O. M. J. Tiinus sekä v.t. toimistoapulaisena rouva R. Salo. Osaston konekirjoittajana toimivat neiti E. M. Luukkonen tammikuun 1 p:stä elokuun 21 p:ään ja rouva E. Kokkola lokakuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Nuorisovälityksen esimiehenä toimi edelleen osastonjohtaja, filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli dosentti, filosofian tohtori K. V. J. von Fieandt, joka kuitenkin nautti virkavapautta tammikuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään professorinviran hoitoa varten huolehtien virkavapauden aikana ainoastaan soveltuvuustutkimuksen tieteellisestä valvonnasta. Apulaispsykologina toimi kasvatustieteen kandidaatti R. O. Viitamäki. Informaatiotoiminnasta vastasi lähinnä ammatinvalintasosiologi, filosofian maisteri H. A. Turja. Apulaisina (asistentteina) olivat filosofian maisterit A.-M. Takala, A. I. Hiitonen ja T. T. Nousiainen sekä joulukuun 1 p:stä lukien ylioppilas J. Mäkinen. Jälkitarkkailijana (jatko-ohjaajana) toimi osapäivätyöntekijänä ylioppi-

[1]) Työnv. lk. 4 p. maalisk. 23 §. — [2]) S:n 4 p. maalisk. 21 §. — [3]) S:n 4 p. maalisk. 22 §. — [4]) S:n 4 p. toukok. 43 §. — [5]) S:n 8 p. kesäk. 59 §. — [6]) S:n 25 p. elok. 67 §. — [7]) S:n 25 p. elok. 70 §. — [8]) S:n 8 p. marrask. 95 §. — [9]) S:n 16 p. jouluk. 111 §. — [10]) S:n 22 p. tammik. 7 §.

las K. Rainio. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A. Berglund ja M. E. Turunen, herra A. S. Kättö ja neiti A.-M. Weckman. Toimistoapulaisina olivat neidit D. A. D. Andersson ja E. M. Koskinen.

Henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat puhelimenhoitaja M. A. Winkler ja vahtimestari V. J. Lahtinen.

Merimiesosaston johtajana toimi kertomusvuonna ekonomi N. B. Mattsson, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, v.t. toimentajana herra P. J. Tötterström ja v.t. vahtimestarina herra K. B. Vajo.

Maatalousosaston johtajana toimi herra S. O. Roman.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra E. O. Auer, toimentajina neidit M. E. Olenius, E. Saarela ja A. I. Vitikka sekä järjestysmiehenä herra P. Pihakaski.

Kustannukset [1]). Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 18 963 795 mk:aan (edellisenä vuonna 16 433 805 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 18 194 595 mk (edellisenä vuonna 16 287 066 mk). V:n 1948 menoista valtio suoritti korvausta 7 835 800 mk.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna, verrattuna edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	Vuonna 1949 saapuneet	Vuonna 1949 lähetetyt	Vuonna 1948 saapuneet	Vuonna 1948 lähetetyt
Yleiset osastot	2 434	2 380	2 678	2 278
Henkisen työn osasto	1 869	10 306	1 179	3 241
Nuoriso-osasto	1 637	6 673	745	4 777
Merimiesosasto	2 510	1 727	2 764	2 095
Maatalousosasto	416	939	281	259
Ravintolaosasto	1 160	5 628	1 139	4 437
Yhteensä	10 026	27 653	8 786	17 087

Huoneistot. Yleiset osastot ja maatalousosasto olivat edelleen Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa ja ravintolaosasto Mariankadun 22:ssa.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville koko toimiston työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1948—49:

	1949 Luku	1949 %	1948 Luku	1948 %	Muutos Luku	Muutos %
Miesten työnhakemukset	29 452	53.0	24 120	52.6	+ 5 332	+ 22.1
Naisten työnhakemukset	26 157	47.0	21 700	47.4	+ 4 457	+ 20.5
Yhteensä	55 609	100.0	45 820	100.0	+ 9 789	+ 21.4

Sekä miesten että naisten työnhakemuksissa tapahtunut nousu johtuu sekä toimiston työnvälitystoiminnan tehostumisesta että työmarkkinatilanteessa tapahtuneista muutoksista, t.s. työvoiman puutteen väistymisestä useilla aloilla.

Työnhakemusten jakautuminen eri ammattialoille ja osastoille selviää tarkemmin taulukkoliitteistä 2 ja 5. Miesten kohdalla muodostivat suurimpia ryhmiä erinäiset toimet (sekatyöntekijät, lähetit ym.), meriliikenne ja rakennustyöt ja naisten kohdalla erinäiset toimet, liike- ja toimistoala sekä ravintola- ja hotelliliike. Eniten työnhake-

[1]) Ks. myös taulukkoliitettä 2.

muksia tehtiin henkisen työn, sekatyömiesten ja ravintolaosastolle. Voimassaolevia työnhakemuksia oli eniten eli 9 110, toukokuussa ja vähiten, 4 818, heinäkuussa.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnhakijoiden luvussa tapahtuivat v. 1948—49 seuraavat muutokset:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	14 290	55.0	11 286	54.3	+ 3 004	+ 26.6
Naiset	11 674	45.0	9 508	45.7	+ 2 166	+ 22.8
Yhteensä	25 964	100.0	20 794	100.0	+ 5 170	+ 24.9

Kuten työnhakemusten nousivat myös työnhakijoiden luvut.

Taulukkoliitteestä 2 käy selville, että suurimpia miespuolisten työnhakijoiden ammattiryhmiä olivat erinäiset toimet, meriliikenne ja rakennustyöt sekä naispuolisten liike- ja toimistoala, ravintola- ja hotelliliike ja erinäiset toimet. Eniten työnhakijoita ilmoittautui henkisen työn, nuoriso- ja ravintolaosastolle.

Työnhakijoiden viikoittainen kokonaisluku sekä viikoittaiset työssä olleiden ja vieraskuntalaisten luvut käyvät selville taulukkoliitteestä 3. Keskimäärin oli vieraskuntalaisia työnhakijoita 16.7 % (edellisenä vuonna 16.8 %) ja työssä olevia 19.2 % (edellisenä vuonna 19.2 %). Suurin työnhakijamäärä, 7 374, oli toukokuussa ja pienin, 4 137, elokuussa.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1948—49 käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	15 251	45.3	14 744	44.7	+ 507	+ 3.4
Naisten paikat	18 416	54.7	18 207	55.3	+ 209	+ 1.1
Yhteensä	33 667	100.0	32 951	100.0	+ 716	+ 2.2

Työpaikkatarjousten kokonaismäärä nousi 716:lla. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli rakennus-, metalli- ja sekatyömiesten, kotiapulaisten, naistehdastyöntekijäin, maatalouden ja ravintola-alan kohdalla, vähennystä naisaputyöläisten, henkisen työn, nuorison ja merimiesten kohdalla. Eniten työpaikkatarjouksia miehille oli, kuten taulukkoliitteestä 2 selviää, erinäisissä toimissa, rakennustöissä ja meriliikenteessä ja naisille erinäisissä toimissa, ravintola-alalla sekä liike- ja toimistoalalla. Eri osastoista tarjottiin työpaikkoja täytettäviksi eniten sekatyömiesten, puhdistus- ja aputyöläisnaisten ja ravintolaosastolle.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 165.2 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1948 139.1 ja v. 1947 134.2.

Työnvälitykset. Työnvälitysten luvussa tapahtuivat seuraavat muutokset v. 1948—49:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	12 959	48.8	12 525	48.9	+ 434	+ 3.5
Naisten välitykset	13 592	51.2	13 065	51.1	+ 527	+ 4.0
Yhteensä	26 551	100.0	25 590	100.0	+ 961	+ 3.8

Välitysten luku verrattuna v:teen 1948 nousi muilla paitsi naisaputyöläisten, merimies- ja maatalousosastoilla.

Kuten taulukkoliitteestä 2 ilmenee, tapahtuivat useimmat miesten välitykset seuraavissa ammattiryhmissä: erinäiset toimet, rakennustyöt sekä meriliikenne. Vastaavasti useimmat välitykset olivat naisten kohdalla: erinäiset toimet, ravintola- ja hotelliliike, liike- ja toimistoala. Välityksiä toimitettiin eniten seuraavilla osastoilla: sekatyömiesten alaosasto, puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto ja henkisen työn osasto.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 47.7 välitystä (v. 1948 55.8 ja v. 1947 58.6) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 78.9 välitystä (v. 1948 77.7 ja v. 1947 78.7).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen työn osaston työnhakijoihin, paitsi työleireille ilmoittautuneita, jotka merkittiin maatalousosaston työnhakijoiksi; työpaikkatarjoukset ja välitykset taasen jakautuivat useiden eri osastojen kesken ko. työpaikan laadun mukaan.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajat ekonomi G. A. Hannén ja kauppatieteiden kandidaatti A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina toiminnanjohtaja J. H. Hakulinen ja sihteeri A. A. Happonen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat filosofian maisterit H. J. Hormio ja G. V. Sjöberg sekä työntekijäin edustajat sihteeri V. J. V. Kanerva ja toimitsija L. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki [1]).

V:n 1948 kesä muodosti käännekohdan henkisen alan työmarkkinatilanteessa. Miltei poikkeuksetta oli sitä ennen vallinnut kaikilla aloilla työvoiman puute. Yllämainitusta ajankohdasta lähtien on työvoiman kysynnän ja tarjonnan suhde huomattavasti tasoittunut. Toisilla aloilla tosin esiintyi v. 1949 yhä vielä työvoiman puutetta, mutta eräiden alojen työntekijöillä oli jo sijoittumisvaikeuksia.

Työvoiman puute vallitsi edelleenkin mm. opettaja-alalla. Niin oppi- kuin kansakouluissakin oli opettajanpuute sangen suuri, eikä pätevän työvoiman valmistuminen vastaa läheskään opettajapaikkojen tarjontaa. Konttorialalla oli erikoistaitoja omaavien naiskonttoristien kysyntä jatkuvasti hieman suurempi kuin tarjolla oleva työvoima. Tällaisia ovat mm. hyvän kone- ja pikakirjoitus- sekä kielitaidon omaavat. Sen sijaan oli iäkkäämmillä sekä heikon pätevyyden omaavilla mies- ja naiskonttoristeilla sijoittumisvaikeuksia. Näiden joukossa muodostavat oman erikoisryhmänsä poikkeusajan virastoista ja laitoksista vapautuvat. Pelkän keskikoulu- tai ylioppilastutkinnon suorittaneilla, kaupallisen alan tutkintoja omaamattomilla miehillä ei ole nykyisin enää suuria mahdollisuuksia konttorialalla, koska naiset sekä palkkavaatimustensa että sopivaisuutensa tähden ylivoimaisesti hallitsevat konttoristien työmarkkinoilla. Myös myyntihenkilöstön aikaisempi puute on jonkin verran lieventynyt, mutta esim. Helsingissä oli vielä kertomusvuonna puutetta hyvistä myyjättäristä.

Teknillisellä alalla oli teknillisen koulun käyneillä jatkuvasti sijoittumisvaikeuksia, eräissä opintosuunnissa, kuten koneenrakennuksen, huomattaviakin. Melkoinen määrä teknikkoja työskentelee oman alansa ruumiillisessa työssä, edustaen ns. latenttia työttömyyttä. Konerakennusalan sijoitusvaikeudet koskevat myös diplomi- ja opistoinsinöörejä; voi kestää kuukausimääriä, ennenkuin nämä valmistuttuaan pääsevät pätevyytensä edellyttämään työhön teollisuuden palvelukseen. Toiselta puolen on käytännöllistä konepaja- ym. kokemusta opintojen jälkeen pidettävä tavallaan normaalina ja asianomaisen pätevyyttä lisäävänä. Sama ilmiö on voitu todeta myös vuori- ja paperiteollisuuden alalla. Alasta riippuen oli vasta valmistuneilla opistoinsinööreillä sijoittumisvaikeuksia. Työvoiman puutetta esiintyy kuitenkin edelleen eräillä insinöörialoilla, joista mainittakoon lämpö- ja vesijohto- sekä tie- ja vesirakennusalat.

Metsänhoitajien sijoittumisvaikeudet jatkuivat edelleen, eikä valtiolta ole liiennyt uusia määrärahoja ilman oman alansa työtä tai ilman työtä olevien metsänhoitajien sijoittamiseksi yksityismetsätalouden kohottamistyöhön, mikä tarvitsisi runsaasti lisää metsänhoitajia. Jonkin verran on työttömien metsänhoitajien onnistunut siirtyä ulkomaille alansa tehtäviin. Opiskelijarunsauden tähden ennustettu agronomien työttömyys ei vielä ole alkanut, paitsi naisagronomien kohdalla, joilla keväästä 1949 lähtien oli sijoittumisvaikeuksia.

Valtiotieteen kandidaatit ovat toistaiseksi päässeet hyvin sijoittumaan. Sen sijaan ovat vasta valmistuneet lainopin kandidaatit jatkuvasti saaneet odottaa työpaikan saantia, osaksi useita kuukausiakin.

[1]) Ks. myös tämän kert. s. 195.

Kertomusvuonna oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) konttorihenkilöstö; 3) myynti- ja mainoshenkilöstö; 4) teknikot; 5) muusikot; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen ylioppilaskuntien liiton huoneistossa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistunutta propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, mainoslehtisin ja työnantajiin kirjeitse, puhelimitse ja henkilökohtaisilla käynneillä otetuin yhteyksin. Työnantajille lähetettiin monistettuja joukkotarjouksia, jossa esitettiin henkilötietoja osasta osastolle ilmoittautuneesta työvoimasta. Työnantajien lehti-ilmoituksien avoimiin paikkoihinkin tarjottiin sopivia ehdokkaita, jotka sangen usein saivatkin kyseisen paikan, mikä todistaa osaston työnhakijoiden hyvää tasoa.

Osaston lähettämien kirjeiden ym. postilähetysten luku oli kertomusvuonna 10 306 (edellisenä vuonna 3 241). Osastolle saapui 1 869 (edellisenä vuonna 1 179) postilähetystä. Osaston tilaamia ulkolinjapuheluja oli 734 (edellisenä vuonna 350).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuoden aikana 4 242 334 mk (edellisenä vuonna 3 514 603 mk).

Työnhakemukset. Seuraavasta asetelmasta käyvät selville osastolle kertomusvuonna tehtyjen työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1948—49:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	8 089	49.3	6 725	51.9	+1 364	+20.3
Naisten työnhakemukset.....	8 306	50.7	6 225	48.1	+2 081	+33.4
Yhteensä	16 395	100.0	12 950	100.0	+3 445	+26.6

Työnhakemusten luvun huomattava kasvu voidaan selvittää toisaalta työtilanteen muuttumisesta, toisaalta osaston toiminnan tehostamisesta johtuvaksi. Työtilanteen muuttuminen näkyy selvimmin konttorialan välityksessä. Niinpä kasvoi esim. toimistoapulaisten työnhakemusten luku 2 526:sta 3 040:een ja toimistoharjoittelijoiden 1 142:sta 1 884:ään. Nämä luvut vahvistavat sen havainnon, joka konttorihenkilöstön välityksessä oli pitkin kertomusvuotta tehty, että tavallisten konttoriapulaisten v:n 1948 kesään asti kestänyt huomattava puute oli vaihtunut työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainoksi ja riittämättömän kvalifikaation omaavilla sijoitusvaikeuksiksi. Erikoistaitoja omaavien kohdalla ei työnhakemusten nousu ollut huomattava. Työnhakemusten lukua kohotti myös osaston tehostunut toiminta niillä erikoisaloilla, joita vasta vähemmän aikaa oli hoidettu aktiivisesti erikoisalaosastoina. Näitä olivat teknillinen ala (työnhakemusten lisäys 1 312:sta 2 200:aan), myyntiala (esim. liikeapulaisten työnhakemusten lisäys 600:sta 1 453:een) ja akateemiset alat (työnhakemusten lisäys 434:stä 996:een). Muusikkovälityksen nouseva kehitys näkyy alan välityksen luonteesta johtuen vain tarjottujen työpaikkojen ja välitysten luvuisssa. Osittain vaikutti työtilanne työnhakemusten nousuun eräillä näistäkin erikoisaloista.

Ylioppilasvälityksen työnhakemusten ja työnhakijain lukumäärät rasittivat osaston välitystilastoa, mutta sen saamista työpaikkatarjouksista ja toimittamista välityksistä melkoinen osa kuului ruumiillisen työn aloille ja vietiin muiden ao. osastojen välitystilastoon. Ylioppilasvälityksen työnhakemuksia oli kertomusvuonna 1941. Työnhakemuksissa otettiin huomioon myös ylimääräisissä virastotöissä olevat, joiden työnhakemukset on vain kerran merkitty uusiksi työnhakemuksiksi. Sen jälkeen heidän työnhakemuksensa on huomioitu vain jatkuvina siirtoina kuukaudesta toiseen.

Suurin työnhakemusten määrä, 1 665, oli tammikuussa ja pienin, 714, heinäkuussa.

Työnhakijat. Seuraavasta käyvät selville muutokset työnhakijoiden luvussa v. 1948—49:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	3 872	47.2	2 901	44.4	+ 971	+33.5
Naiset	4 333	52.8	3 640	55.6	+ 693	+19.0
Yhteensä	8 205	100.0	6 541	100.0	+1 664	+25.4

Työnhakijoiden luvuissa tapahtuneet lisäykset johtuvat samoista syistä kuin työnhakemusten lisäykset. Jos vertaa työnhakijoiden lisäysprosenttia työnhakemusten vastaavaan, on edellinen jälkimmäistä suurempi miehillä, mutta pienempi naisilla. Työllisyystilanteen vaikeutuminen nimenomaan konttori- ja liikeapulaisten kohdalla aiheutti v. 1949 yhtä työnhakijaa kohden enemmän työnhakemuksia kuin v. 1948, mutta miesten kohdalla taasen lisääntyivät sellaisten alojen, kuten akateemis-hallinnollisen, teknillisen ja muusikkoalan, työnhakijat, jotka eivät yleensä yhden työnhakijan kohdalta aiheuta lukuisia työnhakemuksia. Muutamia työnhakijoiden lukujen muutoksia v. 1948—49 mainittakoon: teknillinen ala 608—838, toimistoapulaiset 1 491—1 629, toimistoharjoittelijat 722—1 083, liikeapulaiset 276—573. Akateemisen loppututkinnon suorittaneet työnhakijat jakautuivat moniin ammattiryhmiin. Kaikkiaan heitä oli 517, joista mm. 94 filosofian kandidaattia, 88 korkeakouluekonomia ja kauppatieteiden kandidaattia, 77 diplomi-insinööriä, 73 lainopin kandidaattia ja varatuomaria ja 49 valtiotieteiden kandidaattia. Ylioppilasvälityksellä oli työnhakijoita 982.

Eniten oli työnhakijoita toukokuussa, 2 323, ja vähiten heinäkuussa, 987. Työssä olevia työnhakijoita oli, kun ylioppilasvälityksen työnhakijoita ei oteta huomioon, keskimäärin 31.2 % (edellisenä vuonna 34.9 %). Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijaluvusta keskimäärin 25.5 % (edellisenä vuonna 30.1 %).

Työpaikkatarjoukset. Osastolle tehtyjen työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat v. 1948—49 seuraavat muutokset:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 446	34.7	1 464	32.9	— 18	— 1.2
Naisten paikat	2 720	65.3	2 984	67.1	— 264	— 8.8
Yhteensä	4 166	100.0	4 448	100.0	— 282	— 6.3

Työpaikkatarjousten kokonaislukujen vähennys johtuu vastaavasta huomattavasta vähennyksestä toimistoapulaisille (1 355—808), toimistoharjoittelijoille (205—133) ja eräille muille toimistovirkailijoille tarjotuissa avoimissa paikoissa, mikä osoittaa työtilanteen muuttumista konttorialalla. Nimenomaan alkusyksyn aikana oli toimistoväen kysyntä erittäin laimeaa. Liike-elämässä vallitsevan tilanteen tähden olivat työnantajat tällöin pidättyväisiä työvoiman kiinnittämisessä. Miltei kaikilla muilla aloilla nousi osastolle tarjottujen avointen työpaikkojen luku v:een 1948 verraten (esim. teknillinen ala 186—240, valtion ja kunnan erikoisvirkamiehet 56—101, liikeapulaiset 219—459 ja muusikot 304—417), mutta nämä osaston toiminnan tehostumisesta johtuneet lisäykset eivät vastanneet konttorialan työpaikkatarjousten vähennystä. Ylioppilasvälitykselle, jonka luvut eivät sisälly edellä olevaan ammattialaerittelyyn, tarjottiin henkisen alan työpaikkoja välitettäväksi seuraavasti: opetustoimi 63, teknillinen ala 2, liike- ja toimistoala 462, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 215, kirjallinen ja taiteellinen toiminta 2.

Voimassaolevien työpaikkatarjousten luku oli suurin, 582, huhtikuussa, ja pienin, 271, heinäkuussa. Marras—joulukuun lukuja kohottivat huomattavasti joulumarkkinat, jotka sekä liikeapulaisten että muusikkojen kohdalla olivat kohtalaisen vilkkaat.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 393.5 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1948 291.1 ja v. 1947 278.9. Rasitusluvun kasvu osoittaa työtilanteen huononemisen. Luku ei kuitenkaan osoita todellista työvoiman kysynnän ja tarjonnan suhdetta, koska sitä korottavat mm. ylimääräisissä virastotöissä olevat, joiden heikko taso on estänyt heidän sijoittamisensa vapaille työmarkkinoille. Ylioppilasvälityksen työnhakemukset myös vaikuttavat epäedullisesti yleisen rasitusluvun luotettavuuteen.

Työnvälitysten luvussa tapahtuivat v. 1948—49 seuraavat muutokset:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 198	35.7	1 119	36.7	+ 79	+ 7.1
Naisten välitykset	2 156	64.3	1 932	63.3	+ 224	+11.6
Yhteensä	3 354	100.0	3 051	100.0	+ 303	+ 9.9

Kun välitysten luvussa on tapahtunut nousua samalla kun työpaikkatarjouksissa laskua, se merkitsee, että avoimista paikoista kyettiin täyttämään v. 1949 suurempi osa kuin v. 1948. Sataa työpaikkatarjousta kohden tehtiinkin v. 1949 välityksiä 80.5, kun vastaava luku v. 1948 oli 68.6. Tämä positiivinen ilmiö johtuu osaksi tarjolla olevan työvoiman lisääntymisestä, osaksi osaston toiminnan tehostumisesta ja erikoistumisesta sellaisilla uusilla aloilla kuin akateemis-hallinnolliset, teknilliset, myynti- ja taiteelliset alat. Välitysten lukujen kasvu 1948—49 oli esim. teknillisellä alalla 126—157, liikeapulaisilla 156—413, valtion ja kunnan erikoisvirkamiehillä 44—84 ja muusikoilla 274—374. Kirjeenvaihtajia (37—59) ja konekirjoittajia (300—362) lukuunottamatta vähenivät konttorialan välitykset, niinpä toimistoapulaisilla 982—647 ja toimistoharjoittelijoilla 154—112.

Ylioppilasvälityksen toimittamat, edelliseen sisältymättömät henkisen alan välitykset olivat: opetustoimi 46, teknilliset alat 2, liike- ja toimistoala 415, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 205, kirjallinen toiminta 2.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin osastolla kertomusvuonna 20.5 välitystä (edellisenä vuonna 23.6).

Osasto välitti kertomusvuonna 183 henkilöä Helsingin kaupungin toimiin sekä 400 henkilöä valtion toimiin.

Kun akateemisen loppututkinnon suorittaneiden välitykset jakautuvat useihin eri ammattiryhmiin, mainittakoon, että osasto välitti kertomusvuonna kaikkiaan 94 tällaista työnhakijaa: alemman oikeustutkinnon suorittaneita 22, lainopin kandidaatteja 12, valtiotieteiden kandidaatteja 17, ekonomeja 16, filosofian kandidaatteja 10, diplomi-insinöörejä 10, agronomeja 3, metsänhoitajia 2, valtion virkatutkinnon suorittaneita 1 ja teologian kandidaatteja 1.

Osaston välitystoiminnan tasoa kuvannee, että 134 välitettyä sai yli 20 000 mk:n alkupalkan, niistä 15 yli 30 000 mk ja että pelkästään naiskonttoristeista sai 150 yli 15 000 mk:n alkupalkan, niistä 20 yli 20 000 mk.

Nuoriso-osasto (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus). Nuoriso-osaston toimikunnan varsinaisia jäseniä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina dipl. insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina toimittaja E. Salomaa ja toimitsija K. A. Järvelä sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustaja pastori A. A. Palmgren. Varajäseninä toimivat työnantajien edustajina sosiaalijohtaja A. Kaskela ja varatuomari T. Sivula, työntekijäin edustajina Suomen ammattiyhdistysten keskusliiton puheenjohtaja T. A. Sumu ja liittosihteeri V. Liljeström sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana opetusministeri R. H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar [1]).

Nuoriso-osasto huolehti entiseen tapaan alle 18 vuotiaitten työnvälityksestä, jota koskee seuraava selostus. Siinä on huomioitu ainoastaan ne tapaukset, jotka nimenomaan ovat pyytäneet työnvälitystä ja niin ollen ovat tulleet mukaan yleiseen työnvälitystilastoon. Tällöin on otettava huomioon, etteivät läheskään kaikki ammatinvalinnanohjausta saaneet joudu mukaan tähän tilastoon. Runsaasti 50 % ammatinvalinnanohjaustapauksista hakeutuu erilaisiin kouluihin kartuttamaan tietojaan, ainoastaan vajaasta toisesta puolesta tulee työnvälitystapauksia. Oikean kuvan saamiseksi osaston asiakasmäärästä tämä seikka on otettava huomioon.

Osastolle saapui kertomusvuonna 1 637 postilähetystä. Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 6 673. Vastaavat luvut. 1948 olivat 745 ja 4 777.

Työnhakemukset. Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 4 461 työnhakemusta, joista poikien tekemiä 2 499 eli 56.0 % ja tyttöjen tekemiä 1 962 eli 44.0 %. Työnhakemusten lukumäärä osoitti edelliseen vuoteen verraten huomattavaa lisääntymistä, mikä työpaikkatarjousten pysyessä suunnilleen ennallaan merkitsi työmarkkinoiden huonontumista nuorison kohdalla. Kun v. 1948 työnhakemuksia oli enemmän kuin tarjottuja paikkoja (yleinen rasitusluku yli sadan) ainoastaan kesäkuussa koulujen päättyessä ja joulukuussa, kun oli runsaasti koululaisia pyrkimässä tilapäiseen ansiotyöhön, sama ilmiö esiintyi kertomusvuonna kahdeksana kuukautena. Yleinen rasitusluku koko vuodelta, joka v. 1948 oli ollut 107.1, oli kertomusvuonna 150.4.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verraten tapahtunut muutoksia seuraavasti:

[1]) Ks. myös tämän kert. s. 195.

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	2 499	56.0	1 907	56.5	+ 592	+31.0
Tyttöjen työnhakemukset	1 962	44.0	1 471	43.5	+ 491	+33.4
Yhteensä	4 461	100.0	3 378	100.0	+1 083	+32.1

Työnhakemusten huomattava lisääntyminen edelliseen vuoteen verraten riippuu tietenkin osaksi siitä, että osasto on tullut entistä tunnetummaksi. Jos kuitenkin ottaa huomioon, että 14—17 vuotiaiden lukumäärä pääkaupungissa oli alempi kuin minään vuonna osaston toiminnan aikana, lienee aiheellista olettaa lisääntymisen suureksi osaksi aiheutuneen myös edellä mainituista huonontuneista työnsaantimahdollisuuksista.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 3 312, joista poikia 1 742 eli 52.6 % ja tyttöjä 1570 eli 47.4 %. Näistä oli vieraskuntalaisia keskimäärin 12.0% (10.5 %). Luvun alhaisuuteen vaikuttivat ensi kädessä vielä kertomusvuonna voimassa-olleet kaupunkiinmuuttoa säännöstelevät määräykset.

Työtä hakeneita henkilöitä koskevat muutokset edelliseen vuoteen verraten olivat seuraavat:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 742	52.6	1 472	52.2	+ 270	+18.3
Tytöt	1 570	47.4	1 349	47.8	+ 221	+16.4
Yhteensä	3 312	100.0	2 821	100.0	+ 491	+17.4

Kuvan nuorten työnhakijoiden pyrkimisestä eri työaloille antaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	20	1.1	12	0.8	32	1.0
Metsätalous	5	0.3	—	—	5	0.1
Teollisuus ja käsityö	639	36.7	73	4.6	712	21.5
Rakennustyöt	3	0.2	—	—	3	0.1
Henkinen työ	117	6.7	691	44.0	808	24.4
Liikenne	108	6.2	—	—	108	3.3
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	3	0.2	4	0.1
Taloustoimet	—	—	77	4.9	77	2.3
Erinäiset toimet	849	48.7	714	45.5	1 563	47.2
Yhteensä	1 742	100.0	1 570	100.0	3 312	100.0

Työpaikkatarjoukset. Työllisyystilanne oli sikäli nuorten kannalta katsoen huonontunut edelliseen vuoteen verrattuna, että ainoastaan tammi-, helmi-, elo- ja lokakuussa oli tarjottuja työpaikkoja enemmän kuin työnhakijoita. V:n 1948 loppupuolella alkanut pieni työmarkkinoiden kiristyminen tuli siis kertomusvuonna yhä selvemmäksi, ilman että sen takia vielä olisi aihetta puhua varsinaisista työnsaantivaikeuksista.

Työpaikkojen kokonaismäärässä ei edelliseen vuoteen verraten tapahtunut sanottavaa muutosta. Tästä asiasta antaa kuvan seuraava taulukko:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 592	53.7	1 571	49.8	+ 21	+ 1.3
Tyttöjen paikat	1 375	46.3	1 584	50.2	— 209	—13.2
Yhteensä	2 967	100.0	3 155	100.0	— 188	— 6.0

Tarjotut työpaikat jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Poikien paikkoja	%	Tyttöjen paikkoja	%	Yhteensä	%
Maa- ja metsätalous	24	1.5	16	1.2	40	1.4
Teollisuus ja käsityö	638	40.1	143	10.4	781	26.3
Rakennustyöt	8	0.5	—	—	8	0.3
Liike- ja toimistotyö	57	3.6	504	36.6	561	18.9
Liikenne	71	4.4	—	—	71	2.4
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	12	0.9	13	0.4
Taloustoimet	1	0.1	235	17.1	236	8.0
Lähetit	569	35.7	316	23.0	885	29.8
Muut	223	14.0	149	10.8	372	12.5
Yhteensä	1 592	100.0	1 375	100.0	2 967	100.0

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 1 962, josta poikien välityksiä 1 158 eli 59.0 % ja tyttöjen välityksiä 804 eli 41.0 %. Muihin kuntiin toimitettuja välityksiä oli poikien kohdalla 17 ja tyttöjen kohdalla 22 eli yhteensä 39, mikä on 2.0 % välitysten kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli poikien kohdalla 20 eli 1.7 % poikien kaikista välityksistä ja tyttöjen kohdalla 15 eli 1.9 % tyttöjen kaikista välityksistä, yhteensä 35 eli 1.8 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 104 eli 5.7 %). Välityksissä oli edelliseen vuoteen verraten tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaan:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%¦
Poikien välitykset	1 158	59.0	1 013	55.8	+ 145	+14.3
Tyttöjen välitykset	804	41.0	801	44.2	+ 3	+ 0.4
Yhteensä	1 962	100.0	1 814	100.0	+ 148	+ 8.2

Työpaikkatarjousten vähenemisestä huolimatta välitysten lukumäärä oli siis edelliseen vuoteen verraten lisääntynyt 148 eli 8.2 %. Ilmiö osaksi tietenkin aiheutui siitä, että avoinna oleviin paikkoihin oli tarjottavana enemmän ja ehkä parempiakin työnhakijoita. Osaksi siihen kuitenkin myös vaikutti osaston harjoittama intensiivinen paikanhakutoiminta ja se seikka, että nuoret suuressa määrässä sijoitettiin edelläkäyneen ammatinvalinnanohjaustoiminnan perusteella. Tässä yhteydessä on syytä mainita, että välitysten laatu kertomusvuonna oli korkeata tasoa. Oppilaspaikkoihin sijoitettiin kertomusvuonna 55.7 % pojista ja 55.8 % tytöistä eli kokonaismäärästä 55.8 % (edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 49.9 %, 56.3 % ja 52.7 %). Näitä lukuja laskettaessa ei ole otettu huomioon koululaisten suhteellisen lyhytaikaisia kesä- ym. toimia, vaikka nekin monasti itse asiassa ovat harjoittelupaikkoja.

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Poikien välityksiä	%	Tyttöjen välityksiä	%	Yhteensä	%
Maa- ja metsätalous	19	1.6	9	1.1	28	1.4
Teollisuus ja käsityö	524	45.3	87	10.8	611	31.2
Rakennustyöt	8	0.7	—	—	8	0.4
Liike- ja toimistotyö	42	3.6	356	44.3	398	20.3
Liikenne	71	6.1	—	—	71	3.6
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	12	1.5	13	0.7
Taloustoimet	—	—	85	10.6	85	4.3
Lähetit	322	27.8	163	20.3	485	24.7
Muut	171	14.8	92	11.4	263	13.4
Yhteensä	1 158	100.0	804	100.0	1 962	100.0

Ammatinvalinnanohjaus. Kertomusvuonna jatkettiin määrätietoisesti ammatinvalinnanohjaustoiminnan kehittämistä. Suuntaviivat hyväksyttiin kaupunginhallituksen

asettamassa ammatinvalintakomiteassa, jonka puheenjohtajana toimi apulaiskaupunginjohtaja B. J. Railo. Komitea kokoontui kertomusvuoden aikana 26 kertaa käsittelemään ammatinvalinnanohjausta koskevia asioita.

Ohjaustoiminta käsitti kuten edellisinäkin vuosina kouluissa ja toimistossa harjoitettua informaatiotoimintaa, soveltuvuuden selvittämistä, työhönsijoitusta ja jälkitarkkailua (jatko-ohjausta). Näin laajana ammatinvalinnanohjaus kohdistui pääasiassa kansakoulujen jatkoluokilla oleviin nuoriin, mutta henkilökohtaista ohjausta annettiin myös niille muille nuorille, jotka tulivat sitä nimenomaan pyytämään tai jotka työtä hakiessaan katsottiin olevan ammatinvalinnanohjauksen tarpeessa.

Koska jatkokoulujen oppilaat muodostavat ainoastaan murto-osan kaupungin ammatinvalintaiässä olevasta nuorisosta ja koska talouselämän kannalta on tärkeää, että nuorison jakautuminen eri koulumuotoihin ja eri ammattialoille tapahtuu nykyistä tarkoituksenmukaisemmin, ryhdyttiin kertomusvuonna toimenpiteisiin ohjaustoiminnan ulottamiseksi järjestelmällisenä toimintana koskemaan myös kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen viimeisellä luokalla olevia oppilaita. Tämä nuorisoryhmä on verraten suuri, se kun käsittää n. 75 % kyseisessä iässä olevasta pääkaupungin nuorisosta.

Ammatinvalintakomitean tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 30 p:nä 1949 hyväksyi suunnitelman keskikoululaisille järjestettäväksi ammatinvalinnanohjaukseksi ja myönsi tarkoitukseen tarvittavat varat. Suunnitelman mukaan ohjaustoiminta tapahtuisi keskikoulun viimeisen luokan kevätlukukaudella oppilaille vapaaehtoisena toimintana varsinaisen lukujärjestelmän ulkopuolella. Se tulisi käsittämään erityisesti tätä tarkoitusta varten laaditun ammatinvalinnanohjausjulkaisun tutkimisen jonkun opettajan johdolla, soveltuvuuden selvittämisen psykologisten soveltuvuuskokeiden, lääkärintarkastusten ja opettajien lausuntojen nojalla sekä henkilökohtaisen neuvottelun ohjaustoimiston virkailijan kanssa oppilaiden ja heidän vanhempiensa yhdessä esittämistä ammatintoiveista. Ohjauksen tarkoituksena olisi selvittää kullekin siihen osallistuvalle, miten hänen olisi asiallisella pohjalla suoritettava ammatinvalintansa, mitä edellytyksiä hänellä on ja miten hänen on hankittava kyseiseen ammattiin tarvittava pätevä valmennus. Lopullinen valinta tapahtuisi tietenkin asianomaisen itsensä ja hänen vanhempiensa vastuulla.

Koska keskikoululaisten ammatinvalinnanohjaus ei päässyt alkuun vielä v. 1949, siirtyy tarkempi selostus siitä seuraavaan vuosikertomukseen. Tässä mainittakoon vain, että suoritetussa koemerkinnässä n. puolet keskikoulun viimeisellä luokalla olevista oppilaista ilmoittautui toimintaan ja että ohjauksessa tarvittava informaatio- ja muu materiaali pääosaltaan valmistui kertomusvuoden aikana.

Osaston harjoittama ammatinvalinnanohjaus sai jatkokoululaistenkin osalta kiinteämmät muodot, kun kertomusvuonna ilmestyivät painosta edellisessä vuosikertomuksessa mainitut julkaisut Valitsemme ammattia (ruotsiksi Vi väljer yrke) sekä Minä ja ammatit (ruotsiksi Yrket och jag), joiden ympärille jatkokoululaisten ammatinvalinnanohjaus elimellisesti rakentuu. Edellinen on ammatinvalintaa ja sen problemoja koskeva lukukirja, jonka kouluhallitus on hyväksynyt oppikirjaksi, jälkimmäinen työkirja, johon oppilaat systemaattisesti keräävät tietoja ammattielämästä ja itsestään pohjan luomiseksi lopullista neuvontatilaisuutta varten.

Osaston kiinteässä yhteistyössä kansakouluviranomaisten kanssa harjoittamaan informaatiotoimintaan kuului näin ollen jatkokoululaisten tutustuttaminen julkaisuihin Valitsemme ammattia ja Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen, opintoretkien järjestäminen teollisuus- ym. laitoksiin, elokuvien ja rainojen sekä niihin liittyvien ammattikuvausten lukeminen ja esitelmien pitäminen oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Kuvan tämän informaatiotoiminnan laajuudesta v. 1947—49 saa seuraavasta asetelmasta:

I. Informaatiotoiminta			
a) Koululaisretket teollisuus- ym. laitoksiin:	1947	1948	1949
Luokkia	84	99	127
Poikia	964	1 162	1 339
Tyttöjä	832	905	1 181
Poikia ja tyttöjä yhteensä	*1 796*	*2 067*	*2 520*
Kohteita	47	60	67
Retkiä	261	381	483

b) Kouluissa pidetyt oppitunnit:	1947	1948	1949
Tuntien lukumäärä	68	50	54
Oppilaiden lukumäärä	1 871	996	1 176
c) Vanhempien illoissa pidetyt esitelmät	—	—	8
d) Elokuva- ja rainaesitykset jatkoluokilla	—	—	16

Pohjan luomiseksi jatkokoulun päättymisvaiheessa tapahtuvalle henkilökohtaiselle neuvontatilaisuudelle kaikki jatkokoulun viimeisellä luokalla olevat oppilaat saivat osallistua psykologisiin soveltuvuuskokeisiin ja koululääkärien suorittamiin lääkärintarkastuksiin, minkä lisäksi opettajat antoivat ohjauksen tueksi oppilaistaan myös omat lausuntonsa. Huomioonottaen, että psykologisia soveltuvuuskokeita myös käytettiin ammattikouluihin pyrkivien kansakoululaisten karsintakokeina ja että niitä paitsi ryhmäkokeina myös toimeenpantiin yksilökokeina tarkempaa tutkimusta edellyttävissä vaikeissa ohjaustapauksissa, tässä kosketellun soveltuvuuden selvittämisen laajuus ilmenee allaolevasta asetelmasta. Siinä on myös huomioitu ne tapaukset, joissa ammattikoulujen opettajilta saatiin lausunnot koulusta eroavista, työhön pyrkivistä oppilaista.

II. Soveltuvuuden selvittäminen

a) Psykologiset soveltuvuuskokeet Ryhmäkokeet:	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jatkokoululaisia	260	260	520
Apukoululaisia	16	7	23
Ammattikouluihin pyrkiviä	364	223	587
Muita	73	5	78
Yksilökokeet:			
Jatkokoululaisia	9	32	41
Muita	103	41	144
Yhteensä	825	568	1 393

b) Lääkärintarkastukset:	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jatkokoululaisia	269	213	482
Apukoululaisia	16	7	23
c) Opettajien lausunnot oppilaistaan:			
Jatkokoululaisia	269	213	482
Apukoululaisia	16	7	23
Muita	152	111	263

Edellä mainittiin jo, että informaatiotoiminta ja soveltuvuuden selvittäminen muodostavat pohjan henkilökohtaiselle ohjaukselle, jossa varataan ohjattaville tilaisuus ohjaustoimiston virkailijoiden kanssa neuvotella kunkin yksilön ammatin valintaan liittyvistä kysymyksistä. Tällaista henkilökohtaista ohjausta annettiin kertomusvuonna muillekin kuin jatkokoululaisille. Toiminnan laajuus ilmenee seuraavasti:

III. Henkilökohtainen ohjaus

a) Käyntejä toimistossa:	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jatkokoululaisia	268	207	475
Muita	261	165	426
Yhteensä	529	372	901
Uusintakäyntejä	—	—	440
Edustajien kautta neuvoa pyytäneitä	—	—	134
b) Muu neuvonta:			
Kirjeellisesti neuvottuja	—	—	195
Puhelimitse neuvottuja	—	—	257
		Yhteensä	1 927

Mainittakoon, että henkilökohtainen ohjauksen saaneiden lukumäärä v. 1948 oli 1 231 ja soveltuvuuskokeiden lukumäärä 1 383.

Tiedot asiakkaiden ryhmityksestä on tiedossa ainoastaan toimistossa käyneiden 901 uuden tapauksen osalta. Nämä olivat iältään alle 18 vuotiaita 712, 18—25 vuotiaita 151 ja yli 25 vuotiaita 38.

Vielä mainittakoon, että huomattava osa ammatinvalintaa koskevista kirjeistä oli vastauksia radion Työmiehen tunnin kirjelaatikkoon lähetettyihin kyselyihin.

Jälkitarkkailua eli jatko-ohjausta ja siihen liittyvää tarkkailutietojen hankkimista jatkettiin samalla työvoimalla (yksi puolenpäivän apulainen) kuin edellisenä vuonna. Ainoastaan kahden kuukauden aikana jatko-ohjaajan apulaisena oli toimistoapulainen. Työssä menestymisen tarkkailun kohteena olivat v. 1948 jatkokoulusta päässeet koululaiset sekä samana vuonna soveltuvuuskokeissa olleet muut henkilöt seuraavan asetelman mukaan:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Tarkkailun kohteina olleet	381	292	673
Esimiehen lausuntoja saatu	194	156	350
Henkilökohtaisesti ohjattu	32	26	58

Henkilökohtaista ohjausta saivat ne, joiden menestyminen osoittautui huonoksi tai jotka eivät vielä olleet päässeet ammattioppipaikkaan. Luonnollisesti tässä uudessa toiminnassa oli edelleen kiinnitettävä paljon huomiota itse menetelmien kehittämiseen, jolloin pidettiin silmällä sopivan vertausluvun löytäminen ammatinvalinnanohjauksen tulosten mittapuuna.

Edellä kuvatun toimintansa ohella nuoriso-osaston virkailijat joutuivat kertomusvuonnakin harjoittamaan ammatinvalinnanohjausta koskevaa yleismainontaa esitelmin ja lehtikirjoituksin. Mainittakoon, että osastonjohtaja mm. kävi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön pyynnöstä Tampereella esittelemässä kaupungin viranomaisille ammatinvalinnanohjaustoimintaan liittyviä kysymyksiä. Osastonjohtaja ja ammatinvalintapsykologi pitivät myös luentoja mainitun ministeriön toimeenpanemilla työnvälitysvirkailijoiden kursseilla keväällä 1949.

Merimiesosasto. Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajien edustajina merikapteeni E. J. Edgren ja diploomimerikapteeni K. T. Päiviö sekä työntekijäin edustajina lämmittäjä A. N. Kangasmaa ja sihteeri K. R. Tuomikoski. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapteenit A. B. A. Korhonen ja O. R. Lindberg sekä työntekijäin edustajina asiamies V. L. Ahokki ja alikonemestari V. R. Syrjänen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Osaston johtajana oli ekonomi N. B. Mattsson [1]).

Kertomusvuonna siirryttiin merialalla aimo askel kohti normaalia kehitystä. Tullaamattoman tavaran kaupustelun muututtua vähäiseksi eivät hakijat pyrkineet hyvillä tavaranhankintalinjoilla oleviin aluksiin, vaan pitivät pääasiana, että laivassa, johon paikka tarjottiin, oli hyvä asunto ja ruoka. Tämä osoittaa, että hakijoilla oli tarkoituksenaan pysyä entistä kauemmin samassa laivassa. Aikaisemmin moni merimies jätti paikkansa heti laivan siirtyessä huonommalle linjalle. Varsinkin laivapäällystö osoitti kertomusvuonna halua palvella pitkään samalla aluksella. Tämä käy ilmi siitä, että koko vuonna tarjotusta 3 131 paikasta oli vain 132 päällystöpaikkoja. Erittäin suuresta II- ja III-perämiesten puutteesta johtui, että edellä mainituista 132 tarjotusta paikasta voitiin täyttää vain 62. Kapteeneja ja yliperämiehiä oli sen sijaan runsaammin tarjolla, mutta näiden työnhakijoiden tavoittamia päällikön ja I-perämiehen paikkoja ei sanottavasti vapautunut. Höyrykonemestareita oli jatkuvasti jonkin verran liikaa. Radiosähköttäjistä oli kesällä puutetta, mutta muina aikoina tarjonta tyydytti kysynnän. Kokeneista kansi- ja konemiehistä sekä ammattitaitoisista stuerteista ja kokeista oli kesällä aika ajoin puutetta. Naispuolisista hakijoista oli jatkuvasti niin kertomuskuin edellisenäkin vuonna huutava puute. Monasti oli pakko »miehistää» sellaisen laivan talouspuoli, jossa aikaisemmin oli ollut yksinomaan naisia. Edellä luetelluista syistä tapahtui sekä työnhakemusten että tarjottujen ja välitettyjen paikkojen lukumäärässä keskimäärin noin 13 %:n lasku.

[1]) Ks. tämän kert. s. 196.

Vasta-alkajien suuremmat paikansaantimahdollisuudet ovat myös merkkinä siitä, että siirrytään normaalisempiin oloihin. Noin 150 miestä (niistä 71 alle 18 v.) ja n. 100 naista voitiin ensikertalaisten joukosta sijoittaa laivapaikkoihin.

Höyrykonemestareita täytyi liikatarjonnan vuoksi sijoittaa jopa miehistöpaikkoihin, varsinkin sellaisiin joissa vaadittiin jokin erikoispätevyys, kuten sorvaus- ja hitsaustaito tai sähkö- taikka moottorialan tuntemus. Suuri joukko teknillisen koulun loppututkinnon suorittaneita koneteknikkoja sijoitettiin konepuolen miehistöpaikkoihin laivakokemuksen saamiseksi konemestarinkirjaa varten.

Valitettavana seikkana on todettava, että laivatalousväen pätevyydessä on havaittu huonontumista. Tähän lienee syynä a) ammattitaitoisten stuerttien ja kokkien sekä emännöitsijöitten ja keittäjien puute, b) vanhempien kokeneiden henkilöiden siirtyminen pois merialalta, c) kokki- ja stuerttikoulun vastakäyneiden hakeutuminen ravintolatyöhön sekä d) merikokemusta vailla olevien henkilöiden pääsy kokki- ja stuerttikouluun.

Helsingin satama oli poikkeuksellisesti avoinna koko talven 1948—49. Osaston toiminta oli vilkkaimmillaan touko—syyskuussa sekä yllätyksellisesti sangen vilkasta myös joulukuussa.

Kertomusvuonna toimitettiin 615 eli 21.5 % kaikista välityksistä Helsingin ulkopuolelle. Työnhakijoista oli ulkokuntalaisia keskimäärin noin 33 %.

Suomen kauppalaivasto käsitti kertomusvuoden lopussa 657 alusta, yhteiseltä bruttotonnimäärältään 534 473. Vuotta aikaisemmin oli alusmäärä 653 ja bruttotonnimäärä 519 998. V:n 1949 aikana tonnistomme on siis kasvanut vain vajaa 14 500 bruttotonnia. Edellisenä vuonna oli lisäys n. 30 000 bruttotonnia. V. 1938 oli tonnistomme huomattavasti suurempi, 857 alusta bruttotonnimäärältään 644 241.

Osasto oli kertomusvuonna kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattiliittojen sekä Suomen laivanvarustajain yhdistyksen kanssa. Suomen merimies-unionin elokuussa järjestämillä kansainvälisillä kursseilla osastonjohtaja esitelmöi merimiesvälityksen järjestelystä Suomessa sekä Suomen sosiaalilainsäädännöstä. Osastonjohtaja suoritti lisäksi useita neuvottelu- ja tutustumiskäyntejä sekä laivanvarustajain konttoreissa että laivoissa. Kesälomallaan osastonjohtaja kävi tutustumassa Englannin, Ranskan ja Belgian merimiesvälitystoiminnan järjestelyyn.

Osaston tilaamia ulkolinjapuheluja oli 226 (edellisenä vuonna 156).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuoden aikana 1 475 355 mk (edellisenä vuonna 1 292 560 mk).

Työnhakemukset. Merimiesosastolle esitettiin kertomusvuonna 3 876 työnhakemusta, joista miesten tekemiä 3 278 eli 84.6 % ja naisten tekemiä 598 eli 15.4 %. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 123.8 työnhakemusta (edellisenä vuonna rasitusluku oli 122.3).

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemuksia	3 278	84.6	3 815	86.6	— 537	— 14.1
Naisten työnhakemuksia	598	15.4	591	13.4	+ 7	+ 1.2
Yhteensä	3 876	100.0	4 406	100.0	— 530	— 12.0

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli toukokuussa, 960 työnhakemusta, ja pienin tammikuussa, 546 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	330	8.5
Kansimiehistö	1 281	33.1
Konemiehistö	1 146	29.6
Taloushenkilöstö (500 mp.+598 np.)	1 098	28.3
Muut	21	0.5
Yhteensä	3 876	100.0

Työtä hakeneita henkilöitä oli merimiesosastolla kertomusvuonna 2 568, joista miehiä 2 222 eli 86.5 % ja naisia 346 eli 13.5 %. Näistä oli vieraskuntalaisia keskimäärin 33 % (edellisenä vuonna 32 %).

Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 222	86.5	2 631	87.7	— 409	— 15.5
Naiset	346	13.5	370	12.3	— 24	— 6.5
Yhteensä	2 568	100.0	3 001	100.0	— 433	— 14.4

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	247	9.6
Kansimiehistö	866	33.7
Konemiehistö	763	29.7
Taloushenkilöstö (329 mp.+346 np.)	675	26.3
Muut	17	0.7
Yhteensä	2 568	100.0

Työpaikkatarjousten vaihtelut v. 1948—49 käyvät selville seuraavasta asetelmasta:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	2 572	82.1	3 100	86.0	— 528	— 17.0
Naisten paikat	559	17.9	504	14.0	+ 55	+ 10.9
Yhteensä	3 131	100.0	3 604	100.0	— 473	— 13.1

Syyt työpaikkatarjousten vähenemiseen on jo edellä esitetty.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	132	4.2
Kansimiehistö	967	30.9
Konemiehistö	883	28.2
Taloushenkilöstö (466 mp.+559 np.)	1 025	32.7
Muut	124	4.0
Yhteensä	3 131	100.0

Työpaikkatarjousten ja työnhakemusten välinen suhde pysyi kertomusvuonna suunnilleen samana kuin edellisenä vuonna. Yleinen rasitusluku oli 123.8 (edellisenä vuonna 122.3).

Työnvälitysten lukumäärä merimiesosastolla oli kertomusvuonna 2 866, joista miesten välityksiä 2 365 eli 82.5 % ja naisten välityksiä 501 eli 17.5 %. Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä miesten kohdalla 506 ja naisten kohdalla 109 eli yhteensä 615, mikä on 21.5 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 21.0 %). Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli miesten kohdalla 41 ja naisten kohdalla 13 eli yhteensä 54 välitystä, mikä on 1.9 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 29 eli 0.9 %).

Välitysten määrässä tapahtuneet muutokset v. 1948—49 käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 365	82.5	2 819	85.4	— 454	— 16.1
Naisten välitykset	501	17.5	481	14.6	+ 20	+ 4.2
Yhteensä	2 866	100.0	3 300	100.0	— 434	— 13.2

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 73.9 välitystä (edellisenä vuonna 74.9) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 91.5 välitystä (edellisenä vuonna 91.6).

Välitykset jakautuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	62	2.2
Kansimiehistö	925	32.3
Konemiehistö	844	29.4
Taloushenkilöstö (421 mp.+501 np.)	922	32.2
Muut (ns. stand by töitä laivoissa)	113	3.9
Yhteensä	2 866	100.0

Maatalousosasto. Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajain edustajina agronomi M. J. Kaltio ja kapteeni R. E. Norrback sekä työntekijäin edustajina toimitsija E. Antikainen ja talousneuvos K. H. Lehti. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina agronomi M. I. J. Myllylä ja agronomi H. E. Frostell sekä työntekijäin edustajina puutarhatyöntekijä G. V. Laine ja liittosihteeri U. A. Oras.

Maatalousosaston johtajana toimi agrologi S.-O. Roman [1]).

Maatalouden ja metsätöiden aloilla tapahtui työoloissa, sikäli kuin osaston tilastonumerot niitä kuvastavat, kertomusvuonna vain verrattain pieniä muutoksia. Miesten kohdalla oli vähäistä työvoimanvajausta havaittavissa metsätöiden alalla tammi—helmikuussa ja maataloustöiden alalla syyskesällä kiireimmän elonkorjuun aikana, samoin myös puutarhatöiden alalla keväällä ja syksyllä. Vuoden lopulla sen sijaan oli työnhakemuksia jatkuvasti enemmän kuin työpaikkatarjouksia. Naisten kohdalla oli vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana lievää, muuna osana vuodesta tuntuvaa puutetta varsinkin karjakoista sekä rinnan kotitalous- ja karjanhoitotehtäviin osaaottavista palvelijoista.

Tilaston osoittama osaston liikkeen huomattava paisuminen toukokuussa — ja työtarjousten osalta myös kesäkuussa — aiheutui pääasiassa silloin tapahtuneesta ylioppilaiden välityksestä raivaustöihin. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 68.0 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli kahtena edellisenä vuonna 94.7 ja 91.8.

Osastolle saapui kertomusvuonna 416 (edellisenä vuonna 281) kirjelähetystä. Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 939 (edellisenä vuonna 259).

Työnhakemukset. Maatalousosastoon tehtiin kertomusvuonna yhteensä 990 työhakemusta, joista miesten tekemiä 716 eli 72.3 % ja naisten tekemiä 274 eli 27.7 %.

Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verraten seuraavat muutokset:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	716	72.3	822	69.4	— 106	— 12.9
Naisten työnhakemukset	274	27.7	362	30.6	— 88	— 24.3
Yhteensä	990	100.0	1 184	100.0	— 194	— 16.4

Työnhakemusten tuntuva väheneminen johtuu yksinomaan ylioppilaiden keväällä tekemien työnhakemusten vähenemisestä. Näitä oli näet v. 1948 uittotöihin 580, mutta kertomusvuonna erilaisiin raivaustöihin vain 131[2]). Muut työnhakemukset osoittavatkin melkoista nousua edelliseen vuoteen verraten.

Työnhakijoita oli maatalousosastolla 709, joista miehiä 509 eli 71.8 % ja naisia 200 eli 28.2 %. Työnhakijain enemmistö oli kertomusvuonnakin vieraspaikkakuntalaisia, keskimäärin 64.4 % (edellisenä vuonna 71.4 %).

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärässä tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verraten olivat seuraavat:

[1]) Ks. myös tämän kert. s. 196. [2]) Tätä lukua ei ole huomioitu taulukkoliitteissä toimiston työnhakijoiden kokonaismäärän kohdalla.

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	509	71.8	746	69.2	— 237	— 31.8
Naiset	200	28.2	332	30.8	— 132	— 39.8
Yhteensä	709	100.0	1 078	100.0	— 369	— 46.4

Työnhakijain määrän melkoinen väheneminen edelliseen vuoteen verraten aiheutuu samoin kuin työnhakemustenkin määrän väheneminen ylioppilasvälityksen vastaavien määrien vähenemisestä. Muiden työnhakijain määrä lisääntyi 80:llä eli 16.2 %. Enimmät työnhakijat, 296 eli 41.7 % työnhakijain kokonaismäärästä, tulivat ammattiryhmän Muut maanviljelystyöntekijät osalle, johon mm. kaikki ylioppilasvälityksen työnhakijat kuuluivat. Lähinnä suurimpina ryhminä olivat Karjakot ja apukarjakot 113 eli 15.9 %, Muonamiehet 77 eli 10.9 %, Navetta-apulaiset 71 eli 10.0 % ja ryhmä Hakkuumiehet metsätalouden alalta 64 eli 9.0 %.

Työpaikkatarjoukset. Kertomusvuonna sai osasto 1 455 työpaikkatarjousta, joista miesten paikkoja 1 075 eli 73.9 % ja naisten paikkoja 380 eli 26.1 %. Muutokset edelliseen vuoteen verraten olivat seuraavat:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 075	73.9	814	65.1	+ 261	+ 32.1
Naisten paikat	380	26.1	436	34.9	— 56	— 12.8
Yhteensä	1 455	100.0	1 250	100.0	+ 205	+ 16.4

Tarjottujen työpaikkojen lisääntyminen miesten osalta oli melkoinen. Sitä tapahtuikin miltei kaikkien ammattiryhmien kohdalla. Merkitsevänä poikkeuksena oli vain hakkuumiesten ryhmä, jossa vähennystä oli 60. Naisille tarjottujen työpaikkojen väheneminen aiheutui kokonaan siitä, että ylioppilaille tarjottujen paikkojen joukossa ei kertomusvuonna ollut lainkaan naisten paikkoja, kun taas edellisenä vuonna niitä oli 246. Kertomusvuonna tarjotuista paikoista kuului ryhmään Muut maanviljelystyöntekijät 781 eli 53.9 %, Karjakoiden ja apukarjakoiden ryhmään 150 eli 10.3 %, Hakkuumiesten ryhmään 143 eli 9.9 %, Navetta-apulaisten ryhmään 97 eli 6.7 %, Puutarhurien ja puutarhatyöntekijäin ryhmään 80 eli 5.5 %.

Työnvälitykset. Maatalousosaston aikaansaamien työnvälitysten kokonaismäärä oli 669, joista miesten välityksiä 507 eli 75.8 % ja naisten välityksiä 162 eli 24.2 %. Muutokset edelliseen vuoteen verraten olivat seuraavat:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	507	75.8	736	70.9	— 229	— 31.1
Naisten välitykset	162	24.2	302	29.1	— 140	— 46.4
Yhteensä	669	100.0	1 038	100.0	— 369	— 35.5

Välitysten huomattava väheneminen johtuu kokonaan ylioppilasvälitysten (kertomusvuonna 131, edellisenä vuonna 580) vähenemisestä. Osaston muut välitykset lisääntyivät 80:llä eli 7.7 %. Ylioppilasvälityksen heikosta tuloksesta johtuu niinikään se, että työtarjousten lisääntymisestä huolimatta välitysten määrä edelliseen vuoteen verrattuna on vähentynyt. Ylioppilaille tarjotuista 500 työpaikasta voitiin näet täyttää vain 131.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 67.6 (edellisenä vuonna 87.7) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 46.0 (edellisenä vuonna 83.0) välitystä.

Välityksistä kuului ryhmään Muut maanviljelystyöntekijät 353 eli 52.8 %, hakkuumiesten ryhmään 66 eli 9.9 %, karjakoiden ja apukarjakoiden ryhmään 59 eli 8.8 %, puutarhatyöntekijäin ja puutarhureiden ryhmään 53 eli 7.9 % sekä navetta-apulaisten ryhmään 45 eli 6.7 %.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät taulukkoliitteistä.

Ravintolaosasto. Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Y. F. Lumi ja U. A. Heinonen sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat Y. Karisalmi ja E. Kerman. Varajäseninä olivat työnantajien edusta-

jina johtaja K. Koskinen ja ravintoloitsija M. P. Salmi sekä työntekijöiden edustajina leipuri K. R. Lindholm sekä järjestäjä V. R. Tuomioja.

Osaston johtajana oli herra E. O. Auer [1])

Tarkasteltaessa ravintola-alan kehitystä v. 1949 voidaan todeta alan työmarkkinajärjestöjen yhteisenä pyrkimyksenä olleen maamme ravintolakulttuurin jatkuva kohottaminen. Osoituksena toiminnan aktiivisuudesta mainittakoon, että Suomen hotelli- ja ravintolaliitto järjesti vuoden kevätpuolella koko maata käsittävät ensimmäiset ravintolakulttuuripäivät Helsingissä lähinnä herätteiden antamiseksi maamme ravintoloitsijakunnalle. Ulkomaisten esikuvien pohjalla suunniteltiin ja kokeiltiin käytännössä toimenpiteitä mm. tarjoilun nopeuttamiseksi ja laskutuksen uudelleenjärjestämiseksi. Edelleen todettakoon, että alan työnantajajärjestö liittyi Kansainväliseen hotelliliittoon, ja että suomalainen hotelli- ja ravintolamies valittiin Pohjoismaiden hotelli- ja ravintolaliiton presidentiksi.

Edellä mainittu antoi ymmärrettävästi sysäyksen myös työnantajien ja työntekijöiden omakohtaisille pyrinnöille ravintolakulttuurin edistämistoiminnassa. Tämä havaittiin kertomusvuonna välitystoiminnassakin: esim. työnhakijoiden, kuten vastuunalaisten hoitajien ja hovimestarien vastuuntunto kasvoi. Tarjoiluhenkilökunnan edustajat puolestaan suhtautuivat vakavammin hyvin hoidetun työsuhteen asettamiin velvoituksiin, jota osoitti mm. se, että työtodistusten merkitystä arvostettiin enemmän kuin aikaisemmin. Työpaikkojen vaihtoa ei myöskään tapahtunut heidän keskuudessaan niin usein kuin ennen. Yleispiirteenä voidaankin kertomusvuoden kokemusten perusteella todeta ravintola-alalla hiljalleen tapahtuva kehitys positiiviseen suuntaan, jonka merkitystä välitystoiminnassa ei voida aliarvioida.

Osaston mainostoiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun, kiertokirjeiden ja mainoskorttien lähettämiseen sekä käynteihin työnantajien luona.

Alan työmarkkinajärjestöt suhtautuivat kertomusvuonnakin myötämielisesti osaston toimintaan. Mainittakoon, että osastolla oli v. 1949 tilaisuus säännöllisesti julkaista tilastollinen kuukausikertomuksensa Suomen hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liiton äänenkannattajassa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 317 473 mk (edellisenä vuonna 1 293 423 mk.

Lähetettyjen kirjeiden ym. postilähetysten lukumäärä oli kertomusvuonna 5 628 (edellisenä vuonna 4 437) ja saapuneiden postilähetysten määrä 1 160 (edellisenä vuonna 1 139). Tilattuja ulkolinjapuheluja oli kaikkiaan 881 (edellisenä vuonna 1 098).

Työnhakemukset. V:een 1948 verraten tapahtui työnhakemusten määrässä seuraavan asetelman mukaiset muutokset:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	805	12.1	864	13.5	— 59	— 6.8
Naisten työnhakemukset	5 862	87.9	5 543	86.5	+ 319	+ 5.8
Yhteensä	6 667	100.0	6 407	100.0	+ 260	+ 4.1

Työnhakemuksia oli huhtikuussa eniten, nimittäin 1 004, joista miesten tekemiä 167 ja naisten tekemiä 837, ja heinäkuussa vähiten, nimittäin 546, joista miesten tekemiä 72 ja naisten tekemiä 474, kesäravintoloiden toimiessa täydellä henkilökunnalla.

Työnhakemusten jakaantumista ammattiryhmittäin kuvastaa alla oleva taulukko:

Ammatti	Miesten työnhakemuksia	Naisten työnhakemuksia	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	112	423	535	8.0
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	182	2 879	3 061	45.9
Keittiöhenkilöstö	149	2 370	2 519	37.8
Portierit ja hotellisiivoojat	337	132	469	7.0
Muut	25	58	83	1.3
Yhteensä	805	5 862	6 667	100.0

[1]) Ks. myös tämän kert. s. 196.

Johtohenkilöstön ryhmässä oli työnhakemusten lisääntyminen naisten kohdalla huomattavan suuri edelliseen vuoteen verraten, jolloin niitä oli 286. Niiden joukossa oli runsaasti emäntien jättämiä työnhakemuksia.

Työnhakijat. Edelliseen vuoteen verraten olivat muutokset työnhakijoiden kokonaismäärässä seuraavat:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	377	12.1	390	13.2	— 13	— 3.3
Naiset	2 735	87.9	2 561	86.8	+ 174	+ 6.8
Yhteensä	3 112	100.0	2 951	100.0	+ 161	+ 5.5

Meriliikenteen vilkastumisesta johtunut mm. stuerttien ja kokkien kasvanut tarve vaikutti ilmeisesti osaltaan miespuolisten työnhakijoiden vähenemiseen 3.3 % edelliseen vuoteen verraten. Samoin lienee viime vuosien negatiivisiin kokemuksiin perustuva ennakkoluuloisuus miespuolisen tarjoilu- ja keittiöhenkilökunnan suhteen työnantajapiireissä vaikuttanut kertomusvuonna kysynnän vähenemiseen ja tämän kautta työntekijöiden paikansaanti-intressien suuntautumiseen toisille aloille.

Työssä olevia työnhakijoita oli 23.6 % (edellisenä vuonna 57.1 %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 40.6 % (edellisenä vuonna 41.0 %).

Työnhakijoiden jakaantumista ammattiryhmittäin esittää seuraava taulukko:

Ammatti	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	52	214	266	8.5
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	104	1 268	1 372	44.1
Keittiöhenkilöstö	71	1 149	1 220	39.2
Portierit ja hotellisiivoojat	136	69	205	6.6
Muut	14	35	49	1.6
Yhteensä	377	2 735	3 112	100.0

Kertomusvuonna ensimmäistä kertaa käytännössä ollut anniskelukorttijärjestelmä tarjoiluhenkilökunnan keskuudessa auttoi huomattavalla tavalla osaston toimintaa, varsinkin sellaisten tarjoilijattarien kohdalla, jotka eivät riittävän selvästi voineet toteennäyttää aikaisempia työsuhteitaan. Tarjoiluhenkilökunnan väheneminen, tosin minimaalinen, aiheutui ilmeisesti osaltaan mainitun järjestelmän kontrolloivasta vaikutuksesta; puutteellisen harjoitteluajan omaavat ja muutoin alalle sopimattomat työntekijät eivät nim. saaneet anniskelukorttia. Tarjoilija- ja tarjoilijatarharjoittelijoiden puute tuntui kautta vuoden varsin voimakkaana nimenomaan Helsingissä. Samanlainen tilanne oli myös pätevien keittiömestarien, keittäjien ja kylmäkköjen kohdalla. Kuvaavaa oli, että ainoastaan 304 keittiömestaria ja keittäjää oli hakenut kertomusvuonna työtä, kun vastaavia työpaikkatarjouksia oli 600. Mainittakoon, että viime vuonna perustettiin Helsingissä Keittiömestarien kerho, joka mm. tulee huolehtimaan jäsentensä ammattitaidon kehittämisestä esim. ulkomaille suuntautuvien opintomatkojen muodossa.

Työpaikkatarjousten kohdalla tapahtui edelliseen vuoteen verraten seuraavia muutoksia:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	295	6.3	321	7.4	— 26	— 8.1
Naisten paikat	4 359	93.7	4 046	92.6	+ 313	+ 7.7
Yhteensä	4 654	100.0	4 367	100.0	+ 287	+ 6.6

Ylioppilasvälitys sisältyy edellä olevaan taulukkoon siten, että naisten kohdalla on 4 työpaikkatarjousta.

Kesäravintoloiden välinen, vuosi vuodelta kiristyvä kilpailu ammattitaitoisesta henkilökunnasta alkoi kertomusvuonna jo helmi—maaliskuun vaihteessa, jolloin eräs tun-

nettu helsinkiläinen ravintolaliike ryhtyi tiedustelemaan henkilökuntaa huhtikuun lopulla avattavaan ravintolaansa. Joskin maan kesäravintolat toimivat täydellä tehollaan yleensä vasta kesäkuussa ja myöhemmin, syntyi kuitenkin jo huhtikuussa työpaikkatarjousten määrän kulminaatiokohta: niitä oli nimittäin silloin eniten eli 758. Vertauksen vuoksi mainittakoon niiden määrän olleen tammikuussa 364 ja joulukuussa 355. Työpaikkatarjousten asteettainen väheneminen kertomusvuoden viimeisinä kuukausina haittasi mm. kesäravintoloista vapautuneiden työntekijöiden sijoittamista pakoittaen heikommat työntekijät hakeutumaan muille aloille, mm. tehdastyöhön. Tämä oli tietysti ammattitaidon kehittämisen jatkuvuuden kannalta koko alalle epäedullinen ilmiö.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

Ammatti	Miesten paikkoja	Naisten paikkoja	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	40	115	155	3.3
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	72	1 545	1 617	34.8
Keittiöhenkilöstö	71	2 581	2 652	57.0
Portierit ja hotellisiivoojat	82	79	161	3.5
Muut	30	35	65	1.4
Yhteensä	295	4 355	4 650	100.0

Yllä olevaan tilastoon tulevat lisäksi Ylioppilasvälityksen edellä mainitut 4 työpaikkatarjousta.

Asumislupajärjestelmän lakkautuminen kertomusvuoden huhtikuussa ei sanottavammin lisännyt nuorten, työkykyisten keittiöapulaisten tarjontaa pääkaupungissa. Asuntovaikeuksien takia jäi usea työpaikkaa tiedustellut, Helsinkiin pyrkinyt maalaisneitonen joko kotiinsa tai työpaikkaansa maaseudulle. Näin ollen olivat viimekin vuonna keittiöapulaisten, astiainpesijöiden ja perunainkuorijoiden työpaikat jatkuvasti suurelta osalta vanhempien, työpaikkojaan mielellään vaihtavien henkilöiden käsissä. Kaikki tämä vaikutti työpaikkatarjousten lisääntymiseen menneenäkin vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 143.8 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 146.7.

Työnvälitys. V:een 1948 verraten tapahtui työnvälitysten määrässä seuraavia muutoksia:

	1949		1948		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	229	7.1	230	7.5	— 1	—0.4
Naisten välitykset	2 995	92.9	2 829	92.5	+166	+5.9
Yhteensä	3 224	100.0	3 059	100.0	+165	+5.4

Ylioppilasvälityksen aikaansaama 1 välitys sisältyy edelläoleviin naisten välityksiä ja välitysten kokonaismäärää osoittaviin lukuihin.

Maaseudulle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 422 eli 13.1 % (edellisenä vuonna 383 eli 12.5 %). Perheettömille työntekijöille, paitsi tarjoiluhenkilökunnan edustajille, eteisvahtimestareille ja keittiöapulaisille, maaseudun työnantajat yleensä pystyivät järjestämään asunnon. Kertomusvuoden huhtikuussa oli välityksiä eniten, nimittäin 457, ja heinäkuussa — poikkeuksellisesti — vähiten, nimittäin 175, johtuen osaston toiminnan tilapäisestä lamaantumisesta Helsingin puhelinyhdistyksen keskuksessa sattuneen tulipalon takia. Joulukuu on nimittäin yleensä ollut hiljaisin kuukausi välitysten kohdalla.

Kertomusvuonna osasto oli kiinteässä yhteydessä Valtion ravitsemuskeskukseen onnistuen sijoittamaan emäntiä ja keittiöhenkilökuntaa työllisyystyömaiden ruokaloihin maan eri puolilla.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat välitykset seuraavalla tavalla:

Ammatti	Miesten välityksiä	Naisten välityksiä	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	23	59	82	2.5
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	62	1 217	1 279	39.7
Keittiöhenkilöstö	62	1 653	1 715	53.2
Portierit ja hotellisiivoojat	63	50	113	3.5
Muut	19	15	34	1.1
Yhteensä	229	2 994	3 223	100.0

Tähän tilastoon tulee lisäksi Ylioppilasvälityksen edellämainittu 1 välitys.

Kertomusvuonna osasto pyrki välittämään tarjoilu- ja keittiöhenkilökuntaa myös tilapäisiin tehtäviin, esim. perhejuhliin ym. juhlatilaisuuksiin. Joskaan tämänsuuntainen välitystoiminta ei vielä kertomusvuonna saanut laajempia puitteita, onnistui osasto kuitenkin välittämään tarjoilijattaria esim. täkäläisten lähetystöjen juhliin.

Saadakseen mahdollisimman suuren varmuuden työpaikkaa tiedustelleiden vastuunalaisten hoitajien pätevyydestä osasto oli kertomusvuonna jatkuvassa yhteydessä Oy. Alkoholiliike ab:n ravintolatoimistoon. Saatujen lausuntojen perusteella suoritettu työnhakijoiden valinta edisti luottamuksellisten suhteiden rakentamista työnantajapiireihin.

Vastuunalaisia hoitajia, hovimestareita ja emäntiä välitettiin kertomusvuonna yhteensä 82.

Työpäivää kohden oli työnvälityksiä 10.7.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli viime vuonna 69.3 (edellisenä vuonna 70.0) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 48.4 (edellisenä vuonna 47.7) välitystä.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta käyvät selville taulukkoliitteistä.

1. Työnhakijain ja työpaikkatarjousten luku kaupungin työnvälitystoimistossa kunkin viikon päättyessä (lauantaina klo 11.00) v. 1949

Arbetssökande och lediga platser å stadens arbetsförmedlingsbyrå vid utgången av varje vecka (lördagen kl 11.00) år 1949

Viikko n:o Vecka n:o	Päivämäärä Datum	Työnhakijoita kaikkiaan Arbetssökande inalles			Niistä · Därav						Voimassa olevia työpaikkatarjouksia Lediga platser		
					Työssä olevia I olika arbeten sysselsatta			Vieraskuntalaisia Utsocknebor					
		Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehille För män	Naisille För kvinnor	Yhteensä Summa
1	8/1	855	405	1 260	162	88	250	103	67	170	115	359	474
2	15/1	1 133	455	1 588	227	93	320	134	83	217	135	345	480
3	22/1	1 519	585	2 104	274	115	389	172	103	275	127	362	489
4	29/1	1 481	646	2 127	249	124	373	168	125	293	172	387	559
5	5/2	1 634	596	2 230	272	109	381	173	114	287	125	392	517
6	12/2	1 705	649	2 354	297	126	423	175	113	288	113	373	486
7	19/2	1 777	661	2 438	286	127	413	206	113	319	129	371	500
8	26/2	1 955	689	2 644	318	161	479	218	131	349	121	361	482
9	5/3	1 909	652	2 561	300	145	445	205	119	324	138	399	537
10	12/3	2 185	823	3 008	349	176	525	224	145	369	168	476	644
11	19/3	2 139	877	3 016	353	167	520	253	151	404	188	546	734
12	24/3	2 045	761	2 806	332	131	463	240	131	371	195	515	734
13	2/4	2 230	892	3 122	366	167	533	234	111	345	199	553	752
14	9/4	2 275	981	3 256	414	184	598	267	129	396	230	657	887
15	14/4	2 146	894	3 040	407	162	569	258	113	371	216	671	897
16	23/4	2 411	1 100	3 511	421	161	582	276	127	403	222	714	936
17	30/4	2 276	1 207	3 483	406	155	561	264	107	371	225	731	956
18	7/5	2 271	1 324	3 595	361	162	523	261	117	378	218	800	1 018
19	14/5	2 279	1 385	3 664	378	171	549	262	146	408	182	825	1 007
20	21/5	2 309	1 402	3 711	395	165	560	294	153	447	191	839	1 030
21	28/5	1 925	1 057	2 982	390	147	537	287	157	444	173	845	1 018
22	4/6	1 765	1 079	2 844	338	141	479	279	142	421	112	824	936
23	11/6	1 550	1 037	2 587	209	108	317	261	141	402	108	755	863
24	18/6	1 076	499	1 575	234	117	351	231	88	319	73	699	772
25	23/6	762	289	1 051	190	95	285	191	73	264	69	669	738
26	2/7	904	370	1 274	217	85	302	205	78	283	73	520	593
27	9/7	801	388	1 189	203	96	299	198	91	289	111	535	646
28	16/7	715	323	1 038	181	101	282	190	85	275	101	526	627
29	23/7	821	338	1 159	220	103	323	235	75	310	67	530	597
30	30/7	763	322	1 085	211	95	306	221	164	385	66	460	526
31	6/8	754	399	1 153	208	122	330	203	79	282	97	516	613
32	13/8	784	445	1 229	215	135	350	204	82	286	119	488	607
33	20/8	823	483	1 306	228	169	397	236	80	316	137	518	655
34	27/8	892	497	1 389	247	161	408	246	79	325	130	514	644
35	3/9	863	572	1 435	209	157	366	243	102	345	132	483	615
36	10/9	912	650	1 562	222	168	390	257	130	387	162	507	669
37	17/9	910	606	1 516	212	154	366	267	109	376	163	534	697
38	24/9	885	587	1 472	236	146	382	254	132	386	176	549	725
39	1/10	949	673	1 622	217	153	370	252	114	366	146	536	682
40	8/10	943	694	1 637	211	140	351	266	129	395	164	529	693
41	15/10	955	673	1 628	188	141	329	242	112	354	143	534	677
42	22/10	1 011	698	1 709	196	142	338	273	105	378	131	509	640
43	29/10	1 016	775	1 791	202	153	355	260	117	377	131	423	554
44	5/11	987	702	1 689	204	118	322	244	107	351	111	388	499
45	12/11	1 039	700	1 739	204	102	306	247	93	340	115	387	502
46	19/11	1 060	747	1 807	191	96	287	240	94	334	108	380	488
47	26/11	1 095	705	1 800	215	102	317	253	83	336	109	397	506
48	3/12	1 131	676	1 707	189	100	289	254	70	324	107	432	539
49	10/12	1 195	599	1 794	221	197	418	257	79	336	143	420	563
50	17/12	1 219	640	1 859	220	99	319	256	87	343	126	413	539
51	24/12	906	259	1 165	180	78	258	250	74	324	133	373	506
52	30/12	868	259	1 127	158	72	230	227	72	299	98	333	431

2. Kaupungin työnvälitystoimiston menot ja tulot vuosina 1945—49

	Osasto • Avdelning	1945	1946
		Kokonaismenot, mk •	
1	Yleiset osastot • Allmänna avdelningarna	2 146 692	2 588 771
2	Henkisen työn osasto • Avdelningen för intellektuellt arbete	1 442 044	1 576 870
3	Nuoriso-osasto • Ungdomsavdelningen	839 982	1 353 636
4	Merimiesosasto • Sjömansavdelningen	387 220	472 231
5	Maatalousosasto • Lantbruksavdelningen	305 274	362 027
6	Ravintolaosasto • Restaurangavdelningen	—	573 625
7	Koko toimisto • Hela byrån	5 121 212	6 927 160
		Valtion suorittama kor	
8	Yleiset osastot • Allmänna avdelningarna	856 450	1 025 304
9	Henkisen työn osasto • Avdelningen för intellektuellt arbete	720 673	784 367
10	Nuoriso-osasto • Ungdomsavdelningen	419 637	669 524
11	Merimiesosasto • Sjömansavdelningen	193 611	230 352
12	Maatalousosasto • Lantbruksavdelningen	228 955	266 900
13	Ravintolaosasto • Restaurangavdelningen	—	285 377
14	Koko toimisto • Hela byrån	2 419 326	3 261 824

3. Kaupungin työnvälitystoimiston kirjoihin rekisteröidyt työn- Å stadens arbetsförmedlingsbyrå inregistrerade arbetssökande,

	Ammattiala Yrkesområde	Työtä hakeneet henkilöt Arbetssökande					
		Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%
		Koko työnvälitystoimisto •					
1	Maatalous • Lantbruk	455	3.2	212	1.8	667	2.6
2	Metsätalous • Skogsbruk	78	0.5	—	—	78	0.3
3	Puuteollisuus • Träindustri	231	1.6	26	0.2	257	1.0
4	Paperiteollisuus • Pappersindustri	3	0.0	51	0.4	54	0.2
5	Metalliteollisuus • Metallindustri	1 545	10.9	291	2.5	1 836	7.1
6	Kaivosteollisuus • Gruvindustri	—	—	—	—	—	—
7	Kemiallinen teollisuus • Kemisk industri	12	0.1	25	0.2	37	0.1
8	Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus • Sten-, ler-, glas- o. torvindustri	23	0.2	36	0.3	59	0.2
9	Voima-, kaasu- ja vesijohtolaitokset • Kraft-, gas- o. vattenledningsverk	1	0.0	—	—	1	0.0
10	Nahka-, jalkine- ja kumiteollisuus • Läder-, sko- o. gummiindustri	71	0.5	33	0.3	104	0.4
11	Kehruu- ja kutomateollisuus • Textilindustri	3	0.0	47	0.4	50	0.2
12	Pukutavara- ja puhdistusteollisuus • Beklädnads- o. rengöringsindustri	7	0.0	197	1.7	204	0.8
13	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus • Närings- o. njutningsmedelsindustri	22	0.2	76	0.6	98	0.4
14	Graafinen- ja kirjansitomoteollisuus • Grafisk- o. bokbinderiindustri	64	0.5	70	0.6	134	0.5
15	Rakennustyöt • Byggnadsarbeten	1 729	12.2	—	—	1 729	6.7
16	Opetustoimi • Undervisningsväsen	43	0.3	84	0.7	127	0.5
17	Teknilliset alat • Tekniska branschen	786	5.6	62	0.5	848	3.3
18	Liike- ja toimistoala • Affärsverksamhet och byråarbete	1 347	9.5	4 107	35.2	5 454	21.1
19	Terveyden- ja sairaanhoito • Hälso- o. sjukvård	13	0.1	28	0.2	41	0.2
20	Julkiset yhdyskunnat ja järjestöt • Offentliga samfund o. organisationer	164	1.2	25	0.2	189	0.7
21	Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet • Annan verksamhet, som förutsätter högskolebildning	1 095	7.7	675	5.8	1 770	6.8
22	Kirjallinen ja taiteellinen toiminta • Litterär och konstnärlig verksamhet	359	2.6	43	0.4	402	1.6
23	Meriliikenne • Sjöfart	2 329	16.4	347	3.0	2 676	10.4
24	Maaliikenne • Kommunikationer till lands	234	1.7	8	0.1	242	0.9
25	Kalastus • Fiske	—	—	—	—	—	—
26	Ravintola- ja hotelliliike • Restaurang- o. hotellrörelse	378	2.7	2 738	23.5	3 116	12.1
27	Taloustoimet • Husligt arbete	—	—	805	6.9	805	3.1
28	Erinäiset toimet • Diverse yrken	3 167	22.4	1 688	14.5	4 855	18.8
29	Kaikkiaan • Summa	14 159	100.0	11 674	100.0	25 833	100.0

Stadens arbetsförmedlingsbyrås utgifter och inkomster åren 1945—49

1947	1948	1949	1945	1946	1947	1948	1949	
Totalutgifter, mk			*Menot, joihin valtio osallistuu, mk • Utg., i vilka staten deltager, mk*					
3 208 956	4 850 165	5 639 318	2 141 125	2 563 261	3 187 306	4 808 677	5 601 491	1
2 100 404	3 514 603	4 242 334	1 441 345	1 568 736	2 093 584	3 504 003	4 235 409	2
2 731 029	4 785 608	5 737 693	839 274	1 339 048	2 676 099	4 709 451	5 030 995	3
762 309	1 292 560	1 475 355	387 220	460 705	753 476	1 284 615	1 469 130	4
491 119	697 446	551 622	305 274	355 867	486 319	692 546	545 522	5
886 364	1 293 423	1 317 473	—	570 754	878 125	1 287 774	1 312 048	6
10 180 181	16 433 805	18 963 795	5 114 239	6 858 370	10 074 909	16 287 066	18 194 595	7
vaus, mk • Statsbidrag, mk			*Valtion suorittama korvaus, % • Statsbidrag, %*					
1 274 922	1 923 471	•	40.0	40.0	40.0	40.0	•	9
1 046 792	1 752 001	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	8
1 338 049	2 354 725	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	10
376 738	642 307	•	50.0	50.0	50.0	50.0	•	11
364 739	519 409	•	75.0	75.0	75.0	75.0	•	12
439 062	643 887	•	—	50.0	50.0	50.0	•	13
4 840 302	7 835 800	•	47.3	47.6	48.4	48.1	•	14

hakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoittain vuonna 1949
arbetsansökningar och tillsatta platser efter yrkesområden år 1949

Työnhakemukset Arbetsansökningar						Työpaikkatarjoukset Lediga platser						Välitykset Tillsatta platser						
Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	
Arbetsförmedlingsbyrån i dess helhet																		
605	2.1	288	1.1	893	1.6	939	6.2	386	2.1	1 325	3.9	446	3.4	170	1.3	616	2.3	1
139	0.5	—	—	139	0.2	160	1.0	10	0.1	170	0.5	80	0.6	1	0.0	81	0.3	2
376	1.3	36	0.1	412	0.7	102	0.7	31	0.2	133	0.4	74	0.6	21	0.2	95	0.4	3
3	0.0	74	0.3	77	0.1	5	0.0	34	0.2	39	0.1	5	0.0	28	0.2	33	0.1	4
2 726	9.3	470	1.8	3 196	5.7	995	6.5	264	1.4	1 259	3.7	737	5.7	221	1.6	958	3.6	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
18	0.1	32	0.1	50	0.1	30	0.2	53	0.3	83	0.3	26	0.2	47	0.3	73	0.3	7
33	0.1	52	0.2	85	0.2	2	0.0	7	0.0	9	0.0	1	0.0	5	0.0	6	0.0	8
1	0.0	—	—	1	0.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
119	0.4	54	0.2	173	0.3	18	0.1	49	0.3	67	0.2	13	0.1	37	0.3	50	0.2	10
3	0.0	60	0.2	63	0.1	9	0.1	54	0.3	63	0.2	6	0.1	31	0.2	37	0.1	11
11	0.0	300	1.2	311	0.6	3	0.0	181	1.0	184	0.5	3	0.0	122	0.9	125	0.5	12
37	0.1	103	0.4	140	0.3	24	0.2	365	2.0	389	1.2	18	0.1	336	2.5	354	1.3	13
107	0.4	100	0.4	207	0.4	125	0.8	70	0.4	195	0.6	101	0.8	44	0.2	145	0.5	14
3 339	11.3	—	—	3 339	6.0	2 712	17.8	—	—	2 712	8.1	2 412	18.6	—	—	2 412	9.1	15
92	0.3	139	0.5	231	0.4	47	0.3	41	0.2	88	0.3	34	0.3	28	0.2	62	0.2	16
2 105	7.1	122	0.5	2 227	4.0	225	1.5	35	0.2	260	0.8	149	1.1	23	0.2	172	0.7	17
3 245	11.0	7 578	29.0	10 823	19.5	599	3.9	2 948	16.0	3 547	10.5	494	3.8	2 286	16.8	2 780	10.5	18
27	0.1	35	0.1	62	0.1	8	0.1	6	0.0	14	0.0	6	0.1	5	0.0	11	0.0	19
378	1.3	34	0.1	412	0.7	176	1.2	175	0.9	351	1.0	159	1.2	156	1.2	315	1.2	20
1 475	5.0	1 229	4.7	2 704	4.9	2	0.0	—	—	2	0.0	1	0.0	—	—	1	0.0	51
800	2.7	77	0.3	877	1.6	446	2.9	18	0.1	464	1.4	397	3.1	14	0.1	411	1.6	55
3 445	11.7	599	2.3	4 044	7.3	2 641	17.3	559	3.0	3 200	9.5	2 434	18.8	501	3.4	2 935	11.1	56
385	1.3	12	0.0	397	0.7	141	0.9	—	—	141	0.4	116	0.9	—	—	116	0.4	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
806	2.7	5 866	22.4	6 672	12.0	296	1.9	4 371	23.7	4 667	13.9	230	1.8	3 007	22.1	3 237	12.2	26
—	—	1 273	4.9	1 273	2.3	—	—	2 320	12.6	2 320	6.9	—	—	718	5.3	718	2.7	27
9 177	31.2	7 624	29.2	16 801	30.2	5 546	36.4	6 439	35.0	11 985	35.6	5 017	38.7	5 791	42.6	10 808	40.7	28
29 452	100.0	26 157	100.0	55 609	100.0	15 251	100.0	18 416	100.0	33 667	100.0	12 959	100.0	13 592	100.0	26 551	100.0	29

23. Urheilu ja retkeily

Urheilu- ja retkeilylautakunnan v:n 1949 toimintakertomus oli seuraavan sisältöinen:

Urheilu- ja retkeilylautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna tarkastaja U. T. J. Siivonen sekä jäseninä sosiaalijohtaja A. Kaskela, varatuomari O. A. Tuurna, johtaja A. A. Tynell, sihteeri G. V. Rajala-Rinne, kauppaneuvos J. E. Johansson, lääketieteen tohtori P. G. Forssell, jaostosihteeri E. V. Peuhkuri ja autonkuljettaja H. V. E. Tapola. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi [1]) johtaja Tynellin ja sihteerikseen [2]) apulaistoimistopäällikkö V. I. Koivulan. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Urheilu- ja retkeilylautakunnalla oli vuoden aikana 22 kokousta. Pöytäkirjan pykäläluku oli 357. Saapuneita kirjeitä oli 379 ja lähetettyjä kirjeitä 151.

Apurahojen jako. Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 1 065 000 mk:n määrärahalla avustettiin [3]) 135 seuraa. Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 75 000 mk:n määräraha jaettiin [4]) seuraavasti: Työväen urheiluliiton Helsingin piiri 31 500 mk, Suomen voimistelu- ja urheiluliiton Helsingin piiri 22 500 mk, Suomen palloliiton Helsingin piiri 10 500 mk ja Finlands svenska centralidrottsförbund Helsingin piiri 10 500 mk. Luistinratojen apumaksuiksi varattu 800 000 mk:n määräraha jaettiin [5]) seuraavasti: Helsingin luistelijat 239 798 mk, Kallion luistinseura 173 743 mk, Kronohagens idrottsförening 170 249 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 103 584 mk, Helsingfors skridskoklubb 62 626 mk ja Karhu-Kissat 50 000 mk. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 240 000 mk:n määräraha jaettiin [6]) seuraavasti: Helsingfors simsällskap 65 850 mk, Helsingin työväen uimarit 58 000 mk, Vetehiset 51 750 mk ja Helsingin uimarit 45 500 mk. Loppuerä 18 900 mk käytettiin Mustikkamaan uimakoululaisten kuljetusmaksujen korvaamiseen.

Sekalaisia asioita. Urheilu- ja retkeilylautakunta hyväksyi [7]) rakennustoimiston katurakennusosaston Pallokentän alueen uudistamissuunnitelmasta laatiman piirustuksen.

Lautakunta hyväksyi [8]) nuorisotyölautakunnan esityksen urheilu- ja retkeilylautakunnan työnjaoksi.

Lautakunta päätti [9]) oikeuttaa Oulunkylän työväen urheilijat rakentamaan pukusuojan Oulunkylän urheilukentälle ja hyväksyä puolestaan rakennuksen piirustukset.

Sekalaisten menojen tililtään maksettavaksi lautakunta hyväksyi sähkölaitoksen 30 000 mk:n suuruisen hyvityslaskun insinööri P. Arnin soutustadionin ja velodromin

---

[1]) Urh. retk. lk. 10 p. tammik. 2 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 3 §. — [3]) S:n 23 p. maalisk. 107 §. — [4]) S:n 9 p. maalisk. 85 §. — [5]) S:n 22 p. kesäk. 228 §. — [6]) S:n 27 p. toukok. 186 §. ja 9 p. marrask. 342 §. — [7]) S:n 23 p. helmik. 70 §. — [8]) S:n 27 p. huhtik. 146 §. — [9]) S:n 28 p. jouluk. 397 §.

kuulutuslaitteiden rakentamisesta antamasta lausunnosta [1]), A. Koskimaan 20 350 mk:n suuruisen hintakilpalaskun [2]) ja lentopallokenttien 14 400 mk:aan kohonneet valmistuskustannukset [3]). Edelleen suoritettiin tältä tililtä kaupunginhallituksen oikeuttamana Fjällskidar klubben -37:lle 55 266 mk:n suuruinen avustus kaupunginhallituksen maaliskuun 17 p:nä 1949 päättämin ehdoin.

Vuokrausasioita. Merkittävimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta päätti: hyväksyä [4]) toimiston toimenpiteen kaikkien Helsingin osuuskaupalle vuokrattujen uimastadionin tilojen irtisanomisesta huhtikuun 20 p:stä 1949 lukien uimastadionin rakennustöiden jatkamiseen ryhtymisen vuoksi; vuokrata [5]) Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin Helsingin työväentalon ravintola oy:lle kesäksi 1949 10 000 mk:n kausivuokrin; määrätä [6]) vuokran oikeudesta huolehtia kenkien ja vaatteiden maksullisesta säilytyksestä 16 000 mk:ksi sekä virvokkeiden myyntioikeudesta messukentän luistinradalla talvella 1948—49 1 000 mk:ksi, josta neiti O. Soinio ja rouva F. Koivula maksavat ensin mainitusta oikeudesta 8 000 mk kumpikin ja rouva A. Korventaus 1 000 mk; vuokrata [7]) Laakson ratsastuskentän kalustovajan Suomen ratsastajainliitolle huhtikuun 1 p:stä 1949 lukien toistaiseksi 5 000 mk:n vuosivuokrin; hyväksyä [8]) A. E. Nikanderin ratsastushallin talliosaston n:o 7 koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisen kesäkuun 1 p:stä 1949 lukien ja vuokrata [9]) ko. talliosaston R. C. Wredelle 8 580 mk:n kuukausivuokrin; vuokrata [10]) Hietarannan tarjoilukioskin ravintoloitsija O. Hellaalle kesäksi 1949 200 000 mk:n kausivuokrin; vuokrata [11]) Tullisaaren kansanpuiston kahvilakioskin ja rantakioskin Työväen mailapojille kesäksi 1949 8 000 mk:n kausivuokrin; vuokrata [12]) Eläintarhan urheilukentän virvoitusjuomakioskin rouva E. Uskille kesäksi 1949 125 000 mk:n kausivuokrin; tehdä [13]) moottoriveneen kuljettajain J. Rautakorven, V. Mässelin ja A. Joutsivirran kanssa sopimuksen Pihlajasaaren kansanpuiston liikenteen ylläpidosta kesällä 1949 30 000 mk:n kausivuokrin; tehdä [14]) Moottorikuljettajain yhdistyksen kanssa sopimuksen Mustikkamaan kansanpuiston liikenteen ylläpidosta kesällä 1949 30 000 mk:n kausivuokrin; vuokrata [15]) Kivinokan myymäläkioskin rouva D. Lindholmille kesäksi 1949 105 000 mk:n kausivuokrin; myöntää [16]) vahtimestari G. Hagelbergille oikeuden harjoittaa vaatteiden maksullista säilytystä ja virvokkeiden myyntiä uimastadionilla kesällä 1949 25 000 mk:n kausivuokrin; antaa [17]) voimistelu- ja urheiluseura Oulunkylän tähdelle virvokekioskinpito-oikeuden Vantaan Pikkukoskella kesälle 1949 20 000 mk:n kausivuokrin; myöntää [18]) johtaja T. Seppäselle uimapukujen vuokraus- ja kosmeettisten aineiden myyntioikeuden Hietarannalla omistamassaan kioskissa kesällä 1949 6 000 mk:n kausivuokrin; myöntää [19]) rouva R. Laineelle uimatarpeiden vuokraamis- ja ihovoiteiden myyntioikeuden Pihlajasaaren kansanpuistossa kesällä 1949 500 mk:n kausivuokrin; vuokrata [20]) Korkeasaaren uimarannan rouva E. Wulffille kesäksi 1949 5 000 mk:n kausivuokrin; periä [21]) Helsingin osuuskaupalta rakennustoimiston arvion mukaan 150 000 mk:n suuruisen korvauksen uimastadionille vuokra-aikana 1941—49 aiheutuneista vaurioista; vuokrata [22]) Koulumatkailutoimisto oy:lle Pallokentän pukusuojarakennuksesta 476 m² huonetilaa asuintarkoituksiin lokakuun 1 p:n 1949 ja toukokuun 15 p:n 1950 väliseksi ajaksi 7 140 mk:n kuukausivuokrin, minkä lisäksi oli vuokranottajan vastattava lämpö- yms. kuluista; vuokrata [23]) soutustadionin toimistorakennuksen ison salin Suomen soutuliitolle marraskuun 1 p:stä 1949 lukien toistaiseksi 3 500 mk:n kausivuokrin; koroittaa [24]) ratsastushallin vuokramaksuja neliömetriltä kuukaudessa seuraavasti: lämpimät satulavarastot 39 ja kylmät 24 mk:aan, tallien eteiset 24 ja ullakot 12 mk:aan, pukuhuoneet 35 mk:aan ja toimistohuoneet 59 mk:aan; vuokrata [25]) Keskustalli oy:lle, Oy. Hippodrom ab:lle ja Oy. Ratsastusopisto ab:lle yhteisesti ratsastushallista kaksi kaviouraa lokakuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n 1950 väliseksi ajaksi 45 000 mk:n kuukausivuokrin; vuokrata [26]) ratsastushallin ravintola-

---

[1]) Urh. retk. lk. 21 p. tammik. 34 §. — [2]) S:n 27 p. huhtik. 145 §. — [3]) S:n 22 p. kesäk. 244 §. — [4]) S:n 23 p. helmik. 67 §. — [5]) S:n 9 p. maalisk. 88 §. — [6]) S:n 23 p. maalisk. 106 §. — [7]) S:n 23 p. maalisk. 108 §. — [8]) S:n 13 p. huhtik. 121 §. — [9]) S:n 8 p. kesäk. 209 §. — [10]) S:n 13 p. huhtik. 128 §. — [11]) S:n 13 p. huhtik. 131 §. — [12]) S:n 27 p. huhtik. 142 §. — [13]) S:n 11 p. toukok. 165 §. — [14]) S:n 11 p. toukok. 169 §. — [15]) S:n 11 p. toukok. 179 §. — [16]) S:n 27 p. toukok. 188 §. — [17]) S:n 27 p. toukok. 194 §. — [18]) S:n 27 p. toukok. 196 §. — [19]) S:n 8 p. kesäk. 218 §. — [20]) S:n 8 p. kesäk. 221 §. — [21]) S:n 26 p. elok. 268 §. — [22]) S:n 14 p. syysk. 293 §. — [23]) S:n 19 p. lokak. 321 §. — [24]) S:n 19 p. lokak. 322 §. — [25]) S:n 19 p. lokak. 323 §. — [26]) S:n 19 p. lokak. 324 §.

huoneiston, kaksi kerhohuonetta ja emännöitsijän huoneen Oy. Valkoinen hevonen — Vita hästen ab:lle v:ksi 1950—51 14 000 mk:n kuukausivuokrin, joka tammikuun 1 p:stä 1951 lukien on sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin; merkitä tiedoksi [1]), että ratsastushallin tallien käytössä oli kesän ja syksyn aikana tapahtunut seuraavat muutokset: ratsastava poliisi oli siirtynyt osastosta 4 Keskustalli oy:n hallussa olleeseen osastoon 3, Keskustalli oy. siirtynyt osastoon 7, josta ratsastuksenopettaja Wrede oli muuttanut takaisin osastoon 5, ja Merikiito oy. siirtynyt viimeksimainitusta Hippodrom oy:n irtisanomaan osastoon 8, samalla päätettiin eläinlääkintälaboratoriolle vuokrata talliosasto 4 marraskuun 1 p:stä 1949 lukien vuoden loppuun 6 420 mk:n kuukausivuokrin; korottaa [2]) liikennelaitokselle ratsastushallista luovutetun 3 000 m²:n suuruisen hallitilan tilitysvuokran 1 414 620 mk:aan.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: vartiokoiraveron korvaamista [3]) Hietarannan, Lauttasaaren ja Kivinokan kansanpuistojen kaitsijoille v:lta 1948 ja 1949; vapaalippujen antamista [4]) vuosittain Helsingin invaliidien yhdistykselle ja Sotainvaliidien Helsingin piirille Pallokentällä pidettäviin jalkapallo-otteluihin; toimenpiteisiin ryhtymistä Suur-Helsingin alueella sijaitsevien kiinteiden muinaisjäännösten kuntoon saattamiseksi Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhliin mennessä [5]); Malmin sunnuntaipalstoilla sijaitsevan lasten ja nuorten leikki- ja urheilukentän siementämistä kaupungin toimesta kesän 1949 aikana [6]), urheilukentän paikan varaamista Meilahdessa olevasta laaksosta sekä pienen palloilu- ja leikkikenttäalueen varaamista Ruskeasuon maastosta [7]); 2 240 300 mk:n suuruisen määrärahan myöntämistä uuden rautarunkoisen moottoriveneen tilaamiseksi Korkeasaareen syksyksi 1949 [8]); Tullisaaren kansanpuiston huvila-alueen tuulimoottorin myymistä tarpeettomana [9]); Osuusliike Elannon omistaman Kivinokan kansanpuiston kioskirakennuksen ostamista kaupungille 90 000 mk:n kauppahinnasta [10]); avustuksen myöntämistä Helsingin purjehdusseurojen kilpailu- ja propagandatoimikunnalle Kaivopuiston edustalla kesäkuun 12 p:nä 1949 pidettävien purjehdusurheilun propagandakilpailujen taloudelliseksi tukemiseksi [11]); kaasulaitoksen hallinnassa olleiden majoitusvälineiden (76 patjaa, 7 peitettä ja 10 tyynyä) siirtämistä urheilu- ja retkeilytoimiston käyttöön [12]); uinnin yhteistoimintavaliokunnan vapauttamista heinäkuun 2 p:nä 1949 pidetyn kansanuinnin avajaistilaisuuden vuokramaksusta [13]); toimenpiteisiin ryhtymistä ulkoilumuseon perustamiseksi [14]); Varsasaaren telttailualueen saunatoimikunnan anomusta, että kaupunki myöntäisi saunan rakentamiseksi Varsasaareen 30 000 mk:n suuruisen avustuksen [15]); toimenpiteisiin ryhtymistä suunnitellun Lapinniemen urheilukentän ja Pitäjänmäen urheilukentän laajentamiseksi normaalikokoisiksi 400 m:n juoksuratoineen [16]); toimenpiteisiin ryhtymistä, että koulutaloihin pyrittäisiin sijoittamaan voimistelu-, paini-, nyrkkeily- ym. salien lisäksi askartelu-, leikki- ja kerhohuoneita sekä myös pieniä, esim. 4 × 12 m:n mittaisia uima-altaita, joita mahdollisesti voitaisiin käyttää sopivina vuorokaudenaikoina tyydyttämään vapaankin liikuntakasvatuksen tarpeita [17]); Pasilan palloilukentän säilyttämistä olympiakisoja silmällä pitäen nurmikenttänä [18]); ilmoitusta, että lautakunta oli luopunut toimistorakennuksen rakentamissuunnitelmasta Pallokentän eteläpuolelle, sekä ehdotusta, että tälle paikalle rakennettaisiin betoniaita lipunmyyntitiloineen ja että Stadionille johtavaa ajotietä levennettäisiin Pallokentälle ja puistoon päin [19]); Korkeasaaren ja Palosaaren välisen salmen täyttämistä [20]); toimenpiteisiin ryhtymistä kansakoulusalien varustamiseksi koripallotelineillä [21]); parannusten toimeenpanoa soutustadionin alueella [22]); neuvottelukunnan asettamista tutkimaan olisiko mahdollista ja missä muodossa järjestää Helsinkiin kesäaikana Sibelius-viikko, jolla mm. pyrittäisiin elvyttämään maamme ja erikoisesti Helsingin turistiliikennettä [23]).

Esitys kiinteistölautakunnalle tehtiin asiasta, joka koski Vartiokylän urheilukenttää varten varatun alueen laajentamista siten, että sille voitaisiin rakentaa 400 m:n juoksuradan käsittävä urheilukenttä [24]).

---

[1]) Urh. retk. lk. 9 p. marrask. 339 §. — [2]) S:n 23 p. marrask. 355 §. — [3]) S:n 2 p. helmik. 44 §. — [4]) S:n 2 p. helmik. 45 §. — [5]) S:n 2 p. helmik. 52 §. — [6]) S:n 9 p. maalisk. 87 §. — [7]) S:n 23 p. maalisk. 101 §. — [8]) S:n 13 p. huhtik. 130 §. — [9]) S:n 27 p. huhtik. 144 §. — [10]) S:n 27 p. huhtik. 153 §. — [11]) S:n 11 p. toukok. 164 §. — [12]) S:n 22 p. kesäk. 239 §. — [13]) S:n 15 p. heinäk. 250 §. — [14]) S:n 14 p. syysk. 295 §. — [15]) S:n 14 p. syysk. 296 §. — [16]) S:n 28 p. syysk. 306 §. — [17]) S:n 28 p. syysk. 307 §. — [18]) S:n 19 p. lokak. 319 §. — [19]) S:n 19 p. lokak. 320 §. — [20]) S:n 19 p. lokak. 329 §. — [21]) S:n 9 p. marrask. 346 §. — [22]) S:n 14 p. jouluk. 373 §. — [23]) S:n 28 p. jouluk. 400 §. — [24]) S:n 27 p. toukok. 195 §.

Esityksiä yleisten töiden lautakunnalle tehtiin asioista, jotka koskivat: Malmin urheilijain anomusta Pukinmäen uimarannan parantamisesta[1]); Marjaniemen uimarien anomusta Marjaniemen uimalan korjaus- ja parannustöistä[2]); Käpylän urheilupuiston v:n 1949—52 rakennusohjelmaa[3]); uudistus- ja korjaustöistä, jotka olisi tehtävä kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla v. 1950[4]).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Suomenlinnan eränkävijäin kirjelmää kalastuksen ja metsästyksen järjestelystä Helsingin kaupungin alueella[5]); sekä saman yhdistyksen anomusta 150 000 mk:n avustuksesta v:ksi 1949 riista- ja kalakannan parantamistoimintansa tukemiseksi[6]); Varsasaaren telttailualueen asukkaiden maihinnousumahdollisuuksien järjestämistä Westendin rannalla[7]); Olympiakylän asuntoyhtiöiden ja Olympiakylän asukkaiden seuran anomusta lasten leikkikenttäalueen varaamisesta Untamontien varrelta[8]); Mellunkylän Kontion ja Vartio-Mellunkylän kiinteistöyhdistyksen kirjelmiä urheilukentän ja hyppyrimäen rakentamisesta Vartiokylään[9]); Finlands svenska folkdansring yhdistyksen anomusta saada vuokravapaasti käyttöönsä kaupungin kuljetettava tanssilava Seurasaaressa kesällä 1949 järjestettäviä näytöksiään ja juhliaan varten[10]); Suomen matkailijayhdistyksen anomusta, että kaupunki myöntäisi yhdistykselle 100 000 mk:n avustuksen käytettäväksi Helsingin pitäjän Vestersundomin kylässä sijaitsevan omistamansa Leirikallion retkeilykeskuksen uima-altaan rakennustyön tukemiseen[11]); Fjällskidar klubben -37 anomusta avustuksen saamiseksi hiihtomajan rakentamista varten Nuuksioon[12]); J. Hakulisen ja 9 muun kaupunginvaltuutetun aloitteita Helsingin kansanpuistojen liikenteen parantamiseksi[13]); sekä uimarantojen kunnostamiseksi[14]); Helsingin ja sen ympäristön aluesuunnitelmaliiton esitystä Helsingin seudun luonnonsuojelukohteita koskevan selvityksen painattamisesta[15]); Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esitystä, että kaupunki päättäisi hankkia Lomaliiton lomakeskuksista sopivaksi katsomansa määrän paikkoja, joissa kaupungin työntekijöillä sekä toimen- ja viranhaltijoilla mahdollisuuksien rajoissa olisi tilaisuus viettää vuosilomansa kaupungin suorittamilla kustannuksilla, ja että mahdollisesti varatut vapaapaikat jaettaisiin suhteellisesti eri laitosten kesken käytettäväksi[16]); Suomenlinnaan rakennettavan urheilukentän paikan määräämistä[17]); Haga svenska förening yhdistyksen anomusta Haagassa olevien lasten leikkipaikkojen kunnostamisesta[18]); Helsingfors fiskargille nimisen killan kirjelmää kalastuksen kieltämisestä silakkarysillä Kruunuvuorenselällä[19]); Pakilan sosialistisen työväenyhdistyksen anomusta kelkkamäillä varustettujen leikkikenttien rakentamisesta[20]); Päivän nuorten anomusta 150 000 mk:n avustuksesta käytettäväksi Helsingissä kesäkuun 10 ja 13 p:ien 1949 välisenä aikana pidettävien nuorten retkeilypäivien rahoittamiseen[21]); 7:nnen Pohjoismaiden puutarhanäyttelyn aikaansaamiseksi Helsingissä v. 1949[22]); yleisten töiden lautakunnan esityksiä Vallilan lastenkahlaamon rakentamisesta[23]); lastenkahlaamon rakentamisesta Haagaan[24]) sekä uimastadionin etupihan kuivattamisesta ja pysäköimispaikkojen järjestämisestä[25]); Suomen jousiampujien liiton anomusta Invaliidisäätiön huoltolaitoksen itäpuolella olevan n. 120 × 180 m:n suuruisen alueen kunnostamisesta jousiampujain käyttöä varten kaupungin toimesta[26]); Marjaniemen melojain anomusta avustuksesta kanoottivajan rakentamista varten[27]); Suomen esikaupunkien kiinteistöliiton kirjelmää uuden uimalaitoksen rakentamisesta Marjaniemeen[28]); Gymnastikföreningen i Helsingfors nimisen yhdistyksen ja Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsingin piirin avustusanomuksia Tukholmassa heinäkuussa pidettäviin Lingiaadeihin lähteville naisvoimistelujoukkueille[29]); Suomen ulkomaankauppaliiton kirjelmää osanotosta St. Erikin messuihin Tukholmassa syksyllä 1949[30]); Suomen matkatoimisto oy:n anomusta sightseeing-liikenteen järjestämisestä v. 1949 mahdollisesti aiheu-

[1]) Urh. retk. lk. 23 p. maalisk. 104 §. — [2]) S:n 13 p. huhtik. 120 §. — [3]) S:n 11 p. toukok. 161 §. — [4]) S:n 15 p. heinäk. 255 §. — [5]) S:n 10 p. tammik. 24 §. — [6]) S:n 10 p. tammik. 25 §. — [7]) S:n 10 p. tammik. 27 §, 2 p. helmik. 55 §. — [8]) S:n 10 p. tammik. 30 §. — [9]) S:n 23 p. helmik. 64 §. — [10]) S:n 23 p. helmik. 74 §. — [11]) S:n 23 p. helmik. 75 §. — [12]) S:n 23 p. helmik. 76 §. — [13]) S:n 9 p. maalisk. 86 §. — [14]) S:n 28 p. syysk. 304 §. — [15]) S:n 9 p. maalisk. 95 §. — [16]) S:n 23 p. maalisk. 113 §. — [17]) S:n 13 p. huhtik. 119 §. — [18]) S:n 13 p. huhtik. 132 §. — [19]) S:n 27 p. huhtik. 149 §. — [20]) S:n 27 p. huhtik. 156 §. — [21]) S:n 11 p. toukok. 177 §. — [22]) S:n 11 p. toukok. 178 §. — [23]) S:n 27 p. toukok. 190 §. — [24]) S:n 27 p. toukok. 191 §. — [25]) S:n 27 p. toukok. 192 §. — [26]) S:n 27 p. toukok. 193 §. — [27]) S:n 8 p. kesäk. 206 §. — [28]) S:n 8 p. kesäk. 212 §. — [29]) S:n 22 p. kesäk. 231 §. — [30]) S:n 22 p. kesäk. 240 §.

tuvan tappion korvaamisesta [1]); voimistelun yhteistoimintavaliokunnan kirjelmää olympiavoimistelun järjestelystä ja voimistelun ulkoharjoituspaikoista [2]); puolustusministeriön vastauskirjelmää kaupungin ehdotukseen Suomenlinnan urheilukentän rakentamisesta tehtäväksi sopimukseksi [3]); raittiusyhdistys Koiton kirjelmää yhdistykselle vuokratussa Lammassaaressa suoritettavista uudisrakennus- ja korjaustöistä [4]); yleisten töiden lautakunnan kirjelmää uimastadionin kunnostamisesta normaalikäyttöä ja olympiakisoja varten [5]); opetusministeriön retkeilylautakunnan kirjelmää retkeilymajan aikaansaamisesta Helsinkiin [6]); Sosialistisen työn yhdistyksen ja SKDL:n Arabian tehtaan osaston anomusta, että Vallilan ja Kallion kaupunginosiin ryhdyttäisiin kunnostamaan lasten leikkikenttiä mm. suojarakennuksineen ja kahlaamoineen, sekä toivomusta, että kaupunki kustantaisi puistotädit ja vakituiset puistovahdit [7]); Käpylä-Seuran kirjelmää leikki- ja urheilukenttätilojen varaamisesta ja uintimahdollisuuksien järjestämisestä Käpylään [8]); ruotsalaisen normaalilyseon kirjelmää sanotun koulun pihamaan tasoittamisesta luistinratakelpoiseksi [9]); satamalaitoksen johtajan kirjelmää s/v Pommernin ostamisesta kaupungille majoitusalukseksi [10]); Sauna-seuran anomusta avustuksesta suomalaisen mallisaunan rakentamiseksi Taivallahdelle soutustadionin viereen [11]); tivolikomitean esitystä pysyväisen huvipuiston paikan määräämisestä [12]); Helsingfors segelsällskap-yhdistyksen laina-anomusta [13]); Suomen kommunistisen puolueen Kumpulan osaston kirjelmää leikkipaikkojen kunnostamisesta ja kahlaamon rakentamisesta Kumpulaan [14]); J. Hopeavuoren ym. anomusta, että Pasilan lapsille aikoinaan rakennettu leikkikenttä jälleen kunnostettaisiin, lisäämällä kentän sivuun pieni lastenkahlaamo, sekä että Pasilaan saataisiin ensi talveksi kelkkamäki ja jääkenttä [15]); sekä Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan lausuntoa Suomen voimisteluja urheiluliiton Helsingin piirin koripallojaoston ja Työväen urheiluliiton Helsingin piirin esityksestä, että suomenkielisten kansakoulujen voimistelusaleihin laitettaisiin koripallotelineitä [16]).

Lausuntoja kiinteistölautakunnalle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: I. Laaksosen tarjousta Vestra lilla Iglo nimisen saaren ostamisesta kaupungille rakennuksineen 4 000 000 mk:n kauppahinnasta [17]); poliisilaitoksen anomusta 1 500 m²:n suuruisen maakappaleen saamisesta ratsastushallin tallien edustalta varsahevosten verryttelypaikaksi [18]); V. Savolaisen anomusta Mustikkamaan telakka-alueen vuokraamisesta Hopeansalmenveistämö oy:lle 10 vuodeksi, minkä jälkeen vuokrasopimus jatkuisi toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin [19]); Lasten päivän toimikunnan anomusta saada perustaa huvipuisto, ns. Lasten paratiisi, Eläintarhan maastoon [20]); sekä liikennelaitoksen lautakunnan kirjelmää pienen lisäalueen varaamisesta vaunuhallin ratapiha-aluetta varten Annalan urheilukentästä liikennelaitokselle [21]).

Lausuntoja Helsingin olympiakisojen urheilulaitoskomitealle annettiin asioista, jotka koskivat: Pallokentälle rakennettavaksi suunnitellun ns. toimistorakennuksen piirustuksia [22]); sekä Kumpulan olympiakylää varten ehdotetun uima-altaan tarpeellisuutta myös normaaliaikoina [23]).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 28 ja tilapäisten 2 sekä lisäksi yksi toimistoapulainen kesällä. Työntekijäin lukumäärä oli korkeimmillaan heinäkuussa, 123, josta kansanpuistoissa täyden työviikon suorittaneita 80 sekä urheilukentillä vartijoita 43, heistä noin puolet iltapäivävartijoita. Lisäksi tilapäistyön tekijöitä, sunnuntaivartijoita, uimaopettajia ja urheilunneuvojia. Edelleen kilpailutilaisuuksien järjestysmiehiä ja pääsylipunmyy-

---

[1]) Urh. retk. lk. 22 p. kesäk. 241 §. — [2]) S:n 22 p. kesäk. 242 §. — [3]) S:n 26 p. elok. 265 §. — [4]) S:n 26 p. elok. 272 §. — [5]) S:n 14 p. syysk. 286 §. — [6]) S:n 14 p. syysk.294 §. — [7]) S:n 14 p. syysk. 298 §. — [8]) S:n 28 p. syysk. 305 §. — [9]) S:n 28 p. syysk. 315 §. [10]) S:n 19 p. lokak. 333 §. — [11]) S:n 9 p. marrask. 345 §. — [12]) S:n 23 p. marrask. 351 §. — [13]) S:n 23 p. marrask. 357 §. — [14]) S:n 14 p. jouluk. 380 §. — [15]) S:n 14 p. jouluk. 381 §. — [16]) S:n 14 p. jouluk. 382 §. — [17]) S:n 23 p. helmik. 78 §. — [18]) S:n 23 p. maalisk. 99 §. — [19]) S:n 23 p. maalisk. 100 §. — [20]) S:n 26 p. elok. 281 §. — [21]) S:n 21 p. jouluk. 387 §. — [22]) S:n 15 p. heinäk. 256 §. — [23]) S:n 28 p. syysk. 303 §.

jiä. Alimmillaan oli työntekijöiden lukumäärä joulukuussa, 14, josta kansanpuistoissa 10 ja urheilulaitoksissa 4 henkilöä.

Tilapäisen naispuolisen urheilunneuvojan virkaan valittiin [1]) v:ksi 1949 ja edelleen [2]) v:ksi 1950 rouva L. Mustonen.

Kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 28 p:nä 1949 perustaa urheilu- ja retkeilytoimistoon 25 palkkaluokkaan kuuluvan kenttämestarin viran tammikuun 1 p:stä 1950 lukien. Virkaan valittiin [3]) E. Salmi.

Kaupunginhallituksen suostumuksella lähetettiin [4]) valvoja C. af Enehjelm ja eläintenhoitaja E. Oksa virkamatkalle Tanskaan huhtikuun 23 p:n ja toukokuun 2 p:n välisenä aikana noutamaan eläinlähetyksen, samoin [5]) urheilunohjaaja E. Numminen opintomatkalle Tukholmaan heinäkuun 24 ja elokuun 4 p:n väliseksi ajaksi.

Virkalomaa täysin palkkaeduin ulkomaanmatkaa varten myönnettiin [6]) kaitsija T. Ovaskalle helmikuun 7 p:stä 23 p:ään, toimistopäällikkö K. Soiniolle [7]) toukokuun 16 p:stä 22 p:ään ja ylivahtimestari V. Skarpille [8]) kesäkuun 8 p:stä 15 p:ään.

Sairauslomaa nautti 11 viranhaltijaa yhteensä 126 päivää ja 20 työntekijää yhteensä 551 päivää.

Kalusto ja tekniset apuneuvot. Naispuoliselle urheilunneuvojalle hankittiin [9]) työpöytä ja Korkeasaaren vartijalle [10]) puhelin.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Kunnalla oli 23 luistinrataa, joista Annalan, Käpylän urheilupuiston, Malmin ja Valpurintien olivat uusia. Kirjatyöntekijänkadun ja Oulunkylän pienoisratoja ei huonon talven vuoksi kunnostettu. Kelkkamäkiä oli 34. Kaivopuiston suuri kaksoismäki jätettiin lumen puutteen johdosta kunnostamatta.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla 81 200 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallion luistinrata 44 990, Väinämöisenkadun kenttä 12 011, Kaisaniemen luistinrata 9 662, Eläintarhan luistinrata 7 826, Johanneksen kirkon kenttä 6 310 ja Hesperian luistinrata 401.

Suomen palloliiton ja Työväen urheiluliiton Helsingin piirit järjestivät kaupungin alueella yhteensä 148 (96 + 52) jääpallo-ottelua, mikä oli vain kolmannes edellisen vuoden ottelumäärästä 444 (223 + 221). Syynä tähän oli talven kehnous.

Kesäkausi. Käpylän nurmikentät avattiin toukokuun 15 p:nä ja suljettiin lokakuun 13 p:nä. Pallokentällä aloitettiin harjoitukset toukokuun 23 p:nä ja lopetettiin lokakuun 10 p:nä. Pääsymaksullisia kilpailuja pidettiin Pallokentällä 117, ensimmäinen toukokuun 5 p:nä ja viimeinen lokakuun 30 p:nä. Pääsymaksun suorittaneita katsojia oli 66 134. Bruttotulot olivat 4 670 010 mk, josta kaupungin osuus teki 982 790 mk. Kaikkiaan suoritettiin Pallokentällä 675 jalkapallo-ottelua. 50 mk maksavia harjoituskortteja myytiin 690 ja kertalippuja à 5 mk 29 382. Suomen palloliiton Helsingin piirillä oli kaupungin eri kentillä yhteensä 854 ja Työväen urheiluliiton Helsingin piirillä yhteensä 608 jalkapallo-ottelua.

Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 30 pääsymaksullista kilpailutilaisuutta, joissa oli 11 303 maksavaa katsojaa.

Velodromilla pidettiin 26 pääsymaksullista tilaisuutta, joissa oli 6 406 maksavaa katsojaa. 100 mk maksavia ratapyöräilijäin harjoituskortteja myytiin 35 ja kertalippuja à 5 mk 614.

Uimastadionille järjestettyyn kolmeen kilpailu- ja näytöstilaisuuteen myytiin 8 738 pääsylippua.

Tapanilan urheilukentän juoksuradat saatiin valmiiksi kesän kuluessa. Pukinmäen uusittu, 350 metrin juoksuradalla varustettu, urheilukenttä valmistui syksyksi. Pallokentän hiekkakenttä valmistui pelikauden päätyttyä. Lauttasaaren, Suomenlinnan ja Vartiokylän uusien urheilukenttien rakennustyöt aloitettiin. Niinikään aloitettiin syksyllä Pallokentän nurmikenttien salaojitus- ja laajennustyöt.

---

[1]) S:n 10 p. tammik. 15 §. — [2]) S:n 14 p. jouluk. 369 §. — [3]) S:n 14 p. jouluk. 368 §. — [4]) S:n 9 p. maalisk. 93 §. — [5]) S:n 27 p. huhtik. 139 §. — [6]) S:n 2 p. helmik. 46 §. — [7]) S:n 27 p. huhtik. 138 §. — [8]) S:n 8 p. kesäk. 204 §. — [9]) S:n 21 p. tammik. 36 §. — [10]) S:n 2 p. helmik. 51 §.

Urheilunneuvonta. Talvikauden osalta jäi varsinainen ulkoneuvonta hyvin sattumanvaraiseksi harvinaisen epäedullisen ja vähälumisen talven johdosta. Ainoa yhtäjaksoinen hiihtosää tuli koulujen hiihtoloman aikana, jolloin pidettiin lasten puistohiihtokurssit kolmessa puistossa. Kansanhiihtoihin osallistui samana ajankohtana parisentuhatta helsinkiläistä. Sen sijaan luisteluneuvonta voitiin järjestää onnistuneesti. Kallion kentällä ohjattiin koululaisten pikaluistelua ja messukentällä iltaisin tyttöjen kaunoluistelua.

Naisten ohjaustoiminnassa vakiinnutettiin perheenemäntävoimistelu sen saavuttaman hyvän menestyksen johdosta ja alulle pantiin viikoittain kokoontuva naisvoimisteluseurojen ohjaajakerho, johon kuului yli 50 seuraohjaajaa.

Kevätkaudella virisi lentopalloinnostus ja sen tyydyttämiseksi kunnostettiin eri puolille kaupunkia 7 pelikenttää, joita käytettiin lähinnä liikelaitosten ja tehtaiden työntekijäin keskinäisiin peliharjoituksiin ja otteluihin.

Kesäkauden kenttäneuvontatyö jatkui aikaisempien vuosien tapaan. Urheilun eri alojen neuvonta- ja harjoitustilaisuuksissa oli yhteensä 7 544 miespuolista ja 3 349 naispuolista osanottajaa.

Alkeisuimakouluja järjestettiin yksi lisää, Vartiokylään, joten niitä oli toiminnassa yhteensä 8. Kävijöiden lukumäärä oli huomattavan suuri kylmähköstä alkukesästä huolimatta, sillä näillä alkeisuimakoulujen rannoilla kävi 17 574 henkilöä, joista uimakoulujen oppilaita oli 852. Koulujen työn merkitystä kuvaa se, että uimataidottomien määrän keväällä kouluihin ilmoittauduttaessa ollessa 505, se syksyllä samojen henkilöiden kyseessä ollen oli vain 127. Uimamaistereita valmistui 53, kandidaatteja 102 ja yleisiä uimamerkkejä suoritettiin kouluissa 412.

Syyskauden uusista toimintamuodoista mainittakoon miesten seuraneuvojapalvelu, veikkaustoimistossa alulle pantu konttorivoimistelukokeilu ja terveydenhoidollisen luentosarjan jakelu yhdistyksille.

Kansanpuistot ja uimarannat

Kesä oli, mikäli mahdollista, vielä edellistäkin epäedullisempi. Ainoastaan heinäkuussa oli osittain lämmintä, muulloin oli tuulista, sateista ja koleata. Vesi lämpeni vasta heinäkuun alussa.

Hietarannalla mitattiin veden korkein lämpö 20 ° heinäkuun alussa. Heinäkuun puolivälissä vesi kylmeni 15 asteeseen ja pysyi sitten kylmänä koko loppukesän. Yleisöä kävi rannalla erittäin vähän, n. 175 000 henkilöä, joista pukusuojaa käytti ainoastaan 28 283. Ranta oli virallisesti avoinna kesäkuun 4 p:n ja elokuun 8 p:n välisenä aikana. Henkilökunnan lukumäärä oli 19. Mustikkamaalla kävi myös varsin vähän yleisöä, kauneimpina päivinä arkisin 1 000—2 000 ja sunnuntaisin 5 000—9 000.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulun oppilaita			
	Maksavia	Maksutta käyneitä	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaattitutkinnon suorittaneita		
					Mp.	Np.	Yht.
Humallahti (HU)	23 748	9 035	32 783	430	39	57	96
Mustikkamaa (HTU)	11 000	4 500	15 500	798	27	55	82
Uunisaari (HSS)	28 360	8 988	37 348	223	37	64	101
Kalastajatorpan merikylpylä (Vetehiset)	12 875	3 200	16 075	218	10	12	22
Yhteensä	75 983	25 723	101 706	1 669	113	188	301

Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 18 000 ja Korkeasaaren uimarannalla n. 3 200 henkilöä.

Leirialueilla oli vakinaisia telttoja ja majoja seuraavasti: Kivinokka 793, Varsasaari

272, Lauttasaari 261, Satamasaari 154 ja Tullisaari 7. Tullisaaren telttailualue, jossa sallitaan vain kangastelttojen pystyttäminen, oli nyt käytännössä ensimmäistä kesää.

Retkeily, matkailu sekä loma- ja vapaa-ajanvietto

Retkeily, matkailu sekä loma- ja vapaa-ajanvietetoiminnasta antoi retkeilyasiamies seuraavat tiedot:

Retkeily. Retkeilyosaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa, Pirttimäen ja Haagan retkeilymajat. Pirttimäen retkeilymajassa, jossa on 29 vuodetilaa, yöpyi vuoden aikana 2 120 retkeilijää. Lisäksi kävi majassa n. 2 000 retkeilijää, jotka eivät yöpyneet. Käynnit keskittyivät pääasiassa viikonloppuihin ja loma-aikoihin. Edelleen järjestettiin majan alueella kursseja ja suunnistamiskilpailuja, joissa oli yhteensä n. 700 osanottajaa. Metsään majoittuneiden telttakuntien lukumäärästä ei ole tarkkoja lukuja. Bodomin järven rannalle rakennettiin uimalaituri. Majassa suoritettiin sisäkorjauksia. Haagan retkeilymajassa kävi n. 8 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä, mutta myös suunnistajia. Haagan majassa ei ole yöpymismahdollisuuksia. Majan keittiö ja tarjoiluhuone korjattiin. Lisäksi rakennettiin alueelle käymälä ja suksitervaamo. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö- ja suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen yhteistoimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli jatkuvasti käytännössä kiinteä jokamiehen suunnistusrata; ratojen karttoja vuokrattiin n. 2 000 kpl. Haagan retkeilymajalla annettiin sunnuntaisin toukokuun ja lokakuun aikana suunnistusopetusta aloitteleville. Helsingin kaupungin kansakoulunopettajille järjestettiin retkeilykurssit toukokuussa ja lokakuussa.

Matkailu. Helsinkiin suuntautuva ulkolainen turistiliikenne vilkastui huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Vilkastumiseen vaikuttivat osaltaan useat kansainväliset kongressit, kuten metsäkongressi, kirurgien kongressi ja hammaslääkärien kongressi. Osaston opas- ja matkapalvelua käytti hyväkseen n. 37 000 matkailijaa, joista ulkomaalaisia oli n. 6 000. Osaston toimesta julkaistiin Helsingin nähtävyyksiä niminen vihkonen 5 000 kappaleen suomen- ja ruotsinkielisenä painoksena. Matkapalvelua silmällä pitäen järjestettiin osaston toimesta keväällä 6 viikkoa kestävät opaskurssit, joihin osallistui n. 2 000 henkilöä. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille järjestettiin jatkokoulutusta, johon kuului 21 eri tilaisuutta. Osaston v. 1947 tekemän aloitteen johdosta liikennelaitokselle valmistui keväällä turistiauto, joka kesä-elokuun aikana teki 2 kertaa päivässä kaupunkikierroksen.

Loma- ja vapaa-ajanvietto. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen herättämiseksi retkeilyosasto järjesti 6 kotiseudun historiaan liittyvää esitelmätilaisuutta sekä 6 ryhmälle kotiseudun luontoa esittelevät kurssit. Uutena toimintamuotona oli osaston tehtäviin otettu kotiseutupalvelu. Entiseen tapaan osasto toimeenpani Hietarannalla juhannusjuhlan, jossa oli yleisöä n. 5 000 henkeä. Stadionin aulassa pidettiin kahdet ilmaiset tanssiaiset, joihin oli saapunut yleisöä n. 2 500 henkeä. Edellisen vuoden tapaan järjestettiin ulkoilmakonsertteja, joista 54 oli torviorkesteri- ja 8 kuorokonserttia. Lisäksi oli 5 yhteislaulutilaisuutta. Uutena viihdytysmuotona järjestettiin 3 ulkoilmanäytäntöä, joissa oli yhteensä n. 8 000 henkilöä. Kussakin tilaisuudessa retkeilyasiamies puhui yleisölle. Osaston toimesta myönnettiin ensimmäisen kerran kaupungin suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille ilmainen 14 vuorokauden oleskelu pääasiassa Lomaliiton lomakodissa. Kyseisten äitien lukumäärä oli 45 ja lapsien 42.

Matkailu- ja retkeilyasioissa osasto oli yhteistoiminnassa matkailu- ja retkeilyalalla toimivien järjestöjen, kotiseutuyhdistysten, urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten ja eri virastojen kanssa.

Korkeasaari

Korkeasaaren toiminnasta antoi sen valvoja seuraavat tiedot:

Uudisrakennus- ja korjaustyöt. Talouspihaan rakennettiin uusi kolmikerroksinen talousrakennus. Sen kellarikerroksessa sijaitsevat rehukeittiö, jäähdytyshuone, kylmähuone sekä

juurikasvi- ja hedelmäkellari. Rehukeittiö varustettiin hellalla, kahdella isolla padalla, moottorilla käytettävillä liha- ja luumyllyillä sekä vesi- ja viemärijohdoilla. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee kaksi pinta-alaltaan 64 m²:n suuruista huonetta, joissa kummassakin on 3 häkkiä à 12 m² ja 4 häkkiä à 3 m². Häkit on tarkoitettu arempien eläinten talvehtimiseen sekä karanteeni- ja sairasosastoiksi. Samassa kerroksessa sijaitsee myös työntekijäin ruokatupa, 32 m², rehumestarin toimisto, kaksi varastohuonetta ja puhelinkomero. Kolmanteen kerrokseen on sijoitettu kaksikymmentä erikoista häkkiä pääasiassa peto- ja kanalintujen talviasunnoiksi.

Pikkulintujen sijoittamiseksi kesällä rakennettiin häkistö suojakattoineen. Häkistö käsittää kuusi ulkohäkkiä. Myös saukoille ja majaville rakennettiin uudet tarhat.

Jo aikaisemmin rakennetun uuden tallin yhteyteen rakennettiin kaksi laajaa tarhaa suomalaisille hirville. Tarhat, joiden pinta-ala on yhteensä n. 80 ×60 m, käsittävät sekä metsikköä että avointa maata, joten ne tarjoavat tilavan ja viihtyisän oleskelupaikan asukkailleen. Vanhojen hirvitarhojen yhteyteen rakennettiin uusi hirvitalli samaa mallia kuin aikaisemmat, jotka on todettu käytännöllisiksi niin hoidon kuin eläintenkin kannalta.

Karhulinnan valmistavat louhimistyöt suoritettiin: viisi lammikkoa yhdyskanavineen, yksi suuri jääkarhuille ja neljä pientä maakarhuille, sekä tilaa karhutalon rehukeittiölle.

Talouspihaan vedettiin talvijohto ja alppikauristarhaan kesäjohto. Vanhasta ylälintulasta muodostettiin hevostalli, jossa on kaksi karsinaa työhevosille ja kuusi pientä karsinaa aaseille ja poneille sekä lämmitettävä valjaskamari. Lantavaja uusittiin varustamalla se korkealla sementtisokkelilla, pohjalla ja viemärillä. Kuusipeurojen ja muitten hirvieläinten aitaukset laajennettiin ja osittain uusittiin. Kuusipeuratarhan vanha talli purettiin. Ko. tarhat käsittävät nyt suunnilleen neljä kertaa suuremman alueen kuin ennen. Nk. ristikkohäkistöä laajennettiin kuudella uudella häkillä. Lisäksi suoritettiin jokavuotisia kunnostamistöitä.

Eläinkanta. Vuoden kuluessa saatiin oston ja vaihdon kautta seuraavat eläimet: 1 shetlantilainen poni, tamma, 1 kauluskarhu, naaras, 2 karhun pentua, 2 laamaa, uros ja naaras, 2 harjalammasta, uros ja naaras, 1 kääpiövuohi, naaras, 3 hirvenvasikkaa, 1 karakulpässi, 3 preeriasutta, 3 puupiikkisikaa, 1 pesukarhu, 3 nenäkarhua, 3 villisikaa, 7 ahmaa, 1 naali, 1 sinikettu, 2 mäyrää, 1 apina, 1 pelikaani, 4 flamingoa, 3 sinistä korvafasaania, 3 amherstfasaania, 1 kultafasaani, 5 hopeafasaania, 1 kalkkuna, 7 silkkikanaa, 7 kyhmyjoutsenta, 2 laulujoutsenta, 3 merihanhea, 1 kiljuhanhi, 2 sepelhanhea, 2 japanilaista hanhea, 2 kannussiipihanhea, 1 harmaahaikara, 2 merimetsoa, 1 maakotka, 6 kalasääskeä, 8 huuhkajaa, 2 paavipeipposta ja 2 kardinaalipeipposta.

Eläintarhassa syntyi mm. seuraavat eläimet: maaliskuussa 3 leijonaa, jotka kuolivat viikon kuluessa, lokakuussa taas 3, joista 2 jäi eloon, 7 sutta, 2 pesukarhua, 10 sinikettua, 7 hopeakettua, 5 minkkiä, 5 villisikaa, 6 mufflonlammasta ja 2 alppikaurista, sitäpaitsi kaniineja, marsuja, vuohia, lampaita, kalkkunoita ja hanhia.

Myynnin ja vaihdon kautta poistui 1 wapitihirvi, 6 ahmaa, 2 karhunpentua, 3 mufflonlammasta, 1 laama, 5 sudenpentua, 8 huuhkajaa, 1 kotka, 2 kalasääskeä, 2 kannushanhea, 1 hopeakettu, 2 sinikettua jne.

Kuolleista ja teurastetuista eläimistä mainittakoon 1 valkohäntähirvi, 1 kuusipeura, 3 hirvenvasikkaa, 2 minkkiä, 1 näätäkoira, 5 sinikettua, 1 naali, 12 hilleriä, 1 villisika, 1 mufflonpässi, 1 pelikaani ja 1 riikinkukko.

Kertomusvuoden päättyessä käsitti eläinkanta yhteensä 129 eri lajia tai rotua, joista imettäväisiä 65 ja lintuja 64. Yksilömäärä oli 470. Kalustoluettelon mukaan oli eläinten arvo yhteensä 1 812 000 mk.

Leijonalinnassa kävi vuoden kuluessa 166 720 henkilöä. Pääsymaksutulot olivat 1 953 370 mk.

Näkötornissa kävi 19 165 henkilöä. Pääsymaksutuloja kertyi 147 290 mk.

Huviajelut tuottivat 50 100 mk.

Liikenteestä huolehtivat alkukesästä s/s J. L. Runeberg ja elokuusta lähtien uusi lautta Korkeasaari—Högholmen sekä Korkeasaaren moottorivene. Meno- ja paluulippuja myytiin yhteensä 576 734.

Menot ja tulot.

Menot olivat kokonaisuudessaan 47 886 716 mk, joista 3 154 188 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 32 840 011 mk kansanpuistojen, 7 118 277 mk urheilulaitosten, 594 240 mk urheilunohjauksen, 3 180 000 mk urheilunavustusten sekä 1 000 000 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 11 064 141 mk, josta kansanpuistoista 4 500 965 mk, urheilulaitoksista 6 202 589 mk sekä retkeilystä jne. 360 587 mk.

24. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Helsingin kaupungin kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kaupunginvaltuuston valitsemina toimitusjohtaja F. J. Laakso puheenjohtajana, kauppaneuvos V. Mattinen varapuheenjohtajana sekä jäseninä kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, talousneuvos J. Heitto, valistussihteeri A. L. Laurikainen, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, sihteeri A. H. K. Rytövuori, toimitsija L. P. Saaresto, pankinjohtaja A. O. Stenvall, tarkastaja S. A. Winter ja johtaja J. V. Vuortama.

Kansanhuoltolautakunnan valitsemaan keskusjaostoon, jonka puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana olivat itseoikeutettuina lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, kuuluivat varsinaisina jäseninä lautakunnan jäsenet Heitto, Liukkonen, Rytövuori, Stenvall ja Winter sekä varajäseninä Ehrström, Laurikainen, Saaresto ja Vuortama.

Kaupunginhallituksen edustajana oli apulaiskaupunginjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 16 kertaa ja pöytäkirjojen pykälämäärä oli 172. Keskusjaosto kokoontui 9 kertaa; pöytäkirjojen pykälämäärä oli 48.

Lautakunnan ja keskusjaoston sihteerinä toimi varatuomari E. U. Louhio.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki lopulliset päätökset, jotka koskivat keskusjaoston asettamista [1]); henkilökunnan supistamista [2]); lautakunnan kokousaikoja [3]); pöytäkirjojen esilläpitoa [4]); toimistoapulaiselle A. Rosnellille maksettavaa korvausta laitos- ja ravintolaosaston osastonjohtajan viran hoitamisesta [5]); laitos- ja ravintolaosaston yhdistämistä tukku- ja vähittäiskauppaosastoon huhtikuun 1 p:stä 1949 lukien [6]); lautakunnan v:n 1948 toimintakertomuksen hyväksymistä [7]); pastöroinnista johtuvaa maidon hinnan korottamista [8]); Malmin ostokorttikanslian lakkauttamista toukokuun 31 p:stä lukien [9]); ostokorttijakeluissa liitosalueella noudatettavia periaatteita [9]); polttoainepäällikön ja hänen varamiehensä viran sekä kuljetus- ja polttoaineosaston lakkauttamista kesäkuun 1 p:stä 1949 lukien [10]); määrärahan varaamista henkilökunnan palkkaamiseksi Helsingin kaupungissa olevien polttopuuvarastojen inventointia varten [11]); vaatetusosaston lakkauttamista heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien [12]); vaatturiliikkeen hinnoitteluryhmän määräämistä [13]); kamreeri P. Vartiaisen oikeutta sivutoimen pitämiseen [14]); viljatuotekuponkien laskennasta johtuvien irtisanomisien peruutuksia [15]); syyteilmoituksia [16]); lautakunnan kymmenvuotisjuhlallisuuksia [17]); kansanhuollonjohtajalle maksettavaa korvausta apulaiskansanhuollonjohtajan viran hoidosta [18]); siivoustyövoiman supistamista [19]); kau-

[1]) Kansanh. lk. 11 p. tammik. 2 §. — [2]) S:n 11 p. tammik. 6 §. — [3]) S:n 11 p. tammik. 7 §. — [4]) S:n 15 p. helmik. 22 §. — [5]) S:n 15 p. maalisk. 39 §. — [6]) S:n 29 p. maalisk. 52 §. — [7]) S:n 29 p. maalisk. 53 §. — [8]) S:n 29 p. maalisk. 54 §. — [9]) S:n 26 p. huhtik. 62 §. — [10]) S:n 26 p. huhtik. 63 ja 64 §. — [11]) S:n 17 p. toukok. 76 §. — [12]) S:n 17 p. toukok. 78 §. — [13]) S:n 21 p. kesäk. 92 §. — [14]) S:n 13 p. syysk. 105 §. — [15]) S:n 13 p. syysk. 107 §. — [16]) S:n 4 p. lokak. 119 §. — [17]) S:n 4 p. lokak. 122 §. — [18]) S:n 8 p. marrask. 131 §. — [19]) S:n 29 p. marrask. 143 § ja 13 p. jouluk. 157 §.

punginvaltuuston päätöksen mukaista palkkaluokkien korottamista [1]); arkiston kunnostamiseksi anotun määrärahan peruuttamista [2]); lähetti T. Kaivolan irtisanomisen peruuttamista [3]); ja kirjaaja Niinisen sairauslomaa [4]). Lisäksi tehtiin päätöksiä, jotka koskivat kansanhuoltotoimiston henkilökunnan supistamista [5]) sekä eräitä määräraha-anomuksia [6]).

Keskusjaoston tekemät lopulliset päätökset koskivat virkanimityksiä ja virkaeroja [7]), irtisanomisia [8]), vaatturinliikkeen hinnoitteluryhmän määräämistä [9]), kirjallisia varoituksia [10]) ja syyteilmoituksia [11]).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle lautakunta teki esitykset, jotka koskivat: ostokorttien jakeluun palkattavan ylimääräisen henkilökunnan tuntipalkkoja [12]); R. Marnon perikunnalle tulevaa maksusuoritusta [13]); v:n 1950 talousarvioehdotusta [14]); ja Erottajan kalliosuojassa olevan tarpeettoman kaluston rahaksimuuttamista [15]).

Palkkalautakunnalle tehtiin esitys kansanhuollonjohtajalle maksettavasta viransijaisuuspalkkiosta apulaiskansanhuollonjohtajan viran hoitamisesta [16]).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat kansanhuollonjohtajan virkaa hakeneita henkilöitä [17]); A. Toivarin eläkeanomusta [18]); A. Alinin eläkeanomusta [19]); ja luovutettavien huonetilojen korjauskustannuksia [20]).

Palkkalautakunnalle annettiin eläkeanomuksia koskevia lausuntoja [21](ja sen ratkaistavaksi alistettiin Oulunkylän kanslian korttivaraston v:n 1947 yleisessä ostokorttien jaossa vartiomiehenä toimineiden poliisien sunnuntaityökorvausta koskeva anomus [22]).

Kansanhuoltoministeriölle tehtiin kysely, joka koski ministeriön tehtävien mahdollista siirtämistä kansanhuoltotoimistolle [23]).

Keskusjaosto antoi kansanhuoltoministeriölle lausunnot, jotka koskivat: vaatturiliikkeen [24]) ja ravitsemusliikkeiden [25]) hinnoitteluryhmiä.

Kirjeenvaihto. Lautakunnan ja kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui kertomusvuoden aikana 13 759 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 17 107 kirjelmää.

Kansanhuoltotoimisto

Kansanhuoltotoimiston henkilökunta. V:n 1949 talousarvioon oli varattu palkkamäärärahoja 218 virkailijan palkkaamiseksi vastaavan määrän ollessa v. 1947 342 ja v. 1948 271, joten vähennys edelliseen vuoteen verraten oli 53 eli 19.5 %. Tammikuun 1 p:nä 1949 oli viranhaltijoita 197, joista vuoden kuluessa 2 viranhaltijaa kuoli, 41 erosi omasta pyynnöstään ja 128 sanottiin irti työmäärän vähentymisen vuoksi, joten viranhaltijoiden lukumäärä, 2 uutta viranhaltijaa huomioon ottaen, kertomusvuoden lopussa oli 28. Henkilökunnan vähennys prosenteissa oli 85.8.

V. 1949 oli työpäivien lukumäärä palveluksessa olevien viranhaltijoiden lukumäärän mukaan 32 229. Sairaustapausten ja äitiyslomien johdosta menetettiin yhteensä 1 003 työpäivää eli 3.1 % työpäivien kokonaismäärästä. Edellisenä vuonna oli vastaava prosenttiluku 4.

Kansanhuollonjohtajana ja toimistopäällikkönä toimi helmikuun 1 p:ään 1949 saakka varatuomari E. K. Uski ja hänen omasta pyynnöstään saatua eron virastaan, sanotusta päivästä lähtien kenraalimajuri V. V. Svanström, joka sitä ennen oli ollut apulaiskansan-

[1]) Kansanh. lk. 29 p. marrask. 146 §. — [2]) S:n 29 p. jouluk. 164 §. — [3]) S:n 29 p. jouluk. 165 §. — [4]) S:n 29p. jouluk. 171 §. — [5]) S:n 11 p. tammik. 6 §, 25 p. tammik. 13 §, 15 p. helmik. 27 §, 1 p. maalisk. 33 §, 15 p. maalisk. 40 § ja 29 p. maalisk. 52 §. — [6]) S:n 26 p. huhtik. 61 §, 4 p. lokak. 117 § ja 13 p. jouluk. 160 §. — [7]) Kansanh. lk. keskusj. 11 p. tammik. 5 §, 26 p. huhtik. 34 §, 11 p. tammik. 3 §, 15 p. huhtik. 14 §, 15 p. maalisk. 28 §. 26 p. huhtik. 33 §. 17 p. toukok. 38 §, 31 p. toukok. 41 § ja 26 p. elok. 45 §. — [8]) S:n 15 p. helmik. 15 §, 1 p. maalisk. 21 §, 17 p. toukok. 39 §, 31 p. toukok. 41 § ja 26 p. elok. 46 §. — [9]) S:n 1 p. maalisk. 19 §, 15 p. maalisk. 27 §, ja 17 p. toukok. 37 §. — [10]) S:n 25 p. tammik. 8 §. — [11]) S:n 15 p. maalisk. 29 § ja 31 p. toukok. 40 §. — [12]) Kansanh. lk. 25 p. kesäk. 14 §. — [13]) S:n 15 p. helmik. 21 §. — [14]) S:n 4 p. lokak. 120 §. — [15]) S:n 29 p. marrask. 141 §. — [16]) S:n 29 p. marrask. 144 §. — [17]) S:n 11 p. tammik. 3 §. — [18]) S:n 8 p. marrask. 132 §. — [19]) S:n 13 p. jouluk. 159 §. — [20]) S:n 29 p. jouluk. 170 §. — [21]) S:n 17 p. toukok. 77 §, 13 p. syysk. 103 ja 104 §, 4 p. lokak. 118 § ja 13 p. jouluk. 158 §. — [22]) S:n 15 p. helmik. 25 §. — [23]) S:n 15 p. helmik. 27 §. — [24]) Kansanh. lk. keskusj. 25 p. tammik. 10 §, 26 p. huhtik. 32 § ja 26 p. elok. 47 §. — [25]) S:n 11 p. tammik. 1 ja 2 §, 25 p. tammik. 9 § ja 15 p. helmik. 17 §.

huollonjohtajana. Hänen virkasiirtonsa jälkeen ei apulaiskansanhuollonjohtajan virkaa enää täytetty.

Pyynnöstä saivat virkaeron maatalousosaston osastonjohtaja A. Aalto tammikuun 15 p:stä, vaatetusosaston apulaisosastonjohtaja N. Ahovuori helmikuun 1 p:stä, ravintola-osaston osastonjohtaja S. Ehrnrooth helmikuun 17 p:stä, kuljetus- ja polttoaineosaston osastonjohtaja L. Saloranta kesäkuun 1 p:stä ja saman osaston apulaisosastonjohtaja S. Inberg maaliskuun 1 p:stä lukien.

Virkojen lakkauttamisen johdosta irtisanottiin seuraavat johtavassa asemassa olevat viranhaltijat: Malmin ostokorttikanslian johtaja Hj. Uuraslahti, polttoainepäällikkö H. Willman ja polttoainepäällikön varamies P. Mansner kesäkuun 1 p:stä 1949, vaatetusosaston osastonjohtaja E. Hallaperä ja saman osaston apulaisosastonjohtaja E. Kaukonen heinäkuun 1 p:stä 1949 sekä apulaissihteeri O. Wikström, ostokorttiosaston osastonjohtaja L. Heikkilä, tarkkailuosaston osastonjohtaja P. Honkavaara, saman osaston apulaisosastonjohtaja A. Talasmaa ja tukku- ja vähittäiskauppaosaston apulaisosastonjohtaja G. Melén tammikuun 1 p:stä 1950 lukien.

Huoneistot. Kansanhuoltotoimiston pääosa, kanslia-, tarkkailu-, laskenta-, laitos- ja ravintola-, maatalous-, tukku- ja vähittäiskauppa-, kuljetus- ja polttoaineosastot ja polttoainepäällikön toimisto toimivat Mikonkadun talossa n:o 9. Ostokortti- ja vaatetusosastot sijaitsivat Ritarihuoneella, minkä lisäksi toimistolla oli sivukanslia Malmilla Päätien 6:ssa. Yleiset ostokorttien jakelut, joita kertomusvuonna toimeenpantiin kahdesti, suoritettiin Erottajan kalliosuojassa. Toimiston nopean supistamisen takia luovutettiin Mikonkadun 9:stä helmikuun 16 p:nä 9 huonetta eli yhteensä 173 m², toukokuun 31 p:nä Ritarihuoneella ollut huoneisto kokonaisuudessaan, Mikonkadun 9:stä heinäkuun 1 p:nä 4 huonetta eli 332 m², lokakuun 1 p:nä 9 huonetta eli 243 m² sekä tammikuun 1 p:nä 1950 15 huonetta eli 284 m². Malmin ostokorttikanslian lopettamisen johdosta luovutettiin sanotun kanslian huoneisto kesäkuun 1 p:nä 1949.

Osastojen ja kanslioiden toiminta. *Tarkkailuosasto.* Osaston palveluksessa oli kertomusvuoden alussa osastonjohtaja, apulaisosastonjohtaja ja 21 tarkkailijaa sekä vuoden lopussa molemmat ensiksi mainitut ynnä 6 tarkkailijaa.

Säännöstelyn, etenkin jakelusäännöstelyn, nopean purkautumisen takia, keskittyi osaston toiminnan pääosa hintojen ja maksujen valvontaan.

Syyteilmoituksia tehtiin rikospoliisille 86 ja lievemmissä säännöstelyrikkomuksissa annettiin 74 kirjallista varoitusta. Samanaikaisesti suurin osa osastolle tehdyistä hinta- ja maksukiskontailmoituksista hoidettiin ilman syytettä tai varoitusta osaston ilmiantojen johdosta tekemien väliintulojen avulla.

Niinikään osaston virkailijat suorittivat kertomusvuoden aikana eräiden muille osastoille jätettyjen epäselvien tilitysten ja muiden asiain selvityksiä ja tarkastuksia.

Maatalousosasto. Tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana annettiin maatalousosastolta seuraava määrä ostolupia:

	Tarvikemäärä	Ostoluvat
Appelsiineja kotivoin valmistajille	463 kg	137
Tanskalaisia omenia kotivoin valmistajille	304 »	86
Viljatuotteita koirille	435 »	11
Ihmisravinnoksi kelpaamattomia viljatuotteita kotieläimille	2 000 »	2
Siemenvehnää	216 »	6
Siemenohraa	500 »	1
Typpilannoitteita	7 142 »	5
Kumijalkineita	2 paria	2
Kenkiä ja maataloussaappaita	10 »	10
Päällisnahkaa	43.5 nj	2
	Yhteensä	262

Vuodanvalmistuslupia myönnettiin kaikkiaan 5 tarvikemäärän ollessa 28 vuotaa. Tavallisia ostokortteja jaettiin yhteensä 4 943 ja erikoiskortteja 92 eli ostokortteja kaikkiaan 5 035.

Kotieläimiä oli helmikuun 28 p:nä 1949 osaston piirissä seuraavasti: hevosia 677,

nautakarjaa 1 030, josta lehmiä 758, lampaita oli 513, vuohia 77, sikoja 1 333, porsaita 251, kanoja ja kukkoja 6 785, muuta siipikarjaa 123 sekä mehiläisyhteiskuntia 79.

Tukku- ja vähittäiskauppaosasto. V:n 1949 aikana osasto myönsi saippuanostolupia, jotka edustivat seuraavia määriä: teollisuuslaitoksille 19 796 125 kg, elintarvikemyymälöille 1 174 375 kg, pesuloille 8 111 500 kg, saunoille 5 233 500 kg, kampaamoille ja parturiliikkeille 508 250 kg, suutareille 186 250 kg, invalideille 175 000 kg ja muille 86 050 kg eli kaikkiaan 35 271 050 kg. Lisäksi myönnettiin nestesaippuaa teollisuuslaitoksille 4 149 500 l sekä hienosaippuaa eräille tarvitsijoille 34 kpl. Tukku- ja vähittäisliikkeille sekä leipomoille, eineskeittiöille ja lasihiomoille myönnettiin tarvikkeita seuraavasti: sokeria 14 252 606 kg, kahvia 131 kg, voita ja margariinia 131 673 kg, laardia 30 094 kg, viljaa 7 138 481 kg, saippuaa 236 kg, suklaajauhetta 180 annosta, omenia 509 kg, rusinoita ja sekahedelmiä 218 kg ja pullokermaa 98 kg.

Ostolupia kirjoitettiin osastolla v:n 1949 aikana yhteensä 15 477.

Maidon tuonti ja kulutus Helsingissä kertomusvuoden aikana litroissa ja vakiomaidoksi muutettuna, paitsi voin ja juuston valmistukseen käytetyn kokomaidon osalta, näkyy seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Saapunut vakiomaitoa, l		Kulutukseen jaettua maitoa, l	Voin valmistukseen käytettyä maitoa, l	Juuston valmistukseen käytettyä maitoa, l	Toisille meijereille lähetettyä maitoa, l
	Karjanhaltijoilta	Meijereiltä				
Tammikuu	8 510 265	2 944 606	6 157 245	2 044 760	4 206	1 892 722
Helmikuu	8 033 372	2 796 433	5 654 876	2 026 299	22 525	1 862 701
Maaliskuu	9 268 130	3 636 116	6 918 890	2 142 486	5 068	2 388 269
Huhtikuu	9 438 785	3 469 926	7 094 498	1 506 408	7 800	2 053 418
Toukokuu	9 543 295	2 951 774	7 414 581	1 696 718	—	2 138 316
Kesäkuu	9 496 223	1 307 919	6 577 775	2 738 234	41 175	1 224 402
Heinäkuu	9 116 229	1 887 200	5 940 738	2 768 448	13 500	1 343 716
Elokuu	9 512 617	1 318 782	6 561 599	2 461 314	17 919	1 411 281
Syyskuu	9 647 513	1 667 528	7 112 985	2 031 606	11 560	1 571 272
Lokakuu	9 449 257	3 272 376	7 257 823	1 460 463	22 100	2 037 692
Marraskuu	9 417 735	2 329 545	7 060 897	1 376 243	26 112	2 329 578
Joulukuu	9 804 147	2 097 076	7 260 463	1 217 573	2 176	2 158 866
Yhteensä	111 237 568	29 679 281	81 012 370	23 470 552	174 141	22 412 233

Ylimääräisiä jakeluja oli Helsingissä seuraavasti: tanskalaisia omenia annettiin kaksi kertaa jakeluajan ollessa joulukuun 17 p:n 1948 ja tammikuun 8 p:n 1949 välisenä aikana, margariinia kerran joulukuun 12 p:n 1949 ja tammikuun 31 p:n 1950 välisenä aikana, juustoa kaksi kertaa maaliskuussa ja huhtikuussa, rusinoita ja aprikooseja kerran huhtikuussa, sekahedelmiä kerran huhtikuun 13 ja 30 p:n välisenä aikana, rusinoita, sekahedelmiä ja aprikooseja kerran toukokuun 2 p:n ja kesäkuun 30 p:n välisenä aikana, appelsiineja kahdesti huhtikuun 1 ja 10 p:n sekä huhtikuun 27 p:n ja kesäkuun 1 p:n välisenä aikana sekä suklaalevyjä kerran toukokuun 13 ja 21 p:n välisenä aikana. Korttikahvia jaettiin 5 kertaa, nimittäin joulukuun 20 p:n 1948 ja helmikuun 28 p:n 1949, huhtikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n, kesäkuun 1 p:n ja heinäkuun 31 p:n, syyskuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n sekä joulukuun 12 p:n 1949 ja tammikuun 31 p:n 1950 välisenä aikana.

Osaston toimesta laskettiin kertomusvuonna 2 959 529 viljakuponkia, 25 467 930 sokerikuponkia, 10 405 151 rasvakuponkia, 1 823 878 kahvikuponkia, 673 291 rusina- ja sekahedelmäkuponkia, 63 677 suklaakuponkia, 621 416 omenakuponkia, 547 225 appelsiinikuponkia ja 492 321 saippuakuponkia, yhteensä 43 054 418 kuponkia.

Huhtikuun 1 p:nä laitos- ja ravintolaosasto yhdistettiin tukku- ja vähittäiskauppaosastoon. Edellä mainitun osaston toiminnasta v:n 1949 alkupuolella sekä osaston yhdistämisen jälkeen tukku- ja vähittäiskauppaosastoon mainittakoon muutamat numerotiedot.

Seuraavia tarvikemääriä koskevat ostoluvat myönnettiin laitoksille, ravintoloille ym.:

Tarvikelaji	Apteekeille	Laitoksille	Laivoille	Ravintoloille	Sairaaloille
Appelsiineja, kg	—	2 618	—	—	3 012
Juustoa, kg	—	942	10	—	773
Kahvia, kg	—	1 100	380	—	1 307

Tarvelajia	Apteekeille	Laitoksille	Laivoille	Ravintoloille	Sairaaloille
Maitoa, kg	—	406 412	26 642	1 332 740	596 674
Rasvaa, kg	—	33 693	7 569	8 641	92 738
Rusinoita, kg	—	494	2	—	635
Sekahedelmiä, kg	—	245	—	—	11
Sokeria, kg	29 973	57 200	10 557	—	121 640
Omenoita, kg	—	—	—	—	464
Viljaa, kg	—	268 732	95 089	419 815	375 139
Saippuaa, kg	796	4 914	3 260	4 176	11 354
Suklaalevyjä, kpl	—	44	—	—	50

Ostokorttiosasto jakoi kortteja seuraavasti:

Korttilaji	Kpl	Korttilaji	Kpl	Korttilaji	Kpl
A	32 817	G_2	50 134	K	1 225
B	76 166	M_1	4 049	L	3 027
D	24 605	M_2	446	N	859
E	7 892	M_3	3 399	P_8	1 566
F_1	139 995	M_4	15 846	S_1	11 508
F_2	3 391	M_5	2 753	S_5	13 205
G_1	31 198	Y	43 166	J_{7C}	3 211

Yleiset ostokorttien jakelut. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaksi yleistä ostokorttien jakelua, jolloin pääjakelupaikkana käytettiin Erottajan kalliosuojaa kantakaupungin asukkaita varten, kun taas jakelut liitosalueella suoritettiin entiseen tapaan eri jakelupisteissä.

Ns. kevätjakelussa jaettiin leipäkortteja 1 921 730, joista A-kortteja 249 888, B-kortteja 1 240 537, D-kortteja 365 257 ja E-kortteja 66 048; rasvakortteja 2 712 581, joista F-kortteja 1 920 064, G_1-kortteja 324 033 ja G_2-kortteja 468 484; sekä yleisostokortteja 320 554.

Syysjakelussa jaettiin ainoastaan yleisostokortteja, joita oli 343 253.

Polttopuuvarastojen inventointi. Kansanhuoltoministeriön toimeksiannosta suoritti toimisto Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 p:nä 1949 olleiden polttopuuvarastojen inventoinnin, jolloin saatiin varastoitujen polttopuiden kokonaismääräksi mainittuna päivänä 319 360 pm^3, mistä määrästä polttoainekauppiaiden hallussa oli 90 085 pm^3 siihen luettuna Helsingin kaupungin halkotoimiston 67 563 pm^3 ja Osuusliike Elannon hallussa oleva 12 800 pm^3.

Hinnat ja maksut. Säännöstelyviranomaisten eräänä päätehtävänä oli hinta- ja maksumääräysten noudattamisen valvonta. Vaikka suurin osa kulutustarvikkeista kertomusvuoden aikana vapautettiinkin ns. hintasäännöstelystä, ottivat myyjät ja erilaisten tarvikkeiden valmistajat entisen tottumuksensa mukaan ylihintoja. Tällaisen laittomuuden estäminen lieneekin jäljellejääneiden kansanhuoltoviranomaisten tärkein tehtävä.

Kansanhuoltotoimiston menot ja tulot. Kertomusvuoden aikana nousivat kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston kaupungille aiheuttamat kustannukset 29 922 211 mk:aan, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	205 600	102 600	+ 103 000
Palkat	38 777 060	22 919 526	+ 15 857 534
Kesälomasijaiset	415 000	412 952	+ 2 048
Vuokrat	[1] 2 106 897	1 534 292	+ 572 605
Valaistus	250 000	102 341	+ 147 659
Siivoaminen	100 000	86 404	+ 13 596

[1] Tähän sisältyy vuoden aikana myönnettyä lisämärärahaa 354 781 mk.

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Kaluston hankinta	50 000	4 000	+ 46 000
Painatus ja sidonta	1 200 000	371 054	+ 828 946
Tarverahat	2 000 000	1 575 190	+ 424 810
Kuljetus- ja matkakustannukset	175 000	185 510	— 10 510
Ostokorttien jakelu	8 000 000	2 628 342	+ 5 371 658
Yhteensä	53 279 557	29 922 211	+ 23 357 346

Valtion osuus säännöstelymääräysten valvonnasta aiheutuvista kustannuksista oli talousarviossa arvioitu 3 435 000 mk:ksi, mutta nousi tilien mukaan 3 169 670 mk:aan.

Säännöstely ja kulutustarviketilanne. Leimaa antavana kertomusvuoden toiminnalle oli säännöstelyn erittäin nopea purkautuminen. Niinpä vapautettiin jakelusäännöstelystä vuoden alusta lukien tupakkatuotteet, konttorikoneet ja sulatejuusto; helmikuun 1 p:nä ulkomaalausvernissa, ulkomaalaus- ja venelakat, kaikki tehdasmaisesti valmistetut koti- ja ulkomaiset öljylakat sekä emalivärit, kauraryynit, ravintoloissa tarjottu vehnäleipä, pullokerma, Y-lannote, sellaiset kumivalmisteet, joihin ei käytetty tekstiilejä, käsineet, kaulaliinat ja uimapuvut; helmikuun 7 p:nä kaikki kankaat, lukuunottamatta puuvillakankaita sekä poistettiin käytöstä samanaikaisesti vaatetuskorttien erikoiskupongt; helmikuun 18 p:nä bensiini; maaliskuun 1 p:nä kotivoi, ruismaltaat, timotei ja apilansiemen (ulkomainen); maaliskuun 15 p:nä huopanaulat; huhtikuun 1 p:nä maito, suojapuvut, ompelulangat, lukuunottamatta puuvillalankoja, saippua ja mäntysuopa; huhtikuun 13 p:nä juusto, romutavara, laakerin metallit ja tina sekä valurautaiset viemäriputket; huhtikuun 20 p:nä lihdattu pellava ja hamppukuitu; huhtikuun 26 p:nä kirkkaat, hehkutetut, galvanoidut ja kuparoidut rautalangat; toukokuun 1 p:nä kaikki maaliaineet; toukokuun 15 p:nä laardi; kesäkuun 1 p:nä tekstiilituotteet kokonaisuudessaan, kaikki valmisnahkatuotteet ja ulkomailta tuodut hedelmät; heinäkuun 1 p:nä metallit ja metallialan tuotteet; elokuun 1 p:nä vilja, voi ja alkalisuolat; sekä syyskuun 1 p:nä tiilet ja vuoden lopusta alkaen henkilö- ja pakettiautot.

Hintasäännöstelystä vapautettiin helmikuun 15 p:nä eräitä metalli-, rakennus-, kotitalous-, työkalu- ja kuljetustarvikkeita; maaliskuun 1 p:nä muut paitsi sokerilla makeutetut virvoitusjuomat sekä ravintolahinnat; maaliskuun 10 p:nä aro- ja vuorisuola, myös pakkauksissa myytynä; maaliskuun 25 p:nä jäätelö, kotimaiset hedelmät, kananmunat, marjat ja vihannekset, lihasäilykkeet, sementtiset kattotiilet, tulenkestävät tiilet, aalto- ja aspetoidut levyt, partasudit, kynsienhoitovälineet, manikyyriyhdistelmät ja kosmetiikkalaukut, lämpömittarit, lastenhoitovälineet, kampaus- ja käherrysvälineet, harjatuotteet ja parranajokoneet sekä -terät; huhtikuun 1 p:nä hyväntekeväisyystavarat; huhtikuun 14 p:nä kaupparauta, kellot ja kelloalan tarvikkeet sekä sikuri ja kahvilisäkkeet ynnä radiokoneet ja tarvikkeet; toukokuun 1 p:nä konditoria- ja kahvileipätuotteet; toukokuun 22 p:nä tulitikut, sateenvarjot, lasituotteet, kotimainen ompelulanka, kalasäilykkeet, käsihöylänterät ja jakelusäännöstelystä vapautetut makeiset sekä naulat; kesäkuun 1 p:nä sauna-, parturi-, suutari- ja pesulamaksut; kesäkuun 8 p:nä kotimaiset suojapuvut, puutalot, teräsputkihuonekalut ja sängyt, mäntyöljy, tärpätti, sähköalan tarvikkeet, konttorikoneet ja niiden osat, konttoritarvikkeet, valokuvaus- ja suurennuskoneet sekä valokuvausalan tarvikkeet; syyskuun 21 p:nä sisävesi- ja rannikkoliikenteen kuljetusmaksut, maksut sähköasennustöistä, putkijohto- ja eristystöistä ja maalaustöistä sekä hiiva, kattamisaineista eterniitti ja kuula- ja rullalaakerit; lokakuun 1 p:nä sairaala- ja hotellimaksut sekä tina, lyijy ja alumiini; lokakuun 12 p:nä esiliinat, vuorittomat retkeily- ja ulkoilutakit ja puserot, miesten valkeat kaulukset sekä aamu- ja tupakkatakit; lokakuun 25 p:nä mausteet; marraskuun 12 p:nä kotimaiset tiilet; ja joulukuun 7 p:nä metalliteollisuuslaitoksille sekä kone- ja korjauspajoille vahvistetut erikoishinnoitteluperusteet.

Niinkuin edellä esitetty säännöstelyn erittäin nopea purkautuminenkin jo osoitti, parani kulutustarviketilanne kaikilta osiltaan kertomusvuoden aikana huomattavasti ja jopa siinä määrin, että tilannetta voitiin yleismaailmalliset olosuhteet huomioonottaen pitää hyvänä. Tosin eräistä välttämättömyystarvikkeistakin kuten esim. autoista, eräistä

laatukankaista ym. oli jatkuvasti puutetta, mutta nämä puutteet olivat kokonaisuuteen verraten vähämerkityksellisiä.

Etenkin ravitsemustilanne oli hyvä. Samoin oli käyttökelpoisia tekstiilituotteita riittävästi saatavissa.

Lämmitystilanne oli niinikään hyvä, mikä ilmeni mm. siitä, että Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 p:nä 1949 oli polttopuita varastoituna yli 300 000 pm^3.

Tärkeimmistä kulutustarvikkeista jäikin kertomusvuoden päätyttyä jakelusäännöstelyyn vain sokeri, margariini ja kahvi.

25. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakunta antoi toiminnastaan v. 1949 seuraavan selostuksen:

Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v:n 1949 aikana puheenjohtajana filosofian tohtori B. R. Nybergh, jäseninä toimittaja J. A. Savola, johtaja J. P. Salmenoja, kirvesmies T. Saarinen ja palopäällikkö L. Pesonen sekä varajäseninä Savolan ja Pesosen ensisijaisena varamiehenä varatuomari V. E. I. Katajarinne, Salmenojan ja Saarisen ensisijaisena varamiehenä sähköasentaja P. Kurillo ja Nyberghin ensisijaisena varamiehenä asianajaja R. V. Rönnholm. Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi kansliasihteeri S. Hellevaara.

Lautakunta ei kokoontunut kertomusvuonna ollenkaan. Sen puolesta lähetettiin vuoden aikana 3 kirjettä.

Väestönsuojelulautakunnalla ei ollut v:n 1949 aikana muita toimihenkilöitä kuin sihteeri, jonka tehtävänä oli hoitaa lautakunnan juoksevat asiat sekä suorittaa muut lautakunnan mahdollisesti määräämät tehtävät. Vuoden aikana jatkettiin lautakunnan Temppeliaukion kalliosuojaan siirretyn arkiston järjestelyä sihteerin valvonnassa.

Lautakunnan menot nousivat 62 700 mk:aan, josta 56 700 mk arkiston järjestelyn aiheuttamia ja arvaamattomia menoja sekä 6 000 mk palkkiomenoja.

26. Asutuslautakunta

Asutuslautakunnan kertomus toiminnastaan v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Asutuslautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana maatalousneuvos S. O. Österberg ja varapuheenjohtajana agronomi R. E. Karlsson. Lautakunnan varsinaisina jäseninä olivat kivityöntekijä T. Bryggari, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitsija O. E. Jokinen ja varatuomari V. Teivonen sekä heidän varamiehinään toimistonhoitaja T. Hietanen, agronomi U. H. Forss, taloudenhoitaja A. B. Rönnqvist ja maatalous- ja metsätieteen kandidaatti N. K. Korpela. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kertomusvuonna kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara. Lautakunnan sihteerinä toimi edelleen varatuomari A. V. G. Hannus. Maatalousneuvos Österberg toimi puheenjohtajan tehtäviensä ohella asutusneuvojana.

Asutuslautakunnan pääasiallisen toiminnan kertomusvuonna muodosti maanhankintalakiin perustuvien, määräajan umpeenkuluttua jätettyjen perheellisten rintamasotilaiden, sotainvalidien, sotaleskien ja sotaorpojen maansaantihakemusten käsittely ja lausuntojen antaminen niistä. Lausuntoja annettiin kaikkiaan 154 maansaantihakemuksesta.

Asutuslautakunnan jäsenet toimivat kertomusvuoden aikana uskottuina miehinä eräissä Helsingin kaupungissa tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden järjestelytoimituksissa.

Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetun lain toimeenpanosta aiheutuvia tehtäviä asutuslautakunnalla ei vielä kertomusvuonna ollut, koska lautakunta ei saanut maatalousministeriöltä ja maanlunastuslautakunnalta ilmoituksia sanotun lain säätämien rajoitusten alaisista asuntotiloista ja -tonteista.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 9 kokousta. Sen menot nousivat 40 638 mk:aan.

27. Raittiuslautakunta

Kertomus raittiuslautakunnan toiminnasta v. 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) asettaa v:n 1945 alusta lukien raittiusvalistuslautakunnan, sekä hyväksyi sille johtosäännön [2]). Tämän lautakunnan muutti kaupunginvaltuusto v. 1948 seuraavan vuoden alusta lukien raittiuslautakunnista huhtikuun 15 p:nä 1932 annetussa asetuksessa mainituksi kunnalliseksi raittiuslautakunnaksi ja vahvisti sille uuden johtosäännön [3]). Tämän mukaan lautakunnan tehtävänä on mm.: edistää raittiutta kaupungissa järjestämällä valistustoimintaa ja tukemalla sitä harjoittavien yhdistysten toimintaa, tehdä esityksiä viranomaisille havaitsemistaan epäkohdista, antaa siltä pyydettyjä lausuntoja, ja antaa kaupunginvaltuustolle ja sosiaaliministeriölle vuosittain ennen huhtikuun loppua kertomus toiminnastaan.

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto valitsi [4]) raittiuslautakuntaan v:ksi 1949—50 seuraavat 9 jäsentä: rakennusmestari P. Astikaisen, rouva H. Hjortin, teologian tohtori R. Holmströmin, insinööri K. F. Kreanderin, pastori Å. M. Lindholmin, toimitsija U. O. Miettisen, vahtimestari K. A. Saarisen, filosofian maisteri A. M. Tujusen ja lehtori H. E. Vilkemaan. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rouva H. Meltti [5]). Puheenjohtajakseen v:ksi 1949 lautakunta valitsi [6]) jäsen Holmströmin ja varapuheenjohtajakseen jäsen Saarisen. Lautakunnan laskujen hyväksyjiksi lautakunta valitsi puheenjohtajansa ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajansa. Sihteeriksi valittiin raittiusvalistuslautakunnan ent. sihteeri, hallitusneuvos J. H. Konttinen, joka hoiti tätä tehtävää sivutoimenaan. Muita sivutoimisia virkoja olivat vahtimestarin ja siivoojan virat.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunnan kokoukset pidettiin mikäli ei toisin päätetty joka toinen keskiviikko, kuitenkin niin, että kesäkuukausina kokouksia pidettiin vain tarpeen mukaan. Kertomusvuoden aikana pidettiin 19 kokousta, joissa tehtiin pöytäkirjaan 264 pykälää. Näissä kokouksissa käsiteltiin paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle sen järjestämissä neuvottelutilaisuuksissa tehtiin, samoin kuin myöskin eräitä lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi.

Kirjeenvaihto. Kertomusvuoden aikana lautakunnalle saapui kaikkiaan 452 kirjettä ym. asiakirjaa. Lähetettyjen kirjeiden diaariossa oli 1 207 kirjettä ja postikirjassa yhtä monta postilähetystä.

Toimisto. Lautakunnan alaista, ainoaa päätoimista virkaa hoiti neuvoja M. M. Merilinna, joka väliaikaisena astui toimeensa lokakuun 1 p:nä 1946, mutta nimitettiin vakinaiseksi tammikuun 29 p:nä 1948. Hänen tehtäviinsä kuului lähinnä työmaajuopottelun torjuntatyö ja sen ohella hän hoiti lautakunnan toimistoa. Toimisto sijaitsi holhouslautakunnan toimiston kanssa samassa huoneessa, Katariinankadun 1:ssä, joka samalla oli

---

[1]) Ks. v:n 1944 kert. I osan s. 35. — [2]) Kunnall. asetuskok. 1946, s. 343. — [3]) S:n v. 1948 s. 166. — [4]) Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 110. — [5]) Ks. tämän kert. I osan s. 106. — [6]) Raitt. lk. 12 p. tammik. 3, 5 ja 6 §. — [7]) S:n 12 p. tammik. 12 §.

molempien lautakuntien yhteisenä kokoushuoneena. Neuvoja oli toimistossa tavattavissa arkipäivisin klo 13.30—16.

Työsuunnitelma ja neuvottelukokoukset. Lautakunta laati [1]) itselleen työsuunnitelman, jolloin edellisinä vuosina käytäntöön otettuja työmuotoja päätettiin jatkaa ja täydennettiin niitä sen mukaan kuin olosuhteet antoivat aihetta. Lisäksi lautakunta päätti ulottaa esitelmätoiminnan myöskin nuorisojärjestöihin ja pyrkiä nuorisotyölautakunnan kanssa läheiseen yhteistoimintaan. Asia jätettiin nuorisoasiamies G. von Weissenbergin ja neuvoja Merilinnan yhteisesti hoidettavaksi. Tämän yhteistyön tuloksena oli kaksi neuvottelutilaisuutta, jotka järjestettiin kaupunginkellariin, ruotsinkielinen marraskuun 22 p:nä [2]) ja suomenkielinen marraskuun 23 p:nä [3]) ja joihin oli kutsuttu Helsingin kaikkien nuorisojärjestöjen edustajia. Sitä paitsi lautakunta edustajiensa kautta osallistui moniin eri raittiusjärjestöjen järjestämiin neuvottelutilaisuuksiin. Näiden neuvottelukokousten lausumia toivomuksia ja ehdotuksia lautakunta pyrki harkintansa mukaan toteuttamaan.

Raittiusvalistustyö. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa paitsi pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa myöskin ammattikouluissa ja sitä haluavien yhdistysten järjestämissä tilaisuuksissa. Tämän mukaisesti pidettiin kertomusvuonna eri tilaisuuksissa yhteensä 47 esitelmää tai puhetta. Näistä mainittakoon lautakunnan puheenjohtajan, teologian tohtori Holmströmin pitämät 5 esitelmää ja filosofian maisteri K. Varjon pitämät 14 esitelmää. Erityisesti mainittakoon lautakunnan Vanhan ylioppilastalon musiikkisaliin kesäkuun 16 p:nä järjestämä esitelmätilaisuus, jolloin Helsingissä vieraillut tanskalainen hermolääkäri O. Martensen-Larsen esitelmöi alkoholistien lääketieteellisestä hoidosta.

Lautakunta myönsi erikoispalkintoja oppikouluissa toimeenpantujen raittiuskilpakirjoitusten osanottajille. Niinpä myönnettiin [4]) Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton välityksellä 25 000 mk 21 erikoispalkinnon jakamiseksi kunkin raittiusaiheisen kirjoituksen parhaalle helsinkiläiselle kirjoittajalle. Oppikoulujen raittiustutkintoja varten hankittiin kouluihin oppikirjoja 10 000 mk:n arvosta. Saatujen tietojen mukaan herättivät lautakunnan myöntämät palkinnot suurta innostusta kilpailuja kohtaan ja jaetut oppikirjat kannustivat tutkintojen suorittamiseen.

Lautakunta totesi, että sellaisille nuorille ihmisille, jotka joutuivat päättämään koulunkäyntinsä joko kansa- tai oppikoulussa ja tulivat siten elämänsä ratkaisuvaiheeseen, oli raittiuslehtien jakaminen tehokasta raittiusvalistustyötä. Sen vuoksi lautakunta kertomusvuonnakin tilasi [5]) kaikille Helsingin kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille jonkun nuorten raittiuslehden heidän oman valintansa mukaan. Tämän mukaisesti heille tilattiin vaihtoehtoisina Nuorten Päivä, Sarastus, Raitis Kansa, Koitto, Kylväjä ja Barntidningen Eos nimiset raittiuslehdet yhteensä 1 235 ½-vuosikertaa. Edelleen lautakunta tilasi Pohjantähti nimisen raittiuslehden kaikille Helsingin oppikoulujen ylioppilaskokelaille, yhteensä 750 vuosikertaa.

Raitis Helsinki-lehden julkaisemista jatkettiin, mutta se ilmestyi kertomusvuonna käytettävissä olleiden varojen vähäisyyden vuoksi vain yhtenä suomen- ja ruotsinkielisenä yhteisnumerona raittiusviikon aikana syksyllä 1949. Tässä julkaisussa oli yhteensä 16 kaksipalstaista sivua pääkaupungin raittiusoloja koskevia artikkeleita, haastatteluja ym. kirjoituksia. Julkaisu jaettiin yleisölle ilmaiseksi osaksi raittiusjärjestöjen, osaksi kansakoulunoppilaiden avulla.

Lautakunta osallistui raittiusviikon viettoon pääkaupungissa ja sitä edustivat sihteeri ja neuvoja Merilinna viikon viettoa järjestäneessä raittiusjärjestöjen yhteisessä toimikunnassa. Raittiusviikon avajaispäivänä, lokakuun 30 p:nä, pidettiin yliopiston juhlasalissa raittiuslautakunnan ja helsinkiläisten raittiusyhdistysten yhteinen raittiusviikon alkajaisjuhla erittäin arvokkaalla ohjelmalla; tasavallan presidentti ja rouva Paasikivi kunnioittivat juhlaa läsnäolollaan.

Lautakunnan keräämien tilastotietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä yhteensä 72 raittiustilaisuutta, joista 21 oli eri yhdistysten järjestämiä, 25 pidettiin oppikouluissa ja 22 kansakouluissa sekä 4 tilaisuutta järjestettiin sotilaille eri joukko-osastoissa. Tilaisuuksista oli suomenkielisiä 60 ja ruotsinkielisiä 12. Yleisöä oli niissä yhteensä 20 050 henkilöä, niistä suomenkielisiä 18 050 ja ruotsinkielisiä 2 000 henkilöä.

---

[1]) Raitt. lk. 26 p. tammik. 32 §. — [2]) S:n 16 p. maalisk. 67 §. — [3]) S:n 9 p. marrask. 214 §. — [4]) S:n 26 p. tammik. 30 §. — [5]) S:n 12 p. tammik. 15 §. —

Kosketuksen otto nuorisojärjestöihin. Lautakunta pyrki välittömään kosketukseen pääkaupungin laajojen nuorisopiirien kanssa. Edellä jo mainittiin ne neuvottelukokoukset, joita pääkaupungin nuorisolle tässä tarkoituksessa järjestettiin. Lisäksi lautakunta kääntyi nuorisokeskusjärjestöjen puoleen, lähettämällä niille kiertokirjeellisesti ohjeita, pyytämällä että ne ryhtyisivät taisteluun ensimmäisen väkijuomalasin vaarallisuutta vastaan ja erikoisesti harkitsisivat toimenpiteitä riveihinsä kuuluvan nuoremman urheilijapolven suojelemiseksi väkijuomilta [1]). Samantapainen kiertokirje lähetettiin myöskin kaikille kaupunginavustusta saaneille pääkaupungin raittiusjärjestöille.

Elokuvatoiminta. Lautakunta pyrki kuten jo edellisenäkin vuonna saamaan yhteyttä elokuvien avulla niihin piireihin, jotka eivät kutsuttuinakaan tulleet raittiusvalistustilaisuuksiin. Siten lautakunnan toimesta järjestettiin koululais- ja työläisnuorisolle ilmaisia raittiusaiheisia elokuvanäytäntöjä, joiden yhteydessä pidettiin pieniä tilanteeseen sopivia puheita. Sellaisia näytäntöjä oli kertomusvuoden keväänä elokuvateatterissa Rex ja syksyllä raittiusviikon jälkeisnä aikana elokuvateatterissa Bio-Bio. Nämä tilaisuudet olivatkin erittäin suosittuja, sillä niihin oli aina tungokseen saakka pyrkijöitä.

Lentolehtisten levittäminen. Lautakunta koetti päästä kosketukseen myöskin sellaisten väestöryhmien kanssa, joiden erityisesti otaksuttiin olevan vastaanottavaisia raittiuspropagandalle. Niinpä lautakunta jakoi [2]) pääkaupungin kirkkoherranvirastojen välityksellä lentolehtistä, Me rakennamme kalliolle, kaikille kodin perustamisaikeissa oleville kuulutusta hakeville kihlapareille, sekä poliisiviranomaisten välityksellä lentolehtistä, Ei toista kertaa, niille henkilöille, jotka juopumuksen takia joutuivat ensi kerran pidätetyiksi. Lisäksi lautakunta jakoi joulun edellä Julspriten förstör julfriden-nimistä lentolehtistä sekä Joulun Soihtu ja Raitis Joulu nimisiä joululehtiä lukusaleihin, sairaaloihin, vankiloihin, joukko-osastoihin yms. paikkoihin.

Rikollisuuden vastustamispäivät. Lautakunta osallistui keväällä ns. rikollisuuden vastustamispäivien viettoon järjestämällä päivien yhteyteen kaksi alustusta, joista toinen käsitti työmaajuopottelua ja toinen rattijuopottelua [3]).

Esitykset. Jo edellä selostettujen toimenpiteiden lisäksi lautakunta teki kaupunginhallitukselle esitykset, jotka koskivat päätoimisen raittiustyönneuvojan palkkaamista lautakunnan avuksi valvomaan Suur-Helsingin alueella suoritettavaa raittiustyötä sekä toimimaan raittiusjärjestöjen apuna puhujana, esitelmien pitäjänä ja neuvojen antajana [4]); lisätalousarvioehdotusta v:ksi 1949 [5]); varsinaista talousarvioehdotusta v:ksi 1950 [6]); sekä raittiusjärjestöjen avustusten lisäämistä v. 1949 vielä 6 milj. mk:lla ja v:n 1950 talousarvioon 9 milj. mk:n suuruisen avustusmäärärahan merkitsemistä erinäisten järjestöjen avustuksiksi lautakunnan oman varsinaisen menoarvion lisäksi [7]).

Lausunnot. Kertomusvuoden kuluessa lautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot asioista, jotka koskivat v:n 1949 anniskeluoikeuksia [8]); raittiusavustusanomuksia [9]); Kaivopuiston ravintola oy:n anniskeluoikeutta [10]); Liikemieshotelli oy:n anomusta saada järjestää tilapäinen anniskeluravintola Metsätaloon maailman metsäkongressia varten [11]); tilisääntökomitean mietintöä kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimiseksi [12]); uuden väkijuomamyymälän avaamista Eerikinkadun 2:een [13]); Vihdin Tervalammella olevan raittius- ja varhaisnuorisotyöopiston avustamista [14]); Laulu-Miesten kerhon klubioikeuksien muuttamista täydellisiksi A-oikeuksiksi [15]); Helsingin raittiusviikkotoimikunnan avustusanomusta [16]); ja Alkon voittovaroista raittiusjärjestöille myönnettäviä avustuksia [17]).

Edustus. Lautakunta oli edustettuna raittiusviikon viettoa järjestäneessä toimikunnassa. Sitä paitsi lautakunnan sihteeri edusti lautakuntaa Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnassa ja sen kokouksissa. Siten lautakunta voi välittömästi seurata mainittujen toimikuntien ja niihin kuuluvien raittiusyhdistysten työtä. Mainittakoon vielä, että lautakuntaa edustivat joko sen jäsenet, sihteeri tai sen neuvoja lukuisissa eri raittiusjärjestöjen järjestämissä kokouksissa ja neuvottelutilaisuuksissa. Näistä mainittakoon Helsingin sosialidemokraattisen raittiuspiiritoimikunnan tammikuun 26 p:nä järjes-

[1]) Raitt. lk. 26 p. tammik. 33 §. — [2]) S:n 12 p. jouluk. 243 §. — [3]) S:n 9 p. helmik. 43 §. — [4]) S:n 27 p. huhtik. 97 §. — [5]) S:n 27 p. huhtik. 98 §. — [6]) S:n 17 p. kesäk. 126 §. — [7]) S:n 9 p. marrask. 208 §. — [8]) S:n 23 p. helmik. 57 §. — [9]) S:n 23 p. maalisk. 77 §. — [10]) S:n 18 p. toukok. 109 §. — [11]) S:n 17 p. kesäk. 120 §. — [12]) S:n 1 p. syysk. 136 §. — [13]) S:n 1 p. syysk. 137 §. — [14]) S:n 14 p. syysk. 159 §. — [15]) S:n 28 p. syysk. 170 §. — [16]) S:n 28 p. syysk. 177 §. — [17]) S:n 28 p. marrask. 234 §.

tämä raittius- ja nuorisoväen neuvottelukokous [1]), saman piirijärjestön huhtikuun 24 p:nä pitämä vuosikokous [2]), Suomen sosialidemokraattisen raittiusliiton kesäkuun 12 p:nä pitämä 25-vuotisjuhla [3]), Tampereella lokakuun 8—9 p:nä pidetyt naisten kunnallispäivät [4]), Naisten raittiuskeskuksen lokakuun 16 p:nä järjestämä kodinjuhla [5]) ja Helsingin Päivän nuorten marraskuun 6 p:nä järjestämä 25-vuotisjuhla. Sitä paitsi kävi lautakunta in corpore onnittelemassa puheenjohtajaansa, teologian tohtori R. Holmströmia hänen täyttäessään 50 vuotta joulukuun 19 p:nä.

Raittiusavustukset. Suoranaisia raittiusavustuksia kaupunginhallitus jakoi [6]) yhteensä 4 200 000 mk määräten samalla että avustusten saajien tuli raittiuslautakunnan määräämänä aikana antaa selostuksensa saamiensa avustusten käytöstä lautakunnalle, ja että lautakunnan tuli hyvissä ajoin ennen v:n 1950 avustusten jakoa antaa kaupunginhallitukselle kertomuksensa tästä valvontatoiminnasta. Tämän tehtävän lautakunta suoritti siten, että se vaati asianomaisilta järjestöiltä ja yhdistyksiltä kirjallisen selostuksen niiden toiminnasta sekä tilityksen niiden saamien avustusten käytöstä, ja mikäli tilitykset olivat puutteellisia, vaati niiden johdosta lisäselvityksiä. Määräajan kuluessa lautakunta sitten antoi kaupunginhallitukselle kertomuksen valvontatyöstään sekä lähetti kertyneet asiakirjat sellaisinaan kaupunginhallitukselle. Samalla lautakunta ilmoitti, mitkä yhdistykset olivat laiminlyöneet tiliselostuksensa antamisen.

Menot. Kaupungin v:n 1949 talousarvioon oli merkitty 1 000 920 mk raittiuslautakunnan käytettäväksi, josta 380 920 mk kokouspalkkioihin ja toimihenkilöiden palkkauksiin, 50 000 mk tarverahoiksi ja 570 000 mk raittiusvalistustoimintaan. Viimeksi mainitusta määrästä oli varattu lautakunnan ehdotuksen mukaisesti oppi-, ammatti- ja kansakouluissa pidettäviä esitelmiä varten 40 000 mk, Raitis Helsinki-lehden kustantamiseen 50 000 mk, raittiuslehtien tilaamiseen kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille 80 000 mk, samoin ylioppilaskokelaille 95 000 mk, raittiuskilpakirjoitusten palkinnoiksi 25 000 mk, tiedoitus- ja propagandatilaisuuksien järjestämiseen 50 000 mk, raittiusviikkotoimintaa varten 60 000 mk, työmaajuopottelun torjuntatoiminnan rahamenoihin 75 000 mk, raittiustutkintojen oppikirjoihin ja kirjoituspalkkioiksi 20 000 mk sekä muuhun toimintaan 75 000 mk. Todelliset menot nousivat 1 042 897 mk:aan, siitä 569 760 mk raittiusvalistustoimintaa varten.

Työmaajuopottelun torjuntatoiminnasta v. 1949 on annettu seuraavat tiedot:

Työmaiden raittiustoimikunta. Jo v:sta 1946 alkaen työskenteli varsinaisen lautakunnan yhteydessä toimikunta, jonka tehtävänä oli olla neuvoa-antavana toimikuntana lautakunnan raittiustyön neuvojan M. Merilinnan varsinaisella työalalla, työmaajuopottelun torjuntatyössä. Toimikunnan, jonka nimi marraskuun 15 p:stä 1949 alkaen oli työmaiden raittiustoimikunta, puheenjohtajana toimi v. 1949 lautakunnan sihteeri hallitusneuvos J. H. Konttinen ja sihteerinä neuvoja M. Merilinna. Toimikuntaan kuuluvat jäsenet edustivat seuraavia järjestöjä: Kansalaisjärjestöjen raittiustoiminnan keskusliittoa, Tapaturmantorjuntayhdistystä, Suomen työnantajain keskusliittoa, Suomen sosialidemokraattista raittiusliittoa ja Helsingin ammatillista paikallisjärjestöä.

Vuoden aikana piti toimikunta kaikkiaan 7 kokousta, joista pöytäkirjoihin merkittiin 47 pykälää. Kokoukset pidettiin raittiuslautakunnan toimistossa Katariinankadun 1:ssä, jossa myöskin toimikunnan toiminnasta johtunut kansliatyö suoritettiin. Kirjeenvaihdosta mainittakoon, että toimikunnan nimissä lähetettiin kaikkiaan 3 230 kirjettä ja mainoslähetystä. Saapuneita kirjeitä oli kaikkiaan 380.

Toimikunnalla oli myöskin tilapäisiä toimihenkilöitä kaksi, nimittäin rouva R. Kuisma, joka hoiti toimikunnan taloutta ja osittain myös toimistotehtäviä sekä toimittaja S. Syhlman, joka auttoi torjuntalehtisten, valomainoksien ja mainospylväiden suunnittelemisessa ja valmistuksessa.

Torjuntajulisteet. Vuoden alussa oli toimikunnan käytössä n. 2 500 kpl aikaisemmin painatettuja torjuntajulisteita. Lisää saatiin juuri vuoden vaihteessa, jolloin 3 000 kpl käsittävä torjuntamainos Muista perhettäsi valmistui. Näitä mainoksia jaettiin työpaikoille vuoden aikana n. 4 000 kpl. Mainokset kiinnitettiin suurimmaksi osaksi tehdas- ja teollisuuslaitoksien ilmoitustauluille, pukeutumishuoneisiin, työsalien sisäänkäytäviin jne.

---

[1]) Raitt. lk. 9 p. helmik. 40 §. — [2]) S:n 13 p. huhtik. 85 §. — [3]) S:n 17 p. kesäk. 123 §. — [4]) S:n 14 p. syysk. 152 §. — [5]) S:n 19 p. lokak. 191 §. — [6]) Ks. tämän kert. I osan s. 176—177 ja 185.

Tilipussilehtiset. Toukokuussa valmistui 8 000 kpl:een painos ns. tilipussilehtisiä (Raittiusvakuutus — paras vakuutus), joka kahdeksansivuisena tilipusseihin sopivana propagandalehtisenä otettiin erittäin myönteisesti vastaan. Lehtisestä lähetettiin kiertokirje työnantajille ja sitä jaettiin tilausten perusteella niihin tehdas- ja teollisuuslaitoksiin, joissa juopotteluepäkohdat olivat haitallisimmat. Tätä lehtistä jaettiin vuoden aikana kaikkiaan n. 5 500 kpl.

Ohjekirjanen työpaikoille. Jo edellisenä vuonna valmistuneesta ohjekirjasesta Auta miestä mäessä . . ., kertomusvuoteen jäänyt 600 kpl:een erä lähetettiin jaettavaksi kokonaisuudessaan useiden teollisuuslaitosten luottamusmiehille ja ammattiosastojen toimihenkilöille.

Neuvontatyö työpaikoilla. Jatkuvana työmuotona toimikunnalla oli henkilökohtainen neuvontatyö työpaikoilla. Tämä tarkoitti henkilökohtaista kosketuksenottoa pääasiassa työnjohtajiin ja luottamusmiehiin työmaajuopottelun torjuntatyötä koskevissa asioissa. Samalla näihin käynteihin sisältyi myös luentotoiminnan järjesteleminen, torjuntamainoksien käytön tarkkailu, mahdollisten uusien työmuotojen kehittäminen jne.

Elokuvatoiminta. Elokuvatoimintaa pidettiin edelleen toimikunnan työssä eräänä sen parhaimpana toimintamuotona. Elokuvaesitystilaisuuksia järjesti toimikunta kolme, joista ensimmäinen elokuvateatterissa Rex, toinen teatterissa Bio-Bio ja kolmas teatterissa Roberta. Esitettävinä olivat filmit Tuhlattuja päiviä, Pappi, joka tyrmäsi ja Pikku Matti maailmalla. Esityksissä kävi kaikkiaan 1 350 katsojaa. Kutsut näihin esityksiin lähetettiin työpaikoille, ammattiyhdistys- ja työläisnuoriso-osastoille sekä työväen varhaisnuoriso-osastoille. Kutakin esitystä edelsi lyhyehkö tervehdyspuhe.

Valomainokset. Vuoden aikana valmistettiin 16 kpl valomainoslevyjä, joita esitettiin kaksi eri kertaa viikko kerrallaan pääkaupungin elokuvateattereissa. Näiden lisäksi esitettiin muutamia aikaisemmin valmistuneita valomainoslevyjä.

Lyhytfilmi. Kesäkuun alussa ryhdyttiin valmistamaan mainoslyhytfilmiä (40 m) elokuvateattereiden esifilmiksi. Filmin valmisti toimikunnan hyväksymän käsikirjoituksen pohjalla elokuvaohjaaja F. Forsman ja filmin selostajana toimi kreivi C. E. Creutz. Filmi kuvasi juoppoa työntekijää, joka väkijuomien vaikutuksesta joutui auto-onnettomuuteen sekä koki sen seuraukset. Filmiä esitettiin useassa pääkaupungin elokuvateatterissa. Esitysaika kesti syyskuun alusta vuoden loppuun saakka.

Esitelmä- ja luentotoiminta. Entistä tapaa noudattaen toimikunnan puolesta tarjouduttiin eri järjestöjen järjestämiin tilaisuuksiin, ammattiosastojen kokouksiin jne. alustamaan ja esitelmöimään työmaajuopottelun torjunnasta. Vuoden aikana järjestyi tällaisia tilaisuuksia kaikkiaan 15.

Neuvottelukokoukset. Kertomusvuoden aikana oli toimikunnan puolesta järjestelyvaiheessa kaksi neuvottelukokousta, joista ensimmäinen kevätkaudella pienteollisuuden harjoittajille ja toinen syyskaudella tuotantokomiteoiden edustajille. Erään yhteensattuman vuoksi jouduttiin kevätkokous aivan viimeisenä päivänä peruuttamaan, mikä oli valitettavaa kokousta kohtaan osoitetun mielenkiinnon takia. Syyskokous järjestettiin marraskuun 29 p:nä Elannon kerhohuoneistossa ja osallistui siihen 86 tuotantokomitean edustajaa. Kokouksessa keskusteltiin yhteisistä toimintamuodoista erittäin vilkkaasti Tapaturmantorjuntayhdistyksen talouspäällikkö V. Penttalan ja toimikunnan sihteerin alustuksien pohjalla. Keskustelun tuloksia pyrittiin työmaiden raittiustoimikunnan myöhäisemmässä toiminnassa parhaan mukaan käyttämään hyväksi.

Artikkelitoiminta. Vuoden aikana lähetettiin neljänä yleislähetyksenä pääkaupungin sanomalehdille ja propagandatarkoituksessa osittain myös maaseutulehdille tietoja toimikunnan työstä ja muista alaan kuuluvista asioista. Lisäksi lähetettiin yksityisiä kirjoituksia ja selostuksia eri lehdille sekä ns. raittiusaikakauslehdille. Lähetykset julkaistiin yleisesti katsoen tyydyttävästi.

Torjuntaviikko. Aikaisempaa tapaa noudattaen järjestettiin lokakuun kolmannella viikolla ns. torjuntaviikko. Viikolla pyrittiin keskitettyyn propagandarynnistykseen työmaajuopottelua vastaan. Viikon aikana pystytettiin Hakaniemen- ja Rautatientorille sekä Vanhan ylioppilastalon eteen mainospylväät ja rautatieasemalle sekä Mäkelän- ja Sturenkadun risteyksiin mainostaulut.

Muilta osiltaan tehostettiin viikon viettoa järjestämällä 12 elokuvateatterissa valomainosesityksiä, lähettämällä artikkelilähetyksiä lehdille, pitämällä luentoja eri tilai-

suuksissa sekä lähettämällä kirjelmä ammattiosastoille, missä näitä kehoitettiin tehostettuun työmaajuopottelun torjuntatoimintaan.

Torjuntaviikkoa seuranneeseen raittiusviikon vieton järjestelyihin otettiin toimikunnan puolesta tehokkaasti osaa.

Radio. Tammikuun alussa oli lyhyt haastattelulähetys radiossa. Haastattelu käsitti työmaiden raittiustyön nykyisiä tehtäviä. Keskusteluun osallistuivat työnantajain edustajana sosiaalipäällikkö O. Vesikansa, työntekijäin edustajana pääluottamusmies V. Keskinen ja toimikunnan edustajana sen sihteeri.

28. Nuorisotyölautakunta

Nuorisotyölautakunnan toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat nuorisotyölautakuntaan v. 1949 seuraavat jäsenet: filosofian maisteri H. Backman, pastori F. Fernström, toimitsija V. Kuukkanen, lääketieteen tohtori T. Niemi, rouva A. Puska, pastori O. Päivänsalo, toimitsija M. Reutsalo, hitsaaja E. Sainio ja päätoimittaja L. Tujunen. Puheenjohtajaksi kaupunginvaltuusto valitsi jäsen Tujusen ja lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen jäsen Kuukkasen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. Railo, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana koulujen tarkastaja A. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana opettaja T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. Helasvuo.

Nuorisotoimisto. Toimiston viranhaltijat olivat samat kuin edellisenä vuonna. Heinäkuun 1 p:stä lähtien oli toimiston palveluksessa tilapäisenä nuorisojärjestöjen toimiston hoitajana ylioppilas K. Noro.

Toimistoon saapui kaikkiaan 469 kirjettä ja sieltä lähetettiin 344 kirjettä. Lisäksi jaettiin 19 kiertokirjettä nuorisojärjestöille, yhteensä 3 800 kpl.

Kaupunginhallitus myönsi toimistolle 5 000 mk:n suuruisen käteiskassan.

Tilien tarkastus. Tilintarkastajana oli reviisori A. Kinnunen, joka useampaan otteeseen tarkasti käteiskassan sekä nuorisotoimiston toimenpiteitä.

Laskujen hyväksyminen. Nuorisoasiamies G. von Weissenberg ja hänen estyneenä ollessaan apulaisnuorisoasiamies K. Forsman valtuutettiin hyväksymään kaikki nuorisotyölautakunnan ja nuorisotoimiston laskut lukuun ottamatta omia, joista nuorisoasiamies hyväksyy apulaisnuorisoasiamiehen sekä puheenjohtaja nuorisoasiamiehen laskut.

Päätökset ja esitykset. Lautakunnan kertomusvuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Mäkelänkadun 78—82 kerhotoiminnan askartelun ohjaajaksi valittiin 3 hakijasta ammattiopettaja O. Hietala tammikuun 1 p:stä ja tyttökerhon ohjaajaksi neiti J. Rantala helmikuun 1 p:stä 1949 lähtien.

Filosofian maisteri K. Helasvuon ja nuorisoasiamiehen tehtäväksi annettiin laatia yksityiskohtainen suunnitelma laajemman nuorisotutkimuksen pohjaksi ja asian lopullinen käsittely siirrettiin siksi, kunnes heidän suunnitelmansa oli valmistunut.

V. 1949 voimaan astuneen uuden kunnallislain mukaisesti päätettiin, että lautakunnan kussakin kokouksessa valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa; että lautakunnan pöytäkirja pidetään yleisölle nähtävänä nuorisotoimistossa lautakunnan seuraavan kokouksen jälkeisenä päivänä; että yksityistä henkilöä koskeva päätös annetaan hänelle lain 31 §:n säätämällä tavalla; että pöytäkirjaan liitettävä valitusosoitus laaditaan kaupunginhallituksen laatiman mallin mukaisesti; sekä että nuorisojärjestöille ilmoitetaan kiertokirjeitse milloin ja missä nuorisotyölautakunnan pöytäkirjat pidetään nähtävinä.

Nuorisotaloasiasta esitettiin kaupunginhallitukselle, että Vallilaan Sturenkadun varrelle tarkoitukseen varatulle tontille ensi tilassa rakennettaisiin nuorisotalo, josta kaupunki saisi arvokkaita kokemuksia nuorisotalotoiminnan vastaista kehittämistä silmällä pitäen;

että uusien koulurakennusten yhteyteen rakennettaisiin nuorison harrastustoimintaan sopivia tiloja, osittain koulun omaa kerhotoimintaa, osittain vapaata nuorisotoimintaa varten; että kaupungin uusiin laitosrakennuksiin kuten esim. lastentarha-, kirjasto-, neuvola-, liikuntakasvatus- ym. taloissa varattaisiin riittävästi eristettyjä tiloja harrastustoimintaa varten; että vanhoista kaupunginosista, joissa ei enää ole vapaita tontteja ja joihin ei rakenneta uusia kaupungin taloja, olisi pyrittävä kaupungin omistukseen saamaan vanhoja kiinteistöjä tai niiden osia, jotka uusittuina ja muutettuina palvelisivat nuorison harrastustoimintaa; että uusille asuntoalueille alunperin suunnitellaan nuorisotaloja ja niitä varten varataan tontteja tai että niillä olevia vanhoja rakennuksia, kuten kartanoiden päärakennuksia tai suurempia huviloita luovutetaan tähän tarkoitukseen; että nuorisotalot tai huoneistot pyritään sijoittamaan urheilukenttien tai sopivan maaston välittömään läheisyyteen; sekä että kaupunginhallitus asettaisi erikoisen nuorisotalokomitean laatimaan yksityiskohtaisen suunnitelman nuorisotalotoimintaa varten. Tällaista komiteaa ei vielä kertomusvuoden aikana asetettu.

Kertomusvuoden leirinohjaajien kurssien ohjelmat vahvistettiin noudatettaviksi, kurssien järjestäminen uskottiin nuorisotyötoimikunnille yhteistoimin nuorisotoimiston kanssa ja kurssien kustannukset lautakunta päätti suorittaa määrärahoistaan menoarvionsa sallimissa puitteissa.

Mäkelänkadun 78—82:n ruotsinkielisiä kerhoja ja askartelutoimintaa ohjaamaan päätettiin ottaa tuntipalkkiolla yksi poika- ja yksi tyttötyöntekijä sekä tarpeen vaatiessa yksi poikien askartelunohjaaja. Nuorisoasiamies valtuutettiin neuvottelemaan heille suoritettavien tuntipalkkioiden suuruudesta kansakoulujen jatkoluokkien opettajien tuntipalkkioiden puitteissa.

Suomen työnantajien keskusliitolle sekä Teollisuusliitolle päätettiin lähettää kirjelmät, joissa kiinnitettiin huomiota nuorison toimintatilojen tarpeeseen.

Suomen kriminaaliyhdistyksen tiedustelun johdosta nuorisotyölautakunta esitti, että rikollisuuden vastustamispäivien ohjelmaan otettaisiin luento, jossa käsitellään tähän mennessä saavutettuja kokemuksia nuorisotyössä nuorison asosiaalisuuden vastustamiskeinona. Filosofian maisteri G. von Weissenberg piti esitelmän.

Lehtori H. Vilkemaa ja raittiusneuvoja M. M. Merilinna raittiuslautakunnan edustajina sekä päätoimittaja L. Tujunen ja filosofian maisteri G. von Weissenberg nuorisotyölautakunnan edustajina pitivät lautakuntien yhteistoimintaa koskevan neuvottelukokouksen maaliskuun 31 p:nä.

Nuorisotoimiston lainavaraston sakkomaksuluettelon lautakunta vahvisti noudatettavaksi tammikuun 1 p:stä 1949 lähtien.

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että lautakunta saisi haltuunsa Limingantien 96:ssa olevan kerhohuoneen luovutettavaksi järjestöjen käyttöön. Kaupunginhallitus suostui esitykseen, minkä jälkeen nuorisotyölautakunta jakoi huoneen käyttövuorot useille nuorisojärjestöille. Edelleen esitettiin, että lautakunta saisi vuokrata Puistokadun talosta n:o 4 koko toisen kerroksen sekä alakerrasta hallin ja vahtimestarin asunnon tarpeellisine lisätiloineen nuorisotaloksi. Kaupunginhallitus hylkäsi viimeksi mainitun esityksen. Nuorisotyölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus luovutti Unioninkadun 27:ssä olevat, tilastotoimiston hallussa ennen olleet tilat nuorisotoimiston käyttöön, joten se voisi palvella myös nuorisojärjestöjen yhteisen toimiston tarvetta. Viimeksi mainitun toimiston hoitajaksi valittiin ylioppilas K. Noro.

Lautakunnan edellisenä vuonna tekemästä esityksestä kaupunginhallitus luovutti Oulunkylässä sijaitsevan keuhkotautisten lasten entisen kesäsiirtolan rakennukset lautakunnan käyttöön varhaisnuorisojärjestöjen retkeilykeskukseksi. Lautakunta teki nuorisoyhdistys Bombenin kanssa sopimuksen, että yhdistys talkootyövoimin kunnostaisi rakennukset ja kaupunki puolestaan suorittaisi korjaustöistä aiheutuvat kustannukset ja työn suorittaja saisi etuoikeutetun aseman keskuksen käyttöön. Toinen sopimuspuoli ei kertomusvuoden aikana saanut työtä suoritetuksi.

Nuorisotyölautakunnan ja urheilu- ja retkeilylautakunnan välinen työjako vahvistettiin huhtikuussa.

Kaupunginhallitukselta lautakunta sai pienehkön määrärahan maaseudulta kaupunkiin siirtyvän nuorison sukupuolitartuntavaaran selvittämiseksi. Tutkimus oli kertomusvuoden päättyessä kesken.

Kaupunginhallituksen kehoituksesta nuorisotyölautakunta nimesi edustajikseen

varhaisnuorison musiikkiharrastuskomiteaan lääketieteen tohtori V. T. Niemen ja nuorisoasiamiehen.

Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus myönsi 550 000 mk sopivan parakin pystyttämiseksi Pasilassa toimivia nuorisojärjestöjä varten.

Askartelupaja, joka kertomusvuoden aikana saatiin käyttökuntoon, aloitti toimintansa syyskuun 1 p:nä. Sen valvojaksi määrättiin opettaja E. Huhtanen ja sen hoitajaksi herra V. Stenvall.

Kun Käpylän kerhokeskuksen johtajan toimi, viran edellisen haltijan siirtyessä muihin tehtäviin, syyskuun 1 p:stä lukien tuli avoimeksi, nuorisotyölautakunta 9 hakijasta valitsi virkaan herra M. Suomalaisen.

Kaupungissa suoritettavaa nuorisotyötä ja täällä toimivia nuorisojärjestöjä esittelevät mainosvihkoset Juuri Sinulle ja Just för Dig valmistettiin, edellistä 8 000 kpl ja jälkimmäistä 3 000 kpl. Painokset kokonaisuudessaan jaettiin kaikille kansa- ja oppikouluille, eri järjestöille ym.

Raittiuslautakunnan esityksestä järjestivät raittiuslautakunta ja nuorisotyölautakunta yhdessä yhteensä 4 nuorisolle tarkoitettua elokuvaesitystä.

Marraskuun 23 p:nä järjestettiin suomenkielisten nuorisojärjestöjen edustajille neuvottelutilaisuus, jolloin keskusteltiin aiheesta Nykyajan nuorison ihanteet, ja marraskuun 22 p:nä ruotsinkielisten nuorisojärjestöjen edustajille tilaisuus, jonka ohjelmassa oli alustus aiheesta Vårt gemensamma ansvar (Yhteinen vastuumme) sekä aiheesta De svenska ungdomsorganisationernas utbildningsbehov (Ruotsinkielisten nuorisojärjestöjen koulutustarve).

Nuorisotyölautakunta järjesti kertomusvuoden aikana seuraavat ohjaajakurssit: leirinohjaajien kurssit, joihin osallistui 31 henkilöä, leikkikurssit, joiden osanottajien lukumäärä oli 165, tyttöohjaaja-askartelukurssi 50 osanottajalle, teoreettinen luentosarja 32 osanottajalle ja ruotsinkielinen leikinohjaajakurssi 25 osanottajalle.

Pastori Päivänsalolle annettiin tehtäväksi yhdessä nuorisoasiamiehen kanssa tiedustella kirjastolautakunnan mielipidettä käsikirjastojen järjestämisestä nuorisojärjestöille ja nuorisotoimistoa kehoitettiin sen jälkeen esittämään asia uudelleen lautakunnalle. Asia oli kertomusvuoden päättyessä vielä kesken.

Voimistelu- ja urheiluseura Kotkat, Voimistelu- ja urheiluseura Kisatoverit, Vallilan demokraattiset nuoret sekä Vallilan demokratian pioneerit nimiset yhdistykset esittivät nuorisotyölautakunnalle, että Vallilaan rakennettaisiin samanlainen parakki kuin oli tarkoitus rakentaa Pasilaan. Lautakunta lähetti aloitteen asetettavalle nuorisotalokomitealle.

Kerhokeskukset. Mäkelän kerhokeskuksen kirjoissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 160 ja Käpylän keskuksen kirjoissa 214 kerholaista, jotka toimivat jaettuina vastaavasti 5 ja 9 kerhoon. Kerhokeskukset järjestivät useita keskinäisiä eri alojen kilpailuja, retkiä, urheilutilaisuuksia, juhlia, vanhempien kutsutilaisuuksia ym. sekä kesäleirit Bengtsärin saarelle, joihin 10 päivän aikana osallistui 26 Mäkelän ja 30 Käpylän kerholaista. Mäkelän kerhokeskuksen johtajana toimi rouva E. Nisula, palkallisena apulaisena herra N. Savolainen sekä vapaaehtoisena työntekijänä rouva E. Mörsky. Käpylän kerhokeskus sai vuoden aikana uuden suuren huoneen käytettäväkseen tyttökerhojen toimintaa varten. Keskuksen johtajana toimi kapteeni M. Vinari elokuun 31 p:ään sekä libristi M. Suomalainen syyskuun 1 p:stä lähtien, tyttötyön johtajana toimi rouva T. Valkama palkkiotoimisena ja apulaisena ammattikoulun opettaja O. Hietala marraskuun 30 p:ään sekä herra L. Markkula joulukuun 1 p:stä lähtien.

Kumpulan kerhokeskuksen Kymintien 46:ssa ja Limingantien 96:ssa olevia huoneita käyttivät toimintaansa seuraavat järjestöt: Toukolan sosialidemokraattinen työläisnuoriso-osasto, Karhupojat, Käpytytöt, Kelkkalan Päivän nuoret, Kaupunkilähetys, Paavalin seurakunta, Toukolan demokraattiset pioneerit ja Toukolan kansandemokraattinen nuoriso-osasto. Kerhokeskus osoittautui erittäin tarpeelliseksi sekä aivan liian pieneksi alueella esiintyvän toimintahuoneistotarpeen huomioon ottaen. Kerhokeskuksen hoitajana toimi rouva M. Taskinen.

Jo mainittujen kahden kaupungin oman kerhokeskuksen lisäksi kolme nuorisojärjestöä järjesti kesäleirinsä Bengtsärin saarelle. Leiriläisiä oli yhteensä 144 ja leirivuorokausia 1 287.

Nuorisotyölautakunnan lainavaraston perustaminen. Maaliskuun 20 p:nä 1948 nuoriso-

työlautakunta päätti perustaa välinelainavaraston tyydyttämään kaupungin nuorisojärjestöjen välineiden tarvetta sekä kehoitti nuorisotoimistoa laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen varastoon hankittavista välineistä, sen järjestelystä sekä lainausehdoista.

Tutkittuaan asiaa perusteellisesti mm. lähettämällä tiedustelukaavakkeita eri järjestöille sekä neuvottelemalla järjestöjen edustajien kanssa nuorisotoimisto jätti lainavarastoa koskevan esityksensä nuorisotyölautakunnalle, joka toukokuun 27 p:nä 1948 päätti perustaa nuorisotoimiston yhteyteen leiri- ja retkeilyvälineiden lainavaraston, jonka kevyemmät ja vähemmän tilaa ottavat tavarat sijoitettaisiin toimiston varastohuoneeseen; anoa kaupunginhallitukselta 750 000 mk:n suuruisen määrärahan perushankintoja varten sekä varastohuoneen varustamiseksi väliseinällä, lukittavalla ovella sekä hyllyillä; sekä esittää kaupunginhallitukselle, että hallitus velvoittaisi kiinteistötoimiston taloosastoa lainavaraston raskaimpia ja enemmän tilaa vaativia tavaroita varten luovuttamaan kadun tai pihan tasolta ja helppojen kulkuyhteyksien päässä sijaitsevan, kuivan n. 40—50 m²:n suuruisen pinta-alan varastotilaksi. Lisäksi lautakunta päätti velvoittaa apulaisnuorisoasiamiehen toistaiseksi toimimaan varastonhoitajana sekä laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen varaston johtosäännöksi ja välineiden lainaehdoiksi.

Heinäkuun 26 p:nä 1948 nuorisotyölautakunta vahvisti seuraavat apulaisnuorisoasiamiehen laatimat ohjeet Helsingin nuorisotoimiston leiri- ja retkeilyvälineiden lainavaraston hoitoa varten:

I luku

1 §. Lainavarasto toimii nuorisotyölautakunnan valvonnassa ja nuorisotoimiston välittömässä hoidossa. Lautakunta vastaa varaston kustannuksista.

2 §. Varastoa hoitaa nuorisotyölautakunnan valtuuttama varastonhoitaja. Hänen velvollisuutensa on: pitää luetteloa varastossa olevista välineistä erikseen annettavien ohjeiden mukaan; ottaa vastaan varastoon tulevia välineitä; huolehtia varaston järjestyksestä ja siisteydestä; tarpeen vaatiessa huolehtia vahingoittuneiden välineiden korjaamisesta ja kunnostamisesta; vastata välineiden asianmukaisesta säilytyksestä varastossa; pitää luetteloa lainatuista välineistä erikseen annettavien ohjeiden mukaan; tehdä ehdotuksia varaston täydentämisestä, välttämättömistä korjauksista ja poistoista; sekä jättää tammikuussa nuorisotyölautakunnalle vuosikertomus varaston käytöstä ja hoidosta edellisen vuoden aikana.

3 §. Suurempia laina-anomuksia käsittelevät ja ratkaisevat yhdessä nuorisoasiamies ja apulaisnuorisoasiamies. Toisen heistä ollessa estettynä lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja toimii estyneen tilalla. Kun on kysymys pienemmistä lainauksista tai tilapäiskäyttöön tarvittavista välineistä, voi nuorisoasiamies tai apulaisnuorisoasiamies yksin ratkaista laina-anomukset. Jos leirivälineitä aiotaan käyttää valtakunnan rajojen ulkopuolella, on siitä anomuksessa mainittava, jolloin anomus esitetään lautakunnan harkittavaksi.

4 §. Varastoa täydennetään ja korjauksia suoritetaan ainoastaan lautakunnan suostumuksella ja tarkoitusta varten saatujen määrärahojen puitteissa.

5 §. Lainauksista on pidettävä luetteloa, josta käy ilmi kunkin lainauksen juokseva numero, lainaajan nimi ja osoite, sen henkilön nimi, joka lainaajan puolesta käy noutamassa välineet varastosta, lainausaika, välineiden kunto niitä lainaajalle luovutettaessa, lainattujen laatu ja kappalemäärä tai varastonumero, luovutuspäivä ja vastaanottajan kuittaus.

6 §. Lainaksi annettavia välineitä luovutetaan ainoastaan lainaajan valtuuttamalle henkilölle, jonka tulee välineitä noutaessaan esittää lainaajan valtakirja.

II luku

7 §. Kaikki ne nuorisojärjestöt ja niihin verrattavat yhteenliittymät, joiden nimet esiintyvät nuorisotoimiston luetteloissa, ovat oikeutettuja ainoastaan omaan käyttöönsä saamaan välineitä lainaksi korvauksetta. Urheiluvälineitä ei kuitenkaan luovuteta urheilujärjestöille.

8 §. Leirivälineitä tarvitsevien järjestöjen tulee jättää nuorisotoimistolle osoitetut yksityiskohtaiset ja perustellut laina-anomuksensa hyvissä ajoin ja viimeistään kuukautta

ennen kuin niitä tarvitaan. Haluttaessa lainata muita välineitä voidaan anomus jättää myöhemmin.

9 §. Leirivälineiden lainausajasta sovitaan kussakin tapauksessa erikseen. Muut välineet luovutetaan kertakäyttöön, jolloin ne on palautettava varastoon heti käytön jälkeen.

10 §. Lainanottajan tulee itse tai valtuutettunsa kautta noutaa välineet varastosta, jolloin noutaja yhdessä varastonhoitajan kanssa toteaa saamiensa välineiden kunnon sekä vahvistaa lainausluettelon nimikirjoituksellaan.

11 §. Lainanottaja suorittaa itse kaikki välineiden lainauksesta aiheutuvat kustannukset.

12 §. Lainanottaja on velvollinen nuorisotoimiston harkinnan mukaan vakuuttamaan lainaamansa leirivälineet nuorisotyölautakunnan vahvistamien arvomääräysten mukaan.

13 §. Välineitä varastoon palautettaessa luovuttaja yhdessä varastonhoitajan kanssa toteaa niiden kunnon. Välineille sattuneet vahingot on lainanottaja velvollinen korvaamaan. Hävinneistä tai korjauskelvottomiksi käyneistä välineistä lainanottaja on velvollinen suorittamaan korvausta nuorisotyölautakunnan vahvistamien hintojen mukaan.

14 §. Välineiden luovuttaja on oikeutettu saamaan kuitin varastoon vastaanotetuista välineistä, jollei niitä ole korjattu hyväksyttävään kuntoon.

Nuorisotoimiston välinevarastosta lainaksi saatujen välineiden hoidosta määrättiin seuraavaa:

Teräaseita ei saa jättää ulos yöksi eikä sateeseen. Ruostuneista työvälineistä on ruoste heti hangattava pois ja ne on voideltava suolattomalla rasvalla.

Teräaseet on luovutettava varastoon ruostumattomina ja hienosti voideltuina suolattomalla rasvalla.

Teltat on aina kuljetettava pusseissaan.

Teltat on ennen kokoonkäärimistä puhdistettava pölystä ja roskista.

Ne on myöskin perusteellisesti kuivattava, koska ne homehtuvat ja saattavat mennä kokonaan pilalle, jos ne kääritään kokoon kosteina.

Pusseihin ei saa panna juuri maasta irroitettuja kiinnityspuita. Ne on ensin puhdistettava mullasta sekä kuivattava täysin kuiviksi.

Valurautaisia pannuja ja patoja ei saa luovuttaa ruostuneina varastoon.

Kaikki astiat on puhdistettuina ja kuivina palautettava varastoon.

Nokisia astioita ei oteta vastaan varastoon.

Yöksi ja sateen aikana on telttaköydet höllättävä ja tarpeen vaatiessa telttapuiden alapäät laskettava pieneen telttapuun juuren viereen kaivettuun kuoppaan.

Opetusministeriön marraskuun 1 p:nä lähettämän kiertokirjeen johdosta nuorisotyölautakunta tammikuun 4 p:nä 1949 päätti, että lainaus on maksuton; että lainausajan ylittämisestä lainaajan on suoritettava tuntuvia sakkoja, ja että nuorisotoimisto laatii tarkemman esityksen sakkojen suuruudesta erikseen kunkin lainattavan välinelaadun kohdalta.

Nuorisotoimiston sittemmin esitettyä ehdotuksensa nuorisotyölautakunta hyväksyi seuraavat sakkomaksut ja vahvisti ne noudatettaviksi tammikuun 1 p:stä 1949:

Väline	1:ltä viikolta tai sen osalta, mk	2:lta viikolta tai sen osalta, mk	Seuraavilta viikoilta tai niiden osilta, mk	Väline	1:ltä viikolta tai sen osalta, mk	2:lta viikolta tai sen osalta, mk	Seuraavilta viikoilta tai niiden osilta, mk
Kuljetuslaatikko ..	10	20	30	Pata	10	20	30
Perun.kuor.veitsi ..	5	10	15	Kahvipannu	10	20	30
Leikkuuveitsi	5	10	15	Suomen lippu	50	100	150
Liemikauha	5	10	15	Maila	10	20	30
Muki	2	4	6	Lapio	20	40	60
Lusikka	2	4	6	Kirves	20	40	60
Paistinpannu	5	10	15	Työntökuula	10	20	30
Alfa-Laval-keitin ..	200	400	600	Selkäreppu	15	30	45
Teltta	100	200	300	Halkosaha	20	40	60

Väline	1:ltä viikolta tai sen osalta, mk	2:lta viikolta tai sen osalta, mk	Seuraavilta viikoilta tai niiden osilta, mk
Justeerisaha	25	50	75
Pistosaha	20	40	60
Vasara	10	20	30
Ämpäri	20	40	60
Siir. äänenvahvist.	600	1 200	1 800
Kovaääninen	350	700	1 050
Siir. sähk. gramofooni	250	500	750
Kristallimikrofooni	150	300	450
Telttaosa	20	40	60
Vesipallo	10	20	30
Pesäpallo	5	10	15
Telttakamina	20	40	60
Saavi	20	40	60
Kattila	10	20	30
Maitokannu	10	20	30
Puutarhaharava	5	10	20
Talikko	10	20	30
Hiomokivi	30	60	90
Vesikauha	5	10	20
Pesuvati	5	10	20
Lautanen	5	10	20
1 pari kahvikuppeja	5	10	20
Suppilo	2	4	6

Edelleen lautakunta päätti, että milloin jokin väline palautuksessa todetaan olevan korjauksen tarpeessa, kohtuulliseksi katsottavalta korjausajalta ei kanneta sakkoja. Nuorisotoimiston esitys, että lautakunta valtuuttaisi toimistoa itsenäisesti määräämään myöhemmin lainavarastoon hankittavien välineiden sakkomaksut evättiin.

Varaston sijoitus ja järjestely. Asian ollessa vasta valmisteluasteellaan nuorisotyölautakunta päätti, että varasto olisi sijoitettava nuorisotoimiston yhteydessä käyttöä vailla olevaan huoneeseen, sekä että vain raskaita ja tilaa viepiä välineitä varten olisi hankittava erityinen varastohuone nuorisotoimiston välittömästä läheisyydestä, mieluimmin jostakin saman talon kellarista tai alakerrasta. Kun tämä ei onnistunut, eikä muualtakaan saatu sopivaa varastotilaa, sijoitettiin varasto kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osaston luovuttamaan porraskäytävään Ankkurikadun 1:een.

Varastonhoitajalle, jonka työaika oli vain 3 tuntia päivässä, tämä järjestely tuotti suurta haittaa, koska hänen näin ollen oli käytettävä runsaasti omaa aikaansa varaston hoitoon. Tämä aiheutui mm. siitä, että järjestöjen toimihenkilöillä ei ollut aina mahdollisuuksia järjestää käyntejänsä varastonhoitajalle sopivina aikoina. Heille sopi parhaiten aika klo 12—14 tai klo 16 jälkeen. Mutta koska varasto- ja laiturihuolto-osasto ei katsonut voivansa luovuttaa varastonhoitajalle omaa avainta varastoon, vaan piti itse tavallisena virka-aikana edustajansa varastolla, täytyi käyntien tapahtua iltapäivällä, jolloin apulaisnuorisoasiamiehen-varastonhoitajan virka-aika oli jo päättynyt. Lisäksi eivät järjestöjen edustajat tulleet sovittuna aikana ottamaan tai palauttamaan välineitä. Usein varastonhoitaja joutui odottamaan kauan tai turhaan tällaisia huolimattomia henkilöitä.

Kaikki asiat, jotka oli hoidettava varastolla, edellyttivät matkaa Katajanokalle. Inventaarion, välineiden hoidon ym. asioita varastonhoitaja luonnollisista syistä pyrki hoitamaan tavallisena virka-aikana klo 9—12, mikä vuorostaan johti siihenkin, että hän ei ollut toimistossa tavattavissa silloin kun muiden virkatehtävien hoito olisi sen vaatinut. Tästä saatiin pari huomautusta ruotsinkielisten järjestöjen taholta.

Sen jälkeen kun varastoon saatiin varastohyllyjä, varaston hoito jossain määrin helpottui, mutta varsinkin rauta- ja teräsesineiden hoito, jotka kosteassa suolapitoisessa meri-ilmassa, varastossa, jota ei voitu lämmittää, jatkuvasti ruostuivat, tuotti vielä paljon vaivaa ja lisätyötä.

Hankinnat ja välinevarasto. Perushankinnat suoritettiin nuorisotyölautakunnan toukokuun 27 p:nä 1948 tekemän päätöksen mukaisesti välittömästi päätöksenteon jälkeen. Monien hankintavaikeuksien takia oli kuitenkin poikettava alkuperäisestä suunnitelmasta. Sittemmin tehtiin käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa runsaasti lisähankintoja. Hankintojen suorittaminen usein tuotti suuria vaikeuksia ja hankaluuksia, kun varsinkin alussa puuttui monia tärkeitä tarvikkeita ja välineitä. Välinevarasto oli kertomusvuonna seuraavan suuruinen:

Väline	Kpl	Väline	Kpl
Alfa-Laval keittimiä	5	Paistinpannuja	13
Haarukoita	30	Patoja (10 l)	1
Halkosahoja	10	Perunan kuor. veitsiä	26
Justeerisahoja	2	Pesuvateja (3 emalj.)	13
Kahvikuppeja	22	Pesäpalloja	3
Kahvipannuja (1 ½ l)	1	Pistosahoja	10
» (emalj. 5 l)	2	Pöytäveitsiä	30
» (10 l)	1	Rautakankia	5
Kattiloita (emalj. 5 l)	4	Saaveja (isoja)	2
» (32 l)	1	» (pieniä)	1
» (ruostumattomia)	14	Selkäreppuja	24
Kenttäkeittiöitä (puol.voim. malli)	2	Suomen lippuja	4
Kenttälapioita	4	Suppiloita	1
Kirveitä	14	Sähkögramofooneja	1
Kovaäänisiä	2	Tasavirtamuuntajia	1
Kulhoja	68	Talikkoja	1
Kuljetuslaatikoita	2	Teelusikoita	30
Lapioita	11	Telttakaminoita	12
Lasilautasia	10	Telttoja (engl. 10 henkilön)	7
Lautasia (posl.)	9	» (Niger)	20
Leikkuuveitsiä	10	» (suom. 20 henkilön)	8
Liemikauhoja	10	Työntökuulia (pieniä)	1
Lusikoita (ruoka-)	300	» (isoja)	7
Mailoja	13	Työntökärryjä	1
Maitotonkkeja (15 l)	2	Vasaroita	10
Maitokannuja (emalj. 3 l)	2	Vesikauhoja	3
Mikrofooni telineineen	1	Vesitonkkeja (40l)	2
Mittoja (½)	1	Ämpäreitä (4 emalj.)	14
Mukeja (emalj.)	109	Äänenvahvistajia	1
Myrskylyhtyjä	10	Öljylamppuja	5

Lisäksi oli 5 paria 6 hengen telttaosia ja 5 paria 2 hengen telttaosia.

Lainaustoiminta. Lainausvaihto oli kertomusvuoden aikana erittäin vilkasta. Tämä johtui siitä, että monet järjestöt kesäleiri- ym. kesätoimintaa suunnitellessaan eivät tienneet lainausmahdollisuuksista eivätkä ajoissa voineet suorittaa tilauksiaan. Telttoja, kenttäkeittimiä ja keittovälineitä pyydettiin niin runsaasti, että varasto ei pystynyt tyydyttämään kysyntää. Lainaustoiminnasta antaa yksityiskohtaisemman kuvan seuraava yhdistelmä:

Välineitä	Lainaus-kertoja	Leirivuoro-kausien lukumäärä	Välineitä	Lainaus-kertoja	Leirivuoro-kausien lukumäärä
Telttoja	87	1 057	Työkaluja	68	822
Kenttäkeittimiä	13	135	Äänenvahvistuslaite	21	43
Keittovälineitä	166	2 805	Muita välineitä	34	505

Siitä lähtien kun lainavarastoon hankittiin äänenvahvistuslaitteet, niitä paljon kysyttiin. Näiden laitteiden käyttöä vaikeutti kuitenkin se, että ne toimivat ainoastaan vaihtovirralla, kun taas useimmissa kaupungin kokoushuoneistoissa oli tasavirtajännite sähköverkostossa. Tämän johdosta kävi muuntajan hankkiminen välttämättömäksi, mutta hankintavaikeuksien takia se saatiin vasta syksyllä. Suomen yleisradion neuvontaosaston ja Radiolaite oy:n myötävaikutuksella sekä eräiden lisälaitteiden asennuksen jälkeen saatiin laitteet pitkäaikaisten kokeilujen ja tarkistusten jälkeen ensiluokkaiseen kuntoon.

Kaitaelokuvaprojektoria, joka jo keväällä tilattiin, ei kertomusvuoden loppuun mennessä saatu, koska ostolupaa ei myönnetty.

Välinehuolto. Varastossa olevien välineiden huolto vaatii runsaasti aikaa ja vaivaa. Niinpä esim. teltat olivat erittäin arkoja kosteudelle ja lialle. Kun varastohuonetta ei voitu lämmittää, niin rauta- ja teräsesineet sataman suolapitoisessa, kosteassa ilmassa

helposti ruostuivat. Työkalut palautettiin usein tylsinä. Yllä mainituista syistä ei varastonhoitaja aina yksin tullut toimeen, vaan oli pakko joskus käyttää aputyövoimaa. Palautettujen suurempien välineiden tarkastusta oli vaikea suorittaa ahtaassa varastossa.

Armeijalta ostettujen telttojen korjaus- ja kunnostamistyöt luovutettiin Sjöscoutkåren Vikingarna nimiselle meripartiojärjestölle. Äänenvahvistuslaitteet olivat kahteen otteeseen insinööri Tigerstedtin tutkittavina ja mitattavana Yleisradion neuvontaosastolla, minkä lisäksi herra O. Simola avusti erinäisissä asennustöissä.

Varastokirjanpito. Järjestöltä, joka halusi välineitä lainaksi, nuorisotoimisto yleensä vaati kirjallisen anomuksen. Anomuksia käsittelivät nuorisoasiamies sekä apulaisnuorisoasiamies yhdessä. Hyväksytystä anomuksesta tehtiin merkinnät välinekortistoon. Välineitä varastosta noudettaessa lainaaja kuittasi lainauksen varastokirjaan, johon merkittiin lainan juokseva numero, lainaavan järjestön nimi, lainatut välineet ja niiden lukumäärä, välineiden kunto luovutettaessa, lainaus- ja sovittu palauttamispäivä, mitkä merkinnät välineiden viejä vahvisti nimikirjoituksellaan. Välineitä palautettaessa vastaanottaja ja palauttaja yhdessä tarkastivat välineiden kunnon, josta tehtiin merkintä varastokirjaan samoinkuin palauttamispäivästä. Merkinnät vastaanottaja vahvisti nimikirjaimillaan. Palauttajalle annettiin kuitti palautetuista välineistä. Myöhästyneistä palautuksista määrättiin lainaajalle sakkoja, josta myös tehtiin merkinnät varastokirjaan.

Välinekortiston ja varastokirjan lisäksi pidettiin inventaarioluetteloa, josta kävi ilmi varaston todellinen tila.

Loppuarvostelu. Ensimmäisen toimintavuoden ajalta lainavaraston toiminnasta saadut kokemukset osoittivat, että nuorisotyölautakunnan päätös varaston perustamisesta järjestöjen kannalta oli oikeaan osunut. Lisäksi kävi ilmi, että varasto nykyisellään ei vielä läheskään täyttänyt kaikkia sille asetettuja vaatimuksia. Äänenvahvistuslaitteiden lisäksi varasto tällöin sisälsi lähinnä vain leirikalustoa ja sitäkin riittämättömästi. Järjestöt toivovat varastoon hankittavaksi vielä näyttämövalonheittäjiä, heijastuskoneen, kaitaelokuvaprojektorin (jo tilattu), näyttämövälineitä ym.

Varastona käytetty tila osoittautui erittäin sopimattomaksi, joten toisen varastotilan saaminen olisi toivottavaa. Tarkoitukseen sopivampi varasto helpottaisi varastonhoitajan työtä ja pidentäisi välineiden käyttöikää.

Menot. Kertomusvuoden aikana nousivat nuorisotoiminnan kaupungille aiheuttamat menot 6 930 905 mk:aan, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkat ja palkkiot	[1]1 117 635	1 234 483	— 116 848
Vuokra	[2]) 64 068	42 466	+ 21 602
Valaistus	2 000	—	+ 2 000
Kurssi- ja kilpailutoiminta	500 000	294 971	+ 205 029
Tarverahat	400 000	627 603	— 227 603
Nuorten askartelukeskuksen perustaminen	[3]) 1 347 812	1 347 812	—
Nuorisotoiminnan järjestäminen suurperheisten asuntoloissa Mäkelänkatu 78—82	534 000	533 933	+ 67
Leiri- ja retkeilyvälineiden lainavaraston perustaminen	750 000	749 637	+ 363
Nuorisojärjestöille myönnetyt avustukset	1 300 000	2 100 000	— 800 000
Yhteensä	6 015 515	6 930 905	— 915 390

[1]) Tähän sisältyy vuoden aikana myönnettyä lisämäärärahaa 44 880 mk. — [2]) S:n 2 520 mk. — [3]) S:n 460 812 mk. —

29. Ammattioppilaslautakunta

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta v. 1949 saatiin seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna insinööri E. E. Söderman puheenjohtajana sekä työnantajain edustajina kultaseppämestari F. O. Lindroos ja talousneuvos L. N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina toimitsija U. O. N. Mäkinen ja liiton puheenjohtaja A. Rämä. Edellisten varamiehinä olivat insinööri K. F. Kreander ja kirjapainonjohtaja A. J. Nuora sekä jälkimmäisten toimitsijat K. G. Koskelin ja O. I. Turunen. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T. S. Törnblom ja toimistoapulaisena rouva T. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 216 oppisopimusta ja edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 284 sopimusta. Vuoden kuluessa päättyi 76 sopimusta ja eri syistä purettiin 25 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden päättyessä kaikkiaan 1 399, joista 1 163 koski miehiä ja 236 naisia.

30. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunnan toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kunnallisen elämän laajentuessa ja syventyessä asetti sen eri toimintamuotojen tunteminen ja kehittäminen suuria vaatimuksia niille henkilöille, jotka joutuivat asioita käsittelemään ja niistä päättämään. Suomen Naisjärjestöjen Keskusliiton naisedustuskomitea järjesti Tampereella lokakuun 8 ja 9 p:nä 1949 *Naisten Kunnallispäivät*, joihin kotitalouslautakunnasta osallistui puheenjohtaja, kolme jäsentä ja sihteeri. Kaupunginhallitus oikeutti osanottajat saamaan matkakorvausta matkustussäännön mukaisesti.

Lautakunnan ammattiopettajien kaupungin toisten opetuslaitosten vastaavien opettajien palkkaukseen verraten alempi palkkataso oli jo antanut aihetta anomuksiin ja esityksiin yli viiden vuoden ajan. Kaupunginhallitus suostui helmikuun 3 p:nä rinnastamaan tilapäisten opettajien palkat kansakoulun vastaavien opettajien palkkoihin. Kun kotitalouslautakunnalle ja sen opettajille syyskuun 7 p:nä vahvistettiin uudet johtosäännöt, joissa heille määriteltiin pätevyysvaatimukset, saatiin asia ratkaistuksi myöskin sääntöpalkkaisten ammattiopettajien kohdalta, ja muutos tuli voimaan tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kansanedustaja, rouva E. H. Nurminen puheenjohtajana, tarkastaja T. J. Alanko varapuheenjohtajana, talousopettajat A. M. Jansson-Häggman ja M. Schauman, rouvat H. S. Arpokari, I. O. Hietanen ja S. E. Lehtivuori, neiti S. O. Lehtonen ja filosofian maisteri K. M. Sihvonen jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 11 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti rouva L. S. Lehto. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 249, saapuneiden 225; laskuja hyväksyttiin 393.

Lautakunnan toimihenkilöt. Opettajista toimivat käsityönopettaja Grotenfelt, käsityönneuvoja L. K. Lehtonen ja talousopettaja L. M. Virki Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja L. M. Koivisto ja käsityönopettaja H. W. Löfgrén Helsinginkadun 26:ssa sekä käsityönneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa. Liitosalueella toimivat talousopettaja H. G. B. Hortling kesäkuun 1 p:ään asti, jolloin hänelle myönnettiin virkaloma ulkomaista opintomatkaa varten, sijaisenaan talousopettaja D. Schönholtz, kotitalousneuvojat A. M. Kaukiainen ja M. J. Möttönen sekä käsityönopettaja M. Yrjölä. Apuopettajina olivat rouvat R. Hangasjärvi, H. Huolman, F. Kavonius ja K. Roste sekä talousopettajat A. Ojala, K. von Schantz ja D. Schönholtz. Vakinaisina siivoojina olivat rouvat S. Järvelä ja M. Rinne sekä neiti H. Lampinen.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui Mäkelänkadun 45:ssä olevassa kotitalouskerholassa sekä Helsinginkadun 26:ssa ja Fredrikinkadun 16:ssa olevissa opetuskeittiöissä. Kun Helsinginkadun 26:ssa ei ollut erikoista käsityöhuonetta, sai lautakunta käyttää tähän tarkoitukseen Suomenkielisen työväenopiston käsityösalia. Lisäksi Käpylän kansakoulussa järjestettiin ruoanlaiton- ja käsityönopetusta sekä kerhotoimintaa. Liitosalueella opetusta ja neuvontaa annettiin Herttoniemessä, Lauttasaaressa, Malmilla, Maunulassa, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa, Tapanilassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- sekä las-

tenneuvolat. Kurssitoiminnan eri muodot ja osanottajamäärä selviävät jäljempänä esitetystä taulukosta. Yleensä kurssitoiminnassa seurattiin samoja suuntaviivoja kuin edellisenäkin vuonna. Lisäyksenä mainittakoon, että kerhotoiminnan yhtenäistämiseksi ja ohjelmien hankkimisen helpottamiseksi suunnitteli jaosto, johon kuului kaksi lautakunnan jäsentä ja kerhojen puheenjohtajat, luento- ja esitelmätilaisuudet kerhoja varten. Niissä käsiteltiin useita perheenemäntiä koskevia käytännöllisiä ja yhteiskunnallisia kysymyksiä. Lautakunnan järjestämät ruotsinkieliset talouskurssit, joita oli yhteensä 6 ja niissä oppilaita kaikkiaan 71, pidettiin pääasiassa Fredrikinkadun 16:n opetuskeittiössä. Samassa paikassa oli myös 12 esitystä käsittävä ruotsinkielinen luento- ja havaintoesitys-sarja.

Kaupunginhallituksen suostumuksella Vallilan demokratian pioneerit ja väestöliiton Vallilan naisten kerho pitivät kerhoiltansa kotitalouskerholassa. Helsinginkadun 26:ssa oleva opetuskeittiö vuokrattiin kahtena päivänä viikossa Kallion yhteiskoulun käyttöön ja urheiluseura Hellaksen naisten osasto kokoontui Fredrikinkadun 16:n käsityösalissa. Useat siirtolapuutarhayhdistykset pitivät kokouksiaan lautakunnan huoneistoissa.

Talousopetuksessa, kodinhoidossa ja käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Mäkelänkatu n:o 45		Helsinginkatu n:o 26		Fredrikinkatu n:o 16		Muut toimipaikat		Yhteensä	
	kurs-seja	oppi-laita	kurs-seja	oppi-laita	kurs-seja	oppi-laita	kurs-seja	oppi-laita	kurs-seja	oppi-laita
Talousopetuksessa:										
Tavalliset ruoanlaittokurssit	8	108	14	157	12	154	20	147	64	566
Monipuolisen ruoan valmistus-kurssit	—	—	2	32	—	—	—	—	2	32
Jatkokurssit	4	40	—	—	—	—	—	—	4	40
Jouluruokakurssit	3	33	1	12	—	—	—	—	4	45
Kurssit koululaisille	—	—	—	—	—	—	3	26	3	26
Leipomakurssit	—	—	—	—	—	—	6	39	6	39
Säilöntäneuvonta	19	50	6	50	9	30	—	—	34	130
Havaintoesitykset	14	250	13	380	8	90	61	862	96	1 582
Havaintoesitykset neuvoloissa	—	—	—	—	—	—	164	2 658	164	2 658
Luentokurssit	—	—	—	—	1	45	—	—	1	45
Pesukurssit	—	—	32	117	—	—	—	—	32	117
Pesukurssien havaintoesitykset	—	—	9	139	—	—	—	—	9	139
Pesukurssien luennot	—	—	5	73	—	—	—	—	5	73
Käsityönopetuksessa:										
Käsityönneuvonta	8	453	8	258	8	182	20	423	44	1 316
Hattujen valmistus	—	—	5	38	6	64	—	—	11	102
Peittojen valmistus	4	20	—	—	—	—	1	11	5	31
Patjojen valmistus	—	—	—	—	2	8	—	—	2	8
Erikoiskurssit	—	—	1	22	—	—	2	27	3	49
Yhteensä	60	954	96	1 278	46	573	277	4 193	487	6 998

Kerhotoimintaan ja sen yhteydessä järjestettyihin juhliin ja retkeilyyn osallistui Mäkelänkadun 45:ssä 61 oppilasta, Helsinginkadun 26:ssa 108 oppilasta, Fredrikinkadun 16:ssa 30 oppilasta sekä muissa toimipaikoissa 53 oppilasta. Koti-iltoihin osallistui vastaavasti 200, 150, 125 ja 225 oppilasta.

Menot ja tulot. Seuraava yhdistelmä osoittaa missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Todelliset menot, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	58 000	40 950	+ 17 050
Sääntöpalkkaiset virat	3 264 270	3 516 265	—
Tilapäistä työvoimaa	262 400	475 099	— 212 699

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Todelliset menot, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Vuokra	264 420	369 572	— 39 973
Lämpö	75 000	94 068	— 19 068
Valaistus	30 000	35 289	—
Siivoaminen	80 000	135 231	— 55 231
Kaluston hankinta	123 166	224 394	— 99 677
Kaluston kunnossapito	20 000	16 785	+ 1 664
Painatus ja sidonta	15 000	11 781	+ 3 219
Tarverahat	60 000	86 443	— 26 443
Tarveaineet talous-, havainto- ja käsityönopetusta varten	600 000	595 892	+ 4 108
Yhteensä	4 852 256	5 601 769	— 427 050

Tuloja kertyi talous- ja käsityökursseista tilien mukaan 520 654 mk.

31. Kaupunginkirjasto

Kirjastolautakunnan kertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, pankinjohtaja H. Paloheimo varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofian maisteri E. Bruun, kirjastoneuvos H. Kannila, rouva A. Keto, opettaja H. Koivu, filosofian maisteri K. Lausti, arkistonhoitaja H. Raatikainen ja filosofian maisteri Ch. Schildt. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. Railo. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 212 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 220 ja lähteneitä kirjelmiä 277.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm. Haagan sivukirjaston aukioloajan pidentämistä ja sen toiminnan laajentamista [1]); eteläisen sivukirjaston laajentamissuunnitelmaa [2]); uuden huoneiston hankkimista Lauttasaaren sivukirjastolle [3]); Kallion sivukirjaston talon korjausta ja siipirakennuksen rakentamista [4]); kirjaston toimistoapulaisilta vaadittavan konekirjoitusnopeuden alentamista 6 000 lyöntiin $^1/_2$ tunnissa [5]); apurahan myöntämistä sairaalakirjastovirkailijoille osallistumista varten Kööpenhaminassa järjestettäville kursseille [6]); kaupunginkirjaston lähivuosien rakennusohjelmaa [7]); matka-apurahan myöntämistä kirjastonjohtajalle ja eräille kirjaston muille viranhaltijoille osallistumista varten Jyväskylän kirjastokokoukseen kesäkuun 10—12 p:nä 1949 [8]); uuden huoneiston luovuttamista eteläiselle sivukirjastolle [9]); sairaalasivukirjastossa toimivien virkailijoiden työaikaa [10]); siivous- ja tarverahamäärärahojen ylittämistä 220 000 mk ja 250 000 mk [11]); pääkirjaston lasten lainausosaston ja lukusalin korjausta ja kaluston hankintaa [12]); Kulosaaren sivukirjastonhoitajan viran perustamista [13]); pääkirjaston suomenkielisen osaston tuuletuslaitteiden asentamista [14]); Lauttasaaren sivukirjaston uuden kaluston hankkimista [15]); puhelinlaitteen hankkimista taloudenhoitajan huoneeseen [16]); pääkirjaston vahtimestarien vapaapäivänsijaisen palkkaamista [17]); sivukirjastokeskuksen perustamista [18]); Kallion sivukirjaston sanomalehtisalin valvojan viran perustamista [19]); Vallilan sivukirjaston valvojan viran perustamista [20]); pääkirjaston suomalaisen osaston entisen kaluston käyttöä [21]); kolmen amanuenssin viran lakkauttamista [22]); pääkirjaston sähköjännitteen muuttamista [23]); Oulunkylän, Tapanilan ja Puistolan sivukirjastojen aukioloaikojen pidentämistä [24]); sekä kaluston kunnossapitomäärärahojen ylittämistä 150 000 mk [25]).

---

[1]) Kirj. lk. 4 p. helmik. 25 §. — [2]) S:n 18 p. helmik. 41 §. — [3]) S:n 18 p. helmik. 43 §. — [4]) S:n 18 p. maalisk. 55 §. — [5]) S:n 18 p. maalisk. 53 §. — [6]) S:n 18 p. maalisk. 59 §. — [7]) S:n 22 p. huhtik. 69 §. — [8]) S:n 22 p. huhtik. 70, 71 ja 72 §. — [9]) S:n 22 p. huhtik. 74 §. — [10]) S:n 30 p. kesäk. 112 §. — [11]) S:n 8 p. heinäk. 124 §. — [12]) S:n 8 p. heinäk. 126 §. — [13]) S:n 30 p. elok. 137 §. — [14]) S:n 30 p. elok. 138 §. — [15]) S:n 30 p. elok. 139 §. — [16]) S:n 30 p. elok. 143 §. — [17]) S:n 16 p. syysk. 155 §. — [18]) S:n 21 p. lokak. 172 §. — [19]) S:n 18 p. marrask. 176 §. — [20]) S:n 18 p. marrask. 177 §. — [21]) S:n 18 p. marrask. 183 §. — [22]) S:n 18 p. marrask. 185 §. — [23]) S:n 18 p. marrask. 189 §. — [24]) S:n 16 p. jouluk. 200 §. — [25]) S:n 16 p. jouluk. 204 §.

Huom.: Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1951.

Lausuntoja annettiin asioista, jotka koskivat sairaalakirjaston perustamista Nikkilän sairaalaan [1]); kaupungin viranhaltijain kielitaitosäännön tarkistusta [2]); komiteanmietintöä ja ehdotusta työolojen ja työaikojen järjestelystä, uusien virkojen perustamisesta ja sunnuntaityön supistamisesta kaupunginkirjastossa [3]); Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin ja Työväen arkiston toimintaa v. 1948 [4]); huoneen varaamista Kivelän sairaalasivukirjastolle [5]); lisätilojen luovuttamista Munkkiniemen sivukirjastolle [6]); eräiden yhdistysten avustusanomuksia [7]); lomakerationalisointia [8]); Suomen kommunistisen puolueen arkiston avustusanomusta [9]); Kotikallion lukutuvan toiminnan lopettamista [10]); Malmin sairaalasivukirjaston perustamista [11]); kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista [12]); tilintarkastajain kertomusta v:n 1948 tilintarkastuksesta [13]); Munkkiniemen sivukirjaston laajentamista [14]); Kirjoja sokeille nimisen yhdistyksen avustusanomusta [15]); Pakilan kansakoulun oppilaskirjaston perustamista [16]); sairaalasivukirjaston perustamista tuberkuloosisairaalaan ja kulkutautisairaalaan [17]); sekä valtion avun anomista kaupunginkirjastolle [18]).

Päätökset. Kirjastolautakunta päätti marraskuun 18 p:nä, että uudet työajat hyväksytään noudatettaviksi; joulukuun 16 p:nä, että harjoittelijain palkat nostetaan 7 %. Päätökset uusien viranhaltijoiden nimittämisestä on mainittu alempana henkilökuntatietojen yhteydessä.

Kirjaston uudelleenjärjestely. Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuun 4 p:nä kirjastokomitean laatiman mietinnön työolojen ja työajan järjestelystä, uusien virkojen perustamisesta ja sunnuntaityön supistamisesta kaupunginkirjastossa. Uudelleenjärjestely käsitti tämän mukaisesti,

että työaika kaupunginkirjastossa sellaisessa työssä, jota suoritetaan säännöllisesti myös iltaisin, on oleva lyhyempi kuin yleinen työaika tavallisina arkipäivinä kaupungin muissa virastoissa ja että muussa työssä noudatetaan kaupungin virastojen yleistä työaikaa; säännöllisessä iltatyössä olevaksi katsotaan henkilö, joka kalenterikuukauden aikana työskentelee virastojen yleisen työajan päättymisen jälkeen vähintään 13 päivänä ja vähintään 3 tuntia kunakin päivänä;

että kirjaston lainausosastot pidetään suljettuina sunnuntaisin ja juhlapäivinä;

että kirjastoon perustetaan 34. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluva taloudenhoitajan virka, seitsemän 26. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvaa osastonhoitajan virkaa, kolme 25. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvaa opiskelunneuvojan virkaa sekä seitsemän 16. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen ja kolme samaan luokkaan kuuluvaa järjestelyapulaisen virkaa;

että Pasilan sivukirjaston hoitajan virka siirretään 16. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan;

että kirjastolautakunta oikeutetaan päättämään, onko osastonhoitajien ja opiskelunneuvojien virat julistettava julkisesti vai ainoastaan oman kirjastoväen haettaviksi;

että kolme 16. palkkaluokkaan kuuluvaa amanuenssin virkaa lakkautetaan;

että sitä mukaa kuin nykyisiä amanuensseja nimitetään osastonhoitajiksi tai opiskelunneuvojiksi, on vapautuvat amanuenssin virat jätettävä täyttämättä ja ehdotettava lakkautettaviksi sekä että muihinkin vapautuviin amanuenssin virkoihin nähden menetellään samalla tavoin toistaiseksi, kunnes työvoiman uudelleenjärjestely komitean ehdottamalla tavalla on tullut loppuunsuoritetuksi; sekä

että uudet toimistoapulaisen ja järjestelyapulaisen virat täytetään sitä mukaa kuin vastaavat amanuenssit voidaan siirtää varsinaisiin amanuenssin tehtäviin.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Säädetyn eroamisiän saavutettuaan erosivat kirjastoamanuenssit K. Söderström helmikuun 1 p:nä ja G. Ahnger heinäkuun 1 p:nä. Pyynnöstä myönnettiin

[1]) Kirj. lk. 14 p. tammik. 7 §. — [2]) S:n 14 p. tammik. 9 §. — [3]) S:n 14 p. tammik. 10 § ja 4 p. helmik. 24 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 30 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 40 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 44 §. — [7]) S:n 18 p. maalisk. 54 §. — [8]) S:n 18 p. maalisk. 56 §. — [9]) S:n 22 p. huhtik. 67 §. — [10]) S:n 20 p. toukok. 82 §. — [11]) S:n 8 p. heinäk. 121 §. — [12]) S:n 8 p. heinäk. 122 §. — [13]) S:n 8 p. heinäk. 123 §. — [14]) S:n 30 p. elok. 147 §. — [15]) S:n 16 p. syysk. 154 §. — [16]) S:n 21 p. lokak. 165 §. — [17]) S:n 21 p. lokak. 166 § ja 18 p. marrask. 190 §. — [18]) S:n 18 p. marrask. 192 §.

virkaero kirjastoamanuenssi M. Laurinmäelle elokuun 27 p:stä ja sivukirjastonjohtaja M. M. J. Kanniselle marraskuun 1 p:stä lukien. Kirjaston uudelleenjärjestelyn puitteissa nimitettiin kirjastoon seuraavat viranhaltijat heinäkuun 1 p:stä lukien: osastonhoitajiksi kirjastoamanuenssit A.-M. Castrén, R. M. Engman-Enari, K. E. Lesch, E. Oksanen, S. A. Oksanen, E. Salovius ja E. M. Vaula, opiskelunneuvojiksi kirjastoamanuenssit A. Olamaa ja H. L. Rasku, vt. opiskelunneuvojaksi vt. kirjastoamanuenssi B. G. Carpelan, toimistoapulaiseksi neiti R. Toro ja vt. toimistoapulaiseksi neiti A. Jäykkä sekä taloudenhoitajaksi ekonomi L. A. Molander syyskuun 1 p:stä lukien. Edelleen nimitettiin Haagan vt. sivukirjastonhoitajaksi herra S. Engström ja toimistoapulaiseksi neiti H. Aarnio marraskuun 1 p:stä lukien, järjestelyapulaisiksi marraskuun 1 p:stä lukien neidit I. Aronen ja S. Palovirta ja herra S. Sivenius sekä tammikuun 1 p:stä 1950 lukien neidit A. Aro, L. Kola ja R. Seppälä ja Kulosaaren sivukirjastonhoitajaksi herra P.-H. Lindberg tammikuun 1 p:stä lukien.

Virkavapautta nauttivat vuoden aikana seuraavat viranhaltijat: sivukirjastonhoitajat S.-L. K. Meri heinäkuun 1 p:stä 31 p:ään, K. K. Ranta heinäkuun 5 p:stä 23 p:ään ja T. A. Talvela helmikuun 7 p:stä maaliskuun 31 p:ään, kirjastoamanuenssit A.-M. Castrén helmikuun 21 p:stä 26 p:ään, M. E. Nyberg syyskuun 1 p:stä 30 p:ään, M. E. Pösö huhtikuun 25 p:stä 30 p:ään ja H. M. Valve maaliskuun 22 p:stä huhtikuun 4 p:ään, järjestelyapulainen S. I. W. Sahrberg-Snell marraskuun 1 p:stä tammikuun 31 p:ään 1950 ja lähetti E. Heinonen maaliskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Sairauslomaa myönnettiin 108 viranhaltijalle 402 eri tapauksessa yhteensä 1 971 työpäivää.

Pääkirjaston suomenkielisen kirjallisuuden lainausosastolla suoritettiin v:n 1949 aikana perusteellinen korjaus, jota varten osasto oli suljettuna maaliskuun 14—18 p:nä ja syyskuun 25 p:stä lokakuun 3 p:ään toimien maaliskuun 19 p:nä syyskuun 24 p:ään lasten ja nuorison lukusalissa. Korjauksen yhteydessä laajennettiin mm. lainaussalin parvekekerrosta ja poistettiin kahdet sinne johtavat tilaavievät portaat, jotka korvattiin avaamalla siihen saakka varastotilana käytetty, osaston takana sijaitseva porraskäytävä yleisölle. Samalla tehtiin kahdesta pienestä kirjaston välikerroksessa sijaitsevasta varastohuoneesta henkilökunnan pukeutumishuone sekä yhdistetty virkistys- ja työhuone. Osaston sekä siihen liittyvän kahden työhuoneen kalustot uusittiin täydellisesti, jolloin mm. yleisönneuvontaa varten asetettiin erilliset neuvojan työpöydät osaston molempiin kerroksiin sekä sijoitettiin kaksi kirjojen esittelytaulua alakerrokseen. Neljään sivuhuoneeseen järjestettiin erikoisalojen kirjallisuutta sekä sijoitettiin niihin kuhunkin pöytä ja nojatuoliryhmä lainaajain käyttöön. Korjaus sekä sen yhteydessä toteutetut muutkin uudistukset ovat perinpohjin parantaneet työmahdollisuuksia sekä lisänneet yleisön ja virkailijain viihtyisyyttä tällä osastolla.

Sivukirjastokeskus. Joulukuun 1 p:nä alkoi toimintansa kirjastossa sivukirjastokeskus, jonka tehtävänä on suorittaa sivukirjastojen pääkirjastossa aiheuttamia töitä, kuten kirjojen poistamisia ym., korjata sivukirjastoissa nykyään olevia kirjastoteknillisiä puutteellisuuksia sekä toteuttaa sivukirjastoissa pääkirjastossa alulle pantuja uudistuksia. Kun monet, etenkin liitosalueella olevat kirjastot toimivat niin pienissä huoneistoissa, että niihin kerrallaan mahtuu vain hyvin rajoitettu kirjavalikoima, suorittaa sivukirjastokeskus, valmistaakseen tilaa uudelle kirjallisuudelle, vanhempien kirjojen siirtoja näistä sivukirjastoista niihin osastoihin, joissa on enemmän tilaa ja kirjojen kulutus suurempi. Sivukirjastokeskus, johon aluksi kuuluu yksi amanuenssi ja yksi toimistoapulainen, toimii toistaiseksi tilapäisellä työvoimalla.

Kallion sivukirjasto. Kirjaston lisärakennus- ja korjaussuunnitelma saatettiin päätökseen kaupunginhallituksen annettua kirjastolautakunnan esityksen johdosta yleisten töiden lautakunnalle tehtäväksi suunnitelman laatimisen siitä. Työn suorittivat yhteistyössä Kallion sivukirjaston johtajan M. M. Kannisen kanssa arkkitehdit E. Toiviainen ja T. Salmio-Toiviainen ja yleisten töiden lautakunta hyväksyi heidän tekemänsä laajennusehdotuksen, jonka mukaan lisärakennus sisältää lasten osaston lainausosaston ja lukusalin sekä pari työhuonetta. Suunnitelman toteuduttua voidaan aikuisten lainausosastoa laajentaa sen saadessa haltuunsa koko pääkerroksen. Toiseen kerrokseen jää opintosali ja sen lisäksi sijoitetaan sinne opiskeluhuone ja aikakauslehtilukusali. Ullakolle sisustetaan kerhohuoneisto ja muu osa käytetään varastona. Yleisten töiden lautakunnan v:ksi 1949—52 laatimassa rakennussuunnitelmassa on tarkoitusta varten ehdotettu v:ksi 1952

10 milj. mk. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt laaditut luonnospiirustukset ja antanut yleisten töiden lautakunnan tehtäväksi toimenpiteisiin ryhtymisen pääpiirustusten ja lopullisen kustannusarvion laatimiseksi.

Pääkirjaston suomenkielisen lainausosaston tultua uusituksi siirrettiin osa entistä kalustoa Kallion sivukirjaston aikuisten kaunokirjallisuusosastolle. Tällöin voitiin palauttaa lasten lainausosastolle mainitulla osastolla käytössä olleet lasten lainausosaston hyllyt. Samoin saatiin pääkirjastosta siirretyn vanhan kaluston avulla uusituksi työhuoneiden kalusto tarkoituksenmukaisemmaksi. Lasten lukusalin kalusto korjattiin ja sinne hankittiin uudet kirja-, kuvakirja- ja aikakauslehtihyllyt. Täten saatiin lasten lukusali entistä viihtyisämmäksi ja asianmukaisemmaksi sekä salin suuren käyttäjäkunnan tarpeita paremmin vastaavaksi. Sekä aikuisten että lasten lainausosastolla otettiin käytäntöön kirjojen esittelyhyllyt. Niihin sijoitetaan kirjastokasvatuksellisten periaatteiden mukaisesti itseopiskelua edistävää ja opiskeluhalua herättävää tieto- ja kaunokirjallisuutta ja tämä toimenpide on herättänyt suurta mieltymystä kirjastoa käyttävän yleisön keskuudessa.

Kallion sivukirjaston lasten lukusalissa jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua tietokilpailusarjaa, jonka tarkoituksena on lähinnä totuttaa lapset hakuteosten itsenäiseen käyttöön. Kevätkauden tietokilpailu käsitti seuraavat kuusi kymmenen kysymyksen sarjaa: Talviurheilua, Maapalloa ristiin rastiin, Suomea ristiin rastiin, Matkustamme Turkuun, Lähde retkeilemään, Muuttolinnut saapuvat. Tietokilpailuihin otti osaa kaikkiaan 59 lukusalissa kävijää, näistä 11 tyttöä ja 48 poikaa. Vastaajien ikä oli 8—15 v. Kilpailusarjan päätyttyä jaettiin Suomalaisen kirjakaupan lahjoittamat kirjapalkinnot kolmelle parhaiten vastanneelle. Kilpailuun osallistuneiden innostus oli koko ajan erittäin suuri, ja he oppivat kilpailun avulla tutustumaan eri aloja käsittelevään tietokirjallisuuteen ja käyttämään hakuteoksia.

Lasten osaston pienimmille pidettiin 30 paikkaa käsittävässä kerhohuoneessa 12 suomenkielistä ja 3 ruotsinkielistä satutuntia osanottajamäärän ollessa yhteensä 365. Suomenkieliset satutunnit piti osastonhoitaja E. Salovius ja ruotsinkielisistä huolehtivat amanuenssit E. A. Laurell ja G. I. Sandström. Satutunnit sisälsivät seuraavat eetilliset ydinajatukset: Vaikeissakin olosuhteissa on oltava rehellinen; Hyvät työt palkitaan; Riita hävittää, rauha rakentaa; Uutteruus, sitkeys ja kekseliäisyys saavat ihmeitä aikaan; Ylpeä ja röyhkeä menettää usein hyvän tilaisuuden; Ystävä hädässä tutaan; Vaikeudet voitetaan; Jokaisen elämä on tärkeä; On autettava heikkoja; Ahneus ja saituus on pahasta; Neuvokkuus pelastuksena vaikeassa tilanteessa; Uhrautuvaisuus ja lähimmäisen rakkaus; Epäkohteliaisuus ja ahneus ovat pahasta; Ei pidä väheksyä ketään; Uskollisuus; ja Jouluilon tuottaminen toisille. Innostus satutunteihin oli niin suuri, että osanottajamäärän ollessa rajoitettu 30:een käytettävissä olevan huoneen takia, osoittautui tarpeelliseksi jakaa edeltäkäsin osanottokortteja, jotta vältyttäisiin suuresta rynnistyksestä eikä jouduttaisi lähettämään suurta osaa lapsia ovelta takaisin.

Töölön sivukirjastossa toiminta tilanahtaudesta huolimatta entisestään vilkastui, lainaajien määrä kasvoi ja lukusalissa kävijöiden luku nousi noin neljänneksellä edelliseen vuoteen verraten. Kirjaesittelyjä yleisölle jatkettiin filosoofisesta kirjallisuudesta yleensä, samoin useiden Euroopan maiden taide-, tiede- ja kulttuurihistoriallisen kirjallisuuden aloilta sekä valiokaunokirjallisuudesta. Erikoisia juhlanäyttelyitä oli: Uuden Kalevalan 100-vuotispäivän, Chopinin 100-vuotispäivän ja Goethen 200-vuotispäivän johdosta kirjaesittelyineen ja värikkäine mainosjulisteineen. Näyttelyt vaikuttivat varmaan osaltaan lainauksen nousuun, koskapa esittelyhyllyjen kirjavalikoima useimmiten tyhjeni parissa päivässä.

Opinto- ja lukusalissa pidettiin edelleen tilastoa yleisön tekemistä tiedusteluista opintoneuvontakortiston laatimista varten. Siellä järjestettiin myös kirjaesittelyjä samoista aiheista ja samanaikaisesti kuin aikuisten lainausosastollakin. Yleisökortiston laatimista jatkettiin kirjastomme vanhemman kirjavaraston ruotsinkielisen kaunokirjallisuuden osalta siten, että vuoden kuluessa valmistui yleisökortisto ruotsinkielisistä runoista, näytelmistä sekä kahdesta kolmasosasta kertomakirjallisuutta.

Lasten osastolla aktiivinen kirjastokasvatustoiminta yhä vilkastui siitä huolimatta, että siellä kirjastomme tilanahtaus tuntuu pahimmin. Kevätkaudella järjestettiin 8 aiheenmukaisin värikuvin somistettua tietokilpailusarjaa Suomen kaupungeista, niiden historiasta ja kulttuurielämästä. Kilpailuihin liittyi kirjaesittelyt. Osanottajia oli 24,

ikä 9—14 vuotta. Syyskaudella oli 5 tietokilpailusarjaa: Aleksis Kiven elämä ja pääteokset, Gallup luontoinen kysymyssarja siitä, mitä tieto- ja kaunokirjallisuutta lapset ovat lukeneet sekä selostus ja arvostelu luetusta, Pariisin matka, Hollannin kulttuuri ja Lontoon suurkaupunki. Osanottajia oli 22, ikä 7—15 vuotta. Lasten osaston pienimmille, alle 7-vuotiaille, pidettiin kevätkaudella kerran viikossa satutunti, jonka aihepiiri rinnastettiin vanhempien lasten tietokilpailuihin, joten mainosjulisteita voitiin käyttää havaintovälineinä. Sen lisäksi valittiin satuaiheita vuodenaikojen ja merkkipäivien mukaan; Topeliuksen päivänä hänen satujaan ja elämäntarinaansa, Kalevalan päivänä Kanteletaren lastenrunoja ja Lönnrotin lapsuutta, pääsiäisenä legendoja, kansantapoja ja sananparsia jne. Satutuntien lopussa keskusteltiin kyseisistä aiheista. Osanottajia oli 15—30. Töölön sivukirjaston vuoro oli tällä kertaa järjestää pikkujoulu koko kirjastoverkoston henkilökunnalle joulukuun 6 p:nä. Tilaisuutta juhlisti erikoisesti kirjastolautakunnan jäsenten läsnäolo. Juhlaan osallistui kaikkiaan 80 henkilöä.

Pasilan sivukirjasto. Lasten lainausosaston kirjat siirrettiin tilan puutteen takia lasten lehtisaliin. Lainausosaston ja lehtisalin välinen ovi poistettiin järjestyksen ja silmälläpidon tehostamiseksi. Käynti lasten lehtisaliin käy lainausosaston kautta.

Haagan sivukirjasto sai vuoden alusta 3 huonetta lisätilaa kansanhuoltokanslian lopetettua toimintansa Haagassa. Nyt voitiin järjestää lasten osasto, jossa on lukusalinurkkaus, aikuisten lainausosasto ja lukusali sekä lainaushalli ja työ- ja varastohuone. Heinäkuun 1 p:stä lähtien kirjasto oli avoinna joka arkipäivä klo 15—20. Lasten osastoon saatiin uusi aistikas kalusto.

Sairaalasivukirjasto. Syksyllä 1949 Kivelän sairaalasivukirjasto sai uuden tarkoituksenmukaisen huoneen kirjaston oltua sairaalassa vallitsevasta huonepulasta johtuen v:sta 1947 sijoitettuna hyvin ahtaasti.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 9 253 loppuunkulunutta nidosta, joista 4 758 pääkirjastoon, 2 624 Kallion, 667 Töölön, 645 Vallilan, 489 Käpylän, 50 Eteläisen, 17 Pasilan, 1 Haagan ja 2 sairaalasivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 30 412 uutta nidosta. Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 361 062 nidosta ja vuoden lopussa 382 221 nidosta. Viimeksi mainituista oli 222 982 eli 58.3 % suomenkielistä, 140 648 eli 36.8 % skandinaavista ja 18 591 eli 4.9 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 22 375 125 mk:ksi ja vuoden päättyessä 35 283 019 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000. Ensyklopedia	4 798	1.3
100. Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	6 161	1.6
200. Uskonnot, mytologia	4 536	1.2
300. Yhteiskuntatieto	9 121	2.4
400. Maantiede, matkat, kansatiede	7 344	1.9
500. Matematiikka, luonnontieteet	6 365	1.7
600. Lääketiede, tekniikka, talous	12 614	3.3
700. Taide, liikuntakasvatus	8 409	2.2
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	9 389	2.5
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	13 173	3.4
0—9. Kaunokirjallisuus	86 568	22.6
I. Uskonnot	8 663	2.3
II. Historia, arkeologia ja elämäkerrat	23 984	6.3
III. Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	12 418	3.2
IV. Romaanit, kertomukset ja sadut	64 738	16.9
V. Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	27 614	7.2
VI. Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	13 598	3.6
VII. Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	15 900	4.2
VIII. Kielitiede	3 610	0.9

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
IX. Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	14 483	3.8
X. Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	28 735	7.5
	382 221	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1949		1948			1949		1948	
Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto.....	182 952	47.9	178 979	49.6	Pitäjänmäen .	1 946	0.5	1 635	0.5
Sivukirjasto:					Pakilan	1 887	0.5	1 699	0.4
Kallion	74 223	19.4	72 860	20.2	Oulunkylän .	2 986	0.8	2 237	0.6
Vallilan	21 337	5.6	19 813	5.5	Malmin	5 994	1.6	5 102	1.4
Käpylän	14 593	3.8	13 601	3.8	Tapanilan ...	2 441	0.6	1 994	0.6
Pasilan	8 463	2.2	7 816	2.2	Puistolan	2 099	0.5	1 660	0.5
Töölön.....	29 779	7.8	27 463	7.6	Kulosaaren....	1 936	0.5	1 119	0.3
Eteläinen	10 926	2.8	9 540	2.6	Herttoniemen	1 372	0.4	1 222	0.3
Lauttasaaren.	2 577	0.7	1 536	0.4	Vartiokylän ..	1 433	0.4	1 258	0.3
Munkkiniemen	2 488	0.6	1 540	0.4	Sairaala-	8 725	2.3	7 154	2.0
Haagan	3 023	0.8	2 103	0.6	Palokunnan ..	1 041	0.3	731	0.2
					Yhteensä	382 221	100.0	361 062	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna merkittiin kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä ja laitoksilta: ruotsinmaalaiset herra R. Berg, isännöitsijä E. Ellison, hovikondiittori E. Häll, sahanomistaja M. Lindström, insinööri G. Piponius, johtaja G. Rautzow, hammaslääkäri A. Svensson, johtaja A. Österlund ja Lundin yliopiston kirjasto, kööpenhaminalainen Christianshavns Døttreskole niminen koulu, Ranskan lähetystö Suomessa sekä toimittaja R. Holmberg, lehtori J. Jacobsson, rouvat A. Linberg, H. Martas ja E. Nordgren, majuri Fr. Nyström, opettaja O. Oinolan kuolinpesä, luottopäällikkö S. A. Perret, rouva R. Rikka, sairaalalääkäri R. Sellden, koululainen L. Sinkkonen, lääketieteen tohtori A. Wassen, Bågskyttar niminen yhdistys, Svenska litteratursällskapet i Finland niminen kirjallisuuden seura, Läroverket för gossar och flickor i Helsingfors niminen koulu ja Ab. Björneborgs bomull.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 16—19 kesäkuun loppuun saakka, mutta siitä alkaen ne kaupunginvaltuuston hyväksymän kirjastokomitean ehdotuksen mukaisesti pidettiin suljettuina. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuna, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän ja Eteläisen sivukirjaston lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Pasilan klo 17—20 arkipäivisin ja klo 16—19 sunnuntaisin kesäkuun loppuun saakka sekä heinäkuun 1 p:stä alkaen klo 15—20 ja sunnuntaisin suljettuna; Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin klo 15—20 arkipäivisin ja klo 16—19 sunnuntaisin ja heinäkuun 1 p:stä alkaen sunnuntaisin suljettuna; Pitäjänmäen ja Tapanilan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20; Pakilan maanantaisin ja torstaisin klo 18—21; Oulunkylän tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20; Puistolan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20; Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 16—18, Haagan tiistaisin ja perjantaisin klo 14—19 sekä heinäkuun 1 p:stä alkaen arkisin joka päivä klo 15—20; Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19; Kulosaaren tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 13—16 ja 18—20 ja lauantaisin klo 13—18; sekä sairaalasivukirjasto potilaita varten joka päivä klo 11—16 ja henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—21.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1949 ja 1948 oli seuraava:

Lainauspaikka	1949 Lainauspäiviä	1949 Kirjalainoja kaikkiaan	1949 Kirjalainoja lainauspäivää kohden	1948 Lainauspäiviä	1948 Kirjalainoja kaikkiaan	1948 Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	329	368 592	1 120	356	361 127	1 014
Sivukirjasto:						
Kallion	329	252 025	766	356	231 479	650
Vallilan	329	88 350	269	356	82 542	232
Käpylän	329	61 625	187	356	63 176	177
Pasilan	328	14 069	43	355	12 629	36
Töölön	329	114 987	350	278	85 477	307
Eteläinen	329	42 356	128	356	38 472	108
Lauttasaaren ..	325	26 587	82	355	20 339	57
Munkkiniemen	328	28 203	86	351	26 507	76
Haagan	202	15 103	75	102	9 483	93
Pitäjänmäen ...	146	5 682	38	148	6 173	42
Pakilan	96	4 379	45	98	3 048	31
Oulunkylän ...	101	8 838	87	101	7 856	78
Malmin	324	25 174	78	351	25 034	71
Tapanilan	145	10 193	70	143	7 753	54
Puistolan	148	5 607	38	150	3 911	26
Kulosaaren	203	7 142	35	201	5 968	30
Herttoniemen .	90	1 949	21	91	2 125	23
Vartiokylän ...	96	1 261	13	101	1 076	11
Sairaala-	300	34 769	116	301	36 993	123
Palokunnan ...	201	2 547	13	75	1 140	15
Yhteensä	—	1 119 438	3 660	—	1 032 308	3 254

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 5 710 oltuaan v. 1948 5 143.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	176 699	57.5	130 402	42.5	307 101	45 017	73.2	16 474	26.8	61 491	221 716	60.2	146 876	39.8	368 592
Sivukirjasto:															
Kallion	114 434	64.5	63 052	35.5	177 486	61 487	82.5	13 052	17.5	74 539	175 921	69.8	76 104	30.2	252 025
Vallilan	40 957	71.8	16 099	28.2	57 056	28 045	89.6	3 249	10.4	31 294	69 002	78.1	19 348	21.9	88 350
Käpylän	26 718	70.7	11 057	29.3	37 775	21 463	90.0	2 387	10.0	23 850	48 181	78.2	13 444	21.8	61 625
Pasilan	5 918	66.8	2 946	33.2	8 864	3 956	76.0	1 249	24.0	5 205	9 874	70.2	4 195	29.8	14 069
Töölön	56 897	69.3	25 180	30.7	82 077	28 628	87.0	4 282	13.0	32 910	85 525	74.4	29 462	25.6	114 987
Eteläinen	18 013	65.6	9 436	34.4	27 449	11 503	77.2	3 404	22.8	14 907	29 516	69.7	12 840	30.3	42 356
Lauttasaaren .	11 528	66.3	5 868	33.7	17 396	8 851	96.3	340	3.7	9 191	20 379	76.7	6 208	23.3	26 587
Munkkiniemen	13 340	74.4	4 585	25.6	17 925	8 990	87.5	1 288	12.5	10 278	22 330	79.2	5 873	20.8	28 203
Haagan	5 847	75.9	1 853	24.1	7 700	6 594	89.1	809	10.9	7 403	12 441	82.4	2 662	17.6	15 103
Pitäjänmäen...	1 613	76.1	506	23.9	2 119	3 263	91.6	300	8.4	3 563	4 876	85.8	806	14.2	5 682
Pakilan	1 341	79.0	357	21.0	1 698	2 549	95.1	132	4.9	2 681	3 890	88.8	489	11.2	4 379
Oulunkylän ...	2 902	80.0	726	20.0	3 628	4 805	92.2	405	7.8	5 210	7 707	87.2	1 131	12.8	8 838
Malmin	9 079	68.8	4 111	31.2	13 190	11 013	91.9	971	8.1	11 984	20 092	79.8	5 082	20.2	25 174
Tapanilan	3 830	83.0	786	17.0	4 616	5 415	97.1	162	2.9	5 577	9 245	90.7	948	9.3	10 193
Puistolan	1 587	74.7	538	25.3	2 125	3 369	96.8	113	3.2	3 482	4 956	88.4	651	11.6	5 607
Kulosaaren	3 101	78.6	844	21.4	3 945	2 949	92.2	248	7.8	3 197	6 050	84.7	1 092	15.3	7 142
Herttoniemen .	590	76.4	182	23.6	772	1 108	94.1	69	5.9	1 177	1 698	87.1	251	12.9	1 949
Vartiokylä	377	66.5	190	33.5	567	589	84.9	105	15.1	694	966	76.6	295	23.4	1 261
Sairaala-	17 230	53.1	15 224	46.9	32 454	2 071	89.5	244	10.5	2 315	19 301	55.5	15 468	44.5	34 769
Palokunnan ...	1 048	41.1	1 499	58.9	2 547	—	—	—	—	—	1 048	41.1	1 499	58.9	2 547
Yhteensä	513 049	63.5	295 441	36.5	808 490	261 665	84.2	49 283	15.8	310 948	774 714	69.2	344 724	30.8	1 119 438

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	83.3	16.7	Pitäjänmäen	37.3	62.7
Sivukirjasto:			Pakilan	38.8	61.2
Kallion	70.4	29.6	Oulunkylän	41.1	58.9
Vallilan	64.6	35.4	Malmin	52.4	47.6
Käpylän	61.3	38.7	Tapanilan	45.3	54.7
Pasilan	63.0	37.0	Puistolan	37.9	62.1
Töölön	71.4	28.6	Kulosaaren	55.2	44.8
Eteläinen	64.8	35.2	Herttoniemen	39.6	60.4
Lauttasaaren	65.4	34.6	Vartiokylän	45.0	55.0
Munkkiniemen	63.6	36.4	Sairaala-	93.3	6.7
Haagan	51.0	49.0	Palokunnan	100.0	—
			Yhteensä	72.2	27.8

V. 1948 lainattiin kaikkiaan 709 789 nidosta eli 68.8 % kaunokirjallisuutta sekä 322 519 nidosta eli 31.2 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 746 887 nidosta eli 72.4 % ja jälkimmäisille 285 421 nidosta eli 27.6 %. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siis kertomusvuonna jonkin verran edellisen eduksi. Kun otetaan huomioon, että romaani luetaan muutamassa päivässä, kun sen sijaan tietokirjan lukemiseen menee viikkoja ja sitä luetaan kertaillenkin, ei tämä prosenttiluku tietenkään ilmaise tietoja kaunokirjallisuuden harrastuksen välistä todellista suhdetta.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	217 391	59.0	128 313	34.8	22 888	6.2	368 592	32.9
Sivukirjasto:								
Kallion	225 277	89.4	26 271	10.4	477	0.2	252 025	22.5
Vallilan	72 966	82.6	15 095	17.1	289	0.3	88 350	7.9
Käpylän	49 325	80.0	11 778	19.1	522	0.9	61 625	5.5
Pasilan	11 757	83.6	2 312	16.4	—	—	14 069	1.3
Töölön	77 741	67.6	35 362	30.8	1 884	1.6	114 987	10.3
Eteläinen	29 782	70.3	12 564	29.7	10	0.0	42 356	3.8
Lauttasaaren	18 653	70.2	7 682	28.9	252	0.9	26 587	2.4
Munkkiniemen	19 603	69.5	8 237	29.2	363	1.3	28 203	2.5
Haagan	11 469	76.0	3 614	23.9	20	0.1	15 103	1.4
Pitäjänmäen	4 152	73.1	1 530	26.9	—	—	5 682	0.5
Pakilan	4 169	95.2	210	4.8	—	—	4 379	0.4
Oulunkylän	7 486	84.7	1 352	15.3	—	—	8 838	0.8
Malmin	22 442	89.1	2 732	10.9	—	—	25 174	2.2
Tapanilan	8 863	87.0	1 330	13.0	—	—	10 193	0.9
Puistolan	5 509	98.3	98	1.7	—	—	5 607	0.5
Kulosaaren	2 782	38.9	4 197	58.8	163	2.3	7 142	0.6
Herttoniemen	1 391	71.4	558	28.6	—	—	1 949	0.2
Vartiokylän	1 219	96.7	42	3.3	—	—	1 261	0.1
Sairaala-	27 838	80.1	6 390	18.4	541	1.5	34 769	3.1
Palokunnan	1 786	70.1	748	29.4	13	0.5	2 547	0.2
Yhteensä	821 601	73.4	270 415	24.2	27 422	2.4	1 119 438	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1948 suomenkielistä kirjallisuutta 748 929 nidosta eli 72.5 %, skandinaavista kirjallisuutta 257 971 nidosta eli 25.0 % ja muunkielistä kirjallisuutta 25 408 nidosta eli 2.5 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja Kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia	13 308	1.2
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	24 581	2.2
200. Uskonnot, mytologia	11 713	1.0
300. Yhteiskuntatieto	17 127	1.5
400. Maantiede, matkat, kansatiede	61 189	5.5
500. Matematiikka, luonnontieteet	34 443	3.1
600. Lääketiede, tekniikka, talous	44 968	4.0
700. Taide, liikuntakasvatus	36 420	3.3
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	36 903	3.3
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	64 072	5.7
0—9. Kaunokirjallisuus	774 714	69.2
Yhteensä	1 119 438	100.0

Lainaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 60 062 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 15 712. Suomenkielisiä lainaajia oli 47 870, ruotsinkielisiä 12 047 ja muunkielisiä 145. Aikuisia oli 48 258 sekä lapsia ja nuorisoa 11 804. V. 1948 oli lainaajien lukumäärä 58 764, josta 46 444:llä eli 79.0 %:lla oli äidinkielenä suomi, 12 172:lla eli 20.7 %:lla ruotsi ja 148:lla eli 0.3 %:lla jokin muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 79.7, 20.1 ja 0.2. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 0.7 ruotsinkielisten vähentyessä 0.6 ja muunkielisten 0.1. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui nuorten eduksi siten, että edellisten prosenttiluku aleni 80.3:een oltuaan 80.9 v. 1948 ja jälkimmäisten nousi 19.1:stä 19.7:ään. Miesten ja naisten suhdeluku muuttui miesten eduksi. Heidän prosenttilukunsa oli 45.3 (44.8 v. 1948) naisten vastaavan luvun vähentyessä 54.7:ään (55.2 v. 1948). Nuorista lainaajista oli 55.6 % (56.6 v. 1948) poikia ja 44.4 % (43.4 v. 1948) tyttöjä.

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali, yleinen lukusali ja sanomalehtisali olivat avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 158 päivänä. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten ja lasten lukusali sekä sanomalehtisali avoinna 361 päivänä. Vallilan sivukirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 356 päivänä ja lasten lukusali 329 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Käpylässä 361, Pasilassa 361 ja 333, Töölössä 361 ja 329 sekä Eteläisessä sivukirjastossa 361 ja 361.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1949 ja 1948 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosalit		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisalit		Lasten lukusalit		Käyntejä kaikkiaan		Päivää kohden	
	1949	1948	1949	1948	1949	1948	1949	1948	1949	1948	1949	1948
Pääkirjasto ..	43 184	44 532	60 330	50 570	149 454	147 550	20 981	37 456	273 949	280 108	834	774
Sivukirjasto:												
Kallion	—	—	59 506	45 881	199 220	177 320	69 434	69 615	328 160	292 816	909	809
Vallilan ...	—	—	—	—	48 727	38 454	32 186	23 537	80 913	61 991	235	174
Käpylän ...	—	—	—	—	68 048	66 868	—	2 596	68 048	69 464	189	199
Pasilan	—	—	—	—	17 628	15 103	9 028	9 456	26 656	24 559	76	68
Töölön	—	—	—	—	47 927	38 918	39 353	28 107	87 280	67 025	253	209
Eteläinen ..	—	—	—	—	64 418	56 030	8 303	6 226	72 721	62 256	201	172
Yhteensä	43 184	44 532	119 836	96 451	595 422	540 243	179 285	176 993	937 727	858 219	2 697	2 405

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehti		Sanomalehti			Aikakauslehti		Sanomalehti	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	404	473	64	96	Haagan	25	25	—	—
Sivukirjasto:					Pitäjänmäen	14	14	—	—
Kallion	206	255	39	56	Pakilan	15	15	—	—
Vallilan	99	111	26	47	Oulunkylän	19	19	—	—
Käpylän	124	147	28	30	Malmin	59	59	1	1
Pasilan	59	64	18	18	Tapanilan	18	18	—	—
Töölön	176	189	28	36	Puistolan	15	15	—	—
Eteläinen	75	88	19	35	Kulosaaren	30	30	—	—
Lauttasaaren	29	29	1	1	Herttoniemen	16	16	—	—
Munkkiniemen ...	40	40	—	—	Vartiokylän	14	14	—	—

Opintokerhotyö. Jotta kirjasto voisi mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa tehtäväänsä, sivistyksen levittämistä kaikille, on kirjaston yhteydessä eräänä kirjastokasvatustyön muotona toiminut opintokerhoja, joissa kirjaston virkailijat ja käyttäjät yhdessä opiskelevat ja keskustelevat ja joiden tarkoituksena on antaa virikkeitä ja tukea kirjaston käyttäjille heidän opiskelu- ja sivistyspyrkimyksissään.

V:n 1949 aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofian, matematiikan ja esperanton kerhot, Kallion sivukirjastossa psykologian kerho ja kirjallisuuskerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho, Töölön sivukirjastossa lastenkerho, Haagan sivukirjastossa esperantokerho ja Malmin sivukirjastossa kirjallisuuskerho.

F i l o s o f i a n k e r h o n puheenjohtajana toimi kirjaston johtaja dosentti U. Saarnio. Kerhossa oli kaikkiaan 152 jäsentä ja se kokoontui joka toinen viikko läpi vuoden. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas A. Ahola Ennustamisesta, kesäkuun 11 p:nä; ylioppilas I. Aronen aiheesta Stefan Zweig ja hänen filosofiansa, elokuun 18 p:nä; ylioppilas W. Harms aiheesta Estetiikan suhde psykologiaan, lokakuun 13 p:nä ja Havaitseminen ja ajattelu, joulukuun 8 p:nä; ylioppilas I. Heikkilä Nykyaikaisista kasvatuskysymyksistä, syyskuun 29 p:nä; ylioppilas N. Kaila Carnapin semantiikasta, elokuun 4 p:nä; ylioppilas P. Lindfors Moninkertaisesta tyyppiteoriasta, maaliskuun 31 p:nä; filosofian maisteri S.-L. Meri aiheista Hajapiirtoja mentaalihygieniasta, maaliskuun 3 p:nä, Mainonta ja sivistys, kesäkuun 16 p:nä ja Psykologian peruskysymyksiä, lokakuun 27 p:nä; filosofian maisteri T. Rasku aiheesta Eetillisyys Kaarlo Sarkian runoudessa, helmikuun 3 p:nä; rouva C. Saarnio aiheesta Goethe als Philosoph, marraskuun 24 p:nä; dosentti U. Saarnio aiheista Kielioppi logiikan valossa, tammikuun 20 p:nä, Elämänfilosofia, maaliskuun 17 pnä, Kategorinen imperatiivi Kantin etiikassa, huhtikuun 14 p:nä, Formaalinen ja sisällöllinen etiikka, huhtikuun 28 p:nä, Predikaattikalkyyli, toukokuun 12 p:nä, Kategorinen imperatiivi, kesäkuun 6 p:nä, Kieli ja logiikka, heinäkuun 7 p:nä, Loogiset perusoliot, heinäkuun 21 p:nä, Loogiset hierarkiat, syyskuun 15 p:nä, Telakiven metodi käsitteiden kuvaamisessa, marraskuun 10 p:nä ja Relaatioiden ominaisuudet, joulukuun 28 p:nä; ylioppilas H. Valve aiheesta Hermann Hesse ja hänen filosofiansa, syyskuun 1 p:nä; ja filosofian maisteri A. Voionmaa Paulette Destouches-Fevrier'n filosofiasta.

Kesäkuun 4 p:nä pidetyssä kokouksessa vieraili filosofinen opintokerho Tampereelta. Vieraiden kanssa tehtiin kesäkuun 5 p:nä retki Kulosaaren kirjastoon, jossa ylioppilas E. Pösö piti esitelmän Plotinoksen filosofiasta. Saman päivän iltana oli pääkirjaston kerhohuoneessa juhla, jossa mm. lauloi kerhon jäsenten muodostama kuoro rouva C. Saarnion johdolla ja esitettiin filosofian kandidaatti R. Kaupin kirjoittama näytelmä Totuus. Kesäkuun 6 p:nä tehtiin retki Lauttasaaren kirjastoon, jossa filosofian kandidaatti R. Kauppi piti esitelmän Avaruuden käsitteestä. Elokuun 13—15 p:nä tehtiin vastavierailu Tampereelle. Täällä dosentti U. Saarnio piti esitelmän aiheesta Tieteellinen maailmankatsomus ja filosofian kandidaatti R. Kauppi esitelmän Spinozan filosofiasta. Joulukuun 18 p:nä oli kerholla joulujuhla, jossa mm. rouva C. Saarnion johtama kuoro lauloi ja kerholaiset esittivät filosofian kandidaatti R. Kaupin kirjoittaman kuvaelman Kiinan filosofiasta. Helluntaina ja jouluna ilmestyi kerholehti Symposion monistettuna.

Matematiikan kerho kokoontui samaten joka toinen viikko. Kerhon puheenjohtajana oli dosentti U. Saarnio ja siinä oli 82 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian kandidaatti R. Kauppi Ryhmäteorian filosofisesta merkityksestä, kesäkuun 30 p:nä, Ryhmäteoriasta, heinäkuun 14 p:nä, Kombinatorisesta topologiasta, heinäkuun 28 p:nä, Matematiikan soveltamisesta historiallis-esteettisiin kysymyksiin, elokuun 11 p:nä, Viivakompleksista, elokuun 25 p:nä, Lewinin topologisesta psykologiasta, lokakuun

20 p:nä ja Topologian soveltamisesta psykologiaan, marraskuun 16 p:nä; dosentti U. Saarnio jatkoi joukko-oppia käsittelevää esitelmäsarjaansa tammikuun 13 ja 27 p:nä, helmikuun 10 ja 24 p:nä, maaliskuun 10 ja 24 p:nä, huhtikuun 7 ja 21 p:nä ja toukokuun 5 p:nä sekä piti esitelmät Paradokseista, toukokuun 19 p:nä, Hyperbolisesta geometriasta, syyskuun 22 p:nä, Relaatioketjuista, joulukuun 1 p:nä ja Intransitiivisesta relaatiosta, joulukuun 15 p:nä. Keskusteluissa käsiteltiin lisäksi jatkuvasti matematiikan maailmankatsomuksellista ja sivistysmerkitystä.

Kallion sivukirjastossa toimi kevät- ja syyskaudella vuorotellen kirjallisuus- ja psykologinen kerho. Edellistä johti sivukirjastonjohtaja M. M. J. Kanninen eroamiseensa lokakuun 31 p:ään saakka, sen jälkeen vt. sivukirjastonjohtaja E. Wirla, jälkimmäistä opiskelunneuvoja A. Olamaa. Kerhoissa oli kaikkiaan 318 jäsentä, joista kirjallisuuskerhossa 147 ja psykologisessa kerhossa 171 ja kerhot kokoontuivat joka toinen keskiviikko kevät- ja syyskaudella. Kokouksissa oli läsnä kummassakin keskimäärin 21 jäsentä. Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: amanuenssi K. Salonen aiheesta August Strindberg draaman uudistajana, helmikuun 9 p:nä ja Työläinen kirjailijain kuvaamana, syyskuun 28 p:nä; ylioppilas A. Laurila Tiituksen herra Kenosesta, maaliskuun 9 p:nä; filosofian maisteri R. Engman-Enari Albert Camusista, huhtikuun 6 p:nä ja Negro Spiritualsista, marraskuun 30 p:nä, filosofian maisteri M. Laurinmäki Somerset Maughamista, toukokuun 4 p:nä; ja kirjailija O. Siippainen Kirjailijan vastuusta, lokakuun 26 p:nä.

Psykologisessa kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri A. Tamminen Ammatinvalinnan ohjauksesta ja siihen liittyvistä probleemoista, tammikuun 26 p:nä; filosofian maisteri A. Olamaa Lukemisen psykologiasta, helmikuun 23 p:nä, Unista ja niiden selityksesta (E. Aepplin samannimisen teoksen pohjalla) huhtikuun 20 p:nä sekä aiheesta Nainen tieteen harjoittajana, lokakuun 12 p:nä; filosofian maisteri H. Helansaari aiheesta Mitä on parapsykologia? maaliskuun 23 p:nä; ylioppilas A. Laurila Nuorison lukuharrastuksesta, toukokuun 18 p:nä; terveyssisar S. Vuorela aiheesta Hermomme ja me (N. Antonin samannimisen teoksen I osan pohjalla) marraskuun 9 p:nä; ja filosofian maisteri H. Kanerva Hermomme ja me (N. Antonin samannimisen teoksen II osan pohjalla) joulukuun 7 p:nä. Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa käsiteltiin yksityiskohtaisesti esillä olleita kysymyksiä, lisäksi liittyi esitykseen Negro Spiritualeista musiikkiesityksiä äänilevyiltä ja psykologisen kerhon joulukuun kokoukseen teetarjoilu pikkujoulun merkeissä.

Käpylän sivukirjaston filosofinen kerho kokoontui vuoden kuluessa 16 kertaa. Kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Kokouksiin osallistui keskimäärin 14 jäsentä. Keskustelutilaisuuksissa esiteltiin seuraavat alustukset: ylioppilas L. Heikkilä aiheesta Huono kirjallisuus ja muu taide, helmikuun 28 p:nä, Goethestä, syyskuun 19 p:nä ja lokakuun 10 p:nä ja Epiktetoksesta, marraskuun 7 p:nä; ylioppilas N. Kaila Szondin kohtaloanalyysista, huhtikuun 11 p:nä; ylioppilas K. Laitinen T. S. Eliotista, maaliskuun 21 p:nä; dosentti U. Saarnio aiheesta Onko tieteellinen maailmankatsomus mahdollinen? tammikuun 17 p:nä; ylioppilas S. Sivenius Ryhmäteoriasta ja lukujärjestelmän ideasta, tammikuun 31 p:nä, Kongruenssiteoriasta ja lukujärjestelmän ideasta helmikuun 14 p:nä, aiheesta Tiede, taide ja ihmisyys, toukokuun 23 p:nä, Tieteen ja taiteen keskinäisestä suhteesta, syyskuun 5 p:nä ja Inhimillisestä elämänideasta, marraskuun 28 p:nä; filosofian maisteri M. Takala Havaintomaailmastamme, huhtikuun 25 p:nä; filosofian maisteri T. Voutilainen kausaliteetin käsitteestä, toukokuun 9 p:nä; sekä herra K. Ålander Arkkitehtuurin historiasta, marraskuun 19 p:nä.

Töölön sivukirjaston kerhotoimintaa ohjasi filosofian maisteri E. Langi amanuenssi S. Brofeldtin avustamana. Lasten satutunnit muutettiin kertomusvuoden syyskaudella kerholuontoisiksi ns. Pienten kerhoksi, jossa kokeiltiin siirtymistä tarusta todellisuuteen. Kerhotunnin alussa esitettiin ensiksi satu tai kertomus, josta siirryttiin kulloinkin aihepiirin tietopuoliseen tutkisteluun kuvien ja tietokirjallisuuden avulla, esim. Brumbo-kuvakirjasta tähtikartan välityksellä tähtitieteeseen, peukalois- ja jättiläistaruista mikro- ja makrokosmoksen ihmeisiin, Genoveva tarusta Pariisin matkaan, Asbjörnsen-Moen taruista Norjan kulttuuriin ym. Lapset saivat tehdä vapaasti kysymyksiä kyseisistä aiheista, joihin yhdessä etsittiin vastauksia. Kun pikku kerholaiset siten joutuivat ilmaisemaan ajatuksiaan, tutustui kerhonohjaaja läheisesti heidän maailmaansa, ja yhteinen eri tiedonalojen valloittaminen tapahtui todella spontaanin amatööriopis-

kelun hengessä. Kun varttuneempien lasten jokaviikkoista kerhoa ei kerhohuoneen puutteen vuoksi ole voitu pitää, järjestettiin heille kevät- ja syyskauden tietokilpailujen päättäjäisiksi ns. yleiskerhot. Niissä lapset saivat pitää oman valintansa mukaan tietokilpailuja sivuavista aiheista itsenäisesti sepittämiään selostuksia, kuten Mikä Pariisissa minua eniten kiinnostaisi, Haagin rauhanpalatsi ja Havaintojani Lontoon ihmisvilinässä sekä esittää runoja ja katkelmia vuoropuheluista. Kirjaston virkailijoiden kuoro esitti heille erikielisiä lauluja ja lopuksi jaettiin Suomalaisen kirjakaupan lahjoittamat tietokilpailujen palkintoteokset Helsingin vaakunalla somistetuin omistuskirjoituksin.

Haagan sivukirjaston esperantokerhon johtajana oli ylioppilas S. Engström ja kerhoa avusti opetuksessa herra P. Kaartinen. Jäseniä oli kevätkaudella 7 ja syyskaudella 14. Toiminta aloitettiin huhtikuun 8 p:nä ja opintokokouksia oli kevätkaudella 3 ja syyskaudella 11 ynnä vuosikokous. Oppikirjana oli V. Setälän Esperantokurso.

Malmin sivukirjaston kirjallisuuskerhon johtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Kevätkaudella oli kokouksia 9 ja jäseniä 10 ja syyskaudella vastaavasti 11 ja 13. Oppikirjoina olivat I. Havun kirjoittama Juhani Aho ja A. Lehtovaaran Johdatus ihmistuntemukseen. Viimeksi mainittua ennätettiin lukea suunnilleen puoleen väliin. Huhtikuun 13 p:nä filosofian maisteri A. Olamaa piti esitelmän Lukemisen psykologiasta ja marraskuun 4 p:nä opintotoiminnan keskusliiton opintosihteeri filosofian maisteri A. Uusitalo esitelmöi valtakunnallisesta opintokerho-organisatiosta sekä uudesta opintokerholakiehdotuksesta.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 1 986 596 mk:aan. Pääkirjaston ja eri sivukirjastojen keskeinen tulojen jakaantuminen selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Lainauspaikka	Sakkoja, mk	Erääntyneitä vakuutuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	854 300	23 520	125 685	1 003 505
Sivukirjasto:				
Kallion	309 665	7 450	41 115	358 230
Vallilan	99 005	—	9 885	108 890
Käpylän	75 780	600	6 480	82 860
Pasilan	12 500	—	4 855	17 355
Töölön	173 900	2 150	14 070	190 120
Eteläinen	54 310	500	8 430	63 240
Lauttasaaren	28 729	—	3 753	32 482
Munkkiniemen	32 936	—	895	33 831
Haagan	12 058	—	1 125	13 183
Pitäjänmäen	5 830	—	—	5 830
Pakilan	1 945	—	65	2 010
Oulunkylän	6 015	—	283	6 298
Malmin	34 890	—	4 545	39 435
Tapanilan	6 972	—	100	7 072
Puistolan	2 172	—	—	2 172
Kulosaaren	13 570	—	1 363	14 933
Herttoniemen	4 090	—	375	4 465
Vartiokylän	685	—	—	685
Yhteensä	1 729 352	34 220	223 024	1 986 596

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

	Mk		Mk		Mk
Tammikuu	212 967	Toukokuu	197 449	Syyskuu	133 265
Helmikuu	150 882	Kesäkuu	149 775	Lokakuu	155 580
Maaliskuu	195 537	Heinäkuu	147 140	Marraskuu	146 532
Huhtikuu	168 786	Elokuu	137 778	Joulukuu	190 905
				Yhteensä	1 986 596

Menot [1]). V:n 1949 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 52 573 668 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 3 368 286 mk, joten käytettävissä oli 55 941 954 mk. Todelliset menot nousivat 55 937 037 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määräraha ja tilisiirrot, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	45 400	45 000	+ 400
Sääntöpalkkaiset virat	[2])28 801 370	28 344 755	+ 456 615
Tilapäistä työvoimaa	[2]) 3 226 084	3 230 270	— 4 186
Kesälomasijaiset	[2]) 500 036	500 036	—
Vuokrat	[2]) 1 585 215	1 556 441	+ 28 774
Lämpö	1 555 000	859 417	+ 695 583
Valaistus	[2]) 378 045	378 045	—
Siivoaminen	220 000	458 494	— 238 494
Vedenkulutus	[2]) 12 004	12 004	—
Puhtaanapito	78 800	50 140	+ 28 660
Kaluston hankinta	3 030 000	3 343 439	— 313 439
Kaluston kunnossapito	200 000	327 945	— 127 945
Painatus	570 000	570 000	—
Kirjallisuus ja sidonta	15 500 000	[3])15 740 316	— 240 316
Tarverahat	240 000	520 735	— 280 735
Yhteensä	55 941 954	55 937 037	+ 4 917

Kaupungin avustamat yhdistykset

Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapitokustannukset. — [2]) Tähän sisältyy lisämäärärahoja — [3]) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 9 555 245 mk ja sidontaan 6 185 071 mk.

32. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan joulukuun 15 p:nä 1948 v:ksi 1949 museolautakunnan puheenjohtajaksi professori A. Hämäläisen ja lautakunnan jäseniksi arkistonhoitaja A. M. Ikosen, toimistonhoitaja J. E. Janatuisen, valtionarkistonhoitajan, professori Y. F. Nurmion ja filosofian tohtori T. Stjernschantzin. Museolautakunta valitsi kokouksessaan tammikuun 21 p:nä 1949 varapuheenjohtajakseen toimistonhoitaja Janatuisen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rouva M. H. Meltti. Sihteerin tehtävät suoritti museonhoitaja, filosofian maisteri H. K. Helminen.

Museolautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa. Sen kokouspaikkana oli kaupunginmuseon toimistohuone.

Puheenjohtaja, professori Hämäläinen osallistui pitkällisen ja vaikean sairautensa vuoksi ainoastaan helmi- ja maaliskuun kokouksiin. Lokakuun 24 p:nä pidetyssä museolautakunnan kokouksessa valtuuston lokakuun 19 p:nä valitseman uuden puheenjohtajan, valtionarkistonhoitajan, professori Y. F. Nurmion ensimmäisenä tehtävänä oli kohdistaa muistosanat lautakunnan lokakuun 8 p:nä edesmenneeseen puheenjohtajaan, professori Hämäläiseen ja selostaa hänen kaupunginmuseon hyväksi suorittamaansa toimintaa sen neljännesvuosisadan aikana, jona hän oli kuulunut museolautakuntaan.

Uudeksi jäseneksi lautakuntaan kaupunginvaltuusto valitsi [1]) rehtori H. B. Kontturin.

69 vuotta täyttäneelle museon intendentille, arkkitehti A. W. Ranckenille kaupunginhallitus myönsi hänen pyytämänsä virkaeron kesäkuun 28 p:stä lukien. Keskusteltuaan huhtikuun 29 p:nä pitämässään kokouksessa intendentti Ranckenin eroamisen johdosta aiheutuvista seikoista museon vastaisessa hoidossa ja kuultuaan sekä eroavan intendentin että puheenjohtajan ehdotuksen, museolautakunta päätti yksimielisesti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginmuseon sivutoimisen intendentin virka lakkautettaisiin ja että intendentin tehtävät yhdistettäisiin museonhoitajan tehtäviin sekä että kaupunginmuseoon saataisiin perustaa päätoiminen toimistoapulaisen virka.

Hyväksyen lautakunnan esityksen kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kaupunginmuseon sivutoiminen intendentin virka lakkautetaan kesäkuun 30 p:stä 1949 lukien; että lakkautetun viran hoitajalle kuuluneet tehtävät yhdistetään museonhoitajan tehtäviin heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien; että museonhoitajan virka siirretään viimeksi mainitusta p:stä lukien 29. palkkaluokasta 32. palkkaluokkaan; sekä että kaupunginmuseoon perustetaan tammikuun 1 p:stä 1950 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virka.

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti [2]) muuttaa huhtikuun 13 p:nä 1921 vahvistetun ja marraskuun 13 ja 27 p:nä 1946 muutetun kaupunginmuseon johtosäännön 5, 7 ja 8 § virkojen uutta järjestelyä vastaavaksi.

Kaupunginmuseon toimistoapulaisen virkaan lautakunta syyskuun 1 p:nä valitsi toimistoapulaisen T. M.-L. Partasen, joka ryhtyi hoitamaan virkaansa marraskuun 1 p:nä.

Lautakunnan kaupunginhallitukselle vuoden aikana antamat lausunnot koskivat Helsingin kaupungin alueella olevien esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten kunnostamista, missä lausunnossaan lautakunta puolsi Suur-Helsingin alueella olevien, harvinais-

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 103. — [2]) S:n s. 62.

laatuisten kiinteiden muinaisjäännösten aitaamista, istutusten perustamista niiden ympärille ja kilpipylväiden pystyttämistä niiden läheisyyteen; Vanhankaupungin asemakaavan muuttamista ja paikan varaamista 1800-luvun puurakennuksista koottavaa ulkomuseota varten, missä lausunnossaan lautakunta esitti suunnitelman Vanhankaupungin asemakaavan muuttamisesta ja ehdotti, että tästä muutoksesta päätettäisiin erikseen ja kiireellisesti riippumatta siitä, minkä ratkaisun ulkomuseokysymys sai; sekä kuningas Kaarle XII:n ja Augustin Ehrensvärdin muotokuvien siirtämistä kaupunginmuseosta maistraatin istuntohuoneeseen, missä lausunnossaan lautakunta esitti [1]) ne syyt, perusteet ja aikaisemmat päätökset, joiden mukaisesti kaupunginmuseo oli kyseisten, kaupungin omistamien historiallisten muistoesineiden asianmukaisin säilytys- ja näytteilläpitopaikka.

Kaupunginhallitus myönsi museolautakunnan esityksestä eräitä määrärahoja, joiden avulla voitiin tehostaa museon kokoelmien hoitoa, hankkia tarpeellista kalustoa ja panna alulle sekä museorakennuksen että museoalueen kunnostamistöitä.

Kun museon ostettavaksi tarjottiin arvokas ja harvinainen V. Sadovnikovin Helsinki-aiheinen litografisarja v:lta 1852 ja kun museon määrärahat eivät riittäneet sen ostoon, kaupunginhallitus myönsi [2]) taideteosten ostoa varten varatusta määrärahastaan 50 000 mk litografiasarjan ostamiseksi rouva K. Pettaylta.

Yleisestä kalustonhankintamäärärahasta kaupunginhallitus myönsi [3]) 86 212 mk kaluston ja palosammutusvälineiden hankkimista varten museoon. Täten saatiin museon toimistohuoneeseen kaapit valokuvalevyjä varten, arkistokaappi ja kortistokaappeja suomenkielisiä kortistoja varten. Myöskin sivupuhelin hankittiin museoon.

Museon kokoelmien hoitoa varten tarvittavien vakinaisten määrärahojen puutteessa oikeutti kaupunginhallitus museolautakunnan esityksestä lautakunnan ylittämään museon tilapäisen työvoiman tiliä 60 000 mk.

Museon tekstiilien korjaustyöt voitiin nyt panna alulle. Kun museon palveluksessa ei ollut tällaiseen työhön koulutettua työvoimaa, suorittivat kansallismuseon tekstiilikorjaajat työt, jolloin esineet voitiin myös asianmukaisesti puhdistaa ja konservoida kansallismuseon työhuoneissa.

Taiteilija O. Niemi restauroi 6 kaupunginmuseoon kuuluvaa muotokuvaa, jotka olivat kiireellisen korjauksen tarpeessa. Myös kehyksiä saatiin tämän määrärahan avulla korjatuksi.

Oy. Weilin & Göös ab. museon toimeksiannosta puhdisti, korjasi ja liimasi kankaalle 30 karttaa ja 33 rakennuspiirustusta.

Kun kaupunginhallitus kiinteistölautakunnan esityksestä päätti myöntää määrärahan museon pihan ja portin kunnostamiseen ja kun työt syksyllä saatiin käyntiin, museolautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että museorakennukseen ja vahtimestarinasuntoon samalla kanavoitaisiin viemäri. Yleisten töiden lautakunnan käyttöön kaupunginhallitus myönsi 223 000 mk näitä kaupunginmuseon viemäri- ja nykyaikaistamistöitä varten, jotka eivät kuitenkaan v:n 1949 aikana valmistuneet. Museon portin seudun ja pihan jäädessä yli talven keskeneräiseksi työmaaksi, todettiin tämän johdosta tilapäistä laskua museossa kävijäin lukumäärässä.

Museolautakunnan ehdottamaa aitaa museoalueen ympärille ei kaupunginhallitus aikaisemmasta päätöksestään huolimatta voinut antaa rakennettavaksi, vaan päätti kehoittaa teknillisten laitosten lautakuntaa hankkimaan selvityksen kaupunginmuseon alueen ulkovalaistuksen parantamisesta.

Sellaisista museolautakunnan aloitteesta tehdyistä päätöksistä, joiden toteuttaminen ei vaatinut kaupungilta määrärahoja, mutta joiden johdosta kaupunginmuseon kokoelmat ja toiminta kuitenkin hyötyivät, mainittakoon kaupunginhallituksen kehoitus kaupungin virastoille ja laitoksille periä valokuvaajilta tilaamiensa valokuvien negatiivit ja luovuttaa ne, samoin kuin vanhat negatiivit ja valokuvat, kaupunginmuseon kuva-arkistoon.

Museolautakunta esitti toukokuun 20 p:nä 1949 kaupunginhallitukselle, että museon kokoelmiin saataisiin museon määrärahoilla maalauttaa arkkitehti A. W. Ranckenin muotokuva tunnustukseksi hänen ansioistaan Helsingin kaupunginmuseon kehittäjänä ja hänen Helsingin historian alalla suorittamastaan suuriarvoisesta tutkimus- ja julkaisutyöstä. Kun kaupunginhallituksella ei ollut mitään huomauttamista tätä esitystä vas-

[1]) Museol. 5 p. jouluk. 7 §. — [2]) Ks. tämän kert. I osan s. 191. — [3]) S:n s. 119.

taan, museolautakunta antoi muotokuvan maalaamisen taiteilija L. Korpelan tehtäväksi. Arkkitehti Ranckenin muotokuvan paljastustilaisuus oli kaupunginmuseossa joulukuun 5 p:nä 1949. Paljastuspuheen piti professori Y. F. Nurmio ja kaupunginhallituksen kiitokset kaupunginmuseon pitkäaikaiselle intendentille esitti puheessaan apulaiskaupunginjohtaja P. B. J. Railo.

Museolautakunnan edustajana ilmatorjuntapattereiden poistamista käsittelevässä neuvottelukunnassa oli kesäkuun 30 p:ään arkkitehti Rancken ja syyskuun 30 p:stä lukien valtionarkistonhoitaja, professori Y. F. Nurmio.

Arkistonhoitaja A. M. Ikonen osallistui museolautakunnan jäsenenä Tampereella lokakuun 8—9 p:nä pidettyihin Naisten kunnallispäiviin.

Helsingin kaupunginmuseon edustajaksi Suomen museoliiton Savonlinnassa elokuun 20—22 p:nä pidettävään vuosikokoukseen museolautakunta määräsi museonhoitaja H. Helmisen, joka osallistui kokoukseen ja sen yhteydessä toimeenpantuihin museossa käynteihin ja retkeilyihin.

Kaupunginmuseon kokoelmat karttuivat kertomusvuonna sekä lahjoitusten että ostojen ansiosta yhteensä 1 517 numerolla. Arvokkaimman osan näistä muodostivat ne Helsinki-aiheiset litografiat ja piirrokset, jotka museo sai ostaa rouva K. Pettayn kokoelmista. Museon karttakokoelmaan hankituista ja kokoelmiin näytteillepannuista lisäyksistä mainittakoon kaksi Helsingin esihistoriaa esittelevää uutta karttaa: Helsingin seutu kivikaudella ja Helsingin muinaishaudat. Helsingin rakennustyömailta saatiin museoon eräitä maalöytöjä, pääasiassa kuparirahoja. Maalöytöjen löytöpaikoilla museon toimesta suoritettiin valokuvauksia. Samaten hankittiin valokuvia purettavista rakennuksista ja v:n 1949 huomattavimmista tapahtumista Helsingissä. Valokuvien ja valokuvanegatiivien osuus kokoelmien karttumisessa olikin suhteellisesti suurin. Museon kuva-arkiston erittäin vilkkaan toiminnan avulla saatiin kuvien tilaajien laskuun valmistuttaa joukko negatiiveja museon valokuvista ja esineistöstä. Helsingin 400-vuotisjuhlien johdosta tekeillä olevia historia- ja kuvateoksia varten museossa suoritettiin runsaasti valokuvaustöitä, samaten Helsingin historiaa esittäviin filmeihin käytettiin museon esineistöä ja kuvastoa. Näistä kertyvät valokuvanegatiivit ja filmien kopiot saadaan aikanaan museon kuva-arkistoon.

Kaupunginmuseon kokoelmiin kertomusvuonna liitetyt uudet esineet jakaantuivat seuraaviin ryhmiin: kirjoja 124, karttoja 13, valokuvia ja valokuvalevyjä 858, tauluja, piirroksia, litografioita 102, kuvasarjoja, postikortteja 111, talous- ja työkaluja 33, lasia 1, huonekaluja 2, leimasimia, sinettejä, merkkejä 13, puvustoa ja käsitöitä 50, maalöytöjä 2, rahoja 91, mitaleja 5, merenkulkuesineistöä 4 ja asiakirjoja, arkistoaineistoa 108, yhteensä 1 517.

Helsinkiläisten keskuudessa yhä valppaammaksi viriävä harrastus kotiseutunsa historian tuntemiseen ja sen kulttuurihistoriallisten muistojen tallettamiseen kuvastui niistä monista lahjoituksista, joita museo sai vastaanottaa. Kaupunginmuseon kuva-, kirja- ja esinekokoelmiin tekivät kertomusvuoden aikana lahjoituksia seuraavat henkilöt, laitokset ja yhdistykset: arkkitehti B. Aminoff, landsantikvarie L. Björkquist, Östersund Ruotsi, Ekonomi-yhdistys, postitarkastaja S. Grönroos, Vaasa, professori A. O. Heikelin perilliset, työnjohtaja J. Honkasola, Helsingin kaupungin kiinteistötoimiston asemakaavaosasto, satamakonttori, kaupunginarkisto ja kaupunginkanslia, Hämeenlinnan museo, kivityöntekijä A. Karjalainen, København Bymuseum, puutarhatyöntekijä A. Lindroth, Museet for Koldinghus Len, Lunds universitets historiska museum, arkkitehti F. Nyberg, Osuustukkukauppa, rouva K. Pettay, kauppatieteen tohtori J. Pohjanpalo, Pro Helsingforssäätiö, arkkitehti A. W. Rancken, neiti H. Sahrman, kultaajamestari A. Savolainen, kivityöntekijä F. Sjöblom, Stockholms stadsmuseum, Oy. Stockmann ab., Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, Suomen huolto, Osuuskunta Suomen messut, Suomen pelastus oy. Neptun, herra V. Säilä, Kustannus oy. Tammi, herra K. Thorn, rouva E. Thurman, neiti S. Timgren, rouva L. Varpula ja taiteilija E. Vehmas.

Kaupunginmuseon kokoelmia katsomassa ja niissä opiskelemassa kävi kertomusvuoden aikana yhteensä 8 158 henkilöä, joista 4 202 oli maksavia ja 3 956 maksuttomasti käyneitä. Helsingin kouluista museossa kävi 33 eri luokkaa, joiden oppilasmäärä oli yhteensä 716. Museonhoitajan opastuksella varta vasten opiskelutarkoitukseen järjestettyinä ylimääräisinä aikoina tutustuivat museoon seuraavat ryhmät: Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys, Helsingin kaupungin työväenopiston Oulunkylän ja Käpylän

osastot sekä Helsinki-kerho, Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen pojat, Ruotsin maatalousnaiset, Helsingin kirjatyöntekijäin naiskerho ja Helsingin kaupungin opaskerho, yhteensä 375 henkilöä.

Niitä opettajia, jotka ennen luokkansa museossa käyntiä halusivat perehtyä museon kokoelmiin, museonhoitaja valmisti tehtäviinsä. Museon toimesta avustettiin myös Helsinki-aiheisten luentojen pitämistä muuallakin kuin museossa lainaamalla kuvia ja antamalla lähdetietoja. Myös aikakaus- ja sanomalehdistö lukuisissa Helsingin historiaa koskevissa asioissa pyysi ja sai apua ja julkaisuaineistoa museolta; samaten avustettiin juhlavuosiaan viettäviä helsinkiläisiä tehdas- ja liikelaitoksia.

Museon esinekokoelmat pidettiin avoinna yleisölle sunnuntaisin, maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 12—15 ja torstaisin klo 17—20. Pääsymaksu oli tammikuun alusta maaliskuun loppuun 10 mk ja huhtikuusta alkaen 20 mk henkilöltä. Koululaiset ja opiskelijat pääsivät kokoelmiin ilmaiseksi ja torstaisin oli museo avoinna kaikille maksutta.

Kaupunginmuseon tulot olivat talousarviossa arvioitu 60 000 mk:ksi, mutta niitä kertyi 80 165 mk, nimittäin pääsylipuista 71 810 mk ja julkaisujen myynnistä 8 355 mk. Menot nousivat 1 466 869 mk:aan, mistä palkkioita ja palkkoja 1 043 165 mk, vuokraa 172 080 mk, lämpöä 134 695 mk, valaistusta 5 831 mk, vedenkulutusta 1 544 mk, tarverahaa 49 554 mk ja kokoelmien kartuttamista 60 000 mk.

33. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja toiminta. Kaupunginvaltuusto valitsi v:ksi 1949 seuraavat luottamusmiehet musiikkilautakuntaan: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. E. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E-M. von Frenckellin, professori B. I. Carlsonin, filosofian kandidaatti M. O. Rautionin, toimittaja O. E. Virtasen, filosofian maisteri M. J. Turusen, veistokalustonhoitaja E. Hallikaisen, yliasentaja K. A. Koposen ja pääjohtaja J. Hämäläisen. Varapuheenjohtajana toimi yliasentaja Koponen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli päätoimittaja Aho.

Lautakunta kokoontui 12 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 313 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 291.

Sen johdosta, että uusi kunnallislaki astui voimaan vuoden alusta, lautakunta päätti, että puheenjohtaja ja sihteeri sekä puheenjohtajan estyneenä ollessa se lautakunnan jäsen, joka toimi puheenjohtajana, allekirjoittavat pöytäkirjan ja että kokouksessa valitaan kaksi jäsentä tarkistamaan pöytäkirja. Sen ohessa lautakunta päätti, että lautakunta kokoontuu vain tarpeen vaatiessa ja että lautakunnan pöytäkirjat ovat lautakunnan kansliahuoneessa yleisön nähtävinä aina vuosineljänneksittäin, julkaistavassa kuulutuksessa lähemmin ilmoitettavina päivinä.

Lautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kapellimestari M. I. Similä, intendentti sekä jäsenet von Frenckell, Carlson, Rautio ja Turunen; professori A. Y. Selin osallistui ohjelmajaoston kokouksiin kaupunginorkesterin neuvoa-antavana edustajana ilman äänioikeutta.

Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin kansliahenkilökunta. Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. W. Walldén. Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N-E. Ringbom ja taloudenhoitajana neiti D. N. A. Nordblom.

Lautakunnan esityksestä päätti [1]) kaupunginvaltuusto perustaa orkesterin kansliaan 25. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan kirjastonhoitajan viran v:n 1950 alusta lukien; virkaan lautakunta valitsi useiden hakijain joukosta filosofian maisteri V. Helasvuon.

Intendentti Ringbom nautti palkatonta virkalomaa tieteellisen työnsä vuoksi syyskuun 7 p:stä vuoden loppuun viransijaisenaan filosofian maisteri V. Helasvuo.

Intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähtevien kirjeiden lukumäärä oli 297.

Kaupunginorkesterin toimihenkilöt. Kaupunginorkesterin johtajana toimi v. 1949 edelleenkin kapellimestari M. Similä ja sen konserttimestarina viulutaiteilija N. Levin.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1949/50 valtuuskunnan jäseniksi A. A. Viljavan, puheenjohtajaksi, sekä N. Levinin ja E. A. Taimelan ja varajäseniksi A. Y. Selinin ja E. E. Rautasuon.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleenkin muusikko A. A. Karsti.

Orkesterissa toimi v. 1949 76 soittajaa.

---

[1]) Ks. tämän kert. I osan s. 62.

Kaupunginorkesterin toiminta. Vuoden aikana pidettiin 26 varsinaista ja 1 ylimääräinen sinfoniakonsertti, joista kapellimestari Martti Similä johti neljätoista sekä kapellimestarit Ole Edgren yhden, Albert Wolff Ranskasta yhden, Janos Ferencsik Unkarista yhden, Lamberto Gardelli Italiasta yhden, Leo Funtek kaksi, Hans Kindler Amerikasta yhden, Jussi Jalas kaksi, Carlo Zecchi Italiasta yhden, Armas Järnefelt yhden ja Heinz Freudenthal Ruotsista yhden. Kansansinfoniakonsertteja pidettiin 18, joista kapellimestari Martti Similä johti kuusi, Albert Wolff Ranskasta yhden, Nikolai van der Pals yhden, Janos Ferencsik Unkarista yhden, Lamberto Gardelli Italiasta yhden, Arvo Airaksinen yhden, Leo Funtek yhden, Hans Kindler Amerikasta yhden, Jussi Jalas yhden, Carlo Zecchi Italiasta yhden, Armas Järnefelt yhden, Lauri Saikkola yhden ja Heinz Freudenthal Ruotsista yhden. Kansankonsertteja pidettiin 13, joista kapellimestari Martti Similä johti kahdeksan, Lauri Saikkola yhden, Nils Lerche yhden, Leo Funtek yhden ja Jussi Jalas kaksi. Kaksi kansankonserttia pidettiin toivekonsertteina. Koululaiskonsertteja pidettiin 3, jotka kaikki johti Martti Similä. Vappumatinean johti Martti Similä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaisia sävellyksiä: Englund: Sarja musiikillisesta näytelmästä Kiinan muuri (ensi kerran); Kajanus: Sinfonietta; Klami: Sérénades espagnoles; Leiviskä: Sinfonia B-duuri; Madetoja: Sinfonia II; A. Merikanto: Scherzo; Pingoud: Ikuinen liekki; Raitio: Le ballet grotesque; Saikkola: Overtura del dramma (kantaesitys); Sibelius: Sinfonia IV ja V, Viulukonsertto, Lemminkäinen ja Saaren neidot, Lemminkäinen Tuonelassa, Tuonelan Joutsen, Lemminkäisen paluu, Tapiola; Tuukkanen: Sinfonia II; von Törne: Sinfonia III (kantaesitys).

b) ulkomaisia sävellyksiä: Barber: Sinfonia I (ensi kerran); Bartok: Divertimento (ensi kerran), Conserto; Beethoven: Egmont-alkusoitto, Sinfonia III, V ja VII, Pianokonsertto III ja V; Bloch: Schelomo; Borodin: Alkusoitto oopperasta Ruhtinas Igor; Brahms: Sinfonia I, II, IV, Pianokonsertto I d-molli; Britten: Muunnelmia Frank Bridgen teemasta; Bruckner: Sinfonia VI; Chausson: Sinfonia B-duuri; Cherubini: Sinfonia D-duuri; Chopin: Pianokonsertto, e-molli; Debussy: Nocturnes, Tanssi; Dohnanyi: Konserttikappale; Dvorak: Mustalaislauluja, Sellokonsertto; Hatshaturjan: Pianokonsertto (ensi kerran); Haydn: Sinfonia Es-duuri (n:o 104), G-duuri (n:o 13), Viulukonsertto C-duuri; Hindemith: Thema mit vier Variationen (ensi kerran), Viulukonsertto (ensi kerran); Händel: Preludi ja fuuga d-molli; Lalo: Conserto Russe; Larsson: Saksofonikonsertto (ensi kerran); Mahler: Sinfonia I, Kindertotenlieder; Mendelssohn: Viulukonsertto; Moniuszko: Alkusoitto oopperasta Halka; Monteverdi: Orfeo (ensi kerran); Mozart: Sinfonia n:o 29 A-duuri, n:o 5 D-duuri (»Haffner»), Viulukonsertto III G-duuri, Pianokonsertto n:o 23 A-duuri; Nielsen: Sinfonia IV (»Det Uudslukkelige»); Paganini: Viulukonsertto D-duuri; Prokofjev: Klassillinen sinfonia, Viulukonsertto II; Ravel: Daphnis et Chloë, sarja I; Respighi: Rooman suihkukaivoja; Riisager: Alkusoitto näytelmästä Niels Ebbesen (ensi kerran); Saint-Saëns: Sellokonsertto a-molli; von Schantz: Kullervo-alkusoitto; Shostakovitsh: Sinfonia I, VII (ensi kerran); Schuman: Sinfonia IV, Sellokonsertto; R. Strauss: Tod und Verklärung, I valssisarja oopperasta Ruusuritari; Tshaikovski: Sinfonia V; Verdi: Alkusoitto oopperasta Sisilialainen vesper; Weber: Alkusoitto oopperasta Oberon; Vivaldi-Molinari: Conserto grosso.

Kertomusvuoden aikana kaupunginorkesteri avusti 153 oopperanäytännössä ja 9 yksityisessä konsertissa, joihin viimeksi mainittuihin luovutus tapahtui tariffin mukaista maksua vastaan.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin toiminnan taloudellisista tuloksista esitetään seuraavaa:

Orkesterin työstä oli v. 1949 tuloja 6 348 040 mk, joista 3 468 640 mk oli tuloja orkesterin omista konserteista ja 2 848 980 mk tuloja avustamisesta oopperanäytännöissä ja konserteissa ja 30 420 mk nuottien lainaamisesta. Tulot oli talousarviossa arvioitu 5 864 000 mk:ksi. Menot olivat tilien mukaan 28 020 395 mk, josta palkkauksia 23 126 105 mk, konserttikuluja 2 898 404 mk, sunnuntaityökorvauksia 1 245 907 mk ja muita kuluja 749 979 mk.

Konserttiyleisö. Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 14 336 henkilöä eli keskimäärin 550 henkilöä konserttia kohden, sekä kansan- ja kansansinfoniakonserteissa 14 024 henkilöä eli 386 henkilöä konserttia kohden ja ylimääräisissä konserteissa 1 818 henkilöä. Konserttiyleisön kokonaismäärä oli 28 360 henkilöä.

Suomalaisen oopperan ja lautakunnan välinen sopimus. Musiikkilautakunnan ja Suomalaisen ooppera oy:n välistä edellisessä vuosikertomuksessa mainittua sopimusta noudatettiin elokuun 31 p:ään 1949 asti, jolloin lautakunnan puolesta tehdyn irtisanomisen johdosta se lakkasi olemasta voimassa. Asianosaisten kesken laadittu uusi sopimus tuli voimaan syyskuun 1 p:stä 1949 lukien. Vanhan sopimuksen irtisanominen ja uuden solmiminen johtui vain siitä, että lautakunta katsoi olevansa oikeutettu saamaan eri korvausta oopperaesitysten radioinnin johdosta. Niinollen otettiinkin sopimukseen, joka muuten jäi saman sisältöiseksi kuin aikaisempi sopimus, kohta, jonka mukaan kolmas osa oopperan saamasta radioimispalkkiosta oli tuleva kaupungille, jos radiointi tapahtui oopperatalosta käsin tavallisen lähetyksen muodossa, mutta jos se tapahtui studiolähetyksen muodossa, puolet radioimispalkkiosta.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Marraskuun 9 p:nä v. 1948 laadittu Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välinen sopimus oli voimassa koko kertomusvuoden. Tätä sopimusta ei irtisanottu kummankaan sopimuspuolen taholta, joten se jäi voimaan v:ksi 1950.

Ulkoilmakonsertit. V. 1949 kesällä järjestettiin ulkoilmakonsertteja talousarvion tarjoamin määrärahojen turvin eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat Helsingin työväenyhdistyksen soittokunta, Viipurin työväen soittajat, Pääkaupungin karjalaisten soittokunta, Käpylän urheilijain soittokunta, Helsingin työväenyhdistyksen sekakuoro, Helsingin työväen mieskuoro, Suomen laulajain ja soittajain liittoon kuuluvat kuorot ja Helsingin torvisoittokunta.

Konserttien radiointi. Lautakunta teki sopimuksen Oy. Yleisradio ab:n kanssa v:ksi 1949. Tässä uudessa sopimuksessa korotettiin radioimismaksuja jossakin määrin, mikä johtui kaupunginorkesterin ylläpitämiskustannuksien viimeaikaisesta kohoamisesta.

Konserttien ohjelmaselostukset. Kaupunginorkesterin intendentti huolehti, kuten edellisinäkin vuosina lautakunnan toimeksiannosta eri maksusta sinfonia- ja kansankonserttien ohjelmia sekä niiden säveltäjien henkilöllisyyttä ja esitettäviä sävellyksiä koskevista selostuksista. Nämä selostukset liitettiin käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä.

Konserttiohjelmien julkaisuoikeus päätettiin antaa syyskuun 1 p:n 1948 ja elokuun 31 p:n 1949 väliseksi ajaksi oopperalaulaja S. Räikköselle 40 000 mk:n vuotuista maksua vastaan ohjelman hinnan ollessa 10 mk.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyystilaisuuksiin. Kaupunginhallitus myönsi lautakunnalle oikeuden luovuttaa kaupunginorkesterin harkintansa mukaan maksutta hyväntekeväisyystarkoituksiin.

Konserttien lipunhinnat. Sinfoniakonserttien lipunhinnat olivat v:n 1949 aikana 200, 150 ja 100 mk, sekä tavallisten sunnuntaikonserttien lipunhinnat 50 mk ja erikoistapauksissa 75 mk. Sinfoniakonsertit järjestettiin yhtenä tilaussarjana, jolloin myönnettiin 10 % alennus.

Toive- ja koululaiskonsertit. Lautakunta päätti kokouksessaan toukokuun 2 p:nä, että sunnuntaikonserttien kuuntelijamäärän lisäämiseksi pidettäisiin tavallisten sunnuntaikonserttien sijasta toivekonsertteja sekä halpahintaisia koululaiskonsertteja, joita sitten annettiinkin syyskauden aikana. Koululaiskonserttien liput maksoivat kertalippuna 30 mk ja niitä myytiin myöskin sarjalippuina. Koululaiskonserteissa, joiden kausiliput myytiin loppuun, oli aina selostaja, joka selosti helppotajuisesti esitettävän kappaleen sisällystä ja sen säveltäjän henkilöllisyyttä koskevia tietoja.

Konserttitalohanke. Kaupunginhallituksen kiertokirjeen johdosta, jossa pyydettiin lauta- ja johtokuntia esittämään ehdotuksia pitkähköä ajanjaksoa varten tarkoitetun ohjelman laatimiseksi kunnallisessa yrittäjätoimintamielessä, lautakunta esitti yleisten töiden lautakunnalle, että se ottaisi tätä ohjelmaa suunniteltaessa huomioon kaupungin konserttitalotarpeen ja tivolirakennusta suunniteltaessa sen yhteyteen rakennettavaksi lavan teatteri- ja konserttiesityksiä varten.

Juhlasalin luovutus konsertteja varten. Kaupunginhallitus peruutti musiikkilautakunnalle aikaisemmin antamansa valtuuden saada vuokrata kaupungintalon juhlasalia musiikkitilaisuuksia varten.

Helsingin kaupunginteatterin perustamiskysymys. Kaupunginhallitus lähetti musiikkilautakunnalle lausunnon antamista varten laajasti perustellun mietinnön Helsingin kaupunginteatterin perustamishankkeesta. Lautakunta päätti puoltaa mietinnössä esitettyä ehdotusta, joka koski Helsingin kaupunginteatterin perustamista.

34. Yleiset työt

Kaupungin yleisten töiden lautakunnan v:lta 1949 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1949 puheenjohtajana ministeri E. Härmä kesäkuun 30 p:ään saakka ja liikennetarkastaja V. Laitinen heinäkuun 1 p:stä lähtien, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. Backman sekä jäseninä tarkastaja S. Koskinen, insinööri A. Liljeberg, pankinjohtaja H. Paloheimo, kivityöntekijä V. Riipinen, viilaaja V. Vanhanen, johtaja J. Vuortama ja yliarkkitehti M. Välikangas. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty kaupungin teknillinen johtaja, diplomi-insinööri R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 47 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 518 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 619.

Lautakunta teki seuraavat lopulliset päätökset, joihin ei kuitenkaan sisällytetty henkilökuntaa koskevia päätöksiä, elleivät ne olleet periaatteellista laatua:

Lopulliset päätökset. Päätettiin [1]) valita varapuheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman.

Lautakunnan kokoukset päätettiin [2]) pitää maanantaisin alkaen klo 16.

Oikeutettiin [3]) kaupungininsinööri Linnavuori hyväksymään yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston puolesta laskuja ja muita niihin verrattavia asiakirjoja sekä määrättiin katurakennuspäällikkö Starck ja apulaiskaturakennuspäällikkö Virtanen hänen varamiehikseen.

Annettiin [4]) teurastamon sikalan viemärin perustustyöt Silta ja satama oy:n suoritettavaksi 248 000 mk:n urakkahinnasta, mikä työ aiheutui siitä, että työselitysten edellyttämää puupaalutusmenetelmää ei voitu käyttää, vaan oli pakko turvautua rautabetonirakenteisiin.

Lautakunnan monivuotisen jäsenen, vanhemman oikeusneuvosmiehen K. E. Furuhjelmin kuoleman johdosta lähetettiin adressi hänen leskelleen ja kustannukset päätettiin [5]) suorittaa lautakunnan käyttövaroista.

Malminkadun n:o 5 olevan ruokalan kustannusten korvaamiseksi päätettiin [6]) kertomusvuoden alusta periä vesilaitokselta 7 500 mk, katurakennusosastolta 1 500 mk ja sähkölaitokselta 1 125 mk kuukaudessa, jolloin varasto-osaston osuudeksi ruokalan kustannusten suorittajana jäi 1 875 mk kuukaudessa.

Annettiin [7]) Katajanokan huoltorakennuksen hajoituskaivon rakentaminen Silta ja satama oy:n tehtäväksi 135 000 mk:n urakkahinnasta kehoittaen kuitenkin talorakennusosastoa vielä neuvottelemaan urakoitisijan kanssa urakkahinnan alentamismahdollisuuksista.

---

[1]) Yl. t. lk. 10 p. tammik. 18 §. — [2]) S:n 10 p. tammik. 19 §. — [3]) S:n 10 p. tammik. 21 §. — [4]) S:n 10 p. tammik. 40 §. — [5]) S:n 10 p. tammik. 41 §. — [6]) S:n 17 p. tammik. 74 §. — [7]) S:n 24 p. tammik. 109 §.

Päätettiin [1]) hyväksyä Oy. Termon 770 000 mk:aan päättyvä tarjous, kahden lämpöjohtokattilan hankkimiseksi tuberkuloosisairaalaan.

Oikeutettiin [2]) rakennustoimisto tekemään Oy. Cronwall ab:n kanssa toiminimen tammikuun 17 p:nä 1949 tekemän tarjouksen perusteella sopimus uimastadionin koneiston hankkimisesta muilta osin, paitsi otsonisterilisointia varten tarvittavan koneiston osalta, joka jätetään asian lisätutkimusta varten toistaiseksi.

Varasto-osasto oikeutettiin [3]) tilaamaan Kontino kommandiittiyhtiö T. Matikkala & kumpp:lta 755 100 kg betonirautaa mahdollisimman edullisilla hinnoilla ja maksu- ym. ehdoilla.

Päätettiin [4]) alentaa Suomen matkailijayhdistyksen maksettavaa vuokraa lapioista ja pumpuista 10 500 mk:aan ja lipuista 9 500 mk:aan eli yhteensä 20 000 mk:aan.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) vuokraamaan Oy. Helsingin kyllästyslaitos—Helsingfors impregneringsverk ab:lle 500 kg:n Vesterås-mallinen nostokurki 50 mk:n vuorokausivuokrasta sekä tilaamaan [6]) seuraavat pumput Ab. Julius Tallberg oy:ltä tarjouksessa mainituilla seuraavilla hinnoilla: 5 kpl kalvopumppuja, malli D-4, teho 400 l/min., bensiinimoottoreineen ja kaikkine varusteineen 145 160 mk/kpl eli yhteensä 725 800 mk; 5 kpl kalvopumppuja, malli 2 D-4, teho 700 l/min., hinta 176 520 mk/kpl eli yhteensä 882 600 mk; samoin oikeutettiin [7]) tilaamaan Sandholm teollisuuskoneita-nimiseltä liikkeeltä Cazeneuve pikasorvi hintaan Rfr. 1 663 956 liikkeen esittämässä tarjouksessa mainituilla toimitus-, maksu- ym. ehdoilla.

Päätettiin [8]) hyväksyä seuraavat paalutukkien hankintaa koskevat tilaukset: kaupungin halkotoimistolta 1 700 kpl paalutukkeja (5—16 m) hintaan 1 600 000 mk ja maanviljelijä O. Rajaojalta 1 600 kpl paalutukkeja (16—21.5 m) hintaan 5 750 000 mk.

Katurakennustoimiston esityksestä oikeutettiin [9]) rakennustoimisto tekemään Oy. Cronwall ab:n kanssa sopimus uimastadionin veden otsonisoimislaitteiden puuttuvien osien hankinnasta mainitun toiminimen tammikuun 17 p:nä 1949 tekemän tarjouksen mukaisesti.

Työmailla viimeaikoina tapahtuneiden, kaupungin omaisuuteen kohdistuneiden rikosten johdosta päätettiin [10]) kehoittaa rakennustoimiston osastoja valvomaan, että työmaiden vartiointia hoidetaan huolellisesti ja todetuissa laiminlyöntitapauksissa antamaan asianomaiselle vartijalle varoitus tai muu rangaistus tapauksen laadun ja törkeyden mukaan.

Salmisaaren voimalaitoksen kattilahuonerakennuksen ulkoikkunat päätettiin [11]) tilata Kolho oy:ltä yhteishintaan 2 198 396 mk 22 %:n liikevaihtoveroineen.

Teurastamon sikalan karsinaveräjien muutoksista aiheutuneet lisäkustannukset 174 150 mk Silta- ja satama oy:lle hyväksyttiin [12]).

Varasto-osasto oikeutettiin [13]) vuokraamaan Oy. Helsingin kyllästyslaitos—Helsingfors impregneringsverk ab:lle toistaiseksi yksi kolmijalkanosturi 50 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, samoin oikeutettiin [14]) alentamaan Suomi—Neuvostoliitto seuran laskussa tammikuun 1 p:nä 1949 velotun lippujen ja lipputankojen vuokra 8 460 mk puoleen määrään eli 4 230 mk:ksi sekä tilaamaan [15]) V. Kaarnasaarelta ja V. Pusalta 10 000 kpl ratapölkkyjä ja 11 000 jm vaihdepölkkyjä lautakunnan maaliskuun 7 p:nä pitämän kokouksen esityslistaan merkityillä hinnoilla.

Hyväksyttiin [16]) Keskuslämpö oy:n ns. saniteettitarjous Salmisaaren sähkövoimalaitosta varten, jonka tarjouksen yhteishinta oli 7 526 000 mk.

Liikennelaitoksen hallinto- ja varastorakennuksen suunnittelutyö jätettiin [17]) arkkitehti E. Ungern-Sternbergille.

Varasto-osasto oikeutettiin [18]) tekemään Oy. Jokelan tiilitehdas ab:n kanssa sopimus 2 milj. kappaleen muuritiilien hankkimisesta yhtiön maaliskuun 4 p:nä 1949 tekemässä tarjouksessa mainituilla maksu- ym. ehdoilla sekä lisäksi ehdolla, että yhtiö asettaa kaupungin suoritettavasta ennakkomaksusta hyväksyttävän takuun. Samalla merkittiin tiedoksi varasto-osaston ilmoitus 3 300 000 tiilen tilaamisesta kuudelta eri tiilitehtaalta.

---

[1]) Yl. t. lk. 24 p. tammik. 110 §. — [2]) S:n 24 p. tammik. 115 §. — [3]) S:n 24 p. tammik. 116§. — [4]) S:n 31 p. tammik. 137 §. — [5]) S:n 7 p. helmik. 181 §. — [6]) S:n 7 p. helmik. 203 §. — [7]) S:n 21 p. helmik. 252 §. — [8]) S:n 21 p. helmik. 254 §. — [9]) S:n 21 p. helmik. 265 §. — [10]) S:n 21 p. helmik. 268 §. — [11]) S:n 21 p. helmik. 272 §. — [12]) S:n 28 p. helmik. 300 §. — [13]) S:n 28 p. helmik. 303 §. — [14]) S:n 28 p. helmik. 305 §. — [15]) S:n 7 p. maalisk. 337 §. — [16]) S:n 7 p. maalisk. 347 §. — [17]) S:n 7 p. maalisk. 350 §. — [18]) S:n 7 p. maalisk. 351 §.

Tervalammen työlaitoksen uuden hoidokkirakennuksen suunnittelutyön suorittaminen annettiin [1]) arkkitehti E. Toiviaiselle ja T. Salmio-Toiviaiselle.

Snellmaninkadun kansakoulun kivijalkatöiden suorittaminen urakalla annettiin [2]) Alberga granit export oy. nimiselle yhtiölle ja päätettiin että kivijalkaan käytetään Uudenkaupungin harmaata graniittia.

Katurakennusosasto oikeutettiin [3]) sopimaan Oy. Mercantile ab:n kanssa The Harland Engineering company ltdin Swallowglide likavesipumpun hankkimisesta moottoreineen ja käynnistinlaitteineen, sekä pumppuhuoneeseen tulevan putkikaluston ostamisesta Oy. Mercantile ab:n helmikuun 10 ja 17 p:nä 1949 tekemien tarjousten mukaisesti.

Hyväksyttiin [4]) talorakennusosaston ehdotus Maunulan ja Lauttasaaren kansakoulun rakennustöiden antamisesta yksityisille rakennusliikkeille urakalle suoritettavaksi, päättäen kuitenkin lisäksi, että talorakennusalaan kuuluvia rakennustöitä oli pyrittävä suorittamaan mahdollisimman suuressa määrässä omin voimin.

Lautakunnan jäsenet pankinjohtaja H. Paloheimo ja varastopäällikkö M. Pulkkinen valittiin [5]) toimikuntaan, jonka tehtävänä oli tutkia Maunulan kansanasunnot oy:n riidanalaista saamisvaadetta rakennustoimistolta.

Varasto-osasto oikeutettiin [6]) ostamaan puhtaanapito-osastoa varten Oy. Ekströmin koneliike ab:ltä Calfdozer-merkkinen auraustraktori, minkä hinta oli 399 600 mk liikevaihtoveroineen.

Talorakennusosasto oikeutettiin [7]) pyytämään diplomi-insinööri P. Arnia suorittamaan eräitä väliseinien ja välipohjien ääneneristystä koskevia kokeita.

Maidontarkastamon uudisrakennuksen rakentaminen annettiin [8]) rakennustoimisto B. Svedlin oy:lle 12 508 000 mk:n urakkasummasta.

Katurakennusosasto oikeutettiin [9]) ostamaan bitumiemulsiota seuraavilta tarjouksia tehneiltä toiminimiltä tarjotut määrät ja mahdollisesti hiukan enemmänkin, jos työt niin vaativat ja jakamaan tarpeen mukaan ostettavat määrät eri liikkeiden toimitusmahdollisuuksien mukaan toisinkin kuin mitä tarjoukset edellyttävät:

	Tonnia	Mk/kg
Asfaltti oy. Lemminkäinen	350	15
Oy. Colas ab.	350	15
Oy. Ikopal ab.	350	15
Rakennus oy. Cultor	250	15

Käsiteltäessä Snellmaninkadun kansakoulun saniteettilaitteiden hankintaa, hyväksyttiin [10]) edullisimmaksi katsottu Keskuslämpö oy:n tarjous n:o 5 221 keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista stokereineen sekä vesilaitoksen tarjous lämmin- ja kylmävesi- sekä viemärijohdoista asennuslaitteineen, joista edellisen yhteishinta oli 6 997 000 mk ja jälkimmäisen 3 700 000 mk.

Teurastamon lihanpurkauslaiturin laajentamistyöt annettiin [11]) Silta- ja satama oy:n suoritettavaksi hintaan 2 960 000 mk.

Hyväksyttiin [12]) vesijohtolaitoksen 1 220 000 mk:aan päättyvä tarjous vesi- ja viemärijohtotöistä Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksissa.

Varasto-osasto oikeutettiin [13]) vuokraamaan Finlands svenska folkdansring nimiselle yhdistykselle 2/5 tanssilavasta 280 mk:n vuokrasta käyttövuorokaudelta, minkä lisäksi yhdistyksen oli maksettava kuljetuskustannukset laskun mukaan sekä lisäksi ehdolla että, jos lavaa tarvittaisiin johonkin muuhun tarkoitukseen, oli yhdistyksen luovutettava sille vuokrattu osa varasto-osaston käytettäväksi; samoin varasto-osasto oikeutettiin [14]) ilman korvausta luovuttamaan talorakennusosaston rakentama esiintymislava toukokuun 1 p:nä 1949 Akademiska sångföreningen ja Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö nimisille yhdistyksille; sekä sama osasto oikeutettiin [15]) myymään rakennustoimiston varastoissa oleva poistettu irtain omaisuus huutokaupalla v:n 1949 toukokuun aikana osaston määräämänä päivänä.

---

[1]) Yl. t. lk. 14 p. maalisk. 369 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 373 §. — [3]) S:n 14 p. maalisk. 375 §. — [4]) S:n 14 p. maalisk. 377 §. — [5]) S:n 21 p. maalisk. 405 §. — [6]) S:n 21 p. maalisk. 407 §. — [7]) S:n 21 p. maalisk. 412 §. — [8]) S:n 21 p. maalisk. 413 §. — [9]) S:n 4 p. huhtik. 441 §. — [10]) S:n 4 p. huhtik. 450 §. — [11]) S:n 4 p. huhtik. 455 §. — [12]) S:n 25 p. huhtik. 530 §. — [13]) S:n 25 p. huhtik. 533 §. — [14]) S:n 25 p. huhtik. 534 §. — [15]) S:n 25 p. huhtik. 535 §.

Eläintarhan ajon järjestelytoimikunnalle vuokrattiin [1]) 9 miehistökuljetuskatosta 100 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta kappaleelta.

Varasto-osasto oikeutettiin [2]) vuokraamaan kulkutautisairaalalle 5 kaatovaunua 25 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta kappaleelta ehdoin, että sairaala luovuttaa ne takaisin rakennustoimistolle heti kun rakennustoimisto tarvitsee niitä omaan käyttöönsä, samoin oikeutettiin [3]) vuokraamaan Marjaniemen melojille 9 m:n paalurana kaikkine laitteineen ja moottoreineen toukokuun 7 ja 15 p:n 1949 väliseksi ajaksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, minkä lisäksi yhdistyksen oli suoritettava ranan kuljetuksesta aiheututuneet kustannukset.

Herttoniemen kansakoulun pääpiirustusten laatiminen jätettiin [4]) arkkitehti J. Järvelle arkkitehtitaksan suuruista palkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) tilaamaan Oy. Exim ab:ltä kaksi 375 l betonisekoittajaa ja kaksi 15 hv liukurengassähkömoottoria; sitävastoin hylättiin varasto-osaston ehdotus yhden Kaiser-betonipumpun n:o 1 ja 30 hv sähkömoottorin sekä erinäisten pumpunosien ostamisesta. Ostoon tarvittavat varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Varasto-osasto oikeutettiin [6]) myymään kirjanpitäjä O. Kuokkaselle kalustoluettelosta poistettu konttorikoju n:o 32 8 000 mk:n hinnasta.

Varasto-osasto oikeutettiin [7]) luovuttamaan Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle Kukanpäivän viettoa varten siirrettävä esiintymislava ilman korvausta, mutta kuitenkin ehdoin, että ylioppilaskunta korvaa kuljetuskustannukset.

Kone oy:ltä tilattiin [8]) kolme hissiä, joista kuuden hengen hissin nopeudeksi valittiin 0.9 m/sek. ja 1 500 kg:n tavarahissin nopeudeksi 0.6 m/sek., yhteisen hinnan ollessa 6 147 800 mk liikevaihtoveroineen, mihin hintaan sisältyi myös tarvittavat palo-ovet ja verkkoaitaus.

Varasto-osasto oikeutettiin [9]) luovuttamaan Lappeenrannan kaupungille elokuun 6 ja 7 pp:n 1949 väliseksi ajaksi 200 Suomen, 15 Ruotsin, 15 Norjan ja 15 Tanskan lippua tavanmukaisin vuokraehdoin, samoin hyväksyttiin [10]) osaston toimenpide ilmapuristajan vuokraamisesta kahden viikon ajaksi liikennelaitokselle 300 mk:n vuokrasta vuorokaudelta sekä oikeutettiin [11]) osasto ostamaan Kontino-nimiseltä toiminimeltä säteisporakone G.S.P. mallia 44 K 14, 5 309 $ hinnasta. Tarpeelliset varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Koneiden hankinta.

Katurakennusosasto oikeutettiin [12]) tekemään asfalttipäällysteisten katujen korjauksia koskevat sopimukset sen mukaan, mitkä kulloinkin tulevat kaupungille edullisemmaksi.

Rakennustoimisto I. Löfgrenin anomus saada vuokrata 500 kg:n käsikäyttöinen nosturi toukokuun 24 ja 28 pp:n 1949 väliseksi ajaksi hylättiin [13]).

Varasto-osasto oikeutettiin [14]) vuokraamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle 2 käsikäyttöistä 90 l:n betoninsekoittajaa 75 mk:n vuokrasta kappaleelta vuorokaudessa, samoin vuokraamaan vesilaitokselle yksi 90 l:n käsikäyttöinen betoninsekoittaja 75 mk:n vuokrasta vuorokaudelta [15]).

Hyväksyttiin [16]) Kiviveistämö oy. Forsmanin 718 800 mk:aan päättyvä tarjous Helsingin kaupungin perustamisen 400-vuotismuistomerkin pystyttämisestä Vanhaankaupunkiin.

Varasto-osasto oikeutettiin [17]) tilaamaan Rake oy:ltä seinä- ja lattialaatat rakennustoimiston talorakennusosaston v:n 1949 uudisrakennus-, korjaus- ja kunnossapito-ohjelman toteuttamista varten, kuitenkin sillä varauksella, että jos joitakin kotimaisia laattoja saadaan muualta edullisemmilla hinnoilla ja toimitusajalla, voidaan Rake oy:n tarjouksesta poiketa.

Raittiusyhdistys Koiton voimistelu- ja urheiluseura Visan anomus lumiaidan vuokraamisesta hylättiin [18]).

---

[1]) Yl. t. lk. 2 p. toukok. 570 §. — [2]) S:n 2 p. toukok. 571 §. — [3]) S:n 2 p. toukok. 573 §. — [4]) S:n 2 p. toukok. 575 §. — [5]) S:n 9 p. toukok. 607 §. — [6]) S:n 9 p. toukok. 608 §. — [7]) S:n 9 p. toukok. 611 §. — [8]) S:n 16 p. toukok. 629 §. — [9]) S:n 23 p. toukok. 659 §. — [10]) S:n 23 p. toukok. 660 §. — [11]) S:n 23 p. toukok. 661 §. — [12]) S:n 23 p. toukok. 663 §. — [13]) S:n 23 p. toukok. 666 §. — [14]) S:n 30 p. toukok. 685 §. — [15]) S:n 30 p. toukok. 686 §. — [16]) S:n 30 p. toukok. 687 §. — [17]) S:n 30 p. toukok. 692 §. — [18]) S:n 13 p. kesäk. 729 §.

Kallion sivukirjaston rakennuksen korjaustöiden suunnittelu uskottiin [1]) arkkitehdeille E. Toiviaiselle ja T. Salmio-Toiviaiselle, käyttäen heidän palkkaamiseensa tilapäisen työvoiman määrärahaa.

Rakennustoimisto R. Svedlin oy:n tarjous maidontarkastamon rakennuksen sokkelotöitä varten määrältään 445 000 mk hyväksyttiin [2]).

Hyväksyttiin [3]) Suomen hissi ja lämpöjohto oy:n tarjous teurastamon alueella olevan maitolaboratorion lämmitys-, vesi- ja viemärijohdoista sekä ilmanvaihtolaitteista, minkä tarjouksen loppusumma oli 3 703 800 mk.

Käpylän uuden kansakoulun maalaustöiden suorittaminen uskottiin [4]) A. Kaipaisen maalausliikkeelle 2 817 000 mk:n hinnasta.

Pihlajatien lastentalon suunnittelu annettiin [5]) arkkitehdeille A. ja N. Pulkka.

Sofianlehdon lastenkodin henkilökunnan asuntolan rakennuspiirustusten laatiminen [6]) uskottiin arkkitehti B. Saarniolle II luokan arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan edellytyksin, että kaupunginvaltuusto myöntää ehdotetun määrärahan 4 milj. mk lisätalousarvioon ko. laatuisia töitä varten.

Maunulan kansakoulun rakennustöiden suorittaminen annettiin [7]) Rakennustoimisto J. L. Aallolle 45 380 000 mk:n urakkahinnasta, sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli merkinnyt puuttuvan määrärahan 35 milj. mk, otettavaksi v:n 1950 talousarvioon tai kertomusvuoden lisätalousarvioon.

Talorakennusosasto sai [8]) käyttää arkkitehti N. E. Wickbergiä asiantuntijana kaupungin keskustan kunnallisten rakennusten julkisivuvärien määräämisessä.

Teurastamon lantalan lisärakennuksen ja kesänavetan laajentamista koskeva suunnittelutyö uskottiin [9]) arkkitehti B. Liljeqvistille tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Lauttasaaren kansakoulun lisärakennuksen rakentamistyöt annettiin [10]) urakalla Rakennusliike Soivio ja K:nit suoritettavaksi 12 880 000 mk:n urakkahinnasta edellytyksin, että kaupunginhallitus myöntää Lauttasaaren kansakoulun lisärakennustyötä varten 1 500 000 mk:n suuruisen määrärahan.

Varasto-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan Oy. Arabia ab:lle yksi ilmapuristaja viikon ajaksi heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien 500 mk:n suuruista vuokraa vastaan 8-tunnin työvuorolta. Edelleen osasto oikeutettiin [12]) ostamaan Ekströmin koneliike oy:n välityksellä Shelvoke and Drewry Limited'iltä likakaivo- ja viemärityhjennysauto. Tarkoitusta varten osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahasta momentilta Uusien koneiden osto 1 900 000 mk.

Kivityöntekijä A. Mäkelälle vuokrattiin [13]) yksi ilmapuristaja kaikkine laitteineen kahden vuorokauden ajaksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, ehdoin, että mainittu ilmapuristaja palautetaan täydessä kunnossa.

Varasto-osasto oikeutettiin [14]) tilaamaan Oy. Tammet'ilta 1 650 m² näytteen mukaista panssariverkkoa hintaan 245 mk/m² liikevaihtoveroineen vapaasti tuotuna varasto-osaston ilmoittamaan varastoon.

Varasto-osasto oikeutettiin [15]) vuokraamaan rakennusmestari K. A. Saloselle ilmapuristaja kolmeksi päiväksi 500 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta, minkä lisäksi Salosen oli suoritettava kuljetuskustannukset sekä polttoaine.

Oy. Rakennustoimen anomus saada lainata kaupungin varastosta 50 000 kg betonirautaa hylättiin).

Hitsaaja L. E. Rekoriukselle myönnettiin [16]) lupa sahata 20 tukkia Toukolan sirkkelisahalla.

Varasto-osastoa kehoitettiin [17]) valvomaan, ettei vastedes sahata osaston alaisissa sahoissa yksityisten omistamaa puutavaraa.

Hyväksyttiin [18]) rakennustoimiston toimenpide hankkia seppele lautakunnan monivuotisen jäsenen O. Oksasen hautajaistilaisuuteen heinäkuun 13 p:nä 1949. Seppeleen hinta 2 000 mk suoritettiin lautakunnan käyttövaroista.

---

[1]) Yl. t. lk. 13 p. kesäk. 747 §. — [2]) S:n 13 p. kesäk. 753 §. — [3]) S:n 13 p. kesäk. 757 §. — [4]) S:n 13 p. kesäk. 758 §. — [5]) S:n 13 p. kesäk. 764 §. — [6]) S:n 20 p. kesäk. 793 §. — [7]) S:n 20 p. kesäk. 794 §. — [8]) S:n 20 p. kesäk. 795 §. — [9]) S:n 20 p. kesäk. 799 §. — [10]) S:n 27 p. kesäk. 815 §. — [11]) S:n 27 p. kesäk. 819 §. — [12]) S:n 18 p. heinäk. 864 §. — [13]) S:n 18 p. heinäk. 865 §. — [14]) S:n 18 p. heinäk. 866 §. — [15]) S:n 18 p. heinäk. 868 §. — [16]) S:n 18 p. heinäk. 869 §. — [17]) S:n 18 p. heinäk. 870 §. — [18]) S:n 18 p. heinäk. 887 §.

Kesälomapaikaltaan (Varkaus, Puurtila) lautakunnan kokousta varten kutsutulle sihteerille myönnettiin [1]) korvaus lautakunnan käyttövaroista.

Uimastadionin alkuperäisten rakennussuunnitelmien tarkistuksesta johtuva suunnittelutyö uskottiin [2]) arkkitehti J. Järvelle tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Oy. Rakennustoimen anomus saada lainata kaupungin varastosta 50 000 kg betonirautaa stadionin työmaata varten hylättiin [3]).

Päätettiin [4]) korvata puheenjohtaja Laitisen ja kaupungininsinööri Linnavuoren matkakustannukset ja päivärahat, heidän osallistuessaan Hämeenlinnassa elokuun 30 ja 31 p:nä pidettäville kaupunkipäiville. Lasku suoritettiin kaupungin matkustussäännön mukaisesti yleisten töiden käyttövaroista momentilta Yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi.

Varasto-osasto oikeutettiin [5]) luovuttamaan ilman vuokraa Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen käyttöön 10 lapiota, 2 rautakankea ja 2 kpl työntökärryjä; luovuttamaan poliisilaitokselle tämän järjestämää lastenjuhlaa varten tanssilava ilman vuokraa [6]); vuokraamaan kiinteistötoimiston maatalousosastolle yksi 15 kW sähkömoottori 150 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta [7]); sekä vuokraamaan halkotoimistolle yksi 120 l:n käsikäyttöinen betoninsekoittaja 100 mk:n vuorokausivuokrasta [8]).

Varasto-osastoa kehoitettiin tutkimaan lippujen ja lipputankojen vuokraamisen kannattavaisuutta sekä tekemään ehdotuksensa tarpeellisiksi mahdollisesti osottautuvista muutoksista vuokrien määriin nähden.

Talorakennusosaston toimenpide tilata asian kiireellisyyden takia Annankadun kansakoulun lämpö- ja vesijohtotyöt Oy. Vesijohtola ab nimiseltä liikkeeltä, jonka tarjouksen yhteishinta oli 3 067 000 mk, hyväksyttiin [9]); osastoa kehoitettiin [10]) ko. laatuisten töiden ollessa kysymyksessä aina pyytämään tarjousta kaupungin vesijohtolaitokselta.

Päätettiin [11]) valita 3-henkinen lähetystö, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja V. Laitinen, varapuheenjohtaja H. Backman ja kaupungininsinööri A. Linnavuori, ojentamaan kukkalaite kaupunginjohtaja E. Rydmanille elokuun 19 p:nä hänen täyttäessään 60 vuotta.

Varasto-osasto oikeutettiin [12]) luovuttamaan Helsingin kaupungin urheilu- ja retkeilytoimistolle 10 myrskylyhtyä määräten vuokraksi 20 mk kappaleelta käyttöpäivältä; oikeutettiin [13]) vuokraamaan panostaja P. O. Ailiolle yksi ilmapuristaja kolmen vuorokauden ajaksi 250 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta; oikeutettiin [14]) myymään kaupungininsinööri Linnavuorelle kalustoluettelosta poistetut 2 pöytää, yksi työmaapöytä ja 4 penkkiä 1 000 mk:n yhteishinnasta.

Katurakennusosasto oikeutettiin [15]) tilaamaan Snellman-monumentin jalusta ja portaikon korjaus Kiviveistämö Oy. Forsmanilta 782 000 mk:n hinnasta ja Kolme seppääpatsaan jalustan korjaus Granit oy:ltä 90 000 mk:n hinnasta.

Helsingin kaupungin IV tullikamarin laajentamissuunnitelma kustannusarvioineen annettiin [16]) professori H. Ekelundin tehtäväksi tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan 7. Pohjoismaiselle puutarhanäyttelylle 450 jm. säleaitaa 1 mk:n vuokrasta jm:ltä vuorokaudessa [17]); vuokraamaan kiinteistötoimistolle konekäyttöinen 220 l:n betoninsekoittaja n. 3 viikon ajaksi 250 mk:n vuorokausivuokrasta [18]); sekä tilaamaan Oy. Ekströmin koneliikkeeltä englantilainen Barber Greene-merkkinen lastauskone käyttömoottoreineen n. 1 200 000 mk:n hinnasta [19]).

Hyväksyttiin [20]) Rakennustoimisto Thure Nybergin 9 450 000 mk:aan päättyvä urakkatarjous Pakilan kansakoulun lisärakennuksen rakentamisesta.

Oy. Hissinhuolto ab:n 646 000 mk:aan (ilman liikevaihtoveroa) päättyvä tarjous hissin rakentamisesta Snellmaninkadun kansakouluun hyväksyttiin [20]).

Päätettiin [21]) luopua vaaditusta korvauksesta poliisilaitoksen Seurasaaressa elokuun 21 p:nä järjestämistä lastenjuhlien liputuksesta aiheutuneista lippujen vuokrista määrältään 960 mk.

---

[1]) Yl. t. lk. 18 p. heinäk. 888 §. — [2]) S:n 1 p. elok. 915 §. — [3]) S:n 1 p. elok. 917 §. — [4]) S:n 15 p. elok. 942 §. — [5]) S:n 15 p. elok. 948 §. — [6]) S:n 15 p. elok. 949 §. — [7]) S:n 15 p. elok. 950 §. — [8]) S:n 15 p. elok. 952 §. — [9]) S:n 15 p. elok. 963 §. — [10]) S:n 15 p. elok. 966 §. — [11]) S:n 22 p. elok. 982 §. — [12]) S:n 22 p. elok. 983 §. — [13]) S:n 22 p. elok. 984 §. — [14]) S:n 22 p. elok. 988 §. — [15]) S:n 22 p. elok. 989 §. — [16]) S:n 25 p. elok. 996 §. — [17]) S:n 29 p. elok. 1 006 §. — [18]) S:n 29 p. elok. 1 007 §. — [19]) S:n 29 p. elok. 1 012 §. — [20]) S:n 5 p. syysk. 1 030 §. — [21]) S:n 12 p. syysk. 1 049 §.

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Puutarhansuunnitteluliike O. Savonlahdelle yksi pikikattila 100 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta [1]); sekä myymään Haga Svenska barnträdsgårds garantiföreningille 18 kalustoluettelosta poistettua jakkaraa 50 mk:n hinnasta kappaleelta [2]).

Sähkölaitoksen päävoima-aseman lisärakennuksen piirustusten laatiminen annettiin [3]) arkkitehti K. Englundille arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan.

Rakennustoimiston osuus lounaaseen, joka tarjottiin syyskuun 24 p:nä Tampereen kaupungin vesilaitoksen ja autohallin yhteiselle tuotantokomitealle ja eräille kaupungin virkailijoille heidän käydessään Helsingissä syyskuun 23—24 p:nä tutustuakseen mm. varasto-osaston alaiseen korjauspajaan, suoritettiin [4]) lautakunnan käyttövaroista.

Kone oy:n tarjous hissin asentamisesta Marian sairaalan sairaanhoitajatarasuntolaan Hietaniemenkadun 7:ään hyväksyttiin [5]). Tarjouksen hinta oli 678 000 mk ulko-ovineen, ilman liikevaihtoveroa.

Annettiin [6]) varoitus varastonhoitaja E. Kurejoelle sen johdosta, että hän oli ilman lupaa varastoinut varastoalueelle halkoja, sekä perittiin häneltä vuokraa em. varastoimisesta 40 p. m²:ltä vuorokaudessa ja velvoitettiin hänet viipymättä poistamaan halot varastoalueelta.

Inventoija R. G. Lindrothin anomus saada sijoittaa moottoriveneensä varasto-osaston varastoalueelle hylättiin [7]).

Suostuttiin [8]) varastokirjanpitäjä O. Kuokkasen anomukseen saada seurata Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa kunnallislainsäädännön luentosarjaa, joka pidetään maanantaisin ja torstaisin klo 8.15—10, ehdoin että anoja suorittaa poissaolotunteja vastaavan määrän ulkopuolella toimistoajan.

Lautakunnan käynnistä Suomenlinnassa lokakuun 3 p:nä aiheutuneet matkakustannukset 570 mk suoritettiin [9]) lautakunnan käyttövaroista.

Lounaan tarjoamiseksi Helsingörin kaupungininsinöörille A. T. Jörgensenille syyskuun 16 p:nä myönnettiin [10]) 5 383 mk lautakunnan käyttövaroista.

Hyväksyttiin [11]) ne rakennustoimiston toimenpiteet, joihin oli ryhdytty Uudenmaan läänin liikevaihtoverotoimiston kehoitettua rakennustoimistoa jättämään ilmoitukset liikevaihtoveron määräämisen perusteiksi tammikuun 1 p:n 1944 ja kesäkuun 30 p:n 1949 väliseltä ajalta eräiden rakennustoimiston laitosten osalta.

Kone oy:n 530 000 mk:aan päättyvä tarjous yhdistetyn tavara- ja konehissin hankkimisesta kulkutautisairaalan keittiöön hyväksyttiin [12]).

Katurakennustoimiston mittausteknikoille T. O. Säilälle ja P. Aarniolle myönnettiin [13]) oikeus osallistua Kunnallisten mittausvirkailijoiden marraskuun 7 ja 26 p:n väliseksi ajaksi Helsingissä järjestämille ammatillisille täydennyskursseille. Palkkalautakunnalle päätettiin esittää, että heille saataisiin suorittaa täydet palkkaedut kurssiajalta, vaikka opetus tapahtui klo 12—18 välisenä aikana.

Lautakunta myönsi [14]) käyttövaroistaan Toukolan konepajan tuotantokomitealle Tampereelle tehdyn matkan aiheuttamia todellisia matkakustannuksia vastaavan määrän sekä retkeen osallistuville päivärahat III luokan mukaan.

Tuberkuloosisairaalan keittiön piirustusten laatiminen jätettiin [15]) arkkitehti E. Forsmanille tavanmukaista arkkitehtipalkkiota vastaan.

Hyväksyttiin [16]) huokeampi eli Oy. Mercantile ab:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 842 710 mk liikevaihtoveroineen, koneellisten ilmanvaihtolaitteiden hankkimiseksi Salmisaaren sähkövoimalaitokseen.

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Insinööritoimisto H. Arppe ab:ltä yksi Symons 22 kartiomurskaaja Intermediate 21 300 Ruotsin kruunun hinnasta fob Tukholma [17]); sekä peruuttamaan aikaisemmin Kommandiitti-yhtiö T. Matikkala & Kumpp:lle annettu ranskalaista säteisporakonetta koskeva tilaus [18]).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Machinery ab:ltä Mas-säteisporakone, mal-

---

[1]) Yl. t. lk. 12 p. syysk. 1 051 §. — [2]) S:n 26 p. syysk. 1 106 §. — [3]) S:n 26 p. syysk. 1 112 §. — [4]) S:n 26 p. syysk. 1 113 §. — [5]) S:n 3 p. lokak. 1 134 §. — [6]) S:n 3 p. lokak. 1 139 §. — [7]) S:n 3 p. lokak. 1 140 a §. — [8]) S:n 3 p. lokak. 1 141 §. — [9]) S:n 3 p. lokak. 1 143 §. — [10]) S:n 3 p. lokak. 1 144 §. — [11]) S:n 17 p. lokak. 1 174 §. — [12]) S:n 17 p. lokak. 1 176 a §. — [13]) S:n 17 p. lokak. 1 188 §. — [14]) S:n 24 p. lokak. 1 206 §. — [15]) S:n 31 p. lokak. 1 250 §. — [16]) S:n 31 p. lokak. 1 251 §. — [17]) S:n 31 p. lokak. 1 252 §. — [18]) S:n 31 p. lokak. 1 253 §.

lia Vr- 4D fob hintaan 235 335 kcs [1]); sekä vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraterna nimiselle yhdistykselle toistaiseksi yksi käsikäyttöinen jyrä 50 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta [2]).

Autonkuljettaja G. I. Strömstenille annettiin [3]) varoitus virkasäännön 12 §:n 1 kappaleen mukaisesti, koska hän oli ilman lupaa käyttänyt yksityistarkoitukseen rakennustoimiston henkilöautoa n:o A 1199.

Puusepänliike E. Vainio vapautettiin [4]) toimittamasta tarjoamiaan 21 palo-ovea Snellmaninkadun kansakoululle, samalla kun liikkeelle tulevasta kokonaiskorvauksesta vähennettiin 109 340 mk.

Rakennustoimiston toimenpide, joka koski talorakennusosaston työmaalla kansakoulussa Lapinlahdenkadun 10:ssä lokakuun 18 p:nä tapahtunutta varkautta, hyväksyttiin [5]).

Tehostaja-lehden erikoisnumeroiden tilaamista varten rakennustoimiston osastoille lautakunta myönsi [6]) käyttövaroistaan 6 000 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin [7]) vuokraamaan Helsingin luistelijoille kaksi käytöstä poistettua työmaakojua 30 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta kappaleelta; sekä vuokraamaan Vihannespuutarha oy:lle yksi sammakkopumppu 100 mk:n suuruisesta vuorokausivuokrasta [8]).

Päätettiin [9]) korottaa joulukuun 1 p:stä lukien tilapäisen työvoiman tililtä ja työmäärärahoista palkattujen kuukausipalkkaisten palkat kaksi palkkausluokkaa nykyistä palkkaluokkaa korkeamman mukaisiksi. Lisäksi päätettiin korottaa mainitusta ajankohdasta lukien palkkaluokittelun ulkopuolella olevan tilapäisen kuukausipalkkaisen henkilökunnan virkojen palkkoja 7 %. Edelleen päätettiin, että tilapäisen työvoiman tililtä palkatuille viranhaltijoille suoritetaan kaupunginvaltuuston päättämä [10]) kertakaikkinen hyvitys.

Varasto-osasto oikeutettiin [11]) vuokraamaan Rakennustoimisto Arcus oy:lle yksi murskaaja ja yksi 25—30 hvn sähkömoottori ehdoin, että murskaaja oli viipymättä palautettava, jos rakennustoimisto itse sitä tarvitsi. Murskaajan ja moottorin vuokraksi määrättiin 1 000 mk vuorokaudessa.

Tilattiin [12]) Oy. vesijohtoliike Huber ab:lta keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet 2 840 000 mk:n hinnasta sekä vesi- ja viemärijohtolaitteet kaupungin vesijohtolaitokselta 2 800 000 mk:n hinnasta Hietaniemenkadun taloon n:o 7.

Hyväksyttiin [13]) kaupungin vesijohtolaitoksen n. 4 800 000 mk:aan päättyvä tarjous lämmin-, kylmävesi- ja viemärijohdoista laitteineen sekä Oy. Vesijohtola ab:n 5 277 000 mk:aan päättyvä tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- ja höyrylaitteista valmiiksi asennettuina kulkutautisairaalan desinfioimislaitokseen.

Rakennustoimistolle ja sen osastoille tilattiin [14]) tärkeimmät sanoma- ja aikakauslehdet sekä hyväksyttiin varasto-osaston tekemä tilaus.

Asetettiin [15]) teknillinen jaosto tutkimaan kysymystä kutsukilpailun järjestämisestä Kivelän sairaala-alueen rakennuskysymyksen ratkaisemiseksi, mihin jaostoon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman sekä jäseniksi yliarkkitehti M. Välikangas ja insinööri A. W. Liljeberg.

Suomen kunnallinen terveydenhoitoyhdistys vapautettiin [16]) suorittamasta vuokraa sille vuokratusta vedenlämmittäjästä heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta 1 380 mk.

Varasto-osasto oikeutettiin [17]) ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yksi kiinteä AR/1 mallia oleva kiilahihnakäyttöinen ilmapuristaja 742 000 mk:n hinnasta sekä Valtion metallitehtailta yksi 55 kW:n liukurengassähkömoottori 355 691 mk:n hinnasta. Tarkoitukseen tarvittavat varat osoitettiin yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Hyväksyttiin [18]) edullisimmaksi katsottu Illby såg och snickeri — Ilolan saha-nimisen toiminimen Marian sairaalan ikkuna- ja ovitöitä varten antama 1 731 255 mk:aan päättyvä tarjous.

---

[1]) Yl. t. lk. 7 p. marrask. 1 288 §. — [2]) S:n 7 p. marrask. 1 300 §. — [3]) S:n 14 p. marrask. 1 315 §. — [4]) S:n 14 p. marrask. 1 317 §. — [5]) S:n 21 p. marrask. 1 345 §. — [6]) S:n 21 p. marrask. 1 346 §. — [7]) S:n 21 p. marrask. 1 347 §. — [8]) S:n 21 p. marrask. 1 348 §. — [9]) S:n 5 p. jouluk. 1 408 §. — [10]) Ks. tämän kert. I osan s. 8. — [11]) Yl. t. lk. 5 p. jouluk. 1 411 §. — [12]) S:n 5 p. jouluk. 1 416 §. — [13]) S:n 5 p. jouluk. 1 417 §. — [14]) S:n 5 p. jouluk. 1 423 §. — [15]) S:n 12 p. jouluk. 1 444 §. — [16]) S:n 12 p. jouluk. 1 449 §. — [17]) S:n 12 p. jouluk. 1 451 §. — [18]) S:n 12 p. jouluk. 1 454 §.

Lautakunta oikeutti [1]) varasto-osaston maksamaan tilatusta yhdistetystä henkilö- ja pakettiautosta 328 500 mk ja osoitti ko. määrärahan yleisten töiden varastomäärärahoista momentilta Uusien koneiden osto.

Katurakennusosasto oikeutettiin [2]) hankkimaan Industria oy:n syyskuun 3 p:nä ja joulukuun 13 p:nä tekemien tarjousten mukaisesti Karhulan tehtaiden valmistama Karhula-Laval Zeta-pumppu välilaakereineen sekä Oy. Strömberg ab:n valmistama 37 kW 3-vaihe pystysuoralaippamoottori käynnistimineen ja öljynkontaktoreineen vaunuvapaasti Helsingin asemalla päällyksineen.

Jätettiin [3]) asia, joka koskee Kulosaaren tulevan sillan leveyttä, yksityiskohtaisemmin harkittavaksi teknilliselle jaostolle, johon valittiin puheenjohtajaksi yli-insinööri H. Backman sekä jäseniksi yliarkkitehti M. Välikangas ja insinööri A. W. Liljeberg.

Lippujen ja lipputankojen vuokraukset hyväksyttiin [4]).

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri A. Linnavuoren johdolla rakennustoimisto, joka jakaantui kanslia-, talorakennus-, katurakennus-, puisto-, varasto- ja puhtaanapito-osastoihin sekä tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 448.

Viranhaltijat. Rakennustoimiston palveluksesta erosivat kertomusvuoden aikana talorakennusosastolta kaupunginarkkitehti H. Ekelund elokuun 1 p:nä ja diplomi arkkitehti R. Sammalkorpi marraskuun 1 p:nä, katurakennusosastolta toimistoapulaiset I. Söderström maaliskuun 16 p:nä ja A. Järvenpää joulukuun 1 p:nä, varasto-osastolta varastokirjanpitäjä O. Kuokkanen helmikuun 28 p:nä ja toimistoapulainen I. Öhman syyskuun 13 p:nä sekä puhtaanapito-osastolta toimistoapulainen K. Zilliacus maaliskuun 1 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta valitsi avoinna oleviin virkoihin seuraavat henkilöt: katurakennusosastolle 42. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri I. A. B. K. Variksen ja 38. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri K. Karjalaisen huhtikuun 1 p:stä, 30. palkkaluokan konemestarin virkaan P. K. Ekforsin ja 16. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan neiti E. Ruuskasen toukokuun 1 p:stä, 41. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri V. Markkasen, 37. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinööri T. Tarkan, 29. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestarit E. Alestalon ja O. K. Näkin ja 29. palkkaluokan mittausteknikon virkaan V. A. Ylä-Hokkalan kesäkuun 1 p:stä sekä 39. palkkaluokan insinöörinvirkaan diplomi-insinöörit A. E. Forsblomin heinäkuun 1 p:stä ja V. S. Marjasen elokuun 1 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Talorakennusosasto	Katurakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Puhtaanapito-osasto	Yhteensä
Tammikuu	598	996	58	219	674	2 545
Helmikuu	619	1 180	59	227	546	2 631
Maaliskuu	564	1 298	59	231	634	2 786
Huhtikuu	638	1 239	334	229	402	2 842
Toukokuu	676	1 043	366	237	433	2 755
Kesäkuu	753	1 036	339	240	433	2 801
Heinäkuu	772	1 048	325	243	444	2 832
Elokuu	708	1 075	321	234	426	2 764
Syyskuu	692	1 082	270	232	406	2 682
Lokakuu	674	1 102	209	231	407	2 623
Marraskuu	662	1 104	154	233	604	2 757
Joulukuu	635	1 210	147	236	646	2 874

[1]) Yl. t. lk. 19 p. jouluk. 1 496 §. — [2]) S:n 19 p. jouluk. 1 501 §. — [3]) S:n 19 p. jouluk. 1 510 §. — [4]) S:n 10 p. tammik. 33 §, 7 p. helmik. 177 §, 21 p. maalisk. 408 §, 11 p. huhtik. 483 §, 9 p. toukok. 610 §, 13 p. kesäk. 729 §, 18 p. heinäk. 867 §, 15 p. elok. 953 §, 5 p. syysk. 1 024 §, 10 p. lokak. 1 158 §, 7 p. marrask. 1 287 § ja 5 p. jouluk. 1 410 §.

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 3 602 työntekijälle yhteensä 55 654 päivää seuraavasta taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Talorakennusosasto	Katurakennusosasto	Puistoosasto	Varastoosasto	Puhtaanapito-osasto	Yhteensä
1	184	175	29	2	—	390
2	149	155	8	7	—	319
3	80	108	13	5	—	206
4	63	45	23	5	1	137
5	33	5	43	2	1	84
6	52	6	24	1	—	83
7	15	4	1	3	1	24
8	24	5	—	1	1	31
9	8	6	1	2	—	17
10	13	6	1	2	—	22
11	11	—	3	2	1	17
12	54	24	13	22	18	131
13	2	1	2	2	—	7
14	1	2	—	1	—	4
15	2	5	1	1	—	9
16	2	3	1	—	—	6
18	193	183	103	84	137	700
19	1	—	—	1	—	2
20	—	4	—	—	—	4
21	—	2	2	1	—	5
22	1	—	—	—	—	1
23	1	—	—	1	—	2
24	106	336	55	45	83	625
25	1	—	—	—	—	1
28	128	397	48	55	147	775
Lomaa nauttineita yhteensä	1 124	1 472	371	245	390	3 602
Kesälomapäiviä yhteensä	12 512	24 280	5 367	4 670	8 825	55 654

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 603 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 3 467 653 mk. Invalideiksi joutuneiden 4 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 380 115 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 3 847 768 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki on lopulta vastannut kaikista vakuutuksesta aiheutuneista menoista.

Talorakennusosasto

Talorakennusosaston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden päättyessä kaupunginarkkitehti (virka avoinna), apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti (toimi vt. kaupunginarkkitehtinä), koneinsinööri, rakennusinsinööri, kaksi 45. palkkaluokan (1 virka avoinna), seitsemän 42. palkkaluokan (3 virkaa avoinna) ja yksi 39. palkkaluokan arkkitehtiä, kaksi piirtäjää, osastonkamreeri ja viisi toimistoapulaista. Avoinna olevia virkoja hoitivat viransijaiset, joista osa ei täyttänyt virkaan kuuluvaa pätevyyttä. Tämän lisäksi oli osaston palveluksessa tilapäisesti arkkitehtejä, insinöörejä, toimistoapulaisia ja opiskelijoita, joiden palkat suoritettiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahasta. Henkilökuntaan kuului myöskin 14 sääntöpalkkaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus suoritettiin työmäärärahoista.

Huomattavin henkilömuutos toimintavuoden aikana oli kaupunginarkkitehti H. Ekelundin ero elokuun 1 p:nä. Osasto toteaa, että kaupunki hänessä menetti etevän ja yleistä arvonantoa nauttivan arkkitehdin ja virkamiehen. Hänen tehtäviään määrättiin väliaikaisesti hoitamaan toimistoarkkitehti L. Björk. Teknillisen työvoiman alipalkkauksen vuoksi erosi vuoden lopulla arkkitehti R. Sammalkorpi.

Osaston työskentelyä on viime vuosina haitannut korkeamman teknillisen henkilökunnan puute ja osaston vanhentunut sisäinen järjestely. Arkkitehti Ekelund laati ennen

eroaan alustavan ehdotuksen, jossa hän ehdotti päätoimiston jakamista eri osastoihin, joilla kullakin olisi määrätty tehtävänsä (suunnittelu-, rakennus-, korjaus-, putkiteknillinen osasto jne.).

Ehdotusta harkittiin sittemmin talorakennusosastolla, mutta muun työruuhkan vuoksi ei ehdotusta vielä vuoden vaihteessa saatu lopullisesti laadituksi.

Korkeamman teknillisen henkilökunnan puutteen vuoksi täytyi antaa huomattava määrä suunnittelutöitä ulkopuolisille arkkitehtivoimille sekä eräiden rakennustöiden suoritus rakennusliikkeille. Tästä koitui osastolle suuria vaikeuksia mm. riittävän valvonnan suorittamisessa.

Huomattava hallinnollinen toimenpide vuoden aikana oli kaupunginvaltuustossa tehdyn aloitteen johdosta laadittu ns. 3-vuotisrakennusohjelma, josta suurin piirtein kävi ilmi ne uudisrakennustehtävät, jotka eri lautakunnat ja laitokset ehdottivat lähivuosina suoritettaviksi. Ohjelman toteuttaminen tulee ilmeisesti lähivuosina asettamaan talorakennusosaston hyvin suurien, jopa ylivoimaistenkin, vaikeuksien eteen.

Vuoden aikana tapahtui rakennusainetilanteessa huomattava helpottuminen ja vuoden vaihteessa oli miltei kaikki rakennusaineet vapautettu säännöstelystä.

Erittäin vakavan tilanteen rakennustoiminnalle loi elokuussa alkanut putkimiesten lakko, joka jatkui tammikuun alkupäiviin asti, tuottaen vakavia haittoja rakennusten kuivatukselle ja valmistumiselle.

Työvoima vaihteli ollen 549 työntekijää tammikuun ensimmäisellä ja 635 joulukuun viimeisellä viikolla. Suurin työntekijävahvuus, 772, oli elokuun lopussa. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 617 työntekijää (437 v. 1948).

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 96 400 895 mk:n suuruinen määräraha, johon vuoden varrella lisättiin 17 157 250 mk, joka määrä on huomioonotettu v:n 1949 lisätalousarviossa. Käytettävissä oleva määräraha nousi siis 113 558 145 mk:aan, kun taas kustannukset nousivat 115 234 117 mk:aan, joten määräraha tuli ylitetyksi 1 675 972 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli kertomusvuoden talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä 548 713 750 mk:n suuruinen määräraha, lisäksi 57 002 391 mk, joka oli siirretty v:lta 1948 sekä 7 736 549 mk, joka otettiin huomioon v:n 1950 talousarviossa, joten käytettävissä oleva määrä nousi 613 452 690 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 277 758 405 mk:aan. Säästöstä 335 694 285 mk siirrettiin v:lle 1950 331 798 737 mk ja 3 895 548 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1948 määrärahoja yhteensä 136 004 942 mk. Tähän summaan on lisätty 328 005 mk, joka on huomioonotettu v:n 1950 talousarviossa, 2 300 000 mk, tuloa tuottamattomien pääomamenojen käyttövarojen määrärahasta momentilta Kaupunginhallituksen käytettäväksi sekä 225 855 mk korvauksena rakennustarvikkeista, jotka on siirretty Vallilan kansakoulurakennukselta muille työmaille, joten määrärahasumma nousi 138 858 802 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 25 432 728 mk:aan. Määrärahansäästöstä siirrettiin v:lle 1950 114 830 243 mk suorittamatta jääneitä töitä varten. Vajaus oli 1 404 169 mk.

Vuoden aikana suoritettiin lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista, sekä laskuun kaupungin muille virastoille ja laitoksille yhteensä 185 559 713 mk:n arvosta.

Talorakennusosaston v. 1949 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 602 311 000 mk:aan (355 396 565 mk v. 1948). Suorittamattomia töitä varten siirrettiin v:lle 1950 446 628 980 mk.

Suoritetuista uudisrakennus- ja suurehkoista muutosrakennustöistä mainittakoon seuraavat: teurastamon erinäiset työt, mm. rakennettiin uusi maidontarkastamo; desinfioimislaitoksen rakentaminen; Marian sairaalan oppilaskodin korottaminen; Nikkilän sairaalan henkilökunnan asuinrakennuksen rakentaminen; Käpylän uuden kansakoulun rakentaminen; Snellmaninkadun kansakoulun kunnostamistyöt sekä lisärakennus; Annankadun kansakoulun II rakennusvaihe; Maunulan uuden kansakoulun rakentaminen; Lauttasaaren, Haagan ja Pakilan kansakoulun lisärakennuksen rakentaminen; poliisilaitoksen lisärakennuksen rakentaminen korttelissa n:o 30; pääpaloaseman uusiminen; kulkutautisairaalan IX rakennuksen korottaminen ja talousrakennuksen lisärakennuksen rakentaminen sekä pääkirjaston suomenkielisen osaston lainaussalin uusiminen.

Urheilulaitosten korjaus- ja kunnossapitotöistä mainittakoon Hesperian puiston pengerrystyöt ja uimastadionin kunnostamistyöt.

Lisäksi jatkettiin töitä Salmisaaren voimalaitoksella, jotka työt oli aloitettu v. 1947 ja rakennettiin liikennelaitoksen huoltorakennus Vallilaan, ym.

Talorakennusosasto suoritti sitäpaitsi huomattavan määrän korjaus- ja kunnossapitotöitä kaupungin eri laitoksissa.

Osasto käsitteli 858 diaarioon vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnallisille laitoksille. Niiden yhteydessä laadittiin lukuisia piirustusehdotuksia ja luonnoksia mm. kansakouluja, sairaalapaviljonkeja, lastentarhoja, kirjastoja sekä kaupungin laitosten rakennuksia varten sekä käynnissä olevia töitä varten tarvittavia työ- ja osapiirustuksia.

Kesälomaa myönnettiin 1 124 työntekijälle (641 v. 1948) yhteensä 12 512 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 11 046 607 mk:aan, sairauslomien kustannukset 6 193 075 mk:aan, hautausapukustannukset 55 175 mk:aan ja kustannukset vapaapäiväpalkoista 548 702 mk:aan.

Kustannukset sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkaamisesta nousivat 13 529 799 mk:aan ja tilapäisen työvoiman palkkaamisesta 1 991 758 mk:aan, yhteensä 15 521 557 mk:aan, edellisenä vuonna 12 680 626 mk:aan.

Koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä lisääntyi yhdellä ja kattilain lukumäärä 4:llä. Kattiloista oli 3 kpl vesi- ja 1 kpl höyrykattiloita. Yhteinen tulipinnan lisäys oli 55 m². Kattilat jakaantuivat laatunsa puolesta seuraavasti:

		Tulipinta m²	
Höyrykattilat	Luku	Yhteensä	Keskimäärin kattilaa kohden
Korkeapainekattilat	20	1 365	68.3
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
Yhteensä	*127*	*3 448*	—
Lämminvesikattilat	*149*	*2 253*	*15.1*
Kaikkiaan	276	5 701	—

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä tehtävistä mainittakoon seuraavat: kaupungintalon, Sofiankadun 3:ssa sijaitsevien poliisihuoneistojen, Salmisaaren muuntoaseman, Katajanokan satamatyöntekijäin pesu- ja pukuhuoneen, kulkutautisairaalan IX osaston ja ruokalan sekä liikennelaitoksen Vallilassa olevan huoltorakennuksen saniteettitöitä valvottiin ja lopputarkastus suoritettiin; Käpylän uuden, Maunulan ja Pakilan kansakoulun saniteettitöitä valvottiin; Salmisaaren voimalaitoksen, kulkutautisairaalan desinfioimislaitoksen ja Marian sairaalan hoitaja-asuntolan saniteettilaitteiden hankintaohjelmaa ja tarjouksia tarkastettiin; sekä Snellmaninkadun ja Lauttasaaren kansakoulun saniteettilaitteiden hankintaohjelmaa ja tarjouksia tarkastettiin ja töitä valvottiin.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja muutostöitä sekä tehtiin alustavia suunnitelmia osaston arkkitehtien kanssa.

Kaupungintalon lämpökeskukseen asennettiin kertomusvuoden aikana öljypoltin ja siinä poltettiin raskasta öljyä n:o 3. Laitteet toimivat moitteettomasti. Halkojen, joita pääasiassa oli käytettävä, laatu ei ollut ensiluokkainen, mikä seikka on otettava huomioon polttoainekulutusta arvosteltaessa. Koksin kokonaiskulutus koksiksi redusoituna oli 17 495.7 tonnia eli suunnilleen sama kuin edellisenä vuonna.

Katurakennusosasto

Katurakennusosaston muodostivat katurakennuspäällikkö, apulaiskatura kennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 10 insinööriä, 5 apulaisinsinööriä, 2 kemistiä, 56 rakennusmestaria, 7 mittausteknikkoa, 5 piirtäjää, 2 laboraattoria, osastonkamreeri, 18 toimistoapulaista, 1 ylikonemestari, 1 asemakonemestari ja 7 konemestaria. Näistä oli vuoden alussa avoinna 1 piiri-insinöörin, 1 insinöörin, 5 apulaisinsinöörin ja 4 rakennusmestarin virkaa. Vuoden aikana erosi 1 insinööri ja 2 toimistoapulaista. Samana aikana täytettiin 1 piiri-insinöörin, 1 insinöörin, 1 apulaisinsinöörin, 3 rakennusmestarin ja 1

toimistoapulaisen virka. Kun piiri-insinööriksi valittiin 1 insinöörinviran haltija ja lisäksi 2 insinöörin virkaa muutettiin apulaisinsinöörin viroiksi, oli vuoden lopussa avoinna 6 apulaisinsinöörin, 1 rakennusmestarin ja 1 toimistoapulaisen virka.

V:n 1949 alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä toimenhaltijoina 1 apulaisinsinööri, 2 rakennusmestaria, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 laboraattori, 3 puhdistuslaitoksen koneenkäyttäjää, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja (Nikkilässä) ja 8 mittamiestä. Vuoden aikana otettiin 3 v.t. apulaisinsinööriä ja 3 mittamiestä. Kun 1 rakennusmestari nimitettiin vakinaiseksi eikä ketään eronnut, oli vuoden lopussa ylimääräisiä toimenhaltijoita 4 apulaisinsinööriä, 1 rakennusmestari, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 laboraattori, 3 puhdistuslaitoksen koneenkäyttäjää, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja (Nikkilässä) ja 11 mittamiestä.

Osaston kirjoissa olevien työntekijöiden lukumäärä oli v:n 1949 alussa 908 ja lopussa 1 210, joista työttömyystöissä 103. Kirjoissa olleiden työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 1 317, huhtikuun puolivälissä, jolloin työttömyystöissä oli 392, ja pienimmillään, 908, vuoden alussa. Keskimäärin oli kirjoissa 1 115 työntekijää. Työssä oli keskimäärin 989 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 1 241, huhtikuussa ja pienimmillään, 624, heinäkuun puolivälissä.

Vuosilomaa oli osaston työntekijöillä yhteensä 24 280 työpäivää. Varsinaisena lomakautena, toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana, oli lomalla keskimäärin 163 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 437, heinäkuun 17—23 p:n välisenä aikana.

Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuina, oli vuoden ensimmäisellä kolmanneksella keskimäärin 72, toisella 44 ja kolmannella 51 työntekijää. Koko vuoden keskiarvo oli 56. Prosenteissa laskettuina oli sairauslomalla kirjoissa olevasta työntekijävahvuudesta 5 % (6.2 % v. 1948) sekä työssä olevasta vahvuudesta 5.66 % (7.2 % v. 1948).

Työntekijäin keski-ikä oli 48 vuotta (49).

Tapaturmien kokonaismäärä oli 253 eli 25.6 % (20.15 %) työssä olleiden työntekijöiden keskimäärästä, joka oli 989. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 2 094 työpäivää, joka vastasi 0.698 % (0.94 %) keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien luvusta, työpäiviä oli v. 1949 303.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 33 työntekijää.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 128 kirjelmää, joista 285 oli yleisten töiden lautakunnan, 166 kaupunginhallituksen, 16 kaupungininsinöörin tai muiden rakennustoimiston osastojen, 449 kaupungin eri virastojen ja laitosten, 30 valtion virastojen, 3 muiden kuntien ja 179 yksityisten liikkeiden tai yksityishenkilöiden lähettämiä.

Osastolta lähetettiin kaikkiaan 1 269 kirjelmää, joista 200 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle, 488 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 265 kaupungin muille virastoille, 17 valtion virastoille, 3 muille kunnille sekä 296 yksityisille liikkeille tai henkilöille.

Saapuneita laskuja oli 3 483 ja lähetettyjä laskuja 657. Kirjoihin vietiin 52 jakolistaa ja 1 ylimääräinen palkkalistan yhdistelmä sekä 53 tarveainevaraston laskua. Lisäksi tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 415, lopputilejä 413, vuosilomia 864, hautausavustuksia 17 sekä muita ylimääräisiä maksuja 11 eli kaikkiaan 2 720.

Toimistossa laadittiin 198 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 320. Viemäri-ilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 95 ja vesilaitosta varten 231.

Katujen ja teiden kunnossapitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 1 037 tonnia asfalttiemulsiota ja käsiteltiin sillä n. 245 000 m² katuja ja teitä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että ko. emulsiota käytettiin v. 1948 755 tonnia, v. 1947 569 tonnia ja v. 1946 vain 226 tonnia. Lisäksi korjattiin vielä 5 290 m² vanhaa nupukiveystä, 1 131 m² noppakiveystä, 478 m² kenttäkiveystä, 854 m² betonikäytävää, 534 m² laattakäytävää ja 1 715 m käytävän reunakiveä.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu 31 440 000 mk ja esikaupunkialueen vastaavaa tarvetta varten 21 450 000 mk, eli yhteensä 52 890 000 mk. Ylitysoikeutta myönnettiin edelliselle 5 326 438 mk ja jälkimmäiselle 6 619 755 mk. Kustannukset nousivat yhteensä 64 836 193 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin: Kanta-Helsingin katujen ja teiden korjaus 29 171 924 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 1 446 796 mk, sopimukseen perustuva yksityisten katu-

osuuksien kunnossapito Hämeentiellä 331 454 mk, kaupungin katuosuuksien viereiset kaiteet 1 390 930 mk, katukilvet 185 845 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 422 275 mk, täytemaan vastaanotto 545 602 mk, kaupungin omistamien kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 1 896 195 mk, tielaboratorio 375 417 mk sekä esikaupunkialueen katujen ja teiden kunnossapito 10 370 239 mk, maantiejatkeiden kunnossapito 13 791 318 mk, katukilvet 89 000 mk, mittaukset ja tutkimukset 3 458 543 mk ja tiemaksut 360 654 mk.

Liikennejärjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 2 000 000 mk, 296 033 mk siirtyi edelliseltä vuodelta ja ylitysoikeutta myönnettiin 697 847 mk. Varoja käytettiin kaikkiaan 2 993 880 mk. Katujen ja teiden uusimiseen oli käytettävissä talousarvioon merkittynä 15 950 000 mk ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä 326 487 mk, eli yhteensä 16 276 487 mk. Tästä määrästä käytettiin 12 314 911 mk ja 3 961 576 mk siirtyi seuraavalle vuodelle.

Tielaboratoriossa suoritettiin katujen ja teiden päällysteisiin käytettyjen asfalttiemulsioiden ja kestopäällysteiden tutkimuksia. Muista tehtävistä mainittakoon urakoitsijaliikkeiden suorittamien katupäällysteiden tarkkailu analyysien avulla sekä soratutkimukset eri tarkoituksiin.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen katuvalaistukseen käytettiin 23 297 240 mk ja esikaupunkialueella vastaavasti 3 849 390 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset nousivat 982 785 mk:aan.

Talousarvioon merkityillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia katu- ja tierakennustöitä: Hakaniementorin jalkakäytävät Siltasaarenkadulta Viherniemenkadulle aloitettiin 815 239 mk:n kustannuksin; Hakaniementorin liikennejärjestelyä jatkettiin, ja käytettiin siihen 459 409 mk; Lauttasaarentien pohjoista jalkakäytävää jatkettiin, johon käytettiin 5 512 092 mk; Paciuksenkadun sillan rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 12 365 862 mk:aan; Paciuksenkadun siltapengertä jatkettiin, ja käytettiin siihen 1 285 568 mk; Mannerheimintien koillispuolisen osan leventämistyö Lääkärinkadun ja Koroistentien välillä aloitettiin kustannusten noustessa 1 079 548 mk:aan; Pohjois-Haagan katujen I rakennusvaihetta jatkettiin 5 940 059 mk:n kustannuksin; Töölönlahden rantatien rakentamista jatkettiin, ja siihen käytettiin 1 070 263 mk; Malmin, Hämeen- ja Helsingintien päällystämis- ja jalkakäytävätyötä jatkettiin 9 377 681 mk:n kustannuksin; Intiankadun leventämistyö Toukolantieltä Kumpulantielle aloitettiin, ja nousivat kustannukset 402 146 mk:aan; Pohj. Esplanaadikadun ajotie ja pohjoinen jalkakäytävä levennettiin, ja käytettiin siihen 6 292 552 mk; Munkkisaarenkadun länsipää levennettiin 779 005 mk:n kustannuksin; Hietaniemenkadun n:o 6:n kohdalla katuosuuden leventämiseen käytettiin 440 069 mk; Kammion- ja Eino Leinonkadun välinen Topeliuksenkatu levennettiin kustannusten ollessa 4 315 818 mk; Rajasaarenkadun rakentaminen täyteen korkeuteen aloitettiin 773 048 mk:n kustannuksin; Eläintarhantien leventäminen Helsinginkadulta Maratontielle aloitettiin, ja käytettiin siihen 1 738 826 mk; Urheilukadun ja Savilankadun korjaamiseen käytettiin 4 465 633 mk; Strömbergintien jalkakäytävä Kornetintieltä Pitäjänmäen alikäytävälle aloitettiin 291 765 mk:n kustannuksin; Hämeentien ja Kumpulantien välisen Toukolantien länsipuolen tasoittamista jatkettiin 3 725 363 mk:n kustannuksin; Toukolantien ja Koskelantien välisen Kumpulantien länsipuolen tasoittamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 9 150 626 mk; Intiankadun ja Kaironkadun välisen Hämeentien leventäminen aloitettiin kustannusten noustessa 419 430 mk:aan; Oulunkylän—Pukinmäen tiellä olevan sillan uusimiseen käytettiin 2 312 529 mk; kaupungin omistamien rakentamattomien tonttien katuosuuksien siivoamiseen käytettiin 1 143 683 mk; päällystettäväksi tulevien teiden perusparannuksien kustannukset olivat 1 856 142 mk; Haagan piirin varastoalueen aitaamiskustannukset nousivat 260 000 mk:aan; pommituksessa vaurioituneiden kuvapatsaiden korjaukseen käytettiin 440 000 mk; Linnankoskenkadun pohjoispuolen rakentaminen Lastenlinnantieltä Stenbäckinkadulle suoritettiin loppuun 46 240 mk:n kustannuksin; Hämeentien oikaisun jatkamiseen Kumpulankadulta Toukolantielle käytettiin 2 829 335 mk; Nurmijärven eteläosan rakentamista jatkettiin 3 985 057 mk:n kustannuksin; Nuijamiestentien jatkamiseen Haagan rautatien alikäytävältä Pohjois-Haagaan käytettiin 1 587 425 mk; Puistotie rakennettiin Partiotieltä Reimarsin Urheilutielle 168 650 mk:n kustannuksin; Malmin—Tapanilantien perusparannuksen jatkamiseen käytettiin 95 451 mk; tieoikaisutyö Degerön sillan luona saatettiin valmiiksi 697 329 mk:n kustannuksin; eräs Lauttasaaressa oleva tienosuus päällystettiin puolikestopeitteellä kustannusten noustessa 1 131 215 mk:aan; väliaikaisen tulotien rakentamista jatkettiin Haagan korttelin n:o 4 tontin n:o 11—17 kohdalla, ja

siihen käytettiin 140 845 mk; Herttoniemen läntisen asutusalueen katujen rakentamista jatkettiin käyttäen siihen 4 845 810 mk; Vilhonvuorenkadun eteläinen jalkakäytävä rakennettiin korttelien n:o 251—253 välille 649 312 mk:n kustannuksin; Tammelundin tien jatkamiseen käytettiin 128 358 mk; maanhankintalain kaupungille aiheuttamia tietöitä Laajalahden asuntoalueella jatkettiin 693 451 mk:n kustannuksin; Leppäsuonkadun tasoittamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 162 977 mk; Munkkiniemen Länsitien tasausta jatkettiin kustannusten noustessa 57 736 mk:aan; Heinolankadun tasoituksen jatkamiseen käytettiin 124 115 mk; ja Koskelantien ja Pohjolankadun välisen Mäkelänkadun tasoitusta jatkettiin 169 909 mk:n kustannuksin.

V:n 1950 talousarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla suoritettiin Kunnanteiden perusparannuksia 5 024 253 mk:n kustannuksin. Työttömyystöinä suoritettiin seuraavat työt: Kumpulantien leventämistä jatkettiin, ja nousivat kustannukset 7 128 136 mk:aan; Viikin—Tattariharjun tien rakentamista jatkettiin 14 871 587 mk:n kustannuksin; Koskelantien ja Sofianlehdonkadun kulmatontin tasaustyöt saatettiin loppuun, ja käytettiin siihen 3 167 013 mk; tietyö Oulunkyläntieltä Pellavakasken kautta Oulunkylään aloitettiin 8 617 607 mk:n kustannuksin sekä Nuijamiestentien rakentamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 4 260 466 mk.

Kaikkiaan oli katu- ja tietöihin käytettävissä v:n 1949 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 161 920 000 mk, aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja 57 025 469 mk ja v:n 1950 talousarvion ennakkomäärärahoja 43 069 062 mk. Kahta ensinmainittua käytettiin yhteensä 94 230 972 mk ja viimeksi mainittua kokonaan. Yhteensä käytettiin uusiin katu- ja viemäritöihin v. 1949 137 000 034 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu Kanta-Helsinkiä varten 14 040 250 mk ja esikaupunkialuetta varten 2 000 000 mk. Lisäksi myönnettiin jälkimmäiselle ylitysoikeutta 213 634 mk. Kustannukset nousivat vastaavasti 10 113 487 mk:aan ja 2 213 634 mk:aan eli yhteensä 12 327 121 mk:aan, jakaantuen seuraavasti: Kanta-Helsingin viemärien kunnossapito 8 291 093 mk, täydennystyöt 1 729 688 mk, viemärien huuhteluvesi 12 456 mk ja putkivalimoalueen vuokra 80 250 mk sekä esikaupunkialueella viemärienkorjaus ja kunnossapito 2 213 634 mk.

Puhdistuslaitosten kustannuksiin oli menoarviossa varattu 14 792 140 mk. Ylitysoikeutta myönnettiin lisäksi 372 910 mk. Menot olivat yhteensä 19 167 812 mk, jakaantuen seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Nikkilän	399 794	—	—	399 794
Alppilan ja Savilan	2 077 610	—	339 130	2 416 740
Rajasaaren	6 675 015	31 500	1 492 452	8 198 967
Kyläsaaren	5 945 491	35 640	2 171 180	8 152 311
Kaikki	15 097 910	67 140	4 002 762	19 167 812

Tuloja näistä laitoksista oli seuraavasti:

Laitos	Kaasusta, mk	Lietteestä, mk	Yhteensä, mk
Nikkilän	—	—	—
Alppilan ja Savilan	—	2 700	2 700
Rajasaaren	4 424 588	191 227	4 615 815
Kyläsaaren	3 281 329	154 250	3 435 579
Kaikki	7 705 917	348 177	8 054 094

Talousarviossa oli tulot arvioitu 5 000 000 mk:ksi.

Alppilan puhdistuslaitoksen hiekaneroittimeen ja saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 93 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (BHK 5) mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho keskimäärin 27 %, tihkusuotimen 65 % ja koko laitoksen teho 79 %.

Nikkilän puhdistuslaitoksen saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 96 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli puhdistusteho 88 % (mekaanisen osaston 50 % ja tihkusuodattimen 75 %).

Savilan pumppulaitoksella pumpattiin vuoden aikana Rajasaaren puhdistuslaitokseen 2 899 810 m³ likavettä ja Töölönlahteen sadevesisäiliön kautta 40 900 m³, eli yhteensä 2 940 710 m³. Sähkövirran kokonaiskulutus oli 253 985 kWh. Viemäriveden pumppaus maksoi 66 p/m³.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohdoissa 3 125 040 m³ ja Savilasta pumputtiin 2 899 810 m³. Mekaanisesti puhdistettiin likavettä 6 024 850 m³ ja biologisesti 3 370 300 m³. Saostuvista aineista jäi saostuskaivoihin 85 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli saostuskaivojen puhdistusteho keskimäärin 25.5 ja biologisen osaston 85.2 %. Huomioonottaen laitokseen pumpatun kokonaisvesimäärän, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti, oli laitoksen kokonaispuhdistusteho 61 %. Mekaanisesti puhdistetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 216 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 32 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 113 mg/l. Laitos oli suuresti ylikuormitettu.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 471 425 m³, mistä määrästä myytiin kaasulaitokselle 409 779 m³ ja lämmityksiin ja laboratorion tarpeisiin käytettiin 13 117 m³. Loppuerä oli johtovuotoja ja mittarin osoitusten eroavaisuuksia. Lannoitusaineeksi myytiin lietettä 1 050 m³ ja ajettiin kaatopaikalle 2 890 m³.

Sähköä kulutettiin 563 002 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 109 m³ ja koksia 10.6 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 11 076 m³. Käyttökustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 8 198 967 mk eli 135 p puhdistettua vesikuutiometriä kohden. Huomioonottaen myös laitoksen tulot, 4 615 815 mk, olivat puhdistuskustannukset 60 p/m³.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksessa puhdistettiin vuoden aikana likavettä mekaanisesti 2 775 086 m³ ja biologisesti 1 807 538 m³. Saostuvista aineista jäi laitokseen keskimäärin 89 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho 45.2 % ja biologisen puolen eri osastojen 80, 78, 74 ja 52.5 %. Laitoksen kokonaispuhdistusteho oli 72.5 % laitokseen pumpatusta kokonaisvesimäärästä, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti. Mekaanisesti puhdistetun viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 183 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden eri osastoissa keskimäärin 37—87 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden viiden vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus oli keskimäärin 90 mg/l.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 292 930 m³, mikä määrä myytiin kaasulaitokselle, jonne saapui 302 700 m³. Ero johtuu mittarien osoitusten virheellisyydestä. Lannoitusaineeksi myytiin lietettä 1 503 m³.

Sähköä kulutettiin 525 629 kWh. Polttopuita käytettiin laitoksen lämmitykseen 1 222 m³ ja koksia 11.5 tonnia. Vesijohtovettä käytettiin 4 466 m³. Huomioonottamatta laitoksen kuoletusta ja korkoja maksoi veden puhdistaminen 293 p/m³. Kun laitoksesta saadut tulot, 3 435 579 mk, otettiin myös huomioon, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 169 p/m³.

Menoarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin seuraavia viemäritöitä: Lauttasaarentien sadevesijohdon rakentaminen Otavantieltä Pohjoisniementielle aloitettiin 2 883 264 mk:n kustannuksin; Munkkiniemen kokoojajohdon rakentaminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 4 051 345 mk; Pirkkola—Haagan kokoojajohdon rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 8 460 274 mk:aan; Haagan Isokiertotien viemärityöt aloitettiin 3 550 563 mk:n kustannuksin; Pohjois-Haagan I rakennusvaiheen viemäritöitä jatkettiin, johon käytettiin 4 797 840 mk; Reimarsin Keskustien ja Puistotien viemärityöt aloitettiin 3 526 169 mk:n kustannuksin; Marttilan Partiotien viemäristötöitä jatkettiin, ja käytettiin siihen 3 439 665 mk; Intiankadun viemärin rakentaminen Toukolantien ja Kumpulantien väliselle osalla aloitettiin 300 711 mk:n kustannuksin; Annalan puron siirtäminen liikennelaitoksen hallitontille aloitettiin kustannusten ollessa 321 702 mk; Lauttasaaren itärannikon pääviemärin suun pidentäminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 576 223 mk; Pellervontien viemärin rakentamista jatkettiin 281 521 mk:n kustannuksin; Kyläsaaren kaasujohto uusittiin kustannusten noustessa 4 411 117 mk:aan; viemärin rakentamiseen korttelista n:o 451 Et. Hesperiankadulle käy-

tettiin 335 276 mk; Rajasaaren lietelavoja laajennettiin 1 300 000 mk:n kustannuksin; esikaupunkialueiden palokaivojen uusiminen aloitettiin kustannusten noustessa 844 160 mk:aan; Kaironkadun viemärin pidentämistä jatkettiin, ja käytettiin siihen 112 761 mk; Steniuksenkadun viemäriä jatkettiin tonttien n:o 12—14 välillä 2 173 838 mk:n kustannuksin; Haagan puhdistamon valmistaviin töihin käytettiin 27 326 mk ja viemärin rakentamiseen Haagan kortteliin n:o 4 344 236 mk; Alppilan puhdistuslaitoksen päällysrakennetta uusittiin 121 161 mk:n kustannuksin; Ruohotieltä Vantaaseen johtavaa ojaa perattiin, ja käytettiin siihen 203 644 mk; Herttoniemen läntisen ja Maunulan asutusalueen viemäröintiä jatkettiin kustannusten noustessa vastaavasti 1 093 900 mk:aan ja 275 390 mk:aan; Toukolantien viemärin rakentamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 1 661 255 mk; Someron- ja Toukolantien välisen Hämeentien viemärin rakentamista jatkettiin kustannusten ollessa 475 516 mk sekä Valimontien viemärin rakentamista jatkettiin 56 496 mk:n kustannuksin.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla suoritettiin seuraavat työt: Korttelin n:o 70 länsipuolella aloitettiin viemärityö 255 486 mk:n kustannuksin.

V:n 1950 talousarvioon sisältyvillä ennakkomäärärahoilla suoritettiin seuraavat työt: Tykkitien viemärin rakentaminen aloitettiin, ja olivat kustannukset 1 303 861 mk; Keski-Malmin viemäriojaa perattiin kustannusten noustessa 161 753 mk:aan. Varatyönä suoritettiin jatkamalla Marttilan kokoojajohdon rakentamista, ja käytettiin siihen 3 624 441 mk sekä Pohjois-Haagan yhdysviemärin rakentaminen aloitettiin 500 037 mk:n kustannuksin.

Kaikkiaan oli viemäriuudistustöitä ja viemärien uusimista varten käytettävissä v:n 1949 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 174 038 004 mk, v:n 1950 talousarvioon sisältyvää ennakkomäärärahaa 4 050 000 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 515 000 mk ja työttömyysmäärärahoja 4 124 478 mk eli yhteensä 182 727 482 mk. Talousarvioihin merkityistä määrärahoista käytettiin 68 814 601 mk, ennakkomäärärahoista 1 465 614 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämistä varoista 255 486 mk ja työttömyysmäärärahoista 4 124 478 mk eli yhteensä 74 660 179 mk.

Kanta-Helsingin urheilulaitteiden korjausta ja kunnossapitoa varten oli v:n 1949 talousarviossa myönnetty 13 415 000 mk ja esikaupunkialueen laitteita varten 7 810 000 mk. Kustannukset jakaantuivat Kanta-Helsingin osalta seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 5 435 674 mk; Töölön ja raviradan pallokentät 1 715 866 mk; velodromin rata ja kenttä 348 300 mk; pesäpallokentät 130 722 mk; Kaisaniemen verkkopallokenttä 169 564 mk; maastojuoksurata 30 475 mk; uimastadion 883 073 mk; Herttoniemen hyppyrimäki 264 643 mk; pienet hyppyri- ja pujottelumäet 119 509 mk; kelkkamäet 835 572 mk; maaluistinradat 2 022 893 mk; Laakson ja Ruskeasuon ratsastusradat ja tiet 300 978 mk; Talin laukkarata 172 029 mk; sekä vedenkulutus kentillä ja kahlaamoissa 194 859 mk eli yhteensä 12 624 157 mk. Esikaupunkialueella suoritettujen töiden kustannukset jakaantuivat seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 4 206 838 mk; kelkkamäet 302 153 mk; Lauttasaaren pujottelumäki 1 650 mk sekä luistinradat 1 991 464 mk eli yhteensä 6 502 105 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla suoritettiin lisäksi Pirkkolan uimalammikon veden vaihtaminen 40 154 mk:n ja pukusuojien järjestäminen leikkikentille 42 696 mk:n kustannuksin.

V:n 1949 ja aikaisempien vuosien talousarvioihin sisältyvillä määrärahoilla suoritettiin mm. seuraavia urheilulaitteiden uudistöitä: Merisataman pallokentän rakentaminen aloitettiin 671 305 mk:n kustannuksin; jalkojen huuhteluallas rakennettiin Hietarantaan, ja käytettiin siihen 516 192 mk; messukentälle rakennettiin toinen vesiposti kustannusten noustessa 675 084 mk:aan; Töölön pallokentän laajennustöitä jatkettiin 16 329 010 mk:n kustannuksin; velodromin teiden kunnostaminen aloitettiin, ja käytettiin siihen 240 675 mk; Käpylän urheilupuiston voimistelupaikan rakentamista jatkettiin 865 645 mk:n kustannuksin; Vallilan lastenkahlaamon ja leikkikenttien rakentamista jatkettiin kustannusten noustessa 2 214 125 mk:aan; uimastadionin rakentamista jatkettiin 8 322 791 mk:n kustannuksin ja pysäköimispaikan ja puistoalueen kuivatusviemärin rakentaminen siellä aloitettiin, ja käytettiin siihen 611 288 mk; Väinämöisen urheilukentän länsipuolella olevan urheilukentän kunnostamiseen käytettiin 748 488 mk; uusien valaistuslaitteiden ja luistinratojen aitojen hankkimiseen käytettiin 804 504 mk; Lauttasaaren urheilukentän

rakentamista jatkettiin 3 129 900 mk:n kustannuksin; Haagan lastenkahlaamon rakentamiseen käytettiin 1 263 979 mk ja hyppyrimäen rakentamiseen 634 321 mk; Malmin palloilukenttä tasoitettiin, ja kustannukset nousivat 378 789 mk:aan; Tapanilan urheilukentän tulotietä rakennettiin ja aluetta siistittiin, ja käytettiin siihen 1 266 021 mk; Vartiokylän urheilukentän rakennustyöt aloitettiin 3 988 847 mk:n kustannuksin; Haapaniemen kentän jääkiekkolaitteiden hankkimiseen käytettiin 152 962 mk; Haagan urheilukentän rakennustöitä viimeisteltiin 269 994 mk:n kustannuksin; Vantaan Pikkukoskelle rakennettiin kaivo, ja käytettiin siihen 8 162 mk; Pukinmäen urheilukentän kunnostamista jatkettiin kustannusten noustessa 2 969 424 mk:aan; raviradalle tehtiin uusia urheilulaitteita, ja maksoivat ne 327 013 mk; Pitäjänmäen urheilukentän rakentamista jatkettiin 411 870 mk:n kustannuksin; pienoisluistinratoja rakennettiin, ja käytettiin siihen 13 167 mk; Alppilan pujottelumäkeä parannettiin kustannusten ollessa 21 271 mk; Vallilan urheilukenttää parannettiin 48 300 mk:n kustannuksin sekä Annalan koripallokenttää parannettiin, ja käytettiin siihen 48 420 mk.

V:n 1950 ennakkomäärärahoilla saatettiin Pirkkolan uimalammikko valmiiksi 421 008 mk:n kustannuksin.

Kaikkiaan oli v. 1949 ja aikaisempien vuosien talousarviossa myönnettyjä varoja urheilulaitteiden uudistöitä varten 104 270 736 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 165 000 mk ja ennakkomäärärahoja 515 000 mk eli yhteensä 104 950 736 mk. Näistä käytettiin yhteensä 47 483 377 mk.

Paitsi edellä mainittuja töitä suoritettiin v:n 1949 talousarvioon merkityillä määrärahoilla Pakilan siirtolapuutarhatyöt loppuun kustannusten ollessa 963 000 mk, josta käytettiin 750 mk sekä Marjaniemen siirtolapuutarhan kesävesijohdon rakentaminen, jota varten oli myönnetty 2 975 000 mk, josta käytettiin 1 884 646 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla suoritettiin kansanhuollon arkiston järjestely määrärahan ollessa 213 000 mk, josta käytettiin 164 088 mk ja Loukkaantunut urheilija nimisen patsaan pystytyskustannusten noustessa 32 792 mk:aan.

Edellä mainittujen töiden lisäksi osasto suoritti töitä tilauksesta kaupungin muille laitoksille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille laitoksille ja henkilöille. Näiden tilaustöiden kustannukset olivat 102 640 396 mk.

Betonivalimossa käytettiin kertomusvuoden aikana n. 697 350 kg sementtiä ja valmistettiin siellä seuraavat määrät erilaisia betonituotteita: erikokoisia muhviputkia 8 315 kpl (d=4—21″), uurreputkia, joiden koko vaihteli 60—110 cm, 1 139 kpl, kaivonrenkaita 271 kpl, sadevesikaivon osia 643 kpl, juoksuratojen reunalaattoja 742 kpl ja jalkakäytävälaattoja 280 kpl. Betonivalimon kustannukset olivat 17 660 112 mk.

Pasilan kivilouhimossa ei v. 1949 valmistettu reuna- eikä katukiviä, vaan niitä ostettiin yksityisiltä. Ostoksiin käytettiin 8 330 153 mk.

Tilkan, Herttoniemen ja Tervasaaren sepelinmurskaamoissa valmistettiin sepeliä yhteensä 19 920 m³. Valmistuskustannukset olivat 21 425 692 mk.

Tarveaineiden valmistuskustannukset olivat yhteensä 47 415 958 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat, talousarvioon sisältyviä palkkoja sekä työntekijöiden ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijoiden erinäisiä etuja lukuunottamatta, yhteensä 566 452 160 mk.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, 2 toimistoapulaista, 1 ylimääräinen piirtäjä ja talonmies.

Edellä mainituista viroista oli avoinna vuoden vaihteessa apulaiskaupunginpuutarhurin ja ylimääräisen piirtäjän virka. Apulaiskaupunginpuutarhurin virkaa kertomusvuoden aikana hoiti työnjohtajien esimies J. Tuuri.

Puutarhaharjoittelijoita oli vuoden aikana 16. Puistovahteja oli talvella 4, kesällä 20. Puistotyöntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan kesäkuun ensimmäisellä viikolla, jolloin heitä oli 366 ja pienimmillään helmikuun ensimmäisellä viikolla, jolloin työssä oli 57 henkilöä. Kaikkiaan oli kirjoissa vuoden aikana 426 henkilöä. Työntekijäin keskimääräinen viikottainen lukumäärä oli 220. Edelliseen vuoteen verrattuna oli lisäys 21 henkilöä. Työntekijöistä kuoli 3 ja 7 siirtyi eläkkeelle.

Työntekijäin työtuntien määrä 446 985 lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 45 592 tuntia. Työtunneista miehet tekivät 229 365.5, naiset 182 953 ja hevosajurit 19 635. Kuorma-autojen työtunteja oli palkkalistalla 15 031.5 ja laskulla 5 750.

Sairaustapauksia oli kaikkiaan 205 ja sairastuneita henkilöitä 126. Sairauslomapalkkoja maksettiin 1 628 443 mk 20 993.5 tunnilta. Hautausapua maksettiin 2 perheelle yhteensä 35 830 mk. Tapaturmien kokonaismäärä oli 21, joten tapaturmaprosentti oli 4.9 kirjoissa olevasta vahvuudesta, ja 10.5, kun työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku oli 200.

Vuosilomaa nautti kertomusvuonna 371 työntekijää, ja lomapäivien kokonaismäärä oli 5 367. Lomarahaa maksettiin yhteensä 3 940 914 mk.

Osastolle tulleiden kirjelmien lukumäärä oli 274 ja lähteneiden 157, joista 38 lausuntoa tai esitystä oli yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli kaikkiaan 773 ja lähetettyjä 214. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 442.

Talven kuluessa hoidettiin kasvihuoneessa emätaimet ja talvipuutarhassa olevat kasvit tavalliseen tapaan. Helmikuun alussa suoritettiin jo kylvöjä ja aloitettiin pistokkaiden leikkaaminen. Maaliskuussa ryhdyttiin kunnostamaan taimilavoja. Taimien kasvatusta varten oli käytössä 800 lavaikkunaa. Kukkaryhmiä varten kasvatettiin taimia n. 60 000 kpl. Talvipuutarha pidettiin yleisölle avoinna arkisin klo 12—15 ja sunnuntaisin klo 11—16. Kävijöitä oli runsaasti. Ensimmäisenä ja toisena pääsiäispäivänä laskettiin kävijöitä olleen yhteensä 6 095 henkilöä.

Puistoihin istutetuista oli omassa taimistossa kasvatettuja kujanne- ja puistopuita 650 kpl, aita- ja koristepensaita 4 700 kpl ja perennoja 8 800 kpl. Kertomusvuoden aikana lisättiin taimistossa erilaisia kasveja pistokkaista 15 000 kpl ja siemenistä kylväen tai jakamalla 30 000 kpl. Kasvien koulutus, uudelleen istutus, leikkaus ja taimiston perkaustyöt muodostivat varsinaisen taimistotyön. Vuoden lopussa oli Talin ja Reijolan taimistoissa istutuskelpoisia puita ja pensaita 32 656 kpl ja edelleen kehitettäviä 53 554 kpl.

Talven aikana tehtiin uusia kanto- ja pistokaslaatikoita sekä lavaikkunoita ja puistoihin roska- ja lasten hiekkalaatikoita. Kevättalvella suoritettiin metsän harvennusta, kuivien ja viallisten puiden kaatamista ja katupuiden latvusten leikkaamista.

Puistojen ja istutusten puhdistaminen aloitettiin huhtikuun lopulla. Samaan aikaan aloitettiin puistopenkkien, paperikorien ja hiekkalaatikoiden kuljettaminen puistoihin. Sotavuosina perunamaina olleet nurmikot kunnostettiin. Toukokuussa aloitettiin kukkaryhmien istuttaminen ja kesäkuussa nurmikenttien niittäminen ja pensasaitojen leikkaaminen. Puiden ja pensaiden täydennysistutuksia suoritettiin runsaasti jo keväällä ja jatkettiin syksyllä. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä, mutta vasta syksyllä, varsinaisten hoitotöiden loputtua, voitiin suuremmassa määrässä ryhtyä uusien puistojen perustamistöihin.

Kesäkukkia istutettiin 52 900 kpl, monivuotisia kukkia 9 086 kpl ja erilaisia kukkasipuleita 8 697 kpl. Koristepuita ja pensaita istutettiin vanhoihin puistoihin täydennykseksi ja kertomusvuonna valmistuneisiin uusiin puistoihin 9 624 kpl sekä köynnöskasveja 163 kpl.

Kasvitautien ja tuholaisten torjunnasta huolehdittiin entistä enemmän. Kokeilutarkoituksessa käytettiin rikkaruohojen hävittämiseksi hormoonivalmisteita.

Kasvihuoneiden lämmittämiseen käytettiin 1 022.5 m^3 halkoja ja 29 tonnia koksia. Vedenkulutus oli vesilaskujen mukaan 32 345 m^3. Ruokamultaa ajettiin puistoihin 11 251 m^3 ja käytäväsoraa ostettiin 811 m^3. Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin vuoden varrella 59 tapausta.

Istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 33 773 512 mk ja lisätalousarvioon 300 000 mk. Menot olivat kuitenkin kertomusvuonna yhteensä 37 256 177 mk, mikä määrä jakaantui seuraavasti: puistot ja istutukset 18 032 847 mk; erinäisten kaupungin laitosten istutukset 1 295 024 mk; sopimuksen perusteella hoidettavat istutukset 1 400 000 mk; säilytysvajojen ja kaupunginpuutarhan rakennusten vuokra 270 872 mk; kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 1 472 989 mk; kaupunginpuutarhan valaistus 41 821 mk; kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 87 044 mk; talvipuutarha 340 000 mk; taimistojen hoito 1 520 000 mk; puistovahtien palkkaus 2 505 303 mk; istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 598 131 mk; puisto- ja puutarhakalusto 3 170 000 mk; mullan valmistus ja lannan hankinta 1 275 000 mk sekä vanhojen nurmien ja käytävien uudistus,

2 698 740 mk; satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 240 994 mk; esikaupunkialueen istutusten kunnossapito 990 327 mk; Haagan sankarihauta 168 000 mk; Pakilan uimaranta 125 000 mk; Tapanilan kylän uimaranta 47 000 mk; Munkkiniemen urheilukenttä 31 000 mk; Kaivopuiston valleille johtavat portaat 121 177 mk; Vanhankaupungin hautausmaan nurmikoiden uusiminen 187 908 mk ja Helsingin kaupungin perustamisen 400-vuotismuistomerkin ympäristön kunnostaminen 637 000 mk.

Määrärahaa satunnaisia istuttamis- ja puhdistustöitä varten käytettiin seuraavasti: Ison puistotien länsipää kunnostettiin 50 000 mk:n kustannuksin; Unioninkadun n:o 43 piha kunnostettiin, johon käytettiin 121 776 mk ja messuhallin luona olevat puut siirrettiin 69 218 mk:n kustannuksin.

Tuloa tuottamattomia pääomamenoja varten oli menoarviossa varattu kaikkiaan 15 982 685 mk ja lisätalousarviossa 1 150 000 mk. Määrärahasta käytettiin yhteensä 13 710 014 mk ja menot jakaantuivat seuraavasti: Malmin sairaalan istutusten raivaus- ja kunnostamistöitä jatkettiin 500 000 mk:n kustannuksin; Urheilu- ja Reijolankadun kulmassa olevaa leikkikenttää laajennettiin, johon käytettiin 652 000 mk; Munkkiniemen leikkikentän ympäristöä kunnostettiin kustannusten noustessa 618 000 mk:aan; Talin taimiston kasvihuoneeseen ja varastorakennukseen rakennettiin vesijohto 353 204 mk:n kustannuksin ja polttoainekatoksen rakentamiseen sinne käytettiin 41 977 mk; Aleksis Kivenkadun lehmusrivejä täydennettiin 149 980 mk:n kustannuksin; Mäkelänkadun kujannepuiden istuttamista jatkettiin, ja käytettiin siihen 430 000 mk; kaupungin maatilojen ja kartanoiden puistoja siistittiin ja tehtiin perusparannustöitä 800 000 mk:n kustannuksin; puistoista vuokrattuja perunamaita tasoitettiin ja kylvettiin kustannusten noustessa 5 590 000 mk:aan; Krematorion ja Etel. Hesperiankadun välisten alueiden kuntoonpanoa jatkettiin 1 000 000 mk:n kustannuksin; Töölönlahden pohjoispään kunnostamistyöt aloitettiin, johon käytettiin 1 510 473 mk; Helsinginniemen puistotyöt aloitettiin 1 146 127 mk:n kustannuksin; Kolmikulman puisto kunnostettiin kustannusten ollessa 35 618 mk; uimastadionin ympäristö kunnostettiin, ja käytettiin siihen 372 635 mk; kaupunginmuseon piha tasoitettiin 650 000 mk:n kustannuksin; uimastadionin ympäristöä kunnostettiin lisäksi edelliseltä vuodelta siirtyneillä määrärahoilla, ja käytettiin siihen 1 270 650 mk ja Harjutorin istutustöihin käytettiin 551 576 mk.

Edellä mainittujen menoarvioon sisältyvien ja edellisinä vuosina keskeneräisiksi jääneiden töiden lisäksi suoritettiin joko kaupunginvaltuuston erikseen myöntämillä varoilla tai kaupungin eri laitosten ja yksityisten tilauksesta seuraavat työt: Suomenlinnassa kunnostettiin Caponiere Delwigin ja Ehrensvärdin haudan välinen alue 682 782 mk:n kustannuksin; Pitäjänmäellä raivattiin Strömbergin tehtaiden viereinen alue kustannusten ollessa 257 817 mk; Larin Parasken muistomerkille johtavat portaat tehtiin ja paikka tasoitettiin 96 000 mk:n kustannuksin; eräitä leikkikenttiä aidattiin, johon käytettiin 615 799 mk; Ehrensvärd-seuran laskuun jatkettiin Piperin puiston kunnostamistöitä Suomenlinnassa kustannusten noustessa 378 103 mk:aan; katurakennusosaston tiliin suoritettiin erinäisiä töitä, joihin käytettiin 865 367 mk; talorakennusosaston laskuun tehtiin erilaisia töitä 207 985 mk:n edestä; puhtaanapito-osaston laskuun tehtiin lumitöitä, ja oli lasku 1 331 321 mk; kiinteistötoimiston metsätalousosaston tiliin tehtiin erinäisiä töitä 4 520 mk:n edestä ja maatalousosaston laskuun perunannostotöitä 153 556 mk:n edestä; satamalaitoksen laskuun suoritettiin puiden siirtoa Myllyrinteessä ja siivoustöitä Herttoniemessä 27 483 mk:n kustannuksin; liikennelaitoksen tilauksesta suoritettiin erinäisiä muutostöitä Hauhontienpuistossa kustannusten noustessa 54 307 mk:aan; sähkölaitoksen laskuun tehtiin muuntaja-asemien ympäristön kunnostamistöitä 28 405 mk:n kustannuksin; Toivolan koulukodin laskuun siirrettiin puita, ja olivat kustannukset 23 856 mk; Diakonissalaitoksen tilauksesta suoritettiin puiden karsintaa 10 193 mk:n kustannuksin; 7. Pohjoismaiden puutarhanäyttelyn valmistelutöitä ja siivousta suoritettiin kustannusten ollessa 460 765 mk; teknillisen korkeakoulun pihapuutarhan kunnostamistöitä tehtiin 271 062 mk:n kustannuksin; Uuden vuoden koristelutöitä Senaatintorilla suoritettiin kaupunginhallituksen tilauksesta kustannusten noustessa 135 174 mk:aan; puistojen valokuvaamiseen käytettiin 40 000 mk ja Oulunkylän, Marjaniemen ja Pakilan siirtolapuutarhojen yleiset istutustyöt kunnostettiin 875 274 mk:n kustannuksin.

Kunnossapitotileille myönnettiin lisämäärärahoja yhteensä 3 584 729 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 203 204 mk. Kunnossapitotileille jäi säästöä 102 064 mk

ja tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille säästöä yhteensä 2 672 060 mk.

Myynti kaupunginpuutarhasta ja -taimistosta tuotti yhteensä 1 056 379 mk. Tästä summasta tulee ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 429 950 mk, taimistotuotteiden osalle 127 469 mk, vihannesten ja juurikasvien osalle 54 096 mk, pikkutaimien osalle 33 725 mk. Kasvien vuokraus tuotti 176 160 mk, ruohon ja heinän myynti 23 550 mk. Lantaa ja multaa myytiin 188 930 mk:n arvosta. Vahingonkorvauksia perittiin 13 760 mk ja muita sekalaisia tuloja oli 8 739 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastonkamreeri, kirjanpitäjä, varastokirjanpitäjä, inventoija, 7 vakinaista ja 1 ylimääräinen toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkadun 5:ssä, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä ja 1 vakinainen sekä 4 ylimääräistä toimistoapulaista. Vuoden kuluessa erosi vakinainen toimistoapulainen ja vapautunut virka täytettiin kertomusvuoden lokakuun 10 p:nä. Kullakin sivuvarastolla (Hakaniemi, Ruoholahti, Töölö, Toukola ja Maunula) oli varastoesimies ja tarpeellinen määrä varastoapulaisia. Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, apulaisinsinööri, ylimääräinen insinööri, 2 piirtäjää, toimistoesimies, 3 vakinaista ja 1 ylimääräinen toimistoapulainen, 3 työnjohtajaa, 4 esimiestä, 2 konetarkastajaa sekä tuntikirjuri. Insinööri K. E. Galle siirtyi eläkkeelle kesäkuun 30 p:nä ja insinööri V. K. M. Kelomaa erosi virastaan huhtikuun 30 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta määräsi [1]) korjauspajan tuotantokomiteaan edustajiksi yleisten töiden lautakunnan jäsenen, liikennetarkastaja V. Laitisen, korjauspajainsinööri P. Lappalaisen ja kaupungininsinööri A. Linnavuoren sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen em. järjestyksessä yleisten töiden lautakunnan jäsenen V.Riipisen, insinööri E. Gallen ja katurakennuspäällikkö W. Starckin. Työntekijät valitsivat edustajikseen puuseppä J. Aavakosken, peltiseppä Y. Kankkusen, sorvaaja A. Lindqvistin, autonasentaja U. Sipiläisen ja viilaaja V. Vanhasen sekä heidän varamiehikseen seppä B. Ala-Turkian, autonasentaja P. Makkosen, peltiseppä E. Naukkarisen, viilaaja A. Rantasen ja konetyöntekijä Å. Sirenin. Toimihenkilöt valitsivat edustajikseen esimies H. Hurtan ja toimistoesimies N. W. Nyströmin sekä heidän varamiehikseen piirtäjä T. Mattilan ja esimies H. Mustosen.

Rakennusaineiden säännöstely päättyi kertomusvuoden aikana.

Tarvikkeiden saanti helpottui huomattavasti. Kattolevystä ja eräistä muista konepajaalan tarvikkeista oli edelleenkin puutetta. Tarvikkeita voitiin kuitenkin hankkia niin paljon, ettei mitään häiriöitä syntynyt säännöllisessä rakennustoiminnassa. Suuri osa rakennustoimiston työkalustoa ja työkoneita oli loppuunkulunutta. Kertomusvuoden aikana ei vielä ollut riittävästi saatavissa koneita ja työkaluja ja tämä vaikeutti hiukan rakennustoimiston työskentelyä.

Tammikuun 1 p:nä 1949 oli varastossa rakennustarpeita ja muita tarvikkeita 133 109 772 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 330 286 333 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 338 224 176 mk:n arvosta. V:lle 1950 siirtyneen varaston arvo oli 125 171 929 mk.

Korjauspajassa suoritetut työt ja varastosta annettujen tavaroiden määrät jakaantuivat rakennustoimiston eri osastojen, kaupungin muiden laitosten sekä valtion ja yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti:

	Korjauspajatöiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Rakennustoimisto	43 228	347 244
Talorakennusosasto	13 397 834	154 870 262
Katurakennusosasto	3 421 563	64 066 485
Puisto-osasto	728 185	1 108 475

[1]) Yl. t. lk. 20 p. jouluk. 1948 1 477 §. —

	Korjaus-pajatöiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Varasto-osasto	27 565 101	6 467 275
Puhtaanapito-osasto	2 015 739	11 519 162
Korjauspaja	—	24 169 854
Satamalaitos	6 949 282	37 295 046
Muut kaupungin laitokset	6 589 990	37 404 734
Yksityiset ja valtio	211 222	975 639
Yhteensä	60 922 144	338 224 176

Osastolla oli vuokratuloja kertomusvuoden aikana lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 2 325 824 mk.

Osastolle saapui vuoden kuluessa 1 522 kirjettä ja sieltä lähetettiin 1 000 kirjettä. Saapuneiden laskujen lukumäärä oli 8 260 ja lähetettyjen 2 458.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi otti osasto yksityisten talonomistajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella huolehtiakseen heille kuuluvista katujen puhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljettamisesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna osastopäällikkö, apulaispäällikkö, joka toimi tarkastajana, yksi insinööri, työnjohtajien esimies, toimentaja, 3 toimistoapulaista, lähetti ja siivooja. Sairauslomalla oli vuoden aikana 4 henkilöä yhteensä 63 päivää. Entisen puhtaanapitolaitoksen kirjanpitäjä, jonka virka v. 1947 lakkautettiin ja joka sen jälkeen hoiti toimistoapulaisen virkaa, siirtyi eläkkeelle kertomusvuoden elokuun 1 p:nä.

Osastolle saapui kertomusvuonna 220 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 24, kaupungininsinööriltä ja muilta rakennustoimiston osastoilta 128, kaupungin muilta virastoilta 56, valtion virastoilta 4, muilta kunnilta 4 ja yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 4. Osastolta lähetettiin 242 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselle 4, kaupungininsinöörille tai muille rakennustoimiston osastoille 164, kaupungin muille virastoille 51, valtion virastoille 3, muille kunnille 5 ja yksityisille 15. Osastolla hyväksyttiin 1 393 laskua ja annettiin 1 298 sairausavustusta, kesälomaa tai työntekijäin maksua koskevaa maksumääräystä. Suoritetuista töistä annettiin 11 597, myydyistä jätteistä 327 ja sekalaisista töistä 373 laskua.

Katujen puhtaanapito. Kaupunki oli jaettu yhteentoista puhtaanapitopiiriin siten, että 13, 14, 15 ja 16 kaupunginosat sekä Pasila ja Munkkiniemi kuuluivat ensimmäiseen piiriin, 4 ja 20 kaupunginosat Jätkäsaarta lukuunottamatta toiseen piiriin, 5 ja 6 kaupunginosat sekä puolet 7 kaupunginosasta kolmanteen piiriin, 3 kaupunginosa, puolet 7 kaupunginosasta ja 9 kaupunginosa neljänteen piiriin, 1, 2 ja 8 kaupunginosat viidenteen piiriin, 10, 11 ja 12 kuudenteen piiriin, 21, 22, 23, 25 ja 26 kaupunginosat sekä Oulunkylä seitsemänteen piiriin, Jätkäsaari kahdeksanteen piiriin, Kulosaari ja Herttoniemi yhdeksänteen piiriin, Haaga kymmenenteen piiriin ja Lauttasaari yhdenteentoista piiriin.

Puhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 7 sääntöpalkkaista ja 9 tilapäistä työnjohtajaa.

Erilaatuisten työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	145	264
» naisia	11	57
Autonkuljettajia, laitoksen autoin	11	14
» omine autoineen	3	11
Ajomiehiä, laitoksen hevosin	1	1
» omine hevosineen	—	9
Yhteensä	171	356

Työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 570, maaliskuun kolmannella viikolla ja pienimmillään, 154, heinäkuun toisella viikolla.

Katupuhtaanapito-osaston työnjohtajista oli 3 sairauslomalla yhteensä 129 päivää. Työntekijöiden keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 203, niistä 12 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 4 222. Eläkkeelle siirtyi yksi apulaistyönjohtaja ja 3 työntekijää. Kertomusvuoden aikana kuoli 4 työntekijää.

Kanta-Helsingin alueella oli osastolla 327 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 379 404 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 103 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 195 887 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto katupuhtaanapidosta rakennusjärjestyksen mukaan ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 159 kiinteistön katuosuuden auraamisesta. Munkkiniemessä hoidettu pinta-ala oli 41 395 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli pyörein luvuin 3 milj. m².

Kesätyöt suoritettiin yksinomaan käsivoimin, kun osaston automaattisesti kerääviin lakaisukoneisiin ei vielä kertomusvuonna saatu harjoja. Kauppatorin puhdistuksessa käytettiin huuhteluautoja. Huuhteluun käytettiin 7 392 m³ vettä. Katurikkoja kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 20 815 m³.

Kertomusvuoden talvikausi oli lumentuloon nähden osastolle melko edullinen. Vaihtelevat säät lisäsivät kuitenkin hiekoittamistöitä huomattavasti edellisiin vuosiin verrattuna. Katukäytävien auraustöitä varten oli osastolle tilattu 10 kpl auraustraktoreita. Osa näistä saapui edellisen vuoden joulukuussa ja saatiin ne käyttökuntoon talven kuluessa, joten niillä voitiin suorittaa kokeiluja ennen lumen lähtöä. Koneet osoittautuivat hyvin käteviksi ja nopeiksi, ja oli osastolla suuri hyöty niistä joulukuun lumitöissä. Kertomusvuonna saatiin myös kolme 6 tonnin tiehöylää, joista kaksi annettiin katurakennusosaston käytettäväksi liitosalueen teiden kunnossapitotöihin. Kolmas, joka jäi puuhtaanapito-osaston käyttöön varsinaisella kaupunkialueella, saapui vasta huhtikuussa, joten siitä ei kertomusvuoden talvikautena ollut osastolle apua.

Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 33 147 m³ autoilla ja 10 076 m³ hevosilla eli yhteensä 43 223 m³. Lumen kaatoa varten oli järjestetty 10 kaatopaikkaa eri puolille kaupunkia. Jalkakäytävien ja kadunristeysten sekä mäkisten katujen hiekoittamiseen käytettiin 8 717 m³ hiekkaa.

Kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten puhtaanapito. Kiinteistöjen puhtaanapito oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti kaupunginosat Pitkänsillan pohjoispuolella ja rautatiealueen itäpuolella. Piiriasema oli Kyläsaaren luona. Täällä kuormattiin rautatievaunuihin maaseuduille myydyt jätteet. Aseman yhteydessä oli myös sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti kaupunginosat Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sekä Kruunuhaan ja Katajanokan. Piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Piiriasema oli Kampin alueella II katupuhtaanapitopiirin aseman yhteydessä.

V:sta 1937 lähtien oli osasto ajanut jätteet täytteeksi Pikku-Huopalahteen. Sen johdosta, että lahden rannalla olevan Tilkan sotilassairaalan taholta viime vuosina oli tullut useita valituksia kaatopaikan aiheuttamista haitoista ja kun myös Haagan puron uoma ja sairaalan viemärit asettivat esteen täyttämiselle, oli osaston pakko etsiä uusi kaatopaikka. Ainoaksi sopivaksi paikaksi katsottiin tällöin Pasilan pohjoispuolella oleva suo-

alue, joka oli rautatiehallituksen hallussa. Heinäkuun 21 p:nä teki kaupunginhallitus rautatiehallituksen kanssa sopimuksen alueen luovuttamisesta kaatopaikaksi.

Pasilan kaatopaikan lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä. Koska uusien kaatopaikkojen löytäminen käy yhä vaikeammaksi sen mukaan kuin kaupunkiasutus kasvaa, teki osasto yleisten töiden lautakunnalle ehdotuksen jätteiden polttouunin rakentamisesta Helsinkiin. Polttolaitos suunniteltiin rakennettavaksi Suvilahden sähkövoimalaitoksen välittömään läheisyyteen, jolloin laitoksessa kehitetty höyry siellä saataisiin muunnetuksi sähkövoimaksi. Suunnitelma tuli ennen vuoden loppua hyväksytyksi myös kaupunginvaltuustossa, joka v:n 1950 talousarvioon päätti merkitä 10 milj. mk:n määrärahan alustavia töitä varten.

Töiden valvonnasta huolehti 3 sääntöpalkkaista ja 3 ylimääräistä työnjohtajaa.

Osaston eri työntekijäin keskimäärä viikkoa kohden näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Autonkuljettajia, laitoksen autoin	55	Vaunu- ja kasamiehiä	8
» omine autoineen	11	Mukavuuslaitosten siivoojia	8
Autonapumiehiä	75	Yhteensä	157

Osaston työnjohtajista oli 2 kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 127 päivää. Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä yhteensä 122, niistä 13 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 2 061. Eläkkeelle siirtyi 6 työntekijää ja 3 kuoli.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä käy ilmi seuraavasta:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	115	Vuosisopimukselliset	2 131
Ylimääräiset	37	Ylimääräiset	318
Yleiset käymälät	27	Uudisrakennukset	31
Vedenheittopaikat	56		

Hajoituskaivojen normaalityhjennys suoritettiin 870 talossa. Perinpohjainen tyhjennys kaivon korjausta varten toimitettiin 194 talossa. Sitäpaitsi tyhjennettiin 196 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu rautatievaunuihin	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³				
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	201 049	4 766	5 897	—	211 712
Makkilantaa	—	2 765	—	490	3 255
Hajoituskaivojätteitä	—	2 142	—	—	2 142
Tuhkaa	11 522	—	—	—	11 522
Yhteensä	212 571	9 673	5 897	490	228 631

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin siellä seuraavaa määrä eläinten raatoja: koiria 212, kissoja 96 ja muita eläimiä 3, yhteensä 311 eläinraatoa.

Korjaamo. Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töistä huolehti sääntöpalkkainen esimies apunaan tilapäinen tuntikirjuri. Työntekijöitä oli korjaamossa yhteensä 44, joista 34 ammattimiestä, 8 aputyöntekijää ja kaksi naista. Korjaamon työntekijäin sairaustapausten lukumäärä oli 43, niistä 5 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 826. Yksi korjaamon työntekijä siirtyi kertomusvuonna eläkkeelle. Korjaamon esimiehen valvontaan kuuluivat myös osaston autotallit Mannerheimintien varrella sekä talosta Hämeentie 92 vuokrattu autotalli. Osaston autokanta käsitti vuoden lopussa seuraavat moottoriajoneuvot:

Kuorma-autoja	62	Auraustraktoreita	10
Kasteluautoja	8	Kaivontyhjennysautoja	2
Lakaisukoneita	5	Moottoripyöriä	1
Tiehöyliä	8		

Autojen korjauskustannukset nousivat kertomusvuonna 5 309 788 mk:aan ja polttoainekustannukset 6 261 783 mk:aan.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden talousarvioon ja lisätalousarvioon oli eri töitä varten merkitty seuraavat määrärahat:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito Kanta-Helsingin alueella	38 612 700	48 122 797	— 9 510 097
Sama liitosalueella	3 956 600	6 922 218	— 2 965 618
Satama-alueiden puhtaanapito	5 387 000	8 497 015	— 3 110 015
Sopimusten mukainen katupuhtaanapito	11 189 200	15 744 063	— 4 554 863
Yleiset mukavuuslaitokset, kuormausasemat ja kaatopaikat	6 545 300	11 204 906	— 4 659 606
Sopimusten mukainen kiinteistöpuhtaanapito	44 243 164	54 172 742	— 9 929 578
Yhteensä	109 933 964	144 663 741	— 34 729 777

Määrärahat eivät riittäneet pääasiallisesti siitä syystä, ettei talousarviota laadittaessa ollut otettu huomioon kaikkia palkkoihin vaikuttavia seikkoja, sekä sitä, että vuoden lopussa sattui runsaita lumisateita, jätemäärä lisääntyi ja uusia kaatopaikkoja otettiin käytäntöön.

Osaston tulot olivat taas seuraavat:

Talousarvion momenttinimike	Tulot talousarvion mukaan, mk	Tulot tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (—), mk
Yksityisten katuosuuksien puhtaanapito	11 500 000	9 801 787	— 1 698 213
Kaup. kiinteistöjen katuosuuksien puhtaanapito	4 000 000	4 418 059	+ 418 059
Yksityisten kiinteistöjen puhtaanapito	46 000 000	50 954 671	+ 4 954 671
Kaup. kiinteistöjen puhtaanapito	2 200 000	3 469 669	+ 1 269 669
Valtion apu maantiejatkeiden puhtaanapidosta	600 000	779 791	+ 179 791
Satama-alueiden puhtaanapito	5 987 000	5 987 000	—
Yleiset käymälät	10 000	16 114	+ 6 114
Jätteiden myynti	700 000	1 072 487	+ 372 487
Sekalaiset tulot	200 000	333 238	+ 133 238
Yhteensä	71 197 000	76 832 816	+ 5 635 816

Tiliviraston

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 6 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 28 039, laskutuksia 3 263 ja lähetettyjä kirjelmiä 1 797.

Tiliviraston toiminnan laajuus selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Debet, mk	Kredit, mk
Edellisiltä vuosilta siirtyneet työmäärärahat	233 068 727	1 014 346 151
Kertomusvuoden talousarviotyöt	1 818 131 781	1 756 403 305
Kaupunginkassan tilit	2 570 357 098	1 934 291 603
Ennakkovarat	29 339 799	24 724 816
Kaupungin muiden laitosten tilit	414 851 581	414 851 581
Ylimääräiset työt	504 940 757	489 305 578

	Kredit, mk	Debet, mk
Tarveaineet ja konepajat	526 183 277	401 011 348
Verohuoltotoimisto	14 759 477	14 759 477
Leski- ja orpokassa	383 144	383 144
Tuloveroennakko	125 143 532	125 143 532
Menojäämät	70 330 524	134 254 948
Tulojäämät	48 720 362	25 427 832
Rakennustoimiston tulot	142 117 892	163 424 636
Yhteensä	6 498 327 951	6 498 327 951

Rakennustoimiston käsikassan rahanvaihto nousi 125 808 504 mk:aan.

Tilivirastoa varten myönnettyjä määrärahoja oli yhteensä 3 122 550 mk ja menot nousivat 3 074 824 mk:aan. Momentille korvaus kannannasta sisältyvää määrärahaa ylitettiin 47 726 mk, jota vastoin sääntöpalkkaisia virkoja varten myönnetyistä määrärahoista kertyi säästöä 59 230 mk, tilapäisen työvoiman määrärahoista 34 950 mk, painatus- ja sidontamäärärahoista 1 040 mk ja tarverahoja varten varatuista määrärahoista 482 mk.

35. Liikennelaitos

Liikennelaitoksen toimintakertomus[1]) v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Liikennelaitoksen toiminta v:n 1949 alkupuoliskolla osoitti vakiintumista niin menoihin kuin tuloihinkin nähden ja aina lokakuuhun saakka saatettiin odottaa kohtalaista tulosta toiminnasta. Kun kuitenkin marraskuussa tapahtui palkkojen korotus taannehtivasti helmikuun alusta ja sähkön hintaakin oli kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti korotettu, oli luonnollista, etteivät toiveet tässä suhteessa täyttyneet. Näistä arvaamattomista seikoista huolimatta osoitti v:n 1949 tilinpäätös vaatimatonta voittoa.

Liikenne sujui kaikissa muodoissaan kertomusvuoden aikana verrattain hyvin, mikä johtui edelleen kehitetystä ruuhkavaunujärjestelmästä ja myöskin siitä, että liikkuvaa kalustoa voitiin suoritetuilla uudishankinnoilla lisätä. Varsinkin olivat uudet autolinjat hyvin suosittuja, vaikkakin niitä aluksi moitittiin sanomalehtikirjoituksissa. Matkustajien lukumäärä vaunukilometriä kohden laski luonnollisesti edelleenkin, koska ylikuormituksen vähentämiseksi vaunuja lisättiin liikenteeseen.

Vaunuhalleista ja huoltopaikoista oli edelleenkin ankara puute. Tilanne ei voi helpottua ennen kuin uudet raitiovaunu- ja omnibushallit valmistuvat, minkä pitäisi tapahtua parin vuoden kuluttua.

Ajomaksut ovat pysyneet muuttumattomina joulukuun 1 p:stä 1948 lukien. Kuitenkin edellä mainitut palkkojen ja sähkövirran hinnan korotukset sekä tulossa oleva 7 %:n yleiskorotus aikapalkkoihin eivät tietenkään voi olla vaikuttamatta ajomaksujen hintoihin, jos pidetään kiinni itsekannattavaisuusperiaatteesta.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat v. 1949 puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana professori E. Suolahti sekä jäseninä kunnaneläinlääkäri A. Backman, insinööri Y. Enne, raitiovaunun kuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, kunnallisraatimies Y. Similä, konepuuseppä J. V. Turunen ja johtaja J. V. Vuortama.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 28 ja pöytäkirjain pykäläluku 760. Kirjelmiä ja anomuksia, jotka lautakunta oli käsitellyt tai joista oli lähetetty esitys kaupunginhallitukselle tai palkkalautakunnalle, oli yhteensä 1 321. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 610 ja otteiden 325.

Lautakunnan päätökset. Jälempänä mainittuihin päätöksiin eivät sisälly lähete- ja väliastepäätökset, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen sekä palkkalautakunnan lähettämät päätökset, vähäpätöisistä asioista tehdyt päätökset, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä, samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevat päätökset, paitsi mikäli ne olivat periaatteellista laatua. Lopulliset päätökset koskivat mm. seuraavia asioita: kadotetun vapaalipun löytäjälle maksettavaa palkkiota ym. asiaan liittyviä kysy-

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1951.

myksiä [1]); henkilökunnan kouluttamista varten valmistettavaa elokuvaa [2]); 14 000 mk:n suuruisen palkkion maksamista työnjohtaja K. Vaseniukselle siirto- ja nostolaitetta koskevasta keksinnöstä [3]); lämminvesilaitteiden ja käymälän rakentamista sekä apudieselmoottorin hankkimista Korkeasaaren lauttaan [4]); v:n 1949 jäsenmaksun suorittamista International Union of Public Transport -nimiselle yhdistykselle [5]); raitiovaunujen sähkölämmitystä pakkasella [6]); suojapukujen jakamista liikennelaitoksen työntekijöille [7]); aikatarkkailulaitteiden hankkimista [8]); henkilökunnan yhdistystoiminnan tukemiseksi jaettavia apurahoja [9]); aikataulukaappien sijoittamista liikennelinjoille [10]); Askolassa sijaitsevan kenttäsahan myymistä [11]); tapaturmassa turmeltuneiden vaatteiden korvaamista V. Röngälle [12]); tietojen antamista laitoksen taloudellisesta tilasta lautakunnan jäsenille [13]); eräiden rahastajien erottamista 2 kuukaudeksi kurinpidollisista syistä [14]); liikenteen järjestelyä eräinä juhlapäivinä [15]); tietojen antamista lehdistölle [16]); liikennehenkilökunnalle suoritettavaa korvausta vappuna ym. juhlapäivinä suoritetusta työstä [17]); kaupungin virastoille ja laitoksille myytävien koko- ja puolivuosilippujen hintoja [18]); 31. liikennelinjan maksujen järjestelyä [19]); Helsingin kansakoulujen käyttöön tarkoitetun liikennekulttuuri-opetuselokuvan lisäkustannusten suorittamista [20]); vieraanvaraisuuden osoittamista [21]); liikenneinsinöörin 38. palkkaluokan ja rataosaston konepajan 35. palkkaluokan teknikko-työnjohtajan virkojen perustamista sekä korjauspajan esimiehen ja rataesimiehen virkojen lakkauttamista [22]); Laajasalon kylässä olevan tilan tienhoitomaksujen ennakkosuoritusten maksamista [23]); koululaisten kertalipuista annettuja määräyksiä [24]); talousarviota ja uudishankintamäärärahoja koskevia ehdotuksia [25]); ns. Fordin entisen autohallirakennuksen korjaustöitä sekä kaikkien liikennelaitoksen autojen palovakuuttamista [26]); liikennelaitoksen talosta vapautuvan huoneiston vuokraamista lastentarhaksi [27]); Unionin- ja Kaisaniemenkadun risteyksen raitiotiepysäkkien siirtämistä ja liikenteen väliaikaista järjestelyä [28]); vaunuhallien piirustusten ym. laadituttamista [29]); Töölönkatu 49:ssä olevan entisen kahvilahuoneiston vuokraamista [30]); hallitilan luovuttamista Suomen autoklubille 30-vuotisjuhlien ajaksi [31]); ansiomerkkien jakamista 62 liikennelaitoksen palveluksessa olevalle [32]); jäsenten valitsemista liikenneohjesääntökomiteaan [33]); asiantuntijoiden kutsumista Tukholmasta uusien vaunuhallien ja ratapihojen suunnittelua varten [34]); muisto-ansiomerkin antamista professori Suolahdelle hänen 70-vuotispäivänään [35]); suojakatoksen sijoittamista Maunulaan [36]); Kulosaaren vanhan sillan purkamisesta aiheutuvan radan ja johtojen siirtoa [37]); liikennehenkilökunnan ns. tungosaikavuoron työaikaa [38]); liikennelaitoksen henkilökunnan vapaalippuoikeutta [39]); liikennelaitoksen henkilökunnan valtuuston 21. 11. 1949 tekemän päätöksen mukaisia palkkojen korotuksia [40]); kuljettajien ja rahastajien vakuuttamista ns. kolmannen miehen vastuun varalta [41]); Volvo-autojen maksamiseen tarvittavia Ruotsin kruunuja [42]); 10 000 mk:n suuruisen palkkion maksamista työnjohtaja N. Janssonille linjapylväiden valmistamismenetelmää koskevasta aloitteesta [43]); seuraavia hankintoja: 10 kpl Scania-Vabis B-22 -merkkisen linja-autonalustan tilaamista [44]), 10 kpl Volvo-merkkisen 60 hengen linja-autonalustan sekä niihin tarvittavien korirakenteiden ostamista [45]), henkilöauton ostamista [46]), 10 autonkorin tilaamista Karia oy:ltä [47]), 10 kpl Volvo V-532 -merkkisen linja-autonkorin tilaamista Valmetilta [48]) ja 950 tonnin raitiotiekiskomäärän tilaamista [49]);

---

[1]) Liik.l.lk. 4 p. helmik. 65 §. — [2]) S:n 4 p. helmik. 68 § ja 17 p. kesäk. 356 §. — [3]) S:n 4 p. helmik. 72 §. — [4]) S:n 4 p. helmik. 81 §. — [5]) S:n 18 p. helmik. 106 §. — [6]) S:n 18 p. helmik. 110 §. — [7]) S:n 18 p. helmik. 124 §. — [8]) S:n 11 p. maalisk. 154 §. — [9]) S:n 11 p. maalisk. 155 §, 22 p. heinäk. 448 § ja 25 p. marrask. 678 §. — [10]) S:n 11 p. maalisk. 156 §. — [11]) S:n 1 p. huhtik. 194 §. — [12]) S:n 1 p. huhtik. 198 §. — [13]) S:n 22 p. huhtik. 243 §. — [14]) S:n 22 p. huhtik. 244 § ja 3 p. kesäk. 328 §. — [15]) S:n 22 p. huhtik. 246 §. — [16]) S:n 11 p. toukok. 256 § ja 1 p. heinäk. 392 §. — [17]) S:n 11 p. toukok. 269 § ja 21 p. jouluk. 728 §. — [18]) S:n 17 p. kesäk. 362 §. — [19]) S:n 17 p. kesäk. 370 §. — [20]) S:n 1 p. heinäk. 393 §. — [21]) S:n 1 p. heinäk. 394 §, 8 p. heinäk. 429 § ja 30 p. syysk. 562 §. — [22]) S:n 1 p. heinäk. 395 § ja 9 p. jouluk. 707 §. — [23]) S:n 8 p. heinäk. 426 §. — [24]) S:n 22 p. heinäk. 442 §. — [25]) S:n 19 p. elok. 493 §. — [26]) S:n 2 p. syysk. 508 §. — [27]) S:n 2 p. syysk. 513 §. — [28]) S:n 30 p. syysk. 564 §. — [29]) S:n 7 p. lokak. 587 §. — [30]) S:n 7 p. lokak. 590 §. — [31]) S:n 28 p. lokak. 619 §. — [32]) S:n 28 p. lokak. 620 §. — [33]) S:n 28 p. lokak. 624 §. — [34]) S:n 28 p. lokak. 629 §. — [35]) S:n 11 p. marrask. 641 §. — [36]) S:n 11 p. marrask. 657 §. — [37]) S:n 11 p. marrask. 658 §. — [38]) S:n 11 p. marrask. 659 §. — [39]) S:n 25 p. marrask. 685 §. — [40]) S:n 25 p. marrask. 686 §. — [41]) S:n 21 p. jouluk. 728 §. — [42]) S:n 23 p. jouluk. 738 §. — [43]) S:n 23 p. jouluk. 744 §. — [44]) S:n 18 p. helmik. 120 §. — [45]) S:n 7 p. huhtik. 217 §. — [46]) S:n 22 p. huhtik. 241 §. — [47]) S:n 3 p. kesäk. 339 §. — [48]) S:n 5 p. elok. 474 §. — [49]) S:n 14 p. lokak. 604 §.

kolmen Büssing Nag-merkkisen linja-auton myymistä [1]); n. 25 käytetyn auton myymistä [2]); kahden Askolan sahan vajan sekä neljän käytetyn sorvin myymistä [3]); Volvo B-23 -merkkisen linja-auton myymistä [4]); liikennelaitoksen Oy. Helsingin autokoritehdas ab:n alueella olevien vajojen myymistä ko. tehtaalle [5]).

Lisäksi lautakunta ratkaisi useita asioita, jotka koskivat: virkavapauden myöntämistä henkilökunnan ammattikursseille osallistumista varten; virkavapauden ajalta myönnettyjä palkkaetuja sekä kurssimaksujen suorittamista lautakunnan käytettävissä olevista varoista; raitiotie-, omnibus-, johdinauto- ja laivaliikennettä ja niihin liittyviä kysymyksiä; tilapäisen liikenteen järjestämistä; omnibusautojen tilapäiskäyttöä; henkilökunnan aiheuttaman vahingon korvausmäärän määräämistä; vuosilipun osto-oikeuden, vapaalippujen ja alennuslippujen myöntämistä; liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista; uusien pysäkkien käytäntöön ottamista, vanhojen poistamista tai siirtämistä; raitiotie- ja linja-autokorokkeita sekä sairausloman ja virkaloman myöntämistä.

Esitykset. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: löytötavaratoimiston pitämisluvan uusimista ja ko. toimiston ohjesäännön muuttamista [6]); lautakunnan oikeuttamista ylittämään määrärahojaan [7]); viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksesta tehdyn esityksen toistamista [8]); kansakoululaisten kouluopetuksessa käytettävän liikenne-elokuvan valmistamista [9]); poliisilaitoksen veloittamista virkapukuisten poliisimiesten matkoista liikennelaitoksen kulkuneuvoilla [10]); eräiden liikennelaitoksen viranhaltijain lähettämistä virka- ja opintomatkoille Tukholmaan [11]); raitiotieliikenteen vaatimia katujen levennys- ym. töitä [12]); liikennelaitoksen hallinto- ja varastorakennuksen piirustusten laadituttamista [13]); korvauksen suorittamista Oy. Helsingin ympäristön autolinjat ab:lle [14]); Korkeasaaren lautan lähtöpaikan järjestelyä, Pohjoissatamassa sijaitsevan virvokkeiden myyntikojun poistamista ja eräiden määrärahain ottamista lisätalousarvioon [15]); vaihtosopimuksen tekemistä halkotoimiston autovarikkorakennuksesta, määrärahan varaamisesta ko. rakennuksen kunnostamiseen sekä Munkkisaarenkadun leventämistä [16]); Askolassa sijaitsevan kenttäsahan myymistä [17]); hallitilan vuokraamista Ruskeasuon ratsastushallista henkilöautoa varten [18]); uuden liikennesuunnitelman mukaisesti laaditun raitiotieaikataulun vahvistamista [19]); liikennelaitoksen v:n 1948 toimintakertomuksen ja liikennelaitoksen lautakunnan v:n 1948 toimintakertomuksen hyväksymistä [20]); alueen tai tontin varaamista raitiotie- ja linja-autohalleja varten [21]); juhannusliikenteen järjestelyä sekä korvauksen suorittamista juhannusaattona klo 18 jälkeen suoritetusta työstä [22]); asianomaisen luvan anomista liikennelaitoksen ruiskumaalaamolle [23]); kuluvan vuoden lisätalousarviota [24]); halkotoimiston autovarikkorakennuksen käyttämistä [25]); Suomen matkatoimisto oy:n avustusanomusta [26]); Vallilan raitiovaunuhallin keskuslämmityskattilan uusimista varten tarvittavaa määrärahaa [27]); pysäköimisen kieltämistä eräällä Fredrikinkadun osalla [28]); koululaisille ja invalideille myönnettyjen matkalippualennusten aiheuttaman tulovähennyksen korvaamista [29]); 1. 9. 1949 voimaantulevien aikataulujen vahvistamista [30]); ratsastushallin tiloista maksetun vuokran ennallaan pysyttämistä [31]); ns. liikennekomitean asettamista [32]); Kaisaniemenkadun liikenteen järjestelyä [33]); pysäköimisen kieltämistä linja-autolinja 17:n reitin eräillä osilla [34]); lautakunnan aloitetoimikuntiin valitsemia ehdokkaita [35]); luvan myöntämistä liikennelaitoksen autoille pysäköidä jalkakäytävälle Eurantien 5, 7 ja 9:n kohdalla [36]); konepajan tuotantokomitean lähettämistä tutustumismatkalle Tampereelle kaupungin kustannuksella [37]); s/s J. L. Runebergin ja Korkeasaaren lautan palovakuuttamista telakallaolon aikana [38]); ratainsinööri Sariolan lähettämistä

[1]) Liik.l.lk. 11 p. toukok. 270 ja 271 §. — [2]) S:n 1 p. heinäk. 390 §. — [3]) S:n 1 p. heinäk. 391 §. — [4]) S:n 16 p. syysk. 549 §. — [5]) S:n 7 p. lokak. 588 §. — [6]) S:n 14 p. tammik. 20 §. — [7]) S:n 14 p. tammik. 28 § ja 17 p. kesäk. 356 §. — [8]) S:n 4 p. helmik. 55 §. — [9]) S:n 4 p. helmik. 68 §. — [10]) S:n 18 p. helmik. 116 §. — [11]) S:n 18 p. helmik. 120 §, 11 p. maalisk. 160 § ja 1 p. huhtik. 195 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 122 ja 123 §. — [13]) S:n 11 p. maalisk. 157 §. — [14]) S:n 11 p. maalisk. 159 §. — [15]) S:n 1 p. huhtik. 184 §. — [16]) S:n 1 p. huhtik. 185 §. — [17]) S:n 1 p. huhtik. 194 §. — [18]) S:n 1 p. huhtik. 196 § — [19]) S:n 7 p. huhtik. 223 §. — [20]) S:n 22 p. huhtik. 243 § ja 11 p. toukok. 262 §. — [21]) 11 p. toukok. 259 §, 3 p. kesäk. 323 § ja 25 p. marrask. 684 §. — [22]) S:n 3 p. kesäk. 316 §. — [23]) S:n 3 p. kesäk. 325 §. — [24]) S:n 3 p. kesäk. 326 §. — [25]) S:n 3 p. kesäk. 327 §. — [26]) S:n 3 p. kesäk. 335 §. — [27]) S:n 22 p. heinäk. 438 §. — [28]) S:n 22 p. heinäk. 443 §. — [29]) S:n 22 p. heinäk. 445 §. — [30]) S:n 5 p. elok. 476 §. — [31]) S:n 5 p. elok. 486 §. — [32]) S:n 16 p. syysk. 541 §. — [33]) S:n 30 p. syysk. 564 §. — [34]) S:n 30 p. syysk. 565 §. — [35]) S:n 30 p. syysk. 572 §. — [36]) S:n 30 p. syysk. 575 §. — [37]) S:n 7 p. lokak. 589 §. — [38]) S:n 14 p. lokak. 603 §.

Ranskaan vastaanottamaan tilattuja ratakiskoja [1]); Suomen automobiiliklubin liikennelaitoksen autonkuljettajille myöntämien ansiomerkkien kustannusten suorittamista [2]); korjauspajan esimiehen viran uudelleen järjestämistä [3]); Kulosaaren sillalla olevien raiteiden, johtojen ja pylväiden siirtämiskustannusten suorittamista [4]); Velodromin lähellä olevan raitiotiepysäkin siirtämisestä tehdyn päätöksen peruuttamista [5]); katujen luokittelun muutoksia [6]); uudenvuoden liikenteen järjestelyä [7]); liikenneluvan uudistamista tai anomista eräille omnibuslinjoille [8]); raitiotielinja 7:n poistamista sekä 12 ja H linjojen järjestelyä [9]); eräiden autolinjojen reittien järjestämistä, liikenteen aloittamista, vuorojen lisäämistä ym. eräillä linjoilla [10]); suojakorokkeiden ja suojakaiteen rakentamista eräille raitiovaunupysäkeille [11]); liikennelaitoksen viranhaltijalta varastetun laitoksen omaisuuden korvaamista [12]); sekä 50 % alennuksen myöntämistä eräiden retkikuntien jäsenille [16]).

Palkkalautakunnalle tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: kahden viranhaltijan palkkakuoppakorotusten toteuttamista [13]); täyden palkan maksamista kilpailuihin tai kursseille osallistumista varten myönnetyn virkavapauden ajalta [14]); sekä eräiden rataosaston työntekijöiden kesälomia [15]).

Lausunnot. Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Kaartinmaneesin käyttöoikeutta ja muuttamista autotalliksi [16]); verotusvalmisteluviraston vuosilippuanomusta [17]); Tammelundin liikenteen hoitamista [18]); kaupungin aloitetoimikunnan järjestämistä [19]); siirto-oikeuden käytäntöön ottamista [20]); poliisilaitoksen ehdotusta suoja-aitausten ja suojateiden asettamisesta Erottajalle [21]); kaupungin kustantamia työpukuja [22]); liikennelinjaa Helsinki—Tapaninkylä koskevia lautakunnan lausuntoja [23]); A. F. Wahlströmin vahingonkorvausta [24]); Ruotsalaisen teatterin anomusta henkilö- ja tavarankuljetuksesta Turkuun [25]); komitean mietintöä yhteisestä laivaväestä satamalaitokselle ja liikennelaitokselle [26]); korvauksen myöntämistä v:n 1918 tapahtumien johdosta erotetuille tai heidän leskilleen [27]); Vartiokylän ja Marjaniemen asukkaiden anomusta esikaupunkilinjojen lippujen hintojen muuttamisesta [28]); varoitusmerkkivalon asettamista Nordenskiöldin kadulta Pasilaan johtavien teiden risteykseen [29]); Koskelantien liikennöimistä [30]); Mannerheimintien erään osan poikkileikkausta [31]); konepajakomitean mietintöä [32]); Viisikulman liikennekorokkeen siirtämistä [33]); eräiden Haagan asukkaiden anomusta Haagan raitiotielinjan päätepysäkistä tehdyn päätöksen muuttamisesta [34]); Oulunkylästä Pukinmäelle johtavalla tiellä olevan sillan uusimista [35]); Korkeasaaren lautan varustamista vesipumpulla [36]); Vallilan hallin lisärakennusta [37]); linja 21:n liikennettä ja aikatauluja [38]); poliisien ilmaista matkustusoikeutta [39]); odotuspenkin asettamista kunnalliskodin pysäkille [40]); liikenneturvallisuuden parantamista Arabian tehtaan edustalla [41]); työvoiman vaihtoa Tukholman raitioteiden kanssa [42]); selvitystä liikennelaitoksen rakennustoiminnasta [43]); Etel. Hesperiankadun ja Runeberginkadun risteyksen jalkakäytävän pyöristämistä [44]); linja-autopysäkkien siirtoa Mäkelänkadulla [45]); liikennelaitoksen henkilökunnan palkkojen kuoppatasausta [46]); ratsastushallin vapauttamista ratsastusta varten [47]); koirien kuljetusta raitiovaunuissa ja linja-autoissa [48]); Aleksanteri II:n patsaan ympäristön järjestelystä tehtyä aloitetta [49]); 24. pohjoismaisen kirurgikongressin kuljetuksia [50]); ehdotusta Marja-

---

[1]) Liik.l.lk. 14 p. lokak. 604 §. — [2]) S:n 14 p. lokak. 606 §. — [3]) S:n 28 p. lokak. 621 §. — [4]) S:n 11 p. marrask. 658 §. — [5]) S:n 9 p. jouluk. 711 §. — [6]) S:n 23 p. jouluk. 739 §. — [7]) S:n 23 p. jouluk. 753 §. — [8]) S:n 18 p. helmik. 112 § ja 11 p. maalisk. 153 §. — [9]) S:n 11 p. maalisk. 143 §. — [10]) S:n 1 p. huhtik. 188 §, 22 p. huhtik. 242 §, 3 p. kesäk. 336 § ja 23 p. jouluk. 734 §. — [11]) S:n 3 p. kesäk. 313 ja 322 §. — [12]) S:n 18 p. helmik. 127 §. — [13]) S:n 8 p. heinäk. 425 § ja 25 p. marrask. 689 §. — [14]) S:n 2 p. syysk. 518 §. — [15]) S:n 14 p. tammik. 22 §, 18 p. helmik. 107 §, 30 p. syysk. 569 § ja 23 p. jouluk. 743 §. — [16]) S:n 28 p. lokak. 623 §. — [17]) 14 p. tammik. 10 §. — [18]) S:n 14 p. tammik. 13 §. — [19]) S:n 14 p. tammik. 14 §. — [20]) S:n 4 p. helmik. 56 §. — [21]) S:n 4 p. helmik. 57 § ja 11 p. marrask. 648 §. — [22]) S:n 4 p. helmik. 59 §. — [23]) S:n 4 p. helmik. 60 §. — [24]) S:n 4 p. helmik. 80 §. — [25]) S:n 11 p. maalisk. 137 § ja 16 p. syysk. 537 §. — [26]) S:n 11 p. maalisk. 139 §. — [27]) S:n 11 p. maalisk. 140 §. — [28]) S:n 11 p. maalisk. 141 §. — [29]) S:n 1 p. huhtik. 180 §. — [30]) S:n 1 p. huhtik. 182 §. — [31]) S:n 1 p. huhtik. 183 §. — [32]) S:n 1 p. huhtik. 186 §. — [33]) S:n 1 p. huhtik. 187 §. — [34]) S:n 1 p. huhtik. 192 §. — [35]) S:n 1 p. huhtik. 200 §. — [36]) S:n 7 p. huhtik. 218 §. — [37]) S:n 7 p. huhtik. 220 §. — [38]) S:n 22 p. huhtik. 230 §. — [39]) S:n 22 p. huhtik. 231 §. — [40]) S:n 22 p. huhtik. 232 §. — [40]) S:n 22 p. huhtik. 233 §. — [41]) S:n 22 p. huhtik. 235 §. — [42]) S:n 22 p. huhtik. 236 §. — [43]) S:n 11 p. toukok. 258 §. — [44]) S:n 11 p. toukok. 260 §. — [45]) S:n 11 p. toukok. 621 §. — [46]) S:n 11 p. toukok. 263 §. — [47]) S:n 20 p. toukok. 290 §. — [48]) S:n 20 p. toukok. 297 §. — [49]) S:n 3 p. kesäk. 309 §. — [50]) S:n 3 p. kesäk. 310 §.

niemen suunnan liikenteen parantamiseksi [1]); liikennelinja 17:n pohjoispään järjestämistä [2]); autonkuljettaja V. J. Halmesvaaran korvausvelvollisuuden alentamista tai poistamista [3]); kaupungin ja Suomenlinnan välisen liikenteen järjestelyä [4]); rahastaja H. Ahosen valitusta loma-asiassa [5]); liikennelaitoksen henkilökunnan vapaita matkoja koskevaa esitystä [6]); isännättömien teiden komitean mietintöä [7]); kaupungin sisäistä liikennettä haittaavien epäkohtien parantamista [8]); Lauttasaaren sillan itäpään jalankulkijaliikenteen järjestelyä [9]); kortteliin n:o 721 muodostettavan asuntotontin myymistä ja raitiotieraiteiden järjestelyä sen johdosta [10]); linja-autolinja 15:n reittiä [11]); pysäköimiskieltomerkkien asettamista Lastenlinnantielle [12]); liikenteen järjestelyä Hakaniementorilla sekä Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun risteyksessä [13]); rahastaja E. Nybergin valitusta [14]); eräiden katujen luokituksen muuttamista [15]); Hietalahdentorin etelänurkkauksen järjestelyä [16]); Unionin- ja Kaisaniemenkadun risteyksen uudelleen järjestämistä [17]); tilintarkastajien v:n 1948 kertomuksen Alutroll nimistä johdinta koskevaa kohtaa [18]); työtehotoimiston mietintöä varastonhoidon tehostamisesta kaupungin laitoksissa [19]); liikennejärjestyskomitean ehdotusta kaupungin uudeksi liikennejärjestykseksi [20]); poliisilaitoksen ehdotusta kaukolinja-asemapaikoista Länsi-Pakilassa [21]); raitiovaunulinjojen M ja 4.n yhdistämistä [22]); sorvaaja E. Westmanin valitusta vahingonkorvausta koskevasta päätöksestä [23]); yleisten töiden lautakunnan esitystä Pakilan tieverojen ylijäämän käytöstä [24]); raitiovaununkuljettajien O. Paltolan ja A. Gladin ikäkorotuksia [25]); koululaisten liikenneopetuksen tehostamista koskevaa esitystä [26]); Punkaharju II -nimisen laivan myyntiä koskevaa tarjousta [27]); Kaisaniemenkadulla 23. 7. tapahtunutta raitiovaunun ja rakennustoimiston kuorma-auton yhteenajoa [28]); rahastaja M. Wasströmin palkatonta lomaa koskevaa valitusta [29]); Kulosaaren uuden sillan leveyttä [30]); Erottajan aukion liikenteen uudelleen järjestelyä [31]); linja-autopysäkin perustamista Pitäjänmäelle Valimontien risteykseen [32]); autolinja 51:n reitin jatkamista Askolantien kulmaan sekä maksurajojen poistamista [33]); eräiden liikennelupien myöntämistä tai uusimista, aikataulun muutoksia, liikennevuorojen ym. järjestelyä koskevia anomuksia; alennus- tai vapaalippujen myöntämistä; anomuksia kuljetusmaksujen alentamisesta tai maksuttomien kuljetusten järjestämisestä.

Palkkalautakunnalle annettiin lausunnot asioista, jotka koskivat: liikennelaitoksen ratatyöntekijäin palkkausta [34]) ja vaununkorjaaja O. Engblomin sairauslomaa [35]).

Lisäksi lautakunta antoi kielitaitosääntökomitealle lausunnon kielitaitosäännön tarkistamista koskevassa asiassa [36]) sekä ns. tilisääntökomitealle lausunnon komitean alustavasta ehdotuksesta kassa- ja tililaitoksen uusimiseksi [37]).

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1948 päättyessä 2 911 henkilöä ja v:n 1949 päättyessä 3 046 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

[1]) Liik.l.lk. S:n 3 p. kesäk. 312 § ja 5 p. elok. 477 §. — [2]) S:n 3 p. kesäk. 317 §. — [3]) S:n 3 p. kesäk. 330 §. — [4]) S:n 3 p. kesäk. 334 §. — [5]) S:n 17 p. kesäk. 361 §. — [6]) S:n 1 p. heinäk. 385 §. — [7]) S:n 8 p. heinäk. 412 §. — [8]) S:n 8 p. heinäk. 413 §. — [9]) S:n 8 p. heinäk. 414 §. — [10]) S:n 8 p. heinäk. 415 §. — [11]) S:n 8 p. heinäk. 416 §. — [12]) S:n 8 p. heinäk. 417 §. — [13]) S:n 8 p. heinäk. 420 §. — [14]) S:n 8 p. heinäk. 421 §. — [15]) S:n 22 p. heinäk. 439 §. — [16]) S:n 22 p. heinäk. 441 §. — [17]) S:n 22 p. heinäk. 444 §. — [18]) S:n 22 p. heinäk. 451 §. — [19]) S:n 16 p. syysk. 538 §. — [20]) S:n 16 p. syysk. 541 §. — [21]) S:n 30 p. syysk. 574 §. — [22]) S:n 28 p. lokak. 616 §. — [23]) S:n 11 p. marrask. 646 §. — [24]) S:n 11 p. marrask. 647 §. — [25]) S:n 11 p. marrask. 661 § ja 9 p. jouluk. 718 §. — [26]) S:n 25 p. marrask. 674 §. — [27]) S:n 9 p. jouluk. 708 §. — [28]) S:n 9 p. jouluk. 719 §. — [29]) S:n 9 p. jouluk. 721 §. — [30]) S:n 9 p. jouluk. 722 §. — [31]) S:n 23 p. jouluk. 732 §. — [32]) S:n 23 p. jouluk. 746 §. — [33]) S:n 23 p. jouluk. 747 §. — [34]) S:n 1 p. huhtik. 179 §. — [35]) S:n 22 p. huhtik. 239 §. — [36]) S:n 14 p. tammik. 15 §. — [37]) S:n 2 p. syysk. 506 §.

	1948	1949
Pääkonttori, liikennekonttori, lippukassat, pakettitoimistot, konttorisiivoojat ja vahtimestarit	76	79
Raitiotieliikenne	1 403	1 366
Omnibusliikenne	415	559
Rataosasto	223	216
Vaunuhallit ja korjauspajat	764	790
Vaatehtimo	22	28
Sairaanhoito	5	5
Tarvepuiden hankinta	2	—
Laivaliikenne	1	3
Yhteensä	2 911	3 046

Eläkkeensaajia oli v:n 1948 päättyessä 386 ja v:n 1949 päättyessä 412.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla touko—syyskuun aikana työskenteli liikenneosastolla tarpeellinen määrä ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 12 henkilöä.

Lääkärien toiminta. V. 1949 oli laitoksen poliklinikalla sairaskäyntien lukumäärä 20 290 oltuaan v. 1948 20 081. Kotikäyntien luku oli 430 ja uusille rahastajille pidettyjen terveydenhoitoa koskevien luentojen luku 6. Eniten sairausilmoituksia oli tammikuussa, 2 152, ja vähiten kesäkuussa, 1 074. Keuhkotarkastuksissa kävi 2 810 henkilöä.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 780. Tilillepanojen yhteismäärä oli 75 760 992 mk ja ottojen 58 455 000 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1949 17 305 992 mk. Vuoden aikana myönnettiin 1 850 lainaa lainamäärän noustessa 7 340 800 mk:aan. Kirjausvientien luku oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. V. 1949 oli talteenotettujen esineiden luku 7 804. Niistä 2 339 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1949 raitiotie- ja omnibusliikenteestä v:n 1948 vastaaviin lukuihin verraten:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1948	15 925 300	124 595 895	907 147 994	892 496 248	1 000 820 268	833 779 164
V. 1949	17 985 562	116 212 641	1 105 407 310	1 092 756 549	1 107 099 803	887 273 986
Erotus	+ 2 060 262	— 8 383 254	+198 259 316	+200 260 301	+106 279 535	+ 53 494 822
%	+12.9	— 6.7	+21.9	+22.4	+10.6	+ 6.4

Laivaliikenteestä oli tuloja 7 236 295 mk. V:n 1948 vastaava määrä oli 6 523 216 mk, joten lisäys oli 713 079 mk eli 10.9 %. Saman liikenteen menot nousivat 3 572 812 mk:sta 4 093 526 mk:aan lisäyksen ollessa siis 520 714 mk eli 14.6 %.

Raitiotiet

Liikenne. V. 1949 tehtiin raitiotieliikenteessä seuraavat muutokset: tammikuun 3 p:nä yhdistettiin linjat 1 ja 8 linjaksi 1; kesäkuun 1 p:nä lakkautettiin linja 7 ja muutettiin linjan 12 reitti kulkemaan Kuusitieltä Kirurgille ja linjan H reitti Haagasta Diakonissalaitokselle; kesäkuun 16 p:nä lakkautettiin linja 5, joka korvattiin autolinjalla 18.

Nämä muutokset huomioonottaen olivat vuorotiheydet raitiotielinjoilla elokuun 31 p:ään 1949 saakka seuraavat:

[1] Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. Tavaraliikenne on myös sisällytetty numeroihin.

Linja	Klo 6—n. 19 Juna-määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Klo 19—n. 23.30 Juna-määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Klo 23.30—1.30 Juna-määrä	Vuorotiheys, minuuttia
1. Salmisaari—Eira	14	7.5	12	8.8	—	—
2. Arkadia—Harjutori	6	7	6	7	—	—
3. Töölö—Eira—Kallio, kiertolinja	18	6	14	7.5	6	17
4. Meilahti—Hietalahti	8	6.5	6	8.5	—	—
6. Arabia—Maria	10	6	8	7.5	2	30
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	1	12	1	12	—	—
12. Kuusitie—Kirurgi	7	6.6	5	9.2	—	—
K. Käpylä—Kauppatori	7	8	6	9	2	30
M. Munkkiniemi—Erottaja	5	12	5	12	2	30
H. Haaga—Diakonissalaitos	7	11	7	11	—	—
Haaga—Hakaniemi	—	—	—	—	1	70
KB. Kulosaari—Kauppatori	3	20	3	20	1	50
Yhteensä	86	—	73	—	14	—

Edellä mainittujen 86 junan lisäksi asetettiin liikenteeseen tungosaikana klo 6—9 ja 15.30—19 40 ns. tungosaikajunaa. Vähentyneen matkustajamäärän vuoksi poistettiin kesäkuukausina liikenteestä 14 tungosaikajunaa.

Syyskuun 1 p:nä 1949 tulivat voimaan uudet aikataulut, joiden mukaan vakinaisten junien lukumäärää lisättiin klo 6—19 välisenä aikana 10:llä ja klo 19—23.30 välisenä aikana 7:llä. Yövaunujen lukua lisättiin 2:lla. Vuorotiheydet muuttuivat seuraavanlaisiksi:

Linja	Klo 6—n. 19 Juna-määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Klo 19—n. 23.30 Juna-määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Klo 23.30—1.30 Juna-määrä	Vuorotiheys minuuttia
1. Salmisaari—Eira	16	6.8	14	7.7	—	—
2. Arkadia—Harjutori	7	5.7	6	6.7	—	—
3. Töölö—Eira—Kallio, kiertolinja	20	5.2	14	7.3	6	17
4. Meilahti—Hietalahti	9	5.6	7	7.1	—	—
6. Arabia—Maria	11	5.5	9	6.7	2	30
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	1	10.5	1	14.5	—	—
12. Kuusitie—Kirurgi	8	5.8	6	7.7	—	—
K. Käpylä—Kauppatori	8	7	7	8	3	20
M. Munkkiniemi—Erottaja	5	12	5	12	2	30
H. Haaga—Diakonissalaitos	8	10	8	10	—	—
Haaga—Hakaniemi	—	—	—	—	2	35
KB. Kulosaari—Kauppatori	3	20	3	20	1	50
Yhteensä	96	—	80	—	16	—

Samanaikaisesti vähennettiin tungosaikajunien lukumäärää 40:stä 30:een.

Kuten edellisenäkin vuonna ylläpidettiin v. 1949 sunnuntaiaamuisin klo 7—9 harvennettua liikennettä linjoilla 1, 3, 6, K, M, H ja KB ja vasta klo 9 alkoi vakinainen liikenne kaikilla linjoilla.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitiotieliikennettä koskevia tilastollisia tietoja v:lta 1948 ja 1949:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia Kaikkiaan	Matkustajia Vkm kohden	Liikennetuloja, mk Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk Vkm kohden	Liikennemenoja, mk Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk Vkm kohden	Liikennemenoja, mk Matkustajaa kohden
V. 1948	11 627 767	102 630 778	8.83	671 480 550	57: 75	602 333 280	51: 80	5: 87
V. 1949	11 864 012	85 015 589	7.17	724 422 033	61: 06	609 616 175	51: 38	7: 17
Erotus	+236 245	—17 615 189	— 1.66	+52 941 483	+3: 31	+7 282 895	—0: 42	+1: 30
%	+2.0	—17.2	— 18.8	+7.9	+5.7	+1.21	—0.81	+22: 15

[1] Ks. alav. s. 306.

Liikkuva kalusto. Oy. Karia ab:n, Karjaa, v. 1947 toimittamista raitiotiemoottorivaunuista oli v. 1948 asennettu moottorit kolmeen. V. 1949 asennettiin moottorit muihin kahdeksaan vaunuun. Kertomusvuoden aikana edellä mainittu tehdas toimitti viisi perävaunua liikennelaitokselle. Edelleen ostettiin kaksi kippilaitteella varustettua Fordson Thames kuorma-autoa, neljä kiskojenlakaisulaitteella varustettua Fordson Major traktoria, kolme White puolitraktoria sekä yksi Carrimore-merkkinen kuorma-auton perävaunu.

Kahdesta Volvo merkkisestä linja-autosta muutettiin toinen asennuslinja-autoksi ja toinen johdinautoliikenteen kalustoautoksi. Porthaninkadun liikenneonnettomuudessa helmikuun 20 p:nä 1948 pahoin vaurioitunut perävaunu romutettiin. Niinikään romutettiin kaksi raitiovaunujen lumiauraa.

Kertomusvuoden päättyessä kuului vaunustoon 199 moottorivaunua, 252 perävaunua, 1 kiskonhiontamoottorivaunu, 1 hitsausmoottorivaunu sekä 1 perävaunu, 3 työmoottorivaunua, 1 kiskojenpuhdistusperävaunu, 2 ratajäähöylää, 1 erikoisjäähöylä, 28 raitiovaunujen lumiauraa, 2 Caterpillar lumiauraa, 13 asennus- ja kuorma-autoa, 2 asennuslinja-autoa, 1 kalustolinja-auto, 4 traktoria, 6 lumenkuljetusvaunua, 2 kuorma-auton perävaunua, 1 kuljetettava Coles-nosturi ja 1 raitiovaunukuljetusvaunu.

Raiteet. V. 1949 valmistui Nurmijärventien rakennustöiden yhteydessä Haagassa v. 1948 aloitettu, uudelle ratapenkereelle rakennettava raide. Uuden 305 ratametrin pituisen rautatiekiskoradan valmistuttua purettiin vanha rautatiekiskorata, jonka pituus oli 320 ratametriä. Vallilan raitiotiehallin ratapihalla suoritettujen muutostöiden yhteydessä rakennettiin Hauhontielle 95 ratametrin pituinen raidesilmukka. Kulosaaren ja Kuorekarin väliseltä vanhalta puusillalta siirrettiin uudelle penkereelle rataa 340 m.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 3 741.5 m. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 11 110 m:n matkalla yksinkertaista raidetta. Soraalusta muutettiin sepelialustaksi Isolla Puistotiellä Munkkiniemessä 100 ratametrin matkalla. Ratapölkkyjä vaihdettiin 460 kpl.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 82 597 m yksinkertaista raidetta sekä ratapiha- ja halliraiteiden pituus 10 049 m. Urakiskoraiteiden pituus oli 88 076 m ja rautatiekiskoraiteiden 4 570 m.

Kuluneiden vaihteiden tilalle asennettiin 26 uutta ja 9 käytettyä, mutta kunnostettua vaihdetta, 1 vaihde poistettiin ja sähköllä käänettäväksi asennettiin yksi. Vuoden päättyessä oli vaihteiden kokonaismäärä 238, nimittäin ratapihoilla 102 ja radoilla 136, joista sähköllä käännettäviä oli 25. Raideristeyksiä oli 43, joista radoilla oli 41 ja ratapihoilla 2.

Katuosuuksia korjattiin 13 131 m^2 nupukivillä ja 15 148 m^2 bitumipäällystyksellä.

Kivimurskaamossa valmistettiin 1 976 m^3 kivimurskaa.

Pyiväitä pystytettiin 26, poistettiin 24 ja vaihdettiin uusiin kaksi.

Ilmajohto. Hauhontielle asennettiin 120 m ilmajohtoa, Nurmijärventielle 320 m, Kuorekarin ja Kulosaaren väliselle ratapenkereelle 350 m sekä Vallilan ratapihalle 100 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 3 625 m, Haagasta poistettiin 350 m ja Kulosaaren sillan luota 400 m ilmajohtoa. Vuoden päättyessä oli ilmajohtojen yhteenlaskettu pituus 95 360 m.

Katuristeyksien sähkömerkinantovaloja asennettiin Tehtaankadun ja Kapteeninkadun risteyksen pohjoispuolelle sekä Katariinankadun ja Aleksanterinkadun risteykseen. Ison Roobertinkadun ja Annankadun risteyksessä vaihdettiin vaurioitunut merkinantovalo uuteen. Merkinantovalot poistettiin Tehtaankadun ja Kapteeninkadun läntisestä risteyksestä sekä Pursimiehenkadun ja Telakkakadun risteyksestä.

Kondensaattori radiohäiriöiden estämiseksi asennettiin Tehtaankadun ja Kapteeninkadun risteykseen. Kondensaattorien lukumäärä oli vuoden päättyessä 75.

Johtovikoja sattui kertomusvuonna 33 kertaa, joista 14 aiheutti liikennehäiriöitä liikenteen ollessa tämän johdosta keskeytyksissä 20 minuutista 4 tuntiin kerrallaan.

Autolinjat

Liikenne sisäisillä sekä muilla ilman vyöhykerajoja olevilla linjoilla oli seuraava:

Linja	Aika	Vuoro-tiheys, minuuttia
14. Eira—Töölöntori	1. 1.—23. 1.	4 ½
Eira—Naistenklinikka [1])	24. 1.—21. 12.	4 ½
	22. 12.—31. 12.	4
15. Erottaja—Naistenklinikka	1. 1.—23. 1.	6
Erottaja—Lastenlinna [2])	24. 1.—27. 9.	6
	28. 9.—31. 12.	5
16. Kruununhaka—Eira	1. 1.—30. 9.	8
	1. 10.—31. 12.	6 ½
17. Harjutori—Rautatientori	1. 1.—28. 1.	5
Harjutori—Erottaja	29. 1.— 2. 3.	4 ½
Harjutori—Koulupuistikko	3. 3.— 3. 4.	6
Harjutori—Kapteeninkatu [3])	4. 4.— 3. 6	7
Aleksis Kivenkatu—Merikatu [4])	14. 6.—113. 12.	6 ½
	14. 12.—31. 12.	6
18. Katajanokka—Etu-Töölö [5])	16. 6.—31. 8.	5
	1. 9.—31. 12.	3 ¾
20. Lauttasaari—Erottaja [6])	1. 1.—31. 12.	18
21. Arkadianaukio—Seurasaari [7])	1. 1.—31. 12.	30
23. Lauttasaari—Erottaja [6])	1. 1.—31. 12.	18
24. Lauttasaari—Erottaja [8])	1. 1.—31. 12.	36
31. Kivinokka—Sörnäisten apteekki [9])	25. 5.— 3. 10.	30

Seuraavasta luettelosta selviävät vuorotiheydet niillä esikaupunkilinjoilla, joilla on vyöhykerajat:

Linja	Aika	Vuoro-tiheys, minuuttia
25. Kaarela—Arkadianaukio [10])	1. 1.—31. 12.	60
32. Herttoniemi—Rautatientori [11])	1. 1.—31. 12.	45—60
33. Marjaniemi—Rautatientori [12])	1. 1.—31. 12.	65
35. Laajasalo—Rautatientori [13])	1. 1.—31. 12.	60
36. Jollas—Rautatientori [14])	1. 1.—31. 12.	65
37. Hevossalmi—Rautatientori [12])	1. 1.—31. 12.	65
41. Vartiokylä—Rautatientori [15])	1. 1.—31. 12.	30—35
50. Kumpula—Rautatientori [16])	23. 5.—31. 12.	40
51. Koskela—Rautatientori [17])	1. 1.—31. 12.	8
52. Pirkkola—Rautatientori [18])	1. 1.—31. 12.	60

[1]) Helmikuun 5 p:nä asetettiin 2 ruotsalaista johdinautoa liikenteeseen. — [2]) Syyskuun 28 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana 1 ylimääräinen auto tungos- ja aamiaisaikana. — [3]) 1 ylimääräinen auto tungosaikana. — [4]) Kesäkuun 17 p:n ja marraskuun 25 p:n välisenä aikana 1 ja marraskuun 26 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana 2 ylimääräistä autoa tungosaikoina. — [5]) Tungosaikoina oli ylimääräisiä autoja, kesäkuun 16 p:stä elokuun 31 p:ään 4, syyskuun 1 p:stä lokakuun 3 p:ään 6 ja lokakuun 4 p:stä joulukuun 31 p:ään 7 autoa sekä aamiaisaikoina elokuun 4 p:stä lokakuun 3 p:ään 3 ja lokakuun 4 p:stä joulukuun 31 p:ään 1 auto. — [6]) Tammikuun 1 p:stä 24 p:ään 1 ylimääräinen auto tungosaikoina. — [7]) Tammikuun 1 p:stä lokakuun 23 p:ään klo 7.15—18.45 ja lokakuun 24 p:stä joulukuun 31 p:ään klo 7.15—9.45 ja klo 14.15—18.45; sitä paitsi Erottajan—Seurasaaren linjaa liikennöitiin tammikuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään klo 18.40—23.10 yhden tunnin väliajoin. — [8]) Ainoastaan tungosaikoina 2 ylimääräistä autoa. — [9]) Ainoastaan tungosaikoina paitsi sunnuntaisin klo 18—21. — [10]) 1 ylimääräinen auto linjanosalla Arkadianaukio—Pitäjänmäki tungosaikoina. — [11]) Ainoastaan tungosaikoina paitsi sunnuntaisin klo 8—21.30. — [12]) Ylimääräinen auto tarvittaessa. — [13]) Ainoastaan tungosaikoina; kesällä sunnuntaisin koko päivän. — [14]) Ainoastaan tungosaikoina paitsi sunnuntaisin klo 7.35—18.55. — [15]) 3 ylimääräistä autoa tungosaikoina. — [16]) 1 ylimääräinen auto tungosaikoina.— [17]) Tammikuun 1 p:stä toukokuun 22 p:ään 2 ylimääräistä autoa tungosaikoina. — [18]) Tammikuun 1 p:stä joulukuun 15 p:ään 3 ja joulukuun 16 p:stä 31 p:ään 4 ylimääräistä autoa tungosaikoina.

53.	Itä Pakila—Rautatientori [1]	1. 1.—31. 12.	60
54.	Länsi Pakila—Rautatientori [2]	1. 1.—31. 12.	30
63.	Malmi—Rautatientori [1]	1. 1.—31. 12.	60

Sitä paitsi oli linjalla 23 Lauttasaari—Erottaja kertomusvuoden alusta tammikuun 23 p:ään lauantaisin 2 ja muina viikon päivinä 1 yövuoro sekä mainitulla linjalla ja linjoilla 37 Hevossalmi—Rautatientori, 41 Vartiokylä—Rautatientori sekä 54 Länsi Pakila—Rautatientori tammikuun 24 p:stä vuoden loppuun 2 yövuoroa kaikkina viikon päivinä.

Haagan oikaisuraiteen yhdistämisen vuoksi järjestettiin helmikuun 24—25 p:nä pendeliliikenne linja-autolla Ruskeasuolta Haagaan. Niinikään järjestettiin linja-autoilla pendeliliikenne Meilahdesta Munkkiniemeen lokakuun 8 p:nä raitiotiesillan korjaamisen vuoksi, kuten myös Pääskylänkadulta Kulosaareen raitiotieliikenteen ollessa keskeytyksissä marraskuun 16 p:stä 26 p:ään radan uudelle penkereelle siirtämisen takia.

Yhteisesti Suomen matkatoimiston kanssa järjestettiin 128 kiertomatkaa kaupungin alueella kesäkuun 25 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana uudella matkailuautolla. Mainitulla autolla ajettu kilometrimäärä oli 7 092.

Johdinautoliikennettä ylläpidettiin linjalla 14 Eira—Naistenklinikka, joskaan nykyinen 8 johdinautoa käsittävä vaunusto ei riittänyt linjan liikennöimiseen pelkästään johdinautoilla.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja v:lta 1948 ja 1949, johdinautoliikennettä lukuunottamatta:

	Vaunukilometrimäärä [3]	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1948	4 143 032	21 965 117	5.30	221 015 698	53: 35	231 445 884	55: 86	10: 54
V. 1949	5 631 741	28 214 414	5.01	337 285 201	59: 89	264 445 894	46: 96	9: 37
Erotus	+1 488 709	+6 249 297	—0.29	+116 269 503	+6: 54	+33 000 010	—8: 90	—1: 17
%	+35.9	+28.5	—5.5	+52.6	+ 12.3	+14.3	—15.9	—11.1

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1949 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1949	314 488	2 982 638	9.48	31 049 315	98: 73	13 211 917	42: 01	4: 43

Linja- ja kuorma-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle 30 uutta linja-autoa sekä 1 matkailuauto. Samanaikaisesti muutettiin viimeiset kuorma-autoina käytetyt linja-autot jälleen linja-autoiksi. Kahdeksan linja-autoa myytiin. Vaunusto käsitti vuoden päättyessä 143 linja-autoa, joista 22 suurta ja 120 keskikokoista sekä 1 matkailuauto. Auton etuauroja oli 8, joista 2 kärki- ja 6 siipiauraa. Linja-autovaunustosta oli vuoden lopussa 123 linja-autoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunustoon kuului 8 johdinautoa.

Johdinautojen johtoverkosto. Naistenklinikan—Eiran johdinautolinjan viimeistelytyöt suoritettiin tammikuussa. Vyöhyke-eristimiä asennettiin Töölöntorin kohdalle sekä Fredrikinkadun ja Arkadiankadun risteykseen. Syöttöjohtoja vedettiin raitiotien ilmajohdosta Töölöntorilla, Runeberginkadun ja Sammonkadun risteyksessä sekä Laivurin-

[1]) 1 ylimääräinen auto tungosaikoina. —[2]) Tammikuun 1 p:stä marraskuun 18 p:ään 1 ja marraskuun 19 p:stä joulukuun 31 p:ään 2 ylimääräistä autoa tungosaikoina. — [3]) Lukuunottamatta tavarankuljetusta, jota pääasiassa suoritettiin laitoksen omiin tarpeisiin vaunukilometrimäärän ollessa v. 1948 154 501 ja v. 1949 175 321

kadulla. Kampintorilla vedettiin syöttökaapeli johtoverkostosta Kampin muuntoasemalle sähkövirran saantia varten suoraan mainitulta asemalta. Tätä kaapelia ei sähkölaitos ole vielä voinut kytkeä virtaverkostoon. Tarpeelliset kiristyslaitteet asennettiin.

Töölön halliin n:o III sekä hallista Eino Leinonkatua pitkin Topeliuksenkadulle asennettiin johtoa yhteensä 560 m yksinkertaista johtoa. Johdinautojen johtoverkoston pituus oli siis vuoden päättyessä 8 960 m yksinkertaista johtoa.

Koeajojen jälkeen avattiin linja liikenteelle helmikuun 5 p:nä.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 19 kertaa, joista 10 aiheutti liikennehäiriöitä. Liikenne oli tällöin keskeytyksissä ½ tunnista 2 tuntiin kerrallaan.

Saha

Koska normaali-aikojen palattua puutavaran saanti ei tuottanut vaikeuksia, lakkautettiin laitoksen Askolassa sijaitsevan sahan toiminta ja sahan varastossa oleva sahattu puutavara, yhteensä 127 Std, siirrettiin laitoksen varastoihin Helsinkiin.

Laivaliikenne

Laitoksen höyryalus J. L. Runeberg oli purjehduskautena liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä huhtikuun 24 p:stä elokuun 1 p:ään, minkä jälkeen reittiä liikennöitiin uudella Korkeasaari—Högholmen nimisellä moottorilautalla. Yhteensä kuljetettiin 587 421 matkustajaa, joista 151 290 oli lapsia.

Rakennukset

Töölön raitiovaunuhalliin rakennettiin huolto-osaston henkilökunnalle pukeutumis- sekä pesu- ja suihkuhuoneita. Pienehköjä uudistus- ja muutostöitä suoritettiin, kuten lämpöjohdon osittainen uusiminen ja konealustojen rakentaminen.

Munkkisaaren autohallin tultua laitoksen käyttöön suoritettiin siellä erinäisiä uudistustöitä.

Vallilan auto-osaston pihalle suunniteltu lisärakennus, jonka rakentaminen aloitettiin syksyllä 1948, valmistui elokuun 1 p:nä 1949. Rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen on sijoitettu peltisepänverstas, paja, lämpökeskus ja varasto, toiseen kerrokseen konttorihuoneita ja puusepänverstas, kolmanteen kerrokseen sekä naisten että miesten pesu- ja pukuhuoneet sekä neljänteen kerrokseen voimistelusali, ruokasali ja keittiö.

Uudistus- ja muutostöitä suoritettiin halleissa ja konepajoissa.

Korjauspajat

Kuten edellisenäkin vuonna voitiin raitiovaunut kertomusvuonna ottaa täystarkastukseen normaalikäyttökilometrien jälkeen. Samoin oli vanhemman malliset moottorivaunut otettava puolitarkastukseen jopa 5 kertaa. Suoritettiin loppuun käyntiinpanovastusten siirtäminen vaunujen katolle, vaunujen uudestirakentaminen yhdensuuntaista liikennettä varten ja kiinteiden rahastajain paikkojen asentaminen umpinaisiin vaunuihin. Varsinaisia korjaustöitä oli samassa määrin kuin aikaisemminkin.

Töölössä vallitsevan hallitilan puutteen johdosta oli raitiovaunuja sijoitettava yöksi hallipihalle, mikä vaikutti haitallisesti vaunujen sähkölaitteisiin.

Kaikki laitokselle v. 1949 toimitetut autot otettiin täystarkastukseen. Kahteentoista autoon asennettiin kiinteä rahastajan paikka. Yhteenajoja oli huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä lisäsi korjaustöiden lukumäärää.

Höyryalus J. L. Runeberg ja moottorilautta Korkeasaari—Högholmen nostettiin syksyllä Valtion metallitehtaiden Helsingin telakalle. Tavalliset vuosikorjaukset suoritettiin sekä moottorilautalla sen lisäksi eräitä viimeistelytöitä.

Ajomaksut ja lippujen myynti

Ajomaksut. Kertomusvuoden aikana olivat eri liikennelinjoilla seuraavat lippujen hinnat voimassa:

Raitiotieliput ilman siirto-oikeutta; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu: 1 matkan lippu 10 mk, 6 matkan lippu 50 mk ja 12 matkan lippu 100 mk.

Pasilan linjan raitiotieliput siirto-oikeuksin linjalle 3: 1 matkan lippu 10 mk ja 6 matkan lippuvihko 50 mk.

Omnibusliput ilman siirto-oikeutta ilman vyöhykerajoja olevilla linjoilla; Lauttasaaren linjan yöliikenteessä kaksinkertainen maksu: 1 matkan lippu 15 mk, 4 matkan lippu 50 mk ja 11 matkan lippu 100 mk.

Omnibusliput ilman siirto-oikeutta linjoilla, joilla oli vyöhykerajat; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu:

Keskuksesta				mk
Kaarelaan, Lentokentälle, Mellunkylään	1	matkan	lippu	30
	5	»	»	120
Konalaan, Pakilaan, Malmin hautausmaalle, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen ja Hevossalmeen	1	»	»	25
	5	»	»	100
Pitäjänmäelle, Pirkkolaan, Oulunkylään, Viikiin, Kasapellolle ja Laajasaloon	1	»	»	20
	6	»	»	100
Haagaan, Käpylään, Koskelaan, Kumpulaan, Vanhaankaupunkiin ja Herttoniemeen	1	»	»	15
	7	»	»	100
Ruskeasuolle, Vallilaan, Toukolaan ja Kulosaareen	1	»	»	15
	7	»	»	100

Koululais-, invalidi- ja sokeainliput ilman siirto-oikeutta: 12 matkan lippu 50 mk.

Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa oli koululaisille 72 sekä invalideille ja sokeille 108.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin laitokset ja postilaitos lunastaa 8 900 mk:lla. Poliisilaitos sai lunastaa vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samoin 8 900 mk:lla. Valtion laitoksille ja muille järjestöille myytiin puolivuosilippuja 6 000 mk:lla ja yksityisille henkilöille 9 000 mk:lla.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama maksoivat aikuiset 15 mk yksinkertaisesta ja 30 mk edestakaisesta matkasta, 4—12 vuotiaat lapset vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta aikuiset 5 mk ja lapset 2: 50 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Vuosi-, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin vuoden kuluessa 1 478, puolivuosilippuja ensimmäisellä vuosipuoliskolla 146 ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 204.

Koululaislippujen ostoon oikeuttavia kortteja annettiin kevätlukukaudella 12 034 ja syyslukukaudella 11 841 oppilaalle sekä invalidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja vuoden kuluessa 6 515.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 1 111 193 328 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset menot:			
Hallinto		8 491 618	
Kassa- ja tilivirasto		15 338 879	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	1 769 923		
Vakuutusmaksut	2 239 661		
Työkalujen ja kaluston hankinta	6 331 865		
Eläkkeet	41 560 923		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	38 503 592		
Puvut, liput ym.	17 087 171		
Lautakunnan käyttövarat	897 115	108 390 250	132 220 747

Raitioliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	287 971 760	
Sairasapu	25 050 650	
Sähkövoima	58 804 447	
Raitiovaunuston kunnossapito	147 485 015	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	71 895 963	
Käyttörakennusten kunnossapito	18 408 339	609 616 174
Omnibusliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	106 345 620	
Sairasapu	6 547 258	
Polttoaine, öljy	27 527 202	
Vaunusto, renkaat	13 302 560	
» kunnossapito	85 808 806	
Autoverot ja -vakuutukset	12 432 930	
Käyttörakennusten kunnossapito	12 481 518	264 445 894
Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	5 708 945	
Sairasapu	200 000	
Sähkövoima, öljy	2 211 148	
Vaunusto, renkaat	527 758	
» kunnossapito	2 991 753	
Autoverot ja -vakuutukset	294 886	
Ilmajohtojen kunnossapito	932 469	
Käyttörakennusten kunnossapito	344 958	13 211 917
Laivaliikennemenot		4 093 526
Sahan menot		666 987
Asuntokiinteistömenot		3 101 717
Korot ja kuoletukset:		
Korot	39 481 366	
Kuoletukset	44 355 000	83 836 366
Menot yhteensä		1 111 193 328
Tilivuoden voitto		1 450 276
	Yhteensä mk	1 112 643 604

Raitiotieliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 11 864 012, omnibusliikenteen [1]) 5 631 741 ja johdinautoliikenteen 314 488, yhteensä 17 810 241. Jos yhteiset menot 166 166 042 mk, käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin korko mukaanluettuina jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitiotieliikenteen osalle 110 688 186 mk, omnibusliikenteen osalle 52 543 364 mk ja johdinautoliikenteen osalle 2 934 492 mk. Raitiotieliikenteen kokonaismenot, poistot mukaanluettuina, nousivat 744 792 182 mk:aan, omnibusliikenteen 337 483 350 mk:aan ja johdinautoliikenteen 16 945 088 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitiotieliikenne mk/vkm	Omnibusliikenne mk/vkm	Johdinautoliikenne mk/vkm
Käyttörakennusten kunnossapito	1.552	2.216	1.097
Käyttövoima, polttoaine, öljy	4.957	4.888	7.031
Liikenne, palkat	24.273	18.883	18.153
Sairasapu	2.111	1.163	0.636
Radat ja ilmajohdot	6.060	—	2.965
Renkaat	—	2.362	1.678

[1]) Lukuunottamatta tavarankuljetusta

	Raitiotieliikenne mk/vkm		Omnibusliikenne mk/vkm		Johdinautoliikenne mk/vkm	
Vaunusto	12.431		15.237		9.513	
Autoverot ja vakuutukset	—		2.208		0.938	
Pääomavelan korko	0.484		0.348		0.727	
Vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot	1.580	53.448	3.291	50.596	1.812	44.550
Yhteiset menot		9.33		9.33		9.33
Yhteensä mk		62.778		59.926		53.880

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 1 112 643 604 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitiotieliikenteestä	724 422 033	
Omnibusliikenteestä	337 285 201	
Johdinautoliikenteestä	31 049 315	
Laivaliikenteestä	7 236 295	1 099 992 844
Sahan tulot		1 509 865
Asuntokiinteistötulot		3 244 546
Sekalaiset tulot		7 896 349
	Yhteensä mk	1 112 643 604

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1949

Vastaavaa:

Rahaa, osakkeet, saatavat:			
Kassat:			
Pääkassa	6 081 207		
Sivukassat	22 500	6 103 707	
Puhelinosuudet		483 220	
Tili- ym. saatavat		121 317 639	127 904 566
Nostamattomat määrärahat			428 725 325
Tarveaineet ja valmisteet			164 845 829
Uudishankinnat			493 726
Laitoksen pääoma-arvo:			
Liikennekiinteistöt		87 209 717	
Asuntokiinteistöt		40 812 634	
Rataverkko		16 231 301	
Johdinvaunuston ilmajohdot		9 372 814	
Raitiovaunusto		107 006 954	
Omnibusvaunusto		172 595 995	
Alukset		25 885 124	
Kalusto		45 559 106	504 673 645
		Yhteensä mk	1 226 643 091

Vastattavaa:

Tili- ym. velat	73 473 913
Siirtyvät määrärahat	428 725 325
Konttokuranttivelka rahatoimistolle	218 319 932
Pääomavelka kaupungille	504 673 645
Tilivuoden voitto	1 450 276
Yhteensä mk	1 226 643 091

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1949

	Arvo 1. 1. 1949, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Kuolotukset, mk	Arvo 31. 12. 1949, mk
Liikennekiinteistöt	51 301 531	38 318 186	2 410 000	87 209 717
Asuntokiinteistöt	41 624 634	—	812 000	40 812 634
Radat ja ilmajohdot	11 846 523	10 329 778	5 945 000	16 231 301
Johdinvaunuston ilmajohdot	—	9 372 814	—	9 372 814
Raitiovaunusto	83 867 171	35 939 783	12 800 000	107 006 954
Omnibusvaunusto	36 446 191	155 255 804	19 106 000	172 595 995
Alukset	5 850 000	20 485 124	450 000	25 885 124
Kalusto	23 828 721	24 562 385	2 832 000	45 559 106
Yhteensä	254 764 771	294 263 874	44 355 000	504 673 645

36. Satamahallinto

Satamalautakunnan toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1949 filosofiantohtori B. R. Nybergh puheenjohtajana, professori P. R. Korpisaari varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja R. F. R. Hellström, ylivahtimestari U. L. Ilmanen, kivityömies A. N. Lehtinen, kirvesmies O. J. Leskinen, varatuomari A. V. I. Linturi, satamatyömies E. Sjöblom ja kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin [1]) lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Hellström, Ilmanen, Korpisaari ja Sjöblom. Jaoston varapuheenjohtajana toimi jäsen Ilmanen.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 698, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 061 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 771. Pöytäkirjanotteita annettiin 742.

Jaosto kokoontui 16 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 99. Pöytäkirjanotteita annettiin 163.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K. W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V. K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E. U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni J. A. Lehtonen, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö S. S. Randelin.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Satamalaitoksen edustajiksi Pohjoismaiden suursatamien satamajohtajien Kööpenhaminassa toukokuun 30—31 päivinä pidettyyn kokoukseen lähetettiin [2]) satamajohtaja K. W. Hoppu ja varastoimistoimen johtaja E. Ehnberg.

Satamalaitoksen edustajaksi voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen Ekonon vuosikokoukseen valtuutettiin [3]) satamajohtaja K. W. Hoppu.

Kaupungin edustajiksi Kemissä syyskuun 16—17 p:nä pidettyyn Suomen Satamaliiton liittokokoukseen kaupunginvaltuusto syyskuun 7 p:nä valitsi satamalautakunnan puheenjohtajan Nyberghin, jäsenet Korpisaaren, Leskisen ja Sjöblomin sekä satamajohtaja Hopun.

Matka-apuraha. Kaupunginhallituksen toukokuun 19 p:nä oikeutettua satamalautakunnan lähettämään yhden satamarakennusosaston insinöörin Bristolissa Englannissa pidetyille kunnallisinsinöörien kursseille ja myönnettyä tarkoitukseen 36 000 mk:n suuruisen matka-apurahan satamalautakunta oikeutti [4]) matkalle lähtemään insinööri V. Rantapihlan. Syyskuun 22 p:nä kaupunginhallitus myönsi insinööri Rantapihlalle 24 000 mk:n suuruisen lisäapurahan.

---

[1]) Sat. lk. 17 p. tammik. 3 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 160 §. — [3]) S:n 28 p. maalisk. 198 §. — [4]) S:n 13 p. kesäk. 315 §.

Uusi satamajäänsärkijä. Satamalaitoksen Wärtsilä-yhtymä oy. Hietalahden telakalta tilaama uusi satamahinaaja-jäänsärkijä laskettiin vesille tammikuun 12 p:nä ja alus sai tällöin sotakorvauksena luovutetun edeltäjänsä nimen »Turso». Alus valmistui kertomusvuoden joulukuussa, jolloin se suoritti koematkansa ja oli jo satamassa toiminnassa, vaikkakin virallinen vastaanotto siirtyi seuraavaan vuoteen.

Hietalahden telakan tehtyä anomuksen, että satamalautakunta korvaisi sille uuteen satamajäänsärkijään tilattujen moottorivarusteiden hankkijalle ruotsalaiselle Atlas-Diesel ab. nimiselle yhtiölle suorittamansa työ- ja ainekustannusten nousua vastaavan lisäkorvauksen, määrältään 19 803 Ruotsin kruunua, satamalautakunta hylkäsi [1]) anomuksen. Telakan uudistettua anomuksensa lautakunta sille ilmoitti [2]), ettei lautakunta katsonut hankintasopimusten selvien määräysten perusteella olevansa velvollinen suorittamaan anottua lisäkorvausta sekä että telakalla on mahdollisuus saattaa asia välitysoikeuden ratkaistavaksi hankintasopimusten määräysten mukaisesti.

Nosturien hankinta. Rahapajanrannalle hankittavat kaksi 2½—5 tonnin nosturia päätettiin [3]) tilata saatujen tarjousten perusteella Aarhus Maskinfabrik A/S nimiseltä tanskalaiselta toiminimeltä. Kun nosturien hankintaa varten ei kuitenkaan saatu tuontilisenssiä, hankinnan suorittaminen jäi epävarmaksi.

Satamalaitoksen virkahuoneiston muutto. Sittenkun kaupunki oli myynyt omistamansa tontin Eteläranta 10 sillä olevine rakennuksineen Teollisuuskeskus Oy:lle tontille rakennettavaa uudisrakennusta varten, satamalaitoksen osastot, jotka olivat v:sta 1888 alkaen sijainneet talossa Eteläranta 10/P. Makasiinikatu 2, muuttivat uuteen huoneistoon taloon Pohj. Esplanaadikatu 5 maaliskuun 12 p:nä.

Muutosta aiheutuneen uuden irtaimiston hankkimista ym. kustannuksia varten kaupunginhallitus heinäkuun 7 p:nä myönsi 220 659 mk:n määrärahan.

Satamatyöväen ruokailu- ja oleskelusuojat. Helsingin Satamamiehet yhdistyksen tehtyä esityksen, että Katajanokalla sijaitseva Osuusliike Elannolle vuokrattu ns. parakkiruokala siirrettäisiin yhdistyksen hoitoon, lautakunta päätti [4]) anojayhdistykselle ilmoittaa, että sittenkun yhdistys on saanut oikeuden ruokalanpitoon ja kun se on sopinut Osuusliike Elannon kanssa ruokalaan liittyvän keittiörakennuksen sekä kaluston ostamisesta, voidaan ottaa esille kysymys ruokalan vuokraamisesta yhdistykselle.

Helsingin Satamamiehet yhdistyksen tehtyä esityksen, että kaupunki palkkaisi Sörnäisten satamatyöväen huoltorakennukseen vahtimestarin sekä että lautakunta sanoisi rakennuksessa toimivan ruokalanpitäjän sopimuksen irti, lautakunta katsoi [5]), ettei asia antanut aihetta toimenpiteisiin.

Käsitellessään satamatyöväen huoltorakennusten epäkohtia lautakunta päätti [6]) irtisanoa Ab. Stevedoring oy:n kanssa tehdyn sopimuksen Länsisataman satamatyöväen huoltorakennuksen vahtimestarin huoneen vuokraamisesta työkonttoriksi ja luovuttaa sanotun huoneen alkuperäiseen tarkoitukseen. Lisäksi lautakunta päätti huoltorakennukseen asetettavaksi kieltotaulun, jossa vaatteiden pesu kielletään uhalla, että lämpimän veden jakelu muussa tapauksessa lopetetaan. Länsisataman ja Sörnäisten huoltorakennukseen päätettiin otettavaksi talonmiehet, joiden tavallisten lämmitys- ja siivoustehtävien lisäksi on valvottava järjestystä.

Sataman mainostaminen ja vierailut satamassa. Helsingin satamaa mainostettiin englantilaisessa Fairplay nimisessä merenkulkulehdessä, Daily Mail nimisen päivälehden Suomi-numerossa, tanskalaisessa kauppakalenterissa Kraks Vejviser ja merenkulkulehdessä Scandinavian Shipping Gazette.

Agronomien yhdistyksen maatalouskurssien ja Helsingin kauppakamarin kokouksen osanottajille järjestettiin retkeilyt Helsingin satamassa. Satamassa vierailivat Oslon satamainsinööri S. Thaulow, Kööpenhaminan satamahallituksen edustajat, Tukholman kaupungin jäänmurtajakomitean edustajat sekä Kööpenhaminan satamahallituksen jäsen L. M. Olsen.

Kertomusvuoden aikana ilmestyi Helsingin Satamakäsikirjan II painos. Lisäksi julkaistiin eripainoksena sekä suomen- että ruotsinkielellä satamajohtaja Hopun Suomen Kunnallislehden numerossa 3—4 julkaisema kirjoitus »Satamiemme edellytykset palvella tuontia ja vientiä».

[1]) Sat. lk. 14 p. helmik. 96 §. — [2]) S:n 14 p. maalisk. 150 §. — [3]) S:n 14 p. helmik. 99 §. — [4]) S:n 25 p. huhtik. 226 §. — [5]) S:n 15 p. elok. 424 §. — [6]) S:n 26 p. syysk. 485 §.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Sisäasiainministeriön joulukuun 21 p:nä 1948 vahvistettua kaupunginvaltuuston marraskuun 17 p:nä 1948 päättämän satama- ja liikennemaksujen korotuksen 600 %:ksi v. 1939 voimassaolevien taksojen maksuista kannettiin korotettuja maksuja kertomusvuoden alusta lukien.

Autovaakojen käytöstä kannettaviksi punnitusmaksuiksi vahvistettiin [1]): vaakoja säännöllisesti käyttävien liikkeiden punnituksista 15 mk:ksi ja yksityisistä punnituksista 20 mk:ksi punnitukselta helmikuun 16 päivästä alkaen. Lautakunta vahvisti [2]) heinäkuun 1 p:stä voimaantulevaksi uuden laiturihuollon taksan, jossa kesäkuun 18 p:nä 1948 vahvistettuun taksaan liittyneet erikoismääräykset yhtenäistettiin.

Kompassintarkistuspaaluston ja -poijun käyttämisestä vahvistettiin [3]) seuraava käyttötaksa:

Aluksilta, jotka eivät ole suorittaneet satamamaksua siltä matkalta, jolla ne käyttävät kompassintarkistuspaalustoa tai -poijua, kannetaan paaluston tai poijun käyttämisestä allaolevan suuruiset maksut:

Aluksen vetomäärä, nettorekisteritonnia	Maksu, mk	Aluksen vetomäärä, nettorekisteritonnia	Maksu, mk
Alle 100	250	800—1 000	1 250
100—200	350	1 000—1 500	1 500
200—400	500	1 500—2 000	1 750
400—600	700	Yli 2 000	2 000
600—800	1 000		

Aluksella, joka käyttää kompassintarkistuspaalustoa tai -poijua, tulee olla mukana satamavalvoja, jolle on suoritettava sama korvaus, mikä suoritetaan satamaluotsauksesta.

Satamalaitoksen varastosuojista vuokrattujen varastotilojen vuokrat vahvistettiin [4]) tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen seuraaviksi:

	Kuukaudelta, mk/m²
Kivirakennuksissa lämmin varastotila	60
Kivirakennuksissa kylmä varastotila	45
Yleisen talletusvaraston rakennuksessa Katajanokalla	50
Länsisataman puurakennuksessa E	35
Muissa puurakennuksissa	30

Helsingin kaupungin yleisen talletusmakasiinin työmaksut vahvistettiin [5]) tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen seuraaviksi:

1) Tavarain sisäänottamisesta tai ulosantamisesta työmaksu on 120 mk tonnilta tai tunnilta. Vähin maksu on 60 mk.

2) Jos sisäänottoon sisältyy rautatievaunujen purkaus tai ulosantoon niiden kuormaaminen, työmaksu on 160 mk tonnilta tai tunnilta.

3) Tavarain sisäänoton tai ulosannon yhteydessä suoritetusta punnituksesta veloitetaan lisämaksua 25 mk tonnilta. Muusta punnituksesta veloitetaan kohdan 1) mukaiset työmaksut.

4) Ylityöajalta veloitetaan työmaksut työaikalain mukaisin korotuksin.

Satamalautakunnan tekemästä [6]) esityksestä kaupunginvaltuusto päätti syyskuun 28 p:nä, että tieteellisiin tarkoituksiin maahan tuotavat eläimet, jotka tullataan tullitaksan nimikkeen 01—010 mukaan ja joista kannetaan liikennemaksut liikennemaksutaksan nimikkeen 1/5 perusteella, vapautetaan liikennemaksuista ja että tätä päätöstä sovelletaan v:n 1949 alusta lukien palauttamalla jo maahan tuoduista eläimistä perityt liikennemaksut asianomaisten sitä anoessa.

Maa-alueiden vuokraukset. Satamalautakunnan helmikuun 6 p:nä 1945 tekemän päätöksen mukaisesti sovellettiin lyhytaikaisissa vuokrauksissa virallisesta elinkustannusindeksistä riippuvia vuokria siten, että alueiden vuokramaksut ovat riippuvia sosiaalisen tutkimustoimiston samalla tavoin kuin v. 1933 laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä kun perusindeksinä on 1 000. V:n 1948 tammi—lokakuun keskimääräisen

[1]) Sat. lk. 31 p. tammik. 66 §. — [2]) S:n 13 p. kesäk. 325 §. — [3]) S:n 12 p. syysk. 448 §. — [4]) S:n 5 p. jouluk. 655 §. — [5]) S:n 19 p. jouluk. 686 §. — [6]) S:n 12 p. syysk. 449 §.

indeksiluvun 8 499 perusteella kannettiin vuokrat kertomusvuonna 740 %:lla korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin kertomusvuonna sopimusmääräysten mukaisesti v:n 1948 keskimääräisen elinkustannusindeksin 8 533 perusteella 750 %:lla korotettuina.

Kertomusvuoden aikana satamalautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua 1000 vastaava perusvuokra vuodessa, mk/m²:lta
Oy. Airam ab. [1]	Ruoholahden varastoalue n:o16	2 000	1. 7. 1949 alk. 6 kk. irts.	15
Helsingin kaupungin halkotoimisto [2]	Ruoholahden varastoalue N:o 51	1 600	1. 7. 1949 alk. 6 kk. irtis.	15
Helsingin kaupungin kaasulaitos [3]	Verkkosaaren alue	2 754	1. 5. 1949 alk. 1 kk. irtis.	4
S:n [4]	Verkkosaaren alue	1 452	15. 2. 1949 alk. 1 kk. irtis.	4
Helsingin kaupungin rakennustoimisto [5]	Ruoholahden vaja-alue	32	1. 7. 1949 alk. 3 kk. irtis.	14
Hiilen- ja koksintuontiliike; Aimo Lindgren [6]	Länsisataman kortteli n:o 263 alue b ja alue bk	969	1. 4. 1949 alk. 3 kk. irtis.	14
Hiilentuonti oy. [7]	Länsisataman kortteli n:o 254 alue ak	278	1, 4. 1949 alk. 3 kk. irtis.	14
S:n [8]	Länsisataman kortteli n:o 254 alue d	2 224	1. 6. 1949 alk. 6 kk. irtis.	14
Hiili ja Koksi oy. [9]	Länsisataman kortteli n:o 254 alue bk	240	1. 4. 1949 alk. 3 kk. irtis.	14
S:n [10]	Länsisataman kortteli n:o 254 alue C	2 559	1. 6. 1949 alk. 6 kk. irtis.	14
S:n [11]	Länsisatamasta kuormaussillan paikka	35	1. 10. 1949 alk. 3 kk. irtis.	15
Jätekeskus oy. [12]	Ruoholahden varastoalue n:o 14 a	696	1. 10. 1949 alk. 3 kk. irtis.	15
Maalarimestarien oy. [13]	Ruoholahden varastoalue n:o17	922	1.11.1949 alk. 6 kk. irtis.	15
Osuustukkukauppa [14]	Länsisataman kortteli n:o 758 alue	904	16.11.1949 alk. 6 kk. irtis.	15
Puukonttori oy. [15]	Sörnäisten varastoalue n:o 5	1 190	1. 6. 1949 alk. 3 kk. irtis.	8
Puunvälitys oy. [16]	Sörnäisten varastoalue n:o 6	1 322	1. 6. 1949 alk. 3 kk. irtis.	8
Rake oy. [17]	Länsisataman alue V2	315	1. 1. 1950 alk. 3 kk. irtis.	15
Renlund oy. ab. [18]	Ruoholahden varastoalue n:o15	2 500	1. 3. 1949 alk. 6 kk. irtis.	15
Tanskanen, H. V. [19]	Länsisataman varastoalue V5	1 630	1.10.1949 alk. 6 kk. irtis.	14
Telko oy.ab. [20]	Länsisataman kortteli n:o 262 alue	1 101	1. 4. 1949 alk. 6 kk. irtis.	14
S:n [21]	Länsisataman alue V3	2 910	1. 1. 1950 alk. 6 kk. irtis.	15
Teollisuuden polttoainekunta [22]	Länsisataman kortteli n:o 263 alue a ja siihen liittyvä alue ak	2 750	1. 4. 1949 alk. 3 kk. irtis.	14

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi alla mainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi
Ahtaustoimi oy. [23]	Sörnäisten varastoalue n:o 22	15. 6. 1949
Antinkatu 32 oy. [24]	Länsisataman varastoalue	30. 6. 1949
Centralvärme ab. [25]	Länsisataman kortteli n:o 262 varastoalue	31. 3. 1949

[1]) Sat. lk:n jsto 13 p. kesäk. 53 §. — [2]) S:n 13 p. kesäk. 52 §. — [3]) S:n 9 p. toukok. 41 §. — [4]) S:n 28 p. helmik. 18 §. — [5]) S:n 13 p. kesäk. 48 §. — [6]) S:n 31 p. tammik. 9 §. — [7]) S:n 31 p. tammik. 10 §. — [8]) S:n 9 p. toukok. 39 §. — [9]) S:n 31 p. tammik. 10 §. — [10]) S:n 9 p. toukok. 40 §. — [11]) S:n 12 p. syysk. 72 §. — [12]) S:n 12 p. syysk. 70 §. — [13]) S:n 10 p. lokak. 78 §. — [14]) S:n 21 p. marrask. 96 §. — [15]) S:n 11 p. huhtik. 35 §. — [16]) S:n 14 p. maalisk. 21 §. — [17]) S:n 24 p. lokak. 87 §. — [18]) S:n 31 p. tammik. 7 §. — [19]) S:n 12 p. syysk. 71 §. — [20]) S:n 28 p. maalisk. 27 §. — [21]) S:n 24 p. lokak. 88 §. — [22]) S:n 31 p. tammik. 8 §. — [23]) S:n 14 p. maalisk. 22 §. — [24]) S:n 11 p. huhtik. 37 §. — [25]) S:n 17 p. tammik. 4 §.

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi
Karl Fazer oy. ab. [1])	Länsisataman varastoalue V9a	15. 4. 1949
S:n [2])	Länsisataman varastoalue V9b	15. 6. 1949
S:n [3])	Länsisataman varastoalue	30. 9. 1949
Helsingin kaupungin halkotoimisto [4])	Ruoholahden varastoalueet n:o 14 a ja 17	31. 8. 1949
S:n [5])	Ruoholahden varastoalue n:o 16	30. 6. 1949
Helsingin kaupungin rakennustoimisto [6])	Ruoholahden vaja-alueet	30. 6. 1949
Helsingin kaupungin sähkölaitos [7])	Verkkosaaren halkovarastoalue	31. 10. 1949
Helsingin satamamiehet [8])	Länsisataman alue	15. 1. 1950
Helsingin puhelinyhdistys [9])	Merisataman varastoalue	10. 4. 1949
Kahvi oy. [10])	Katajanokan varastoalue	31. 8. 1949
Malinen A. ja Matikainen A. [11])	Hakaniemenrannan varastoalue	30. 4. 1949
Mercantile oy.ab. [12])	Länsisataman korttelin n:o 268 alue	30. 11. 1949
Osuusliike Elanto [13])	Verkkosaaren halkovarastoalue	15. 7. 1949
Osuustukkukauppa [14])	Länsisataman korttelin n:o 758 alue	15. 11. 1949
Paulig, Gustav ja K:ni [15])	Katajanokan varastoalue	31. 12. 1949
Puunvälitys oy. [16])	Sörnäisten varastoalueet n:o 5 ja 6	31. 5. 1949
Rake oy. [17])	Länsisataman varastoalue V 2	31. 12. 1949
Rauta- ja konetarve oy. [18])	Katajanokan varastoalue n:o 1	30. 9. 1949
Satamavartiointi oy. [19])	Länsisataman alue	31. 8. 1949
Teollisuuden polttoainekunta [20])	Katajanokan varastoalue	7. 4. 1949

Vaasan höyrymylly oy:n vuokra-alueen laajentaminen. Satamalautakunnan tehtyä [21]) esityksen lisäalueen vuokraamisesta Vaasan höyrymylly oy:lle Munkkisaarelta sekä siitä aiheutuvasta tonttijaon muutoksesta kaupunginvaltuusto maaliskuun 2 p:nä päätti oikeuttaa lautakunnan vuokraamaan 900 m²:n suuruisen lisäalueen 20 mk:n perusvuosivuokrasta m²:ltä kesäkuun 30 p:ään 1985 saakka [22]).

Oy. Koksipuriste ab:n vuokrasopimuksen muuttaminen. Mainitun yhtiön ja satamalautakunnan kesken Länsisataman korttelista n:o 245 vuokrattua aluetta koskevaa vuokrasopimusta päätettiin [23]) vuokraajan anomuksesta muuttaa siten, että alueen vuokraoikeus on siirrettävissä kolmannelle henkilölle satamalautakuntaa kuulematta, ehdolla, että anoja antaa erillisen sitoumuksen siitä, ettei vuokrasopimuksen siirto-oikeutta käytetä muuhun kuin kiinnitettävän luoton hankkimiseen.

Vuokran alentaminen. Moottorivenehuolto oy:n anottua vuokraamansa Kellosaaren entisen lentosataman vuokran alentamista lautakunta päätti [24]) vahvistaa alueen v:lta 1949 ja 1950 kannettavan vuokran 417 480 mk:ksi.

Vuokraoikeuksien siirrot. Oy. Knudsen & Lindfors ab:n vuokraoikeus Katajanokalla sijaitsevaan 13 m³:n suuruiseen toimistokopin alueeseen siirrettiin [25]) Internationella transport ab:lle.

Kalansavustamo om. Ekroos ja Rosqvist-nimisen toiminimen vuokraoikeus 1 250 m²:n suuruiseen alueeseen Verkkosaarella siirrettiin [26]) Verkkosaaren savustamo oy:lle.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston hallinnassa olevista rakennuksista vuokralle annettujen varastotilojen vuokrasopimukset päätettiin [27]) irtisanoa vuokrain korottamista varten päättyviksi joulukuun 31 p:nä 1949. Entisten vuokraajain kanssa tehtiin [28]) uudet vuokrasopimukset korotetuin vuokrin.

Pohjolan höyrylaiva oy:n vuokrasopimus Eteläsataman pohjoisen laiturihaaran katoksen osasta purettiin [29]) tammikuun 1 p:stä 1949 lukien. Toiminimi Antero Mäkisen vuokraoikeus Etelärannassa sijaitsevaan entiseen passintarkastuskojuun merkittiin [30]) irtisanotuksi päättyväksi heinäkuun 21 p:nä 1949, Valtion pukutehtaan vuokraoikeus sen Kataja-

[1]) Sat. lk:n jsto 28 p. maalisk. 26 §. — [2]) S:n 28 p. maalisk. 26 §. — [3]) S:n 13 p. kesäk. 51 §. — [4]) S:n 13 p. kesäk. 52 §. — [5]) S:n 13 p. kesäk. 52 §. — [6]) S:n 13 p. kesäk. 48 §. — [7]) S:n 10 p. lokak. 80 §. — [8]) Sat. lk. 10 p. lokak. 527 §. — [9]) Sat. lk:n jsto 14 p. maalisk. 23 §. — [10]) S:n 13 p. kesäk. 50 §. — [11]) S:n 28 p. helmik. 17 §. — [12]) S:n 21 p. marrask. 95 §. — [13]) S:n 27 p. kesäk. 58 §. — [14]) S:n 21 p. marrask. 96 §. — [15]) S:n 7 p. marrask. 93 §. — [16]) S:n 14 p. maalisk. 21 §. — [17]) S:n 24 p. lokak. 87 §. — [18]) S:n 10 p. lokak. 81 §. — [19]) S:n 13 p. kesäk. 49 §. — [20]) S:n 14 p. helmik. 15 §. — [21]) Sat. lk. 17 p. tammik. 24 §. — [22]) S:n 28 p. maalisk. 191 §. — [23]) S:n 12 p. syysk. 452 §. — [24]) S:n 17 p.tammik. 49 ja 19 p. jouluk. 691 §. — [25]) Sat. lk:n jsto 10 p. lokak. 79 §. — [26]) S:n 21 p. marrask. 98 §. — [27]) S:n 13 p. kesäk. 46 §. — [28]) Sat. lk. 5 p. jouluk. 655 §. — [29]) Sat. lk:n jsto 17 p. tammik. 5 §. — [30]) S:n 15 p. elok. 65 §.

nokan varastorakennuksesta n:o 6 vuokraamaan varastotilaan merkittiin [1]) irtisanotuksi päättyväksi elokuun 15 p:nä 1949, Toiminimi Antero Mäkisen vuokraoikeus Eteläsataman katoksen osaan päätettiin [2]) irtisanoa päättyväksi lokakuun 15 p:nä 1949, Riistanvienti oy:lle vuokrattiin [3]) 56 m² suuruinen osa Eteläsataman katoksesta joulukuun 1 p:stä 1949 lukien 1 kuukauden irtisanomisajoin 1 680 mk:n kuukausivuokrasta, Oy. Etelän Kala ab:lle vuokrattiin [4]) Etelärannan entinen passintarkastuskoju heinäkuun 22 p:stä 1949 lukien 7 päivän irtisanomisajoin 600 mk:n kuukausivuokrasta.

Venelaiturit. Kruunuhaan Venekerholle vuokrattiin [5]) Pohjoissataman soutu- ja moottorivenelaituri purjehduskaudeksi 1949 siten, että yhdistys suoritti kustakin venepaikasta vahvistetut venepaikkamaksut.

Suomen moottoriveneklubille vuokrattua Pohjoissataman venelaituria koskeva sopimus irtisanottiin [6]) vuokrankorotusta varten päättyväksi huhtikuun 30 p:nä 1950.

Hyväksytyt piirustukset. Satamalautakunta hyväksyi omalta osaltaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Kemo oy:n Kellosaaren varastorakennuksen [7]), Oy. Koksipuriste ab:n Länsisataman koksipuristelaitoksen [8]), Jalokoivu oy:n Ruoholahden varastorakennuksen [9]), Rauta- ja konetarve oy:n Katajanokan varastorakennuksen [10]), Oy. Hiilko ab:n Länsisataman konttorirakennuksen [11]), Telko oy:n Länsisataman varastorakennuksen [12]), Telko oy:n toimistorakennuksen [13]), Oy. Renlund ab:n Ruoholahden varastorakennuksen [14]), Helsingin kaupungin halkotoimiston Ruoholahden toimisto- ja halkosaharakennuksen [15]), Oy. Airam ab:n Ruoholahden varastorakennuksen [16]), Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten öljysäiliöryhmän [17]), Rautakonttori oy:n Katajanokan varastorakennuksen [18]), Oy. G.H.H. ab:n Länsisataman varastorakennuksen [19]), Oy. Rudus ab:n Hakaniemenrannan hiekanpurkaustelineen [20]), Teollisuuden polttoainekunnan Länsisataman toimistorakennuksen [21]), Oy. Aimo Lindgrenin Länsisataman toimistorakennuksen [22]), H. W. Tanskasen Länsisataman toimistorakennuksen [23]), Oy. Koksipuriste ab:n Länsisataman koksipuristamon kattilahuoneen [24]) ja Maalarimestarien oy:n Ruoholahden varastorakennuksen [25]) piirustukset.

Sensijaan hylättiin Jalokoivu oy:n Ruoholahden varastorakennuksen muutospiirustukset [26]).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia seuraavat määrät:

Ab. Vaasan Silkki oy:lle [27]) 5 987 mk, Valtion metallitehtaille [28]) 83 542 mk, Suomen huollolle [29]) 980 mk, Kotkan Rauta oy:lle [30]) 6 530 mk, Helsingin Faneritehdas oy:lle [31]) 36 700 mk, Oro oy:lle [32]) 18 754 mk, Suomen osuuskauppojen keskuskunnalle [33]) 17 011 mk, Oy. Hohto ab:lle [34]) 6 566 mk, Valtameri oy:lle [35]) 46 430 mk, Oy. Starckjohann & Co ab:lle [36]) 9 080 mk, Valtion metallitehtaille [37]) 4 185 mk ja Taito oy:lle [38]) 4 611 mk.

Sensijaan hylättiin Rautakauppojen oy:n [39]), Ceskoslovna Pojistovna [40]) nimisen vakuutusyhtiön, Suomen merivakuutus oy:n [41]) ja Assurance Companiet Baltica A/S:n [42]) anomukset.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: lisäalueen vuokraamista Vaasan höyrymylly oy:lle Munkkisaarelta [43]); Kulosaaren siltakilpailun ohjelmaa [44]); eräiden määrärahojen pysyttämistä siirtomäärärahoina [45]); tarpeettomiksi katsottujen asiakirjojen hävittämistä [46]); lisämäärärahain anomista [47]); korvauksen myön-

[1]) Sat. lk:n jsto 15 p. elok. 66 §. — [2]) S:n 12 p. syysk. 76 §. — [3]) S:n 21 p. marrask. 97 §. — [4]) S:n 15 p. elok. 65 §. — [5]) Sat. lk. 11 p. huhtik. 213 §. — [6]) S:n 5 p. jouluk. 652 §. — [7]) Sat. lk:n jsto 31 p. tammik. 11 §. — [8]) S:n 14 p. helmik. 13 §. — [9]) S:n 14 p. helmik. 14 §. — [10]) S:n 14 p. maalisk. 24 §. — [11]) S:n 28 p. maalisk. 33 §. — [12]) S:n 9 p. toukok. 44 §. — [13]) S:n 13 p. kesäk. 54 §. — [14]) S:n 13 p. kesäk. 55 §. — [15]) S:n 27 p. kesäk. 59 §. — [16]) S:n 15 p. elok. 61 §. — [17]) S:n 15 p. elok. 62 §. — [18]) S:n 15 p. elok. 63 §. — [19]) S:n 12 p. syysk. 73 §. — [20]) S:n 12 p. syysk. 74 §. — [21]) S:n 12 p. syysk. 75 §. — [22]) S:n 24 p. lokak. 85 §. — [23]) S:n 24 p. lokak. 86 §. — [24]) S:n 7 p. marrask. 90 §. — [25]) S:n 7 p. marrask. 91 §. — [26]) S:n 28 p. maalisk. 28 §. — [27]) S:n 28 p. maalisk. 29 §. — [28]) S:n 28 p. maalisk. 30 §. — [29]) S:n 28 p. maalisk. 31 §. — [30]) S:n 28 p. maalisk. 32 §. — [31]) S:n 11 p. huhtik. 36 §. — [32]) S:n 9 p. toukok 42 §. — [33]) S:n 13 p. kesäk. 47 §. — [34]) S:n 15 p. elok. 67 §. — [35]) S:n 15 p. elok. 68 §. — [36]) S:n 10 p. lokak. 83 §. — [37]) S:n 7 p. marrask. 92 §. — [38]) S:n 17 p. tammik. 2 §. — [39]) S:n 17 p. tammik. 3 §. — [40]) S:n 9 p. toukok. 43 §. — [41]) S:n 27 p. kesäk. 57 §. — [42]) S:n 10 p. lokak. 82 §. — [43]) Sat. lk. 17 p. tammik. 24 §. — [44]) S:n 17 p. tammik. 28 §. — [45]) S:n 17 p. tammik. 32 §. — [46]) S:n 17 p. tammik. 33 §. — [47]) S:n 17 p. tammik. 46 ja 50 §.

tämistä palaneista vaatteista nosturinhoitaja K. Kaiskolle [1]); satamarakennusosaston työvoiman lisäämistä [2]); eläkkeellä olevan ylikonemestari S. Lyytikäisen palkkaamista tilapäiseksi viranhaltijaksi [3]); tilapäisen työvoiman määrärahasta palkattujen viranhaltijain kuoppakorotuksia [4]); määrärahojen ylittämistä [5]); lisämäärärahan myöntämistä [6]); määrärahojen merkitsemistä siirtomäärärahaksi [7]); satamalaitoksen osittaista sulkemista virkahuoneiston muuton johdosta [8]); Kalmistokadun varrelle perustettavaa kuorma-autoasemaa [9]); Lauttasaaren sillan liikennejärjestelyä [10]); tilinylityksiä [11]); ansiomerkin myöntämistä kassanhoitaja V. Strömbergille [12]); korvauksen myöntämistä aputyömies V. Tikkaselle kastuneesta kellosta [13]); tulipalossa tuhoutuneiden esineiden poistamista kalustoluettelosta [14]); insinööri M. Ruohon kurssimaksun suorittamista osallistumisesta betonikursseille [15]); kiinteistötoimiston venepaikan vuokraa [16]); työttömyystöitä [17]); hinaaja-alus H 3:n tulipalossa tuhoutuneiden kalustoesineiden kirjoista poistamista ja lämmittäjä A. Laitisen palaneiden vaatteiden korvaamista [18]); matkustajapaviljongin piirustusten laatimista [19]); sairauslomaa varten esitettävien lääkärinlausuntojen hankkimisen yhdenmukaistamista [20]); insinööri V. Rantapihlan ja V. Rahikaisen ulkomaista opintomatkaa [21]); kuorma-auton luovuttamista nosturinhoitajien opintopäiville osallistumista varten [22]); luhistuneen Länsisataman A makasiinin purkamista [23]); korvauksen myöntämistä koneenhoitaja G. Aspille kadonneista vaatetusesineistä [24]); ansiomerkin myöntämistä autonkuljettaja K. A. Grönvallille [25]); lisätalousarviota [26]); Olympialaiturin rakennussuunnitelman muuttamista [27]); urheilupukujen hankkimista satamalaitoksen urheilujoukkueelle [28]); insinööri M. Ruohon nimittämistä insinöörin virkaan [29]); ansiomerkin myöntämistä kirjanpitäjä H. M. Brondinille [30]); aallonmurtajan rakentamista Eteläsatamaan [31]); satamalaitoksen virkahuoneiston muuttamisesta aiheutuneita kustannuksia [32]); tilapäisen työvoiman palkkaamista [33]); satamarakennusosaston korjausryhmän huoneistotilaa [34]); ansiomerkin myöntämistä rakennusmestari A. V. Rautaselle [35]); tapaturman yhteydessä särkyneiden silmälasien korvaamista J. V. Tuumiselle [36]); Hietalahdessa sijaineen satamavalvojain entisen päivystyskojun poistamista [37]); tapaturman yhteydessä särkyneiden silmälasien korvaamista kirvesmies E. Väisäselle [38]); Herttoniemen sillan liikenteen rajoittamista [39]); betonikursseille osallistuneen rakennusmestari R. Fagerströmin kurssimaksun suorittamista [40]); vuoden 1950 talousarviota [41]); Katajanokan sataman aitaamista [42]); kaupungin hallinnassa olevien kiinteistöjen siistimistä [43]); tilinylitystä [44]); tieteellisiin tarkoituksiin tuotavien eläinten vapauttamista liikennemaksusta [45]); satamakapteenin viran täyttämistä [46]); insinööri V. Rantapihlan anomusta lisäapurahan saamisesta Englantiin tehtävää opintomatkaa varten [47]); vene- ja pesulaiturien sijoittamista Vartiokylään ja Marjaniemeen [48]); Kulosaaren ja Herttoniemen välisen sillan uusimista [49]); tullikamari IV:n muutospiirustusten laatimista ja -työn suorittamista [50]); v:n 1950 satamarakennusohjelmaa [51]); satamaradan liikennöimisen tähden tarpeellisten laitteiden keskittämistä Katajanokan uuden tavara-aseman tienoille [52]); satamarakennusosaston toimistoapulaisten ja lähettien virkojen siirtämistä ylempiin palkkaluokkiin [53]); tilien ylityksiä [54]); määrärahan korottamista [55]); vedenantomiesten palkkauksen parantamista [56]); satamalaitoksen autonkuljettajien palkkauksen tarkistamista [57]); mittausteknikko H. Mäen kurssimaksun suorittamista [58]); Eteläsatamassa siirrettävän satamaradan rakennussuun-

[1]) Sat. lk. 31 p. tammik. 64 §. — [2]) S:n 31 p. tammik. 65 §. — [3]) S:n 31 p. tammik. 70 §. — [4]) S:n 14 p. helmik. 95 §. — [5]) S:n 14 p. helmik. 110 §. — [6]) S:n 14 p. helmik. 111 §. — [7]) S:n 28 p. helmik. 124 §. — [8]) S:n 28 p. helmik. 125 §. — [9]) S:n 14 p. maalisk. 151 §. — [10]) S:n 14 p. maalisk. 159 §. — [11]) S:n 28 p. maalisk. 186 §. — [12]) S:n 14 p. maalisk. 161 §. — [13]) S:n 25 p. huhtik. 222 §. — [14]) S:n 25 p. huhtik. 223 §. — [15]) S:n 25 p. huhtik. 224 §. — [16]) S:n 25 p. huhtik. 234 §. — [17]) S:n 25 p. huhtik. 236 §. — [18]) S:n 9 p. toukok. 251 §. — [19]) S:n 9 p. toukok. 252 §. — [20]) S:n 9 p. toukok. 253 §. — [21]) S:n 9 p. toukok. 259 §. — [22]) S:n 9 p. toukok. 267 §. — [23]) S:n 9 p. toukok. 268 §. — [24]) S:n 23 p. toukok. 281 §. — [25]) S:n 23 p. toukok. 282 §. — [26]) S:n 23 p. toukok. 303 §. — [27]) S:n 23 p. toukok. 304 §. — [28]) S:n 13 p. kesäk. 327 §. — [29]) S:n 27 p. kesäk. 351 §. — [30]) S:n 27 p. kesäk. 353 §. — [31]) S:n 27 p. kesäk. 354 §. — [32]) S:n 27 p. kesäk. 355 §. — [33]) S:n 27 p. kesäk. 359 §. [34]) S:n 27 p. kesäk. 360 §. — [35]) S:n 27 p. kesäk. 366 §. — [36]) S:n 15 p. elok. 395 §. — [37]) S:n 15 p. elok. 396 §. — [38]) S:n 15 p. elok. 413 §. — [39]) S:n 15 p. elok. 414 §. — [40]) S:n 15 p. elok. 425 §. — [41]) S:n 29 p. elok. 431§. — [42]) S:n 29 p. elok. 432 §. — [43]) S:n 29 p. elok. 433 §. — [44]) S:n 29 p. elok. 438 §. — [45]) S:n 12 p. syysk. 449 §. — [46]) S:n 12 p. syysk. 453 §. — [47]) S:n 12 p. syysk. 467 §. — [48]) S:n 26 p. syysk. 479 §. — [49]) S:n 26 p. syysk. 486 §. — [50]) S:n 26 p. syysk. 487 §. — [51]) S:n 26 p. syysk. 489 §. — [52]) S:n 10 p. lokak. 504 §. — [53]) S:n 10 p. lokak. 507 §. — [54]) S:n 10 p. lokak. 516 §. — [55]) S:n 10 p. lokak. 521 §. — [56]) S:n 24 p. lokak. 541 §. — [57]) S:n 24 p. lokak. 549 §. — [58]) S:n 7 p. marrask. 567 §.

nitelmaa [1]); laivalaiturin rakentamista Kustaanmiekan saarelle [2]); Länsisataman raiteiston ja ratapihan vastaista laajentamista [3]); pursimies R. Holmströmiltä varastetun takin korvaamista [4]); varastorakennusten apulaisisännöitsijäin palkan korottamista [5]); lisämäärärahan myöntämistä IV tullikamarin muutostöitä varten [6]); Lauttasaaren sillan liikenteen järjestelyä [7]); puhelimen hankkimista satamajäänsärkijä Tursolle [8]); takautuvan palkanhyvityksen suorittamista Lauttasaaren ja Kulosaaren sillanhoitajalle [9]); Kulosaaren sillan lopullisten piirustusten laatimista ja sillan leveyttä [10]).

Muille kaupungin lautakunnille tehtiin seuraavat esitykset: palkkalautakunnalle satamalaitoksen aluksilla palvelevan laivaväen työehtojen yhdenmukaistamisesta [11]); sekä kiinteistölautakunnalle uusien alueiden järjestämisestä Ruoholahden varastoalueilta irtisanottaville vuokramiehille [12]) ja teknillisen laitoksen lautakunnalle vedenantopostien sijoittamisesta Sörnäisten laitureille [13]).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 73, joista kaupunginhallitukselle 60, kiinteistölautakunnalle 6 ja yhteensä 7 muille viranomaisille.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot, jotka koskivat Vanhankaupunginlahden muodostamista luonnonsuojelualueeksi [14]); satamatyöväen huoltorakennusten rakennus- ja kunnossapitokustannusten korvaamista [15]); uppotukkien nostamista kaupungin aluevesiltä [16]); korttelien n:o 170—171 asemakaavojen muuttamista [17]); kuormaautoilijoiden työttömyyden torjumista [18]); pesulauttojen sijoitusta [19]); työpukujen kustantamista henkilökunnalle [20]); satamakonttorin viranhaltijain talvilomia koskevan päätöksen alistamista [21]); Suomalainen Gulf Oil Co Oy:n valitusta tuulaakimaksujen kannosta [22]); apulaissatamakapteeni G. Häggströmin matka-apurahaa [23]); aloitetoiminnan järjestämistä [24]); Huopalahden—Ojakkalan yhdysratahanketta [25]); yhteisen laivaväen palkkaamista satamalaitokselle ja liikennelaitokselle [26]); Oy. Huolintakeskus ab:n valitusta lautakunnan päätöksestä, jolla oli hylätty anomus korvauksesta kadonneesta tavarasta [27]); satamalaitoksessa käytettäviä lomakkeita [28]); konepajakomitean mietintöä [29]); Voinvientiosuusliike Valion anomusta saada ostaa osa korttelista n:o 173 [30]) ;merimieshuoneen arkiston hoitamista [31]); korvausvaatimusta jäänsärkijä Otson valtion pakko-oton aikana käyttämästä kaasuöljystä [32]); Mustikkamaan liikenteen parantamista [33]); Lönnrotinkadun sillan liikenteen turvaamista [34]); tullikamari IV:n huoneistotilojen laajentamista [35]); korttelissa n:o 142 sijaitsevan talon ja tontin ostamista [36]); Suomenlinnan liikenneyhteyksien järjestämistä [37]); Korkeasaaren lautan lähtöpaikan järjestelyä [38]); Sörnäisten tullivartioaseman rakennuksen laajentamista [39]); Kyläsaaren alueen asemakaavan laatimista ja alueen luovuttamista metsähallitukselle [40]); Siltavuoren satama-alueen aitaamista [41]); kaupungin telakan puutteellisuuksien korjaamista [42]); kaupungin edustusta Suomen satamaliiton liittokokouksessa [43]); purjehdusseurojen käytössä olevien alueiden kunnostamista olympiakisoja varten [44]); matkustajapaviljongin piirustuskilpailua [45]); työttömyystöiden järjestämistä [46]); Helsingfors fiskargilletin anomusta silakkarysillä kalastamisen kieltämisestä [47]); kalastuksenkaitsijan palkkaamista [48]); Suomalainen Gulf Oil Company Oy:n valitusta lautakunnan palautusanomusta koskevasta hylkäävästä päätöksestä [49]); tullikamari IV:n huoneistotilojen laajentamista [50]); Kulosaaren kartanon venelaiturin korjaamista [51]); Vähä-Huopalahden säilyttämistä ja venealtaiden rakentamista [52]); ajoliikenneväylän järjestämistä Verkkosaaresta Arabian tehdasalueelle [53]); ehdokkaiden

---

[1]) Sat. lk. 7 p. marrask. 572 §. — [2]) S:n 7 p. marrask. 581 §. — [3]) S:n 14 p. marrask. 591 §. — [4]) S:n 21 p. marrask. 625 §. — [5]) S:n 5 p. jouluk. 637 §. — [6]) S:n 5 p. jouluk. 650 §. — [7]) S:n 19 jouluk. 668 §. — [8]) S:n 19 p. jouluk. 676 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 690 §. — [10]) S:n 19 p. jouluk. 696 §. — [11]) S:n 26 p. syysk. 481 §. — [12]) S:n 19 p. jouluk. 669 §. — [13]) S:n 15 p. elok. 427 §. — [14]) S:n 17 p. tammik. 20 §. — [15]) S:n 17 p. tammik. 21 §. — [16]) S:n 17 p. tammik. 29 §. — [17]) S:n 17 p. tammik. 30 §. — [18]) S:n 31 p. tammik. 61 §. — [19]) S:n 14 p. helmik. 92 §. — [20]) S:n 14 p. helmik. 93 §. — [21]) S:n 14 p. helmik. 94 §. — [22]) S:n 28 p. helmik. 120 §. — [23]) S:n 28 p. helmik. 121 §. — [24]) S:n 28 p. helmik. 122 §. — [25]) S:n 14 p. maalisk. 144 §. — [26]) S:n 14 p. maalisk. 145 §. — [27]) S:n 14 p. maalisk. 153 §. — [28]) S:n 28 p. maalisk. 177 §. — [29]) S:n 11 p. huhtik. 203 §. — [30]) S:n 25 p. huhtik. 221 §. — [31]) S:n 25 p. huhtik. 228 §. — [32]) S:n 25 p. huhtik. 235 §. — [33]) S:n 9 p. toukok. 245 §. — [34]) S:n 9 p. toukok. 247 §. — [35]) S:n 9 p. toukok. 266 §. — [36]) S:n 9 p. toukok. 269 §. — [37]) S:n 23 p. toukok. 276 §. — [38]) S:n 23 p. toukok. 291 §. — [39]) S:n 13 p. kesäk. 323 §. — [40]) S:n 13 p. kesäk. 324 §. — [41]) S:n 13 p. kesäk. 337 §. — [42]) S:n 27 p. kesäk. 344 §. — [43]) S:n 27 p. kesäk. 345 §. — [44]) S:n 27 p. kesäk. 363 §. — [45]) S:n 15 p. elok. 369 §. — [46]) S:n 15 p. elok. 389 §. — [47]) S:n 15 p. elok. 391 §. — [48]) S:n 15 p. elok. 392 §. — [49]) S:n 15 p. elok. 412 §. — [50]) S:n 15 p. elok. 415 §. — [51]) S:n 29 p. elok. 437 §. — [52]) S:n 12 p. syysk. 450 §. — [53]) S:n 12 p. syysk. 451 §.

nimeämistä aloitetoimikuntaan [1]); terveydenhoitolautakunnan katsastajan tarkastuskertomusta satamatyöväen ruokailu- ja oleskelusuojista [2]); Länsisataman aitaamista [3]); Toukolan pesulautan suurentamista [4]); työtehotoimiston ehdotusta satamalaitoksen kassaja tiliviraston sekä varastoimis- ja laiturihuolto-osaston töiden järjestelyistä [5]); tullihallituksen kirjelmää tullikamari I:n rakennuksessa olevan satamatyöväen ruokalan poistamisesta [6]); satamaradan siirtämistä Myllytie 5 tontin kohdalla Eteläsatamassa [7]); huoneiden varaamista Katajanokan uudesta asemarakennuksesta tullilaitosta varten [8]); yleisten töiden lautakunnan tiedustelua eräistä puuttuneista rautaeristä [9]); Helsingin 400-vuotisjuhlaa valmistelevan komitean ehdotusta Runeberginkadun sillasta [10]); Ruoholahden korttelien n:o 791—794 asemakaavaehdotusta [11]); kiinteistölautakunnan suunnitelmaa katurakennusohjelmaksi v. 1950—52 [12]); kaupunginvaltuustossa tehtyä aloitetta kaupungin uimarantojen kunnostamisesta [13]); kansliaosaston vahtimestarin virkapukuavustusta [14]); korttelin n:o 177 korkeustasojen vahvistamista [15]); Neuvostoliiton merilaivaston ministeriön valitusta satamalautakunnan satamamaksujen palautusta koskevasta hylkäävästä päätöksestä [16]); tullikamari IV:n huoneiston muutospiirustuksia ja kustannusarviota [17]); kaupunginvaltuustossa tehtyä aloitetta työttömyyden torjumisesta ja työttömyyden kehityksen arvioinnista [18]); kadunnimikomitean ehdotusta Länsisataman kadunnimistöksi [19]); ja Kulosaaren sillan raitiotiekiskojen siirtämisen kustannuksia [20]).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunnot, jotka koskivat: Oy. Telva ab:n anomusta Valkosaaren veneveistämöalueen vuokra-ajan pidentämisestä [21]); Oy. Telva ab:n anomusta saada rakentaa laituri Valkosaarenkarille [22]); korttelissa n:o 199 sijaitsevan, Ab. Qvarnbacken nimisen yhtiön omistaman talon ja tontin ostamista [23]); tontin myymistä korttelista n:o 173 Helsingin hiilikauppiaiden yhdistykselle ja Sanoma oy:lle [24]); veneiden huoltoaseman perustamista Katajanokalle [25]); ja Helsingin kaupungin halkotoimiston vuokraaman alueen vuokraoikeuden siirtämistä [26]).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunto jäänsärkijä Otson konemestarien anomuksesta sunnuntaityön korvaamisesta [27]); t e r v e y d e n h o i t o l a u t a k u n n a l l e kaupungin venerologin ehdotuksesta veneristen tautien poliklinikan sijoittamisesta uuteen tullipaviljonkiin [28]); r e v i s i o t o i m i s t o l l e ehdotuksesta satamalautakunnan johtosäännön 2 §:n muuttamisehdotuksesta [29]) ja eräiden vuokrasaatavien tileistä poistamisesta [30]); k i e l i s ä ä n t ö k o m i t e a l l e ehdotuksesta kaupungin viranhaltijain kielitaitosäännöksi [31]); t i l i s ä ä n t ö k o m i t e a l l e ehdotuksesta Helsingin kaupungin uudeksi kassa- ja tililaitoksen johtosäännöksi [32]); sekä S u o m e n s a t a m a l i i t o l l e ehdotuksesta uudeksi satamamaksutaksaksi [33]).

Henkilökunta. K a n s l i a o s a s t o. Avoinna olleeseen siivoojan virkaan nimitettiin [34]) rouva L. Aunio.

K a s s a- j a t i l i v i r a s t o. Avoinna olevia toimistoapulaisen virkoja määrättiin hoitamaan rouva C. Berg [35]) huhtikuun 1 p:stä ja neiti S. M. Nyyssönen toukokuun 1 p:stä lukien. Laskuttajan virkaan nimitettiin maaliskuun 1 p:stä lukien toimentaja T. K. Tarvonen [36]), nuoremman kassanhoitajan virkaan toukokuun 1 p:stä lukien apulaiskassanhoitaja A. E. Bergman [37]), apulaiskassanhoitajan virkaan heinäkuun 1 p:stä lukien neiti D. A. Bergman [38]), vanhemman kirjanpitäjän virkaan lokakuun 1 p:stä lukien nuorempi kirjanpitäjä E. L. Sucksdorff [39]); ja nuoremman kirjanpitäjän virkaan nimitettiin marraskuun 1 p:stä lukien toimentaja K. Sulin [40]).

Osaston palveluksesta myönnettiin ero eläkkeelle siirtyneille: toimistoapulaiselle O. C. R. Stjernbergille [41]) helmikuun 1 p:stä, nuoremmalle kassanhoitajalle V. M. Strömber-

[1]) Sat. lk. 12 p. syysk. 455 §. — [2]) S:n 26 p. syysk. 485 §. — [3]) S:n 26 p. syysk. 494 §. — [4]) S:n 10 p. lokak. 503 §. — [5]) S:n 10 p. lokak. 510 §. — [6]) S:n 24 p. lokak. 535 §. — [7]) S:n 24 p. lokak. 538 §. — [8]) S:n 24 p. lokak. 542 §. — [9]) S:n 24 p. lokak. 550 §. — [10]) S:n 7 p. marrask. 556 §. — [11]) S:n 7 p. marrask. 570 §. — [12]) S:n 7 p. marrask. 571 §. — [13]) S:n 21 p. marrask. 605 §. — [14]) S:n 21 p. marrask. 627 §. — [15]) S:n 21 p. marrask. 626 §. — [16]) S:n 5 p. jouluk. 638 §. — [17]) S:n 5 p. jouluk. 650 §. — [18]) S:n 19 p. jouluk. 665 §. — [19]) S:n 19 p. jouluk. 666 §. — [20]) S:n 19 p. jouluk. 667 §. — [21]) S:n 31 p. tammik. 62 §. — [22]) S:n 23 p. toukok. 294 §. — [23]) S:n 23 p. toukok. 309 §. — [24]) S:n 13 p. kesäk. 321 §. — [25]) S:n 15 p. elok. 390 §. — [26]) S:n 21 p. marrask. 608 §. — [27]) S:n 25 p. huhtik. 225 §. — [28]) S:n 9 p. toukok. 246 §. — [29]) S:n 17 p. tammik. 22 §. — [30]) S:n 21 p. marrask. 609 §. — [31]) S:n 17 p. tammik. 31 §. — [32]) S:n 12 p. syysk. 454 §. — [33]) S:n 7 p. marrask. 557 §. — [34]) S:n 28 p. maalisk. 175 §. — [35]) S:n 28 p. maalisk. 190 §. — [36]) S:n 28 p. helmik. 128 §. — [37]) S:n 25 p. huhtik 231 §. — [38]) S:n 13 p. kesäk. 330 §. — [39]) S:n 15 p. elok. 398 §. — [40]) S:n 10 p. lokak. 505 §. — [41]) S:n 31 p. tammik. 80 §.

gille [1]) heinäkuun 1 p:stä ja vanhemmalle kirjanpitäjälle H. M. Brondinille [2]) syyskuun 9 p:stä lukien. Suomen kaupunkiliiton ansiomerkki myönnettiin kassanhoitaja Strömbergille 40 vuoden palveluksesta ja kirjanpitäjä Brondinille 25 vuoden palveluksesta.

Satamakonttori. Satamavalvojan virkaan nimitettiin rannikkolaivuri K. Soimi helmikuun 1 p:stä lukien [3]), toimistoapulaisen virkaan rouva J. H. Hurme toukokuun 1 p:stä lukien [4]), toimentajan virkaan rouva A. Grönfors syyskuun 1 p:stä lukien [5]) ja vedenantomiehen virkaan merimies Y. Grönberg lokakuun 1 p:stä lukien [6]).

Kaupunginvaltuuston syyskuun 28 p:nä tekemällä päätöksellä lakkautettiin tammikuun 1 p:stä 1950 lukien satamajäänsärkijän 28. palkkaluokkaan kuulunut satamajäänsärkijän päällikön virka, 26. palkkaluokkaan kuulunut satamajäänsärkijän perämiehen virka ja 29. palkkaluokkaan kuulunut satamamestarin virka. Samalla perustettiin tammikuun 1 p:stä 1950 lukien 35. palkkaluokkaan kuuluva satamajäänsärkijän II päällikön virka, johon satamalautakunta oikeutettiin siirtämään sitä haettavaksi julistamatta Länsisataman satamamestarinviran haltija. Virkaan siirrettiin satamamestari J. C. Malm tammikuun 1 p:stä 1950 lukien [7]).

Satamakapteeni J. A. Lehtoselle kaupunginhallitus joulukuun 1 p:nä myönsi eron virastaan tammikuun 1 p:stä 1950 lukien. Satamalautakunnan annettua [8]) lausuntonsa satamakapteenin viran hakijoista kaupunginhallitus lokakuun 13 p:nä nimitti virkaan apulaissatamakapteeni G. I. J. Häggströmin. Apulaissatamakapteenin virkaan nimitettiin [9]) jäänmurtaja Otson päällikkö V. Niemelä.

Säädetyn eroamisiän perusteella myönnettiin [10]) ero virastaan maaliskuun 14 p:stä lukien Otson I konemestarille A. W. Gustafssonille, jolle myönnettiin Suomen kaupunkiliiton ansiomerkki 30 vuoden palveluksesta. Palkkalautakunnan suostumuksella konemestari Gustafsson toimi jäänsärkijä Otson I konemestarina toukokuun 31 p:ään. Toimentaja K. A-L. Forssellille myönnettiin [11]) pyynnöstä ero virastaan kesäkuun 4 p:stä lukien. Eläkkeelle siirtyneelle vedenantomiehelle A. Rapelille myönnettiin [12]) ero virastaan elokuun 1 p:stä lukien.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Järjestysmiehen virkaan nimitettiin virkaa v.t:nä hoitanut järjestysmies J. K. Blom helmikuun 1 p:stä lukien [13]), laiturihuollon konttorinhoitajan virkaan esimies S. B. Fernelius maaliskuun 1 p:stä lukien [14]), tavaranmerkitsijäin virkoihin tilapäiset tavaranmerkitsijät W. Wnuk ja K. A. Aho [15]) huhtikuun 1 p:stä ja O. T. Lindroos [16]) heinäkuun 1 p:stä lukien, varastomiehen virkoihin tilapäiset varastomiehet O. R. Linkovesi ja L. W. Lindqvist huhtikuun 1 p:stä lukien [17]), toimentajan virkoihin toimistoapulainen R. K. I. Riikonen [18]) huhtikuun 1 p:stä 1949 ja tilapäiset toimentajat E. C. Filén ja E. J. Viitasaari [19]) tammikuun 1 p:stä 1950 lukien, laiturihuollon esimiehen virkaan tavaranmerkitsijä E. T. Kolehmainen toukokuun 1 p:stä lukien [20]), hissilaitoksen koneenhoitajan virkaan v.t. koneenhoitaja G. R. Johansson kesäkuun 1 p:stä lukien [21]), nosturiesimiehen virkaan tilapäinen nosturiesimies N. V. Koivisto syyskuun 1 p:stä lukien [22]) ja autonkuljettajan virkaan autonkuljettaja J. H. B. Ekberg joulukuun 1 p:stä 1949 lukien [23]).

Osaston palveluksesta erosivat sairauden perusteella eläkkeelle siirtyen heinäkuun 1 p:stä autonkuljettaja K. A. Grönvall, jolle myönnettiin Suomen kaupunkiliiton 25-vuotisansiomerkki ja varaston apulaisesimies E. Koivisto joulukuun 1 p:stä lukien.

Satamarakennusosasto. Palkkalautakunnan suostumuksella hoiti eläkkeelle siirtynyt apulaissatamarakennuspäällikkö W. Hirn yhtä avoinna ollutta insinöörin virkaa kertomusvuoden aikana. Eläkkeelle siirtynyt ylikonemestari S. A. Lyytikäinen hoiti osaston ylikonemestarin virkaa helmikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana. Avoimeksi tulleeseen ylikonemestarin virkaan nimitettiin [24]) toukokuun 1 p:stä lukien ylikonemestari B. F. Ritvanen. Kaupunginvaltuuston tammikuun 11 p:nä päätettyä siirtää eräitä rakennusmestarin virkoja ylempiin palkkaluokkiin siirrettiin [25]) 36. palkkaluokan virkaan rakennusmestari A. V. Rautanen ja 33. palkkaluokan virkoihin

[1]) Sat. lk. 14 p. maalisk. 161 §. — [2]) S:n 27 p. kesäk. 353 §. — [3]) S:n 17 p. tammik. 34 §. — [4]) S:n 25 p. huhtik. 227 §. — [5]) S:n 15 p. elok. 399 §. — [6]) S:n 26 p. syysk. 480 §. — [7]) S:n 24 p. lokak. 540 §. — [8]) S:n 12 p. syysk. 453 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 672 §. — [10]) S:n 14 p. helmik. 105 §. — [11]) S:n 23 p. toukok. 293 §. — [12]) S:n 15 p. elok. 402 §. — [13]) S:n 31 p. tammik. 69 §. — [14]) S:n 28 p. helmik. 127 §. — [15]) S:n 14 p. maalisk. 154 §. — [16]) S:n 13 p. kesäk. 329 §. — [17]) S:n 14 p. maalisk. 155 §. — [18]) S:n 14 p. maalisk. 157 §. — [19]) S:n 19 p. jouluk. 673 §. — [20]) S:n 25 p. huhtik. 232 §. — [21]) S:n 23 p. toukok. 300 §. — [22]) S:n 15 p. elok. 401 §. — [23]) S:n 21 p. marrask. 610 §. — [24]) S:n 31 p. tammik. 70 §. — [25]) S:n 14 p. helmik. 101 §.

rakennusmestarit F. E. Eriksson, N. Å. Sjöman ja E. A. Starck. Diplomi-insinööri A. Koskenpadolle annettu määräys hoitaa avoinna ollutta insinöörin virkaa peruutettiin [1]). Avoinna olleisiin insinöörin virkoihin nimitettiin [2]) 41. palkkaluokan virkaan insinööri H. V. Öberg, 39. palkkaluokan virkaan insinööri V. Rahikainen ja 38. palkkaluokan virkaan insinööri M. Ruoho. Osaston 36. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan nimitettiin [3]) 35. palkkaluokan rakennusmestari K. B. Lindgren. Kaupunginvaltuuston syyskuun 9 p:nä päätettyä siirtää kolme 33. palkkaluokan rakennusmestarin virkaa 35. palkkaluokkaan siirrettiin [4]) virkoihin 33. palkkaluokan rakennusmestarit R. Fagerström, K. I. Lindström ja K. Pimiä. Toimistoapulaisen virkaan nimitettiin [5]) ylioppilas E. M. Salo joulukuun 1 p:stä lukien. Osaston 35. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan nimitettiin [6]) 33. palkkaluokan rakennusmestari Hj. Wickström tammikuun 1 p:stä 1950 lukien. Insinööri B. F. Cavonius määrättiin [7]) hoitamaan yhtä avoinna olevaa insinöörin virkaa tammikuun 1 p:stä 1950 lukien.

Kolme työmäärärahoista palkattua tuntikirjuria siirrettiin [8]) silloiseen 24. palkkaluokkaan sekä mittausesimies 25. palkkaluokkaan helmikuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Työmäärärahoista palkatut kaksi Lauttasaaren läppäsillan hoitajaa siirrettiin [9]) 27. palkkaluokkaan ja Kulosaaren kääntösillan hoitaja 26. palkkaluokkaan sekä neljä työmäärärahasta palkattua tuntikirjuria 26. palkkaluokkaan tammikuun 1 p:stä 1950 alkaen.

Säädetyn eroamisiän perusteella myönnettiin [10]) ero syyskuun 1 p:stä rakennusmestari A. V. Rautaselle, jolle myönnettiin Suomen kaupunkiliiton 25-vuotisansiomerkki. Palkkalautakunnan suostumuksella rakennusmestari Rautanen toimi osaston ylimääräisenä rakennusmestarina syyskuun 1 p:stä kertomusvuoden loppuun.

S a i r a u s l o m a t. Sairauslomaa myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden kuluessa 145:ssä tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 4 366, joista 3 189 päivää täysin palkkaeduin, 1 025 2/3 palkkaeduin ja 120 päivää puolin palkkaeduin myönnettyjä lomapäiviä ja 32 päivää ilman palkkaa. Sairausloma-ajalta maksettiin palkkoja yhteensä 2 401 425 mk.

Varastorakennukset, laituripituus ym. Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 56 500 m² ja katosten pinta-ala 1 925 m², yhteensä 58 425 m². Länsisataman varastorakennusten lattia-ala pienentyi 43 075 m²:stä 41 400 m²:iin, kun Laivapojankadun varrella sijainnut, huhtikuun 28 p:nä osittain luhistunut A makasiini kaupunginhallituksen toukokuun 19 p:nä antamalla suostumuksella purettiin. Koko satamassa oli siten varastorakennusten ja katosten lattia-ala yhteensä 99 825 m².

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 5 602 m. Tähän määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m.

Satamalaitokselle hankittiin yksi Jones-merkkinen neljän tonnin autonosturi ja kolme Coventry-merkkistä haarukkanosturia.

Satamien rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 63 824 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 17 794 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 26 970 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 15 680 m².

Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnossa oleva maa-alue oli 139 ha ja vesialue 3 544 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien ns. laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 40 000 m² ja Länsisatamassa 47 000 m². Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset vuokrasopimukset, oli vuoden päättyessä 486 362 m².

Satamaliikenne

Liikenne Helsingin satamassa jatkui keskeytyksittä koko vuoden.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 4 031 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 658 803 rekisteritonnia, ja lähti 4 042 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 688 864 re-

[1]) Sat. lt. 9 p. toukok. 254 §. — [2]) S:n 27 p. kesäk. 351 §. — [3]) S:n 15 p. elok. 400 §. — [4]) S:n 10 p. lokak. 506 §. — [5]) S:n 21 p. marrask. 612 §. — [6]) S:n 5 p. jouluk. 643 §. — [7]) S:n 19 p. jouluk. 671 §. — [8]) S:n 14 p. helmik. 86 §. — [9]) S:n 19 p. jouluk. 675 §. — [10]) S:n 27 p. kesäk. 366 §.

kisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 3 288 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 531 572 rekisteritonnia ja lähti 3 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 556 025 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 743 ja vetomäärä 127 231 rekisteritonnia eli 8.3 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 747 ja vetomäärä 132 839 nettorekisteritonnia eli 8.5 %.

V. 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään nähden 64.9 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 66.2 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

	Saapuneet alukset						Lähteneet alukset					
	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä		Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Kuukausi												
Tammikuu ...	95	97 289	17	3 240	112	100 529	103	105 927	11	1 676	114	107 603
Helmikuu ...	69	70 346	—	—	69	70 346	71	77 309	9	1 876	80	79 185
Maaliskuu	77	60 101	—	—	77	60 101	76	60 021	—	—	76	60 021
Huhtikuu	85	79 885	72	3 956	157	83 841	85	82 102	67	3 805	152	85 907
Toukokuu	155	137 817	333	15 074	488	152 891	148	136 956	331	14 857	479	151 813
Kesäkuu	172	134 760	214	11 436	386	146 196	186	146 628	203	11 165	389	157 793
Heinäkuu	222	170 950	211	11 450	433	182 400	214	154 857	221	11 868	435	166 725
Elokuu	182	115 184	241	10 519	423	125 703	183	126 002	245	11 178	428	137 180
Syyskuu	200	150 752	274	12 194	474	162 946	196	140 862	274	12 310	470	153 172
Lokakuu	256	180 426	348	15 678	604	196 104	250	182 710	344	15 344	594	198 054
Marraskuu	232	172 305	279	13 960	511	186 265	231	176 227	274	13 215	505	189 442
Joulukuu	191	184 945	106	6 536	297	191 481	207	194 651	113	7 318	320	201 969
Yhteensä	1 936	1 554 760	2 095	104 043	4 031	1 658 803	1 950	1 584 252	2 092	104 612	4 042	1 688 864
Kotipaikka												
Helsinki	570	570 041	161	9 938	731	579 979	578	579 381	163	10 784	741	590 165
muualla kotimaassa	397	194 118	1 934	94 105	2 331	288 223	398	194 764	1 929	93 828	2 327	288 592
Ulkomailla ...	969	790 601	—	—	969	790 601	974	810 107	—	—	974	810 107

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 333 eli 20.8 % ja vetomäärä 97 608 nettorekisteritonnia eli 6.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 343 eli 21.3 % ja vetomäärä 103 315 nettorekisteritonnia eli 7.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 967, yhteensä 764 159 nettorekisteritonnia eli 49.1 % ja ulkomaisia 969, yhteensä 790 601 nettorekisteritonnia eli 50.9 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 976, yhteensä 774 145 nettorekisteritonnia eli 48.9 % ja ulkomaisia 974, yhteensä 810 107 nettorekisteritonnia eli 51.1 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 410 eli 24.3 % ja vetomäärä 29 623 nettorekisteritonnia eli 39.8 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä 404 eli 23.9 % ja vetomäärä 29 524 nettorekisteritonnia eli 39.3 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Rannikkoliikenteen vilkastuminen aiheutui, paitsi edelliseen talveen verrattuna vallinneista helpoista jääoloista, myöskin lisääntyneestä rakennustarvikkeiden tuonnista.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 1 127 992 painotonnia ja lähti ulkomaille 267 106 painotonnia, koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 1 395 098 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat

1 479 291, 232 800 ja 1 712 091 painotonnia. Tuonti vähentyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 351 299 painotonnia eli 23.7 %, mutta vienti lisääntyi 34 306 painotonnia eli 14.7 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne vähentyi 316 993 painotonnia eli 18.5 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1949 ja 1948 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1949 Painotonnia	1948 Painotonnia
Kappaletavara ja metallit	419 060	378 739
Vilja ja viljatuotteet	24 393	39 174
Kivihiili ja koksi	357 608	668 759
Öljyt	113 916	153 773
Lannoitusaineet	30 098	73 824
Muu tavara	182 917	165 022
Yhteensä	1 127 992	1 479 291

Vientitavarat jakaantuivat v. 1949 ja 1948 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	Painotonnia 1949	Painotonnia 1948
Kappaletavara	58 758	43 034
Paperi	37 582	49 277
Pahvi ja kartonki	7 816	18 553
Puuhioke ja selluloosa	20 256	33 956
Vaneri	26 859	25 813
Sahattu puutavara	62 884	49 168
Sahaamaton puutavara	32 606	4 758
Muu tavara	20 345	8 241
Yhteensä	267 106	232 800

Sahattua puutavaraa vietiin 22 458 standerttia, edellisenä vuonna 17 560 standerttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 69 319 m³, edellisenä vuonna 9 440 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina yllä olevaan tilastoon.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1949 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	79 813	22 096	101 909
Helmikuu	42 423	22 067	64 490
Maaliskuu	59 649	22 829	82 478
Huhtikuu	60 941	15 812	76 753
Toukokuu	76 932	20 635	97 567
Kesäkuu	65 259	18 882	84 141
Heinäkuu	86 236	23 125	109 361
Elokuu	70 171	16 149	86 320
Syyskuu	143 209	16 027	159 236
Lokakuu	145 759	21 859	167 618
Marraskuu	139 902	28 946	168 848
Joulukuu	157 698	38 679	196 377
Koko vuosi	1 127 992	267 106	1 395 098

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 855 204 painotonnia eli 75.8 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 272 788 painotonnia eli 24.2 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 118 762 painotonnia eli 44.5 % ja ulkomaiset alukset 148 344 painotonnia eli 55.5 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 973 966 painotonnia eli 69.8 % ja ulkomaisten alusten osalle 421 132 painotonnia eli 30.2 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 64.0 % ja ulkomaisilla 36.0 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 54.3 % ja ulkomaisilla aluksilla 45.7 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 62.7 % ja ulkomaisten alusten osalle 37.3 %.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 244 516 painotonnia ja lähti 13 528. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 258 044 painotonnia, edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 156 481, 24 258 ja 180 739. Lisäys koko liikenteessä oli 77 305 painotonnia eli 42.8 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1949 m³	1949 Painotonnia	1948 m³	1948 Painotonnia
Sahattu puutavara	1 796	1 078	4 327	2 596
Halot	29 592	13 401	34 677	15 699
Muu sahaamaton puutavara	528	317	—	—
Hiekka	111 376	167 064	67 421	101 132
Tiilet	•	4 450	•	101
Kalkki ja sementti	•	51 813	•	27 098
Öljyt	•	4 960	•	9 096
Kasvikset	•	193	•	275
Kalat	•	294	•	260
Muu tavara	•	946	•	224
Yhteensä	•	244 516	•	156 481

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1949 Painotonnia	1948 Painotonnia
Kappaletavara	—	207
Kivihiili	153	300
Öljyt	10 628	22 505
Puutavara	121	6
Muu tavara	2 626	1 240
Yhteensä	13 528	24 258

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 35 268 matkustajaa ja lähti 35 361 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 31 946 ja 30 616.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 61 991 ja oli tuntimäärä 5 412 eli 8.0 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötuntien vähennys oli 995 eli 4.0 % ja Länsisataman nosturien osalta 4 417 eli 10.4 %. Vähennys johtui pienentyneestä kivihiilen ja koksin tuonnista. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötuntuneja yhteensä
	25-tonnin nosturi	2 1/2 ja 2 1/2-5 tonnin nosturit, 16 kpl.	Laivarannan nosturit, 16 kpl.	Saukonlaiturin nosturit, 11 kpl.	
1949					
Tammikuu	17	2 243	1 971	659	4 890
Helmikuu	31	1 494	1 983	416	3 924
Maaliskuu	29	1 920	2 206	432	4 587
Huhtikuu	42	1 690	1 929	189	3 850
Toukokuu	4	1 846	2 011	542	4 403
Kesäkuu	34	1 928	1 847	573	4 382
Heinäkuu	51	2 006	2 067	417	4 541
Elokuu	28	1 254	1 518	612	3 412
Syyskuu	20	2 307	2 734	2 447	7 508
Lokakuu	72	2 347	2 505	1 464	6 388
Marraskuu	39	2 223	2 471	1 513	6 246
Joulukuu	35	2 423	3 012	2 390	7 860
Koko vuosi	*402*	*23 681*	*26 254*	*11 654*	*61 991*
Näistä ylityötunteja	82	3 934	3 122	1 894	9 032
1948	*671*	*24 407*	*24 667*	*17 658*	*67 403*
Näistä ylityötunteja	136	5 285	3 697	3 356	12 474

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 79 663 m³, josta 65 072 m³ myytiin aluksille, 1 203 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille ja jäänsärkijä Otso käytti 577 m³. Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä on annettu juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomut eivät olleet kertomusvuonna käytössä.

Jäänsärkijä Otso. Kertomusvuoden aikana jäänsärkijä Otso oli kulussa 121 tuntia ja tänä aikana kulki 650 meripenikulmaa. Se kulutti polttoöljyä 152 tonnia, halkoja 73 m³ ja koneöljyä 192 kg. Alus toimitti 14 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 97 500 mk.

Kompassien tarkistus. Kompasseja tarkistamassa kävi kaikkiaan 223 alusta, joista 130 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 93 tarkistuspaalustoon. Näistä aluksista 7 maksoi poijun tai paaluston käyttämisestä yhteensä 11 000 mk.

Moottoriveneen käyttö. Moottorivene Matti suoritti 28 maksullista ajoa, vieden redillä oleviin aluksiin satamaluotseja, määräyksiä, väestöä ym. Tästä toiminnasta veloitettiin 45 250 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena satama-alueelle liikennöimään hyväksyttiin 5 vuokrasoutuvenettä ja 56 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1947—49 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	1947		1948		1949	
Vuosineljännes	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	2 155	2 744	3 461	3 843	4 219	7 196
Huhti—kesäkuu	4 802	2 006	6 610	2 710	4 146	5 315
Heinä—syyskuu	4 095	4 193	6 514	4 224	4 525	5 438
Loka—joulukuu	4 336	5 466	8 971	5 882	7 852	4 805
Koko vuosi	15 388	14 409	25 556	16 659	20 742	22 754

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 14 168 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 20 742 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 34 910 tonnia. Varastosta annettiin 22 754 tonnia ja v:een 1950 jäi varastoon 12 156 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 43 496 tonniin, vastaten 42 215 tonnia vuonna 1948 ja 29 797 tonnia v. 1947.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 1 732, oltuaan edellisenä vuonna 1 463 ja v. 1947 1 182. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 8 945, 6 431 ja 4 238.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 1 718, edellisenä vuonna 1 453 ja v. 1947 1 176. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 28, 10 ja 6.

Kertomusvuonna saatiin käyttöön Länsisataman uusi vaunuvaaka, joten vaunuvaakoja oli 4, kun niitä aikaisempina vuosina oli käytössä 3. Punnitustodistuksia annettiin v:n 1949 aikana 78 220, edellisenä vuonna 102 381 ja v. 1947 79 112.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1949 tonnia	1948 tonnia
Tammi—maaliskuu	342	1 746
Huhti—kesäkuu	135	1 321
Heinä—syyskuu	599	53
Loka—joulukuu	50	55
Koko vuosi	1 126	3 175

Laiturihuoltotoimintaa v:n 1947—49 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavararalähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1949					
Tammikuu—maaliskuu	164	15 752	15 571	120 756	98 926
Huhti—kesäkuu	248	17 553	17 350	129 487	107 901
Heinä—syyskuu	265	15 866	15 631	119 659	101 001
Loka—joulukuu	303	23 058	22 820	176 230	154 938
Koko vuosi	*980*	*72 229*	*71 372*	*546 132*	*462 766*
1948	746	57 221	56 546	492 164	418 702
1947	629	46 624	46 073	505 523	397 669

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettujen tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 13 197 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 58 079 tonnia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 205 598 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 356 573 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 1 684 340 mk ja muihin kustannuksiin 164 685 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito ja perustustyöt, satama-alueiden suunnittelu sekä kunnostamis- ja kunnossapitotehtävät, näiden alueiden rautateiden ja Herttoniemen radan raiteiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettujen alueiden ja Herttoniemen teollisuusalueiden vastaavanlaisia tehtäviä sekä muidenkin kuin varsinaisten satama-alueiden niiden rautatieraiteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Vielä satamarakennusosasto suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 203 asiasta, joista 81 koski rakentamista tai suunnittelua, 49 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 73 hallinto- tai henkilö- ja palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, apulaissatamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, 2 piiri-insinööriä ja 7 insinööriä, 3 vaakitsijaa ja 5 piirtäjää. 5 vakinaista insinöörinvirkaa oli avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja 5 toimistoapulaista. Lähettejä oli 2 ja siivoojia 1. Suoranaista työnjohtoa hoiti 25 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari, 16 ylimääräistä työnjohtajaa, 2 kirjuria, mittausesimies ja 4 mittausmiestä. Yksi rakennusmestari siirtyi eläkkeelle. Kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 350, huhtikuussa 702 ja vuoden lopussa 494. Työntekijöistä 6 kuoli ja 10 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 620 työntekijää yhteensä 9 944 työpäivää.

Satamien korjaus- ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon merkitty 32 400 000 mk, mitä sallittiin ylittää 6 023 146 mk. Kustannukset taas nousivat 38 420 056 mk:aan, joten säästöä jäi 3 090 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Rakennukset: määräraha 6 000 000 mk, ylitysoikeus 5 090 066 mk ja menot yhteensä 11 090 066 mk, mistä varastorakennukset 9 411 685 mk, tavarasuojat ja katokset 547 956 mk, tullitarkastamot 73 409 mk, huolto- ja ruokalarakennukset 322 876 mk, vartiorakennukset ja kopit 508 838 mk, Vaa'at varastorakennuksessa 185 344 mk, mukavuuslaitokset 210 mk ja aitauksia

39 748 mk. Kiinteät laitteet: määräraha 20 000 000 mk, ylitysoikeus 933 080 mk ja menot 20 933 080 mk, mistä laiturit ja rantaverhous 3 511 195 mk, kadut ja tontit 2 790 341 mk, viemärit 897 283 mk, sillat 564 672 mk, tilapäiset purkauslaiturit 511 623 mk, tilapäiset höyrypursi- ym. laiturit 1 235 516 mk, veneiden kiinnityspaikat 2 811 380 mk, rautatieraiteet 6 774 367 mk, satamien ruoppaus 602 246 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 234 457 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 5 000 000 mk, mitä käytettiin seuraavasti: poijut, tihtaalit ja merimerkit 1 452 390 mk, tavaralavat ja satamakonttorin alukset 426 044 mk, työlaivasto 3 112 795 mk ja satama-alueiden aidat 8 771 mk. Yleiset laitteet: määräraha 1 200 000 mk ja menot 1 196 910 mk, mistä hengenpelastusvälineet ja veneet 548 332 mk, sillat jäälle sekä laiturien ja railojen viereiset aidat 602 534 mk, palokunnan vedenottopaikat 3 256 mk ja kaupungin 400-vuotisjuhla 42 788 mk. Tavarain ja uponneiden veneiden poistaminen: määräraha 200 000 mk, mikä kokonaisuudessaan käytettiin.

Rakennusten korjaus- ja kunnossapidosta voitiin edelleen suorittaa ainoastaan tärkeimmät, niin kuin kattojen ja julkisivujen korjauksia, sekä ikkunoiden ja puutalojen ulkomaalauksia. Sisäpuolisia korjauksia tehtiin vain harvoissa rakennuksissa. Länsisataman K varastorakennuksen katon ja julkisivujen korjaukseen käytettiin 2 073 289 mk. Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjaukseen käytettiin 3 451 237 mk, joista 2 500 000 mk sähköjohtojen uusimiseen virran muutoksen yhteydessä, 12. tullivarastorakennuksen korjaukseen 539 868 mk ja 6. varastorakennuksen (tullikamari V) korjaukseen ja ikkunoiden maalaamiseen 1 841 784 mk. Työntekijäin uudet huoltorakennukset Katajanokalla ja Sörnäisten satamassa, uudet vartijakopit laiturikentillä sekä Laivapojankadun vaakakoppi pidettiin kunnossa. Länsisataman A varastosuoja luhistui ja sen pääosa purettiin.

Kiinteät laitteet pidettiin edelleen menoja säästellen kunnossa. Paitsi laiturien suojalaitteiden kunnostamista, suoritettiin pääasiallisesti puulaiturien korjauksia. Eräät purkauslaiturit Ruoholahdessa ja Sörnäisten rautatiellä suljettiin huonokuntoisuutensa vuoksi. Rantamuuri Kaivopuiston itärannassa korjattiin ja osa Pohjoisrantaa Liisankadun pohjoispuolella varustettiin muurilla. Katujen ja laiturien kiveystä ja asfalttisepellystä korjattiin. Niinpä kunnostettiin Lauttasaarenkatua, Laivarannan varastokentät tasoitettiin ja Katajanokalla korjattiin 12. tullivarastorakennuksen takana oleva katu, joka oli raunioitunut pommituksissa. Viemäreitä puhdistettiin ja pidettiin kunnossa. Eteläranna viemäri varastorakennuksen pohjoispäässä korjattiin ja rakennuksen takana olevaa osaa pidennettiin etelään päin. Katajanokalla korjattiin viemärit 12. varastorakennuksen takana olevalla kadulla. Lönnrotinkadunsillan kääntökohdan mutka pyöristettiin. Tilapäinen purkauslaituri Merisatamassa Neitsytpolun kohdalla korjattiin. Tilapäinen höyrypursilaituri Ison Puistotien päässä korjattiin täydellisesti, minkä yhteydessä pommituksissa vaurioitunut arkkurakenteen eteläosa uusittiin. Venelaiturien kunnossapitokustannukset olivat edelleen suuret. Venepaikkoja oli 2 092, joista 1 581 ulkopaalullista tai aituuksellista. Käytössä oli 1 851 venepaikkaa. Töölön—Katajanokan satamaradan ja siihen kuuluvien valtionrautateiden kunnossapidettävien raiteiden kiveyksen ja vaihteensiltojen kunnossapito maksoi kaupungille 638 440 mk. Kaupungin kunnossapidettävien Länsisataman raiteiden kunnossapito maksoi 3 372 078 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren raiteiden 689 399 mk, Sörnäisten sataman ja Verkkosaaren raiteiden 820 594 mk ja Herttoniemen radan 1 253 856 mk. Ruoppurilla puhdistettiin Eteläsataman eteläisen laiturinhaaran edustalla olevaa vesialuetta. Kaivurilla ruoppaamalla puhdistettiin Olympialaiturin, Sörnäisten sataman läntisen ja keskimmäisen pistolaiturin sekä Vanhan laiturin vieret. Mittauksia ja tutkimuksia tehtiin mm. Lauttasaaren etelävesillä. Katujen ja rautateiden korjausryhmälle sekä mittausryhmälle tehtiin pyörillä varustetut ruokailukopit.

Irtonaisiin laitteisiin kuuluva Kruununvuorenselän kompassintarkistuspoiju oli uusittava. Myös vaurioituneen Pohjoissataman kompassintarkistuspaalun tilalle rakennettiin uusi. Kustannukset olivat 490 000 ja 810 000 mk. Hernesaaren laiturin pohjois- ja eteläpuolelle olevaan rantaan upotettiin ankkurit. Työlaivastosta ruoppuri ja kaksi rautaista proomua olivat talven telakoituina Kone ja Sillan telakalla ja hinauslaivat H 1 ja H 3 sekä kaksi rautaista proomua valtion metallitehtaiden Katajanokan telakalla, missä myös korjattiin kaksi rautaista proomua kesällä. Mammutpumppualus, kaivuri n:o 1 ja sukelluslaitevene korjattiin kaupungin telakalla Jätkäsaaressa.

Yleisiin laitteisiin kuuluvia siltoja jäälle ei asetettu leudon talven tähden. Sitä vas-

toin oli laiturien ja railojen viereisten aitojen asettaminen ja kunnossapito varsin työlästä. Suomenlinnan laudakkopolkua ei asetettu.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli v:n 1949 menoarvioissa 140 350 000 mk, josta 166 518 mk oli käytetty v. 1948 ja 520 000 mk myönnettiin lisää. V:lta 1948 siirtyi määrärahoja 107 281 630 mk. Ylitysoikeudet olivat 102 198 mk. V:n 1950 määrärahasta käytettiin 2 765 595 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 247 985 111 mk, käytettiin 76 128 378 mk, siirtyi 171 003 015 mk v:lle 1950 ja palautui 853 718 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Länsisataman rakennustyöt 10 437 339 mk, Eteläsataman Makasiinirannan rakennustyöt 20 902 739 mk, Kaivopuiston ja Valkosaarten välisen väylän järjestäminen 2 000 000 mk, Sörnäisten sataman rakennustyöt 14 094 295 mk, täytteen otto rannoille 943 843 mk, laiturien uudistaminen 2 815 926 mk, uusien venelaiturien rakentaminen 85 219 mk, aallonmurtajien rakentaminen Eteläsataman suojaamiseksi 341 930 mk, Katajanokan satama-alueen aitaaminen 1 517 105 mk, matkustajapaviljongin rakentaminen Makasiinirannalle 590 000 mk, Katajanokan tavaraasemarakennuksen rakentaminen 8 294 725 mk, satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentaminen 897 721 mk, 90 m:n laiturin rakentaminen Lauttasaarenrantaan 148 622 mk, nosturien hankkiminen Eteläsataman Makasiinirantaan 94 435 mk, uusien mukavuuslaitosten rakentaminen satama-alueelle 197 725 mk, aallonmurtajain rakentaminen Katajanokan satamaan 210 141 mk, Lapinniemen ja Salmisaaren rakennustyöt 1 013 422 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustyöt 1 041 061 mk, liitosalueella olevien laiturien uudistaminen 20 000 mk, pommitusvaurioiden korjaaminen 19 630 mk, autovaakojen hankinta 691 326 mk, Katajanokan rakennustöiden jatkaminen 2 767 993 mk, Herttoniemen satamarakennustyöt 1 625 428 mk, vuota- ja öljyvarastorakennuksen rakentaminen Katajanokalle 2 618 849 mk, Herttoniemen kyllästyslaitoksen rakentaminen 740 415 mk, Länsisataman telakan rakentaminen 261 377 mk, juomavesipostin ja käymälän rakentaminen Melkönkadulle 520 000 mk, Länsisataman aitaaminen 720 766 mk ja Sörnäisten huoltorakennuksen varustaminen lämpöjohdolla 516 347 mk. Lisäksi oli seuraavia töitä varten myönnetty määräraha, jota ei kuitenkaan kertomusvuonna käytetty vaan siirrettiin seuraavaan vuoteen: liikennevenelaiturien rakentamiseen Mustikkamaan liikennettä varten 3 250 000 mk, nosturien hankkimiseen Rahapajanrantaan 18 000 000 mk, Makasiininrannan tullivarastorakennuksen rakentamiseen 39 086 811 mk ja Sörnäisten rantatien raiteiden järjestelyyn 2 730 000 mk.

Länsisataman rakennustöitä jatkettiin. Korttelin n:o 265 länsiosan louhiminen valmistui ja itäosan louhiminen aloitettiin. Meklarikadun raidetta jatkettiin korttelin n:o 265 halki ja varustettiin sivuraiteella. Laivarannan I-makasiinin kohdalla olevat 25 kg:n kiskon vaihteet korvattiin 30 kg:n vaihteilla.

Eteläsataman Makasiinirannan uudelle osalle (Olympialaituri) tehtiin eräitä laiturin pohjoisosan takaisia paaluarinan täydennystöitä, jatkettiin alueen tasoittamista ja viemäröimistä. Satamaradan siirtämiseen kuuluvat pengerrystyöt edistyivät Kaivopuiston tunneliin saakka. Ehrenströmintien sillan alustavia perustustöitä tehtiin. Laiturin viereisen vesialueen ruoppaus aloitettiin.

Eteläsataman Kaivopuiston ja Valkosaarten välitse johtavan väylän louhimistöitä jatkettiin.

Sörnäisten sataman Hanasaaren laiturin töitä jatkettiin. Perustukset ruopattiin ruoppurilla, kaivurilla ja mammuttipumpulla. Laituriarkkuja rakennettiin neljä. Kanasaaren ympäristön täyttämistä jatkettiin. Sataman uuden tuloväylän ruoppaamista jatkettiin.

Täytettä otettiin Lauttasaarenkadun pohjoispuolelle, Itämerenkadun eteläpuolelle, Hiilisataman poikkikaduille, Verkkosaarten itäpuolelle ja Kyläsaaren länsipuolelle.

Laitureista uusittiin Ruoholahden-rannan höyrypursilaituri kokonaan 1 073 411 mk:n kustannuksin, osa Sörnäisten läntisen pistolaiturin kannesta 40 320 mk:n ja Meritullintorin laiturit 510 836 mk:n kustannuksin. Keskipistolaituri, jonka uusiminen oli aloitettu varatyönä, saatettiin päätökseen 953 359 mk:n kustannuksin. Kahden työläissuojan rakentaminen maksoi 238 000 mk.

Uutta venelaituria varten Lapinlahdessa tehtiin perustutkimuksia.

Katajanokan satama-alue aidattiin rautalankaverkolla ja vanha ränsistynyt piikkilanka-aita purettiin.

Makasiinirannan matkustajapaviljongin piirustusten saamiseksi järjestettiin suljettu

kilpailu. Arkkitehtitoimistolle Hytönen & Luukkonen annettiin piirustuksen laatiminen.

Katajanokan tavara-asemarakennuksen perustustyöt aloitettiin syksyllä. Kustannukset olivat 4 473 093 mk. Piirustusten laatiminen, tiilien, ym. rakennusaineiden hankinta maksoi 3 821 632 mk.

Satamatyöntekijäin huoltorakennus Sörnäisissä valmistui.

Lauttasaarenrannan määrärahalla tehtiin eräitä liikenteen järjestelytöitä Itämerenkadulla.

Eteläsataman Makasiinirannan nosturirata varustettiin puskurilla.

Aallonmurtajan rakentamista Katajanokan itäosan suojaamiseksi jatkettiin. Kiviä kuljetettiin Länsi Mustasaaren rantaan.

Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustöitä jatkettiin. Henry Fordinkadun ja Hernesaarenrannan täyttämistä jatkettiin ja edellämainittu katu päällystettiin.

Autovaaka Länsisataman Laivapojankadulla valmistui. Katajanokan autovaa'an perustukset tehtiin.

Katajanokan Rahapajanrannan varastorakennusten n:o 7 ja 8 kohdalle rakennettavan uuden peruspenkereen tekemistä jatkettiin. Tavara-aseman itäpuolelle rakennettiin kuormauslaituri Kruunuvuorenkadulle asti.

Herttoniemen öljysataman väylän syventämistä jatkettiin. Väylän länsipää ruopattiin kauhaketjuruoppurilla 8.2 m:n syvyiseksi.

Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennusta varten suoritti rakennustoimiston talorakennusosasto eräitä alustavia töitä.

Herttoniemen kyllästyslaitoksen tontille rakennetut rautatieraiteet valmistuivat. Kaupungin kustannuksista suoritti kyllästyslaitos sopimuksen mukaisesti 2/5 kaupungin kassaan.

Länsisataman telakan iso telakka kunnostettiin.

Juomavesiposti ja käymälä rakennettiin Melkönkadun ja Mittaajankadun kulmaan.

Länsisataman aitausta varten kyllästettiin puupylväitä ja hankittiin muita rakennusaineita.

Sörnäisten uusi huoltorakennus varustettiin lämpöjohdolla.

Yleiset työt. Kertomusvuoden menoarvioon oli yleisten töiden pääluokkaan merkitty 8 305 000 mk satama-alueella olevien katujen, siltojen, viemärien ym. korjausta ja kunnossapitoa varten. Tätä määrärahaa oikeutettiin ylittämään 7 406 617 mk. Menot nousivat 15 435 902 mk:aan, joten säästöä jäi 275 715 mk. Menot jakautuivat seuraaviin eriin: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 999 089 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 770 960 mk, muut sillat 6 001 782 mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut 376 455 mk, rautatiet 2 529 423 mk, mittaukset ja tutkimukset 865 952 mk, viemärien suiden ruoppaaminen 2 075 961 mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 136 640 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 757 955 mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 166 685 mk sekä rakennustoimistolle suoritettava korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 755 000 mk.

Lauttasaaren sillan liikenteen turvaamiseksi rakennetut ajotien reunojen suojakaiteet valmistuivat. Kustannukset olivat 328 264 mk. Läppäsillan käyttökustannukset olivat 379 392 mk. Läppäsilta avattiin 587 kertaa purjehduskautena huhtikuun 25 p:stä joulukuun 30 p:ään.

Kulosaaren sillan Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen osan liikenne siirrettiin joulukuussa väliaikaisesti kunnostetulle tiepenkereelle. Kääntösillan käyttö maksoi 160 930 mk. Purjehduskausi kesti huhtikuun 25 p:stä joulukuun 30 p:ään.

Muiden siltojen osalta on mainittava, että Herttoniemen (Naurissaaren) silta uusittiin täydellisesti 5 921 721 mk:n kustannuksin. Jalkakäytäväsilta Ourassaarelle, joka Hietarantaan kuuluvana oli ollut rakennustoimiston talorakennusosaston hoidossa, siirtyi satamalaitoksen hoitoon. Silta uusittiin 438 598 mk:n kustannuksin, mistä talorakennusosasto maksoi 427 878 mk.

Varasto- ja teollisuusalueiden kaduista korjattiin pääasiallisesti korttelien n:o 272—278 sekä Herttoniemen teollisuusalueen katuja. Herttoniemen radan liikennöimiseen liittyvät sellaiset toimenpiteet kuin radan ja tien risteysten vartiointi ja vaihteiden puhdistaminen, maksoivat 826 514 mk. Muut kustannukset aiheutuivat pääasiallisesti Vanhankaupungin raiteiden, Sörnäisten korttelien n:o 272—278 raiteiden ja Herttoniemen teollisuusalueen

raiteiden ratapölkkyjen vaihtamisesta. Pölkkyjen vaihto Malmin aseman lähellä olevilla kaupungin raiteilla (ent. kalkkihiekkatiilitehtaan ja ent. kaatopaikan) maksoi 723 532 mk.

Viemärien suiden ruoppaaminen oli tehtävä perusteellisesti.

Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen tuli myös arvioitua kalliimmaksi.

Uusia katuja, siltoja, viemäreitä ym. varten oli määrärahoja v:n 1949 menoarviossa 80 450 000 mk, v:lta 1948 siirtyi 4 780 714 mk ja lisämäärärahaa myönnettiin 200 000 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 85 430 714 mk, käytettiin 52 557 008 mk ja siirtyi 32 873 706 mk v:lle 1950. Menot jakautuivat seuraaviin eriin:

Kaivopuiston rantatie 9 900 000 mk, Kulosaaren uusi silta 8 169 757 mk, Herttoniemen teollisuusalueen kadut ja tiet 17 100 000 mk, Herttoniemen teollisuusalueen viemärit 8 755 331 mk, soutustadion 1 230 149 mk, Kulosaaren kartanon laituri ja uimaranta 200 000 mk, Kyläsaaren varastoalueen laajentaminen 251 771 mk sekä rakennustoimistolle suoritettava korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 6 950 000 mk.

Kaivopuiston rantatien uutta rantamuuria jatkettiin etelään päin ja saumattiin. Tonttien n:o 22 ja 11 kohdalle sekä Itäkaivopuiston liittymiskohdalle tehtiin muurit. Lopulliset viemäri- ja vesijohdot tehtiin Siltatieltä Porrastielle. Rantatien ajorata ja pysäköimispaikka emulsiosepelöitiin ja jalkakäytävien reunakivet asetettiin. Istutusten reunukset tehtiin, multaa ajettiin Herttoniemestä minkä lisäksi käytettiin telakka-alueelta saatua simpukkamaata. Sähkölaitoksen toimesta asetettiin sähkövalaistus.

Kulosaaren uuden sillan penger Kuoresaaren ja Kulosaaren välillä valmistui ja otettiin väliaikaiseen käytäntöön joulukuussa. Sillan suunnittelukilpailu ratkaistiin, jolloin dipl. ins. B. Kivisalo Helsingistä, sai ensimmäisen palkinnon.

Herttoniemen teollisuusalueen katujen rakentamista jatkettiin talvityönä. Myös varatöitä tehtiin tällä alueella. Läntisellä teollisuusalueella jatkettiin Raidekujan 51 pengertämistä ja ahtokiveystä. Itäisellä teollisuusalueella jatkettiin Puusepänkadun, Kirvesmiehenkadun, Sorvaajakadun, Raidekujan 65 ja Asentajankadun pengertämistä. Sorvaajankadun ja Asentajankadun ahtokiveystä tehtiin. Eteläisellä teollisuus- ja varastoalueella jatkettiin Raidekujan ja Suolakivenkadun pengertämistä. Kiviä vietiin Kulosaaren tiepenkereelle. Suolakivenkadun ahtokiveystä tehtiin.

Herttoniemen teollisuusalueen viemäröimiseksi tehtiin viemärin kaivantoa Raidekujaan 65 ja Asentajankatuun, sekä pääviemäriä varten Asemakadulta mereen. Sahaajankadun pääviemäriä varten tehtiin ojansiirtoja. Raidekujan 51, Raidekujan 57, Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun ja Suolakivenkadun viemäreitä tehtiin.

Soutustadionin ranta kunnostettiin, rantamuuri tehtiin ja ranta täytettiin. Vanha kellukelaituri korjattiin ja uusi yhtenäinen laituri tehtiin. Katsomon länsipuolella oleva moottorivenelaituri uusittiin.

Kyläsaaren varastoalueella päällystettiin teitä.

Kulosaaren kartanon laituri korjattiin ja sen eteläpuolella olevaan rantaan ajettiin hiekkaa.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 42 629 362 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 87 007 mk:n, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 38 756 916 mk:n ja yksityisten laskuun 3 785 439 mk:n arvosta. Näistä töistä mainittakoon perustutkimukset Lauttasaaren Pajalahdessa ja Hakkilassa sekä ruoppaustyöt Pajalahdessa rakennustoimiston katurakennusosaston laskuun, Uunisaaren uimalaitoksen kanavan syventäminen ja aukon teko aallonmurtajaan sekä Ouratsaaren siltojen uudistaminen rakennustoimiston talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumenluontiin satama-alueelta ja kaupungin kaduilta rakennustoimiston puhtaanapito-osaston laskuun, Herttoniemen Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun, Asentajankadun ja Suolakivenkadun vesijohtojen kaivantotyöt sekä Makasiinirannan, Kaivopuiston rantatien ja Länsisataman koksipuristelaitoksen vesijohtojen kaivantotyöt vesijohtolaitoksen laskuun, Harakan salmen johdon korjaus, Suvilahden viemäri, Kulosaaren—Kuoresaaren johdon sekä Kirvesmiehenkadun ja Sorvaajankadun kaasujohtojen kaivantotyöt kaasulaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköasema-alueen tasoittaminen ja laiturin louhimistyöt, Suvilahden sähköaseman lämpimän veden poistojohtotöiden valvonta (urakoitsija Laatubetoni oy.), Kuoresaaren—Kulosaaren kaapelin kaivantotyöt sekä Salmisaaren voimalaitoksen korkeajännitejohdon Lauttasaaren selälle tulevan pilarin perustukset sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin korjaaminen Urheilu- ja retkeily-

toimiston laskuun, teurastamon raiteiden kunnossapito ja kalasataman kellukelaiturin hoito teurastamon laskuun sekä moottoriveneen korjaaminen palokunnan laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkastuspoijuille aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 302 062 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin eräitä kaivantotöitä, Rajavartiostojen esikunnan laskuun korjattiin Kellosaaren ent. lentosatamanrakennukset, Itäkaivopuiston talon n:o 9 laskuun tehtiin tie Ehrenströmintieltä ja Helsingin kyllästyslaitos oy:n laskuun rakennettiin pistoraide Herttoniemen radan varrella olevalle tontille.

Varatyöt. Työttömyyden torjumiseksi myönnetyillä määrärahoilla suoritettiin seuraavat työt satama-alueella ja Herttoniemessä: Länsisataman korttelin n:o 265 tasoitus 1 959 540 mk:n kustannuksin, Hakaniemenrannan päätteen uusiminen 42 735 mk:n, Hanasaaren laiturinarkku 1 295 698 mk:n, Sörnäisten keskipistolaiturin uusiminen 11 742 414 mk:n, Kaivopuiston rantatien talvivesi- ja viemärijohtojen kaivannot 495 784 mk:n, Herttoniemen itäisen teollisuusalueen katutyöt 562 971 mk:n, Herttoniemen eteläisen teollisuusalueen katutyöt 9 046 070 mk:n ja Herttoniemen teollisuusalueiden viemärit 1 252 695 mk:n, yhteensä 26 397 907 mk:n kustannuksin.

Varatöitä tehtiin tammi—toukokuun aikana ja oli työntekijäin luku suurin 293 maalis—huhtikuun vaihteessa. Joulukuussa tehtiin eräitä valmistavia töitä työttömyyden varalta.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli kertomusvuoden menoarviossa määrärahoja 20 234 490 mk ja lisämäärärahaa saatiin 314 556 mk. Todelliset kustannukset nousivat 20 089 482 mk:aan, joten säästöä jäi 459 564 mk. Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 18 762 466 mk, tilapäistä työvoimaa 746 460 mk, huoneistomenot 155 000 mk, tarverahat 422 676 mk ja varastoalueiden tilitysvuokrat 2 880 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat:

	Työntekijäin osuus, mk	Viranhaltijain osuus, mk	Yhteensä, mk
Kesälomapalkat	9 400 849	558 920	9 959 769
Sairaslomapalkat	4 735 817	140 661	4 876 478
Hautausapu	93 880	—	93 880
Tapaturmavakuutusmaksut	1 088 477	—	1 088 477
Itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän palkat	378 126	—	378 126
Kansaneläkemaksut ja lapsiavustukset	5 988 335	—	5 988 335
Yhteensä	21 685 484	699 581	22 385 065

Yleiskustannuksiin on luettava lisäksi satamarakennusosaston osuus satamalaitoksen eläkkeisiin, joka oli arvion mukaan 7 000 000 mk. Tämä määrä mukaan luettuna osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat 49 474 547 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Kokonaismenot olivat 286 338 161 mk, josta oli viranhaltijain palkkoja 27 443 896 mk, työntekijäin palkkoja 141 768 526 mk, laskuun teetettyjen töiden kustannuksia 6 585 698 mk, urakalla suoritettujen töiden kustannuksia 28 210 715 mk, rakennustoimiston varaston laskutuksia 47 984 580 mk, satamalaitoksen muiden osastojen laskutuksia 182 254 mk, kaupungin muiden laitosten laskutuksia 15 229 155 mk ja muita laskutuksia 18 933 337 mk.

Tuloja oli kaikkiaan 45 140 584 mk, josta laskut tilaustöistä 42 629 362 mk, niistä johtuvat korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista 2 503 736 mk ja sekalaiset tulot 7 486 mk.

Menoarvion mukaiset korvaukset osaston yleiskustannuksista olivat 7 705 000 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Kertyneet satamamaksut* nousivat 24 039 468 mk:aan ja jakautuivat erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	20 586 801
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	1 070 818
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	16 120
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	506 390
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	105 306
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	878
7) Jäämaksuja	1 753 155
Yhteensä	24 039 468

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	6 952 119	3 005 818	10 628 864	20 586 801
2)	553 833	53 100	463 885	1 070 818
7)	684 415	229 557	839 183	1 753 155
Yhteensä	8 190 367	3 288 475	11 931 932	23 410 774

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 35.0 %, muille suomalaisille aluksille 14.1 % ja ulkomaisille aluksille 50.9 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 628 694 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 211 425 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 180 648 015 mk:aan ja vientitavaroista 9 317 mk:aan. Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 4 765 022 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1949 ja 1948 seuraavien kaupunkien kesken:

	1949 mk	1948 mk
Tampere	3 562 372	1 439 375
Lahti	940 314	418 209
Jyväskylä	262 336	133 599
Yhteensä	4 765 022	1 991 183

Tuulaakimaksuja palautettiin 329 145 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 139 338 939 mk, vientitavaroista 8 133 548 mk ja oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 1 564 784 mk.

30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin alla mainituille kaupungeille:

	Mk		Mk
Hanko	204 872	Rauma	1 143
Turku	118 497	Pori	412
Kotka	16 417	Kokkola	104
		Yhteensä	341 445

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

	Mk		Mk
Tampere	944 003	Kokkola	25 624
Lahti	284 671	Joensuu	21 624
Pietarsaari	230 697	Rauma	10 242
Vaasa	220 553	Raahe	9 930
Turku	214 661	Hanko	8 450
Pori	169 259	Loviisa	6 750
Jyväskylä	69 566	Savonlinna	6 465
Kotka	34 606	Mikkeli	4 895
Porvoo	32 141	Yhteensä	2 294 137

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 75 772 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 59 454 229 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 10 416 256 mk ja varastoalueiden vuokria 49 037 973 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 89 595 389 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset sekä tullivartiointikustannukset, 50 972 981 mk, jää nettoveloitukseksi 38 622 408 mk.

Kertomusvuoden bruttoveloitus oli 589 740 733 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 54 159 931 mk, mistä suurimman osan muodostavat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut menot, muille kaupungeille suoritetut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 535 580 802 mk:aan. Tämä määrä oli 120 014 930 mk eli 28.8 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 159 375 802 mk eli 42.3 % talousarvion määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 251 823, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 113 982 ja muita 137 841.

Eri kuukausien kesken veloitus v. 1949 ja 1948 jakautui seuraavasti:

	1949 mk	1948 mk		1949 mk	1948 mk
Tammikuu	48 709 551	31 635 265	Heinäkuu	47 532 623	45 946 232
Helmikuu	30 403 339	22 369 457	Elokuu	40 582 343	31 943 294
Maaliskuu	35 970 615	11 601 865	Syyskuu	38 122 689	34 621 284
Huhtikuu	43 166 880	31 336 430	Lokakuu	59 379 940	45 162 809
Toukokuu	42 865 767	24 058 799	Marraskuu	49 485 877	41 699 354
Kesäkuu	34 455 940	43 462 826	Joulukuu	64 905 238	51 728 257
			Koko vuosi	535 580 802	415 565 872

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 570 828 273 mk ja edellisten vuosien veloituksia 3 327 642 mk. Lähetetilin kautta perittiin kertomusvuoden veloituksia 3 012 639 mk ja edellisten vuosien veloituksia 26 980 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 13 107 499 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 2 810 143 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 2 791 753 mk ja edellisiltä vuosilta 18 390 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 1 083 240 mk ja kertomusvuoden veloituksia 569 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuvat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuuluu 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja 12 pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko Satamat nimisen 14 pääluokan, jonka pääasialliset menoerät ovat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluvat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21 pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22 pääluokan II, III ja IV luvuista.

Varsinaisten menojen määrärahat yhteensä olivat 307 999 309 mk ja menot tilien mukaan 302 594 288 mk. Pääomamenojen siirto v:lta 1948 oli 103 602 497 mk, yhteensä määrärahoja 235 150 600 mk, menot tilien mukaan 127 346 957 mk ja siirto v:lle 1950 212 419 286 mk.

Kaikkien menojen siirto v:lta 1948 oli 103 602 497 mk, yhteensä määrärahoja 543 149 909 mk, menot tilien mukaan 429 941 245 mk ja siirto v:lle 1950 212 419 286 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 245 566 054 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 73 505 212 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 45 640 112 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 119 055 775 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 7 364 955 mk.

37. Teurastamo

(Yleinen teurastamo)

Teurastamon toimintakertomus[1]) v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan joulukuun 15 p:nä 1948 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehton sekä lautakunnan muiksi jäseniksi kunnaneläinlääkäri A. G. Backmanin, kauppias W. J. Elkin, agronomi U. H. Forssin, talousneuvos J. Heiton, insinööri B. I. Kajanderin, tarkastaja S. Koskisen, teurastaja Y. A. Pajulan sekä kauppias A. J. Saarisen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi kauppias Elki ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A. A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui 12 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 163 ja lähetettyjen kirjeiden luku 87.

Lausunnot ym. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: aloitetoiminnan järjestämistä kaupungin laitoksissa; teurastamon hallintorakennuksen korottamista kahdella kerroksella ja mainitun lisätilan luovuttamista maidontarkastamon käyttöön; teurastamon vapauttamista koiraveron suorittamisesta; naispuolisten työntekijöiden puku- ja pesuhuoneen järjestämistä; riittävän tilan varaamista maidontarkastamorakennuksen yhteyteen teurastamon laboratoriota varten; siipikarjateurastamon uusia taksoja; takavarikoimisaseman toiminnan järjestämistä; ompelukoneen hankkimista teurastamolle; rakennusohjelman laatimista pitempää ajanjaksoa silmälläpitäen; kahden tilapäisen toimistoapulaisen ja yhden tilapäisen vaakaajan palkkaamista v:ksi 1950; lisätalousarviota; kalasataman ulkopuolisen vesijohdon uusimista; johtajan ja apulaisjohtajan eroanomuksia; eläinlääkäri A. G. Backmanin kesälomaa; muistotaulun hankkimista sodassa kaatuneille; kunnallisten teurastamoiden yhdistyksen jäsenmaksun suorittamista; syväjäähdyttämön rakentamista; vihannestukkukaupan järjestämistä; eläinraatojen ja pilaantuneen tavaran kuoppaamisen järjestämistä; eläinlääkärien eroanomusten peruuttamista; lounaan ja päivällisen tarjoamista Föreningen Svenska städers offentliga slakthus nimisen yhdistyksen retkeilyn osanottajille; henkilökunnan röntgenläpivalaisun toimittamista; sekä ylityön teettämistä yli lain salliman määrän.

Edellisten lisäksi mainittavat muut lausunnot ja esitykset koskivat: Lihakeskusliiton esitystä lihantarkastuksessa hylätyn lihan ja elimien sekä teurastamolle tuoduista lehmistä saadun maidon myynnistä kertyvien tulojen tilitystä teurastamon käyttäjille; Suomen kunnaneläinlääkäriliiton esitystä eläinlääkärien palkkojen tarkistuksesta; Viranhaltijat nimisen yhdistyksen esitystä kuukausipalkalla toimivien teurastajien kesä- ja sairaslomakorvauksista; ylityökorvauksen suorittamista eläinlääkäreille; Karja- ja maataloustuotteiden tukkukauppiasliitolle annettavaa esitystä teurastamon toiminnasta; kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista; sekä teurastajaoppilaiden koulutuksen järjestämistä.

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1951.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja T. J. Tallqvist sekä jäseninä agronomi U. H. Forss lautakunnan edustajana, tarkastaja S. Koskinen vähittäiskuluttajien edustajana, johtaja A. K. Vainio, edustaen Suomen kalakauppiaitten liittoa, professori T. H. Järvi Suomen kalastusyhdistystä, kauppias N. F. Karlsson Helsingin kalakauppiaiden yhdistystä sekä kalastusneuvos F. G. Gottberg Nylands fiskarförbund nimistä liittoa.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Lämmittäjä A. Lammi toimi lämmittäjänä tammikuun. Vartija A. Roivaiselle myönnettiin eläke tammikuun 1 p:stä lukien, mutta hänet oikeutettiin pysymään virassaan maaliskuun 31 p:ään; samoin siirtyi eläkkeelle vahtimestari J. E. Martinmäki syyskuun 1 p:stä lukien. Halliapulaiselle V. Nykäselle myönnettiin palkatonta virkavapautta joulukuun 17 p:stä 1948 toukokuun 18 p:ään 1949, samoin halliesimies H. R. Nordbergille lokakuun 17 p:stä joulukuun 31 p:ään, viransijaisenaan halliapulainen K. V. Tamminen, sekä vuotatarkastaja M. Hyväriselle lokakuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, viransijaisenaan halliapulainen V. E. Lindberg. Toimistoapulainen H. L. Pesonen erosi maaliskuun 5 p:nä, toimistoapulaiseksi valittiin rouva E. E. Grén heinäkuun 1 p:stä lukien. Vartija K. Gustafsson sanoutui irti toimestaan toukokuun 31 p:stä, uusi vartija valittiin kesäkuun 1 p:nä, mutta erotettiin jo lokakuun 17 p:nä. Samoin valittiin vartijaksi kesäkuun 1 p:stä lukien H. Tähkäpää. Taloudenhoitaja M. Vuorisalo sanoutui irti toimestaan heinäkuun 31 p:stä lukien, tointa määrättiin hoitamaan toimistoapulainen K. K. Carlander, hänen tehtäviään hoiti vaakaaja H. O. Heino. Lämmittäjäksi valittiin S. Uusikallio kesäkuun 7 p:stä lukien, hänet erotettiin syyskuun 15 p:stä lukien. Halliapulainen V. A. Saavalainen erotettiin syyskuun 15 p:stä lukien.

Tilapäinen työvoima ja kesälomasijaiset. Toimistoapulaisen sairaslomasijaisena toimi U. Vuorio tammikuun 3 p:n ja 24 p:n välisen ajan. Toimistoapulaiseksi otettiin rouva A.-M. Varhala maaliskuun 3 p:stä lukien toistaiseksi. Lihantarkastamossa toimi tarkastuseläinlääkärin kesälomasijaisena eläinlääkäri B. Henriksson kesäkuun ajan, toimistoapulaisen kesälomasijaisena toimivat neidit I. Lappalainen ja A. Hintze kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään. Laboratorion laboratorioapulaisen kesälomasijaisena toimi neiti A. L. Pärssinen heinäkuun 4 p:n ja elokuun 13 p:n välisenä aikana; tointa otettiin hoitamaan marraskuun 1 p:stä lukien M.-L. Malkki.

Teurastamon tuotantokomiteaan valittiin v:ksi 1949 seuraavat henkilöt: työnantajan edustajiksi toimitusjohtaja T. J. Tallqvist ja käyttöpäällikkö K. V. Virtanen vakinaisiksi sekä tarkastuseläinlääkäri B.-O. Engdahl ja taloudenhoitaja M. T. Vuorisalo varajäseniksi, toimihenkilöiden edustajaksi hallin yliesimies R. Åkerman, varalle toimistoapulainen K. K. Carlander ja työntekijäin edustajiksi aputyöntekijä T. Leppänen, teurastaja Y. A. Pajula ja metallikorjausmies A. A. Virtanen, varalle vaakaaja H. O. Heino, lämmittäjämekaanikko N. Lahti ja vaakaaja H. Landén. Puheenjohtajana toimi metallikorjausmies Virtanen ja sihteerinä käyttöpäällikkö Virtanen.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin v. 1945—49 seuraava määrä eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1938 luvut:

	1938	1945	1946	1947	1948	1949
Sonneja ja härkiä	4 439	958	648	1 067	2 438	5 462
Lehmiä	20 015	3 810	3 595	15 191	11 120	12 201
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 294	2 009	1 877	7 002	10 485	21 349
Pikkuvasikoita	4 271	1 259	1 411	4 805	6 743	8 429
Lampaita ja vuohia	14 039	804	1 082	7 499	15 124	21 750
Sikoja	24 901	1 878	1 891	12 413	15 887	44 619
Porsaita	200	19	28	11	235	1 297
Hevosia	207	651	360	1 823	2 538	1 439
Poroja	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	85 367	11 388	10 892	49 811	64 570	116 546

Edellä luetellut v:n 1949 ruhot vastasivat 8 236 751 kg lihaa, josta 45.0 % oli nautakarjan, 2.6 % lampaan, 48.8 % sian ja porsaan sekä 3.6 % hevosen lihaa.

Tarkastuksessa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi 4 sonnin, 12 lehmän, 22 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	Hylättyjä koko ruhoja, kg	Hylättyjä ruhonosia, kpl	Hylättyjä ruhonosia, kg	Kaikkiaan, kg
Sonneja	—	—	1	0.5	0.5
Lehmiä	14	1 785	39	299.5	2 084.5
Hiehoja ja isoja vasikoita	9	434	6	57.5	491.5
Pikkuvasikoita	49	617.5	—	—	617.5
Lampaita	35	343.5	11	10.5	354
Sikoja	163	14 630	566	3 225.5	17 855.5
Porsaita	—	—	2	1	1
Hevosia	11	1 487	4	26	1 513
Yhteensä	281	19 297	629	3 620.5	22 917.5

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 49 018.75 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 71 936.25 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten alla olevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	11 573	35 868	47 441
Lampaita ja vuohia	9 344	12 406	21 750
Sikoja ja porsaita	28 011	17 905	45 916
Hevosia	431	1 008	1 439
Yhteensä	49 359	67 187	116 546

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli talleissa yötä 76 378 eläintä eli 65.6 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 29 047 eli 38.0 %, lampaita 14 755 eli 19.3 %, hevosia 913 eli 1.2 % ja sikoja 31 663 eli 41.5 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 84 157 kg heiniä ja pahnoja sekä 52 328 kg perunoita ja kauroja.

Suolipesimössä puhdistettiin 116 546 eläimen sisälmykset, nimittäin 39 012 raavaan, 38 738 sian ja hevosen sekä 38 796 pikkuvasikan ja lampaan suolet ja mahat.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl I lk	Leimattu, kpl II lk	Leimattu, kpl III lk	Nylkyvikoja, kpl	Nylkyvikoja, %	Luonnonvikoja, kpl	Luonnonvikoja, %
Tammikuu	2 943	2 839	104	—	33	1.1	39	32	1.1
Helmikuu	2 096	1 993	93	10	16	0.8	24	63	3.0
Maaliskuu	3 076	2 864	198	14	23	0.7	53	136	4.4
Huhtikuu	3 708	3 358	284	66	49	1.3	45	256	6.9
Toukokuu	4 399	4 027	272	100	79	1.8	15	278	6.3
Kesäkuu	4 776	4 169	448	159	86	1.8	18	503	10.5
Heinäkuu	6 755	6 040	482	233	194	2.9	22	499	7.4
Elokuu	8 115	7 398	715	2	288	3.5	27	402	5.0
Syyskuu	10 080	9 619	460	1	197	2.0	49	215	2.1
Lokakuu	9 315	9 102	213	—	116	1.2	36	61	0.7
Marraskuu	8 988	8 773	214	1	95	1.1	64	56	0.6
Joulukuu	5 329	5 136	193	—	78	1.5	52	63	1.2
Yhteensä	69 580	65 318 [1]	3 676	586	1 254	1.8	[1] 444	2 564	3.7

[1]) Teurastustavasta johtuen on 444 uskonnollisten menojen mukaisesti teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Lisäksi tarkastettiin seuraavat määrät maalaisvuotia:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl			
		I lk	II lk	III lk	Hylkyjä
Tammikuu	1 488	1 313	164	11	—
Helmikuu	1 266	1 062	174	26	4
Maaliskuu	1 573	1 367	186	19	1
Huhtikuu	1 982	1 691	254	36	1
Toukokuu	2 095	1 757	275	54	9
Kesäkuu	1 791	1 496	253	42	—
Heinäkuu	1 783	1 434	304	45	—
Elokuu	1 603	1 406	163	34	—
Syyskuu	2 579	2 299	241	39	—
Lokakuu	1 562	1 428	104	30	—
Marraskuu	1 414	1 279	92	43	—
Joulukuu	1 505	1 354	133	18	—
Yhteensä	20 641	17 886	2 343	397	15

Lihantarkastamoissa (Helsinki 1 teurastamolla ja Helsinki 2 Malmilla) tarkastettiin v:n 1949 kuluessa 3 160 630 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 127 641 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1938 ja 1948 vastaavat luvut:

	1938		1948		1949	
	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl
Sonneja	153	—	196	—	158	—
Lehmiä	4 973	37	6 216	43	5 284	2
Hiehoja ja isoja vasikoita	13 059	7	4 946	7	8 507	—
Pikkuvasikoita	26 861	30	23 402	34	20 366	2
Lampaita ja vuohia	15 788	15	19 563	30	24 640	4
Sikoja ja porsaita	6 718	246	10 333	1 455	11 629	86
Hevosia	186	—	1 173	—	815	—
Yhteensä	67 738	335	65 829	1 569	71 399	94

Tarkastuksen johdosta erikoiskäsiteltiin kertomusvuonna 2 lehmän, 2 hiehon ja ison vasikan sekä 1 sian ruho, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	—	—	1	32	32
Lehmiä	103	14 711	51	880	15 591
Hiehoja ja isoja vasikoita	34	1 521	17	169	1 690
Pikkuvasikoita	261	3 699	54	313	4 012
Lampaita ja vuohia	39	374	7	38	412
Sikoja ja porsaita	41	3 310	191	1 434	4 744
Hevosia	31	5 496	8	231	5 727
Yhteensä	509	29 111	329	3 097	32 208

Sitä paitsi hylättiin 270 kg paloiteltua lihaa ja 12 291 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 44 769 kg.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö.

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	2 548	2 178	2 785	2 649	2 732	2 602	2 556	3 044	3 508	3 566	4 310	3 290	35 768
Isoja vasikoita »	2 512	2 432	3 363	2 757	2 642	2 656	3 131	4 450	5 489	4 992	5 472	4 648	44 544
Pikkuvasikoita »	2 275	2 370	4 154	5 179	4 285	2 119	1 718	1 707	1 951	1 927	2 246	2 215	32 146
Lampaita ... »	4 174	2 229	4 704	4 495	4 034	3 317	4 117	8 671	10 985	12 603	11 189	7 231	77 749
Sikoja..... »	3 962	4 983	7 068	6 393	6 363	5 565	4 257	6 970	9 861	8 392	7 017	8 024	78 855
Hevosia ..... »	293	122	167	114	98	87	53	106	169	312	611	471	2 603
Yhteensä, kpl	15 764	14 314	22 241	21 587	20 154	16 346	15 832	24 948	31 963	31 792	30 845	25 879	271 665
Muuta tavaraa ..... kg	40 772	34 160	52 475	43 488	28 751	33 345	28 990	29 719	34 209	50 109	66 223	71 151	513 392

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edellä esitetyt numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	1 007 201	Toukokuu	1 255 929	Syyskuu	1 650 571
Helmikuu	1 053 863	Kesäkuu	1 183 928	Lokakuu	1 737 108
Maaliskuu	1 388 049	Heinäkuu	1 035 995	Marraskuu	1 832 019
Huhtikuu	1 272 214	Elokuu	1 447 596	Joulukuu	1 636 520
				Koko vuosi	16 500 993

Edellä mainittuihin lukuihin sisältyy 755 779 kg ulkomaille lähetettyä lihaa, josta 719 169 kg sianlihaa, 35 455 kg hevosenlihaa sekä 1 155 kg lampaanlihaa.

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin [1]:												
Raavaita ja isoja vasikoita ..... kpl	14 516	8 565	9 211	8 694	10 316	10 738	12 407	18 458	12 944	17 630	16 354	10 813	150 646
Pikkuvasikoita ..... »	3 565	2 746	7 296	5 299	3 438	1 804	2 597	2 643	2 188	1 835	1 805	2 127	37 343
Lampaita ... »	5 129	6 261	4 354	6 239	6 495	3 704	6 746	11 919	9 036	12 928	11 061	6 866	90 738
Sikoja..... »	11 322	12 272	14 074	18 219	17 424	10 910	8 945	11 376	14 710	13 934	13 955	14 477	161 618
Hevosia ..... »	2 171	531	434	485	549	274	101	456	347	930	1 801	1 524	9 603
Yhteensä, kpl	36 703	30 375	35 369	38 936	38 222	27 430	30 796	44 852	39 225	47 257	44 976	35 807	449 948
Muuta tavaraa ..... kg	65 892	44 635	52 275	47 410	52 192	41 098	77 530	48 628	55 130	59 075	43 855	71 678	659 398
	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
Metsänriistaa kg	—	—	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Kanoja ym. siipikarjaa .. »	125	272	841	177	1 986	620	2 962	5 305	3 845	9 812	5 933	1 360	33 238
Lihaa ..... »	2 340	29 161	4 395	4 762	10 779	17 927	4 102	32 445	15 306	46 812	26 520	36 045	230 594
Muuta tavaraa »	1 255	707	20 435	6 390	3 340	14 220	2 893	3 441	1 765	1 365	1 113	250	57 174
Metsästäjäkopeissa ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 000	25 000
Yhteensä, kg	3 720	30 140	25 684	11 336	16 105	32 767	9 957	41 191	20 916	57 989	33 566	62 655	346 026

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 172 raavaan, 3 952 pikkuvasikan, 923 lampaan, 541 sian ja 19 hevosen ruhoa eli yhteensä 5 607 ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 43 514 kg paloiteltua lihaa.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ... kpl	999	979	991	1 010	938	717	523	855	957	1 085	1 244	1 083	11 381
Isoja vasikoita »	791	1 099	1 186	1 091	866	691	704	1 157	1 435	1 308	1 460	1 380	13 168
Pikkuvasikoita »	732	872	1 493	2 444	1 880	490	165	185	279	434	658	624	10 256
Lampaita ... »	2 335	3 110	2 407	2 358	1 685	1 236	1 185	2 788	3 579	5 566	4 838	2 880	33 967
Sikoja ..... »	1 798	2 052	2 229	1 817	1 429	1 225	1 051	1 843	1 766	1 859	1 780	2 367	21 216
Hevosia ..... »	41	39	61	28	39	11	12	19	35	36	58	36	415
Yhteensä, kpl	6 696	8 151	8 367	8 748	6 837	4 370	3 640	6 847	8 051	10 288	10 038	8 370	90 403
Muuta tavaraa ..... kg	3 877	4 505	3 858	6 332	3 002	914	1 848	2 490	1 735	3 651	6 533	15 646	54 391

Edellä mainittu lihamäärä oli kilogrammoissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	382 270	Toukokuu	350 806	Syyskuu	412 914
Helmikuu	426 615	Kesäkuu	298 426	Lokakuu	427 401
Maaliskuu	468 008	Heinäkuu	228 602	Marraskuu	476 040
Huhtikuu	426 875	Elokuu	371 244	Joulukuu	494 765
				Koko vuosi	4 763 966

Punnitseminen. Teurastamossa punnittiin vuoden aikana 59 162 vuotaa. Uudelleen punnittiin yhteensä 15 678 vuotaa.

Lihanhinnoittelu. Tammikuun 1—12 p:nä määräytyi tukkuhinta säännösteltyyn vähittäishintaan. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee taulukosta n:o V.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 296 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 289 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 138 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta, 127 sekalaista tutkimusta sekä 45 916 sian ruhoa koskevaa trikinikoetta.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus			Keittokokeen tulos			Toimenpide	
		Runsaasti	Vähän	Bakteeritomia	Voimakas vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	117	27	66	24	36	32	49	50	67
Hiehoja ja isoja vasikoita	26	2	18	6	8	5	13	16	10
Pikkuvasikoita	10	4	5	1	1	4	5	6	4
Lampaita	2	—	1	1	1	1	—	1	1
Sikoja	98	18	53	27	25	25	48	41	57
Hevosia	15	2	9	4	3	5	7	3	12
Yhteensä	268	53	152	63	74	72	122	117	151
Rokkovasikat	28	—	13	15	—	—	—	—	28

Tutkituista ruhoista oli 185 teurastusosastolta ja 111 lihantarkastamolta, mikä on 0.16 % kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista, rokkovasikoita lukuunottamatta, hylättiin 43.7 %. Hylkäämisen syynä oli 24 tapauksessa, 9.0 %, bakteeripitoisuus, 51 tapauksessa, 19.0 %, keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku, 27 tapauksessa, 10.1 %, sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku sekä 15 tapauksessa 5.6 %, patologisanatomiset muutokset.

Määrilteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 8 lehmässä, joista 5 oli aiheutunut kolibakteereista, 2 streptokokeista ja 1 pernaruttobasilleista, 4 isossa vasikassa, joista 2 oli aiheutunut streptokokeista, 1 kolibakteereista ja 1 anaerobabakteereista, 2 pikkuvasikassa, joista 1 kolibakteereista ja 1 streptokokeista aiheutunut, 9 siassa, joista 7 kolibakteereista, 1 streptokokeista ja 1 sikaruusubakteereista aiheutunut sekä 1 hevosessa, joka oli kolibakteerien aiheuttama.

Tutkittavaksi otettiin seuraavista syistä: septikemian merkkejä 66 tapausta, erysipelas suis 35, hätäteurastus 33, rokkovasikat 28, maksatulehdus 25, mastitis 15, pericarditis traumatica 12, partus 10, peritonitis 8, icterus 8, pneumonia 5, vieras haju 5 ja muista syistä 54 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 43 pernaruttokoetta, joista 2 myönteistä ja 41 kielteistä, 37 tuberkuloosikoetta, 55 bakteriologista ja 30 histologista koetta sekä 124 maitonäytettä. Kaikki tuberkuloosikokeet suoritettiin ainoastaan mikroskoopilla ja tulos oli 28 tapauksessa, 75.7 %, myönteinen ja 9 tapauksessa, 24.3 %, kielteinen. Tuberkuloosin tähden tutkitut, jotka kaikki olivat sikoja, olivat kaikki teurastusosastolta.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		+ + Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	44	10	23	11	10	34
Hiehoja ja isojavasikoita	14	6	5	3	6	8
Pikkuvasikoita	1	1	—	—	1	—
Lampaita	4	—	—	4	—	4
Sikoja ja porsaita	75	10	40	25	10	65
Yhteensä	138	27	68	43	27	111

Tutkituista ruhoista oli 86 teurastusosastolta ja 52 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hylättiin 27 ruhoa kokonaan eli 19.6 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syinä olivat 27 tapauksessa pullistustauti, 14 vieras haju, 63 karjunvikaa, 10 keltatauti, 9 munuaistauti ja 15 tapauksessa joku muu tauti.

Trikiininäytteet olivat kaikki kielteisiä.

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin 26 ja obdusoitiin 196 eläintä, nimittäin 5 raavasta, 10 isoa vasikkaa, 36 pikkuvasikkaa, 26 lammasta, 143 sikaa ja 7 hevosta. 135 oli kuollut matkalla ja 52 teurastamon navetassa. Matkalla pistettyjä oli 9. Tarttuvia tauteja ei todettu. Kuoleman tai sairauden syyksi todettiin sikaruusua 12 tapausta, koliseptikemiaa 11, streptokokkiseptikemiaa 4, sekä anaerobabakteeriseptikemiaa 3 tapausta. Muista syistä mainittakoon luunmurtumat, ruhjevammat, ruokamyrkytys ym.

Tarkastuslääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o II.

Matorakkulataudin (Cysticercus inermis) ja nystyrätaudin (Tuberculosis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Matorakkula *(Cysticercus inermis)*:

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastus osastot	Lihantarkastamot	Yksi	Useampia	Eläviä ja kuolleita	Ainoastaan kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydämestä	Useammista paikoista	
				Absoluuttiset luvut					
39	6	23	22	35	10	27	5	13	45
				Prosenttiluvut					
86.7	13.3	51.1	48.9	77.8	22.2	60.0	11.1	28.9	100.0

Nystyrätautia *(Tuberculosis)* ei vuoden aikana todettu ainoassakaan nautaeläimessä. Sioissa tavattiin muutoksia 8 tapauksessa ainoastaan nielurauhasissa ja 20 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa.

Matorakkulan *(Cysticercus inermis)* ja nystyrätaudin *(Tuberculosis)* esiintymiset v. 1938 ja v. 1945—49 ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1938	264	0.41	—	—	227	0.73
1945	33	0.48	—	—	31	1.01
1946	25	0.18	—	—	21	0.63
1947	42	0.12	—	—	25	0.10
1948	55	0.16	—	—	30	0.11
1949	45	0.07	—	—	28	0.06

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t —8°C +25° C, syväjäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t — 18° C +25° C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kilon painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit.

Jäähdytyskoneiden I—IV käyttöaika oli kertomusvuonna seuraava: I:n 3 302 tuntia 5 minuuttia, II:n 763 tuntia 40 minuuttia, III:n 1 054 tuntia ja IV:n 2 634 tuntia 50 minuuttia. Kloorikalsiumia käytettiin säiliössä I 17 600 kg ja säiliössä II 56 200 kg, yhteensä 73 800 kg. Jäätä valmistettiin 1 471 230 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila on varustettu nykyään puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä.

Höyrykattilat lämmitettiin 3 844 tuntia 30 minuuttia, siitä kattila I 3 031 tuntia 30 minuuttia ja kattila II 813 tuntia. Halkoja kulutettiin 4 044 m³ ja kivihiiliä 288 tonnia eli kivihiilen määrä muunnettuna haloiksi, kaikkiaan 5 768 m³ halkoja. Vettä kulutettiin 1 092 m³.

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

Lämpökeskus	1 092	Ilmatiivistäjä	1
Lämminvesi	27 278	Jäätehdas	3 663
Jäähdytyskoneet	11 694	Tukkuhallin kellari	2 257
Hallintorakennus	2 022	Jäähdytyshuoneet	491

Sikateurastamo	5 768	Viemäriveden puhdistamo	1 392
Suolipesimö	29 211	Karjanvaunujen puhdistamo	1 212
Mahojen tyhjennys	80 291	Lihavaunujen puhdistamo	21
Suuren karjan teurastamo	6 579	Kanateurastamo	1 394
Lihantarkastamo	17	Kesänavetta	127
Saniteettiteurastamo	3 360	Pihojen kastelu	44
Suuren karjan talli	908	Vuotavarasto	131
Pienen karjan talli	3 550	Maidontarkastamo	6
Lantala	1 622	Yhteensä m³	184 131

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteinen virta käytetään jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220 voltin jännite pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia.

Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa selviää seuraavasta: valaistusvirtaa käytettiin 71 783 kWh, 220 voltin voimavirtaa 418 657 kWh ja 500 voltin voimavirtaa 735 700 kWh, yhteensä 1 226 140 kWh.

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Kertomusvuoden aikana puhdistettiin 2 365 karjavaunua ja 115 lihavaunua, yhteensä 2 480 vaunua. Lämpimän veden kulutus oli 1 260 m³ ja kylmän veden 1 233 m³.

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 10 235 788 kg, josta suolattua silliä 4 817 602 kg ja tuoretta silakkaa 3 028 198 kg.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Jäähdytyskone käynyt tuntia ja min.	Jäähdyttämössä säilytetty tavaraa, kg [1]			Sähkövirran kulutus, kWt			Halkojen	Koksin	Veden	Voiteluöljyn	Ammoniakin
		Kalaa	Muuta tavaraa	Yhteensä	Valovirta	Voimavirta	Yhteensä	kulutus				
								m³	tonn.	m³	kg	kg
Tammik.	74.10	182 981	2 145	185 126	281	4	285	4	1.0	302	1.5	—
Helmik.	62.05	129 500	1 920	131 420	218	598	816	4	1.5	1 727	—	—
Maalisk.	45.30	121 488	2 160	123 648	212	368	580	8	1.0	1 445	1.0	67
Huhtik.	94.50	113 100	6 030	119 130	159	872	1 031	2	0.5	585	2.0	—
Toukok.	287.55	165 341	1 375	166 716	153	1 643	1 796	—	—	1 184	—	—
Kesäk.	279.30	122 670	20	122 690	80	2 394	2 474	—	—	2 059	1.0	—
Heinäk.	340.30	219 312	—	219 312	111	2 936	3 047	—	—	1 736	—	—
Elok.	316.00	214 061	3 870	217 931	191	2 492	2 683	—	—	1 311	2.0	—
Syysk.	241.20	120 034	320	120 354	211	2 235	2 446	1	—	1 288	2.0	—
Lokak.	243.05	191 608	13 060	204 668	244	1 885	2 129	4	—	1 005	2.0	—
Marrask.	159.15	172 110	4 395	176 505	306	1 216	1 522	4	1.6	769	—	—
Jouluk.	81.45	185 736	5 980	191 716	323	579	902	2	1.5	416	—	—
Koko vuosi	2 225.55	1 937 941	41 275	1 979 216	2 489	17 222	19 711	29	7.1	13 827	11.5	67

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 51 336 420 mk, josta teurastamon tuloja 50 509 140 mk ja kalasataman tuloja 827 280 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 74 550 999 mk:aan, josta teurastamon tuloja 73 610 869 mk ja kalasataman tuloja 940 130 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 23 101 729 mk ja kalasataman osalta 112 850 mk arvioituja suuremmat. Kokonaisuudessaan olivat tulot 23 214 579 mk arvioitua määrää suuremmat.

[1] Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) Vajaus (—), mk
Teurastusosastot	14 500 000	26 517 043	+ 12 017 043
Lihantarkastamot	7 000 000	7 072 918	+ 72 918
Tukkumyyntihalli	7 500 000	8 768 735	+ 1 268 735
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttämisestä	3 000 000	2 998 729	— 1 271
Jäähdyttämöt	12 500 000	17 573 937	+ 5 073 937
Luontoisetujen korvaukset	94 140	105 720	+ 11 580
Muut tulot	6 742 280	11 513 917	+ 4 771 637
Yhteensä	51 336 420	74 550 999	+ 23 214 579

Seuraavasta prosenttilaskelmasta ilmenee v:n 1938 ja 1946—49 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1938	1946	1947	1948	1949
Teurastusosastot	26.4	7.5	17.7	28.3	35.6
Lihantarkastamot	12.4	7.8	11.7	12.6	9.5
Tukkumyyntihalli	25.3	5.9	15.2	14.8	11.8
Kuljetusradat ym.	5.4	3.6	6.6	6.1	4.0
Jäähdyttämöt	14.4	39.7	25.2	24.2	23.6
Luontoisedut	0.8	0.7	0.3	0.3	0.1
Muut tulot	15.3	34.8	23.3	13.7	15.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Menot. Kaupungin v:n 1949 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 51 248 060 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia, lisämäärärahoja sekä kalliinajanlisäyksiä yhteensä 11 456 091 mk. Kaikkiaan oli siis käytettävissä 62 704 151 mk, mistä käytettiin 58 070 039 mk. Eri menoeriin määrärahat ja kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion määräraha, mk	Käytetty tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—) talousarvioon verraten, mk
Palkkiot	108 900	76 385	+ 32 515
Sääntöpalkkaiset virat	14 222 660	14 896 006	— 673 346
Tilapäistä työvoimaa	1 691 665	1 954 763	— 263 098
Kesälomasijaiset	400 000	216 663	+ 183 337
Vuokra	1 993 337	1 993 337	—
Lämpö	6 666 730	7 545 741	— 879 011
Valaistus	189 750	233 861	— 44 111
Siivoaminen	25 000	13 060	+ 11 940
Vedenkulutus	864 150	2 144 421	— 1 280 271
Puhtaanapito	3 500 000	5 881 031	— 2 381 031
Painatus ja sidonta	500 000	605 059	— 105 059
Tarverahat	350 000	708 439	— 358 439
Vaatteiden pesu	50 000	77 425	— 27 425
Koneiden ja työkalujen hankinta	3 299 770	2 010 771	+ 1 288 999
Yleisten laitteiden kunnossapito	2 232 000	1 613 360	+ 618 640
Tapaturmavakuutusmaksut	50 000	460 844	— 410 844
Käyttövoima	2 342 500	3 436 502	— 1 094 002
Rehut ja kuivikkeet	320 000	550 383	— 230 383
Tarveaineet	941 598	939 576	+ 2 022
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaukset ja ja kunnossapito	5 500 000	2 638 774	+ 2 861 226
Aputeurastajien palkat	6 000 000	10 073 638	— 4 073 638
Yhteensä	51 248 060	[1])58 070 039	— 6 821 979

[1]) Muistotaulun hankkimiseksi viime sodassa kaatuneille käytettiin lisäksi kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroistaan myöntämänä 12 680 mk.

V:n 1949/50 vaihteessa oli teurastamon varastossa 13 m³ halkoja eli 12 064 mk:n arvosta ja 1 173 tonnia kivihiiliä 5 358 264 mk:n arvosta, yhteensä 5 370 328 mk:n arvosta. Kalsiumkloridia oli 4 240 kg 91 160 mk:n arvosta. Varaston kokonaisarvo oli siis 5 461 488 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on alla olevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä ja vertailun vuoksi on niihin rinnastettu v:n 1948 menot, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1948 Kokonaismäärä, mk	1949 Kokonaismäärä, mk	1938 %	1948 %	1949 %
Palkkausmenot	24 200 159	32 711 062	37.0	57.9	56.3
Palkkiot	76 639	76 385	0.6	0.2	0.1
Sääntöpalkkaiset virat	14 199 314	14 896 006	28.5	34.0	25.6
Tilapäistä työvoimaa	1 384 767	1 954 763	6.0	3.3	3.4
Kesälomasijaiset	113 516	216 663	0.8	0.3	0.4
Puhtaanapito	3 533 629	5 493 607	1.1	8.4	9.5
Teurastajien palkat	4 892 294	10 073 638	—	11.7	17.3
Vuokra	1 993 337	1 993 337	25.8	4.8	3.5
Käyttökustannukset	8 517 179	14 300 101	24.7	20.4	24.6
Lämpö	4 060 961	7 545 741	6.9	9.7	13.0
Valaistus	148 422	233 861	1.6	0.4	0.4
Vedenkulutus	1 267 014	2 144 421	5.6	3.0	3.7
Käyttövoima	2 351 557	3 436 502	7.8	5.6	5.9
Tarveaineet	689 225	939 576	2.8	1.7	1.6
Kunnossapitokustannukset	5 083 360	6 262 905	7.9	12.2	10.8
Koneiden ja työkalujen hankinta	614 087	2 010 771	2.2	1.5	3.5
Yleisten laitteiden kunnossapito	1 314 343	1 613 360	5.7	3.1	2.8
Korjaus ja muutostyöt	3 154 930	2 638 774		7.6	4.5
Muut kustannukset	1 984 394	2 802 634	4.6	4.7	4.8
Hylkylihan korvaus	568 084	387 424	—	1.4	0.7
Siivoaminen	19 923	13 060	0.1	0.0	0.0
Painatus ja sidonta	571 706	605 059	1.0	1.4	1.0
Tarverahat	394 777	708 439	2.5	0.9	1.2
Vaatteiden pesu	38 551	77 425	0.3	0.1	0.1
Tapaturmavakuutusmaksut	131 108	460 844	0.2	0.3	0.8
Rehut ja kuivikkeet	260 245	550 383	0.5	0.6	1.0
Menot yhteensä	41 778 429	58 070 039	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	39 552 857	74 550 999			
Ylitys (+) Vajaus (—)	—2 225 572	+16 480 960			

I. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1949

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse			Kaikkiaan
	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Kuivattua	
	kalaa, kg									
Tammikuu	108.0	5.2	1.6	88.7	—	—	—	0.8	—	1 204.3
Helmikuu	120.1	3.2	—	135.4	—	1.8	—	998.5	—	259.0
Maaliskuu	106.4	6.8	—	208.6	2.2	2.8	14.1	—	—	340.9
Huhtikuu	122.9	2.4	0.4	266.3	1.5	4.5	49.8	—	—	1 447.8
Toukokuu	94.6	0.6	8.5	440.9	2.2	10.4	817.8	548.9	—	923.9
Kesäkuu	62.0	—	12.4	252.0	—	0.9	328.5	0.8	—	656.6
Heinäkuu	49.1	2.4	0.8	131.2	—	1.6	149.4	28.3	—	362.8
Elokuu	110.2	0.6	—	97.5	—	2.9	83.9	1.0	—	296.1
Syyskuu	51.4	2.4	3.2	143.6	—	2.5	87.3	—	—	290.4
Lokakuu	88.8	1.3	2.8	102.3	—	1.1	64.2	1 715.5	—	1 976.0
Marraskuu	135.8	2.6	—	70.7	—	0.9	52.2	1 079.3	372.1	1 713.6
Joulukuu	90.3	1.6	—	92.7	—	—	43.8	498.1	37.9	764.4
Koko vuosi	1 139.6	29.1	29.7	2 029.9	5.9	29.4	1 691.0	4 871.2	410.0	10 235.8

II. Hylkäämiset ryhmitettyinä niiden

	Hylkäämisen syy		Teurastus-											
			Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasik.			Pikkuvasikoita		
			Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	—	2	1	4	31	—	—	2	—	—	—
2	Acetonaemia	Puutostauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	1	4	—	1	13	—	—	2	—	—	—
4	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—
5	Anthrax	Pernarutto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
7	Bronchopneumonia catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Cachexia	Nääntyminen	—	—	—	4	—	—	—	—	—	3	—	—
9	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	—	—	—	18	2	—	4	—	—	—	—
10	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—
11	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	4	—	—	12	—	—	22	1	—	—
12	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Distomatosis	Maksamadot	—	—	17	—	—	644	—	—	37	—	—	2
14	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	1	3	18	—	—	1	—	—	—
16	Icterus	Keltatauti	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—
17	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
18	—	Likaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	—	—	158	—	—	—	—	—	—
20	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
21	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	2
22	—	Pilaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Piroplasmosis	Punatauti	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
25	—	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	2	—	—	60	—	—	53	—	—	—
26	Septicaemia	Verenmyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
27	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
29	—	Vieras haju, väri, maku	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
30	Alii morbi	Muut taudit	—	—	2	6	6	62	9	2	17	35	—	—
31		Yhteensä	—	1	31	14	39	1 032	9	6	135	49	—	4

Huom.! Taulukkosarakkeeseen Elimiä ym. merkityt luvut ei vät osoita elinten lukua, vaan eläinten

syyn ja kohteiden mukaan vuonna 1949

osastot													Lihantarkastamo												
Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasik.			Pikkuvasikoita			
Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja elimineen	Ruhonosia elimineen tai ilman	Elimiä ym.	
1	2	2	2	30	22	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	61	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	1	—	6
—	—	—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	8
1	9	1	—	332	6	—	—	—	—	3	—	—	1	—	5	17	1	—	3	—	1	3	—	9
—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	—	11
—	—	18	—	—	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	407	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	62	—	—	9	—	—	—	13
—	—	—	9	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	—	1	—	—	—	15
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	3	—	—	—	15	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	—	17
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	1	1	9	5	2	—	18
—	—	2	—	17	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	21	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	1	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	1	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	25	1	4	39	50	38	81	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	2	—	23	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	24
—	—	6	—	—	25 535	—	—	880	—	—	—	—	—	1	—	—	28	—	—	30	—	—	—	25
—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	13	—	—	5	—	—	68	—	—	26
—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	28
—	—	—	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	12	1	9	8	2	39	10	5	29
31	—	71	136	111	610	—	—	—	7	1	14	—	—	—	42	11	95	16	1	9	30	—	7	30
35	11	508	163	566	26 511	—	2	880	11	4	17	—	1	4	103	51	261	34	17	105	261	54	94	31

jukua, joista ne on hylätty.

Jatkoa

	Hylkäämisen syy		Lihantarkastamo											
			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia		
			Koko ruhoja eliminneen	Ruhonosia eliminneen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja eliminneen	Ruhonosia eliminneen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja eliminneen	Ruhonosia eliminneen tai ilman	Elimiä ym.	Koko ruhoja eliminneen	Ruhonosia eliminneen tai ilman	Elimiä ym.
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
2	Acetonaemia	Puutostauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Anthrax	Pernarutto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
7	Bronchponeumonia catarrhalis chron, suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Cachexia	Nääntyminen	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	2	—	—	6	102	—	—	—	—	2	5	—
10	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Distomatosis	Maksamadot	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
15	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
16	Icterus	Keltatauti	1	—	—	3	—	—	1	—	—	3	—	—
17	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	—	Likaantuminen	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—
19	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
20	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
22	—	Pilaantuminen	3	6	78	1	17	25	—	—	—	2	1	2
23	Piroplasmosis	Punatauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—
25	—	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	—	—	8	501	—	—	—	—	—	—
26	Septicaemia	Verenmyrkytys	4	—	—	9	—	—	—	—	—	6	—	—
27	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
29	—	Vieras haju, väri, maku	4	—	1	3	53	3	—	—	—	4	1	—
30	Alii morbi	Muut taudit	23	—	193	14	7	11	1	—	—	13	—	7
31		Yhteensä	39	7	310	38	191	555	3	—	—	31	8	11

Huom.: Ks. edell. siv. huomautusta.

III. Tukkumyyntihallin ja jäähdyttämön käyttö vuosina 1940—49

Vuosi	Ruhoja, kpl									Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
	Raavaita	Isoja vasikoita	Pikku vasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Hirviä, poroja	Kettuja		
	Tukkumyyntihallissa myytiin										
1940	66 215	57 985	36 065	40 455	30 396	115	3 025	—	—	99 235	15 104 154
1941	10 450	13 067	11 388	5 017	6 546	130	1 464	—	—	228 894	3 377 678
1942	5 381	5 006	7 552	1 622	2 474	39	976	—	—	82 359	1 571 026
1943	5 533	8 703	14 472	2 841	4 657	66	1 037	—	—	91 229	2 266 066
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	—	—	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	—	—	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	—	—	56 238	2 603 839
1947	35 487	18 711	22 631	52 290	41 651	51	4 299	—	—	288 709	11 142 036
1948	28 948	26 951	28 717	61 832	45 018	—	4 500	—	—	577 518	11 716 022
1949	35 768	44 544	32 146	77 749	78 855	—	2 603	—	—	513 392	16 500 993
1940—49	225 740	200 174	194 536	255 962	226 158	800	23 408	—	—	2 224 708	71 153 235
	Jäädyttämössä säilytettiin										
1940	171 091		34 042	39 766	33 204	708	8 806	—	—	188 206	.
1941	37 144		14 968	6 719	9 363	378	3 627	—	—	171 335	.
1942	20 053		11 586	2 060	3 533	397	2 204	116	84	160 160	.
1943	36 456		24 833	5 505	16 407	323	3 161	129	228	349 768	.
1944	37 903		25 737	5 117	21 290	629	7 199	—	—	545 414	.
1945	33 751		17 787	5 384	7 676	173	4 895	—	—	441 670	.
1946	36 593		24 744	9 462	10 431	108	7 371	—	—	621 959	.
1947	88 817		25 370	78 905	89 055	225	20 721	—	—	760 777	.
1948	93 755		32 170	80 225	93 139	161	22 252	—	—	692 161	.
1949	150 646		37 343	90 738	161 618	—	9 603	—	—	659 398	.
1940—49	706 209		248 580	323 881	445 716	3 102	89 839	245	312	4 590 848	.

IV. Syväjäädyttämön käyttö vuosina 1940—49

Vuosi	Syväjäädyttämössä säilytettiin						
	Metsänriistaa	Kanoja ym. siipikarjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästäjäkopeissa	Yhteensä
	Kilogrammaa						
1940	2 775	28 134	—	350 842	165	—	381 916
1941	42 057	123 936	—	9 663	11 527	—	187 183
1942	178 737	39 112	—	82 566	12 487	19 000	331 902
1943	165 329	51 853	8 831	236 139	50 581	23 700	536 433
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1947	26 413	27 513	11 121	120 703	49 314	27 400	262 464
1948	19 460	31 055	—	302 780	7 991	25 000	386 286
1949	20	33 238	—	230 594	57 174	25 000	346 026
1940—49	729 729	537 287	131 662	1 681 577	270 577	198 100	3 548 932

V. Lihan tukkuhinnat Helsingissä vuonna 1949

Kuukausi ja hintataso		Isot sonnit			Lehmät			Hiehot ja nuoret sonnit			Ruohovasikat			Pikkuvasikat			Juottovasikat			Lampaat			Lihotussiat			Emakot		
		Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu
		Hinta kilogrammalta, markkaa																										
Tammikuu,	korkein ...	170	155	145	160	150	120	170	160	150	170	160	140	—	150	—	—	—	—	150	120	90	150	140	120	120	110	100
»	alin	160	150	145	140	110	90	160	150	140	150	140	130	—	120	—	—	—	—	130	120	80	110	100	95	90	80	80
Helmikuu,	korkein ...	160	150	145	140	130	110	160	150	145	160	145	140	120	120	100	—	—	—	130	120	80	110	100	95	90	80	70
»	alin	150	145	140	130	120	100	150	145	140	150	135	120	110	100	100	—	—	—	100	90	60	90	85	80	80	70	60
Maaliskuu,	korkein ...	155	155	150	140	125	100	160	150	145	165	145	140	110	105	100	—	—	—	115	100	70	95	85	80	80	70	65
»	alin	140	130	130	110	100	80	140	130	120	130	115	100	60	50	40	—	—	—	90	80	50	80	75	70	70	60	50
Huhtikuu,	korkein ...	150	150	145	125	110	80	155	150	145	160	145	130	70	65	60	—	—	—	100	90	70	95	90	85	80	70	65
»	alin	130	125	120	100	90	70	130	125	120	130	115	90	60	50	40	—	—	—	70	60	40	75	70	60	55	60	50
Toukokuu,	korkein ...	150	145	140	110	90	70	150	145	130	145	120	100	65	65	60	225	180	140	80	70	50	90	80	75	70	60	50
»	alin	125	120	115	100	75	50	140	130	120	130	115	90	65	60	60	200	170	140	70	50	30	85	75	70	60	50	40
Kesäkuu,	korkein ...	150	145	140	130	110	80	160	150	140	160	140	120	—	90	—	250	200	170	120	100	60	100	90	80	70	60	50
»	alin	125	120	110	90	80	60	140	130	120	130	115	90	—	65	—	225	180	140	70	50	30	90	80	75	60	50	40
Heinäkuu,	korkein ...	145	140	130	120	100	80	150	140	130	160	145	130	—	95	—	250	200	170	110	80	60	120	110	90	90	80	60
»	alin	135	130	120	110	95	70	140	135	110	140	115	80	—	90	—	220	170	140	70	50	30	95	85	70	65	50	40
Elokuu,	korkein ...	150	140	130	120	95	70	150	135	120	150	120	80	—	80	—	200	180	160	115	90	70	130	125	110	110	100	90
»	alin	135	130	120	100	80	60	130	120	100	120	90	60	—	80	—	200	170	140	90	70	40	120	110	90	90	80	60
Syyskuu,	korkein ...	145	140	135	115	100	80	145	130	120	130	110	90	—	90	—	200	170	140	115	100	60	145	140	130	125	120	100
»	alin	135	130	120	110	85	60	140	125	100	120	90	70	—	80	—	200	160	130	100	80	50	130	125	110	110	100	80
Lokakuu,	korkein ...	145	140	135	110	100	80	145	140	130	140	130	120	—	90	—	200	170	140	105	90	60	155	150	145	145	135	125
»	alin	125	120	115	85	70	40	125	110	90	100	80	60	—	90	—	170	140	110	80	60	40	145	140	130	125	120	100
Marraskuu,	korkein ...	145	140	130	110	95	75	145	135	125	150	140	130	100	100	90	220	180	160	110	100	70	155	150	130	130	120	110
»	alin	140	135	125	95	70	50	140	130	120	135	125	110	100	90	90	180	170	140	90	70	50	150	140	120	125	115	100
Joulukuu,	korkein ...	165	165	130	140	135	100	170	160	150	170	165	150	—	110	—	250	210	180	125	115	80	165	160	150	130	120	110
»	alin	145	140	130	110	95	75	145	135	125	150	140	130	—	100	—	220	180	160	100	85	60	155	145	130	130	120	110

Alle 50 kg:n jouluporsaan korkein hinta oli parhaasta laadusta 175 mk, keskilaadusta 170 mk ja huonosta laadusta 155 mk kilogrammalta. Alin hinta oli vastaavasti 165 mk, 160 mk ja 150 mk.

VI. Kalantuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain sekä lähetyspaikkakuntien mukaan vuonna 1949

Kuukausi:	Silakka	Hauki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Kilohaili	Lohi	Siika	Made	Turska	Silli	Muu kala	Yhteensä
	1000 kg													
Tammikuu	72.4	37.4	3.7	2.7	25.4	0.7	—	8.9	13.2	28.2	1.3	0.8	9.6	204.3
Helmikuu	134.0	42.5	5.1	3.8	24.5	0.2	0.2	9.2	7.9	25.7	0.7	998.5	6.7	1 259.0
Maaliskuu	221.0	35.8	2.4	5.9	9.4	5.5	0.4	9.3	8.4	18.8	2.6	15.6	5.8	340.9
Huhtikuu	209.8	40.3	22.4	11.8	60.6	35.4	—	8.2	12.2	7.1	0.1	—	39.9	447.8
Toukokuu	1 116.3	40.9	47.2	29.3	69.9	16.4	—	20.6	25.3	0.8	0.4	548.9	7.9	1 923.9
Kesäkuu	495.7	42.8	24.7	6.4	49.4	2.4	—	26.0	5.6	0.1	0.2	—	3.3	656.6
Heinäkuu	205.1	37.3	13.9	6.9	14.6	2.2	11.0	31.4	6.6	—	0.9	28.3	4.6	362.8
Elokuu	177.7	35.4	15.3	2.3	10.6	2.0	19.8	17.2	9.9	0.0	0.6	1.0	4.3	296.1
Syyskuu	150.6	34.4	11.3	9.5	9.4	2.2	31.4	12.3	24.8	—	0.2	—	4.3	290.4
Lokakuu	124.5	36.2	10.2	2.7	16.2	3.0	7.2	12.0	72.9	0.9	2.4	1 662.7	25.1	1 975.0
Marraskuu	120.1	27.2	12.5	2.8	13.6	2.4	5.0	18.1	43.5	4.6	374.0	1 079.3	10.5	1 713.6
Joulukuu	123.4	24.6	9.2	3.1	15.2	0.7	0.8	15.7	19.9	10.2	38.9	498.1	4.6	764.4
Koko vuosi	3 150.6	434.8	177.9	87.2	318.8	73.1	75.8	188.9	250.2	96.4	422.3	4 833.2	126.6	10 235.8
Siitä														
Tuoretta	3 028.2	434.8	177.9	87.2	318.8	73.1	75.8	164.1	249.7	96.4	12.3	15.6	126.6	4 860.5
Suolattua	63.3	—	—	—	—	—	—	24.8	0.5	—	—	4 817.6	—	4 906.2
Savustettua	59.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59.1
Kuivattua	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	410.0	—	—	410.0
Lähetyspaikkakunta:														
Helsinki—Hanko	773.8	54.6	32.8	5.1	45.5	6.1	32.4	0.4	8.3	9.9	3.1	—	16.2	988.2
Helsinki—Loviisa—Kotka	229.0	35.4	18.0	16.0	73.9	14.2	36.9	2.8	5.4	3.8	8.1	—	18.9	1 462.4
Hanko—Turku	887.2	214.0	79.7	48.1	112.8	36.1	6.5	36.7	61.6	26.2	1.1	1.5	22.7	1 534.2
Pori	117.5	20.3	14.9	4.3	9.9	10.0	—	12.7	29.5	1.5	—	—	21.4	242.0
Kristiina—Vaasa—Oulu	39.9	40.8	10.7	2.0	60.7	5.2	—	127.1	138.6	45.9	—	—	29.4	500.3
Tampere—Hämeenlinna	—	3.0	0.6	8.8	0.4	0.1	—	—	0.6	2.8	—	—	8.9	25.2
Kuopio—Kajaani	—	0.1	—	1.6	—	—	—	0.0	—	0.1	—	—	6.4	8.2
Ahvenanmaa	103.2	66.6	21.2	1.3	15.6	1.4	—	9.2	6.2	6.2	—	—	2.7	233.6
Ruotsi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42.4	—	42.4
Norja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	410.0	549.6	—	959.6
Hollanti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	999.6	—	999.6
Iso-Britannia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 240.1	—	3 240.1
Kaikkiaan	3 150.6	434.8	177.9	87.2	318.8	73.1	75.8	188.9	250.2	96.4	422.3	4 833.2	126.6	10 235.8

38. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1949 annettu kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat v. 1949 puheenjohtajana filosofian tohtori K. H. Laine, varapuheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti U. Tötterman sekä muina jäseninä talousneuvos J. Heitto, putkityömies J. Hämäläinen, taloudenhoitaja A. Katra, rouvat M. Kulonen ja H. Skogström, filosofian maisteri J. Soiro ja taloudenhoitaja N. Väre. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja sihteerin tehtäviä hoiti toimitusjohtaja T. E. Ekberg.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 51, saapuneiden kirjeiden lukumäärä 2 366 ja lähteneiden 2 953.

Lautakunnan käsittelemistä ja päättämistä asioista mainittakoon seuraavat: päätettiin anoa kaupunginhallitukselta ylitysoikeus tileille Sääntöpalkkaiset virat 4 018 136 mk, Tilapäistä työvoimaa 4 319 000 mk, Veden kulutus 53 512 mk ja Tavaran ostot 4 873 494 mk; lopettaa ruokailuvälineistön lainaaminen laitoksen ulkopuolisille virastoille, laitoksille, yhdistyksille ym. [1]); jättää aloitetoimintaa koskeva kaupunginhallituksen esitys alustavasti laitoksen tuotantokomitean käsiteltäväksi [2]); pitää lautakunnan kokoukset tarpeen vaatiessa keskiviikkoisin klo 14 [3]); hyväksyä v:n 1948 tilinpäätös [4]); ryhtyä myyntitoimenpiteisiin perunan ylijäämäerän suhteen [5]); sijoittaa autonapumies M. Somervaara toistaiseksi tilapäisen lihanpaloittelijan virkaan ja autonapumies K. Lindén tilapäisen puusepän virkaan tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n väliseksi ajaksi, jolloin asianomaiset olivat virkavapaina sääntöpalkkaisista viroistaan [6]); lähettää lihanpaloittelija O. Koposen palkankorotusanomus laitoksen tuotantokomitealle kirjallisen lausunnon antamista varten [6]); hyväksyä toimitusjohtajan laatima v:n 1948 toimintakertomus [7]); hyväksyä tilinpäätös tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n väliseltä ajalta [8]); yhdistää Herttoniemen ruokala tulostaulukossa po. varaston tileihin [9]); esittää kaupunginhallitukselle lihanpaloittelijan palkkaa nostettavaksi kahdella palkkaluokalla [10]); yhtyä kiinteistölautakunnan kielteiseen kantaan Vartiokylään suunnitellun kasvihuonerakennussuunnitelman suhteen [11]); valtuuttaa toimistoapulainen I. Hirki laitoksen puolesta hyväksymään kirjanpitäjä Y. Laesmaan loman aikana kaupungin rahatoimistolle menevät laskut ja lähetteet [12]); hyväksyä tilinpäätös tammikuun 1 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta [13]); esittää kaupunginhallitukselle erinäisten uusien virkojen perustamista elintarvikekeskukseen [14]) sekä lisäpalkan maksamista kasvivaraston varastonhoitajalle syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta juurikasvien hankinnasta aiheutuvasta lisätyöstä [15]); antaa kaupunginhallitukselle kouluruokakomitean mietinnöstä puoltava lausunto [16]); hyväksyä v:n 1950 talousarvioehdotus [17]); tehdä

---

[1]) Elint. lk. 28 p. tammik. 6 §. — [2]) S:n 28 p. tammik. 7 §. — [3]) S:n 28 p. tammik. 8 §. — [4]) S:n 23 p. helmik. 12 §. — [5]) S:n 23 p. helmik. 13 §. — [6]) S:n 30 p. maalisk. 16 §. — [7]) S:n 30 p. maalisk. 17 §. — [8]) S:n 4 p. toukok. 21 §. — [9]) S:n 4 p. toukok. 21 §. — [10]) S:n 4 p. toukok. 23 §. — [11]) S:n 4 p. toukok. 24 §. — [12]) S:n 1 p. kesäk. 30 §. — [13]) S:n 10 p. elok. 34 §. — [14]) S:n 10 p. elok. 35 §. — [15]) S:n 19 p. lokak. 38 §. — [16]) S:n 19 p. lokak. 38 §. — [17]) S:n 19 p. lokak. 39 §.

kaupunginhallitukselle esitys autonapumiesten Lindénin ja Somervaaran virkavapauden jatkamisesta joulukuun 31 p:ään saakka [1]); hyväksyä toimitusjohtajan esitys kouluruokintatoiminnasta [2]); esittää kaupunginhallitukselle Herttoniemen kasvivaraston ja ruokalan vuokran pysyttämistä entisellään v:n 1950 aikana [3]); antaa toimitusjohtajan tehtäväksi tutkia mahdollisuuksia laitokseen tilattujen sanomalehtien antamisesta virka-ajan ulkopuolella henkilökunnan luettavaksi [4]); hyväksyä toimitusjohtajan kaupunginvaltuuston päätöksen [5]) nojalla laadittu esitys palkkalautakunnalle lähetettävästä tilapäisen kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkauksesta; korottaa 15 tuntipalkkaisen työntekijän palkat joulukuun 1 p:stä lukien kahta palkkaluokkaa vastaavalla määrällä, joten näille työntekijöille helmikuun 1 p:stä lukien suoritettiin 7 %:n taannehtiva kertakaikkinen hyvitys [4]); anoa palkkalautakunnalta autonapumiesten K. Lindénin, M. Somervaaran ja H. Suomisen viransijaisuutta jatkettavaksi tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään 1950 [4]); anoa varastonhoitaja Y. Metsämäelle v:lle 1950 1 500 mk:n suuruinen lisäpalkka lihanhankintojen suorittamisesta [4]); esittää kaupunginhallitukselle, että laitoksen toiminta vastaisuudessa (ruokatehdas ja juurikasvivarasto) mikäli mahdollista keskitettäisiin yhteen paikkaan, elleivät hygieniset seikat aseta siinä suhteessa esteitä [6]); sekä hyväksyä toimitusjohtajan toimenpiteet suoritetuista hankinnoista ja vapaan juurikasvivarastotilan vuokrauksesta [7]).

Kaupunginhallitukselle lähetettiin esitykset ja lausunnot, jotka koskivat yhden 19. palkkaluokan tilapäisen ruokalantarkkaajan viran perustamista elintarvikekeskukseen, säilytyskaappien varaamista kaupunginkellarin juhlaruokailukaluston säilyttämiseen, höyrypadan asentamista mainitun ruokalan keittiöön, ruokailuvälineistön lainaustoimintaa, lisäpalkan myöntämistä elintarvikekeskuksen keskusvaraston hoitajalle, aloitetoiminnan käytäntöönottamista, lihanpaloittelijoiden palkkausta, Helsingin poliisivankilassa pidätettyinä olevien ruoka-annosten hinnoittelua ja valmistuskustannuksia, lisäpalkkion maksamista elintarvikekeskuksen kasvisvarastonhoitajalle, paikan varaamista rakennettavaa elintarvikekeskusta varten, sääntöpalkkaisten virkojen perustamista ja lakkauttamista, henkilöauton myynnistä saadun tulon kirjaamista, ylimääräisen palkkion suorittamista varastonhoitajalle, kouluruokintakysymystä tutkineen ja selvittäneen komitean mietintöä ja kaupungin kiinteistölautakunnan uutta elintarvikekeskusta varten varattavaksi aiottujen tonttien sopivaisuutta; kielitaitosääntökomitealle annettiin lausunto kaupungin viranhaltijain kielitaitosäännön tarkistuksesta; valtiovarainministeriölle ilmoitettiin elintarvikekeskuksen ostot v. 1947—48 eräiltä toiminimiltä; kansanhuoltoministeriölle tehtiin esitys työpukukankaan varaamisesta laitoksen naispuolisille työntekijöille; kiinteistötoimiston maatalousosastolta tiedusteltiin keittiökasvi- ja juurikasvivaraukset kulutuskautta 1950/51 varten; palkkalautakunnalle tehdyt esitykset ja lausunnot koskivat virkojen hoitamista tilapäisluontoisina, sääntöpalkkaisen autonapumiehen järjestämistä tilapäisen autonkuljettajan toimeen, eräiden elintarvikekeskuksen tilapäisten virkojen hoitamista, ruokalanhoitaja Tiitisen eläkeasiaa, annettuja aloitteita, kasvivaraston talonmiehen tehtäviä, eräiden autonapumiesten pysyttämistä tilapäisissä viroissaan ja autonapumiehen edelleen pysyttämistä tilapäisen autonkuljettajan toimessa; kansanhuoltotoimistolta anottiin pistevapauden myöntämistä työtakeille; kouluhallitukselle esitettiin viikottaiset kouluruokailuvuorot; huoltolautakunnalle esitettiin päivittäinen ruoan hinta; sairaalalautakunnalle annettiin selostus taloudenhoitajien neuvottelusta syyskuun 1 p:n 1949 ja elokuun 30 p:n 1950 välisenä aikana tapahtuvista hankinnoista; huoneenvuokralautakunnalle esitettiin asunnon vuokraamista eräille elintarvikekeskuksen työntekijöille; painatus- ja hankintatoimistolle lähetettiin sanomalehtien tilausta v:lle 1950 koskeva esitys; työtehotoimistolle annettiin aloitetointa koskeva lausunto; ja lastensuojelulautakunnalle Sofianlehdon vastaanottokodin marmoripöydän vioittumista koskeva lausunto.

Henkilökunta. Laitoksessa työskenteli kertomusvuoden kuluessa yhteensä 275 henkilöä, josta määrästä laitoksen ruokatehtaassa ja työmaaruokaloissa 184 sekä Herttoniemen kasvisvarastolla 91. Työntekijäin suurin samanaikainen lukumäärä oli lokakuussa (246). Tästä määrästä oli sääntöpalkkaisia 100. Vuoden kuluessa erosi sääntöpalkkaisia 10, näistä 4 eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Tilapäisesti palkattuja erosi vuoden aikana 128.

---

[1]) Elint. lk. 19 p. lokak. 41 §. — [2]) S:n 19 p. lokak. 42 §. — [3]) S:n 19 p. lokak. 43 §. — [4]) S:n 14 p. jouluk. 47 §. — [5]) Kunnall. asetusk. s. 191. — [6]) Elint. lk. 14 p. jouluk. 48 §. — [7]) S:n 14 p. jouluk. 49 §.

Tästä määrästä työskenteli kausiluontoisessa ahtaustyössä Herttoniemen kasvisvarastolla 91.

Lautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto lakkautti tammikuun 1 p:stä alkaen kaksi 10. palkkaluokan myymäläapulaisen virkaa. Vuoden aikana valittiin 13. palkkaluokan ruokalanhoitajan virkaan O. Sarin ja M. Backman, 11. palkkaluokan apulaiskeittäjän virkaan E. Koivisto ja 11. palkkaluokan ruokalanhoitajan virkaan I. Mattila.

Lautakunta myönsi [1]) eron täysinpalvelleelle apulaiskeittäjä M. Kullbergille tammikuun 1 p:stä 1949. Autonkuljettaja A. A. Suominen anoi sairauden perusteella eroa virastaan marraskuun 30 p:nä 1949. Lääkärinlausuntojen viivästymisen tähden eroasia käsiteltiin vasta helmikuun 1 p:nä 1950, millä päivämäärällä Suomiselle myönnettiin ero. Virkaero myönnettiin edelleen ruokalanhoitaja V. Vaittiselle tammikuun 1 p:stä, apulaisemännöitsijä J. V. Hiilokselle, ruokalanhoitaja E. Tiitiselle ja keittiöapulaiselle E. A. Patjalle kesäkuun 30 p:stä, keittiöapulaisille S. Korkeakoskelle ja A. Järvenpäälle elokuun 31 p:stä, autonapumies N. Vaahterlinnalle syyskuun 30 p:stä ja keittiöapulaiselle K. Boismannille joulukuun 4 p:stä.

Ruokatehdas. V:n 1948 aikana aloitetut muutos- ja korjaustyöt jatkuivat suunnitelman mukaisesti kaupungin rakennustoimiston talorakennusosaston toimesta, joten maidon jäähdytys- ja kylmävarastohuoneet, kaksi keittokattilaa, yksi sähköpaistinpannu ja paistinuuni saatiin toimintavalmiiksi. Suoritettiin lämpökaapin siirto pikkukeittiöstä suureen keittiöön. Suunnitellut maalaustyöt suoritettiin. Suurena haittana työskentelylle suuressa keittiössä on ollut tuuletuslaitteiden jatkuva epäkuntoisuus. Sen johdosta, että höyrykattiloiden määrää lisättiin keittiön rakennusvaiheen jälkeen 40 %, ei tuuletus ole enää tehokas, eikä tätä epäkohtaa nykyolosuhteissa voida poistaa.

Ruokalat. Lokakuun 1 p:nä valmistui liikennelaitokselle uusi ruokala Hämeentien talossa n:o 84—86, johon toiminta välittömästi siirtyi silloisesta ruokalasta. Sisustustyöt suoritettiin elintarvikekeskuksen esityksen pohjalla ja ruokala osoittautui käytännölliseksi ja tarkoitukseen hyvin soveltuvaksi.

Virkamiesruokalaan asennettiin sähköpaistinpannu ja kunnostettiin epäkunnossa ollut viemäriverkosto.

Herttoniemen kasvivaraston ruokalassa suoritettiin tarpeelliset maalaustyöt.

Herttoniemen juurikasvivarasto. Varastorakennuksen ulkoseinissä suoritettiin korjauksia lahonneiden puuosien osalta, lattialaudoituksia ja kannatuspilareita uusittiin. Kattorakenteen rikkoutumat korjattiin. Ulkopuolista tulenvaaraa vastaan suojauduttiin varustamalla kattorakenteen reunaosia rautalangoituksella. Varastoalueen ulkorakennus (säkki- ja polttopuuvarasto) uusittiin. Saunarakennus kunnostettiin asianmukaisesti.

Toiminta. Laitoksen tehtävänä oli kuten edellisenäkin vuonna elintarvikkeiden hankkiminen vapaasta kaupasta ruoan valmistamiseen laitosten ruokatehtaassa kaupungin kansakouluille, kaupungin omille työmaaruokaloille, huoltolautakunnan työtuvilla ruokaileville, oppi- ja yksityisille- sekä eräille ammattikouluille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin sekä erisopimuksesta eräille yksityisille toiminimille; elintarvikkeiden välittäminen kunnallisille sairaaloille, kunnalliskodille, opetuskeittiöille, lastentarhoille ja -kodeille, kesäsiirtoloille, Tervalammen työlaitokselle sekä leikkikentille ja juurikasvien varastoiminen omaa ruokatehdasta varten sekä kunnallisille laitoksille niiden vuotuista kulutusta vastaavat määrät. Edelliseen vuoteen verraten laajeni laitoksen suorittama elintarvikkeiden hankintatoiminta osittain kaupunginvaltuuston velvoitettua laitoksen huolehtimaan elintarvikkeiden keskitetyistä hankinnoista kaikille kunnallisille laitoksille. Poikkeuksellisesti suorittivat kulkutauti- ja Nikkilän sairaalat itse osittaisia juurikasvihankintoja syksyn kuluessa ja huolehtivat itse juuriksien varastoinnista.

Elintarvikkeiden hankinta ja välitys. Hankinnat suoritettiin suurelta osalta kausiostoina. Sairaalat ostivat vapaasta kaupasta etupäässä siirtomaatavaratuotteet, tuoreja suolakalat. Ruholihan hankinnat suoritti pääasiassa elintarvikekeskus. Samoin elintarvikekeskus yhteishankintoina toimitti juurikasvit kaupungin laitoksille edellä esitettyjä poikkeuksia lukuunottamatta. Kouluruokintaan käytettävän ulkomaisen sian- ja naudanlihan osto lopetettiin v:n 1949/50 vaihteessa, koska kotimaista lihaa ilmaantui markkinoille edullisempiin hintoihin.

[1]) Elint. lk. 21 p. jouluk. 1948 72 §.

Elintarvikkeiden välitystä ja myyntiä toimitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, 16 opetuskeittiölle, 7 lastenkodille, 46 lastentarhalle, 14 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottokodille.

Tavarain hankintamäärät olivat seuraavat:

Tarvike	Kg	Tarvike	Kg
Ruokaleipää	31 467	Voita	928
Jauhoja	15 770	Puolukoita	23 317
Suurimoita ja hiutaleita	52 538	Lihaa	161 643
Makarooneja	5 343	Makkaraa	25 149
Herneitä	82 773	Silakoita	756
Sokeria	10 579	Silliä	1 842
Kahvia	300	Sieniä	390
Keksejä	35	Margariinia	115
Sipulia	4 863	Suolaa	16 730

Maitoa hankittiin 475 221 l, kuorittua maitoa 21 915 l, piimää 11 573 l, virvoitusjuomia 27 148 pulloa, pilsneriä 71 352 pulloa ja talouskaljaa 14 310 pulloa. Tulitikkuja hankittiin 1 400 punttia ja savukkeita 1 185 kpl.

Keskusvarasto- ym. myyntiä.

Ostajat	1948 mk	%	1949 mk	%
Kaupungin laitokset	17 259 940	19.6	22 022 827	20.4
Muut ostajat	7 461 086	8.5	9 635 613	8.9

Herttoniemen juurikasvivarastosta myytiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

Ostajat	Peruna, kg	Lanttua, kg	Porkkanaa, kg	Punajuurta, kg	Kaalia, kg	Yhteensä, kg
Omat toimipaikat	591 224	24 998	13 816	1 984	26 512	658 534
Kaupungin laitokset	580 077	31 691	33 782	13 912	21 470	680 932
Muut ostajat	71 143	678	322	—	—	72 143
Myyty ylijäämä	605 408	—	36 290	29 165	7 090	677 953
Yhteensä	1 847 852	57 367	84 210	45 061	55 072	2 089 562

Juurikasvien varastoiminen ja keskusvarastointi. V. 1948 syksyllä hankittuja juurikasveja oli tammikuun 1 p:nä 1949 Herttoniemen juurikasvivarastossa: perunaa 1 507 247 kg, porkkanaa 13 533 kg, lanttua 36 964 kg, kaalia 8 547 kg sekä punajuurta 8 105 kg. V:n 1949/50 vaihteessa oli varastossa elintarvikekeskuksen ja kunnallisten laitosten tarvetta silmälläpitäen perunaa 1 130 869 kg, porkkanaa 47 925 kg, lanttua 50 975 kg, kaalia 42 129 kg ja punajuurta 29 503 kg. Vuoden aikana säilyivät mainitut juurikasvit suhteellisen hyvin, vaikkakin vuoden lopulla lämmin säätilanne jatkui jouluun saakka. Perunaa jouduttiin syksyllä 1949 ostamaan suuri osa lajittelemattomana, koska maanviljelijät viivästyneiden sadonkorjuiden johdosta eivät ehtineet ajoissa lajittelua suorittaa. Edellä mainitut epäkohdat huomioiden kiinnitettiin hankintoja suoritettaessa edelleen erikoista huomiota mm. siihen, että pyrittiin hankkimaan yksinomaan ensiluokkaista ja hyvän säilyväisyyden omaavaa talviperunaa. Vuoden päättyessä havaittiinkin säilyväisyyden olleen suhteellisen hyvän.

Varaston käyttämätön juurikasvivarastotila vuokrattiin aikaisempaa käytäntöä noudattaen seuraaville vuokraajille alla mainittuja kilogrammamääriä varten: Kesko oy:lle 730 161 kg, kauppias A. Suomiselle 32 000 kg, Henkivakuutusyhtiö Suomelle 16 500 kg, Hankintaliike V. Leikas oy:lle 475 000 kg, Merimiehen kala toiminimelle 30 700 kg, yhteensä 1 284 361 kg.

Voinvienti osuusliike Valiolle vuokrattiin varastotilaa 813 m². Sen johdosta, että juurikasvivarastotilan vuokraajia ei ilmaantunut riittävästi, vuokrattiin jäljelle jäänyt tila edellä mainitulle liikkeelle.

Hankitut liha-, kala- ja marjamäärät varastoitiin kaupungin teurastamon jäähdyttämö- ja kylmään tilaan.

Ruoan valmistukseen elintarvikekeskuksen ruokatehtaassa sekä lastentarhoille ja -kodeille hankitut siirtomaatavaraerät varastoitiin Helsinginkadun 24:ssä olevaan elintarvikekeskuksen keskusvarastoon. Muut kunnalliset laitokset varasivat aikaisempaa käytännöllistä tapaa noudattaen tarvitsemansa siirtomaatavaraerät vähin erin kulutukseensa suoraan alan tukkuliikkeistä.

Ruoan valmistus ja myynti. Elintarvikekeskuksen ruokatehtaassa valmistettiin vuoden aikana annoksia: kansa-, oppi- ja ammattikouluille 3 392 812, yksityisille laitoksille 84 547 sekä kaupungin työmaaruokaloille 391,811, leikkikentille 18 447 ja koulupuutarhoille 3 507.

Valmiita annoksia ostivat seuraavat 10 kunnallista ruokalaa; Alppirinne 1 huoltoviraston henkilökunnan, Hämeentie 87 Toukolan konepaja, Sörnäisten kaasutehdas ja -sähkötehdas, Mannerheimintie 76 liikennelaitos, Hämeentie 84—86 liikennelaitos, P. Robertinkatu 1—3 sähkölaitos, Pohj. Hesperiankatu 15 verovalmisteluvirasto, Herttoniemen juurikasvivarasto ja Sofiankadun 1:ssä oleva virkamiesruokala. Edelleen toimitettiin ruokaa kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilauksiin, 57 Suur-Helsingin kansakoululle, 2 ammatti- ja 32 oppikoululle, 8 leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle; Helsingin kaupungin eristyslaitokselle ja huoltolautakunnan työtuville; Kottby svenska barnträdgård'ille, Kultaseppäkoululle, Marian turvakodille, lastentarhalle Vuorikatu 17, Työvalmiusnaisille, Vakuutusyhtiö Fennialle, Ab. P. G. Holmille, Invaliidisäätiölle, Suomen teatterikoululle ja Työväen säästöpankille.

Tulot ja menot. Elintarvikekeskuksen tulot v. 1949 ryhmittyivät sen asiakkaiden ym. mukaan seuraavasti:

	1949 mk	1948 mk
Ruokalat	20 688 388	21 159 393
Kansakoulut	37 773 458	27 725 380
Sairaalat	14 137 422	10 465 955
Huoltotoimi	7 951 141	5 674 394
Erinäiset kaupungin laitokset	8 514 998	7 818 436
Muu liikevaihto	16 995 219	13 515 039
Luontoisedut	1 644 898	1 832 027
Yhteensä	107 705 524	88 190 624

Liikevaihdon lisäys v. 1949 edelliseen vuoteen verraten 19 514 900 mk eli 22.1 %.

Ruoan myynnistä oli seuraavat tulot:

	1949 mk	%	1948 mk	%
Kaupungin laitoksille	44 870 702	41.7	33 365 611	37.8
Muut ostajat	31 176 381	29.0	28 271 959	32.1

Liiketoiminnassa kaupungin laitosten osalta huomioitiin sosiaaliset näkökohdat, joten taloudellista toimintaa harjoitettiin mainitun periaatteen mukaisesti. Laitoksen ulkopuolisessa liiketoiminnassa noudatettiin yleisiä liikeperiaatteita. Päätehtävänä oli kansa- ja oppikoululaisten ja kaupungin omien laitosten henkilökunnan ruoan varaaminen sekä elintarvikkeiden toimittaminen kunnallisille laitoksille.

Eri menoeriin määrärahat ja kustannukset jakautuivat v. 1949 seuraavasti:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	50 000	33 600	+ 16 400
Sääntöpalkkaiset virat	17 588 535	17 125 852	+ 462 683
Tilapäinen työvoima	8 248 660	7 351 219	+ 897 441
Vuokrat	2 161 736	1 627 875	+ 533 861

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Veden kulutus	334 867	334 867	—
Lämpö	3 000 000	2 164 636	+ 835 364
Valaistus	300 000	273 679	+ 26 321
Kaluston hankinta	1 500 000	392 787	+ 1 107 213
Kaluston kunnossapito	650 000	860 475	— 210 475
Tavaran ostot	60 000 000	72 526 314	—12 526 314
Käyttövarat	2 500 000	2 168 859	+ 331 141
Korjaukset	250 000	145 344	+ 104 656
	96 583 798	105 005 507	— 8 421 709

Tuloja kertyi kertomusvuonna 107 705 524 mk, joten voittoa oli 2 700 017 mk.

HAKEMISTO

Sivu

Aikakaus- ja sanomalehtitilaukset, virastojen ja laitosten 1, 18, 50, 52, 55, 56, 75, 282
Alaikäiset lainrikkojat 180
Albergan sähkö oy, ab., sähköjohtojen vetäminen kaupungin alueelle 43, 51
Alkoholistihuollon tehostaminen 129
Alkoholistihuollossa olleet henkilöt 152, 164, 165
Alkoholistihuolto 152
Alkoholistihuoltolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 142
Alkärrin tilan viemäriojan kunnossapito 49
Aloitetoiminta, työtehotoimiston järjestämä 80
Alppilan puhdistuslaitos, toiminta, tulot ja menot 289
» ulkoravintolan vuokraus 31
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat 21
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston 203
Ammattiopintojen avustamiseksi myönnetyt lainat ja apurahat 185
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus 251
Ansiomerkkien, Kaupunkiliiton, myöntäminen huoltotoimen viranhaltijoille 130
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt 180
Asemakaavakartan myynti, painatus- ja hankintatoimiston 76
Asemakaavanmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat 53, 54
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat 10
Asumisluvat, huoneenvuokralautakunnan myöntämät 110
Asunnonvälitys, huoneenvuokralautakunnan 110
Asuntoalueiden vuokrasopimusten pidentäminen 35
Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatun määrärahan käyttö 45
Asuntotilojen, maanhankintalain mukaisten, myyntipäätösten peruuttaminen 26
Asuntotonttien vuokraoikeuden siirto ..... 39—41, 42
Asutuslautakunnan toimintakertomus 236
Autohuoltoasemat, katualueen vuokraaminen Kaartin maneesin kohdalta 31
» niitä koskevat vuokrasopimukset 38
Autoliikenne, liikennelaitoksen 309
Auton, oman, käytöstä virkamatkoilla suoritettava korvaus 5
Autovaakojen, satamalaitoksen, käytöstä kannettava maksu 318
Aviottomien lasten huoltotoimiston tulot ja menot 183
» » valvonta ja huolto 177, 181
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset 136, 162, 163
» laitoshuollossa olevat 138, 140
Avustukset yksityisille lastensuojelujärjestöille 189

Bakteriologiset ym. tutkimukset, teurastamon laboratorion 345
Bengtsårin tilalla suoritetut perusparannustyöt ym. 51, 172
Bensiininjakeluasemien vuokralleanto 31, 38
Bethel lastenkodin avustaminen 189
Bostads ab. Mechelingatan 38, osakkeiden osto 20

Diakonissalaitoksen avustaminen 189

Elanto, osuusliike, alueen vuokraaminen Herttoniemestä 37
Elintarvikekeskus, Herttoniemen juurikasvivarasto 360
» lautakunnan kokoonpano ja kokoukset 358
» ruoan valmistus ja myynti 362
» ruokalat, ruokatehtaan muutos- ja korjaustyöt 360
» tulot ja menot 362

Elintarvikekeskus virat ja viranhaltijat ... 359
Elintarvikkeiden hankinta ja välitys ... 360
Elite, ravintola oy:n, ulkoilmatarjoilualueen vuokrasopimus ... 37
Elokuvanäytännöt, raittiusaiheiset ... 239, 241
Eläintarhan urheilukenttä, kilpailutilaisuudet ... 223
» » virvoitusjuomakioskin vuokralleanto ... 219
Eläintarhanajot ... 44
Eläkeiän saavuttaneille myönnetyt oikeudet virkaansa jäämiseen ... 10
Eläkesäännön soveltaminen, palkkalautakunnan lausunto ... 12
Eläkkeennauttijain, laitoshoidossa olevien, käyttövarat ... 127
Eläkkeet, palkkalautakunnan myöntämät ... 12
Erottajan kalliosuoja, osan vuokraaminen Koulumatkatoimistolle ... 59
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät ... 359
» huoltolautakunnan tekemät ... 130
» kansanhuoltolautakunnan tekemät ... 229
» kaupunginarkiston tekemät ... 93
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 19, 45, 50, 52, 55, 56, 64
» kirjastolautakunnan tekemät ... 255
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 169
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 303
» museolautakunnan tekemät ... 268, 269
» nuorisotyölautakunnan tekemät ... 243
» palkkalautakunnan tekemät ... 2, 3, 5, 7
» palolautakunnan tekemät ... 116
» raittiuslautakunnan tekemät ... 239
» satamalautakunnan tekemät ... 321
» teurastamolautakunnan tekemät ... 340
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 220
Etelä-Esplanaadikatu n:o 2, oy., pohjavesikaivon rakentaminen ... 43
Etelä-Suomen voima oy:lle muuntoasemaa varten vuokrattu lisäalue ... 32

Gästgivarsin alueen rakennusten vuokraus ... 49

Hajoituskaivot ... 43, 54, 275, 298
Hakkuiden, metsätalousosaston toimeenpanemien, järjestely ... 50
Halkotoimisto, työnjohtajien virkojen järjestely ... 4
» vuokrasopimuksen jatkaminen ... 36
Halkotoimistolle luovutettavat polttopuuerät ... 51
Halkovarastoalueiden vuokrat ... 32
Halkovarastojen, tilapäisten, vuokrasopimusten irtisanominen ... 33
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät ... 12
Helsingin Ensi-Koti yhdistyksen avustaminen ... 189
» kaupunkilähetyksen avustaminen ... 189
» maatalouskerhoyhdistyksen vuokramaat ... 35, 49
» meijeriliike oy:n vuokrasopimuksen pidentäminen ... 37
» mylly ja kauppa oy., hajoituskaivon rakentaminen ... 54
» nuorten demokraattiselle järjestölle vuokrattu lasten kesänviettopaikka ... 42
» osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 45
» osuusliike, ulkoilmatarjoilualuetta koskeva vuokrasopimus ... 37
» poikakotiyhdistyksen avustaminen ... 189
» varuskunnan joukko-osastojen maastoharjoitusalueet ... 52
Henkilökortiston, viranhaltijain, uudelleenjärjestäminen ... 3
Herttoniemi, asuntoalueen tonttien vuosivuokrien vahvistaminen ... 28
» Etelä-Suomen voima oy., lisäalueen vuokraaminen ... 32
» Ikämiesten maja oy:lle vuokrattu tontti ... 37
» korttelin n:o 43 166 eräiden tonttien vuokraamispäätöksen peruuttaminen ... 42
» lautatarha-alueen vuokralleanto ... 32
» Osuusliike Elannolle vuokrattu palsta ... 37
» teollisuusalueen halkovarastoalueen vuokraoikeuden siirto ... 42
» » katujen rakentaminen ym. ... 335
» Wärtsilä-yhtymä oy:lle vuokrattu virkistysalue ... 36
» öljysataman väylän syventäminen ... 334
Hietalahdenkadun leventämiseen tarvittavan alueen hankkiminen ... 21
Hietarannan tarjoilu- ym. kioskien vuokraaminen ... 219
Hintasäännöstelymääräysten noudattamisen valvonta ... 232
Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa ... 175
Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja lastenkoteihin sijoitetuista lapsista ... 176
Hoitopäivämaksut, kunnalliskodin ... 128
Holhouslautakunnan toimintakertomus ... 108
Humallahden uimalaitoksen toiminta ... 224
Huollon aiheuttamien korvausten periminen ... 129, 160
Huoltojärjestöjen, vapaiden, avustusanomukset ... 133

Huoltokassan toimintakertomus ... 83
Huoltolaitosten hoidokkimäärä ja näiden huoltopäivien luku ... 141—142
Huoltolautakunnan ja kaupungin edustajat komiteoissa, kokouksissa ym. ... 129
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 124—126
» lausunto tilintarkastajien huomautusten johdosta ... 133
» » tilisääntökomitean mietinnöstä ... 134
» » vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista ... 133
» valvontapiirit ... 125
Huoltotoimen tulot ja menot ... 158
» yleiskatsaus ... 123
Huoltovirasto, henkilökunta, huoneistot ym. ... 134
» kansliain toiminta ... 134, 161
Huoneenvuokralautakuntien menot ja tulot ... 113
» toimintakertomus ... 109
Huoneenvuokratoimiston virat ja viranhaltijat ... 112
Huoneistot, huoneenvuokralautakuntien välittämät ... 111
» kiinteistölautakunnan vuokralle ottamat ja antamat ... 57
» niiden korjaus- ja muutostyöt ... 60, 61
» » käytön tehostaminen ... 111
Huopalahdenkadun viemärin uusiminen ... 54
Huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto ... 39—41
Hyvösen lastenkodin toiminta ja sille myönnetty avustus ... 172, 189

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille ... 10
Ikämiesten maja oy:lle vuokratun tontin vuokraoikeuden jatkaminen ... 37
Ilmoitusmenot, kaupungin ... 75
Indeksivuokrien, tonttien ym., vahvistaminen ... 28
Informaatiotoiminta, työnvälitystoimiston ... 204
Invalidihuolto ... 186
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 312
Invalidien leskille myönnetty vuokranalennus ... 41
Irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 110
Irtolaishuolto ... 149, 162, 164
Istutus- ja kunnostustyöt, rakennustoimiston puisto-osaston ... 293

Johdinautoliikenne ... 310
Johtosäännön, kunnalliskodin viranhaltijain, muutos ... 127
Jollaksen pohjoisosan karttojen laatiminen ... 56
Joulukoristeiden myyntipaikat ... 63
Joulukoristeluun, katujen ym., myönnetyt luvat ... 63
Joulukuusien myyntipaikat ... 62
Julkisivupiirustusten tarkastajien toimintakertomus ... 107
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 153, 155, 156, 166, 180
Juurikasvien varastointi, elintarvikekeskuksen ... 361
Jälkivalvonta- ja huolto, lasten ja nuorten henkilöiden ... 177, 180
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama ... 298
Jäänsärkijä Otso ... 330
» Turso ... 317
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokraus ... 62

Kaarelan tilan vuokraoikeuden siirto ... 49
Kaartin maneesin muuttaminen autohalli- ja autohuoltoasemarakennukseksi ... 31
Kaatopaikat ... 297
Kaivohuone, muutos- ja lisärakennuspiirustusten hyväksyminen ... 60
» ravintolan vuokralleanto ... 60
Kaivopuisto, kiikarin vuokrauspaikka ... 63
Kalantuonti Helsinkiin ... 351, 357
Kalasataman neuvottelukunnan kokoonpano ... 341
» toiminta ... 348
Kalastajatorpan uimaranta ... 224
Kalataloussäätiön kaupungin vesialueilla suorittama tutkimus ... 51
Kalliolan työkeskuksen avustaminen ... 189
Kallioniemen kesäkodin kannatusyhdistyksen avustaminen ... 189
Kalliosuojat, alaikäisten majoituskielto ... 59
» majoitustarkoituksiin käytettyjen suojien kunnostaminen ... 59
Kaluston, virastojen ja laitosten, hankinta ja sijoittaminen ... 75
Kanasaarta koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen ... 42
Kansakoulut, huoneistojen vuokraaminen niiden käyttöön ... 58, 60
» koulutarvikemenot ... 76
» rakennus- ja korjaustyöt ... 277, 279, 280, 282
» vahtimestareille varallaolosta suoritettava korvaus ... 4
Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. ... 228, 229

Kansanhuoltotoimiston eroavan henkilökunnan palkkaus ... 5
» huoneistot ... 230
» käytöstä vapautuneet huoneet ... 57, 59
» maatalous- ym. osastot ... 230
» menot ja tulot ... 232
» ostokorttiosasto ... 232
» tukku- ja vähittäiskauppaosasto ... 231
» virat ja viranhaltijat ... 229
Kansanpuistot ... 224
Karttojen laatiminen ja myynti ... 56, 76
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 177
Katajanokan tavara-aseman perustustyöt ... 334
Katujen nimistöt, kiinteistölautakunnan puoltamat ... 54
» poikkileikkausehdotukset ... 54
» puhtaanapito ... 296
Katukahvila, Helsingin osuusliikkeen ... 37
» ravintola Elite oy:n ... 37
Katurakennusohjelman, v:n 1950, hyväksyminen ... 19
Katurakennusosasto, rakennustoimiston ... 286
Katutyöt ... 287, 288, 289
Katuvalaistuskustannukset ... 288
Katuvalokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 62
Kauppahallit ... 61
Kaupunginarkisto, inventoinnit sekä järjestely- ja luetteloimistyöt ... 93
» käsikirjasto ja saadut kirjalahjoitukset ... 94
» sille asiakirjoja luovuttaneet virastot ja yksityiset ... 93
» tarkastukset ja arkistoneuvonta ... 93
» toimisto- ja arkistotilat, viranhaltijat ... 92
» tulot ja menot ... 94
Kaupungingeodeetin toimintakertomus ... 72
Kaupunginkirjasto, lainausosastot, lukusalit ... 260—263
» opintokerhot ... 264
» pääkirjaston korjaustyöt ... 257
» sivukirjastot ... 256, 257—259, 265, 279
» tulot ja menot, uudelleenjärjestely ... 256, 266
» virat ja viranhaltijat ... 257
Kaupunginmuseon toimintakertomus ... 268
» tulot ja menot ... 271
Kaupunginorkesterin konserttien lippujen hinnat ... 274
» » ohjelmaselostukset ja radiointi ... 274
» konserttiohjelmien julkaisuoikeus ... 274
» luovuttaminen hyväntekeväisyystilaisuuksiin ... 274
» toimihenkilöt ja toiminta ... 272, 273
» tulot ja menot ... 273
Kaupunginpuutarhasta myydyt tuotteet ... 295
Kaupungintalon lämpökeskuksen lämmittäjänvirkojen järjestely ... 61
» virastohuoneistojen järjestely ... 58
Kaupunginteatterin perustamiskysymys ... 274
Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntäminen huoltotoimen viranhaltijoille ... 130
Kellosaari, Moottorivenehuolto oy:n vuokran alentaminen ... 320
Kengänkiilloituspaikat ... 62
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto, ks. Mannerheimliitto
Kerhohuoneet, nuorisojärjestöjen ... 244
Kerhokeskukset, nuorisotoimiston alaiset ... 245
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan ... 177
Kielitaitosäännön, viranhaltijain, tarkistusta koskeva mietintö ... 2
Kiinteistöjen, Malmin kylässä olevien ym., siirtäminen tonttiosaston hallintaan ... 42
» ostot, kiinteistölautakunnan suorittamat ... 19
» puhtaanapito ... 297
Kiinteistölautakunnan edustus komiteoissa, toimikunnissa ja neuvotteluissa ... 17, 45, 50
» kokoonpano, kokoukset ym. ... 14, 18
» käyttövarat ... 45, 52, 56
» myöntämät maksuajan pidennykset ... 27
Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 53
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 56
» käyttövarat ja talousarvio ... 18, 19, 52, 56
» maatalousosaston arkiston järjestäminen ... 17
» » hallinnassa olevat maa-alueet ... 65
» » hevoset ja nautakarja ... 68, 69
» » maanvuokrauksissa noudatettavat ohjeet ... 46
» » maatiloilla suoritettu peltoviljely, sadot ym. ... 66
» » menot ja tulot ... 71

Kiinteistötoimiston maatalousosaston rakennukset, kuorma-autot ja traktorit ... 70
» » taloudelliset tulokset ... 70
» » työntekijät ... 68
» » viranhaltijat ym. ... 50, 65
» metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 50
» » töissä käytetty tilapäinen työvoima ... 52
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 14
» talo-osaston hallintaan siirretyt rakennukset ... 59
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 57
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 19
» virat ja viranhaltijat ... 14—17
Kioskit, kiinteistölautakunnan vuokraamat ym. ... 61
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle ... 260
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa ... 260—263
Kirjallisuuden, erikois-, virastojen ja laitosten, luetteloiminen ... 89
Kirjastolautakunnan kokoonpano ja päätökset ... 255, 256
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 259
Kirkollisverojen pakkoperintä ... 105
Kivelän sairaala-alueen rakennuskysymys ... 282
Kivien louhimiseen myönnetyt luvat ... 52
Kivimäen, H., pikkulastenkodin avustaminen ... 189
Kivinokan myymäläkioskin vuokralleanto ... 219
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 253
Kodinperustamislainat ... 157
Koiratarha-alueen vuokralleanto ... 37
Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnetyt luvat ... 44
Koksipuriste oy:n vuokrasopimus ... 320
Kolmi-vuotisrakennusohjelma, talorakennusosaston ... 285
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset ... 330
Kompassintarkistuspaaluston ja -poijun käyttämisestä kannettava maksu ... 318
Konsertit, kaupunginorkesterin ... 274
Konserttitalohanke, musiikkilautakunnan lausunto ... 274
Konttori- ym. tarvikkeiden hankkiminen virastoille ja laitoksille ... 76
Konttorikonehuolto, virastojen ja laitosten ... 76
Konttorikonekorjaamon, kaupungin, kannattavuustutkimus ... 76
Korjauspajatyöt, rakennustoimiston ... 295
Korkeasaaren liikenne ... 226, 311, 312
» uimaranta ... 219, 224
» valvojan toimintakertomus ... 225
Korkeussuhteet, eräiden korttelien, kiinteistölautakunnan puoltamat ... 54
Korpaksen tilan tallirakennuksen korjaaminen ... 49
Koskela, pallokentän raivaaminen kortteliin n:o 986 ... 43
Koteja kodittomille lapsille -nimisen yhdistyksen avustaminen ... 189
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet ... 177
Kotiavustukset, käyhäinhoidolliset ... 136—140, 146—147
Kotieläinten pitämisestä annettuja määräyksiä ... 5, 44
Kotiseutupalvelu, retkeilytoimiston järjestämä ... 225
Kotitalouslautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt ... 252
» menot ja tulot ... 253
Koulukodeissa annettu tietopuolinen opetus ... 172
Koululais- ja toivekonsertit, kaupunginorkesterin ... 274
Koululaisliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 312
Koulumatkatoimistolle vuokrattu parakkialue ... 37
Koulutarvikemenot ... 76
Kreikkalaiskatolisen yhdyskunnan hautausmaalle rakennettava varastosuoja ... 43
Krematorion alueen vuokraoikeuden siirto ... 41
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 62
Kullatorpan lastenkoti ... 171
Kulosaari, lisätilan hankkiminen suomenkieliselle kansakoululle ... 58
Kulutustarviketilanne ... 233
Kumpulantien rakennustyötä varten luovutetun peltoalueen korvaaminen ... 60
Kunnalliset työväenasunnot, niiden hoidosta annettu kertomus ... 73
Kunnalliskoti, aluesuunnitelma ... 54
» hoidokkien elintarvikeannokset ... 131
» » henkinen huolto ... 144
» » käyttövarat, raitiovaunumatkat ym. ... 127
» hoitopäivämaksut ... 128
» menot ja tulot ... 143
» pesulaitoksen toiminta ... 144
» viljelysalueen pienentäminen ... 35
» viranhaltijain johtosäännön muutos ... 127
Kunnallisveron pakkoperintä ... 104

Kustannuslaskennan peruskurssit, työtehotoimiston järjestämät ... 80
Kuulutuksista, kaupungin julkaisemista, aiheutuneet menot ... 75
Kyläsaaren puhdistuslaitoksen toiminta ym. ... 289, 290
» varastoalue, Rakennus oy. Cultorille vuokrattu alue ... 33
» » sähkölaitokselle vuokrattu alue ... 33
Käräjien seuraamiseen tarvittavat lomat ... 9
Käsityönopetuskurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 253
Käyttötarvikehankinnat, kaupungin ... 76
Köyhäinhoito, ks. Huoltotoimi

Laajalahden asuntoalue, eräiden tontteja koskevien kauppasopimusten purkaminen ... 27
Laajasalo, ilmakaapelilinjan vetäminen ... 51
Lahjoitusrahastot, huoltolautakunnan käytettävissä olevat ... 148
» lastensuojelulautakunnan käytettävissä olevat ... 189
Laidunten vuokraaminen ... 52
Lainavarasto, leiri- ja retkeilyvälineiden, nuorisotoimiston ... 245—250
Lainrikkojat, alaikäiset ... 180
Laitoshoito, huoltolautakunnan alainen ... 138, 140
Laitoshuollon jälkivalvonnan alaiset tai perheisiin sijoitetut lapset ... 180
Laituri- ja aluevuokrista kertyneet ym. tulot ... 338
Laiturihuoltotoiminta ... 321, 331
Laituripituus, satamien ... 326
Laivaliikenne Korkeasaari—Pohjoissatama ... 226, 311, 312
Laivaväen, yhteisen, palkkaaminen satama- ja liikennelaitokselle ... 6
Lapsilisät huoltolautakunnan maksamat ... 157
Lasipalatsin huoneistojen vuokraus ... 59
Lasten luovuttamisesta ottolapsiksi Tanskaan ja Ruotsiin annetut lausunnot ... 170
» päivän tivoli, stadionin etelänpuolisen aukion luovuttaminen sitä varten ... 44
Lastenhuoltolaitokset ... 171, 172
Lastenhuoltolaitoskomitean asettaminen ... 169
Lastenkodit, kaupungin ... 171, 175
» » avustamat yksityiset ... 172, 189
Lastenneuvolat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 57
Lastensuojelulautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano ... 167
» kokoukset ja päätökset ... 168
» menot ja tulot ... 187
Lastensuojelurahastot ... 189
Lastensuojelutoimenpiteitä tarvitsevia lapsia koskevat ilmoitukset ... 173
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 189
Lastensuojeluviraston toimistot ja viranhaltijat ... 170
Lastentarhat, osakkeiden osto huoneistoa varten ... 20
Lastentyökotiyhdistyksen avustaminen ... 189
Lastenvalvojan toiminta ... 181, 182
Lataus oy:n vuokraaman alueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 37
Laulu-Miehet nimisen yhdistyksen vakuuden hyväksyminen ... 18
Laulu-Miesten kiinteistö oy., luvan myöntäminen lipputangon pystyttämiseen ... 44
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 359
» huoltolautakunnan antamat ... 130
» kansanhuoltolautakunnan antamat ... 229
» kaupunginarkiston antamat ... 93
» kiinteistölautakunnan antamat ... 19, 46, 50, 53, 55, 56, 64
» kirjastolautakunnan antamat ... 256
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 169
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 304
» museolautakunnan antamat ... 268
» palkkalautakunnan antamat ... 2, 3, 4, 7, 12
» palolautakunnan antamat ... 116
» raittiuslautakunnan antamat ... 239
» satamalautakunnan antamat ... 323
» teurastamolautakunnan antamat ... 340
» tilastotoimiston antamat ... 90
» työnvälityslautakunnan antamat ... 194
» työtehotoimiston antamat ... 80
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 221
Lauttasaaren merilintusuojeluyhdistykselle myönnetty variksien ampumislupa ... 52
Lauttasaari, asemakaavaehdotus ... 53
» Helsingin poliisien yhdistyksen vuokraama huvila-alue ... 59
» Koulumatkatoimistolle vuokrattu parakkialue ... 37
» lasten kesänviettopaikkaa koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen ... 42
Leiri- ja retkeilyvälineiden lainavarasto, nuorisotoimiston ... 245, 250
Leirialueet, telttoja ja majoja varten ... 224
Leiriytymispaikat ja leirien järjestämiseen myönnetyt luvat ... 52

Lentolehtisten, raittiusaiheisten, levittäminen ... 239
Leppävaara, vuokralleannetun navettarakennuksen korjaussopimus ... 52
» sähkölinjan rakentaminen kaupungin alueille ... 51
Leski- ja orpoeläkekassan toimintakertomus ... 100
Lihan hinnoittelu teurastamon ilmoittama ... 345, 356
Lihantarkastamot ... 343, 353—354
Liikennejärjestelyjä koskevat asiat ... 288
Liikennelaitoksen halli- ym. rakennukset ... 302, 305, 311
» henkilökunnan palkkaus juhannuksena ... 4
» johdinautoliikenne ... 310
» korjaamon työntekijöiden suojapuvut ... 4
» korjauspajat ... 311
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 301
» linja-autohallia varten laadittava asemakaavaehdotus ... 54
» » ja kuorma-autovaunusto ... 310
» löytötavaratoimisto ... 306
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla ... 311
» menot ja tulot ... 312
» sahan toiminnan lakkauttaminen ... 311
» uuden henkilökunnan vapaaliput ... 4
» virat ja viranhaltijat ... 305
» vuokraama sepelinmurskaamoalue ... 32
Liikennemaksuista, satamalaitoksen, kertyneet tulot ... 337
Liikevaihtovero, painatus- ja hankintatoimiston suorittama ... 76
Linja-autoaseman vuokran tarkistus ... 60
Linja- ja kuorma-autovaunusto, liikennelaitoksen ... 310
Liput ja lipputangot, rakennustoimiston vuokraamat ... 276, 278, 280, 283
Lomaketeknilliset kurssit, työtehotoimiston järjestämät ... 79, 80
Lomakkeiden, kaupungin käyttämien, tarkoituksenmukaisuuden tehostaminen ... 79
Luistinradat ... 223
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat ... 8
Lämpöteknikon toimintakertomus ... 286
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen ... 306

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 21
» mukaisten tonttien ja asuntotilojen myyntipäätösten peruuttaminen ... 26
» soveltaminen kaupungin omistamilla mailla ... 26
Maanvuokrauksissa viljelys- ym. alueiden rappeutumisen ehkäisemiseksi noudatettavat ohjeet ... 46
Maaseutunäyttely, maatalousosaston osallistuminen siihen ... 50
Maatalouskerhoyhdistyksen, Helsingin, vuokramaat ... 49
Maataloustuotteiden hintataso ... 70
» inventoimishinnat ... 47
» luontoisetuina luovutettavien, enimmäismäärät ja hinnat ... 47
» myynti, kiinteistötoimiston maatalousosaston ... 70
Maataloustyöntekijöiden, kaupungin, asunto- ym. kysymyksistä käytävät neuvottelut ... 50
Maataloustyöntekijöitä koskeva työehtosopimus ... 3
Maatilojen hoidosta annettu selvitys ... 50
Maidon tuonti ja kulutus Helsingissä ... 231
Maidontarkastamon uudisrakennus ... 277, 279
Mainontaa koskevia asioita ... 45, 63
Makkaranmyyntipaikat ... 62
Maksuajan pidennykset, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 27
Malmi, alueläkärin virka-asunto ... 58
» jalkakäytävän ym. rakentaminen ... 55
» suojakaivannon purkaminen ... 60
Malmin kylässä olevien kiinteistöjen siirtäminen tonttiosaston hallintaan ... 42
» lastenkoti ... 171
» piirin huoneenvuokralautakunnan välittämät huoneistot ... 111
Mannerheimintien tonttien n:o 87 ja 89 myyntipäätöksen muuttaminen ... 27
Mannerheimliiton ja sen Helsingin osaston avustaminen ... 189
Matkailijakartan myynti ... 76
» uuden, laatiminen ... 56
Matkailupalvelu, retkeilyosaston järjestämä ... 225
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen ... 311
Matkustajaliikenne satamissa ... 325
Maunula, suojakaiteen ja katoksen rakentaminen Metsäpuron- ja Pakilantien risteykseen ... 55, 302
Maunulan kansakoulun lisäalue ... 54
Mechelingatan 38, Bostads ab., -nimisen yhtiön osakkeiden osto ... 20
Merivoimien esikunta, ilmakaapelilinjan rakentaminen Laajasaloon ... 51
Messukentän vuokraaminen ... 43, 44
Metsäpuiden rodunjalostussäätiön valitsema kantapuu ... 52
Metsästys kaupungin omistamilla alueilla ... 51

Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 141, 142
Moottoriveneen, satamalaitoksen, käyttö ... 330
Mukavuuslaitosten, yleisten, puhtaanapito ... 297
Munkkiniemi, Länsitien päässä olevan tallirakennuksen sekä asuinrakennuksen vuokrasopimukset 60
Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 268
Musiikkilautakunnan ja Suomalaisen oopperan välinen sopimus ... 274
» » Teoston välinen sopimus ... 274
» kokoonpano ja toiminta ... 272
» ohjelmajaosto ... 272
Mustikkamaa, moottoriveneliikenne ... 219
» telakka-alueiden vuokraus ... 37
» uimalaitos ... 224
» uimarannan tarjoilukioskin vuokraaminen ... 219
Muuntamoiden, sähkölaitoksen, rakentaminen ... 43

400-vuotisjuhlanäyttelyn, kaupungin, valmistelutyöt, tilastotoimiston suorittamat ... 90
Nikkilän puhdistuslaitos ... 289, 290
» sairaalassa tilapäisesti työskenteleville suoritettava päiväraha ... 5
Nosturit, satamissa olevat ... 317, 326, 329
Nukarin lastenkoti ... 171
Nuohoustoimi ... 121
Nuoret rikoksentekijät ... 180
Nuorisojärjestöjä varten perustettu välinelainavarasto ... 245—250
Nuorisotalon rakentamisesta tehty esitys ... 243
Nuorisotoimisto, virat ja viranhaltijat ... 243
Nuorisotyölautakunnan kokoonpano, päätökset ym. ... 243
Nuorisotyön aiheuttamat kustannukset ... 250
Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen avustaminen ... 189
Nybron tilasta myytyjen alueiden rakennusluvat ... 55

Oikeusaputoimiston toiminta ... 191—193
» viranhaltijat, kokoukset ym. ... 191
Olympiakylän, uuden, asemakaavaehdotuksen laatiminen ... 53
Omakotilainat ... 45
Omnibusautoliikenne ... 309
Opintokerhotyö, kaupunginkirjaston ... 264
Osapäivätyöhön siirtyminen, kaupungin viranhaltijain ... 6
Ostokorttien jakelut ... 232
Osuuskassojen Keskus oy., lämpöjohtokanavan rakentaminen ... 43
Ottolapsia koskevat lausunnot ... 170
Ottolapsiksi toimitetut aviottomat lapset ... 183
Oulunkylä, alueläkärin virka-asunto ... 58
Ouratsaari, vesilentoasemaa varten vuokrattu alue ... 31

Painatus- ja hankintatoimiston monistukset ym. painotuotteet ... 76
» » » sidontamenot, viranhaltijat ym. ... 75
Pakila, eräiden teiden käyttöoikeuksien myöntäminen ... 43
» » viljelemättä ja hoitamatta jätettyjen siirtolapuutarhapalstojen vuokraoikeuden peruuttaminen ... 42
» korttelin n:o 560 Maistraatinkadun tontin n:o 1 jakaminen ... 30
» valtausalueet ... 42
Pakkoperintä, verojen ja yleisten maksujen, ulosottolaitoksen suorittama ... 102
Palkan, vajaalta kuukaudelta maksettavan, laskemistapa ... 5
Palkkalautakunnan kokoonpano ja kokoukset ym. ... 1
» lausunnot palkkaluokkien muuttamisesta, uusien virkojen perustamisesta ym. 6
» talous- ja lisätalousarvioehdotus ... 2
» toimiston viranhaltijat ... 1
» virheellisesti suoritetusta virkanimityksestä antama lausunto ... 5
Palkkaluokkapäätöksen soveltaminen henkilökohtaisiin palkkoihin ... 3
Palkkasäännöstelypäätösten soveltaminen ... 6
Palkkojen ja eläkkeiden, viranhaltijain, järjestely säännöstelystä vapauttamisen johdosta ... 7
» kuoppakorotus, viranhaltijain ja työntekijäin ... 2
Pallokenttä, alueen uudistamissuunnitelma ... 218
» huonetilan vuokraaminen pukusuojarakennuksesta ... 219
» kilpailutilaisuudet ym. ... 223
» nurmikenttien salaojitus- ja laajennustyöt ... 223
Paloilmoituslaitteet ... 118
Palokunnan rahastot ... 122
» työpajat ja varusvarastot ... 121
Palokunnat, vapaaehtoiset ... 121
Palolaitoksen henkilökunta ... 117
» huoneistot ... 118

Palolaitoksen kalusto ... 118
» menot ja tulot ... 122
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 115
Palopostit ja vedenottopaikat ... 118
Palotarkastukset, palonehkäisyneuvonta ym. ... 121
Palotoimi, tulipalojen sammutuksissa sattuneet tapaturmat ... 120
Palovahingot ja niiden korvaaminen ... 120
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. ... 121
Pasilan sikala-alueen vuokraus ... 37
Pelastusarmeijan avustaminen ... 189
» joulupatojen sijoittamisluvat ... 63
Peltojen, vapaiksi jääneiden, vuokralleanto ... 47
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat ... 184
Pesulatoiminnan, kaupungin laitosten, rationalisoiminen ... 132
Pihlajasaari, moottoriveneliikenne ... 219
» uimatarpeiden ym. vuokraamisoikeus ... 219
Pihlajatien lastentalon suunnittelu ... 279
Piirustukset, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan tarkastamat ... 107
» kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 44, 63
» rakennustarkastuskonttorin vahvistamat ... 106
» satamalautakunnan hyväksymät ... 321
Pitäjänmäki, Hiomontien tontin n:o 6 vuokralleanto ... 32
» liikenneturvallisuuden parantaminen Strömbergin tehtaan edustalla ... 55
» tiealueen luovuttaminen korttelista n:o 9 ... 27
Pohjoissataman soutu- ja moottorivenelaiturin vuokraaminen ... 321
Pohjoissatamasta metsätalousosastolle luovutettava moottoriveneen laituripaikka ... 52
Poikien eristyslaitoksen toiminta, hoidokit ym. ... 171, 179
Poikkeukselliset lapset, yksityisiin tai valtion laitoksiin sijoitetut ... 174, 175
Poliisilaitokselle vuokrattu hevosten jaloittelualue ... 31
» vuokratut huoneistot ja tallit ... 68
Poliisipiirien huoneistoihin asennettavat lämminvesilaitteet ... 58
Poliklinikan, uuden, sijoituskysymys, huoltolautakunnan lausunto ... 131
Polttolaitoksen, jätteiden, rakentamissuunnitelma ... 298
Polttopuuvarastojen inventointi ... 232
Pommisuojat, ks. Kalliosuojat
Puhdistuslaitokset, rakennustoimiston ... 289—290
Puhelinmenot, kaupungin ... 75
Puhtaanapito-osasto, rakennustoimiston ... 296
Puisto-osasto, rakennustoimiston ... 292
Puistolaan suunniteltava äitiys- ja lastenneuvolarakennus ... 59
Puistotalojen vuokrien korotukset ... 61
Pukinmäen urheilukenttä ... 223
Puolimatkan saari, korvauksen periminen valtiolta sen käytöstä ... 45
Puolustusvoimien maastoharjoitusalueet kaupungin lähimetsissä ... 52
Putkijohtoalan palkkapäätöksen soveltaminen kaupungin töissä ... 3
Puutavaran, metsässä valmistettavan, jakeluvaraston perustaminen ... 51
» myyntihinnat metsätalousosaston luovutuksissa ... 50
» sijoittamattoman, luovuttaminen halkotoimistolle ... 51

Raitiotiet ... 306
Raittiusavustusten jakaminen ja käytön valvonta ... 240
Raittiushuolto ... 156
Raittiuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, edustus toimikunnissa ym. ... 237, 239
» saamat ja käyttämät varat ... 240
Raittiustoiminta kouluissa ... 238
» nuorison keskuudessa ... 239
Raittiusvalistustyö, raittiuslautakunnan harjoittama ... 238
Rajasaaren puhdistuslaitos, toiminta ym. ... 289, 290
Rakennus- ja muurausalalla maksettavat uudet urakkahinnat ... 5
Rakennusainekulutus, rakennustarkastuskonttorin valvonnassa olleissa uudisrakennuksissa ... 106
Rakennustarkastuskonttorin toimintakertomus ... 106
Rakennustoimikunnan toimintakertomus ... 114
Rakennustoiminnasta kaupungille kertyneet tulot ... 106
Rakennustoimiston katurakennusosasto ... 286
» korjauspajatöiden raha-arvo ... 295
» lämpöteknikon toimintakertomus ... 286
» puhtaanapito-osasto ... 296
» puisto-osasto ... 292
» talorakennusosasto ... 284
» tilivirasto ... 299
» työntekijät ... 283
» töissä sattuneet tapaturmat ... 284, 287

Rakennustoimiston varasto-osasto 295
» varasto-osaston vuokraamat liput ja lipputangot 276, 278, 280, 283
» viranhaltijain palkkojen korotus 282
» viranhaltijat 283
Rakentamisajan pidentäminen, kiinteistölautakunnan sitä koskevat lausunnot ym. 27
Rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä annetut vakuudet 27
Rannikkoliikenne 327
Rationalisoimistoiminta, työtehotoimiston 81
Ratsastushalli, ravintolahuoneiston, tallien ym. vuokraaminen 219, 220
Ratsastusopisto, Keskustalli ja Hippodrom, kahden kaviouran vuokraaminen niille yhteisesti ... 219
Rautatiekirjakauppa oy., lehtien myynti linja-autoasemalla 63
Rehujen käyttö teurastamossa 342
Reijolan lastenkoti 171
Rekola oy:n puutarhaviljelyspalstojen vuokrasopimukset 36
Retkeilytoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä 225
Riistanhoidon valvonnan tehostaminen 52
Rikollisuuden vastustamispäivät, raittiuslautakunnan osallistuminen 239
Ryttylän koulukoti 171, 179
Räntan nimisen luodon vuokraaminen 52

Sairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat 141, 142
» rakennus- ja korjaustyöt 276, 277, 281, 282
Sairaanhoitajattarien asuntola, Bostads ab. Mechelingatan 38, yhtiön osakkeiden osto 20
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan 120
Sairaudesta johtuneita poissaolopäiviä koskeva tutkimus 81
Sairaushuolto, lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lapsien 174, 179
Sairausloman myöntämistä koskevat asiat 10
Sairauslomapalkat, teurastajien 12
» vuorotyössä oleville maksettavat 12
Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat 11
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaushinnat 75
» » aikakauslehtitilaukset, kaupungin virastojen 1, 18, 50, 52, 55, 56, 75, 282
Sanomalehtien myyntipaikat 62
Satama-aluevuokrista kertyneet tulot 338
» ja liikennelaitos, yhteisen laivaväen palkkaaminen 6
Satamajäänsärkijä Turso 317
Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. 316
» ja sen osastojen päälliköt 316
» laskuun suorittamat työt 335
» taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset 318
» tulot ja menot 336
» varastosuojista vuokrattujen varastotilojen vuokrat 318
» virat ja viranhaltijat 324
» virkahuoneiston muutto 317
Satamalautakunnan hallinnassa olevien maa-alueiden vuokraus 318
» » » rakennusten ja varastotilojen vuokraus 320
» kokoonpano ja kokoukset 316
» tekemät vuokrasopimukset 319
Satamaliikenne 326
Satamamaksuista kertyneet tulot 336
Sataman mainostamista, kiertokäyntejä satamassa ym. koskevia asioita 317
Satamarakennustoiminta 331
Satamat, laiturien pituus, varastorakennukset ym. 326
» rautatieraiteiden pituus 326
» suoritetut korjaus- ja kunnossapitotyöt 331
» uudisrakennukset 333
Satamatyöntekijöiden huoltorakennus Sörnäisissä 334
» ruokailu- ja oleskelusuojat 317
Satamavesipostit 330
Savilan pumppulaitoksen toiminta, tulot ja menot ym. 289, 290
Seurakuntien väestökirjanpidon keskittäminen 90
Seurasaaren uimalaitos 224
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin 273
Sivukirjastokeskuksen perustaminen 257
Sivukirjastot, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 57
» kaupunginkirjaston ..... 256, 257—259, 265, 279
Sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet 10, 17
Sofianlehdon pikkulastenkoti 171, 172
» vastaanotto- ja ammattioppilaskoti 171, 179
Soran ottoon myönnetyt luvat 52
Sotaleskien työhuolto 185
Sotaorpojen työhuolto 185

Sotilasavustukset ... 158
Soutustadionin kunnostustyöt ... 335
Soveltuvuuden selvittäminen ammatin valinnassa, työnvälitystoimiston suorittama ... 205
Stadionin alueen vuokrasopimuksen muuttaminen ... 31
» etelänpuoleisen aukion luovuttaminen Lasten päivän tivolia varten ... 44
Sukeltajien palkkoja koskevat esitykset ... 6
Sunnuntaityöstä maksettava korvaus ... 8, 61
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset ja toimenpiteet niiden johdosta ... 178
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ja nuoret henkilöt ... 177, 180
Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 274
Suomen hiilihappoteollisuus oy:lle vuokrattu tehdasalue ... 37
Suomen kalakauppiaitten liitolle vuokrattu Räntan niminen luoto ... 52
» lastenhoitoyhdistyksen avustaminen ... 189
» messut osuuskunta, messukentän luovuttaminen kevätmessuja varten ... 43
» » » polttoainesäiliön sijoittaminen ... 43
» sokeri oy:n ja kaupungin välinen aluejärjestely ... 31
» työväenteatterille vuokrattu Vesilinnanmäen kesäteatterialue ... 37
Svenska kristliga föreningen av unga män -nimisen yhdistyksen avustaminen ... 189
Synnytysloman aikana palkkaetuihin oikeutetut viranhaltijat ... 12
Sähkölaitos, harjoittelijain palkkaus ... 5
» muuntamoiden rakentaminen ... 43
Säännöstelystä vapautuneet tarvikkeet ... 233
Sääntöpalkkaisten virkojen luettelon painattaminen ... 3

Taksoituslautakunnan toimintakertomus ... 95
Talin sikala ... 69
Talorakennusosasto, rakennustoimiston ... 284
Talousopetuskurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 253
Talvipuutarha, kaupungin ... 293
Tanssi- ja esiintymislavojen vuokraus ... 277, 278
Tanssilava-alueiden vuokrasopimusten tarkistaminen ja pidentäminen ... 37
Tapanilan urheilukentän juoksuratojen valmistuminen ... 223
Tapaturmantorjuntayhdistyksen koulukoteihin kohdistuvan toiminnan avustaminen ... 189
Tapaturmat, puhtaanapitotöissä sattuneet ... 297
» rakennustoimiston töissä sattuneet ... 284, 287, 293
» tulipalojen sammutusten yhteydessä sattuneet ... 120
Tavaraliikenne satamissa ... 327
Tavolan koulukodin johtajalle maksettava sunnuntaityökorvaus ... 8
Tavolan koulukoti ... 171, 179
Tebul oy:n kanssa tehtyjen vuokrasopimusten purkaminen ... 42
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 274
Tervalammen työlaitos, hoidokkien henkinen huolto ym. ... 145
» » hoidokkirakennuksen luonnospiirustukset ... 131
» » kuntoisuuspisteen raha-arvo ... 129
» » maatila ... 146
» » menot ja tulot ... 145
» » sen hyväksyminen harjoittelupaikaksi ... 131
» » uusi hoidokkirakennus ... 277
Terveydenhoitotarkastukset lastenhuoltolaitoksissa ... 172
Teurastamolautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 340
Teurastamon henkilökunta ... 341
» juoksuratojen ym. laitteiden käyttö ... 345
» jäähdyttämö ja syväjäädyttämö ... 344, 355
» karjatallien käyttö ... 342
» käyttöosasto ... 347
» laboratorio ... 345
» lihanpurkauslaiturin laajentamistyöt ... 277
» rautatievaunupesimöt ... 348
» sairasosasto ... 346
» sikala ... 275, 276
» suolipesimö ... 342
» suorittama vuotien punnitus ja tarkastus ... 342, 345
» tarkastuslääkärin toteamat taudit ... 346, 352—354
» teurastajien sairauslomapalkka ... 12
» teurastusosastot ... 341, 352
» tukkumyyntihalli ... 344, 355
» tulot ja menot ... 348
» tuotantokomitea ... 341
» veden- ja sähkönkulutus ... 347, 348
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 287, 288, 289
Tilapäisen työvoiman ottaminen metsätalousosaston töihin ... 52
Tilastokokous, pohjoismainen ... 87

Tilastollinen kuukausijulkaisu ... 88
Tilaston laadinnan helpottamista tarkoittavat toimenpiteet ja ehdotukset ... 88
Tilastotoimisto, huoneisto-olot ... 58, 86
» julkaisutoiminta ... 87
» kalustonhankinnat ... 91
» kunnallisten virastojen ja laitosten kirjallisuuden inventointi ja luettelointi ... 89
» menot ja tulot ... 91
» tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille ... 88
» virat ja viranhaltijat ... 85
» väestöprognoosi ... 87
Tinan valanta kaduilla uudenvuodenyönä ... 63
Tivoli, Lasten päivän, alueen vuokraaminen sille ... 44
Toivolan koulukoti ... 171
Toivoniemen koulukoti ... 171, 179
» » johtajattarelle maksettava sunnuntaityökorvaus ... 8
Tontit, kiinteistölautakunnan myymät ... 21
» » vuokralle antamat ... 28
» maanhankintalain mukaan myydyt ... 22
» niiden varaaminen asunto- ja tehdastarkoituksiin ... 28
» niitä koskevien kauppakirjojen laatiminen ... 27
Tonttien, maanhankintalain mukaisten, myyntipäätösten peruuttaminen ... 26
Tonttijakokarttojen hyväksyminen ... 56
Tonttijaonmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat ... 53
Torikauppa, kauppiaiden rattaiden säilytyspaikka ... 60
» myyntipaikkojen vuokraaminen ... 62
Toukolan eräiden alueiden vuokrasopimusten irtisanominen ... 42
» » korttelien vuokrasopimusten irtisanominen katurakennustöiden johdosta ... 42
Tulipalot ... 119
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit ... 331
Tullisaari, kansanpuiston kahvilakioskin ja rantakioskin vuokralleanto ... 219
Tulo- ja omaisuusverolautakunnan toimintakertomus ... 96
» » omaisuusveron pakkoperintä ... 104
» » omaisuusverotuksen tulokset ... 97
Turvakodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 141, 142
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 174
Turvattomien lasten huoltotoimistoon saapuneet ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt ... 173
Turvavartiointi, messujen, näyttelyiden ym. ... 121
» teattereissa ... 121
Tutkijalautakunnan toimintakertomus ... 96
Tuulaakimaksuista kertyneet tulot ... 337
Työajan menetyksestä, sairaudesta johtuvan, tehdyt tutkimukset ... 81
Työehtosopimusten eräiden määräysten tulkinta ... 5
Työehtosopimus, maataloustyöntekijöitä koskeva ... 3
Työnhuoltotoimiston tekemät esitykset ym. toiminta ... 185
Työkodit ja siirtolat, niissä olleet köyhäinhoidolliset henkilöt ... 141, 142
Työmaajuopottelun torjuntatoiminta ... 240, 241, 242
Työmaiden vartiointi ... 276
Työntekijät, ks. myös viranhaltijat
Työntekijät, likaisen työn erikoiskorotukset ... 4
Työntutkimukset, työtehotoimiston ... 77
Työntutkimusten, Kontera oy:n kaupungille suorittamien, jatkaminen ja toteuttaminen ... 77
Työnvalityslautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 194
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto ... 195, 198—201, 216
» huoneistot ... 196
» informaatiotoiminta ... 204
» kirjeenvaihto ... 196
» maatalousosasto ... 196, 209, 216
» menot ja tulot ... 196, 216
» merimiesosasto ... 196, 206, 209, 216
» nuoriso-osasto ... 195, 201—206, 216
» ravintolaosasto ... 196, 210, 216
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset ... 196, 197, 199, 203, 207, 216
» virat ja viranhaltijat ... 195
» yleiset osastot ... 195, 216
» ylioppilasvälitys ... 198, 201
Työsuhteiden, työstä poisjääneiden työntekijöiden, ennalleen palauttaminen ... 6
Työtehotoimisto, aloite-, koulutus- ym. toiminta ... 80, 81
» lomakerationalisointi ... 79
» tutkimusten, ennen v. 1949 aloitettujen, jatkaminen ... 77
» uudet työntutkimukset ... 78
» viranhaltijat, huoneistot ym. ... 77

Työttömyyshakkuutöihin sijoitettavaa työvoimaa varten laaditut työohjeet ... 52
Työttömyystyöt, katurakennusosaston ... 289
» niiden järjestämistä naisille koskeva lausunto ... 130
» satamalaitoksen ... 336
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 147
Työväenasunnot, kunnalliset ... 73
Töölön sokeritehtaan aluetta koskeva järjestely ... 31

Uimakoulutoiminta ... 224
Uimarannan vuokraaminen Vantaan Pikkukoskelta ... 43
Uimarannat ... 224
Uimastadion, kilpailu- ja näytöstilaisuudet ... 223
» eräiden laitteiden hankkiminen ... 276
» vuokra- ym. sopimukset ... 219
Ulkoilmajuhlien, -kokousten ym. järjestämiseen myönnetyt luvat ... 44
Ulkoilmakonsertit ... 225, 274
Ulkomaan matkustajaliikenne ... 329
Ulkomainen merenkulku ja tavaraliikenne ... 327
Ulosottolaitoksen toimesta suoritettu verojen pakkoperintä ... 102
Union Internationale des Transports Publics -nimisen yhdistyksen jäsenmaksun suorittaminen ... 302
Urakkahinnat, rakennus- ja muurausalalla maksettavat ... 5
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako ... 218
» » » kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 218
» » retkeilytoiminnan menot ja tulot ... 227
» » retkeilytoimisto, loma- ja vapaa-ajanviettotoiminta ... 225
» » » virat ja viranhaltijat ... 222
Urheilukenttien korjaus- ja kunnossapito ... 291
» uusien, rakennustyöt ... 223
Urheilukilpailujen järjestämisluvat, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 44
Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 286, 291
» uudistyöt ... 291
Urheilunneuvonta ja -ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 224
Urheiluseurojen avustaminen ... 218
Urheilutoiminta kesällä ... 223
» talvella ... 223, 224
Uudenmaan läänin tie- ja vesirakennuspiirin sora-alue ... 51
Uudisrakennukset, vuoden aikana valmistuneet ... 106
Uunisaaren uimalaitoksen toiminta ... 224

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 331
Vaalimainontaa koskevat määräykset ... 63
Vaasan höyrymylly oy:n vuokra-alue ... 320
Vallilan kerhokeskuksen avustaminen ... 64
» metsästä vuokrattu sepelinmurskaamoalue ... 32
» urheilukentän yhteyteen rakennettu kahlaamo ... 73
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 62
Vanhainkodin aluesuunnittelu, luonnospiirustukset ja sijoituskysymys ... 130, 131
Vanhainkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 141, 142
Vanhakaupunki, koiratarha-alueen vuokraaminen ... 37
» Nymanin perikunnan vuokra-alueiden uudelleen järjestely ... 30
Vanhusten ym. huollettavien aseman parantamista koskevat päätökset ... 127
Vantaan Pikkukoski, kallioalueen vuokraaminen uimarannaksi ... 43
» » virvokekioskinpito-oikeus ... 219
Vapaaehtoiset palokunnat ... 121
Vapaiden huoltojärjestöjen avustaminen, huoltolautakunnan antamat lausunnot ... 133
Varallaolokorvaus, kansakoulujen vahtimestareiden ... 4
Varapalokunnat ... 121
Varasto-, työpaja- ja ms. alueiden vuokrasopimukset ... 32, 38
Varastoalueiden vuokraoikeuksien siirtoja ... 42
» vuokraus ... 32, 33
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta ... 330
Varastorakennukset, satamalautakunnan hallinnassa olevat ... 326
Varatyöt, satamalaitoksen ... 336
Ward, C. T., oy:lle suoritettava korvaus ... 45
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat ... 52
Vartiokylä, huoneiston vuokraaminen äitiys- ja lastenneuvolaa varten ... 57
» Lataus oy:lle vuokrattu alue ... 37
» urheilukenttää varten varattu alue ... 55
» urheilukentän rakennustyöt ... 223
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti, Sofianlehdon ... 171, 179
Velkakirjojen, myytyjä tontteja vastaavien, kaupungin hallussa olevien, tarkastus ... 18

Velodrom, kilpailutilaisuudet ym. ... 223
Venelaiturien vuokraaminen ... 321
Verkkopallokentän, Etel. Hesperiankadun, kenttämaksut ... 45
Verolautakunnan toimintakertomus ... 95
Verotilastot, tilastotoimiston laatimat ... 89
Verotusvalmisteluviraston toimintakertomus ... 97
Vesilentoasemaa varten vuokrattu alue ... 31
Vesilinnanmäen kesäteatterialueen vuokraaminen ... 37
Viemärityöt ... 54, 289, 290
Viikinmäeltä vuokratut varasto- ym. tontit ... 33
Viljelys- ja syöttöpalstat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 33, 47
Viljelysmaan, kaupungilta vuokratun, edelleen vuokraaminen ... 35
Villa Munksnäs, aluevaihto ... 54
Viranhaltijain, eläkkeelle siirtyneiden, virka-asunnot ... 8
» henkilökortiston uudelleenjärjestäminen ... 3
» ikäkorotusten myöntäminen ... 10
» ja työntekijäin palkkojen kuoppakorotus ... 2
» » » v. 1918 erotettujen, korvausanomus ... 6
» kielitaitosäännön tarkistus ... 2
» kunnalliskodin, johtosäännön muutos ... 127
» luontoisetukorvaukset ... 8
» oikeus synnytyslomapalkkaan ... 12
» osapäivätyöhön siirtyminen ... 6
» palkkojen säännöstelystä vapauttamisen aiheuttamat toimenpiteet ... 7
» sunnuntaityökorvaukset ... 8
» virkavapaudet, viransijaisuuspalkkiot ym. ... 11
» vuosilomamääräysten tulkitseminen ... 8, 9
» ylityökorvaukset ... 7
Viranhaltijoille, eroamisiän saavuttaneille, myönnetyt oikeudet virkaansa jäämiseen ... 10
» kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 10
» oman auton käytöstä virkamatkoilla suoritettava korvaus ... 5
» sivutoimen pitämiseen myönnetyt oikeudet ... 10
Virastojen ja laitosten huoneistoja koskevat asiat ... 57, 58
Viraston, lapsi- ja perhelisiä sekä äitiysavustuksia varten, perustamiskysymys ... 131, 169
Virka-asunnot, eläkkeelle siirtyneiden kunnalliskodin viranhaltijain ... 8
Virkasäännön ja työehtosopimusten eräiden määräysten tulkinta ... 5
Virkavapauden ajalta myönnetyt palkat ... 11
Virkavapaudet, palkattomat ... 11
Virvokkeiden tilapäinen myynti purjehduskilpailujen aikana ... 63
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen ... 218
Vuokra-alueiden, tiheissä asumusryhmissä olevien, lunastuskysymys ... 36
Vuokra-autojen tuntikorvaus auraustöissä ... 5
Vuokralle annetut asunto- ja liiketalotontit ... 28
» » bensiininjakelupaikat ... 31, 38
» » huoneistot ... 59
» » kioskit ... 61
» » laidunalueet ... 52
» » maa-alueet ja rakennukset ... 49
» » vapaaksi jääneet pellot ... 47
» » varastoalueet ... 32
» » viljelys- ja syöttöpalstat ... 33—47
Vuokramaiden, kaupungin, rappiota koskevat tutkimukset ... 46
Vuokraoikeuden menettäminen ... 42
» siirrot ... 39—41, 42, 49, 61, 63, 320
Vuokrasopimuksen laiminlyönnin korvaaminen ... 50
» peruuttaminen, Malmin kylässä olevan peltoalueen ... 50
Vuokrasopimukset, satamalautakunnan tekemät ... 319—321
Vuokrasopimusten, kiinteistölautakunnan tekemien, muutoksia, peruutuksia ym. koskevat asiat 31—42, 49—50
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, hyväksyminen ... 330
Vuokrien korotus, kaupungin vuokralle ottamien huoneistojen ... 61
» » kunnallisten työväenasuntojen ... 73
» » puistotalojen ... 61
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 312
Vuosilomakorvauksen maksaminen viranhaltijan kuoleman jälkeen ... 10
Vuosilomamääräysten tulkitseminen ... 8, 9
Vuosilomat, valtiolla palvellun ajan hyväksilukeminen ... 9
Vuotien tarkastus, teurastamon ... 342
Väestökirjanpito, kaupungin evankelis-luterilaisten seurakuntien ... 90
Väestönsuojelulautakunnan toimintakertomus ... 235
Väestöprognoosi, tilastotoimiston laskema ... 87
Väkijuomaliikkeen voittovarojen, kaupungille myönnettyjen, käyttö ... 129

Väkijuomien käytön tarkkailurekisterin perustamisesta annettu lausunto 130
Wärtsilä-yhtymä oy:lle vuokrattu virkistysalue 36

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 146
» » lapset 175
Yleisen talletusmakasiinin työmaksut 318
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 275
Ylityökorvaukset, eläinlääkärien 7
» työntekijöiden matkoihin käyttämästä ajasta 7
» viranhaltijoille maksettavat 7
Yötyökorvaukset, liikennelaitoksen rataosaston työntekijäin 8

Äitiys- ja lastenneuvolat 57, 59
Äitiysavustukset, lastensuojeluviraston jakamat 184
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto 184

Julkaisujen luettelo

A. Helsingin kaupungin tilasto.

Ilmestyi aluksi erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, sittemmin kaksikielisinä painoksina suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein. V. 1933 ja myöhemmin ilmestyneissä julkaisuissa on yksinomaan suomenkielinen teksti, mutta taulukoissa on ruotsinkieliset sekä — sarjoissa I, II, III ja VI — vuoteen 1952 ranskankieliset ja siitä lähtien englanninkieliset otsakkeet; sarjasta VI on kuitenkin myös erillinen ruotsinkielinen painos, joka lukuvuoteen 1936 saakka sisältää vain ruotsinkielisten opetuslaitosten toimintakertomukset, mutta lukuvuodesta 1936/37 lähtien kaikki kertomukset.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—32. 1910—47.
33—38. Edellinen osa. 1948—53.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotomiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—15. 1927—52.

IV. **Kaupungin teollisuuslaitokset** (v:een 1949 teknilliset laitokset). Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema.
1—38. 1916—53.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—38. 1916—53.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—17. 1916/17—48/49. 20. 1951/52.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 5. vuosikerrasta lähtien.
Taulukoissa on suomen- ja ruotsinkieliset otsakkeet; sisällysluettelo on laadittu myös ranskankielellä vuoteen 1952 ja siitä lähtien englanninkielellä.
1—11. 1905—15.
12—43. 1919—54.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 21. vuosikerrasta lähtien.
Aikaisemmin julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, v:n 1932 kertomuksesta alkaen ainoastaan suomenkielisenä painoksena.
1—64. 1888—1951.
Vanhempi sarja. Kaupunginvaltuusto.
1—3. 1875—87.
Henkilöhakemisto 1875—1930.
Kiinteistöhakemisto 1875—1930.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—9. 1911—32.
10—26. 1934—54.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—31. 1923—53.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.
Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 1930.
Julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

G. Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan suomen- ja ruotsinkielisin rinnakkaistekstein.
1950—54.
1955/1